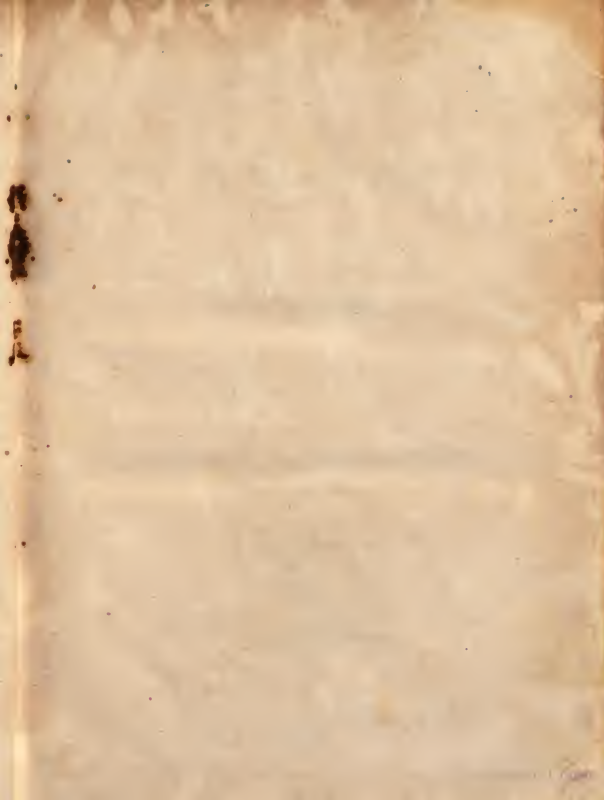
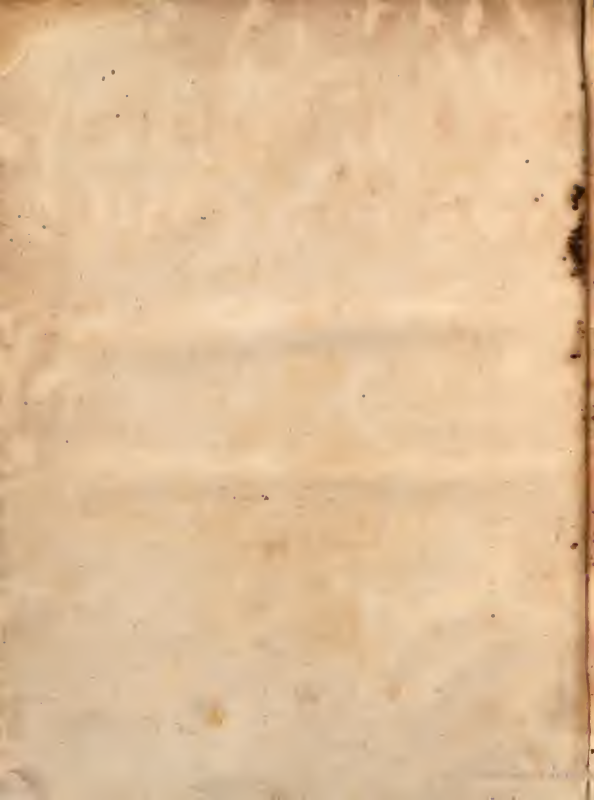

13-21.a.13

DE
ANTIQUIS
ET MAJORIBUS
EPISCOPORUM
CAUSIS,
LIBER;

IN QUO SS.PATRUM, PONTIFICUM,
& Conciliorum Ecclesiæ Catholicæ Sententiæ
summâ fide proferuntur ,

AD CONFUTATIONEM ERRORUM

DAVIDIJ, in libro Gallicè scripto, *de Iudiciis*

Canonicis Episcoporum.

Boileau, Dacano Sorbonensi Ecclesiæ.

Autore THEOLOGO PARISIENSI Doctore Sorbonico.

LEODIJ,

Ex Officina Typogr. JOAN. MATHIÆ HOVII.

1678.

ADMONITIO

Ad Lectorem.

REDO ego te, lector, si nomine meo hunc librum inscripsssem mirari vehementer quid sit quod cum tot summi Doctores Theologique nobilissimi nostrâ ætate scribant ego potissimum surrexerim, qui neque ingenio neque scientiâ sim cum iis comparandus. Quæ res enim inter homines duæ plurimum possunt, pro me ambæ non faciunt in hoc tempore summa gratia & eloquentia. Sed tali auxilio non eget nuda simplexque veritas : quæ quamvis in controversiis jacens, multis implicata difficultatibus, infinitisque incommodis debilitata videatur, semper tamen Doctorum viro-

ADMONITIO

rum hominumque pudentium æquitate recreatur. Hac igitur solâ autoritate fretus causam episcoporum tuendam recipere non metuo, eandemque nescio qua rerum Christianarum calamitate relictam suscipere non pertimesco. Omnes enim qui in hac causâ adesse possent injuriam novo scelere conflata adversus ordinem sanctissimum putant oportere defendi : defendere propter iniquitatem temporum non audent. Ita fit ut plerique animum expleturi sint jucundissima lectione hujus lucubrationis, tacuerint autem idcirco, quia periculum metuunt. Quid ergo? audacissimus ego ex omnibus? minimè. At tanto officiosior quam cæteri? ne istius quidem prærogativæ ita sum cupidus ut aliis eam præreptam velim. Quæ me res igitur præter cæteros impulit ut episcopatus causam reciperem? illa forsitan causa quod à cæteris ita petatum sit ut scriberent, ut utrumvis salvo officio se facere posse arbitrarentur. A me autem ille præsul optimus ac fortissimus contendit qui apud me amicitia, beneficiis, & dignitate plurimum potuit, cujus ego neque benevolentiam erga me ignorare, nec autoritatem aspernari, neque voluntatem negligere debui. Hac de causa huic causæ patronus extiti, ad scribendum præ cæteris

AD LECTOREM.

ris mentem appuli, non electus unus qui maximo ingenio aut eruditione summâ, sed relictus ex omnibus & magis occultus & ignotus minimo periculo scribere possem. Verumenimverò ut hoc consilium meum faciliter feliciterque procederet existimavi adversarium qui paucis abhinc annis de judiciis canonicis Episcoporum vernaculo sermone scripsit, cui præter nomen DAVIDII natura nihil dedit, libertatemque scribendi pater reliquit, non esse in jus sæculare vocandum aut ecclesiasticum: sed litterarium seu virorum eruditorum publicum judicium, à quo nemini homini appellare licet. Ejusmodi enim judicij singularis laus est ut si quis dicam sortitus sit, solvi judicatum satisfacere, aut sponsionem facere non necesse nec opus sit. Nihil enim homini turpius aut contumeliosius accidere potest quàm propter mendacia, interpolationes aliaque lucubrationum vitia palam ac publicè demonstrata non respondere, & ex necessario silentio inani sapientiæ gloriâ delectari. Sint ergo hujusce causæ æquissimi judices quotquot sunt in orbe Christiano viri docti atque homines eruditi, puræ veritatis studiosi, nulli factioni aut conjurationi addicti reipublicæ literariæ Quirites & patres conscripti. Non

ADMONITIO

enim hîc habetur quæstio de jure quo summus Pontifex Ecclesiæ causas episcoporum judicare aut dirimere potest. Absit hæc à mente nostrâ temeritas, ut è cœlo delapsam auctoritatem Hominis Dei ore confirmatam aut vindicare aut eripere velim. Tota disputatio nostra in quæstione facti versabitur. Non enim quid in antiquis & majoribus episcoporum causis fieri debuerit aut potuerit investigamus sed quid confectum sit anquirimus, non judicium pronuntiamus, sed litis actionem explicamus, instrumenta & acta patrum oculis subjicimus cum accuratione & diligentia quæ viris doctis forsitan non injucunda futura est enucleamus. Cæterum supremam Pontificis Romani auctoritatem sanctam rectamque religiosè veneramur; quam amplificare aut temperare non in hominum potestate sed Dei sapientiâ positum esse intelligimus. Procul hinc ergo istiusmodi negotiosum hominum otiosorum genus qui pro summi Pontificis auctoritate continuò depræliantur quam nemo homo laceßere aut irritare contendit: flagrantque desiderio seu potius libidine tuendæ veritatis de qua tot abhinc sæculis viris doctis & catholicis nullus dubitandi locus relinquitur. Est in orbe terrarum quædam Ardelionum natio occupata

AD LECTOREM.

cupata in otio, trepidè semper pro Pontifice concursans, gratis anhelans multaque agendo nihil agens. Cum ejusmodi hominibus sibi molestis & aliis odiosissimis disputare non solum ineptum verum etiam infusum & supervacaneum est. Quamobrem ut eis omnem dicendi aut scribendi contra me occasionem præcidere videar, palam & publicè profiteor conceptis verbis, quæ in formula fidei ex omnium Ecclesiarum ritualibus sacris habentur, *Me agnoscere Sanctam Ecclesiam Catholicam Apostolicam & Romanam matrem & superiorem omnium Ecclesiarum, promittoque veram obedientiam Papa & Sanctissimo Patri Pontifici Romano successori S. Petri Principis Apostolorum & Vicarij D. N. Jesu Christi.* Prætereaque libenter subscribo articulo 23. facultatis Theologicæ Parisiensis contra Lutherum his verbis concepto. *Nec minus certum est unum esse jure Divino summum in Ecclesiâ militante Pontificem cui omnes Christiani parere tenentur qui quidem potestatem habet & Indulgentias conferendi.* Quæ cum ita sint mihi inobedientia aut detrectatio imperij Pontificij exprobrari jure merito non possit, nec ulla ratione postulari queam crimine adductæ in controversiam autoritatis qua nec major nec sublimior

AD MONITIO

blimior est : consilium meum est hac lucubratione pro virili comprobare sententiam eminentissimi Cardinalis Palavicini, qui ait historiæ Concilij Tridentini l. 23. cap. 10. *Neminem inficiari antiquitus Episcoporum causas in provinciis cognosci.* Enimverò contendo præter Davidium, neminem eruditum hominem de hac veritate dubitasse : etiamsi plerique ad Pontificem Romanum hoc jus esse devolutum arbitrati sint, esse magnæ dementiæ rati sibi persuadere cuncta vetustiora præstare recentibus præterquàm quod alios alia sæcula mores postulant.

Hanc Palavicini & doctorum omnium sententiam cum defendere statuisset illustrissimus PETRUS DE MARCA ex Archiepiscopo Tolosano Parisiensis lib. 7. *De concordia Sacerdotij & Imperij sive de libertatibus Ecclesie Gallicane.* Davidius opere gallico pari crassamento cum majoribus libris confutare ac frangere suscepit : & quamvis adhuc ex ordine laïco in pulvere Scholastico sulcos diduceret, virum scientiâ, virtute & dignitate ornatissimum quem in vivis adoraverat aperto Marte post mortem oppugnare non metuit. Verùm non sine quadam ignaviæ suspitione : imbecillisenim est militis hostem in sepulchro

AD LECTOREM.

thro debellare , nec turpius aut miseri^{us} homini
accidere potest quàm ipsa victoria de homine mor-
tuo ; quæ etiam si ad meliores venit eos ipsos fe-
rociores impotentioresque reddit. Ego verò cùm
nihil forti viro dignius atque homini pio con-
gruentius esse putem quam viros illustres etiam
post fata defendere , non æstimavi alienum ab in-
stitutis meis ad tantulum opus quod præ mani-
bus habes , Lector optime , sedulo incumbere er-
roresque diversæ partis scriptoris sine fūco aut
fraude confutare. Verumenimverò ne otio &
literis intemperanter abuti viderer nihil mihi ma-
gis pertimescendum fuit quàm grande densumque
volumen scribere , cujus crassitudo animos ab
omni lectione deterreret , causamque justam lon-
giōri sermone adeò perorare ne (sicut accidit Da-
vidio) iudices in exordio satiati consopirentur.
Igitur consilium meum non fuit defendere omnia
illustrissimi Petri de Marca opinamenta ; volunta-
temque meam aggregare ad tuendas omnes ratio-
nes partium à quibus stare placuit : neque pariter
confutare omnia quæ protulit è contra Davidius.
Enimverò quemadmodum Davidius non semper
animo falli videtur, nollem ego vadimonium pro-
mittere pro omnibus conjecturis & interpretatio-
nibus

A D M O N I T I O

—nibus quibus illustrissimus Scriptor P. De Marca
 —modo asserit ea de quibus extemplo dubitat, com-
 —probat & comprobata mirabiliter revellit. Itaque
 ad scribendum solùm animum appuli ut eam ve-
 ritatem defenderem cujus causam susceperat, neu-
 tiquam verò artes modosque omnes tuendæ veri-
 tatis reciperem, quorum curam studiumque relin-
 quendum putavi clarissimo amanuensi schedarum
 & scriptorum erudito sequestri qui rempublicam
 literariam libris ejus post mortem locupletavit,
 eosque publici juris fecit. Hac agendi ratione im-
 politam mihi necessitatem sensi non componendi
 libri sed libelli, non operis tanti sed tantuli: ad cu-
 jus compositionem ejusmodi curatione incubuisse
 (servato temporum ordine quibus antiquæ & ma-
 jores episcoporum causæ agitæ sunt) me fortasse
 ita perspiciet lector ut ei nihil in re tanti momenti
 prætermisum aut perperâ dictum videatur. Hæc
 enim Theologis ita ut aliis scriptoribus suprema
 lex imposita est ut in legendo studium semper eri-
 gant, rerumque quas tractant, ordine ac methodo
 lectores non mediocriter retineant. Ego verò hanc
 gloriam hoc opusculum adeptum iri facile confido.
 Veterum enim episcoporum atque excellen-
 tium virorum ancipites varique casus, quos bre-

AD LECTOREM.

vi & contracto sermone narrat, habet admirationem, expectationem, lætitiā, molestiam, spem, timorem: & cum notabili exitu sæpè concludantur, explent animum jucundissimæ lectionis voluptate. Cum præsertim nihil sit aptius ad delectationem lectoris quàm temporum varietates fortunæque vicissitudines quæ quocunque stylo scriptæ sint etsi nobis optabiles in experiendo non fuerint, in legendo tamen sunt jucundæ. Habet enim præteriti doloris secunda recordatio delectationem. His accedit accurata veterum instrumentorum discussio, quæ viris literatis maximo oblectamento esse solet, quippè cùm arte nulla felicius è tenebris eruatur amica veritas quæ sua quasi nuditate verecunda, ac pudore virginali timida, aut pulchritudine ac specie fastidiosa se se conopeis ac stragulis salebrosæ antiquitatis obumbrat, adeò ut in parietinis Christianæ reipublicæ quibus dies nostri pereunt, inventum ejus difficilem excogitationem semper habeat & negotia suis exploratoribus facessat. His adductus rationibus cùm anceps diu essem consilij an meo nomine hanc lucubrationem inscriberem de eo expungendo diu deliberandum non fuit. Verumtamen, ut ingenuè fatear, cum societati Theologorum Parisiensium non paucis ab-

A D M O N I T I O

hinc ~~an~~ nomen dederim, paratumque me esse ad defensionem veritatis usque ad effusionem sanguinis juraverim, ejusmodi ratio ut nomen meum occulerem omninò non impulit: sed ne fortasse spes fortunæ melioris aliquando delusâ me ad quandam palinodiam turpiter adigeret, quâ apud plerosque fama nomenque Petri de Marca vehementer laborant. Ejusmodi enim est generis humani indoles, quantumvis illi à spe, metu, partibusque reipublicæ animus liber sit, ut si rerum adversarum incommoda fortiter sustineat secundarum illecebris non resistat. Contigit enim ut qui vir fortissimus pro vetitate corium sibi detrahi passus est, titillatione vincatur. Via igitur nulla securior est ad tuendam veritatis causam quam celato nomine scribere. In suspiciosissima tempora adducti sumus quibus hic usus mirabiliter in republica literaria invaluit, ut exempla tot illustrium Scriptorum qui eam florentissimam reliquerunt planissimè testificantur, quorum infinitæ lucubrationes anonymæ omnium eruditorum manibus honorificentissimè versantur; *de gratia, de predestinatione, de rebus moralibus, de perpetuitate fidei, de justificatione, de pœnitentiâ publicâ, de contritione, &c.* Adeò ut his rebus bene prudenterque disputa

AD LECTOREM.

disputatis, dubitandi locus relinquatur. honestius
an turpius sit opusculum nomine auctoris inscribere,
an illud penitus omittere. Eo enim nostræ æta-
tis πολίτην τεροι res adduxerunt ut ipsimet scriptores
profani quos summâ ope niti decet, ne vitam si-
lento transeant, sed ut ingenij opibus gloriam
quærant, memoriamque sui maximè longam fa-
ciant, sui nominis verecundiâ erubescere vi-
deantur.

Jam verò si quis forsitan percontari velit quid
sit quod latino sermone responsum fecerim Davi-
dio qui Gallicè scripserat; Ipse nos Davidius do-
ceat cur Gallicè refutaverit D. Petrum de Marca,
cujus libros non nisi latino idiomate conscriptos
legerat. Ego verò duplici ratione ad hoc scribendi
genus mentem traduxi. Scilicet ut infinitos locos
Patrum & Conciliorum qui de Græcis & Latinis
in linguam Gallicam transferendi occurrebant in
hoc opere evitare: quorum nemo adeò fidus in-
terpres esse potest ut ab omni vituperatione ac ad-
versariorum vitiligatione immunis sit, quæ scri-
ptoribus ac lectoribus infinitum fastidium parere
solent. Præterea ut non solum Gallicanæ sed & ex-
teris nationibus prodessem aptior mihi visa est la-
tinitas, impeditura ne res episcoporum sacræ subli-

ADMONITIO

mi dignitate & amplitudine præcellæ, quæ hoc volumine tractantur, plebæis imperiti vulgi manibus fædarentur.

Nunc igitur ut æqui judicis munus obire possis, erudite Lector, causamque tot controversiis implicatam, quam decidere jam tuum est, ex actis & instrumentis litis intelligere: unum superest, videlicet, ut rogationi meæ non abnuas, quâ pro tuâ æquitate & humanitate peto, in gratiam submossi & ambitiosi elegantiarum amoris quo ætas nostra lascivire videtur, ut antequàm ad lectionem hujus libri accesseris, errata typographica amicâ manu castigare, crenâque styli scalpello bene temperatâ emendare velis. His enim erratis ita fit ut errores qui sensum plerumque turpissimè deformant multitudine innumerabiles exurgant, ipsaque dictio vitiis sermonis obscænisque stribliginibus aliquando laboret. Quæ cum propter longinquitatem itineris inter prelum typographicum & musæum nostrum, nobis invitis irrepsérint, sine injuria adscribi non possunt. Interim verò spero te, si hanc æquitatem servaveris, ex hac lucubratione uberes fructus perceptum iri, si ex ea potissimè intellexeris me nulla spe mercedis ludificatum, hominem ignotum, tuo tamen amore & benevolen

AD LECTOREM.

nevolentia non penitus indignum, omniaque studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in sanctorum episcoporum defensione fixiss. & locavisse, statuisseque reliquo vitæ tempore in ea me non officij solum fructum sed etiam pietatis & religionis laudem debere quærere: adeoque non socordia atque desidia bonum otium quod Deus nobis fecit conterere.

INDEX

INDEX CAPITUM.

- CAP. I. xplicantur loci S. Cypriani de Fortunato, Felicissimo, Martiano, & Basilide Episcopatu depulsis. Pagina 1
- CAP. II. Explicatur causa sancti Dionysij Episcopi Alexandrini heresis postulati Romæ coram cognomine Dionysio Papa anno Christi 263. pag. 17
- CAP. III. Explicatur historia Pauli Samosateni Episcopatu Antiocheno abdicati. Agitantur Concilia in causâ eius habitâ annis 266. & 272. pag. 21
- CAP. IV. Abdicatio Melecij Episcopi Lycopoleos in Thebaïde circa annum 303. pag. 26
- CAP. V. De causâ Cecilianî Episcopatu Carthaginensi ejecti anno Christi 306. Explicatur sanctus Augustinus. pag. 29
- CAP. VI. Explicatur Concilium Nicanum de causis Episcoporum circa annum Christi 325. pag. 37
- CAP. VII. Concilij Nicani explicatio continuata. pag. 42
- CAP. VIII. Argumenta ex Concilio Nicano assumpta, ex quibus intelligimus tempore hujus Concilij, penes Concilia generalia extitisse auctoritatem judicandi Episcoporum causas, eosque suis sedibus amovendi primâ cognitionis & supremæ judicio. pag. 45
- CAP. IX. Diluuntur objectiones contra sententiam capite quod huic antecessit propositam. pag. 48

Index Capitum.

- Cap.X. *Sanctus Athanasius Sede Alexandrinâ ab Eusebiano*
pulsus in Concilio Tyri anno Christi 335. pag.52
- Cap.XI. *Marcellus Ancyranus Episcopatu ab Eusebiano*
in Concilio Constantinopolitano jussu Imperatoris
Constantini coacto anno Christi 336. pag.55
- Cap.XII. *Explicatur sententia Iulij Papæ I. de Iudiciis causa-*
rum Episcoporum. pag.56
- Cap.XIII. *Socratis & Sozomeni sententia explicatur de con-*
suetudine scribendi ad Summum Pontificem, seu referendi
causas graviores. pag.63
- Cap.XIV. *Explicatur Concilium Sardicense anno Christi 347.*
sub Iulio Papa I. pag.66
- Cap.XV. *Explicatio continua Concilij Sardicensis.* pag.76
- Cap.XVI. *Sententia Concilij Primi Carthaginensis sub eodem*
Papa Iulio habiti anno 348. de causis Episcoporum. pag.84
- Cap.XVII. *Causa Euphratae Episcopi Colonienfis circa annum*
Christi 350. pag.86
- Cap.XVIII. *Causa Stephani Episcopi Antiocheni Episcopatu*
spoliati circa annum 348. pag.89
- Cap.XIX. *Sententia Liberij Papæ de Causis Episcoporum judi-*
candis. Iulio Papa mortuo sui Pontificatus anno 15. succes-
sit Liberius post quindecim dies anno Christi 352. pag.92
- Cap.XX. *Eustatius Episcopus Sebastensis Sede Episcopali pul-*
sus est in eandem restitutus in Concilio Tyanensi circa annum
Christi 365. pag.96
- Cap.XXI. *Auxentius Episcopus Mediolanensis, Vrsatius, &*
Valens condemnati sub Damaso circa annum Christi 635.
 pag.102
- Cap.XXII. *Sententia primi Concilij Constantinopolitani sub*
a Damaso

Index Capitulum.

- Dilecto anno Christi* 381. pag. 106
- Cap. XXIII. *Maximus Episcopatu Constantinopolitano abdicatus in Concilio primo Constantinopolitano.* pag. 114
- Cap. XXIV. *Palladius & Secundianus Episcopatu spoliati Iudicio Concilij Aquileiensis circa annum Christi 381. 15. Pontificatus Damasi.* pag. 121
- Cap. XXV. *Actiones litis statuta ab Imperatoribus Gratiano & Valentiniano adversus Episcopos Schismaticos Ursicini conjurationi addictos, circa annum Christi 381.* pag. 124
- Cap. XXVI. *Instantius Episcopatu abdicatus in Concilio Burdigalensi, anno Christi 385. sub Siricio anno 2. Imperij Maximi.* pag. 128
- Cap. XXVII. *Sententia Concilij Capuensis de Episcopis in jus vocandis. Circa annum 389. vel 390. 391. 392.* pag. 130
- Cap. XXVIII. *Sententia Syricij Papa de judiciis Episcoporum causa Bonosi.* pag. 135
- Cap. XXIX. *Diluuntur objectiones adversus Epistolam Syricij Papa de causâ Bonosi hæretici.* pag. 138
- Cap. XXX. *Explicatur tertia Epistola Syricij Papa.* pag. 151
- Cap. XXXI. *Sententia Concilij Constantinopolitani anno Christi 394. Pontificatus Syricij ann. 10. de causis Episcoporum.* pag. 155
- Cap. XXXII. *Antoninus Episcopus Ephesi ab Eusebio Valentinopolitano accusatus. Plures Episcopi in Asiâ ob Simoniacum crimen Episcopatu pulsî circa annum Iesu Christi 400. & 401. sub Anastasio Pontifice, Arcadio & Honorio Imperatoribus.* pag. 157
- Cap. XXXIII. *Herenas, Donatus, Acurius, & Emilius Episcopi Priscillianistæ abdicati in Concilio Toletano primo circa annum*

Index Capitum.

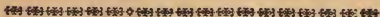
- annum Christi 400. sub Anastasio Pontifice. pag. 164
- Cap. XXXIV. S. Ioannes Chrysostomus Episcopali sede pulsus
in Pseudo-Synodo ad Quercum circa annum Christi 403.
Innocentio primo Pontifice sub Imperio Arcadij. pag. 167
- Cap. XXXV. Diluuntur argumenta quibus Davidius probat
S. Chrysostomum appellasse ad Sedem Apostolicam. pag. 185
- Cap. XXXVI. Utrum Canones Concilij Sardicensis servati sint
sub Pontificatu Innocentij I. in causis Episcoporum. pag. 211
- Cap. XXXVII. Explicantur litteræ Sozimi Papæ de abdicatione
Proculi Episcopi Massiliensis. pag. 228
- Cap. XXXVIII. Explicatur Concilium Carthaginense celebratum
anno Christi 419. De Iudiciis Presbyterorum & Episcoporum. pag. 233
- Cap. XXXIX. Probatur post Concilium Carthaginense anni
419. Africanorum mentem ab appellationibus ad Romanam
Sedem alieniorem fuisse in causis Episcoporum. pag. 243
- Cap. XL. Explicantur quedam difficultates Davidij. Continuo
probatur Africanos semper obtinuisse disciplina Appellationum
ad Romanam sedem. pag. 251
- Cap. XLI. Examinantur observationes Davidij ad intelligentiam
Historia Concilij Carthaginensis anni 419. pag. 278
- Cap. XLII. Causa Maximi Valentini Episcopi multis criminibus
postulati, coram Bonifacio I. circa annum Christi 419. p. 285
- Cap. XLIII. De causa Antonij Fussaliensis Episcopi & appellatione
ejus ad Celestinum Papam I. circa annum Christi 423.
vel 424. pag. 290
- Cap. XLIV. Causa Danielis & Venerij Massiliensis Episcoporum
variis criminibus posulatorum coram Celestino Papa I.
circa annum Christi 428. pag. 298
- Cap.

Index Capitulum.

- Cap. XLV. Nestorius Sede Archiepiscopali Constantinopolitana pulsus, sententia Concilij generalis Ephesini, circa annum Christi 431. sub Celestino Papa I. pag. 302
- Cap. XLVI. S. Cyrillus Alexandria Archiepiscopus & Memnon Ephesi Episcopus in Latrocinio Ephesino Sedibus pulsus anno Christi 431. pag. 319
- Cap. XLVII. De Iudicio contra duos Episcopos lato in Concilio Regiensis anno Christi 439. pag. 332
- Cap. XLVIII. Causa Euthychetis Archimandrita & presbyteri depositi in Concilio Constantinopolitano sub Flaviano ejusdem Ecclesiae Archiepiscopo anno Christi 448. pag. 334
- Cap. XLIX. S. Flavianus Archiepiscopus Constantinopolitanus & Eusebius Dorilei sedibus ejecti in Conciliabulo Ephesino circa annum Christi 449. pag. 348
- Cap. L. De causa Theodoret Episcopi Cyri in secundo Concilio Ephesino abdicati & appellationes ejus, seu per fugio ad S. Leonem I. Papam. pag. 361
- Cap. LI. Examinantur argumenta quibus Davidius probat iudicium Concilij Chalcedonensis de causa Theodoret esse testificationem cultus & submissionis Patrum erga sanctum Leonem Papam. pag. 367
- Cap. LII. Dioscorus Alexandrinus Episcopus in Concilio Chalcedonensi abdicatus anno Christi 451. pag. 375
- Cap. LIII. Tempore Concilij Chalcedonensis nondum invaluerat usus appellationum ad Apostolicam Sedem. Episcoporum cause in Concilio Suprema cognitionis iudicio dirimebantur. p. 378
- Cap. LIV. Origo appellationum ad Apostolicam Sedem causa Chelidonij Hilarij Arelatensis & Lupicini. pag. 384

D E
A N T I Q U I S
E T M A J O R I B U S
E P I S C O P O R U M
C A U S I S.

C A P V T I.

*Explicantur loci S. Cypriani de Fortunato,
Feliciſſimo , Martiano , & Baſilide
Epiſcopatu depulſis.*

I mentem Sancti Cypriani aſſequutus eſt Davidius articulo primo libri de Judiciis canonicis Epiſcoporum, quem vernaculo ſermone ſcripſit; benè ac ſapienter aſſumit ad tuenda jura Summi Pontificis Eccleſiæ , in Epiſcoporum cauſis. Verùm ſi è contra certiffimis argu-
A mentis

mentis probare non est difficile, vehementer animo falli, & à sensu sancti Martyris non solum alienum, verum etiam eidem prorsus contrarium esse; Davidium se non bonam agere causam fateri necesse est: de qua ex continenti sermone & elucidatione prudens Lector quid sentiendum sit, non difficiliter intelliget.

PRIMVS LOCVS S. CYPRIANI.

Primum hunc locum tractat Epistolâ LV. Cornelio Papæ. *Nam cum statutum sit omnibus vobis & æquum sit pariter ac iustum ut vniuscuiusque causa illic audiatur ubi est crimen admissum, & singulis portio gregis sit adscripta quam vnusquisque & gubernet rationem sui actus Domino redditurus, oportet vtique eos quibus præsumus non circumcursare nec Episcoporum concordiam coherentem suâ subdolâ & fallaci temeritate collidere, sed agere illic causam suam ubi & accusatores habere & testes sui criminis possint, nisi si paucis & perditis minor esse videatur autoritas Episcoporum in Africa constitutorum qui jam de illis iudicarunt.*

AD perfectam huius loci intelligentiam opus est obseruare, Fortunatum & Felicissimum (cùm iis communione Ecclesiæ interdictum fuisset propter atrociora crimina, ac potissimè communicationem cum Christianis qui tempore persecutionis idolis sacrificauerant, quos in pristinum statum siuè prouincias Ecclesiasticas sine penitentia restitui debere intendeabant) non inuenisse meliorem viam trahendi ad rationes partium suarum Episcopos Africæ, quam si ipsimet conjurationem Episcoporum

rum

Episcoporum causis.

3

rum haberent, & hac arte nationum externarum Antistites allicerent, ac præsertim Romanum Episcopum, a quo propter sedis amplitudinem & antiquitatem egrègiam atque officiosam operam expectabant.

Quamobrem factionis duces duabus artibus vfos esse ex hac sancti Cypriani Epistolâ perspicimus.

I. Fortunatus ad quendam Priuatum se adjunxit, hominem non paucis ab hinc diebus hæreticum, qui conjuratorum auxilio scilicet Felicis, Jovini, Maximi, & Reposti ipsummet Fortunatum Episcopum creavit, *Hi quinque cum paucis sacrificatis vel male sibi consecis Fortunatum sibi pseudo-Episcopum cooptarent.* Verùm omitendum non est hos quinque factiosos se gerere vt Episcopos, quippè cùm S. Cyprianus eos pseudo-Episcopos appellitet: ipsi verò frequenti numero esse sibi persuaderent, vti Romanis per litteras significaverant. *Vt cum de sacrificatis vel hæreticis amplius quàm quinque Episcopi non fuerint qui Carthaginem venerint, & Fortunatum sibi de mentia sua socium constituerint, illi tamen quasi filij diaboli & mendacio pleni ausi sunt, vt scribo, jactitare viginti quinque Episcopos affuisse: quod mendacium & isthic prius apud fratres nostros jactitabant dicentes viginti quinque Episcopos de Numidiâ esse venturos qui sibi Episcopum facerent. Quo in mendacio suo postea quàm quinque solis convenientibus naufragis & à nobis abstentis detecti sunt atque confusi. Romam cum mendaciorum merce nauigauerunt, quasi veritas post eos nauigare non posset, qua mendaces linguas rei recta probatione convinceret.*

At Felicissimum Episcopatum spectasse, ceù intendisse non perspicimus. Duo verò tantum aduersuseum certissima S. Cyprianus hâc Epistolâ nos docet. Primò ei fuisse Ecclesiæ communionem interdictum ab Episcopis Africæ: Secundò Papam Cornelium eidem similiter communione interdixisse. *Item Felicissimum signiferum seditionis recept-*

A 2

gnosceret

gnosceres qui & ipse in eisdem Coëpiscoporum nostrorum factis ad te pridem continetur qui non tantum ab iis isthic absentus, sed abste illic nuper de Ecclesiâ pulsus est. Sed cum Felicissimus pseudo-Episcoporum societati nomen dedisset, non potuissè sibi communione interdicti, contendebat.

Hoc primum fuit artificium quo Fortunatus & Felicissimus suum schisma sustentarunt, ipsique aduersus vniuersam Africæ Ecclesiam steterunt; ejusque Episcopos legitimos: à quibus juxta juris regulas eis in Conciliis ceu Synodis Prouincialibus communione interdictum fuerat.

II. Alterum fuit artificium scribendi ad Cornelium Papam, non vt à Synodis Africæ in quibus condemnati fuerant, ad ipsum appellarent, sed è contrà vt eos ad communionem injecto terrore admitteret, minis ac probris eum affecerunt. Non videntur quicquam egissè vt litem judicatam ad iterandam disceptationem recenseret: hoc enim speciatim in causâ Felicissimi superuacaneum fuisset, quippè auctoritate Cornelij à fidelium societate distracti; vt *suprà* obseruauimus: sed desperati metum injicere conabantur cum summâ desperatione comminantes & vi ac minis cogere, vt ad partium suarum rationes se adjungeret.

Igitur S. Cyprianus hanc Epistolam scripsit sanctissimo Papæ, vt ad ejusmodi hominum minas sustinendas, & præsidium Ecclesiæ animi illius accenderet.

Petrus de Marca, vt refert Davidius, hanc Epistolâ quam disceptamus probare contendit primis temporibus Episcopos in Conciliis Prouincialibus omni appellatione remotâ ad Pontificem Romanum, judicatos fuisse. Ipse verò Davidius hoc argumentum æstimat imbecillum, nec accommodatè putat adduci posse exemplum Fortunati & Felicissimi ad probandum Episcopos jurisdictioni Synodorum Prouincialium esse obnoxios omni jure appellationis

ad Romanam sedem remoto, quippe cum Presbyteri simplices fuerint, Episcoporum caractere atque amplitudine vacui. Sed ejusmodi observatio nihil attinere videtur. Quàm difficile est enim probare ætate Sancti Cypriani aliam ac diversam judicandi Episcopi & Sacerdotis fuisse rationem. Ut ipsomet exemplo Fortunati perspectum est: qui suis rebus non cavet, nec providet, appellationis arte, ad Romanum Pontificem, sed minarum ac metus, quibus ejus animum explet. Non ei exprobrat Cyprianus usurpata Episcoporum privilegia, ob postulatam disceptationem litis judicatæ iterandam, coram Pontifice Romano. Nec ipsi scripsit Pontifici ad recuperandam jurisdictionem adversus Presbyteros Ecclesiæ Africanæ usurpatam; sed ut ab animo Pontificis injectum terrorem dispelleret, ipsumque impediret ne familiariter uteretur hominibus quibus communione interdictum fuerat, ne illos socios aut comites suæ in conviviis aut colloquiis haberet; ideoque hæc verba S. Pauli objecta: *Præcipimus vobis in nomine Domini Iesu Christi ut recedatis ab omnibus fratribus ambulantibus inordinatè & non secundum traditionem quam acceperunt à nobis*, ipsumque Pontificem in crimen vocare videtur cujusdam habiti cum ejusmodi hominum genere commercij. Præterea Sanctus Cyprianus causas communes seu generales profert, quæ æquabili ratione Episcopis & Presbyteris conveniunt: ut abducat Cornelius Papa ab ejusmodi hominum quærimoniis aures suas, & perspectum sit omnibus ultimæ cognitionis sententiâ in Synodo fuisse judicatos.

Prima causa est, scilicet, quia omnibus Episcopis & Presbyteris statutum est, ut vniuscujusque illic negotium tractetur vbi crimen commissum est. Nam hæc verba Sancti Cypriani speciatim notanda sunt; *vniuscujusque*, quippe æqualiter Episcopos & Presbyteros significantia. Non enim sibi cogitatione fingendum est,

Epist. 2.
ad The-
salon.
c. 5. v. 6.

6 *De Antiquis & Majoribus*

ibi. Sanctum Cyprianum de solitariis Presbyteris Episcopali amplitudine vacuis mentionem facere, qui huic synodi iudicij obnoxij sint, propter hæc verba: *Oportet utique eos quibus præsumus non circumcursare nec Episcoporum concordiam coherentem suâ subdolâ & fallaci temeritate tollidere.* Enimverò cum hoc utitur verbo *præsumus*, & ait *non oportere eos quibus præsumus circumcursare*, per eos quibus *præsumus* intelligit Presbyteros & Episcopos Provinciæ singulos, iudicio aliorum Episcoporum & Presbyterorum in Concilio congregatorum obnoxios; quemadmodum hodiè fieri posset, si pristinum usum Conciliorum provincialiû Ecclesia Gallicana sequeretur, nec prava consilia obsisterent. Congruere videtur sensus ejusdem Sancti Cypriani, cùm aiteadem Epistolâ Cornelio Papæ de Clero Romano, & *florētissimo illi Clero tecum præsidenti* juxta Sancti Pauli verba 1. ad Timotheum cap. 5. verb. 17. *qui bene præsunt Presbyteri*, & Sancti Ignatij Martyris Epistolâ ad Magnotianos. *Sed uniamini Episcopo & præsidentibus* ἀλλ, ἐνώμῃ τε τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τοῖς πρεσβυτέρους. Præterea habitâ ratione amplitudinis Episcopi Charthaginensis, ita potuit loqui Sanctus Cyprianus adversus alios Episcopos Africæ. Quamobrem assumi non potest ad concludendum hæc Epistola, ad solitarios Presbyteros simplices respexisse S. Cyprianum.

Alterâ Sancti Martyris causâ cèu ratio est, necesse esse ibi negotia tractari vbi scelerum testes atque reorum accusatores esse possunt; quæ ad Episcopos æquè ac Presbyteros spectat. Igitur tempore Sancti Cypriani judicabantur in Synodis Episcopi & Presbyteri. Ad tuendam hanc disciplinam & iudicij formam, centum & quinquaginta annis post exactam S. Cypriani ætatem Concilium Africanum de quo dicturi sumus capitibus 38. & 39. hujus operis scripsit Celestino Papæ huius nominis primo, *Presbyterorum quoque & sequentium Clericorum improba refugia*
sicut

sicut te dignum est repellat sanctitas tua, quia & nulla patrum definitione hoc Ecclesia derogatum Africana & decreta Nicana siue inferioris gradus clericos, siue ipsos Episcopos suis Metropolitanis aperitissime commiserunt. Prudentissime enim iustissimeque viderunt quacunque negotia in suis locis ubi orta sint finienda, nec cuicunque providentia gratiam sancti Spiritus defuturam. Iam ipsemet Davidius judicet an mentis compotis hominis sit, accusare Petrum de Marca argumenti supervacanej, cum ex hac Sancti Cypriani Epistolâ intelligendum duxerit Episcopos in Synodis esse ultimæ cognitionis supremos iudices causarum Episcopaliū. Cum è contra perspectum sit Episcopos & Presbyteros æquabili ratione Synodorum iudicio fuisse obnoxios, cum præsertim de iis indivisim loquatur Sanctus Cyprianus, eosque Presbyteros Romam euntes jura Episcoporum violasse, sibi que eorum privilegia irrogasse non dicat.

Ob istam fortasse rationem Davidius anteceptæ opinionis argumentum persequitur, & contendit tempore Sancti Cypriani Episcopos nequidem iudicio Synodorum fuisse obnoxios, sed ab ipsomet summo Pontifice primâ vice fuisse iudicatos. Quamobrem secundum Sancti Martiris locum adducit ex Epistolâ 67. ad Stephanum Papam.

SECUNDVS LOCVS S. CYPRIANI.

Dirigantur in provinciam & ad plebem Arelatensem consistentem à te litteræ, quibus absento Martiano alius in locum ejus substituatur.

Hunc locum æstimat Davidius argumentum gravissimum supremæ potestatis summi Pontificis, ad abdicandos primæ cognitionis iudicio, suo Magistratu Episcopos.

Porrò illud examinare jam expedit.

Hanc

8 *De Antiquis & Majoribus*

Hanc Epistolam Cyprianum nunquam scripsisse & inter eius opera perperam recenseri dicere possem. Cum præsertim tantâ verborum suauitate scripta sit Stephano Papæ, cum quo multa contentio animorum ac paulò acerbior controversia de Baptismo Hæreticorum intercesserat; & in codicibus manuscriptis Vaticano, Beneventano, & Sorbonico non occurrat. Sed dato non concesso, hanc Epistolam esse hujusce patris, fœtum sine controversiâ genuinum; eamque scripsisse, exiguo tempore inter Stephani ad Pontificatum promotionem, & Sancti Cypriani contentionem elapso: non adedò tamen Davidij consiliis ac menti suffragari videtur.

I. In culpâ est Davidius, dum ait ex hac Epistolâ non intelligi Episcopos Galliarum singulare iudicium adversus Marcianum tulisse. Vix enim credo integram Epistolam perlegisse quamvis brevissimam. Quippè cùm Sanctus Cyprianus dicat *nec sic agat*, scilicet Martianus, *quasi ipse iudicaverit de collegio Sacerdotum quando sit ab universis Sacerdotibus iudicatus*. Reuera Gallorum ibi speciatim nulla mentio existit. Sed cùm ab vniuersis Episcopis iudicatus sit, non sine vitiligatione ab hoc iudicio Episcopi Galliæ exclusi viderentur. Et in eo satis est argumenti, ad probandum mentem Cypriani nunquam fuisse, eundem esse Romam ad obtinendum primæ cognitionis iudicium in causa abdicationis Martiani.

II. Et si Martianus à nomine iudicatus fuerit vt subijcit Davidius, non erat necesse à quoquam iudicari. Nam superuacaneum erat interdicare communionem homini, & ab Ecclesiæ septis eundem amoliri, qui de ea animo libenti & sponte suâ decesserat, suamque perduellionem palam ac publicè jactitabat & impium fœdus quod cum Nouatiano pepigerat. *Qui jam pridem jactat & prædicat quod Nouatiano studens & ejus perniciam sequens à communione se nostrâ segregauerit.*

Cum

Cùm Episcopus aut quilibet alius se Ecclesiam deseruissè significat, obnoxium se sentit iudicio in Hæreticos latò, quorum sectæ se adiungit, nec alio opus esse videtur. Quã obrem hâc Epistolâ S. Cyprianus non rogat Cornelium Papam ludicium, siue abjectionem Martiani, sed illi renunciat infortunium, seu casum ejus, de quo iam Faustinus Lugdunensis Episcopus ipsimet Cornelio, rescripserat. Et quoniam impietas Martiani totam ciuitatem Arelatensem miscebat, rogat Pontificem litteras ex quibus plebs intelligat nullam inter eum & ejusmodi hominem intercedere societatem, & alius in locum Martiani substituat Episcopus. Hic est enim verus horum verborum sensus. *Dirigantur in provinciam & plebem Arelata consistentem à te littera quibus absento Martiano alius in locum ejus substituat.*

III. Si Faustinus Episcopus Lugdunensis æstimauisset ad solitarium Papam confugiendum pro abdicando Episcopo, vt Davidius contendit, cur scribebat Sancto Cypriano? Eam ob rem neutri dubio procul scripserat: sed vt eos de calamitate quæ vniuersæ acciderat Ecclesiæ mone-ret, scilicet, de horribili casu Arelatensis Episcopi: & eorum opem erga derelictam plebem impetraret, nam ctsi multi Pastores sint in Ecclesia, vnus tantum grex fidelium existit, & eam tantùm ob causam Stephano Papæ scribit Cyprianus. *Nam ctsi pastores multi sumus, vnum tamen gregem pascimus.*

IV. Si mens Sancti Cypriani fuisset, supremam hanc potestatem penès Solitarium Papam existere, ipsi dixisset ejus esse *consulere Ecclesia, & subuenire, atque illius regenda libram tenere.* Sed è contra ad omnes Episcopos pertinere, ipsòsque Ecclesiæ gubernandæ libram tenere, plurali, non singulari numero ait. *Cui rei nostrum est consulere & subuenire, frater charissime qui diuinam clementiam rogantes & gubernanda Ecclesia libram tenentes sic consu-*

ram rigoris peccatoribus exhibeamus, ut tamen lapsis erigendis & curandis vulneratis, bonitatis & misericordiae diuinam medicinam non denegemus. Denique nullam rationem subijcit, quâ Pontificem excitet aduersus Martianum, quâ non semetipsum cæterosque vehementer Episcopos accendat. Ergo nullam in Episcopo Romano auctoritatem perspiciebat nisi omnibus Episcopalis Collegij proceribus æquabili ratione communem.

V. Idque aded positum est extra omnem dubitandi aleam, ut ipsemet Sanctus Cyprianus, licet in Cathedra Carthaginensi sedens, dum eadem Epistolâ Pontifices Romanos Cornelium & Lucium laudat qui opinamenta Novatiani proseripserant, dandamque pacem & reconciliationem post lapsum pœnitentibus, & ad meliorem frugem reuersis censuerant, eosdem suos antecessores nominat, quamuis reuera Stephanum quippe Successorem & Vicarium, teneri potissimè dicat, eos incitatione consequi, *seruandus est enim antecessorum Beatorum Martyrum Cornelij & Lucij honor gloriosus.* Enimuerò secundum antiquam Sancti Cypriani & Ecclesiæ doctrinam, sicut Episcopatus vnus, vna similiter est Cathedra, in qua sedent omnes Episcopi, & una est Ecclesia. Hoc grande mysterium vnitatis Cathedræ & Ecclesiæ patefecit nobis Christus Dominus cum primum inter Apostolos Petrum elegit, licet pari eademque potestate cæteros donauerit. *Hoc erant ceteri Apostoli quod fuit Petrus pari consortio pradii & honoris & potestatis, sed exordium ab vnitatem profisciscitur, primatus Petro datur, ut vna Christi Ecclesia & Cathedra vna monstratur. Et pastores sint omnes; sed grex vnus ostenditur qui ab Apostolis omnibus vnanimi consensione pascatur.* Ided dicit Optatus Episcopus Milevitanus lib. 2. contra Parmenianum, & per Cathedram Petri qua nostra est. Ab hac sede omnibus Episcopis communi, nunquam recedere licet, apud quam Christus doctrinam veritatis deposuit,

S. Cyp.
de vnitate
Ecclesiæ
pag. 50.

Episcoporum causis.

I I

posuit, vt nos docet Sanctus Augustinus. *Celestis magister*
cavendum pramonuit vt etiam de praposis malis securam
plebem faceret, ne propter illos doctrina salutaris Cathedra
desereretur, in qua coguntur etiam mali bona dicere, ne-
que enim sua sunt quæ dicunt. Sed Christi qui in Cathedra
unitatis doctrinam posuit veritatis. Ea denique Sancti Pe-
tri est Cathedra, de qua Sanctus Cyprianus ait. Nam nec
Petrus quem primum Dominus elegit, & super quem adifica-
uit Ecclesiam suam cum secum Paulus de Circumcisione post-
modum disceptaret, vindicauit sibi insolenter, aut arrogan-
ter assumpsit vt diceret se primatum tenere & obtemperari
à novellis & posteris sibi potius oportere.

Epist. 166.

Epist. 70.
ad Quin-
tum.

Dicit Davidius hæc esse argumenta motus impo-
tentis animi Sancti Cypriani: hæc esse opinamenta in-
solentia quæ conceperat irritato animo sententiâ Ste-
phani Papæ qui ejus errorem condemnauerat. Sed si res
ita sunt, quare S. Augustinus non perspexit, cum ei ob-
jectarent Donatistæ autoritatem Sancti Cypriani? si tan-
tam esse Pontificis Romani autoritatem non dubitabat,
cur non dicebat Donatistis opinionem Sancti Cypria-
ni fuisse condemnatam & Palinodiâ teneri? cur non di-
cebat eos fulcire suam sententiam autoritate hominis cui
Pontifex communionem interdixerat, & qui totam Eccle-
siam miscuerat? Cur non dicebat Cyprianum, genera-
lem Episcoporum autoritatem extra limites antiquæ Ec-
clesiæ disciplinæ sibi præscriptos traduxisse opinionem
non tuendam propugnasse & in vitium nihil proban-
di, animum vertisse, nimis probandi desiderium? Cur
non dicebat vt Davidius, Cyprianum ex filio Sanctæ
Sedis obseruantissimo in illuforem & priuilegiorum lu-
dicatorem conuersum? Denique cur immò, his bilis fer-
uescentis motibus contraria, ne dicam Davidij ineptiis op-
posita profert verba ejus adeò clara & aperta sunt vt atten-
tâ cogitatione vix indigeant. Sanctus Augustinus lib. 2. de

Baptismo cap. 7. *Nolite ergo nobis auctoritatem obijcere Cypriani ad Baptismi repetitionem, sed tenete nobiscum exemplum Cypriani ad veritatis conservationem, nondum enim erat diligenter illa Baptismi quaestio pertractata.* Verumtamen optimè sciebat Stephanum Papam condemnasse Cypriani opinionem, ut ipsemet observat lib. 5. de Baptismo. Necesse esset hîc exscribere integrum librum 3. de Baptismo in quo scripsit Sancti hujus Martyris Apologiam quam mirificis laudum accessionibus cumulavit; & in qua dat excusationem permansionis in sententiâ renovandi Baptismatis Hæreticorum, quoniam hæc quaestio nondum in Concilio vniuersæ Ecclesiæ agitata fuerat. Vehementius loquitur libro de Baptismo contra Petilianum capite 13. in quo dùm æquat Cyprianum Stephano, Ecclesiam Carthaginensem Romanæ ait, utrosque suæ sententiæ causam agentes in vnitatem Ecclesiæ constitisse. *Duo erant eminentissimarum Ecclesiarum Romana scilicet & Carthaginensis Episcopi Stephanus & Cyprianus, ambo in vnitatem Catholicâ constituti, quorum Stephanus Baptismum Christi in nullo iterandum esse censebat, & hoc facientibus graviter succensebat. Cyprianus autem Hæresi vel Schismate Baptizatos tanquam non habentes Baptismum Christi baptizandos in Ecclesiâ Catholica existimabat, multi cum illo, quidam cum isto etiam sentiebant, utrique cum eis in vnitatem consistentes.*

Nunquid non etiam congruunt quæ dicit lib. 2. contra Gaudentium cap. 7. *Sed istam tu mihi potes brevem solvere quaestionem, quando rebaptizabat Cyprianus ab Hæreticis venientes Ecclesia Carthaginensis Episcopus. Tunc Ecclesia Romana Stephanus Episcopus in eodem Baptismo quem foris acceperant, suscipiebat Hæreticos, & ambo hac diversa facientes in vnitatem Catholicâ permanebant.*

Deniquè certum est S. Augustinum Cypriani mentionem fecisse, & controversiæ eius cum Stephano Papa, operum;

operum suorum locis plus centum, tam in Epistolis, quam libris adversus Donatistas: Et tamen assero libenter, quamvis falsam æstimet opinionem Sancti Cypriani & errorem esse putet, nullum ex operibus ejus locum proferri posse, quo illum inobedientiæ postulet & detractationis imperio Stephani. Ex quo manifestè perspicitur, incogitabilem prorsus fuisse tempore Sancti Augustini tantæ molis auctoritatem Romani Pontificis, adversus fratres & socios Episcopos.

TERTIUS LOCUS S. CYPRIANI.

Tractat hunc locum Epistolâ 68. ad populum & Clerum Hispaniæ. *Nec rescindere ordinationem jure perfectam potest, quod Basilides post crimina sua detecta & conscientiam etiam propriâ confessione nudatam Romam pergens Stephanum collegam nostrum longè positum & gesta rei ac tacite veritatis ignarum fefellit, ut exambiret reponi in Episcopatum de quo justè fuerat depositus. Hoc eò pertinet ut Basilidis non tam abolita sint, quàm cumolata delicta, ut ad superiora peccata ejus etiam fallaciæ & circumventionis crimen accesserit; neque enim tam culpandus est ille cui negligenter abreptum est, quàm execrandus qui fraudulentè abrepsit.*

Tantum abest, inquit Davidius pagina 16. ut ex hoc loco quicquam intelligam quod ad sententiam D. de Marca sustentandam deducere videatur; cum immò illustrius argumentum esse non sententiam summæ auctoritatis Sedis Apostolicæ: Quam video ineunte tertio seculo.

„ sæculo merentium, atque afflictorum Episcoporum fa-
 „ crum refugium, cujus pastorem sollicitudinem trans-
 „ maria diffusam vsque ad extremos occidentis fines per-
 „ spicio.

Quum lector videre putat in libro, ea quæ in cogitationem Autoris nequitiam veni-
 tur periculum concludendi quæ dicti Autoris menti valde
 contraria sint, ac sensui communi repugnent. At verò in
 hoc versatur discrimine Davidius dum Cyprianum per-
 legit.

Intelligimus ex Cypriano duos Hispaniæ Episcopos,
 scilicet Martianum & Basilidem, convictos crimine cul-
 tus idolorum, sedes Episcopales deferere coactos; quo-
 rum alter, scilicet Basilides, laicam tantum communio-
 nem rogaverat post peractam poenitentiam.

Intelligimus ex ipsâmet Epistolâ, hos Episcopos ad
 summas ejusmodi angustias compulso, decreto Cornelij
 Papæ; quo cum omnibus orbis Episcopis statuerat hujus
 generis reos posse ad poenitentiam admitti sublatâ omni
 spe restitutionis in sui Ordinis functiones & pristinos ho-
 nores. *Maximè cum jam pridem nobiscum & cum omnibus*
omniò Episcopis in toto mundo constitutis, etiam Cornelius
collega noster Sacerdos pacificus ac justus & Martyrio quo-
que dignatione Domini honoratus decreverit, ejusmodi ho-
mines ad poenitentiam quidem agendam posse admitti, ab
ordinatione autem cleri atque sacerdotali honore prohiberi.

Intelligimus duos alios Episcopos in eorum locum sub-
 stitutos. Postea verò tædio afficiuntur Martialis & Basili-
 des, viamque ad restitutionem in suas sedes parant. Pro-
 pterea Basilides proficiscitur Romam, *pergens Romam*; Ste-
 phanum Papam decipit, *gesta rei ac tacita veritatis igna-*
rum sefellis. Ut in sedem iniuste restituatur, de qua iuste de-
 jectus fuerat, *ut ex ambiret reponi se iniuste in Episcopatum*
de quo iuste fuerat depositus. Intelligimus ex hoc perfugio ad
 Roma

Romanam sedem & Pontificis ludificatione, Basilidem magis reum, magisque indignum honore Episcopali evasisse. *Hoc eò pertinet ut Basilidis non tam abolita sint, quàm cum-
lata delicta, ut ad superiora peccata ejus etiam fallacia, &
circumventionis crimen accesserit.*

Intelligimus prorsus supervacaneum fuisse istud ad Pontificem Romanum perfugium, nec rescindere ordinationem iure perfectam potest. Scilicet necesse est consistere, quod semel adversus eos decretum est: nullaque potestas est, cuius pondere ordinatio eorum rescindi posset qui locum miseriorum Episcoporum occupabant,

Atamen Davidius ijs prorsus contraria ex hâc Epistolâ intelligenda putat, quam assumit ad concludendum hunc locum de quo discepsamus, esse argumentum perillustre autoritatis Pontificiæ in causis Episcoporum suis sedibus depulso- rum.

Sed hæc omnia æquabili ratione militare videntur, ad præsidium autoritatis aliorum Episcoporum, ad quos Martialis & Basilides pariter confugerant.

Quippè ex hac Epistolâ plus satis perspectum habemus multos Episcopos non destitisse cum ijs communicare.

» Quamobrem quærenti Davidio quâ ratione Episcopi
», extremis è sinibus Hispaniæ suis sedibus pulsi, iter Ro-
», mam suscepissent, ut sollicitationibus suam restitutio-
», nem obtinerent nisi jam his temporibus stabile firmum-
», que Roma fuisset Episcoporum exultantium ac sedibus
», persecutione aut schismate pulso- rum perfugium?

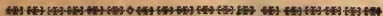
Responsio facilis est eos confugisse Romam sicut ad alias urbes, implorasse opem Pontificis, ita ut aliorum Episcoporum, ipsummet sicut & cæteros, erroribus ac fallaciis fuisse obnoxium.

Rigaltius, cujus notas ad Cyprianum approbavit M. Grandin, jucundissima responsione hanc quæstionem solvit, *Romam pergens, inquit de Basilide, quo solebant*

contuma.

contumaces ut, prout ab suis quibus erant noti, facilius fallerent. Verum enim vero dubium subolere nemini potest quin S. Cyprianus alienior sit à mente eorum qui penes Pontificem Romanum jus esse sibi persuadent restituendi in suas sedes hos Episcopos, quippe cùm de obsequio illi debito nullam mentionem faciat, neque de admonitionibus illi habendis si fortè hoc jure uti contingat. Sed è contra qualemcumque favorem supervacaneum fore asserit: *nec rescindere ordinationem jure perfectam potest.* Totum S. Cypriani in hac Epistolâ consilium est, probare non esse ferendam ejusmodi hominum restitutionem in pristinas functiones, quicquid Papa vel ceteri Episcopi in gratiam eorum fecerint, qui contra disciplinæ Ecclesiasticæ leges cum eis communicant. Id confirmat multis Scripturæ sacræ exemplis. Igitur nihil magis est à veritate alienum eâ conclusione, quam ex hoc loco assumit Davidius, & apertè constat ex eo prorsus aliud intellexisse quàm quod significat. Attamen cùm in mentem incurunt dicacia verba quibus S. Cyprianum carpere placuit, eumque appellare non dubitat sanctissimum Martyrem, „ hominem iracundum, qui Episcoporum auctoritatem „ generatim extra limites antiquâ Ecclesiæ disciplinâ sibi „ præscriptos traduxerat, & irritato animo conceperat opinionones insolentes & doctrinam singularem impotentis „ animi moribus accensus adversus Stephanum Papam, „ qui denique Posteris exemplum extiterat formidabile infirmitatis humanæ, dum puncto temporis ex filio sedis „ Apostolicæ observantissimo privilegiorum ejus illusor & „ ludicator evaserat; Hæreo fateor & in cogitationem suspicionis venio malitiæ potius quàm ignorantie Davidij ratus fieri nunquam potuisse, ut tam insolenter presumderet sanctissimum Patrem quem ferè quindecim ab hinc seculis Doctorem & defensorem Episcopatus Ecclesiæ veneratur, nisi benè intellexisset mentem hujus alienio

alieniorem ab ea quam multa contentione ei tribuere nititur.

CAPUT II.

*Explicatur causa Sancti Dionysij Episcopi
Alexandrini Hæresis postulati Romæ co-
ram cognomine Dionysio Papa anno Chri-
sti 263.*

CARDINALIS Baronius qui nullam in amplificandâ auctoritate Romanæ Sedis occasionem prætermittit, in eam rem esse mirabiliter, putat ea, quæ in negotio S. Dionysij Alexandrini, circa annum Christi contigerunt 263. At verò ita se res habuit.

Cùm Hæresis Sabellij suo fœtore quorundam Episcoporum Libyæ superioris nientes implevisset, existimavit Dionysius pro suæ sedis amplitudine, adversus Episcopos Ecclesiarum Pentapoleos è re suâ esse eorum contumaciam coërcere.

Quamobrem primùm misit Legatos, qui nihil obtinuerunt : Deindè scripsit litteras. Sed quoniam eorum mentes Sabellianæ Hæresis lue laborabant, Dionysij benè dicta malè interpreterati atroci calumniâ criminati sunt erroris, & affirmare non sunt veriti, eum non solum non credere Filium consubstantialem Patri, verùm etiam in his litteris asserere Filium esse opus Patris.

Quidam S. Dionysij mentem non assequuti ejus nomen de hoc crimine Romam detulerunt. Et ibi congregato Concilio, opinio adeò malè fuit excepta ut S. Dionysius de illa se purgare, ac se defendere coactus fuerit.

C Binius

Binius Baronio in omnibus addictissimus, dicit hoc negotium diu Romæ in examine versatum, & tandem aliquando Dionysium Alexandrinum patefactâ innocentiam coram Pontifice crimine liberatum, absolutum & ab omni culpâ exemptum fuisse.

814

Ex hujus Historiæ narratione probare putat Baronius jam anno 263. quinquaginta scilicet annis ante Concilium Sardicense, integrum jus fuisse penes Romanum Pontificem, definiendi causas Principum Episcoporum orbis, etiam primæ cognitionis judicio. Quippè cum his temporibus post Romanam, Sedes Alexandrina quâvis aliâ fuerit illustrior. Verum enim verò hanc assumit conclusionem ex hoc negotio S. Dionysij Tomo primo Annalium anno Christi 263. numero 50. Sed quoniam hanc Historiam ex solitaria Sancti Athanasij relatione perspicimus: hujusce litis disceptatio atque elucidatio, in Sancti Doctoris explanatione ac verborum ejus intelligentiâ consistere videtur. Cum igitur Dionysius certior factus de Pentapolitanis zelo religionis hanc Epistolam (quemadmodum dixi contra Hæresim Sabellij ad Ammonium & Euphranorem scripsisset: Quidam ex Ecclesiâ rectè quidem sentientes, sed tamen ignorari ejus causa cur ita ab eo scriptum esset, Romam ascenderunt, ibique eum apud Dionysium ejusdem nominis Romanum Prasulem accusarunt. Et alibi S. Athanasius ait. Ibi cum quidam Alexandrinum Episcopum apud Romanum accusarent quasi qui Filium opus, & non consubstantialem Patri diceret, & Synodus Roma coacta indignè tulit, & Romanus ad cognominem sibi Episcopum omnium sententiam scripsit: Et jam inde se ad defensionem parans libello suo titulum refutationis & Apologia indidit & in hac verba ad Romanum scripsit.

S. Athanasius de senten.
Dionysij
Alexandri.

Ad hæc intimâ cogitatione attendere opus est.

I. Nihil magis à vero alienum est quam quod Binius profert. Scilicet hoc negotium postquam diu examini sub-

jectum fuit, Sanctum Dionysium omni culpâ liberatum decreto absolutionis à Papa Dionysio dimissum fuisse; de hoc enim nulla mentio est apud Sanctum Athanasium, aut quoslibet alios Scriptores Ecclesiasticos. Præterea non videtur Concilium Romanum ullum pronunciasse iudicium adversus Episcopum Alexandrinum; sed tantummodò indignè tulisse, & *Synodus Roma coacta indignè tulit*, nulla speciali testificatione significans hanc indignationem ad prava S. Dionysij opinamenta Arianorum factioni propitia respexisse, vel ad ejus accusatores quos omnes hujus Synodi Patres fortasse calumniatores æstimabāt.

II. Si hoc Concilium super hoc negotio aliquod iudicium tulisset, & ejusmodi jus sibi competere cogitasset, incredibiliter Papa sententiam Episcoporum qui ad hanc Synodum coiverant, Dionysio Alexandrino nunciasset, *S. Athanas. & Romanus ad cognominem omniū sententiam scripsit*. Immodò verò reum citasset Dionysium Alexandrinum, & testes Arim. & Seleuc. eidem produxisset. Ex hoc ergo negotio ne vestigium quidem juridicalis absolutionis aut condemnationis eruitur, nullaque species iudicii canonici perspicitur.

III. Si Sanctum Dionysium hæc Synodus omni culpâ vacuum absolutionis sententiâ declarasset, ut putat Binius cur S. Athanasius eundem ejusmodi sententiâ absolutum Arianis non exposuisset jactantibus sibi propitium ac magnum suæ opinionis præsidium? Cur tantum excusationem dedisset responsionum ad criminationes omisso iudicio in causa tanti ponderis emisso? Cur hoc iudicio profligatam Hæresim ab Ecclesiâ non arguisset: Et cum præsertim, omni labe criminis immunem ad posteros memoriam, Dionysij Alexandrini traducere vellet, poteratne innocentiae illius atque integritatis certius argumentum aut illustrius monumentum edere, hæc sententiâ absolutionis si unquam in rerum natura extitisset?

IV. Incurrit adhuc in mentem ficti hujusce iudicii Ro-

mani gravissimum argumentum. Fuisset enim sententia absolutionis aut condemnationis; non potest dici absolutionis, propter rationes mox allatas, cum præsertim hæc sententia pronunciata fuisset omiſſa defensione S. Dionysij qui suam, ut observat Athanasius Apologiam scripserat post sententiam Episcoporum Synodi Romanæ sibi significatam, quod valdè absurdum esset. Incogitabile enim est Concilium auditis tantum criminationibus judicium absolutionis adversus reum indictâ causâ pronunciasse. Sed & magis absurdum esset dicere sententiam condemnationis; quippè cum nihil magis iniquum sit quàm omiſſis responsionibus condemnare accusatum.

Prætercâ si condemnatus fuisset, incredibile maximè videretur de hoc judicio nihil dixisse Arianos aut Athanasium hujusce judicij iniquitatem, Magni Episcopi Alexandrini tot artibus patefactâ integritate atque innocentia, non demonstrasse.

V. Igitur ex his colligere debemus, nullum Romæ pronunciatum fuisse judicium super criminationibus Dionysij Alexandrini. Immo verò non videtur Synodus hac de causâ speciatiim coacta: sed aliâ nobis incognitâ Romæ habita, cum accusatores ad urbem appulerunt. Dicit tantum S. Athanasius Synodum Romæ coactam indignè tulisse. *Et Synodus Romæ coacta indignè tulit.* Nec ullâ ratione coactæ Synodi causam significat. Adhuc pauciora Athanasio dicit Eusebius. Quippè Synodi Romæ habitæ mentionem nullam facit, neque criminationis ullius; observat tantum Dionysium Alexandrinum scripsisse quatuor libros contra Hæresim Sabellij, quos gentili suo Dionysio Romanorum Episcopo nuncupavit.

Euseb. l. 7.
histor. cap.
26. pag.
277. Edit.

Valesij,

VI. Quamvis ad purgandam Dionysij Alexandrini famam vehemēti cura incubuerit S. Athanasius, attamen non defunt magni nominis Scriptores Ecclesiastici qui eam acriori stylo defricant. Enimverò ^a Gennadius, ^b S. Hieronymus

^a Apud
Aug. de

ronymus

ronymus, ^c & S. Basilus eum ad partes Arianorum defecisse suspicantur ante ortum Arium; cum injecto metu nimio Hæresis Sabellianæ perhorresceret. Verumtamen in mentem Autorum illorum nunquam venit iudicium absolutionis vel condemnationis; aut Synodus ejus causa Romæ coacta. Ergo nullum extitit iudicium quo suam causam Dionysius obtinuerit vel perdiderit, nec criminatio adversus eum Romæ habita fuit, præter rumorem qui in urbe sicut alibi increbuerat ceu manarat, ex paullò stomachosiore sermone, quo usus fuerat in Epistolâ ad Episcopos Pentapoleos. Enimverò, ut inquit ^d Athanasius, ^e Immo potius scripta illius demonstrant calumnias esse quibus vulgò impetitus est.

Ecclesiast.
dogmati-
bus.
^b Adversus
Rufin. l. 2.
^c Epistol.
41.
^d De sent.
Dionysij
Alexan.
Pag. 435.

C A P U T III.

Explicatur Historia Pauli Samosateni Episcopatu Antiocheno abdicati. Agitantur Concilia in causâ ejus habita annis 266. & 272.

SIMPLEX narratio eorum quæ in his Concilijs contigerunt, facile convincet his temporibus necesse non fuisse ire Roman ad obtinenda sive primæ, sive supremæ cognitionis judicia in causis Episcoporum. Ex Eusebio hujus Historiæ scriptore solitario intelligimus, tempore Dionysij Alexandrini quo ejusdem nominis alter Dionysius successerat Romæ in locum Xisti, qui hujus Ecclesiæ res undecim annis gesserat, Paulum Samosatenum in Antiochenâ Sede collocatum fuisse post mortem Demetriani, habitumque Antiochiæ Concilium ad reprimendos errores hujusce

Lib. 7. hist.
cap. 27.

C 3 . Pauli

Pauli de Christo indignè sentientis, vulgarem hominem æstimantis : Atque hujusce Concilij frequentibus Conciliis interfuisse omnes Episcopos præter Dionysium Alexandrinum qui provectioris ætatis excusationem dederat. Observat Eusebius cum pluribus Presbyteris, & Diaconis sexcentos coivisse Episcopos ex quibus octo nominat speciali ac singulari merito illustres. Ait prætereà diversis diebus celebratum hoc Concilium, Paulumque Samosatenum omni conatu virus hæreseos occuluisse, Præfules verò Catholicos vehementer elaborasse ut illud deprehenderent : Quo tempore vitâ decesserat Dionysius Alexandrinus Episcopalis Magistratus anno decimo septimo suffectoque in locum ejus Maximo. Plura de hoc primo Concilio Antiocheno non scripsit Eusebius. Ex quo planissimè perspicimus Episcopum criminis postularum reddere rationem villicationis suæ coram Concilio provinciali : & fuisse examini obnoxium ac censuræ, ceu judicio subjectum, ubi criminis testes occurrere poterant. Habemus apud Baronium & Binius litteras ab hoc Concilio ad Paulum Samosatenum Episcopum scriptas, quas in linguam Latinam vertit Jesuita Thurrianus, quæ de Christi Divinitate, quam insolenter pernegabat hic Episcopus Antiochenus, Fidei Catholicæ professionem continent, quarum in fine hæc leguntur. *Scire volumus an eadem nobiscum sentias & doceas, & nobiscum significes an iis qua superius scripsimus, assentiaris, an non?* Intelligimus etiam ex Epistolâ ad omnes orbis Episcopos à Concilio secundo Antiocheno missâ, eadem de causâ congregato, istum Paulum simulatâ Fide Ecclesiæ, atque obedientiâ Judices delusisse, & condemnationi se proripuisse.

Prætereà nihil didicimus de hoc primo Concilio, in quo nullum Pontificiæ autoritatis apparet vestigium : de qua nequidem in cogitationem venisse, testes, reum, aut Judices perspicimus.

Sed

Sed de hac veritate nullum dubitandi locum relinquunt ea quæ gesta sunt in secundo Concilio Antiocheno.

Enimverò quum Pauli Samosateni longior esse dissimulatio non posset, iterum concurrere Episcopos necesse fuit & Concilium habere Antiochiæ anno 272. refert Eusebius huic Concilio innumerabiles numero adfuisse Episcopos, & Presbyterum quendam (cui nomen erat Malchion ad cuius pietatem & doctrinam mirabilis accedebat eloquentia) suscepisse multis criminibus atque Hæresi convincere Paulum, & reverâ convicisse, qui deinceps Ecclesiâ pulsus ac Sede Episcopali disturbatus est, & in locum ejus Domnus Demetriani filius antecessoris istius Pauli successus est. Quibus peractis Concilium scripsit Epistolam ad omnes orbis Episcopos ne cum Paulo communicarent, sed cum Domno qui sedem illius occupaverat. Hæc Epistola continet omnia capita malorum quibus convictus fuerat, quæ ferè sunt viginti, prætermittâ Hæresi quâ Jesu Christi Divinitatem pernegabat, cujus mentionem non facit Eusebius, quoniam mens ejus ab hac Hæresi fortassè alienior non erat: Tamen si fateri oporteat nunquam Eusebium Christi Divinitatem negasse ad modum ceterum sensum Pauli Samosateni qui Christum purum hominem assererat sicut hodiè Sociniani; cum è contra Ariani Jesu-Christi divinam naturam non negarent, sed in ea Patris & Filij æqualitatem. Præcipua accusationis capita quibus vincebatur Paulus, hæc erant. Quòd cum antea pauper & mendicus esset, nec ullas omnino opes aut à parentibus relictas accepisset, aut artis ullius exercitio sibi comparasset, ad incredibilem opulentiam pervenerit, per scelera & sacrilegia fratrumque concussiones. Quòd fastu & arrogantia supra modum elatus sæculare gereret dignitates & Ducenarius vocari quàm Episcopus mallet; per forum magnificè incedens stipatusque maximâ hominum multitudine partim præeuntium, partim subsequendum: adeò ut ex illius fa-

stu

stu & arrogantia, incredibilis invidia odiúmque multorum adversùs Fidem nostram conflatum sit. Quòd tribunal & sublimem thronum non ut Christi discipulus sibi ipse construxerat; & continuò mulierum indecorè auscultantium familiaritate uteretur. Quòd denique omnia ad pompam & sæculi gloriam gesserit, quæ amplius referre satietatem pareret. At verò in hac Epistola multa sunt attentâ cogitatione reputanda.

I. Inscripta est Dionysio Episcopo Romano, Maximo Alexandrino & omnibus orbis Episcopis, *Dionysio, Maximo, & omnibus per universum orbem comministris nostris Episcopis*. Undè dubitandi quidam locus relinquitur, an Papa Dionysius aliâ quàm ætatis senioris prærogativâ cæteris Episcopis antecelleret.

II. Inscripta est reverà hæc Epistola Papæ, non eâ ratione ut confirmet autoritatem suâ quæ in Concilio Antiocheno gesta sunt, sed pariter Maximo Alexandrino, & aliis ut litteras communionis ad Dominum mittant & ab eo vicissim recipiant. *Quod quidem idcirco vobis significamus tu & ad eum scribatis, & ab eo communicatorias litteras accipiatis*. Porro non ita se res habuisset si jus recensendi litem judicatam ad disceptationem iterandam penes Pontificem fuisset. Et ex his non difficiliter perspicimus Episcopum judicio Concilij suâ dignitate spoliatum, nulum invenisse tribunal ad quod confugere posset.

III. Verùm enim verò post istud judicium non legimus Paulum Samosatenum de appellatione ad Papam Dionysium, mentem habuisse: aut quodvis aliud tribunal in animum ejus incurrisse. Sed è contrà se Episcopatu jure abdicatum habuit, causamque suam finitam censuit. Quadam solummodò vitiligatione visus est domo quam Antiochiæ colebat, nolle demigrare, eamque Domino relinquere dum ad Ecclesiam capeSSendam Antiochiam pervenit. Quapropter ad Imperatorem Aurelium confugit
qui

qui ejus esse domum judicio declaravit, cui litteræ Episcoporum Italiæ & Romæ redderentur. *Iis domum tradi præcipiens quibus Italici Christiana religionis Antislites & Romanus Episcopus scriberent.*

IV. Attamen Cardinalis Baronius hujus abdicationis participem fuisse contendit Papam, & probare nititur his verbis S. Athanasij libri de Synodis Ariminensi & Seleuciæ. *Duo enim Dionysij ante hos septuaginta fuere : qui Samosatenum sustulere, quorum alter Roma, alter Alexandria præsul erat.* Sed hoc argumentum quàm sit insulsum probare non est difficile. Nam verbum *sustulere* ad hæc duo

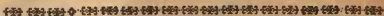
Dionysij referri non debet : sed ad *septuaginta Episcopos* qui Paulum Samosatenum condemnaverant de quorum coitione loquitur eo loci S. Athanasius. Et ut dubitandi locus nullus relinquatur hic tantum exscribere juvat quæ græcè scripsit S. Athanasius *Διονύσιι ᾧ δύο γαγόσαν ἐμ-
πρῶτον πολὺ ἔκδομήκοι τε ἤ μὴ κατελόντων τὴν σαρματία τῶ-
ν ὁ μὲν τὸ ῥώμης, ὁ δὲ τὸ ἀλεξανδρίας ἐπίσκοποι.*

Tom. 1.
annalium
ad annum
Christi
265. Num:
10. pag.
762.

Athanas.
l. de Syno-
dis, pag.
707.

Sed cui dubium subolere potest quin verbum *sustulere* ad hæc, *duo Dionysij* referri non debeat ? cum certum sit, tempore abdicationis Pauli Samosateni alterum ex his Dionysiis jam vita decessisse, scilicet Alexandrinum, qui ut refert Eusebius per tempus Concilij Antiocheni primi obiit, habiti, ut putat Binius anno 266. Ex eodem Eusebio perspectum est, Paulum Samosatenum sede Episcopali pulsum non fuisse ante secundum Concilium Antiochenum, sex annos post mortem Dionysij Alexandrini quip- pè coactum, ut Baronius & Binius æstimant, anno 272. At verò licet hæc omnia à veritate aliena sint & Baronij conjectura ad veritatem vehementius accedere videatur sustentandam, nihil ad Romani Episcopi auctoritatem amplificandam colligere potest quo non Alexandrino Præsuli æquabili ratione gratificetur. Enimverò cum certissimum sit in solitario Concilio Antiocheno secundo, Paulum Samosatenum Episcopali dignitate spoliatum fuisse ; inco-

gitabile est S. Athanasium eo loci mentionem facere abdicationis hujusce Pauli. Sed reverà de errorum ejus confutatione ad quam frequentes Episcopi cum curâ incubuerant, loquitur.

CAPUT IV.

Abdicatio Melecij Episcopi Lycopoleos in Thebaïde circa annum 303.

NON conveniunt omnes Scriptores antiqui de crimine, sive causâ abdicationis Melecij. Si S. Epiphanio fidem habemus qui centum annos post Melecium vixit gravioris rei culpa in eo non residebat. Quippè ferventioris zeli tantummodò arguit. Enimverò cùm Melecus in vinculis haberetur cum Petro Alexandrino tempore persecutionis Diocletiani & Maximiani in eâ sententiâ fuit ut pacis ac reconciliationis locus non indulgeretur iis qui nefariam idolorum superstitionem admiserant, vi ac necessitate sacrificaverant, & post lapsum & sacrificia ad Confessores & Martyres accedebant ut misericordiâ pœnitentiam obtinerent. Idemque Melecus, Peleus, alique complures quos divini honoris studio inflammatos fuisse non dubium est, autores erant ut secundùm persecutionem post justum aliquod temporis spatium pace constituta pœnitentiæ illis locus daretur, siquidem verè illam & in animo susciperent atque ejus fructus exhiberent: Nec ita tamen ut clericus unusquisque pristinum in ordinem restitueretur, sed ut post aliquod tempus ad Ecclesiam ac Communionem admissus in reliquâ populi multitudine non inter Clericos censeretur, eratque hæc, ut observat Epiphanius, à veritatis amore profecta & divini ardoris plenissima ratio.

Epiphanius Hæres.
rel.
Lxxviii.

At

At verò cùm S. Petrus Meletio repugnaret & animad-
verteret consilium suum humanitatis plenissimum Meletij
familiaribus & amicis neutiquam placuisse, medio in car-
cere Pallium, quod Lodicium dicitur, veli instar appan-
dens proclamari à Diacono jussit: Qui mecum sentiunt
huc ad me veniant, qui Meletij opinioni favent ad Mele-
tium. Quod cùm ita fectum esset, diviso in partes populo
Episcoporum, Monachorum & Presbyterorum ac reli-
quorum ordinum major numerus sese ad Meletium adjun-
xit, pauci quidam Episcoporum & aliorum Petrum Archie-
piscopum secuti sunt. Quo ex tempore, preces ac
sacrificia cæterasque omnes Ceremonias separati à se invi-
cem obierunt, sicque ex eorum quæ utrinque piè ac reli-
giose proferebantur occasione & specie, schisma conflatum
est Meletianorum & Catholicorum.

Præterea observat S. Epiphanius mortuo S. Petro, cùm
Alexander post Achillam illi successisset, Meletium cum
Alexandro familiariter ac necessitudine multa junctum
fuisse, primumque illi renunciassse errores quibus in Ec-
clesia Baucalæ cui pastor præerat Arrius, plebis Christianæ
mentem explebat.

Hæc nos docet S. Epiphanius de Meletio, cæteris
ejus celatis criminibus atque abdicatione Episcopali Ma-
gistratu.

Socrates qui vixit anno 440. circiter triginta septem
annis post Epiphanium aliusmodi hanc historiam narrat.
Ait Meletianos adjunxisse se ad Arianos, sicque ejus sectæ
explicat originem. Meletius quidam Episcopus Æ-
gypti, à Petro Alexandriæ Episcopo qui sub Diocletia-
no Martyrium consummavit, tum ob alias causas depositus
est, tum præsertim eo quod persecutionis tempore, fidem
inficiatus sacrificasset. Qui cum Sacerdotio pulsus esset,
multosque haberet sectatores, Ducem atque Autorem se
præbuit Hæresis eorum, qui ab ejus nomine Meletiani

in Ægypto etiamnum appellantur. Porro cum nullam haberet idoneam causam cur se ab Ecclesiâ segregasset, siquidem affectum injuriâ esse dicebat, Petrum verò maledictis & conviciis incessebat. At Petrus quidem persecutionis tempore, martyrio est coronatus. Meletius verò calumnias suas transtulit primum in Achillam qui Petro in Episcopatu successerat: deinde in Alexandrum Achillæ successorē. S. Athanasius Alexandri successor circa annum 326. qui hujus Ecclesiæ res gessit 45. annis, cum ante Apolog. 2. 371. mortuus non sit, ferè in omnibus cum Socrate congruit. Utrumque res sint, nemini dubium subolere potest quin Meletius Episcopus Lycopoleos in Ægypto depositus sit; quo tempore sedem Alexandrinam occupabat S. Petrus. At super hoc multa considerare oportet.

I. Quandoquidem his & continuis temporibus in usu & Ecclesiæ consuetudine positum sit ut in Concilium Provinciæ Presbyteri & Diaconi cogantur ad deponendum Presbyterum non minùs prudenter ac consideratè ad judicium Episcopi procedendum fuisse videbatur. Quamobrem dum S. Athanasius, Theodoretus & Socrates dicant Meletium fuisse à Petro Alexandrino depositum, intelligere non debemus ab eo solitario rem tanti ponderis judicaram, sed in Provinciali Concilio Episcoporum juxtà juris & æquitatis normam.

II. Enimverò de hoc Concilio dubium non relinquitur: Quamvis ejus mentionem non faciat Socrates, cum ex S. Athanasio plenissimè intelligamus, occasione datà litterarum quas ab Ursacio & Valente acceperat dum restitutionem in gratiam ejus affectare visi sunt. *Petrus apud vos ante persecutionem Episcopus & in persecutione martyr declaratus Meletium Episcopum Ægypti multis convictum criminibus & in primis quod Idolis sacrificasset in communi Episcoporum Synodo deposuit.*

III. Nullus scriptor Ecclesiasticus ait post hanc sententiam

tiam latam Meletium ad Papam confugisse, aut ad aliam Synodum. Afferit Athanasius maluisse ab Ecclesiæ Societate discedere & schisma facere. *Meletius autem non ad aliam Synodum confugit neque eorum successoribus se studuit purgare, sed schisma fecit.* Ex his perspicimus S. Athanasium alterius Synodi Episcopos, & Episcopi successores qui jam litem judicaverat non dubitasse Judices esse legitimos ad iterandam disceptationem causæ jam judicatæ. Sed de Pontifice Romano nihil dicit Athanasius, nec in mentem ejus incurrit: Ex quibus planissimè constat, nullum speciale jus extitisse penes Romanum Pontificem finiendi sive primæ sive supremæ cognitionis judicio causas Episcoporum.

Athanas.
Ap. 2. p.
603.

C A P U T V.

De causâ Ceciliani Episcopatu Carthaginensi ejecti anno Christi 306. Explicatur Sanctus Augustinus.

PRÆTER exempla à Sancto Cypriano allata; ex quibus non difficiliter animadvertimus Davidium assumpsisse conclusiones à Sancti Patris mente & institutis alienissimas, opportunum sibi persuadet invenire anteceptæ animo opinionis præsidium, in causâ Ceciliani, quæ acta est quadraginta annis post mortem Cypriani. Porro hanc litem sic enarrat: Cecilianus electus Carthaginensis Episcopus post mortem antecessoris Mensurij accusatus fuit acceptæ ordinationis ab Episcopis qui tempore persecutionis Diocletiani vasa Ecclesiæ & sacros Codices idolorum cultoribus reliquerant sive tradiderant. Hinc magnus exurgens rumor totam Ecclesiam Africanam miscuit, &

Epist. 55.
67. 68.

quidam, cui nomen erat Majorino inter Diaconos Cecilianus educatus, benevolentia Lucillæ matronæ Carthaginensis fultus, in locum Ceciliani suffectus est. Hinc prima labe horribilis schismatis Donatistarum, qui duce Donato à quo nomen traxere, ad tuendam & sustentandam Majorini ordinationem adversus Cecilianum conjurationem habuerunt. Contestatâ lite in Concilio Numidiæ coram septuaginta Episcopis causâ cecidit Cecilianus. Deinde appellavit ad Melehiadem Papam tunc Sedem Romanam occupantem, qui cum à culpâ exemit atque ordinationem „ confirmavit. Quamobrem, inquit Davidius. Cum Cecilianus se roboratum sentiret litteris communionis Catholicæ cum Ecclesiâ Romanâ, tantâ autoritate fultus judicium in causâ suâ injustè pronunciatum à septuaginta „ Episcopis flocci fecit, ut inquit Augustinus, & usus benevolentia Imperatoris Constantini adversarios Romam „ proficisci coëgit audituros ex ore Pontificis, supremi „ Episcoporum Judicis, de suâ Innocentiâ amplissimum „ atque ornatissimum decretum. His adhuc verbis exclamat Davidius: Rogo jam omnes homines discrepantiam „ inter hoc judicium & veram appellationem, quid illi „ præter nomen appellationis deest? Enimvero cum hic „ Episcopus opponeret judicio quod à Synodo provinciali „ confixus fuerat communionem cum Ecclesiâ Romanâ „ nunquid non condemnationem veluti verâ appellatione „ cohibuit? Nunquid non ipsum perspexerunt Donatistæ sibi post sententiam Concilij Carthaginensis opus „ esse superiore Judice? Factusque est Sedis Apostolicæ „ Pontifex hujusce causæ ultimæ cognitionis Judex supremus & oppressi Episcopi perfugium? Rem adeò narrat Davidius, ut nemo homo dubitare possit ipsum fuisse testem oculatum & auritum omni exceptione majorem concursationis Cecilianæ & Mensurianæ. Et reverâ si ita, se res habent, uti eas narrare placuit, fateri necesse est

jure

David,
p. 11.

jure merito Davidium probare summum Pontificem Ecclesiæ, esse Episcoporum omni appellatione remotâ supremum Judicem. At verò si alijsmodi res sunt, & si crimine falsi ac mendacij eum convincere non sit difficile manifestæ ignorantix aut malitiæ culpa non vacabit. Igitur studio non ardentiore, sed moderato hoc negotium disceptare nobis expedit.

Primâ fronte falsum est Cecilianum ad Melchiam Papam unquam appellasse aut ullomodo posse actionem litis de ordinatione ejus, appellationis nomine significari.

Quicquid actum est Romæ, referri debet rogationibus Donatistarum quibus non abnuît Imperator Constantinus. Sed immò eorum instigatione victus ac sollicitatione, Judices deputavit, ex quibus fuit Melchias Episcopus Romæ, ad iterandam disquisitionem litis jam judicatæ in Concilio Numidiæ. Hanc autoritatem sibi proprio Marte non arrogat Pontifex, nec jus penes se solum existere putat, iterato judicio finiendi causam jam in Concilio Africæ primate Numidiæ Præsidi judicatam. *An fortè non debuit Romana Ecclesia Melchias Episcopus cum Collegis transmarinis Episcopis illud sibi usurpare judicium quod ab Africis septuaginta ubi primas Tisigitanus præsedis fuerat terminatum.* Quid ad hæc respondit S. Augustinus? Dicit-ne Papam esse supremum Episcoporum Judicem, & quemlibet in Synodo judicatum habere jus provocationis ad tribunal Pontificium? Dicit-ne Cecilianum Episcopum jure potuisse postulare à Sede Apostolicâ iteratam suæ litis disquisitionem? De his ne verbum quidem profert: ait tantum Imperatorem precibus Donatistarum annuentem misisse Episcopos de hac causâ cum Papa judicatu quod nec ipse usurpaverat. *Quid quod nec ipse Melchias usurpavit? Rogatus quippè Imperator, Judices misit Episcopos qui cum eo sederent & de totâ illâ causâ quod iustum videretur statuerent, hoc probamus Donatistarum precibus*

S. Aug.
Epist.
162.

S. August.
Ep. 162.

cibus

cibus & verbis Imperatoris.

Ep. 162. Si vera fuit in hac causâ ad Sedem Apostolicam provocatio, aut fuit nomine Cecilianî aut Donatistarum? Non potest censerî nomine Donatistarum, quoniam litem obtinuerunt in Concilio Numidiæ. Non potest etiam dici nomine Cecilianî. Cur enim hanc silentio prætermisisset S. Augustinus qui verbis adedò claris & conceptis exprimit Donatistarum appellationem ad Imperatorem Constantinum post judicium Concilij Arelatensis. *Illos verò Ecclesiastico judicio (scilicet Arelatensi) provocasse ut causam Constantinus audiret.* Præterea quâ ratione provocasset Cecilianus ad suspectos Judices quos Imperator adversariorum ejus victus precibus deputaverat.

Ep. 162. *Judicante Milthiade tunc Romane urbis Episcopo cum Collegis suis quos ad preces Donatistarum miserat Imperator.* Mirabile est Cecilianum cum Imperator ejusmodi homines judices tulit non ejurasse. At verò sciebat conscientiam rectæ voluntatis maximam consolationem esse rerum incommodarum ac præter culpam ac peccatum quo carebat accidere hominî nihil posse quod sit horribile ac pertimescendum. Sic amœnitate conscientiæ calumniarum ac persecutionum exacerbationes temperabat de suæ innocentiae securitate non dubitans, dummodò causam suam coram Episcopis Catholicis agere posset. Verùm enim verò post judicium Papæ Melchiadis, Concilium Arelatense non ejuravit. Et post tot judicia Ecclesiastica, Romæ & Arelatæ promulgata quibus causâ ceciderant adversarij, iterum se sistere coram Imperatore non formidavit. Sed quoniam actionem legis Romæ latæ, in gratiam Cecilianî cohibuerunt Donatistæ postquam novos Arelatæ Judices consecuti sunt, consecutaneum essetne legitimum, interpositam fuisse provocationem à Sede Romanâ ad Synodum Arelatensem? Hoc ratiocinium est insulsum solique Davidio competit, qui ex cohibitiâ decreti in Concilio Africano latâ actione intervenisse veram appella

sum solique Davidio competit, qui ex cohibitâ decreti in Concilio Africano lati actione intervenisse veram appellationem ad Romanam Sedem concludit. Denique ut sit locus juri quod Apostolicæ Sedi vindicare nititur Davidius, oportet Cecilianum uti voluisse legitimis Judicibus Episcopis Concilij Numidiæ à quibus æquam provocationem ad Judicem superiorem fore sperasset. Hoc enim pseudo-Concilium mera coitio fuit Schismaticorum auctoritate ac benevolentia accensa potentis mulieris, quâ utebatur Majorinus. Nequidem videtur in jus vocatus Cecilianus, & certè ad judicium nunquam adfuit, indictâ causâ condemnatus, & crimine traditionis postulatus, quod ipsimet pseudo-Judices admiserant.

Verum istius Concilij Patres nunquam sibi persuaserunt ejusmodi coitionem aliud esse quàm conjuratorum hominum conventum, & adversariorum Ceciliani. Cùm ipsimet ab Imperatore Constantino efflagitaverint uti Judices designaret, qui omnem controversiam de ordinatione hujus Episcopi quæ Ecclesiam Africanam miscuerat, terminarent.

Cùmque sollicitationibus Episcoporum hujus pseudo-Concilij victus Imperator deputaverit Papam Melchiamdem & alios Episcopos, deinde verò Concilij Arelatensis Præsules ad iterandam hujusce litis cognitionem. Hæc omnia conceptis verbis adeò clarè nos docet S. Augustinus ut prorsus incogitabile videatur Davidium animo reformare potuisse istiusmodi Ceciliani appellationem ad Sedem Apostolicam. Ep. 162.

Deinde diximus aliquantò post Majorini ordinationem quem contra Cecilianum nefario scelere levaverunt erigentes altare contra altare (hoc est crimen Concilij Numidiæ) & unitatem Christi discordiis furialibus dissipantes eos petiisse à Constantino tunc Imperatore Iudices Episcopos qui de suis questionibus quæ in Africâ exorta Pacis vinculum dirimebāt arbi-

trio medio judicarent ; quod postea factum est prasente Ceciliano & illis qui adversus eum navigaverant judicante Melchitade tunc Romana urbis Episcopo cum Collegis suis quos. ad preces Donatistarum miserat Imperator. Sed quoniam Davidius hanc Epistolam nunquam legit , quam fortè citat ex sibi suppeditatis præscriptionibustruncis ac mutilatis , nemini homini mirum videri debet si ex eâ prorsus alienâ ab Augustini mente intelligat & inflatis
„loquitur buccis. Quâ ratione S. Augustinus putasset
„eximere ab omni culpâ Cecilianum, & à calumniis Do-
„natistarum hostium ejus implacabilium vindicare , di-
„cens bonæ Famæ ac Sanctitati hujus Episcopi officere
„non potuisse judicium Synodi provincialis , quoniam
„cùm ex ordine Presbyterorum non esset aut Diacono-
„rum ; sed Episcoporum , innocentia suæ judicium ad
„Ecclesias Apostolicas poterat referre , inter quas coram
„Primariâ scilicet Romanâ in quâ semper Apostolicus flo-
„ruit principatus , ut inquit Augustinus , magno cum
„splendore litem obtinuerat.

Non enitur hâc arte S. Augustinus vindicare innocentiam Ceciliani aut Donatistarum calumnias frangere. Nunquam loquutus est de exigua aut tenui potestate Synodi provincialis; sed dixit Cecilianum semper Concilium Numidiæ pseudo-Synodum æstimasse , nunquam coram eo sistere se voluisse , & ab eo indiêtâ causâ condemnatum fuisse. Dixit hujus pseudo-Synodi Episcopos ab Imperatore impetrasse Judices novos ad terminandas supremâ cognitionis sententiâ contentiones quæ Ecclesiam Africanam miscebant.

Reverâ S. Augustinus ait, Cecilianum, cùm nec Diaconus esset nec inferioris ordinis clericus, causæ suæ disceptionem judicio collegarum & Ecclesiarum Apostolicarum potuisse reservare. Sed hoc nihil speciatim attinet ad Romanum Pontificem ; quippè cùm præter Romanam multæ

multæ superessent Ecclesiæ Apostolicæ ad quas hoc iudicium poterat referri. Omnes orbis Episcopi erant collegæ Cecilianii. Præterea dum ait S. Augustinus potuisse Cecilianum reservare causæ suæ cognitionem Ecclesiis Apostolicis & Collegis suis, habitâ ratione Episcopalis dignitatis quâ pollebat, non idè ab obsequio & obtemperatione Synodi provincialis iudicio, debitâ liberat. Sed hoc privilegium ei competere potuisse fortasse existimat propter quandam Episcoporum præ simplicibus presbyteris aut Diaconis potestatis atque autoritatis eminentiam, quæ impedit ne tam citò indictâ causâ judicentur. Jus enim violari poterat aliquando adversus Presbyteros sed saltem difficiliter adversus Episcopos, qui suas lites non difficiliter adèdè poterant subijcere iudicio Ecclesiarum Apostolicarum, Collegarum opem & auxilium impetrare. Incredibile enim erat fore, ut indictâ causâ judicarent, pravæque istiusmodi iudicia unquam approbarent. Quamobrem S. Augustinus constanter assererebat absente Ceciliano & Numidiæ Concilium ejurante, secundum Tisigitanum debuisse intercedere, & condemnationis iudicium cohibere. Hic esse mihi videtur sensus Epistolæ 162. S. Augustini, cui explicatio nostra quibusdam fortasse videbitur, tenebras & obscuritatem asserre, aliis verò lumen adhibere maximum, qui sincero examine sancti Doctoris mentem eruere conati sunt. *Quia ergo venire noluit ad hospitium collegarum quos à suis inimicis contra veritatem sua causa perversos esse sentiebat vel suspicabatur, vel ut ipsi asserunt simulabat tanto magis secundus Tisigitanus si vera pacis custos esse voluisset, cavere debuit ne damnarentur absentes, qui iudicio eorum omnium interesse noluerunt, neque enim de Presbyteris aut Diaconis aut inferioris ordinis Clericis sed de collegis agebatur qui possint aliorum collegarum iudicio præsertim Apostolicarum Ecclesiarum causam suam integram reservare, ubi contra*

S. August.
Epist. 162.

*eos sententia dicta in absentes nullomodo aliquid valerent quando eorum iudicium non primo aditum postea deseruerunt, sed suspectum semper habitum nunquam adire voluerunt. At verò instat Davidius enixè & responsum assumit ex eo quod S. Augustinus ait nihil fuisse Ceciliano „pertimescendum quamdiu communionis litteris cum „Ecclesiâ Romana conjungeretur, in qua semper Sedis „Apostolicæ principatus viguit, nisi plura diceret Augustinus, & aliis Ecclesiis prætermisiss de sola communione cum Ecclesiâ Romana mentionem faceret, me victum faterer libentissimè, nihilque Davidio responderem; sed prorsus contrarium dicit. Omnes Ecclesias quibuscum Cecilianus communicaverat Romanæ exæquat, adjuncto tantùm discrimine Principatûs Apostolicæ Sedis, qui semper Romæ viguit; unde Romanæ Ecclesiæ gloria singularis exurgit. Præterea significat Cecilianum non minus auxilium sibi comparasse ex aliis Ecclesiis quibuscum communicabat quàm ipsâ Romanâ. *Qui posset Cecilianus non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ in qua semper Apostolica Cathedræ viguit principatus, & cæteris terris unde Evangelium ad ipsam Africam venit per communicatorias litteras esse conjunctum ubi paratus esset causam suam dicere, si adversarij ejus ab eo illas Ecclesias alienare conarentur.**

Denique si Pontifex Romanus se Episcoporum supremum judicem habuisset, cur post sententiam à seipso prolatam, iteratam litis cognitionem in Concilio Arelatensi sustinuisset? Cur de hac causa solitarius iudex non sedebat, sed immò sibi tot iudices ab Imperatore adjungi patiebatur? Si ea fuisset mens S. Augustini, ut contendit Davidius, cur post Romanum iudicium, toties Donatistis Concilium Arelatense opposuisset? Cur denique post supremam Romani solij decisionem posse adhuc hanc causam in Concilio generali universæ Ecclesiæ agitari re-

posuisset?

posuisset? Ecce putemus illos Episcopos qui Roma iudicarunt non bonos iudices fuisse: restabat adhuc plenarium Ecclesie universe Concilium ubi etiam cum ipsis iudicibus causa posset agitari.

pist. 162.

CAPUT VI.

*Explicatur Concilium Nicanum de causis
Episcoporum circa annum Christi 325.*

FATUAM putat D. Petri de ^a Marca opinionem ^b Davidius, quia Concilij Nicæni auctoritatem interponit ut probet Synodorum provincialium patres, extitisse olim supremos iudices Episcoporum.

^a P. de
Marca de
concordia
l. 7. cap. 2.
num. 5.

At totum difficultatis caput ad explicationem 5. Canonis huiusce Concilij devolvitur, quam ob rem hîc potissimum exhibere opus est.

^b Pagin.
20. art. 2.

QUINTUS CANON CONCILII NICÆNI.

De his qui communione privantur seu ex clero seu ex laico ordine ab Episcopis per unamquamque provinciam sententia regularis obtineat ut hi qui abjiciuntur ab aliis, non recipiantur. Requiritur autem ne pusillanimitate aut contentione aut alio quolibet Episcopi vitio videatur à congregatione seclusus. Ut hoc ergo decentius inquiratur, bene placuit annis singulis per unamquamque provinciam bis in anno concilia celebrari, ut communiter omnibus simul Episcopis congregatis provincie discutiantur huiusmodi quæ-

m. 11.

E 3 stiones,

stiones, & sic qui suo peccaverint evidenter Episcopo excommunicati rationabiliter ab omnibus estimetur, usque quo vel in communi vel Episcopo placeat humaniorem pro talibus ferre sententiam. Concilia verò celebrentur unum quidem ante quadragesimam pasche ut omni dissensione sublata, munus offeratur Deo purissimū, secundum verò circa tempus autumnī.

David
pag. 21.

„ **C**onstat, inquit Davidius, ex primâ parte hujus Canonis, intelligi debere judicia ab Episcopo singulari lata, adversus clericos aut laicos suæ jurisdictioni obnoxios, & quorum iudex natus est.

Constat è contra hac primâ parte Canonis, nullam fieri mentionem judicij ab Episcopo singulari lati: sed à pluribus Episcopis, ut concepta verba canonis sonant, *De his qui communione privantur ab Episcopis*, non ab Episcopo suo. Præterea legimus, *ab Episcopis per unamquamque provinciam* non per unamquamque parœciam. At verò multi erant in una provinciâ Episcopi, quia multas complectebatur parœcias sive Diœceses. Dubitandi autem locus nullus relinquetur quin per unamquamque provinciam multæ Diœceses intelligendæ sint, si ad canonem qui antecedit, scilicet quartum hujus Concilij respiciatur. Hanc veritatem adhuc illustrent continua hujus canonis verba, *ut qui abjiciuntur ab aliis, ab aliis non recipiantur*. Enimverò si Concilij mens fuisset de singularis Episcopi judicio, scriptum esset *ut qui abjiciuntur ab uno Episcopo, ab aliis non recipiantur*. Ex his igitur colligere debemus Concilium Nicænum eo loci mentionem facere de omni excommunicationis genere, sive ab uno, sive à pluribus Episcopis immixta adversus laicos aut clericos *sive ex clero, sive ex laico ordine*. At certum est Episcopum esse ex clero non secus ac Presbyterum & Diaconum

num. Certum etiam est ei posse communionem interdici ab Episcopis per unamquamque provinciam, aut à suo Metropolitano, si Davidius hunc canonem de iudicio Episcopi singularis, intelligi debere pertinaciter contendat. Ergo jam dubitandi locus nullus relinquitur, quin Concilium Nicænum de excommunicationibus in Episcopos vibratis mentionem fecerit, ita ut alios clericos, & ipsosmet laicos. At fortasse, cui hæc sententia non placebit, dicet, quod si Concilium Nicænum significat excommunicationem ab Episcopis provinciæ immixtam, & non ab Episcopo singulari, frustra statuit ejusmodi quæstiones bis anno quolibet debere in Concilio Provinciæ examinari.

Sed ut rem totam perspectam habeamus, observare necesse est discrepantiam esse maximam inter iudicium adversus clericum in foro judiciali pronunciatum, & excommunicationem seu potius communionis privationem, ut verba Nicæni canonis sonant *de his qui communionem privantur*. Enimverò cum olim quis Episcopus vel alius, in hæresim aut aliud crimen palam ac publicè incurrebat, fideles comitia Concilii non operiebantur ut communicationem Ecclesiæ cum eo intermitterent, seu omnem confociationem humanam dissolverent. Sed quilibet Episcopus usum & consuetudinem, quicum conjunctus erat opportunè dirimebat, scilicet nec dabat nec recipiebat litteras ab eo qui quasdam criminis suspensiones habebat, sibi que omni commercio cum eo interdicebat. Sed quoniam hanc agendi rationem magna rerum confusio & Ecclesiæ perturbatio sequebantur, Concilium Nicænum huic malo remedium admovit, hoc scilicet, quod si cui communionem interdictum sit, ab uno aut pluribus Episcopis sive ex clero sive ex ordine laico negotium examinabitur & iudicabitur in Concilio Provinciali quolibet anno bis cogendo. Quamobrem hoc Canone Nicæno lo-

cum

cum habere non possumus aptiorem, ex quo nervosam argumentationem assumamus ad tuendam supremam synodorum Provincialium autoritatem in causis Episcoporum. Denique solius sensus communis luce perspicimus hunc canonem æquabili ratione ad Episcopos & ad alios pertinere, quippe cum hoc vocabulum Clerus *sive ex Clero* Presbyteros & Diaconos pariter consequatur. Et certè Davidij subtilitas adeò mentis meæ perstringit aciem ut ipse comprehendere non possim cur ex hoc canone potius Presbyteros aut Diaconos quàm Episcopos intelligat. Enimverò si hæc nobis verba continua objiciantur: *Requiratur autem ne pusillanimitate aut contentione vel aliquolibet Episcopi vitio videatur à congregatione seclusus;* quæ solum jurisdictioni Episcopali obnoxios homines & subiectos significant.

I. Respondeo hanc conclusionem esse à veritate alienissimam. Non enim quaestio est de sententiâ judiciali ab Episcopo pronuntiata, sed de communionis privatione, quæ ut observavimus esse potest simplex litterarum aut communicationis intermissio, quæ adversus Episcopum ita ut Presbyterum & Diaconum contingere poterat.

II. Hoc mihi maximo argumento est ad confirmandam, secundum Nicæni Concilij mentem, supremam Synodorum Provincialium autoritatem in causis Episcoporum. Et sic ratiocinor. Dubium non est, quin ille homo, cujus vita & mores examine judiciali possunt disceptari & Judicia emendari, sit obnoxius seu subiectus jurisdictioni illius penes quem disceptationis & emendationis jus est.

Atqui Concilium Nicænum hoc jus tribuit Synodis Provincialibus in causis excommunicationum ab Episcopis immissarum & sententiis ab iisdem pronunciatis in foro judiciali. Ergo mens Concilij Nicæni fuit, Episcopos esse Conciliorum Provincialium jurisdictioni obnoxios. Non enim gravius subjectionis argumentum quam rei judicate

judicatæ iterata cognitio & sententiæ judicialis emendatio. Quippe semper est judicis superioris jura dare judici primæ jurisdictionis seu provocatoriæ. Verbi gratiâ in Galliâ omnes judices, regis supremæ potestati & jurisdictioni sunt subiecti. Quia regis est eorum judicia emendare & corrigere.

Porro Concilium Nicænum hoc jus tribuit Synodis Provincialibus adversus Episcopos. Ergo Episcopi sunt earum jurisdictioni obnoxij. Cæterum probare oportet hanc Syhodorum jurisdictionem esse supremam, quo nihil facilius est.

Cum auctoritatem & jurisdictionem supremam appellamus, non eam intelligimus quæ nullam omnino supra se legitimam cognoscat, qualis est Regis Franciæ potestas qui cæteris ideo major est quia solo Deo minor est, sed eam quæ supra se nullam habuit licet habere potuerit.

Hoc ut perfectè intelligamus scire necesse est auctoritatem verè supremam quâ nulla superior est in orbe terrarum, (ad lites dirimendas scilicet suæ jurisdictioni obnoxias) eam esse solitariam quâ Christus Dominus Ecclesiam Catholicam in persona sancti Petri donavit. Quamobrem ultimæ jurisdictionis ac supremæ tribunal Ecclesiæ, cui omnes fideles non solum obedire tenentur, verum etiam, à quo nunquam appellare licet, est Concilium Oecumenicum universam Ecclesiam repræsentans. Antequam cogeretur Concilium Oecumenicum scilicet ante annum 325. omnes controversiæ in Conciliis Provincialibus dirimebantur, & quoniam ab eorum judiciis appellatio nulla nobis innotescit nullaque judicatarum rerum iterata disceptatio, jure merito sentire videmur Conciliorum Provincialium his temporibus supremam jurisdictionem extitisse, adversus ipsosmet Episcopos, quorum causas omni spe appellationis adempta judicabant.

Hoc autem intelligere non est difficile ex iis quæ capitibus quæ antecedunt exposuimus ex exemplis quæ protulimus. Enimverò in antiquitatis pulvere nullos appellationis ad Romanam Sedem aut quodvis aliud tribunal sulcos diductos perspeximus: quamvis libenter fateamur auctoritatem Conciliorum Generalium esse superiorem, ut ex continenti explicationis serie demonstrabimus, idque extra omnem dubitationis aleam positum esse non sentire nequimus, si vera sunt quæ narrat Socrates historicæ Ecclesiasticæ l. 2. cap. 40. quo mentionem facit appellationis sancti Cyrilli Hierosolymitani qui floruit anno 365. Constantio Imperatore à Concilio Cæsariensi in Palestinâ ad Seleuciense, & hunc Episcopum, primum & solitarium à minori Concilio ad majus provocasse nobis significat τὸτο μὲν ἐν ἐκκλησιαστικῷ πρῶτον τῷ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνι κύριλλον ἐποίησεν ἐκκλησίαις ὡς ἐν δημοσίῳ διερχομένῳ χρῆσαι μὲν.

Solus igitur ac primus omnium Cyrillus contra Ecclesiastici Canonis consuetudinem appellationem, sicut in publicis judiciis fieri solet, interposuit.

C A P U T VII.

Concily Nicani explicatio continuata.

Pag. 16.

SI tempore Concilij Nicæni in eam ivisset Ecclesia sententiam, quam tuendam suscepisse videtur Davidius, scilicet existimasset Pontificem Romanum, pro suo jure, posse lites Episcoporum etiam primæ cognitionis judicio definire: an credibile est Meletium, de quo jam capite quarto, diximus neutiquâm in cogitationem venisse querimoniam habendæ aut expostulationis ad Papam Silvestrum de injuria sibi illata judicio Concilij Alexandri-

ni

ni quo Episcopali Sede pulsus fuerat? Et si post Concilium Provinciale aliquod provocatoriæ cognitionis tribunal extitisset, credibile est ducem factionis Meletianæ ad id non confugisse, eique fuisse satis Petrum Alexandrinum & successores Achillam Alexandrum calumniæ arguere omni actione judiciali postpositâ, studioque omni restitutionis in pristinum Magistratum?

Sed coacto Concilio Nicæno quod primum œcumenicum fuit, dubitavit nemo quin res jam judicatæ in Conciliis Provincialibus possint ad iterandam disceptationem recenferi.

Enimverò non nisi de rebus jam judicatis in Conciliis Provincialibus Concilium Nicænum sententiam tulit. Controversia de Paschate, de qua potissimè judicavit, jam multis antea Conciliis fuerat agitata. Arius quem condemnavit jam in Concilio Alexandrino condemnatus fuerat. Sed ut è proposito non egrediamur, negotium Meletij Episcopi qui jam ut ex Athanasio intelleximus in concilio multorum Episcoporum depositus fuerat, nunquid non ad examen revocatum & omninò recensitum est, & sententia paulo acerbius in eum lata mitiori judicio temperata & emendata fuit? Hæc omnia satis ampla testificatione significat Epistola patrum Concilij Nicæni ad Ecclesiam Alexandrinam & ad Episcopos Lybiæ Ægypti & Pentapoleos. *Concilium clementius aliquantò in Meletium animatum (nam si accuratè in eum inquisitum fuisset, nihil certè commeruisset venia) decrevit ut in propriâ ac sua civitate remaneat, nullamque habeat potestatem vel cuiuspiam manus imponendi, vel quemquam ad aliquod munus Ecclesiasticum deligendi vel in aliquam civitatem ac regionem ejus rei gratiâ committendi, sed ut solum dignitatis & officij nomen retineat: Illi autem qui ab eo Presbyteri designati sunt atque sanctiore ordinatione confirmati fuerint hac conditione in Ecclesia communionem*

admittantur, nimirum ut Ecclesiastica dignitatis ac ministerij gradum habeant. Illi quidem, sed tamen omnibus Presbyteris in singulis Provinciis & Ecclesiis versantibus qui sunt ab honoratissimo viro & collega nostro Alexandro ordinati sint omnino inferiores quin etiam ut nulla illis potestas sit eos ministros Ecclesia designandi qui ipsorum probentur arbitrio, neque nominationem penes se habeant eorum quæ sunt ad Ecclesia munera obeunda deligendi, neque quidquam absque consensu Episcoporum Catholica & Apostolica Ecclesia qui sub Alexandro sunt, omnino transigant. Hanc refert Epistolam Socrates lib. 7. historiarum, cap. 9. cui congruit Sozomenus lib. 1. cap. 24.

Ex quibus rebus id conflatur ac conficitur. Scilicet Conciliorum Provincialium usque ad Nicænum jurisdictionem fuisse supremam in causis Episcoporum, id est eorum mandata fuisse confecta omni examine aut appellatione remotâ. Quippe cum ista Synodus Nicæna primò litem Episcopi ad novam cognitionem revocaverit & ad iterandum disceptationem causam judicatam recensuerit. Atque hanc etiam auctoritatem supremam penes Concilia Provincialia esse intellexerit quamdiu Generalia nondum coacta fuerunt. Jam verò mihi non esset difficile veram esse conclusionem quam ex Concilio Nicæno assumpsi ostendere, adductis variis locis Concilij Constantinopolitani 1. Innocentij Papæ primi & Concilij Africani: pariterque Davidij mentem falsis imaginibus concitatam atque illusam demonstrare. Sed quoniam optimum cepisse puto consilium ne huic lucubrationi obscuritatem adferam, omnia Episcoporum negotia secundum seriem temporum tractandi: hæc omnia in disceptationem venient capitibus 21. 34. 36. 37. 38.

CAPUT VIII.

*Argumenta ex Concilio Nicano assumpta,
ex quibus intelligimus tempore hujus Con-
cilij, penes Concilia Generalia extitisse
autoritatem judicandi Episcoporum causas
eósque suis Sedibus amovendi primæ cogni-
tionis & suprema judicio.*

QUÆ in hoc Concilio gesta sunt mihi maximo sunt
argumento ad hanc veritatem tuendam : quamvis
acta illius Concilij penè omnia supposititia atque apocry-
pha supersint.

Acceptam referre debemus studio Theodoretī Epistolam quam hujus Concilij Patres scripserunt ad Ecclesiam Alexandrinam, cū ad eam confecta Synodo Alexander reversus est. Nam in ea conquestū & accuratē gesta in Concilio, narrata sunt, & de hujus Epistolæ veritate dubitandi locus nemini homini relictus est.

Lib. 1. hi-
stor. c. 9.

At verò ex hac Epistolâ intelligimus Concilium Anathematis telum vibrasse adversus Arium & eos omnes qui conjurationi nomen dederant cujus princeps exitit : Atque ejusmodi hominis impietatem magnam cladem ac detrimentum importasse Theonæ Episcopo Marmaricæ & Secundo Episcopo Ptolemaidis, qui cum eo triste bidental crexerunt. *Eousque certè ejus prorupit impietas ut Theonam Marmaricæ Episcopum, & Secundum Ptolemaidis ad exitum usque perduxerit, nam eisdem cum eo pœnas ipsi luerunt.* Id est cum Ario Ecclesiâ pulsi abdicare se Episcopali magistratu coacti sunt.

Lib. 9. hi-
stor. Eccl.
cap. 6. edit.
Sirm.

Hanc veritatem mirificè confirmat Theodoretus lib. 1. historię, capite sexto, dum ait *paucos quosdam Episcopos & præter illos Menophantum Ephesi & Patrophilum Scytopolitānum, Throgonium quoque Nicæ ipsius Episcopum & Narcissum Neroniadis, & cum his Theonam Marmaritanum & Ptolemaidis Secundum suscepto Arii patrocinio Apostolica doctrina refragatos esse. Quin etiam fidei formulam quam dictarant obtulisse Concilio: qua ut primum lecta fuit, spuriam cunctis & adulterinam clamantibus illico discerpta est. Narrat præterea Theodoretus cum ingens tumultus esset contra eos concitatus & omnes prodita illos pietatis insimularent metu percussos exurrexisse primosque omnes Secundo & Theona, exceptis, Arium abdicasse. Impio autem illo sic deturbato & Fidei formula que ad hoc usque tempus in Ecclesiis obtinet communi consensu composita subscriptionibusque firmata Concilium dimisisse.*

Ex hac narratione & Epistolâ Concilij de qua mox loquuti sumus, conficitur, Arium Ecclesiâ pulsum fuisse, Secundum & Theonam pravis ejus dogmatibus tuendis pertinaciter adhæsisse ipsique communione noluisse interdicere & easdem cum eo poenas luisse. Proindèque, cum eo Ecclesiâ pulsos & abdicatos fuisse. Igitur ex his omnibus jure merito colligere debemus.

I. Cum certum sit Theonam & Secundum ad nullum judicium adfuisse, ante Concilium Nicænum, quod causam eorum disceptavit primæ cognitionis judicio.

II. Cum etiam hi Episcopi post Concilium neque ad Papam aut aliud tribunal appellasse videantur, illos supremæ cognitionis sententiâ judicavit.

Hoc adedò perspectum videtur ut nemini homini nisi lumine capto dubium superesse possit. Igitur ad aliud hujusce veritatis argumentum pergamus.

Socrates libri primi historię capite nono, rem totam sic narrat. *Fidem Nicanam trecenti quidem & octodecim Antisites*

Antistites probarerunt & amplexi sunt : atque ut Eusebius scribit , uno omnes ore & in unam sententiam conspirantes conscripserunt. Quinque tantum reperti sunt qui illam amplecti nollent , vocem consubstantialis reprehendentes : Eusebius scilicet Nicomediensis Episcopus, Throgis Nicaea, Maris Chalcedonis, Theonas Marmarica & Secundus Ptolemaidis. Nam quod consubstantialiale illud esse aiebant quod ex alio est , vel partitione vel fluxu , vel eruptione quidem ut ex radicibus germina : fluxu ut ex parentibus liberi : partitione verò ut ex auri massa duae vel tres Phialae : nullo porro ex his modo esse filium Dei : Idcirco in eam fidem se consentire non posse asseverabant. Vocem igitur consubstantialis plurimis cavillis ac dictariis insectati Arrii depositioni subscribere noluerunt. Quam ob causam Synodus quidam Arium & omnes qui cum eo sentiebant , anathemate percussit adjecto insuper ne Alexandriam ei ingredi liceret. Imperator verò tum Arium ipsum tum Eusebium & Throgis exilio multavit , & Eusebius quidem & Throgis , paulo postquam in exilium missi essent , oblato penitentia libello in fidem consubstantialis consensere.

* Venit Socrates apud eruditos ætatis nostræ , in suspicionem inventionis seu compositionis hujusce libelli. Et cap. 14. ejusdem libri sic ait.

Porro Eusebius & Throgis , penitentia libello ad precipuos Episcopos misso Imperatoris jussu ab exilio revocati , Ecclesias suas receperunt , eosque qui in ipsorum locum ordinati fuerant , expulerunt , Amphionem quidem Eusebius , Chrestum verò Throgis.

Sanctus Athanasius apertâ Concilij Alexandrini anni 339. testificatione nobis significat hos Episcopos fuisse depositos. Qui igitur ipse & Throgis potuerunt alios depone-
re : ipsi depositi & exauctorati & vitio suae creationis famosi? bene siquidem cognitum habetis Amphionem Nicomedia , Chrestum verò Nicaea in eorum locum ob impietatem

S. Athan.
apolog. 2.
pag. 566.
L. B.

&

& communionem, quam cum Arianis à Nicæno Concilio reprobatis, habuerant Episcopos constitutos esse.

Post hæc testimonia omni exceptione maiora, dubitandi locus nullus relinquitur quin hi duo Episcopi Eusebius & Throgis Episcopatu abdicati sint.

At verò ex nullo antiquorum Scriptorum suffragio intelligimus confectam utriusvis abdicationem autoritate Pontificiâ seu Imperatoria; nunquam enim de istiusmodi potestate incurrit in mentem Constantini cogitatio, cuius animus ab ejusmodi elatione & ambitione alienior semper visus est, ut patet ex ejus Epistola ad omnes orbis Ecclesias ab Eusebio relata, libr. 3. de vita Constantini, cap. 16.

Tom. 1.
Conc. Bi-
mij pag.
280.

17. & 18. Difficiliter magis hæc abdicatione tribueretur alicui Concilio Provinciali, quod collocare necesse esset incidenti tempore inter Concilium Alexandrinum habitum anno 339. ex quo depositos fuisse hos Episcopos discimus, & Nicænum.

At verò hoc temporis spatio quod quindecim annorum fuit, nulla coacta est Synodus cui hanc abdicationem eruditus homo adscribere possit præter Gangrensem, Tyriam, Hierosolymitanam, & Constantinopolitanam in causa Marcelli Ancyran, in quibus nullum extat vestigium abdicationis Eusebij & Thrognij: quam igitur à Concilio Nicæno confectam fateri necesse est.

C A P U T IX.

Diluuntur objectiones contra sententiam capite quod huic antecessit propositam.

S. Athan.
de decre-
tis Nicæ-
næ Syno-
di.

OBjici potest S. Athanasium asserere hos Episcopos se submisisse, seu obtemperasse decreto Concilij

cilij Nicæni, ne telo damnationis cum Ario ferirentur, ipsamque summisionem meram fuisse dissimulationem ac fraudem, quippe cum statim vomitum repetierint. Sicque argui potest incredibile esse hos Anticistites fuisse depositos in Concilio ad cujus cœtum & comitia ita ut cæteri Episcopi admissi sunt.

II. S. Hieronymus dialogo contra Luciferianos testificatur Eusebium & Thrognum postquam subscripserint consubstantiali cum aliis Episcopis, fuisse in Concilio admissos, idque posse confirmari ait actis hujus Concilij. *Legamus acta & nomina Episcoporum Synodi Nicæna & hos quos suprà diximus fuisse susceptos subscripsisse homousion inter ceteros reperiemus.*

III. Eustatius Episcopus Antiochenus inter illustres hujus Concilij Patres multa commendatione dignus, loco quodam apud Theodoretum citato narrat: *Quid ergo cum Synodus has ob res Nicaam maximè convenerit, conæctis in unum Episcopus ducentis circiter & septuaginta? Liquidò enim propter eorum multitudinem scribere non possum, quippe id curiosus non investigarim. Vbi cum de fidei ratione quæri captum esset Eusebii blasphemia ex ejus litteris perspicuè deprehensa est. Quæ coram omnibus lecta, immensum dolorem auditoribus propter hominis depravationem attulerunt, ipsum verò qui scripserat insanabili dedecore affecerunt. At jam quidem officina Eusebii patefacta nefariisque litteris in omnium conspectu discriptis, quidam simul ex composito, pacis nomen ostendentes, silere omnes compulerunt qui apertissimè concionari solebant. Ariana verò dementia scētores verius ne autoritate tanti Concilij exilio mulctarentur, profluentes in medium Arij dogma respuunt ipsi quidem & damnant anathemate, communisque consensus decreto suâ manu subscribunt.*

Theodor.
lib. 1. hi-
storix
cap. 8.

Si Eusebius Nicomediæ fuisset in Concilio Nicæno condemnatus nec restitutus in pristinam dignitatem, nisi

G post

post Palinodiam de qua loquitur Socrates, credibilēne est hanc ignorasse Eustatium & rei annexam ejusmodi conditionem silentio prætermisisse, cū præsertim ad explicandam hujus Ariani Episcopi levitatem, inconsiderantiam & hypocrisim omnibus hominibus, mentem appulit?

Multa quidem animadversioe digna sunt ad expediendos tot difficultatum nodos, nihil enim constitui posse prima fronte videtur quod non in magnam incurrat aliquam difficultatem. Veruntamen non gravabor dicere sanā mente tantum opus esse ac rectæ rationis face ad inveniendos amicæ veritatis calles in tam densis salebrosæ antiquitatis tenebris.

Non enim ait Socrates jussu Imperatoris exulasse Eusebium & Thrognum stante seu durante Concilio Nicæno, solum ait Concilium dixisse anathema Ario, & sectatoribus ejus: ipsumque in exilium misisse Imperatorem, cum Eusebio & Throgno: quod æquali ratione confecta Synodo & stante contingere potuit.

Huic conjecturæ locum dat Socrates, nam de illorum Episcoporum libello supplice mentionem faciens non ait eos obtulisse Concilio Nicæno, sed præcipuis hujusce Concilij Patribus. Cum enim autoritate Concilij suas in Sedes restitutionem sperare potuissent, non præcipuis tantum Concilij Patribus, sed toti ac frequenti Concilio libellus deferendus erat, si adhuc sterisset, si ejus comitia nondum dimissa fuissent. Sed jam dimisso Concilio fortè ante exilij pœnam sibi impositam, præcipuis tantum Patribus supplicem libellum dare poterant, ut eorum ope reliqui Episcopi ad suas Ecclesias reversi, de eorum restitutione consentirent. Et quamvis in hujusce libelli sive Palinodiæ contextu hæc legantur. *Quod si sanctissimo Concilio vestro satisfactum est*, ex his non conficitur Concilium adhuc sterisse,

stetisse, quippè cum diu post dimissa comitia eorum decretis obtemperari possit.

Igitur ad hæc testimonia concilianda, & difficultates solvendas, dicere necesse est: Arium in Concilio Nicæno anathemate percussus cum suis sectatoribus abdicatum fuisse seu depositum. Et cum ex his quidam, scilicet Theonas Marmaricæ, & Secundus Ptolemaidis, Concilij mandatis morem gerere nollent lege *sine mora* adversus eos actum est. Eusebius verò & Throgneis simulata ac fictâ obedientiâ minas tantum abdicacionis sustinuerunt, & hac fraude legis actionem cohibuerunt. Continenti tempore cum se liberos esse arbitrarentur, ab eorum corde errorum virus distillavit: & tunc abdicare se magistratu invitâ obtemperacione coacti sunt. In eorum locum Amphione & Chresto successis, quoniam res humanæ vicissitudini sunt obnoxie, & rara est principibus in republica gubernanda viris in eadem sententia perpetua permansio, æquo Imperatore uti cœperunt, & ut quadam æquitatis specie, suam restitutionem obtegerent fictam Palinodiam composuerunt, & libellum supplicem præcipuis Concilij Antistitibus dederunt: Hac specie simulatæ fidei, delusus Imperator Arianorum studiosus ac fautor, eorum restitutionem prætexuit, atque Imperatoriâ autoritate comprobavit.

Quæ cum ita sint, non tam difficiliter explicabimus S. Athanasij librum de Synodis, quo ait Eusebium post Concilium Nicænum fuisse depositum. Cum præsertim hæc abdicatio sit actio legis in Concilio Nicæno adversum Eusebium latæ; quam hypocrisis ac simulatione cohibuerat. Sed utcumque res sint, semper erit certum ac manifestum, Eusebium & Throgneis autoritate Ecclesiæ abdicatos fuisse ac Sedibus pulsos, omisso ad Romanam Sedem perflugio. Ex quo satis est argumenti ad demonstrandam Davidij temeritatem, qui ante Concilium

Epistola
Cōcilij ad
Alexādrinā Eccle-
siam apud
Theod.
l. i. hist.
cap. 9.

Theodor.
l. i. cap. 7.
S. Athan.
S. Hieron.
S. Eustat.

Pag. 16.

Nicænum & Sardicense Romanum Pontificem contendit ex jure possedisse facultatem judicandi causas Episcoporum etiam primæ cognitionis judicio.

Obijcient fortasse quidam Sylvestrum Papam confirmasse Concilium Nicænum ut ex Concilio Romano III. intelligimus. Sed hoc instrumentum adeo spurium & apocryphum est, ut in eo explicando tempus terere hominis otiosi atque inutilis esse videatur.

C A P U T X.

*Sanctus Athanasius Sede Alexandrina ab
Eusebianis pulsus in Concilio Tyri
anno Christi 335.*

Quamvis nunquam fuerit in orbe terrarum tetrior aut truculentior coitio, ipso Conciliabulo Tyri in quo S. Athanasij hostes insensissimi Judicum & adversariorum personam impudenter egerunt. Licet, inquam, hæc prava concio hominibus venundatis sub peccato constiterit, & Arianorum factioni deditis, in qua tenuit apertum Imperium potestas secularis, & extra modum dominata est: attamen nobis gravissimum suppeditat argumentum ad tuenda jura Synodorum Provincialium in Judiciis causarum Episcopaliū. Enimverò si in hoc Concilio sancti Athanasij hostes, vi ac imperio cæteris antecelluerunt, & adversus eum impotentis animi moribus sunt ferociter stomachati, non ei defuerunt animi robur ac mentis sagacitas, ad causam sustentandam, & suæ dignitatis prærogativam ac jura tuenda, nunquam ei pariter amici æqui ac fortes, opera, consilio & labore defuere, ad firmissimum suæ innocentiae & integritatis præsidium.

I. Enim

I. Enimverò cum animum induxit eundi ad Concilium, quadraginta septem Episcopi Ægypti omnes orthodoxi comitari voluerunt. Habemus libellum supplicem quem Concilio dederunt, ex quo intelligimus quanto labore & industriâ adversariis ejus non solum pudorem, verumetiam dedecus incutere conati sunt ac fori exceptionibus jurisdictionem eorum cohibere. At verò in eo libello supplice ne verbum quidem de Summi Pontificis autoritate occurrit ad judicium Episcopi, fatentur omnes Synodi tribunal esse legitimum dummodo non sint adversarii judices ut in Concilio Tyri.

II. Ipsemet S. Athanasius scripsit Apologias adversus hoc miserum conciliabulum, sed quæstionem de Episcoporum judiciis neutiquam agitavit, nec ulla ratione dubitavit quin potuerint jure merito in Synodo legitimâ judicari.

Quamobrem ad illud Concilium ipsemet adesse voluit, in eodem hostes nervosè confutavit, criminationes fracti calicis, cædis Arsenij, ac stupri mulieri illati diluit.

III. Hi quadraginta septem Episcopi qui tanto fervore ac fortitudine causam ejus egerunt, prætexuerunt ne Episcoporum negotia Romæ tractari necesse esse, aut hoc privilegium Episcoporum allegaverunt Comiti Dionysio, quem hujus Concilij ducem, præfectum ac moderatorem Constantinus Imperator instituerat? habemus ab iis Episcopis ei delatum libellum supplicem ex quo nihil intelligimus de autoritate Summi Pontificis in causis Episcoporum sive primæ sive ultimæ cognitionis judicio dirimendis.

IV. Cum Concilium Tyri deputavit Episcopos ad habendam quæstionem in Marcotide de criminibus quibus ab inimicis postulabatur Athanasius, Clerici Alexandrini acutè tenuerunt & accuratè defenderunt actionem litis imprudentem & injustam merito haberi, quoniam

testes & reum in provinciam adducere debuerant & eos inter se committere.

Exprobravit eis Tyri pseudo-Concilium, sed nunquam inficiatus est penes verum Concilium esse jus ferendi iudicii de causis Episcoporum.

Quamobrem Presbyteri & Diaconi Clerici Alexandrini contestatâ denuntiatione, publicè significaverunt se provocare ad verum & legitimum Concilium, in quo faciliter omnes homines deputatorum istiusmodi iniquitatem ac pervicaciam perspicerent. *Eâque de causâ Epistolam hanc vobis dedimus monumentum testimoniumque istius rei aliquando futurum in verâ & legitimâ Synodo ut omnibus innotescat quod inauditâ & alterâ parte, ea qua libuit inter vos egeritis & nihil studuisse nisi ut conspiratione nos opprimeretis.*

Tom. 1.
Concil.
pag. 379.
Baron.
ann. 335.

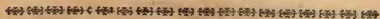
V. An verisimile est omissam fuisse auctoritatem Romani Pontificis, si in hoc casu & miserâ Episcopi Alexandrini, ea opus fuisset? An credibile quadraginta septem Episcopos, totum Clerum Alexandrinum ipsumque sanctum Athanasium non confugisse ad auctoritatem, & nequidem post abdicationem de ea in cogitationem venisse, cuius procuratio erat non solum certa, si Davidio credimus, verum etiam decretoria & ab omni erratione libera.

VI Denique si fieri potuit ut tam utile ac necessarium præsidium, si verum ac legitimum fuisset, hujus temporis peritissimi & orthodoxi Episcopi, neglexerint: saltem mihi maximè videtur incredibile eos postulasse opem omninò contrariam. Attamen ita contigisse non dubium est, quippè cùm S. Athanasius ab adversariis & inimicis, ex quibus Concilium Tyri constabat nihil obtinere potuerit, ad Imperatorem confugere coactus est, rogaturus eum alterius Concilij convocationem Constantinopoli, ad litis suæ disceptationem coram iudicibus justis non inimicis nec adversariis.

Ex hoc porro certissimum argumentum assumitur, ad concludendum tempore sancti Athanasij præter Concilium, nullum fuisse tribunal sive forum ad dirimendas Episcoporum causas.

Confecto Tyri Concilio videbatur opportunum ac rationi consentaneum ad Concilium generale provocare, sed sua desideria temperat Athanasius, particulare Concilium omnem explet ejus voluntatem, quippè sciebat in eo sedere ordinarios Episcoporum Judices ejusque jurisdictioni se obnoxium sentit & præstat, dummodo inimici non sint iudices.

Baronius
anno 335.

C A P U T X I.

*Marcellus Ancyranus Episcopatu abdicatus
ab Eusebianis in Concilio Constantinopolitano jussu Imperatoris Constantini coacto
anno Christi 336.*

NON hîc habendam esse quæstionem arbitramur de innocentia aut de criminibus, quibus postulatus fuit Marcellus Episcopus Ancyranus in Concilio Constantinopolitano. Socrates ait in hoc Concilio fuisse depositum, quoniam cum librum Asterij confutare voluisset qui sacerdotium minimè assecutus fuerat eo quod persecutionis tempore sacrificasset, nimia contradicendi cupiditate dum errorem evitaret in contrarium cucurrit.

Lib. 2.
histor.
cap. 36.

Christum enim perinde ac Paulus Samosatensis nudum hominem esse non dubitavit asserere prædictus Marcellus Ancyranus. Sanctus Athanasius aliam hujus abdicationis causam profert, scilicet odium & malevolentiam

Eusebij

Eusebij Nicomediensis, & conjuratorum quam incurrerat in Concilio Nicæno propter amorem veritatis ac fidei defensionem. Baronius circa annum 336. ejus apologiam composuit numero 27. cumque ab omnibus Socratis criminationibus purgat & liberum comprobat; & ait hæc scribere non potuisse nisi ex sibi suppeditatis ab Ariano quodam falsis præscriptionibus.

Utrumque res sint certum est Marcellum Ancyranum in hoc Concilio Constantinopolitano fuisse depositum, Judices non rejecisse nec jurisdictionem eorum contra leges allegasse.

Ex nullo antiquitatis monumento intelligimus propugnasse jus ac privilegium provocandi ad Romanam Sedem. Et quamvis fluxu temporis Julius Papa de hac causa monitus ac certior factus sit, certè reperire non possum quæ ratione probem Pontificia autoritate fuisse confectam hujus Marcelli restitutionem quam ex continenti sermone solitariâ Synodi Sardicensis potestate decretam ac statutam perspicimus.

C A P U T XII.

Explicatur sententia Julij Papæ I. de Judicis causarum Episcoporum.

QUAMVIS Eusebianorum factione decretum sit in Concilio Tyri, ut S. Athanasius Episcopatu se abdicaret sicut observavimus cap. 10. attamen quæ statuerant confestim per seipsos præstare non potuerunt. Licet enim in tantâ gratiâ essent apud Imperatorem Constantinum ut eum in exilium miserit, & Alexandriâ expulerit: tam exiguo tempore in locum ejus alter Episcopus non suffectus est.

Verùm

Verum ut cogitata perficerent audax consilium susceperunt, adjungendi ad rationum suarum partes Julium I. Papam. Quamobrem Concilij coactionem eum rogaverunt, sponsis probationibus ac testificationibus omnium criminum, quibus S. Athanasium postulaverant. Revera ad has angustias adducti sunt à legatis quos Romam miserant: qui cum ibi Presbyteros ab Athanasio missos invenissent adeo viribus impares visi sunt ut pudore suffusi & ignominia affecti hujus litis disceptationem in Concilio petere coacti sint. Hæc intelligimus ex celeberrima Julij Papæ Epistolâ quam refert S. Athanasius Apologia 2. *Siquidem vestri legati Macharius Presbyter & Hesychius Diaconus nullo modo cum hac venissent pares Presbyteris ab Athanasio missis ac semper ab illis convicti refutatisque Concilium indici postularunt, litterasque ad Eusebianos & Athanasium Alexandriam quibus convocarentur mitti ut coram omnibus justo judicio de causâ cognosci posset: Tum enim se de Athanasio probaturos esse quod jam nequirent publicè coram nobis Martyrius & Hesychius resellebatur Athanasij Presbyteris bonâ cum fiduciâ alacriter resistentibus Martyrius verò cum suis si vera dicenda sunt ubique profligebatur, ac proinde Concilium generale postulavit.*

Deinde verò sive ab ope Julij Papæ desperarent jam de innocentia S. Athanasij certioris facti, aut de gratiâ ac favore Concilij quod postulabant, primò cœptum consilium abjecerunt. Cum enim Julius Papa Romæ Concilium indicasset eorum voluntati annuens, ne quidem interesse dignati sunt. Sed Antiochiam concurrerunt nonaginta & plures Episcopi à quibus Gregorius in locum Athanasij suffectus est; quem deinceps omni Jure Ecclesiæ violato satellitum turba stipatum Alexandriam deduxerunt & cum vi ac violentiâ horribili malevolentia adversus Athanasium suffusi in Sede collocarunt. *Qui igitur sunt, inquit Julius Papa, qui contra canones agunt? an qui*

Epist. Julij
Tom. 1.
Concil.
pag. 303.
lit. C.

ΣΧΟΛΙΟΝ
ΤΟΙΟΥΤΟΥΤΟ
ΕΙΣΤΙΝ ΕΝ ΤΑΙΣ

ἡ καὶ ὁ
 παρὰ τὴν
 ἡμεῖς οἱ
 μὲν τοὺς
 ἀποδείξουσιν
 τὴν ἀνδρα
 δεξιάνους
 ἢ οἱ ἀπὸ
 τεισόντες
 καὶ ἐξ ὧν
 ἐν ἀντιόχεια
 ἐνομέσαντες
 τινὰ ἀν
 ὁπίσθεν
 ξίον καὶ
 ἀποδείξαν
 τις εἰς
 Ἀλεξάνδ
 ρειαν μὲν
 ἡμεῖς οἱ
 ἐξ ὧν.

* Epist.
 Julij Tom.
 1. Concil.
 pag. 301.
 lit. E. inter.

à triginta sex mansionibus Antiochia quendam velut Episcopum externum hominem salutarunt cumque militari manu stipatum Alexandriam miserunt.

Interea tamen Julius Papa Concilio suo ad voluntatem Eusebianorum coacto præfuit quod non peculiaris quædam Sedis Apostolicæ Synodus fuit, omnes enim Episcopi Italiæ & Occidentis coiverant. * *Nam tametsi solus sim qui scripsi, non meam tamen solius sententiam, sed omnium Italarum & omnium in his regionibus Episcoporum scripsi.*

Multi etiam ex Oriente venerunt Episcopi. Nam non solum Athanasius & Marcellus Episcopi cum querimoniis de illatis injuriis sed & plurimi alij Episcopi ex Thraciâ, Cælosyria, Phœnicia, Palestina huc convenere Presbyteri: item non pauci partim ex Alexandria, partim aliundè ad hoc Concilium occurrerunt. Igitur hoc Concilium dici non potest simplex Papæ aut Sedis Apostolicæ Synodus.

In hoc Concilio deliberatum & constitutum est communicare cum S. Athanasio & Marcello Ancyrano. Quæstiones in Marcotide atque omnes litis actiones simul ut fuerunt imprudentes atque injusti furentis animi impetus, jure merito omnino refixæ & sublata, calumniæ fracti calicis, cædis illatæ Arsenio omnino dilutæ sunt. Denique his Comitibus S. Athanasius palam ac publicè ab omni crimine liber & absolutus renunciatus est.

Dum hæc Romæ agitabantur, Eusebiani Antiochiæ manu facta congregati, omnes adhibebant machinas ad inveniendâ Athanasij crimina. Eoque furore accensi cum insultatione liberiori ac contemptu Julio Papæ scripserunt Epistolam, ut suam à Concilio cujus ipsimet coactionem postulaverant absentiam comprobarent: cui Julius hanc responsionem reddidit quam refert S. Athanasius apologia secunda.

Ex hac responsione perspectam habemus eorum insolentiam & protervitatem, quippè nullam excusationem dederunt

dederunt absentiae sed immò Pontificem arguere non veriti sunt gravis culpæ, eo quod negotium in Concilio examinaverat à semetipsis postulato, defenderuntque litem semel judicatam in Concilio ad iterandam cognitionem non posse recenseri. Opponebant Athanasium in Concilio Tyri judicatum & Gregorium in locum ejus substitutum in Concilio Antiocheno.

Sed eos prorsus elingues reddidit Pontifex dum iis respondit prorsus contraria cogitationibus suis ac factionis consiliis in Synodo Nicæna constituta fuisse. *Quocirca Episcopi in magnâ Synodo Nicæa congregati non sine Dei consilio permiserunt prioris Synodi acta in alia Synodo examinari, ut & illi qui Iudices erant præ oculis habentes secundum de ea ipsa re Iudicium futurum cum omni diligentia causam expenderent & illi qui sententiam acceperant certò cognoscerent se non per simultatem priorum Iudicum sed jure merito condemnatos esse: cum eâ superbiâ & arrogantia flagrarent ut res jam in Concilio judicatas recensere non pertimescerent.* Sed mirifice purgabat se pontifex crimine violatorum Canonum quo eos jure merito arguebat. Enimverò continuò cogere conciliabula non desistebant Ariani ad evertendam fidem Concilij Nicæni decretis stabilitam. Ipse verò Pontifex talem Synodum cui præfuerat arbitrabatur qualem ipsimet Eusebiani efflagitaverant; sicque nihil magis insulsum aut ineptum esse videbatur quàm quod sibi vindicare studebant. Quod attinet ad Concilium Tyri quoniam Iudices in eo confederant hostes seu adversarij sancti Athanasij nullum atque irritum censebatur. Quamobrem respondit Pontifex Julius sanctum Athanasium non fuisse Tyri condemnatum. *Qui nec Tyri condemnatus est nec Marcote præsens fuit ubi contra eum absentem in lite processum est.* Idest, in hac lite nullam fuisse judicialem actionem; cujus aliqua ratio haberi potuerit.

Quod verò spectat ad electionem Gregorij in Concilio Antiocheno, hanc contra leges & Canones Ecclesiæ confectam fuisse respondet & ad hanc dignitatem assumi debuisse virum ex Presbyteris Cleri & Provinciæ Alexandrinæ commendatione dignum, non hominem extraneum aut adventitium, qui omnes Ecclesiæ leges quibus adstricti sunt Christiani perrumperet ac perfringeret. *Si enim post Synodum in culpa fuisset deprehensus Athanasius, non tamen oportuit creationem novi Episcopi ita illegaliter & præter Canonem Ecclesiasticum fieri, sed in ipsâ Ecclesiâ & ex ipso Sacerdotali ordine & ex ipso clero ejus Provinciæ Episcopos constitui & nequaquam ex illis qui nunc Apostolorum Canones violant. Age si in quemquam vestrum id commissum fuisset non-ne vociferaturi essetis? non-ne vindictam quasi violatis Canonibus postulaturi fuissetis? Dilecti credite, tanquam Deo præsentem cum veritate loquimur; Non est piè factum, non jure, non Ecclesiasticè.*

At verò multa sunt in hac Epistola Julij seriâ cogitatione reputanda.

I. Ex ea intelligimus sibi non arrogasse jus Pontificem Julium, judicandi solum causam Episcopi jam in Concilio Provinciali examinatam. Immo verò contendisse quoad ejus fuit, ut in majori Concilio recenseretur, ac propterea citasse Canonem Concilij Nicæni, Episcopos coëgissem non solum Italiæ, verum etiam Occidentis & ad illud Concilium coïvissem plures Antistites & Presbyteros Orientis & Alexandriæ & aliundè. Ex quibus perspectum habemus nullum sibi speciale aut Apostolicæ Sedi voluisse tribuere privilegium.

II. Cùm Eusebiani hoc pronuntiatum, sive axioma, proferebant, *quamlibet Synodum habere inconcussam auctoritatem* non inficiatus est Julius; solum dixit, posse litens de qua quæstio habebatur in Concilio recenseri, eam pernegans judiciali sententiâ in conciliabulis Tyri & Antiochiæ

chiæ fuisse definitam : respondit eos levem habere rationem axiomatis prolati , cum ipsimet quotidie Concilio Nicæno non obtemperarent , immò verò leges in eo latas refigere non pertimescerent. Hoc pronuntiatum Julius referebat ad Concilium Romanum ad quod omnes Episcopos invitaverat , solum enim erat verum Concilium. Igitur cum certum atque indubitatum esset *quamlibet Synodum habere inconcussam auctoritatem* rectè concludebat Eusebianos debere Concilio Romano obtemperare. Et cum aiebat è re primorum Judicium esse maximè , ut ab iis cognita negotia ab aliis iterata disceptatione recenserentur , retulit ad gloriam majorum Conciliorum , quorum gratiâ statuisset videbatur Concilium Nicænum ut negotia in Synodis judicata iterum possint in aliis recenseri.

Et quoniam Julius Papa contendebat Concilium cui Romæ præfuerat Conciliabulis Tyri & Antiochiæ antecellere , jure merito concludebat , etiamsi vera ac legitima Concilia fuissent Eusebianos lege obedientiæ teneri decretis Concilij Romani.

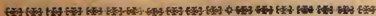
III. Hæc omnia præcipuè atque insigniter demonstrant non dubitasse Julium quin majus Concilium minori antecelleret. Sed ex his perspectam non habemus singularem Romani Pontificis in judicandis Episcoporum causis auctoritatem.

I V. Enimverò dum Eusebianos objurgat de modo quo Antiochiæ sanctum Athanasium & Marcellum Ancyranum tractaverant , ait , non solum debuisse sibi Pontifici scribere , verum etiam omnibus Episcopis. *Nam si ut dicitis omnino in culpa fuerunt , oportuit secundum Canonem , & non isto modo judicium fieri , oportuit scribere omnibus nobis ut ita ab omnibus quod iustum esset decerneretur.*

V. Revera continenti sermone ait consuetudinem esse , primò scribendi ad Romanum Pontificem , ut postea res ex æquo dirimerentur.

Ex quo concludit, si quis Episcopus, de Athanasio loquitur, in tanti criminis suspicionem venit, debuisset Ecclesiæ Romanæ renunciari; *An ignari essis hanc consuetudinem esse ut primum nobis scribatur, ut huic quod iustum est defini possit. Quapropter si isthic huiusmodi suspicio in Episcopum concepta fuerit id huc ad nostram Ecclesiam referri debuit.* Episcopum Romanum esse Episcoporum primum non dubitandum est. Quamobrem cum Eusebiani Concilio generali opus esse faterentur quod enixè postulaverant, *Martyrius Concilium generale postulavit*, cum Antiochiæ convenire statuerant, ad Ecclesiam Romanam præviâ monitione referre debuerant. Quippe agenda erat causa Episcopi Ecclesiæ quam Apostoli con- siderant. *Episcopi enim erant & non vulgares Ecclesiæ quæ ista patiebantur sed quam ipsi Apostoli suâmet operâ ad fidem instruxerant.* Igitur tanti ponderis negotium omnes Episcopi celare non poterant, ac præsertim Romanum, ad quem primum ex consuetudine scribendum erat.

Solitariam hanc prærogativam Sedis Apostolicæ ex Epistola Julij cognoscimus. Enimverò cùm graviora negotia, sive habitâ ratione personarum, aut dignitatis Ecclesiarum, omnibus Episcopis significari debeant & exponi: Jure merito usus & consuetudo invaluit, ut primum Episcopo Romano renunciarentur, quem omnes Catholici, Ecclesiæ primum Episcoporum summo cultu ac veneratione prosequuntur.

CAPUT XIII.

*Socratis & Sozomeni sententia explicatur
de consuetudine scribendi ad Summum
Pontificem, seu referendi causas graviores.*

SOCRATES & Sozomenus qui hujus Epistolæ Julij ad Eusebianos scriptæ mentionem faciunt, plura non dicunt. Hæc sunt verba Socratis. *Julius itaque contrariis inter se litteris ad ipsum missis rescribens* Episcopis qui Antiochia convenerant graviter conquestus est: primum quidem de acerbitate ipsorum Epistola, deinde quod contra Canones ipsum ad Synodum non vocassent, cum Ecclesiasticâ regulâ interdictum sit ne præter sententiam Romani Pontificis quidquam ab Ecclesiis decerneretur. Sozomenus qui Socratem exscripsit, penè in omnibus congruit. *Ad Episcopos verò qui Antiochia convenerant, eorum enim tunc temporis acceperat Epistolam litteras scripsit, quibus eos accusabat quod Nicani Concilij fidem clanculò innovarent & quod præter Ecclesiæ leges ipsum ad Synodum non vocassent: legem enim esse pontificiam ut pro irritis habeantur quæ præter sententiam Episcopi Romani fuerint gesta.*

Socrat. l. 1.
cap. 17.

Sozom. l.
3. cap. 10.

Multa ex his locis habemus perspecta.

I. Si quædam est penes Romanum Pontificem autoritas in Synodis, & ejusmodi, ut omnium decretorum eum esse participem necesse sit: hoc jure potitur Ecclesiæ institutione, quod contra Canones..... cum Ecclesiastica regula, non jure divino: hoc enim Socrates & Sozomenus silentio non prætermisissent, neque ipsemet Julius Papa. Ex quibus intelligimus à veritate alieniorem mentem Davidi, dum ait pag. 228. hanc regulam esse meram explanationem

David

pag. 128.

*Que cette**regle n'est**autre chose**que l'expli-**cation d'un**droit né**avec l'E-**glise qui a**pris son ori-**gine dans**l'institution**même de*

I E S U S-

C H R I S T.

Fragmen-

ta sancti

Hilarij.

pag. 47.

S. Basil.

Ep. 293.

„tionem juris cum Ecclesia nati, ab ipsamet Christi in-
„stitutione trahentis originem.

II. Cum ex Epistola Julij Papæ ad Episcopos Antio-
chiæ congregatos certum sit eos debuisse ad omnes Epi-
scopos scribere, mirum non est, si observent historici
prædictum Papam conquestum esse vehementer, eo quod
nullas ab eis litteras acceperit. His enim temporibus jam
usus invaluerat & consuetudo, prævia monitione referen-
di majores causas ad primores Ecclesiæ Episcopos quas
scire multum salutis communis intererat.

Hoc igitur privilegium non solum ad Pontificem Ro-
manum attinebat, sed & ejus sodales Episcopos. Quam-
obrem exiguo tempore post excessum Julij, scripsit Libe-
rius Papa Osi Episcopo Cordubensi *se rerum quæ in Eccle-*
sia gerenda administratione contingebant nihil eum debere
celare. Quippè cum Osius non Papæ, aut Primatis digni-
tate sed merito ac singulari virtute cæteris antecelleret. Sed
ex eo non cõficitur Osi fuisse superiorem Liberio. Habi-
tâ ratione hujusce consuetudinis, S. Basilus scripsit Eulogio,
Alexandro & Harpocrati Episcopis Ægypti pro fide
exulantibus eos non debuisse communicare cum sectatoribus
Marcelli inconsultis suæ communionis Episcopis tam Orientis
quàm Occidentis.

Hæc Romæ vigeat consuetudo tempore sancti
Gregorij cum scribit Eulogio Episcopo Alexandrino &
Anastasio Antiocheno: *Charitas quæ vobis valde constri-*
ctus sum tacere me minime permittit: ut sanctitas vestra
quacumque apud nos aguntur agnoscat

III. Quamvis Socratem Sozomenus exscribere sæpè
solitus sit, non prætermittenda est eo loci elocutionis eo-
rum discrepantia. Dicit Socrates *Ecclesiasticâ regulâ in-*
terdictum esse ne præter sententiam Romani Pontificis quic-
quam ab Ecclesiis decerneretur. Alter verò, *legem esse Pon-*
tificiam ut pro irritis habeantur quæ præter sententiam Epi-
scopi.

Scopi Romani fuerint gesta. Adeo quemadmodum ex So-
cratis verbis consequitur hoc privilegium Jure Ecclesia-
stico tantum Episcopo Romano competere, conficitur
ex Sozomeno hoc sibi ipsi Pontificem Jus adscripsisse, &
vindicasse. Sed historicorum caliginem luce autographi
Epistolæ Julij discutere oportet. Enimvero si res aliter, ac
eas habet, referunt eos hallucinari non solum opus, verum
etiam necesse est. Quippe cum ipsi diu post Julium Pon-
tificem floruerint, prorsus incogitabile est eis magis per-
spectas fuisse leges Ecclesiæ latas tempore Julij quam ipsi-
met Julio. At verò non ait Pontifex fuisse legem aut re-
gulam, sed consuetudinem, *an ignari estis hanc esse consue-
tudinem.* Ergo hi duo historici per legem & regulam con-
suetudinem intellexerunt, vel certè lectoribus imponunt.

IV. Cæterum maximè omnium intererat cognoscere
causam sancti Athanasij, quamvis enim esset privatus
Episcopus, qui poterat ea ratione secundum consuetudi-
nem in Concilio Provinciali suâ Sede dispelli nunquam
tamen in Jus vocatus coram Episcopis provinciæ fuerat.
Non enim usquam animadvertimus ei diem dictum ab
Episcopis Provinciæ Alexandrinæ. Sed cum turba conju-
ratorum ad Concilium Tyri excivit trans mare, & extra
provinciam in qua jure poterat judicari. Exciverunt pari-
ter congregati Antiochiæ factiosi. His molestatur procel-
lis propter fidei Nicænæ defensionem, calumniis, injuriis
ac probis afficitur. Oppugnat cum hæreticorum homi-
num turba, quæ ipso sublato totam Ecclesiam quam in-
credibili fortitudine sustentat, opprimere contendit.
Hoc igitur negotium maximè ab omnibus Episcopis de-
buit intelligi ac disceptari, & jure merito conquectus est
Julius de Antiocheni Conciliabuli Arianis: eo quod gra-
vissimam & maximam Ecclesiæ causam non solum Papæ
Romano, verum etiam cæteris orbis Episcopis inconsultis,
diremerint.

Jam dicendi locus esse videretur de Canonibus Concilij Antiocheni, atque iis comprobandi supremam in Episcoporum causis Synodorum auctoritatem. Sed quoniam ut essent Arianorum hæreticorum fœtus, dubio procul rejicerentur: hos jam omittere necesse est, & de illis omnem disputationem differre usque ad tempora Concilij Chalcedonensis, quibus constituta iis disciplina ab universâ Ecclesiâ confirmata est.

Saltem inficiari nemo potest quartum Canonem Antiochenum, qui causas Episcoporum tangit, in Concilio Chalcedonensi citatum & laudatum fuisse, & inter regulas sacras ac divinas recensitum nemine intercedente, uti ex continenti hujus operis lectione facile intelligitur, cap. 51. Ex quo manifestè conficitur Arianos affectasse disciplinam Ecclesiæ, & non noluisse eam observatione consequi uti famam sibi conficerent & fidelium benevolentiam & amicitiam sibi compararent. Licet enim sint ab hæreticis confecti Canones, illos tamen fluxu temporis Ecclesia comprobavit, sedatis furentium Arianorum motibus post mortem sancti Athanasij & sancti Chrysostomi, juxta sancti Augustini pronunciatum. *Hoc enim justum est ut cum mala hominum reprobamus, quæcumque in illis bona Dei reperimus, approbemus.*

S. August.
l. de unico
Baptismo
pag. 81.
L. B. interius.

C A P U T X I V .

Explicatur Concilium Sardicense anno Christi 347. sub Julio Papa V.

DUO potissimum explananda sunt in Concilio Sardicensi. Primò nosse opus est auctoritatem quam Summo Pontifici adscripsit, & jus quo censuit Papam Romanum

Romanum cæteris antecellere Episcopis. Secundò an sit jus novum quod penes Pontifices ante Concilium istud non fuerit.

Antequàm ad hanc disceptationem aggrediamur, scire adhuc necesse est Ecclesiam vehementioribus procellis vexatam fuissè finitis Concilio Romano sub Julio Papa, in quo Episcopi Catholici vicerant Arianos, & Athanasium ad communionem admiserant; & Antiocheno, à quo pulsus penitus Catholicis Præsulibus, in locum Athanasij Gregorius ab Eusebianis suffectus fuerat. Sicut enim ad sustentandam Ecclesiæ Fidem Orthodoxorum fortitudo omni exceptione major visa est; ad eandem penitus tollendam Hæreticorum contumacia, fraudum ac vitiligationum omnium accessionibus fuit cumulata. Hæ contentiones adeò Rempublicam Christianam miscuerant, ut vix esset, qui pro rerum atrocitate, in tantâ calamitatum caligine eam recognoscere posset. Præterea Ariani tam acri ac vehementi incitatione adversus Catholicos erant inflammati, & implacabiles, ut hic rerum status diu permanere nequiret. Quamobrem Concilij Sardicensis coactionem Imperatores non procrastinarunt ultra annum Christi 347. *Quapropter cooperante Dei gratiâ religiosissimi Principes nos ex diversis Provinciis ex civitatibus in unum convocarunt cupientes ut sancta Synodus in Sardorum civitatem conveniret, quo omnis controversia præcideretur, & ejecto quicquid prava Fidei esset sola in Christum pietas ab omnibus retineretur.*

Epist.
Concilij
Sardic. ad
omnes
Episcopos.

Verumtamen in hoc Concilio nihil de Fide definitum est. Censuerunt Episcopi ea sufficere quæ in Concilio Nicæno fuerant constituta; vetitumque est ne quid ulterius de Fide scriberetur, aut alia professio Fidei quam Nicæna ederetur, ut refert Athanasius. *Tabellas nonnulli jactant quasi ex Sardicensi Synodo de Fide conscriptas; ne legi quidem semel aut proferri sinatis: nihil enim tale Concilium definivit. Quamvis enim certi homines nonnulla quasi qua-*

S. Athan.
Epist. ad
populum
Antioche-
num.

deessent Nicæno Concilio adscribere vellent : idque acriter contenderent, Sancta tamen Synodus quæ Sardica convenit indignè id tulit decretoque sancivit ne quid ulterius de fide scriberetur, & sese contentos esse Nicæna fide declararunt, ut cui nihil deesset & in qua integra & solida pietas contineretur : neque edendâ esse aliam professionem fidei nè in illa qua Nicæa scripta est suos numeros non habere videretur, nève illis quibus libido est semper nova statuere occasio suppeditaretur ut iterum atque iterum de fide definiant. Verùm accuratè recensita sunt negotia S. Athanasij, nec non aliorum Episcoporum, scilicet Marcelli Ancyran, & Asclepæ Gazæ, qui non solum ad communionem admissi sunt, tanquam omni culpa liberi (uti contigerat in Concilio Romano sub Julio Papâ) sed judiciali sententiâ declarati sunt absolvi, imperatûmque est Ecclesiis & Diocesibus eorum, ut illos veros ac legitimos Episcopos haberent, & aliis in eorum locum inconsideratè ac summâ injuriâ suffectis, communione Ecclesiæ & omni aditu interdictum est ; iisque familiariter uti sivè litteris missis aut acceptis, omnibus lege confectâ speciatim prohibitum est. Theodorus verò, Narcissus, Acatius, Stephanus, Ursacius, Valens, Menophantus & Georgius Episcopi Orientis, qui timore exterriti ad Concilium adesse non erant ausi, crimine Hæresis convicti omnes suis Sedibus depulsi, Episcopatu se abdicarunt & de Ecclesiâ decesserunt, eorûmque condemnationi, subscribendi omnibus Episcopis necessitas fuit. Idèo vos dilectos fratres & comministros nostros Athanasium, Marcellum, Asclepam cum cæteris comministris nostris innovantes & puros pronuntiavimus litteris ad singulas parvas missis, ut populi cujusque Ecclesiæ cognoscant sui Episcopi sinceritatem eumque pro Episcopo & habeant & spectent, istos autem more luporum in horum Ecclesias invadentes Gregorium, inquam, in Alexandriam, Basilium in Ancyram, Quintianum in Gazam, eos neque Episcopos appellent, neque ullam

cum eis communionem habeant aut eorum litteras recipiant aut vicissim mittant; Theodorum autem, Narcissum, Acacium, Stephanum, Vrsacium, Valentem, Menophantum, & Georgium per metum huc ab Oriente non audentem venire, sed tamen à beata memoria Alexandro depositum tum quia ille & ceteri sectatores sunt Arianae rabiei, tum ob reatum criminationem sacrosancta Synodus communi calculo exauctoratos omninò ab officio Episcopatus submovit, decrevimusque eos non modo Episcopos non esse sed ne dignos quidem fidelium communionem, nam qui separant Filium à Patre & verbum à suo Patre abalienant, aequum est eos ab Ecclesia Catholica separari & alienos indignosque haberi Christiano nomine. Sint vobis igitur Anathema, eo quod verbum veritatis adulteraverunt. Preceptum siquidem Apostolicum est, si quis evangelizaverit vobis prater id quod accepistis Anathema esto, cum his ne quis habeat communionem precipite. Nihil commune luce cum tenebris: hos procul à vobis arce, cum nulla sit concordia Christo cum Belial. Cavete interim, dilecti, ne vel scribatis ad eos vel eorum scripta recipiatis. Quin & vos quoque stude, fratres & comministri nostri, in sacris obeundis ut spiritu praesentes in nostra Synodo idem suffragium conferatis per vestras subscriptiones quo ab omnibus ubique sacrorum ministris concordia servetur.

Ex his facilè intelligitur Concilium Sardicense plus praestitisse, seu plura constituisse Concilio Romano, in quo S. Athanasius ad communionem tantum admissus est: omissa judiciali sententiâ sive restitutionis in Sedem Episcopalem, sive exclusionis eorum qui in locum ejus successi fuerant. Quae cum ita sint obstupefco temeritatem Davidij, asserentis Concilium Sardicense in Epistola ad Episcopos Ecclesiae Catholicae his tantum verbis usum esse ut ea quae constituta fuerant super restitutione S. Athanasij exprimeret. Scribentes ad uniuscujusque Parochiam ut singularum Ecclesiarum populi cognoscentes Episcopi sui puri-

Pag. 220.

tatem, cum se Episcopum & habere & sperare cognoscant.
 Nam ex ea intelligimus. 1. Ab omni culpâ liberum renunciatum fuisse cum Marcello Ancyrano & Asclepa Gazæ. 2. Fuisse interdictum communione iis qui in eorum locum suffecti fuerant. 3. Eos pro Episcopis habere vetitum esse. 4. Prohibitum esse ad eos scribere, aut ab iis vicissim litteras accipere. 5. Plures alios Episcopos Arij sectatores depositos fuisse. 6. Omnibus Ecclesiæ Præsulibus impositum fuisse eorum condemnationi subscribere. Enimverò cum hæc omnia non sint in Concilio Romano constituta, nec Julij Papæ auctoritate fulta, mirum non est de iis nullam fecisse mentionem, sed multo magis obstupesco temeritate Davidij, quem ex collatione litterarum Julij & Concilij Sardicensis falsi crimine convincere non est difficile. Præterea Concilium Sardicense multos Canones fecit spectantes ad disciplinam Ecclesiasticam scilicet viginti aut viginti unum, ac potissimum ad judicia Episcoporum; ex quibus jus ac privilegium Summi Pontificis in ejusmodi causis intelligimus. Canon 3. sic se habet. *Si quis autem Episcoporum in aliquo negotio condemnandus fuerit & existimet se non malam, sed bonam causam habere ut etiam rursus judicium renovetur, si vestre dilectioni videtur Petri Apostoli memoriam honoremus ut ab iis qui judicaverint scribatur Julio Romanorum Episcopo & per propinquos Provinciæ Episcopos si opus sit judicium renovetur & cognitores ipse præbeat, si autem probare non potest ejus causam esse tal. m. ne eam rursus judicari opus sit, quæ semel sunt judicata non infirmantur.* Ex hoc Canone patet ad cultum & honorem memoriæ S. Petri, quod si Episcopus postquam causa ceciderit eam justam æstimet. 1. Episcopi Judices scriberent Julio Romanorum Episcopo. 2. Si opus est judicium renovabitur ab Episcopis Provinciæ. 3. Deputabit Papa cognitores ad disquirendum utrùm disceptatio causæ recensenda sit. *Et cognitores ipse præbeat.* 4. Si autem probare non potest

potest Episcopus judicatus, causam esse talem ut eam rursus judicari opus sit, quæ semel sunt judicata non infirmantur. Multa sunt circa hanc disciplinam observanda ac suo momento ponderanda.

I. Hosius, cuius suffragium hic Canon esse videtur, aliquid novi se instituere significat his verbis, *si vestra dilectioni videtur*. Enimverò si jam hic usus invaluerat, deliberandum non erat. Sed Sardicenses Patres memorie Beati Petri novum cultum exhibere non noluerunt. *Beati Petri memoriam honoremus.*

II. Revera ante tempus Concilij Sardicensis Episcoporum negotia Romæ tractata & agitata ex superioribus capitibus intelleximus de fortunato & felicissimo Martino Arelatensi, Dionysio Alexandrino & Sancto Athanasio post Concilium Tyri. Sed ejusmodi causæ Romam delatæ non fuerunt ab Episcopis qui eas judicaverant. Igitur aliquid novi voluit instituere Concilium Sardicense, *ut ab his qui judicaverunt scribatur Iulio Romanorum Episcopo*. Nam spatio trecentorum quadraginta septem annorum, scilicet usque ad tempus hujusce Concilij, nullum causæ Episcopalis Romam delatæ, ab Episcopis primæ cognitionis iudicibus exemplum occurrit.

III. Ad hujusce negotij recensionem Papa designat cognitores, & cognitores ipse præbeat. καὶ Πρωτόμους ἀντὶς μετὰ τοὺς versionem Dionysij exigui, & Isidori mercatoris textui græco præfert Davidius, quoniam hæc verba versionis magis placent, & det Iudices, ex quibus concludit penes Papam existere jus designandi novos Iudices. Sed utcumque res sint & hæc verba intelligantur, semper ex his aliquid novi exurgit. Quippè cum ante Concilium Sardicense postquam causæ in Concilio provinciali iudicatæ fuerint, non inveniamus delegatos Iudices recuperatorios; aut ad simplicem rei disceptationem seu cognitionem aut, ad iudicium iterandum. Verum igitur verborum

borum istorum sensum facilius ex contextu græco videmur assequi. Ex quo perspectum habemus Papam obtinere ab hoc Concilio jus designandi cognitores non ad ferendam supremæ cognitionis sententiam, sed ad disceptandum utrum istud negotium secundæ cognitionis iudicio subijciendum foret. Enimverò Hosius hoc suffragio nobis abundè significat quales esse debeant Iudices negotij iteratæ disceptrationi obnoxij. Designat enim Episcopos vicinos Provinciæ. Non ait hoc esse positum in potestate Papæ, cui deinceps jus delegandi *Cognitores* attribuit. Quod si de Iudicibus intelligendum esset, hic Canon secum manifestè pugnaret, nam Papa designaret Iudices qui ejus delegatione prætermittà ex Concilio judicare non desinerent. Ex his planissimè conficitur delegatos à Papa fuisse solum ad disceptandum utrum negotium recensionis seu *revisioni* foret obnoxium. Ex quibus constat Dionysium exiguum & Isidorum mercatorem per *Iudices* intellexisse solum cognitores annexæ rei conditionis: neutiquam verò rei supremo iudicio omninò excutiendæ. Enimverò si mens alia fuisset Concilij Sardicensis, credibile non est designasse Iudices ad iterandam disceptrationem litis novo iudicio obnoxix, ipsos Episcopos viciniore Provinciæ.

IV. Verum hunc esse hujusce Canonis seu suffragij Hosij sensum dubitandi locus non relinquitur. Cum præsertim postquam de Papa dixit *& cognitores ipse præbeat* juxta textum græcum, vel *& det Iudices* juxta versiones, *semel jam judicata non infirmantur*, si probare non possit Episcopus ejus causam esse talem ut eam rursus judicari opus sit.

Nam si stare poterat primum iudicium, antequàm Episcopi vicini Provinciæ alterum pronuntiassent: manifestè conficitur hos cognitores sive Iudices à Papa designatos de re ipsâ iudicium non tulisse, sed de solâ rei recensione scilicet *revisione*. Igitur Hosius in Concilio Sardicen-

si non existimavit Romanum Pontificem Concilio provinciali antecellere ; sed ei solum tribuit jus dandi cognitores ad examinandum utrùm res judicata debeat iteratâ disceptatione recenseri , atque ab Episcopis Provinciæ vicinis in qua jam judicata fuit , novo judicio dirimi.

At verò quartus hujus Concilij Canon disciplinæ ab eo quem mox examinavimus sancitæ quædam adjungit. Sic se habet. *Gaudentius Episcopus dixit si videtur necesse esse adjici huic sententia quam sincerâ dilectione plenam protulisti , ut si quis Episcopus fuerit depositus judicio Episcoporum qui sunt in vicinia , & dicat rursus sibi defensionis negotium competere non prius in Cathedram alius substituatür quàm Romanus Episcopus sententiam tulerit.*

I. Cõstat Episcopum Gaudentium velle amplificare suffragium Hosij , *si videtur necesse esse adjici huic sententia.*

II. Quid factò sit opus prætermittit suffragium Hosij , postquam Episcopi vicini Provinciæ judicium emiserint.

III. Proponit Gaudentius , ut si quis Episcopus fuerit depositus , judicio Episcoporum qui sunt in vicinâ & dicat rursus defensionis negotium sibi competere , non prius in cathedram alius substituatür quàm Romanus Episcopus sententiam tulerit. Hi duo Canones dissimilitudinem habent , non repugnantiam ; sed alter alterum quâdam accessione cumulat. Ambo novam proferunt disciplinam de qua ante hujus Concilij ætatem nulla in orbe terrarum mentio fuerat. Ipsemet Davidius ab hâc mente alienior non est quippè cum de hoc Concilio ita loquatur , Capite 10. Articulo 2. pag. 336. linea 10. ex anterioribus Conciliis , solitaria Synodus Sardicensis nominatim concessit Episcopo Romano jurisdictionem generalem adversus omnes orbis Metropolitânos , dum ei potestatem dedit judicandi de causis ad suum Tribunal per appellationem delatis , paremque auctoritatem delegandi Episcopos qui

„ejusmodi causas in Provinciis diremerunt.

Canon 5.
Concil.
Sardic.

Ex alio præterea Concilij Sardicenis Canonem non difficiliter intelligimus veram mentem Patrum hujusce Concilij de causis Episcoporum. *Hosius Episcopus dixit, placuit ut si quis Episcopus delatus fuerit & congregati ejusdem regionis Episcopi eum gradu moverint & veluti appellans confugerit ad Beatissimum Romanam Ecclesiam Episcopum; & velit, ipsum audire & justum esse existimaverit ejus rei examinationem renovari, Coepiscopis scribere dignabitur, qui sunt propinqui Provincia, ut ipsi diligenter & accuratè singula perscrutentur, ut ex veritatis fide de re sententiam ferant. Si quis autem postulet suum negotium rursus audiri & suam supplicationem Romanorum Episcopum judicare visum fuerit ut à proprio latere Presbyteros mittat qui cum Episcopis sint judicaturi, habentes auctoritatem ejus à quo missi sunt, & hoc ponendum est; si autem sufficere putaveris ad rei cognitionem & Episcopi sententiam faciet quod prudentissima ejus concilio rectè habere videbitur, Responderunt Episcopi, quæ dicta sunt, placuerunt.*

I. Patet ex hoc Canone provocationem Episcopi ad Pontificem Romanum non esse veram appellationem, sed quandam appellationis speciem. *Veluti appellans confugerit ad Beatissimum Romanam Ecclesiam Episcopum.*

II. Non tenentur eo Canone Episcopi Provinciæ quæ primâ vice judicaverint, scribere Romano Episcopo juxta sanctionem Canonis tertij. Immo verò decrevit ut Papa scribat ad Episcopos Provinciæ uti habita rei cognitione, causam dirimant.

III. Si fortè Episcopus judicatus causam suam iterum recenseri aveat, poterit Romanus Episcopus delegare Presbyteris cum Episcopis hujusce negotij cognitionem. *À proprio latere Presbyteros mittat; Si autem sufficere putaverit ad rei cognitionem & Episcopi sententiam, faciet quod prudentissimo ejus Concilio rectè habere videbitur.*

De Romano Episcopo adhuc mentionem facit hujusce Concilij Canon 10. *Qui autem Romam accedunt, quemadmodum sapius dictum est, Dilecto fratri nostro Coepiscopo Inlio preces quas habent dandas præbere debent ut ipse prius examinet si aliqua earum non sint impudentes.* Præterea Romani Episcopi nullam mentionem facit Conciliū Sardicense. Hæc autem omnia ad quinque capita facile recidunt.

I. Cùm Episcopus condemnatus fuerit Episcopi Judices ad Papam scribent litteras.

II. Si opus sit, hujus negotij recensionem Judicibus recuperatoriis delegabit.

III. Si ejusmodi sit negotium ut recensione dignum judicetur, & Episcopus judicatus velit apud Pontificem Romanum iterum conqueri, non prius in cathedram alius substituetur, quàm Romanus Episcopus sententiam tulerit.

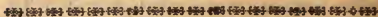
IV. Scribet Romanus Episcopus ad Episcopos provinciae ut judicent.

V. Si Episcopus condemnatus non desistat conqueri poterit Papa à proprio latere Presbyteros mittere, & erit in potestate ipsius quodcumque rectè habere probaverit.

Ad hæc capita recidunt omnia quæ de Episcoporum causis in Canonibus Sardicensibus habentur. Si ante tempus hujusce Concilij hæc confecta reperiantur, verè loquitur Davidius dum ait pagina 448. hoc solum novi contigisse in Concilio Sardicensi quod legem nominatim sancivit de jure quo nunc potiuntur Romani Pontifices recensendi causas, jam in Conciliis provincialibus judicatas quod tamen penès ipsosmet fuisse ante Concilium Sardicense ex solâ traditione intelligitur.

At verò si nullum exemplum proferri possit ex quo à temporibus Apostolicis usque ad annum 347. ejusmodi juris usus exsurgat, nullâque ratione probari possit; dubitandum non est Concilium Sardicense legem sancivisse de jure novo ac privilegio, quod penès Pontifices Roma-

nos nunquam fuerat, & cujus fulcos in pulvere antiquitatis diductos, nec ex Scripturis nec ex traditione perspicimus. Præterea si hujusce Concilij Patres hæc omnia privilegia penes Romanum Episcopum esse cogitassent, fuissentque ex certa traditione perspecta, quid erat necesse de iis deliberare? Cur dicebat Hosius *si vestra dilectioni placet Beati Petri memoriam honoremus*? Cur Patres hoc jure concessio, penes Pontifices Romanos idem jus semper fuisse non intellexissent? Denique quid erat necesse nominatim sancire legem de re extra omnem dubitationis aleam positâ, de qua, inquam, ne minimus quidem dubitandi locus relictus fuisset?

C A P U T X V.

Explicatio continua Concilij Sardicensis.

JAM verò juvat examinare an istud Concilium debeat Oecumenicum appellari, & tale reverà fuerit. Quod quidem faciliùs intelligere non possumus, quàm ex certo numero Episcoporum qui huic Concilio interfuerunt. Sed ut hanc quæstionem bene perspectam habeamus hujusce Concilij duplicem statum cognoscere expedit.

I. Antequam Episcopi Orientis discessissent, & Phillippoli fuissent coacti: Ubi pseudo-Synodum habuerunt, quam Sardicensem nominarunt, unde litteras adversus veri Concilij Sardicensis Patres injuriis ac calumniis plenas ad Africæ Donatistas miserunt.

II. Post hunc discessum Episcoporum, quo tempore res Ecclesiæ meliore loco fuerunt. Hic enim est verus Concilij Sardicensis status, quippè Episcopi Hæretici qui discesserant ei neutiquàm interesse debuerunt, cum eis ferè omnibus Ecclesiæ communione interdictum fuerit.

Davidius

Davidius pag. 479. citat Sancti Athanasij locum ex Epistolâ ad solitarios; ex quâ hunc numerum perspicimus. *Conveniunt igitur ab Oriente & ab Occidente in urbem Sardicam plus minus CLXX.* At verò ex Epistolâ pseudo-Synodi Sardicensis ad Donatistas intelligimus discessisse octoginta & coëvisse Phillippopolim. *His itaque cognitis, nos octoginta Episcopi qui propter pacem confirmandam Ecclesiæ ex diversis longinquis provinciis cum ingenti exitu & labore ad Sardicam veneramus.* Ex quo conficitur verum Concilium Sardicense post hunc discessum constituisse tantum nonaginta Episcopis. Proindeque CLXX. ante digressum sive distractionem Episcoporum. Sed argumentum habemus certissimum, ex quo facile comprobemus numerum Episcoporum veri Concilij Sardicensis constituisse tantum octoginta circiter. Constat enim ante discessum Orientalem fuisse Episcopos ex pluribus quam triginta-quinque Provinciis. *Synodus autem, inquit S. Athanasius, ex pluribus quam triginta-quinque Provinciis coacta; cognita Ariannorum malitiâ permiscere Athanasio cum suis ut causam diceret.* Dico, ex pluribus quam triginta-quinque Provinciis, nam falsò dicit Davidius Concilium constituisse ex omnibus Episcopis triginta-quinque Provinciarum. Quippè cum ipsemet fateatur ex quindecim Orientalis Provinciis quæ discesserant solum fuisse octoginta Episcopos, juxta Epistolam suprâ citatam pseudo-Synodi Sardicensis ad Donatistas missam. At si, ut ipsemet censet Davidius, ex quindecim provinciis extiterunt tantum octoginta Episcopi. Nemini mirum videti debet, viginti qui superfuerunt ex triginta quinque, suppeditasse tantum nonaginta Præfules. Sicque integrum Concilium ante distractionem Orientalium constituisse CLXX. Episcopis juxta suprâ laudatum Sancti Athanasij locum.

Egò verò hoc ratiocinij genus optimum ac certissimum esse puto, ad inveniendum numerum Episcoporum qui

Epist.
S. Athan.
ad solit.
pag. 818.

S. Athan.
Apolog.
2. initio.

Epist. ad
solitarios.

Concilio Sardicensi interfuerunt juxta emendatiorem operum sancti Athanasij editionem, scilicet Parisiensem anni 1627. qua usus est Davidius. Sed cum ei difficillimum visum sit, ex tam brevi numero Episcoporum Concilium Oecumenicum efformare, duplici ratione seu via singulari quidem & insolenti ab his salebris se expedire tentavit.

I. Usus est Editione Operum sancti Athanasij quæ septuaginta Episcopos, centum Episcopis adjungit. In hoc nihil reprehendo, quippè hæc editio, melior & correctior est editione altera Nannij anni 1601. ex qua centum tantum Episcopi huic Concilio adfuisse intelliguntur, proindeque conficitur superfuisse tantum viginti post distractionem Orientalium, & eorum secessum Philippopolim. Sed cum hæc utcumque emendatior editio, tantum nonaginta Episcopos suppeditet, ex quibus Concilium Oecumenicum exsurgere non potest: sili finxit Autores Græcos, scilicet Athanasium uti notis seu cistris Arabicis, neutiquam verò figuris seu litteris Græcis ut inirent rationes arithmeticas. Propterea sibi persuadet expungendas esse has notas 170. quas apud Athanasium ob oculos poni putat, & quæ numerum centum septuaginta significant, & eorum loco has notas 376. in veteribus exemplaribus esse debere non solum non dubitat, sed acriter defendit & propugnat, quæ trecentos septuaginta sex Episcopos significant.

Adco tenuem conjecturam nullâ Codicis manuscripti aut antiqui Scriptoris fide digni autoritate confirmat. Ita se rem habere insolenti supercilio decrevit, postea dubium non subolet quin egregiè probaverit Concilium Sardicense Oecumenicum esse, ac frequentiori numero Episcopos ei interfuisse quàm Nicæno.

II. Altera via non ei magis incommodat: cum enim dicat sanctus Athanasius Synodum Sardicensem ex pluribus quàm triginta quinque provinciis esse coactam, vult
omnes

omnes illarum provinciarum episcopos coïvisse, nullumque abfuisse. Quæ cum ita sint grates deferre debemus Davidio, si solum 376. Episcopos huic Concilio interfuisse defendat, poterat enim admittere fortè octingentos, eodemque argumento probare. Sed aliæ difficultates solvenda sunt quas Davidius affert ex Baronio & aliis scriptoribus qui Sardicense Concilium Oëcumenicum esse arbitrantur.

S. Athan.
Epist. ad
solitarios.

I. Objicitur Epistola octoginta Episcoporum Orientalium ad Donastitas Phillippopoli coactorum, ex qua intelligimus immensam multitudinem Episcoporum Sardicæ interfuisse quod certè de numero centum & septuaginta dici non poterat.

Sed hanc objectionem elevare non est difficile. Enimverò huic testimonio nulla fides haberi debet quod nixitur litis Instrumento mendaciis ac calumniis pleno. Talis autem est Epistola Orientalium in qua infinita mendacia facillè demonstrarem. Contrarium prorsus testificatur sanctus Athanasius, ait enim nominatim huic Concilio adfuisse centum septuaginta circiter Episcopos. Præterea hæc revera significat Epistola Eusebianorum, confluisse ad Sardicam immensam multitudinem sceleratorum omnium ac perditorum qui rei homicidiorum, rei sanguinis, rei cædis, rei latrociniorum, rei prædæ, rei spoliorum, nefandorumque omnium sacrilegiorum erant. Sed hos episcopos fuisse non dicit, licet ejusmodi calumniæ ad cospectare videantur. Sed dato, non concesso ejusmodi injuriis episcopos affici: vehementius argumentum proferri non poterit, ex quo falsum ejusmodi testimonium perspiciatur. Quippe cum nihil sit magis ab institutis veritatis alienum quam ejusmodi criminibus veri Concilij Sardicensis Episcopos onerare. *Immensa autem confluxerat ad Sardicam multitudo sceleratorum ac perditorum adventantium de Constanti-nopoli, de Alexandria qui rei homicidiorum, rei sanguinis,*
rei

rei cadis, rei latrocioniorum, rei pradarum, rei spoliorum, nefandorumque omnium sacrilegiorum criminum rei, qui altaria confregerunt, Ecclesias incenderunt, domosque privatorum compilaverunt, profanatores mysteriorum Dei proditoresque Sacramentorum Christi.

II. Refert sanctus Athanasius apologiâ 2. pag. 596. Epistolam quam scripsit Concilium Sardicense omnibus Episcopis, mentionemque facit nominum eorum qui frequentissimo numero subscripserant: Et oratione continenti observat adfuisse huic Concilio trecentosquadraginta quatuor. Eorum autem qui in Synodo subscripserunt, ista sunt nomina, Glosius ab Hispaniâ, Iulius Romæ per Archidamum & Philoxenum Presbyteros suos, Protogenes Sardica, &c. In universum autem trecenti quadraginta quatuor.

Igitur ex sancto Athanasio, plusquam centum Episcopi Concilio Sardicensi aderant. Objectioni perspicuæ nullisque nodis involutæ responsio facilis est. Scilicet eos qui huic Epistolæ subscripserunt non omnes adfuisse Concilio Sardicensi, sed ad plerosque missam fuisse ut ei subscriberent, proindeque plurimos abfuisse ex iis quorum nomina refert sanctus Athanasius. Hoc ipsemet confirmat mirificè, his verbis: *Hæc ita scriptis mandata sacrum Sardicense Concilium ad eos qui interesse non poterant misit qui ipsi quoque suis suffragiis decreta Synodi approbarunt. Eorum autem qui in Synodo subscripserunt caterorumque aliorum ista sunt nomina Glosius ab Hispania, &c. Et paulo post, plurimique item alij sunt qui ante hanc Synodum pro nobis scripserunt tum ex Asia, tum ex Phrygia, tum ex Isauria, quorum singulorum nomina cum suis Epistolis circumferuntur prope sexaginta. In universum autem trecenti quadraginta quatuor.*

III. Dicit sanctus Athanasius initio secundæ Apologiæ innocentiam suam fuisse comprobatam in magno Concilio

lio Sardicensi plusquam trecentis Episcopis qui eo se contulerunt. *Nostram verò innocentiam plures quàm trecenti* Pag. 560.
Episcopis suis calculis comprobarint qui ex multis provinciis
Ægypti, Libia, Galacia, Dacia, Mysia, Thracia, Dardania,
Macedonia, Epiri, Tessalia, Achaia, Creta, Dalmatia,
Siscia, Pannoniarum, Norici, Italia, Piceni, Tuscia, Cam-
pania, Calabria, Apulia, Brutiorum, Sicilia, Aphrica uni-
versa, Sardinia Hispaniarum, Galliarum, Britanniarum
eo se ad Concilium contulerunt.

Quamvis hæc objectio multum conferre videatur ad tuendam opinionem Davidij, illam tamen omittere placuit, & mihi solutionem suppeditavit. *Observat enim hæc verba qui eo se ad Concilium contulerunt*, in textu græco non reperiri sed ab autore versionis Latinæ adjecta fuisse. At igitur Athanasius innocentiam suam in Concilio Sardicensi fuisse comprobata, quod verum est, à plusquam trecentis episcopis, ex quibus scilicet multi aberant, sed Epistolæ à Concilio sibi missæ subscripserant.

I V. Sanctus Athanasius Epistolâ ad solitarios, ait, omnes admiratione fuisse commotos *cum viderent tantum cum Athanasio animorum consensum & pacem agitari, erant enim plures in hoc numero quàm quadringenti tum è magna Roma, atque universa Italiâ, Calabriâ, Apuliâ, &c.* Pag. 649.
Hæc sunt revera verba sancti Athanasij, sed eo loci de episcopis Concilij Sardicensis non cogitat. Immo de iis qui post Concilium Sardicense cum Athanasio communicarunt.

V. Objicitur locus sancti Athanasij ex Epistolâ ad solitarios. *Patres contra orbis coactò Concilio congregatisque* Pag. 660.
plus minus trecentis Episcopis Arianam hæresim condemn-
runt, ostenderuntque eam alienam peregrinamque esse ab
Ecclesiasticâ fide. Et paulo inferius loquens de Imperatore Constantio, *Ille verò quoniam omnes hæresim fugiunt &* Pag. 661.
sana fides in Christum confessionibus celebratur Synodum

L plusquam

plusquam trecentorum Episcoporum abrogat & Episcopos in exilium abjicit.

Eo loci sanctus Athanasius non loquitur de Concilio Sardicensi sed de Nicæno.

Enimverò narrat originem ac progressum hæresis Arianae. Dicit Eusebium & Arium egressos esse suis è speluncis veluti lacertas, & eorum hæresim à patribus in Concilio congregatis circiter trecentis fuisse condemnatam. Nihil de fide in Sardicensi Synodo statutum fuisse supra ostendimus ex Epistolâ sancti Athanasij ad populum Antiochenum. At luce meridianâ clarius constat Concilium de quo loquitur S. Athanasius in hac Epistolâ ad Solitarios, Hæresim Arianam condemnasse eamque à fide Catholicâ prorsus alienam declarasse. *Arianam Hæresim condemnarunt ostenderuntque eam alienam peregrinamque esse ab Ecclesiasticâ fide.* Igitur de Concilio Sardicensi non loquitur S. Athanasius in hac Epistolâ ad Solitarios, sed de Nicæno. Hæc adeò videtur Davidio perspicua veritas ut nulla res infirmare possit; quamobrem hanc objectionem Baronio & Binio propugnandam relinquit.

VI. Subjiciuntur Socrates, Sozomenus & Theodoretus qui ferè centum annos post Concilium Sardicense vixerunt, mentionemque faciunt frequentissimi cœtus Episcoporum Orientis & Occidentis qui huic Concilio adfuerunt.

Socrates
lib. 2.
Hist. cap.
20.

Hæc sunt verba Socratis libro 1. historiæ capite 20. *Synodus Sardica congregata est. Et ex Occidentis partibus trecenti circiter convenerunt Episcopi ut scribit Athanasius, ab Oriente verò septuaginta sex tantum adfuisse refert Sabinus.*

Pag. 596.

Ex iis quæ suprâ diximus ad varios Sancti Athanasij textus de Concilio Sardicensi, perspectum habemus errorem Socratis; nisi pro Episcopis qui Synodo confederunt, habeat eos qui subscripserunt Epistolæ Synodicæ ad omnes Episcopos missæ, quam S. Athanasius refert apologiâ 2. Ex quâ intelligimus trecentos in universum quadraginta quatuor

quatuor Episcopos fuisse tùm qui adfuerunt cùm qui subscripserunt, ut supra in responsione ad objectionem tertiam observavimus.

At verò Sabinus cujus in fide Socrates ait septuaginta sex Episcopos Orientis huic Synodo adfuisse, scriptor est quidem antiquus cui nemo fidem adhibere debet Semarianus, ipsâmet Socratis testificatione Concilij Nicæni ac fidei Ecclesiæ hostis acerrimus. Hæc sunt verba Socratis lib. 1. historiæ capite 8. editionis Valesij. *Nec Sabino Macedoniaco credamus qui imperitos ac simplices vocat eos qui in eo Concilio, scilicet Nicæno convenerunt. Nam Sabinus Macedonianorum apud Heracleam Thracia urbem Episcopus qui diversarum Synodorum acta unum in corpus collegit. Nicæni quidem Concilij Sacerdotes quasi rudes ac simplices deridet, nec animadvertit seipsum quoque Eusebium qui fidem illam post diuturna inquisitionis examen amplexus est ut imperitum simul criminari.*

Sozomenus cum Socrate convenit, nec tamen Athanasium neque Sabinum citat. *Ex Occidentis quidem partibus trecenti circiter episcopi convenere; ex Occidente verò septuaginta sex.* Sed quoniam Socratem solet exscribere Sozomenus, potuit cum Socrate errare cùm præsertim scriptor veridicus non semper audiat qui nihil falsi dicere audeat, ut nos docet S. Gregorius lib. 6. epist. 95. *Sed ipsam quoque Sozomeni historiam sedes apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur.* Quamobrem difficile est certissimum veritatis argumentum ex testimonio Sozomeni assumere.

Theodoretus cum iis minimè congruit. Ducentos quinquaginta Episcopos in Concilio Sardicensi collocat. *Ducenti & quinquaginta Episcopi, sicut est à veteribus memoria proditum Sardica in unum convenere.* Sed non minus his, est à veritate alienus. Iisque omnibus antecellit Athanasius qui nominatim testificatur circiter centum

Lib. 7.
hist. cap.
12.

& septuaginta interfuisse episcopos tum Orientis cum Occidentis. Ipse enim aderat iudicesque rerum suarum hi Episcopi confidebant. At verò cum trecenti quadraginta quatuor episcopi epistolæ synodicæ hujusce Concilij sibi missæ subscripserint, non difficiliter hi tres Scriptores hal-
lucinati sunt, hac enim episcoporum delusi multitudine subscribentium, omnes ad hoc Concilium coïvisse sibi finxerunt, atque istud Concilium Oëcumenicum æstima-
runt. S. Gregorius Magnus qui pari veneratione profe-
quitur ita ut quatuor evangelia quatuor Concilia genera-
lia, his non adjunxit Synodum Sardicensem. Utcumque
res sint satis superque demonstratum esse arbitror, ex
his quæ mox de hoc Concilio explicuimus, enucleavimus
ipsam constituisse tantum nonaginta Episcopis, toto tem-
pore quo celebratum est. Hic autem numerus tenuis &
exiguus nimis est, ad efformandum Concilium quod cum
Nicæno, Constantinopolitano, Ephesino, Chalcedonensi
& aliis quæ Oëcumenica dicta sunt, comparari possit,
eorumque catalogo adscribi.

C A P U T XVI.

*Sententia Concilij Primi Carthaginensis sub
eodem Papa Julio habiti anno 348. de
causis episcoporum.*

CUM post habitum Concilium Sardicense Gratus
Episcopus Carthaginensis ad Ecclesiam suam rediis-
set, & Africam Donatistarum schismate ac circumcellio-
num furore mixtam invenisset, Constans Imperator le-
gatos misit scilicet Paulum & Macarium, uti mentes di-
stractas conciliarent pacemque componerent. Sed quo-
niam

niam Donatistarum gens erat exacerbatione furens, belli ac turbarum appetens, & in cupiditatibus ardens, hi legati quosdam circumcelliones ad extremas angustias dedegere, atque interfici iussere, adeo ut Donatus Schismaticorum Carthagenensis Episcopus exulare coactus fuerit ac sedem deferere. Hinc data est Episcopis Catholicis concurrendi libertas ac leges sancienti de disciplinâ Ecclesiasticâ, quas ex hoc primo Concilio Carthagenensi intelligimus.

Ex his quæ supersunt hujus Concilij actis perspicimus, æstimasse Patres è re Ecclesiæ esse, canones quosdam condere de causis quæ exsurgere possent Diaconorum, Presbyterorum, & Episcoporum, & ea semper mandata Concilij Sardicensis nominatim citasse, quæ exequi ac perficere voluerunt.

Id planè constat canone quinto. Enimverò cum Privatus Episcopus Vegeslitanus Patribus Concilij proposuisset nullum in dioceses admittere clericum aut sacris initiare Laicum prætermisso Episcopi consensu, Gratus Episcopus Carthagenensis qui Concilio Sardicensi interfuerat, dixit fore ut ejusmodi observantia pacem custodiret, seque meminisse similis omnino legis in Concilio Sardicensi factæ. *Hac observantia pacem custodit, nam & memini in sanctissimo Concilio Sardicensi statutum ut nemo alterius plebis hominem usurpet. Sed si fortè erit necessarius, petat à collega suo & per consensum habeat.* At certè si unquam citari debuit Concilium Sardicense, in causis Episcoporum potissimè videtur citari debuisse. Attamen non solum prorsus illud omiserunt Concilij Carthagenensis patres, verumetiam ab ejus mente paulò alieniores, diversam statuerunt disciplinæ rationem, eamque vix anno elapso post Concilium Sardicense, dum adhuc in vivis superstites erant Episcopi Concilij Sardicensis, ipseque Julius Papa cujus dignitas tot accessionibus cumulata

Sardicæ fuerat Petri sedem occupabat. Et quod maximè mirum videri debet, ipsemet Gratus Episcopus Carthagenensis qui Concilio Sardicensi adfuerat autor est suffragij seu calculi ex quo factus est canon XI. Concilij hujus Carthagenensis, & prorsus contrariam disciplinam Sardicensi instituit. Sic se habet: *Gratus Episcopus dixit, manifestum est illum non esse Dei qui humilitatem contemnit, sed diaboli qui superbia inventor & princeps est. Vnde si quis tumidus vel contumeliosus extiterit in maiorem natu, vel aliquam causam habuerit, à tribus vicinis Episcopis si diaconus est arguatur, Presbyter à sex, si Episcopus à duodecim consacerdotibus audiat, universi dixerunt Episcopi: contemptus debet contumacia & superbia ab omnibus frangi, causa verò pro personis à statuto numero audiat.*

Concil.
Laodicæ-
num can.
56. S. Cy-
prius
Epist. 28.
& 55.
David.
pag. 633.

Hæc disciplina non solum dissimilitudinem habet cum decretis Concilij Sardicensis, verum etiam est prorsus inaudita & incognita: huc usque, diaconi ac Presbyteri Jurisdictioni Episcopi ac cleri fuerant obnoxij; Antistites verò Concilij Provincialis primæ cognitioni. Sed in hoc Concilio Carthagenensi duodecim Episcopis delegatur iudicium Episcopi, sex Presbyteri, tribus diaconi. Ex quibus planissimè perspectum habemus quam sit intolerabilis & insolens cogitatio Davidij, hoc privati exemplo probantis usum sive praxim Canonum Sardicensium in causis Episcoporum.

CAPUT XVII.

*Causa Euphrata Episcopi Colonienfis circa
annum Christi 350.*

INTELLIGIMUS ex actis quæ supersunt hujusce Concilij Colonienfis, Euphratam Episcopum Colonix hæresis

refis crimine convictum (quippè non credebat Christum esse Deum) duobus Conciliis ea de causa congregatis fuisse depositum , & sede Episcopali pulsum.

Porro in eorum Conciliorum primo quinque tantum fuerunt Episcopi ut nos docet suffragium quod tulit Amandus Episcopus in secundo. *Amandus Episcopus dixit : siquidem in presenti quando Euphratas à quinque Episcopis sententiam accepit , me inter ipsos fateor esse consentaneum qui epistolis meis ad eundem deponendum consensi.* Habemus in secundo suffragia Episcoporum quatuordecim qui eum esse abdicandum æstimant. Historia sancti Servatii Episcopi Tungrensis qui huic Concilio interfuit , si non est supposititia , rem eandem testificatur. *Nulla mora singulis , pontificibus orationes similes ad eandem normam distantibus. Euphratas deordinatur & Severinus qui tunc ex voluntate Dei aderat plenariè Catholicus & sanctus in locum ejus exaltatur.*

Binius
Tom. 1.
pag. 461.

Patet ex hoc negotio nequidem in mentem ullius venisse appellationem ad Romanam sedem ; neque litis recensionem seu *revisionem* , quam obtinere poterat Euphratas , minusque adhuc legem Concilij Sardicensis ; qua prohibitum erat in locum abdicati Episcopi alterum instituere antequam Romanus Episcopus sententiam tulisset. *Non prius in cathedram alius substitatur quam Romanus Episcopus sententiam tulerit.* Sed hujusce rei certissimum argumentum ex hoc Concilio Colonienfi difficile est assumere. Hujus enim Concilij acta prorsus supposititia videntur. Quippe ejus mentionem facimus, ne quibusdam doctis qui vera hæc acta putant omissio nostra displiceret.

Concil.
Sardicenf.
canon. 4

I. Si inscripti consules veri sunt , *post consulatum Amandij & Albini* , certum est eos incidere in annum Christi 346. quo tempore incredibile est Euphratam jam in Concilio judicatum altero, fuisse hæreticum & Sede episcopali pulsum.

S. Athan.
Epist. ad
solitarios.

pulsū. Nemini enim homini dubium subolet, quin Euphratas adfuerit Concilio Sardicensi anno 347. & missus fuerit eo finito cum Vincentio Episcopo Capuensi Antiochiam, ad Imperatorem Constantium ut Episcopos quos ipse eiecerat reverti pateretur. *Missis à sancto Concilio in legationem Episcopis Vincentio Capua quæ metropolis est Campania, & Euphrata Agripina quæ est metropolis totius Gallie, ut pro Synodi decretis Imperator Constantius Episcopos quos ipse eiecerat, in suas sedes reverti pateretur, & in eam sententiam à Constante pientissimo ad fratrem suum litteris datis quibus Episcopos isti commendabat.*

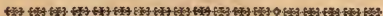
Lege explicat.
Godefridi
Herman
Doctoris
Sorbonici
ad lib. 5.
vitæ S.
Athanasisj.

II. Ex his intelligimus non posse horum Conciliorum tempus inveniri ante annum 347. quo Sardicense coactum est, at verò anno 348. legatione fungebatur Antiochiæ Euphratas circa tempus paschale, ut refert Athanasius Epistolâ ad solitarios. Et si inferius descendamus ad annum 349. S. Maximinus Trevirensis Episcopus quem præfuisse huic Concilio acta testantur, nequidē adesse poterit, quippe ante hunc annum mortuus. Quamobrem nihil difficilius videtur quàm horum Conciliorum certum tempus certò cognoscere.

III. Præterea adfunt huic Concilio Dyscolus Remensis Episcopus de quo Flodoardus nullam facit mentionem & qui nunquam vixit, Desiderius Lingonensis episcopus & Simplicius Eduensis quæ diu post Concilium quinto sæculo floruerunt, quique si huic Concilio adfuerunt spatio sexaginta annorum Episcopatum gesserunt, quod est valde absurdum. Adest etiam huic Synodo Severinus Episcopus Senonensis in sedem Coloniensem Euphratis loco successus juxta historiam S. Servatij Tungrensis Episcopi. Sed cum hic Severinus ex solitariis hujus Concilij actis innotescat, incredibile videtur 25. annos post Concilium Nicænum, Episcopum adeò spontè ac libenter fuisse translatum, atque Episcopos Concilij Sardicensis,

sis, in quo ad mentem Concilij Nicæni & antiquæ traditionis Episcoporum translationes fortiter ac nervosè veritate fuerant, tam facile consensisse.

Igitur neutiquam nobis expedit argumentum assumere ex actis apocryphis pseudo-Synodi. Sed alter casus singularis, in quem fortunæ temeritate incidisse videtur iste Euphratas occasione datâ legationis Antiochenæ ad Imperatorem Constantium autoritatem Conciliorum Provincialium in causis Episcoporum dirimendis mirificè confirmabit capite sequenti.

C A P U T XVIII.

Causa Stephani Episcopi Antiocheni Episcopatu spoliati circa annum 348.

EUPHRATAS Colonienfis Episcopus, cum legatus ivisset Antiochiam, ad Imperatorem Constantium, cum Vincentio Episcopo Capuensi : Stephanus Antiochenus, ut ex Athanasio & Theodoretò discimus, Ariano- rum factioni addictus, insolenti fraude & horribili malevolentia suffusus, eum ludificare tentavit.

Idèò tempore Paschæ pellicem nudam per noctis obscura silentia, in cubiculum Euphratæ diduxit, quæ cum ad spondam accedens non salacem juvenem, uti sperabat, invenisset, sed venerabilem senem regetibus & stragulis intectum, clamore magno conquesta est ac crimine quasi illati sibi stupri accusavit Euphratam. Quamvis autem ad ejusmodi scelus patrandum, à Stephano & conjuratis esset accensa, fraus adeo turpis atque impolita visa est, ut accusationem persequi destiterit, sic omnibus Stephani malevolentia ac conjuratorum patefactâ : *Suscepto negotio con-*
M ducis

S Athan.
Epist. ad
solitarios
pag. 637.

ducit ille, Stephanus scilicet publicam meretricem in ipsis feriis sanctissimi Paschatis, eamque nudam per tenebras immittunt in ades Euphrata Episcopi. Meretrix autem qua principio credebat juvenem esse à quo accerferetur promptè sequebatur. Postquam autem ita deslituta ab illis hominem dormientem ignarum omnium intueretur diligentiusque considerans senis vultum, ut Episcopi speciem animadverteret, statim clamorem edit, ac vim quiritatur? illi contra eam orare ut taceret & falsum crimen cum Episcopo concinnaret.

Tale fuit crimen Stephani, cui comunione Ecclesiæ interdicendum erat etiam in articulo mortis canone 14 Concilij Arelatensis, anni 8. Imperatoris Constantini, Christi verò 314. Igitur in jus vocatus est, ac de eo quæstio habita, & hoc publicæ traditionis crimine convictus Infulis Episcopalibus jure spoliatus est, & in locum ejus Leontius suffectus, ille celebris episcopus qui propriâ manu testes amputaverat Eustolij gratia, qua cum illi familiaritas quædam non turpis intercesserat. Itur in judicium, inquit S. Athanasius, leno prodixit eos qui meretricem accerferant, illique deinde autorem istius rei Stephanum esse ostendunt; erant enim ejus clerici qui cum lenone convenerant. Stephanus igitur Episcopali dignitate exiit, & in locum sufficitur Leontius ille castratus, &c.

S. Athan.
Epist. ad
solitarios.

L. 1. hist.
cap. 9. &
10.

Theodoretus litis actionem amplificat: Ait enim Prætozem Antiochenum qui primus contra Stephanum expostulavit, rogasse Imperatorem uti negotij hujus disceptationem suo judicio relinqueret, nec ad episcoporum Concilium rem adeò turpem & obscenam remitteret. Sed quoniam reponebat Stephanus & objectabat clericos non debere supplicio affici, disceptationem rei fieri in palatio Imperator & magistratus jussèrunt.

Igitur accersitâ meretrice de ea ac pluribus aliis testibus quæstio habita est ac potissimè quodam juniore qui veritatem vi verberum minimè coactus explicuit, testificatusque

tusque est omnem istam tempestatem Onagro impulsore excitatam qui totius conjurationis dux extiterat : qui verò Stephani sceleris conscij instigatione ac consilio rem suscepisse declaravit. Igitur Stephanus planè convictus fuit : de eo judicium ferre noluit Imperator neque Magistratus, sed supremam cognitionem litis ad Episcopos remiserunt ut prædictum Stephanum sede Episcopali pellerent atque Ecclesiæ septis judiciali sententia arcerent. *Ad hunc modum ergo intellecta Stephani improbitate, primum Episcopis qui tum aderant mandatum dans ut hominem abdicent Episcopatu, deinde illi ipsi eum Ecclesia penitus expellant.* Et idem scriptor infra cap. 24. sic ait : *Antiochia verò post Stephanum qui in Placidi locum suffectus conventibus Ecclesiasticis ejectus fuit, Leontius Primatum cepessit.*

Hæc omnia planissimè significant post Concilium Sardicense sicut ante, Episcopos in Conciliis provincialibus judicari non destitisse in Orientis partibus. Et quamvis obiectare quidam possint Stephanum utpotè Eusebianū non appellasse ab Eusebianorum sententiâ ad Papam Julium : nec voluisse obtemperare legibus Concilij Sardicensis ex quo discesserant Episcopi Orientis & Philippolim fugerant, æstimantes istam Synodem sceleratiorum hominum cõtionem, ut ex Epistolâ Orientalium Philippopolim coactorum ad Donastitas missâ intelligimus. Ex his saltem certissimum argumentum assumere possumus ad concludendum nemini homini Orientis in mentem venisse, Concilium Sardicense specialem legem tantummodo condidisse de jure quod penes Romanum Pontificem vi ac vigore traditionis & consuetudinis jam dudum erat, aut Pag. 443. potuisse Papam causas Episcoporum judicare ac de iis prima vice cognoscere ac quæstionem habere uti pariam multis suæ lucubrationis foliis ventilat Davidius.

CAPUT XIX.

Sententia Liberij Papa de Causis Episcoporum judicandis. Julio Papa mortuo sui Pontificatus anno 15. successit Liberius post quindecim dies anno Christi 352.

ACCEPTAM referre debemus Theodoretō narrationem collationis quam habuit Constantius Imperator cum hoc Pontifice ut eum ad partium suarum rationes adjungeret, & à communione quam cum Athanasio habebat distraheret. Ex qua facilem conjecturam capere possumus hunc Pontificem suæ dignitatis jura vehementer sustentasse, si quid eis adversum aut contrarium Imperator proposuisset. Quippè cùm paratus esset exilij tedium pati & infinitos dolores sustinere potius quàm ab Athanasio desciscere: credibile non videtur ei vires pro suæ autoritatis defensione animumque defecisse.

At verò si Jura vindicari Romano Episcopo à Davidio, vera sunt, & si Pontifex primâ vice aut secundâ causas Episcoporum in Conciliis judicatas disceptare atque examinare potest, nunquam citius hujusce privilegij tabulas ac signa propalam collocare debuit quàm in hac collatione cùm Imperatore Constantio. Verùm super hoc negotio transactis annis quæ gesta sunt in memoriam revocare opus est, de quibus jam iis quæ antecedunt capitibus disferuimus, ut de hac veritate nullus dubitandi locus relinqueretur.

Postquam Athanasius ab Eusebianis sede fuit ejectus in Concilio Tyri, ab omni culpa liber in Concilio Romano sub Julio fuit renunciatus, immo ab ipsomet Julio Pontifice,

Pontifice, si Davidio fidem adhibeamus, & ad communionem admissus est.

Utumque res sint inficias ire nemo potest quin fuerit ab omni crimine liber declaratus, & in sedem restitutus in Concilio Sardicensi cui Pontificis Romani Legati aderant. Quæ cum ita sint cum Imperator Constantius tot rogationibus Liberium sollicitabat ne amplius cum Athanasio communicaret, respondere protinus debebat Pontifex, aut omnis conjectura fallit, Athanasium ab omni culpa absolutum fuisse à Julio Papa decessore suo causamque ejus esse omnino finitam. Et si putasset obtemperandum esse Concilio Sardicensi, si legem speciatim ab eo sancitam æstimasset de jure Pontificio quod penes Episcopos Romanos erat vi traditionis ac consuetudinis, ut auguratur Davidius, respondendum erat Constantio ejusmodi negotium finitum atque omni terminatione conclusum lege ac consuetudine Ecclesiasticâ non posse recenseri.

Interim tamen prorsus contrarium respondet Liberius: tantumque abest ut hoc negotium supremo Julij Papæ judicio conclusum æstimet, cum immò rogat enixè Imperatorem uti novis judicibus iterandam litis cognitionem delegare velit. *Judicia quidem Ecclesiastica*, inquit Liberius, *ô Imperator summâ cum aequitate fieri debent, quapropter si tua clementia ita visum sit judicium haberi jubeo. Et si Athanasius videatur damnationem commeruisse tum sententia prout ecclesiastici ordinis formula postulat, contra eum pronuntiabitur. Nam fieri non potest ut quemquam condemnemus de quo non factum sit judicium. Et infra, at ego æquum censeo ut prius proponatur generalis Episcoporum subscriptio quæ fides in Concilio Nicæno exposita confirmatur? Deinde ut fratribus nostris ab exilio revocatis & ad suas ipsorum sedes restitutis si isti qui nunc tumultus cient fidei Apostolica assentiri comperiantur; tunc omnes contendamus Alexandriam ubi reus, ubi accusatores & cause eorum patro-*

ni sunt : atque litigantium causa cognita diligenter , sententiam de ea pariter feramus.

In hac Pontificis ad Imperatorem expostulatione quatuor sunt attendenda consideratione pensanda.

I. Si in hujusce litis disquisitione reus inveniatur Athanasius tum sententia prout Ecclesiastici ordinis formula postulat contra eum pronuntiabitur. Ex continenti sermone intelligimus, in quo ejusmodi Ecclesiastici ordinis formula consisteret. Jam solum animadvertere expedit, quod si Papa se hujusce litis supremum judicem aestimasset, novum Judicium Imperatorem non rogasset *judicium haberi iubeto*. Formula solitaria fuisset, scilicet ut re à cognitoribus discussa an iterum recenseri deberet, eam Episcopi provinciarum vicini judicassent: Et si Athanasius ad Papam provocasset, successor ei dari non potuisset, priusquam Papa judicium suum emisisset. Saltem hoc videtur Liberius respondere debuisse, si Concilij Sardicensis legi obtemperandum esse censuisset.

II. Non quoslibet homines ad hoc judicium ferendum aptos idoneosque existimat.

Vult eorum fidem non esse suspectam, quamobrem postulat ab Imperatore ut omnes Episcopi fidei Nicænæ subscribant. *At ego æquum censeo ut prius proponatur generalis Episcoporum subscriptio qua fides in Concilio Nicæno exposita confirmatur.* Ex his intelligimus clarissimè Liberium non aestimasse ad Judicia Ecclesiastica cum Episcopis Catholicis Arianos promiscuè admittendos.

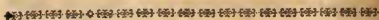
III. Deinde postulat ut fratribus nostris Episcopis scilicet, ab exilio revocatis & ad suas ipsorum sedes restitutis, si isti qui nunc tumultus cient fidei Apostolica assentiri comperiantur.

IV. Postea: Tunc omnes contendamus Alexandriam, ubi reus, ubi accusatores, & causa eorum patroni sunt atque litigantium causa cognita diligenter sententiam de eâ pariter

ter feramus. Hæc est formula seu regula antiqui Juris Ecclesiastici usui temporis sancti Cypriani planè congrua, de quo supra locuti sumus primo capite hujus operis ad locum Epistolæ 55. Sancti Cypriani Cornelio Papæ. Nam cum statutum sit omnibus nobis & æquum sit pariter & iustum ut uniuscujusque causa illic audiat ubi & crimen admissum & singulis pastoribus portio gregis sit adscripta quam regat unusquisque & gubernet rationem sui actus Domino redditurus oportet & utique eos quibus præsumus non circumcursare nec Episcoporum concordiam coherentem suâ subdola & fallaci temeritate collidere; sed & agere illic causam suam ubi & accusatores habere & testes sui criminis possint. Ex his autem luce meridianâ clariùs perspicimus post Concilium Sardicense Ecclesiæ disciplinam vicissitudini non tam citò fuisse obnoxiam. Enimverò licet in pluribus Conciliis Episcopus fuerit judicatus, incredibile est Papam ejus se judicem æstimasse, quippe qui novos judices ab Imperatore expetebat, ubi accusatores & causæ patroni essent & hæc judicij conditiones formulam judicij Ecclesiastici nuncupabat prout Ecclesiastici ordinis formula postulat.

Præterea si Papa decessorem suum istiusmodi negotij judicem supremum censuisset, cum certum sit Ecclesiam Romanam declarasse sanctum Athanasium ab omni culpa liberum ex testificatione Osiij, *quem vos & Romana Ecclesia & universa Synodus innocentem pronuntiavit.*

Incogitabile prorsùs videtur eundem Pontificem proposuisse Imperatori novi Concilij coactionem Alexandriæ ut iterum negotium recenseretur, *prout ecclesiastici ordinis formula postulabat.*

CAPUT XX.

Eustatius Episcopus Sebastensis sede Episcopali pulsus & in eandem restitutus in Concilio Tyranensi circa annum Christi 365.

SANCTUS Bazilius Magnus Cæsareæ in Capadociâ Sepiscopus historiam abdicationis & restitutionis Eustatij narrat : & hujusce hominis imaginem pingit, Epistolâ 74 quam ad Occidentis Episcopos scripsit, ex qua bene intelligimus amplitudinem episcopalem non esse semper cum pietate ac fide individua societate conjunctam.

Erat itaque, inquit sanctus Bazilius, unus ex illis Eustatius es Sebastia minoris Armeniæ qui plurimum excitabant turbarum. Hic olim institutus ab Ario, cum is Alexandriæ florens, impias adversus unigenitum Dei blasphemias strueret, sectator illius & inter selectissimos discipulos connumeratus fuit. Posteaquam verò ad suos reversus à beatissimo Hermogene Cæsareæ Episcopo propter impiam opinionem condemnaretur, confessio- nem illi obtulit sanæ fidei, atque ita manus impositionem ab ipso obtinuit. Hac enim conditione primis temporibus ab Ecclesiâ admittebantur hæretici qui suos ejurabant errores ; ubi verò dormitionem accepit Hermogenes, mox ad Eusebium se contulit scilicet Nicomediensem callidum ac famosum impietatis Ariani defensore qui omnibus Ecclesiæ canonibus pessumdatis à Nicomediensi si Cathedra ad Constantinopolitanam traductus fuerat. Inde post quibusdam de causis pulsus, ad patriam sese recepit, illique denuò erroris purgationem obtulit : sed
ita

ita ut relata est & obiecta mentis impietate quandam
exhiberet verborum rectitudinem hujusce professionis
fidei artificio, mox ubi fortuito Episcopatum adeptus
esset Anathematismam contra homoousion in Synodo
Ancyrae habitâ scripsisseprehenditur. Ex illa ad Se-
leuciam profectus cum illis quos ejusdem habet opinio-
nis ea gessit quæ omnes norunt. At verò quoniam sæpè
hæretici ita ut dæmones *divisi sunt & non compuncti sunt.*
Infelix Eustatius Eusebianorum. conjurationi addictus,
Arianis usus est adversis. Igitur illum in jus vocaverunt,
& de eo habita quæstione in Concilio Milytinae Episco-
pato abire coegerunt. Cum eo benevolentius non actum
est à Catholicis, propter errores quos Constantinopoli
publicavit. Eodem itaque tempore imposita illi necessitas
est, abdicandi se Episcopali magistratu ab Arianis &
Episcopis orthodoxis. Sic homo quadam animi vi, sed
ingenio malo ac pravo, qui Ecclesiæ ludificatione totam
pene Rempublicam Christianam miscuerat, fidei ac re-
ligionis anceps, ab omnibus tum hæreticis hominibus
cum Catholicis viris, sordidam repulsam passus est. Sed
quoniam Arianorum hæresis dirissimis Ecclesiæ tempo-
ribus tanquam vitellus ovi in infinitarum sectarum pullos
coïverat. Apud Macedonianos Lampfaci coactos in Hel-
lesponto, miserabilis episcopus gratiam obtinuit: qui eum,
teste Socrate, deputaverunt cum Sylvano episcopo Tarfi
in Ciliciâ, & Theophilo episcopo Castabalarum uti fer-
ret Liberio Papæ & aliis occidentis episcopis professionem
fidei quam composuerant, quæ cum Antiochena nullam
dissimilitudinem habebat, & quæ impietate celatâ, con-
ceptis verbis speciem quandam fidei Catholicæ præ se
ferre videbatur, sensumque prorsus alienum significabat
ab eo quem mente conceperant. Mirabili hujusce profes-
sionis fidei artificio Religionem Pontificis Romani, atque
illorum Orientis Episcoporum ludificaverunt, & in frau-

Lib. 4.
hist. cap.
12.

dem deduxerunt, qui omni cunctatione remotâ hos tres deputatos in communionem admiscerunt, litterasque commendatitias dederunt ad orthodoxos Orientis Episcopos. His litteris mirificè usus est Eustatius ad obtinendam in Sedem restitutionem: invenit enim reversus episcopos orthodoxos congregatos in Concilio Tyanensi quibus occasione datâ has litteras obtulit. Igitur his temporibus, altissimo & inscrutabili Dei iudicio, præter quod hominibus nihil est horribile ac pertimescendum, ecclesiæ hostis infensissimus Arianorum conjuratione & Catholicorum autoritate divulsus, in Sedem Ecclesiasticâ potestate restitutus fuit, annuente hæreticorum industriâ ac sollicitationibus.

Enimverò Eustatius Macedonianus sive Semiarianus, quem Ariani Episcopatu abire coëgerant Melytinæ, & Catholici Constantinopoli, in Concilio Tyanensi restitutus fuit à Catholicis, ope litterarum communicationis fultus, quas nomine Liberij & Occidentalium episcoporum obtulit: quasque insolenti fraude acceperat, occupato Pontificis & episcoporum animo, à professione fidei conciliabuli Lampfaceni, quam ad ipsos detulerat. *Quæ verò sunt illi à beatissimo episcopo Liberio proposita, inquit S. Basilus, ad quæ consenserit nobis clam est: nisi quod Epistolam attulit, per quam restitueretur, eam ubi Synodo Tyanensi exhibuit in suum locum restitutus est.*

S. Basil.
Ep. 74.

David.
pag. 284.

„ Hoc loco vindicare putat Davidius jus Romani Pontificis ad episcopos in suas Sedes restituendos, quoniam
„ Concilium Tyanense cæco impetu obtemperat legi sedis
„ Apostolicæ quæ episcopum restituerat Episcopatu abdicatum propter suspicionem hæresis in Concilio Nicæno
„ condemnatæ; ipsumque Concilium nunquam ausum
„ erat investigare conditiones hujusce restitutionis.

Sed hanc objectionem diluere non est difficile.

I. Ex Epistola Liberij quam Eustatius attulit non intelligitur

ligitur ab eodem Papa iudicium restitutionis pronunciatum, sed solum ad communionem admissum fuisse Eustatium. Qua de re certiores nos facit S. Basilius eadem Epistola 74 qua rogat Episcopos Occidentis ut litteras scribant Orientalibus per quas eisdem significant conditiones quibus ad communionem admissus est. *Scribaturque Ecclesiis quibus conditionibus ad communionem admissus est.*

II. Dato non concessio, hanc Epistolam communionis esse sententiam iudicalem, propter hæc verba, *Epistolam attulit per quam restitueretur.* Hæc certè sententia ultimæ ac supremæ cognitionis æstimanda non esset: cum ea obtenta non recta via Eustatius in Ecclesiam suam redierit, sed ad Concilium Tyanense confugerit suam restitutionem rogaturus. Enimverò nihil magis ab obtemperacione cæcâ alienum videtur, quàm quod in hoc Concilio confectum est. Quippe cum accepta hac Epistolâ credibile sit eam legisse patres Concilij, & continenti tempore admissum inter Catholicos Eustatium ad ecclesiam suam juxta leges juris Ecclesiastici remisisse. Jam verò ne utique perspicio argumentum ex quo Davidius hanc obtemperacionem cæcam intelligat nisi fortè assumat ex his S. Basilij verbis: *Quæ verò sint illi à beatissimo Episcopo Liberio proposita & ad quæ consenserit nobis clam est.* Quamvis hæc incognita sive clàm essent. Certum est formam juris non fuisse prætermissem, & allatâ hac Epistolâ necesse fuisse Concilium sententiam iudicalem pronunciare. Præterea potuit hoc esse incognitum soli sancto Basilio de quo nulla mentio est in epistolâ Liberij, ne utique verò multis aliis Orientis Episcopis ad quos scripta est qui Concilio Tyanensi frequenti senatu aderant.

III. Sed tanta rerum molitione non opus est, satis enim intelligemus ex solitariâ Liberij Epistolâ, utrum Eustatium in Sedem restituerit. Enimverò si nullam mentionem facit hujusce restitutionis, sed solum significat Eusta-

Epist. 11.
inter epist.
Liberij
Tom. 1.
Concil.
Bini pag.
472.

tium consensisse fidei Nicænæ prætereaque nihil ; certum est ex hac Epistola non posse intelligi iudicium restitutionis à Pontifice Romano latam , in gratiam huiusce Eustatij. At in Epistolâ præter hæc verba nihil ad Eustatium spectat. *Nam & hoc ipsum consentitur honoratissimi fratres nostri Eustatius, Silvanus & Theophilus : nimirum & seipsos & vestram Caritatem semper hanc fidem servasse & ad extremum vita diem servaturos esse videlicet quæ fuerit à trecentis decem & octo Episcopis orthodoxis in urbe Nicæna probata , quæque & perfectam amplectatur veritatem , & hæreticorum multitudini ora obturet , eorumque doctrinam penitus avertat.* Cæterum hæc Epistola tota in gratulatione versatur , quam Episcopi Occidentis Orientalibus habuerunt de fide Nicæna , nec solum Liberij nomine scripta est , verum etiam aliorum Occidentis Episcoporum. Igitur ex ea nihil aliud concludere seu colligere possumus , nisi Occidentales ad communionem admisisse Eustatium , quæ re ab Orientalibus cognita ex Epistola Concilio Tyanensi oblata , illum in sedem restituerunt.

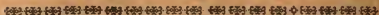
Igitur ex ea nihil colligi potest in gratiam Romani Episcopi quod non æquabili ratione omnibus Occidentis Episcopis competat. Immo verò ex ea intelligimus tantâ modestiâ ac sincerâ animi demissione præditum fuisse Liberium , ut se omnium Episcoporum infimum æstimaverit : suamque sententiam Orientalium confirmationi obnoxiam esse censuerit. *Id adeò quod vestras sententias & opiniones tum cum mea qui infimas omnium sum , tunc cum aliorum Episcoporum Italia caterarumque omnium regionum versus Occidentem sententiis consentire concordareque ostenderunt ; Atque adeò confirmarunt.* Equidem scio quosdam sentire , non hac communicationis Epistolâ Eustatij restitutionem fuisse decretam , sed alterâ hac de causa speciatim conscriptâ. Hæc autem inveniri nusquam potest , & de illa conjecturâ videtur incredibilis.

IV. Davidius argumentum obfirmato pectore persequitur, & quoniam, ut contendit, Pontifici Romano “ scripserunt Orientales, ejus esse cohibere mala in quibus “ universa versabatur Ecclesia & quibus occasionem dederat nimia indulgentia quâ Eustatium depravaverat: “ Ex his concludit Episcopos Orientis de suprema ecclesiæ Romanæ autoritate non dubitasse in Episcoporum causis. Pag. 184.

Verissima conclusio, si vera essent omnia ex quibus assumitur. Sed primò falsum est Orientales scripsisse Romano Pontifici, nam solus Basilius scripsit. Nec Pontifici Romano speciatim Epistola inscripta est, sed omnibus Occidentis Episcopis. Secundò, neutiquam dicit indulgentiam ejus occasionem dedisse malis in quibus versabatur Ecclesia. Sed ait Occidentis Episcopis, hinc necesse esse venire malorum istorum correctionem quippè cum isthinc acceperit vires lædendi Ecclesiam ac publicandæ impietatis suæ fiduciam. *Quoniam igitur, inquit S. Basilius, isthinc vires accepit lædendi Ecclesias ac publicandi, impietatis suæ fiduciâ quam vos dedistis ad subversionem multorum usus est, necesse est ut isthinc quoque veniat malorum istorum correctio.* Falsissimum etiam est dicere, ejus esse cohibere mala in quibus universa versabatur Ecclesia. De hoc enim nulla mentio est in Epistola sancti Basilij; sed verus eorum omnium sensus est. Quod cum Occidentis Episcopi Eustatij ludificationem sustinuisent, faciliùs Orientalibus imposuit, prudentiâque eorum elusâ suam in sedem restitutionem adeptus est. Sed cùm simulatæ virtutis species brevi tempore evanescat, in pristinam hæresim iterum lapsus est. Epist. 74.

Quamobrem scripsit S. Basilius Episcopis Occidentis, quod cum tanto malo, primulùm occasionem dederint, ei remedium admovere potissimè tenebantur; optimū fore ratus si Epistolam ad Ecclesias Orientis scriberent ex

qua conditiones intelligerent quibus ad communionem Eustadium admiserant; illumque scirent jam mutatâ sententiâ evasisse indignum benevolentîâ qua illi gratificati erant: Scribaturque Ecclesiis quibus quidem conditionibus in communionem susceptus sit, simul verò adjiciatur quomodo tam mutatâ sententiâ gratiam à patribus, qui tum erant, acceptam irritam reddat.

CAPUT XXI.

Auxentius Episcopus Mediolanensis, Ursatius, & Valens condemnati sub Damaso circa annum Christi 635.

SANCTUS Athanasius in fine epistolæ quam scripsit Africanis, nos docet Damasum Papam pluresque episcopos unâ Romæ coactos Ecclesiæ communionem interdixisse Ursacio & Valenti vehementibus Arianæ hæresis fautoribus. *Gratiam habemus & illius pietati & ceteris qui Romæ convenerunt quod Ursacio & Valente cum sociis suis ejusdem sententiæ ejectionis concordiam Catholica Ecclesia conservaverint.* Ex eadem epistolâ perspicimus Auxentium Mediolanensem nondum Ecclesiæ & sede episcopali pulsum fuisse, quippè cum scribat sanctus Athanasius significatis pontifici Romano Auxentij criminibus, se mirari cur nondum depositus gestusque sit ex ecclesiâ. *Scripsimus dilecto Damaso Episcopo Magnæ Romæ, contra Auxentium invasorem Mediolanensis Ecclesiæ, eumque non solum in communionem esse Arrianicæ sectæ, sed præter hoc multorum scelerum reum esse quia designavit cum Georgio socio sua impietatis, miramurque cur nondum depositus ejectionisque sit ex Ecclesiâ.* Ab eo tempore Auxentius nomina-

tim

tim condemnatus fuit in Concilio Romano cui adfuerunt nonaginta episcopi Galli & Itali, ut refert Theodoretus lib. 2. historię cap. 22. *Nonaginta habuit episcopos ex Italiâ & Galliâ Roma in unum coactos, &c.* Habemus apud eundem historicum Epistolam Synodicam, quam hoc Concilium scripsit ad Episcopos Illyrici, ferè omnes errorum luc hujusce Auxentij pollutos, ac contagione fœtidos. Hæc autem sola superest Epistola ex actis Concilij ex qua possimus assequi Episcoporum sententiam, qui ei aderant, de supremis Episcoporum judiciis. Hæc enim omnia assumit Cardinalis Baronius ad concludendum penès summum Pontificem existere jus atque auctoritatem abdicandi Episcopos. *Vides ex his lector damnationem ac depositionem episcoporum esse Romani Pontificis opus : cujus rei gratia Athanasius ex Ægypto Damasum Papam literis interpellat ut damnet atque deponat Auxentium.* At quid verum sit examinare nunc juvat.

Annal.
anno 369.
num. 36.

I. Hi Episcopi à pluribus Galliæ & Venetiæ admoniti, de multis hominibus hæresis Arianæ contagione pollutis, non dicant è re Pontificis Romani esse huic malo remedium adhibere : sed officij ratione, penes omnes Episcopos esse excubare & totis viribus obsistere erroribus & eos coacto Concilio profligare. *Quod quidem malum ne existat non modo præcavere debent Episcopi, verum etiam quicumque errores vel quorundam inscitia, vel simplicitate eorum qui perversas interpretationes secuti sunt in Ecclesiam inveciti videntur hisce opponere in Concilioque providere ne deinceps in varias discrepantesque doctrinas prolabantur imperiti.* At verò si hæc omnia præstare æquabili ratione ex officio sit Summi Pontificis & aliorum Episcoporum; & si coactio Concilij modus sit obsistendi erroribus, nullum jus singulare Romano Pontifici competit quo in causis episcoporum cæteris antecellat. Nec enim ex eo quod sanctus Athanasius aliique Africæ Episcopi eum
de

de Auxentij criminibus admonuerint, aliud colligi potest, nisi partium suarum esse; ut principis & primarij Episcoporum, urgentibus malis Coëpiscopos fratres convocare ad Concilium, remedium allaturos.

II. Quoniam episcopi ad tuendam Ecclesiæ doctrinam potissimum instituti sunt; se nominatim condemnasse Auxentium in hac epistolâ dicunt hi Episcopi. *Hac de causa à nobis decisum est ut Auxentius nominatim condemnatur.* Non dicunt decisum esse ut deponatur aut Ecclesiâ ejiciatur: quippe solum condemnatus fuerat in Conciliis Galliæ & Hispaniæ, in quibus præter sententiam condemnationis nihil confectum intelligimus adversus eum, & alios conjurationis socios Ursacium & Valentem, ex sancto Athanasio in Epistolâ ad Epictetum. *Diversis Conciliis per Galliam & Hispanias & Romæ celebratis, omnes qui in eo conventu fuere istos lucifugas qui se se etiamnum occultant & quæ Arii sunt sapiunt, Auxentium Mediolanensem, Ursacium, Valentem & Caium Pannorum comminui calculo unius spiritus incitatu Anathemate percusserunt, eo quod isti sibi nomina vindicaverint Synodorum, cum nulla sit in Catholicâ Ecclesiâ Synodus existimanda præter unicam Nicenam.* At verò si ex eo quod in Concilio Romano cui Damasus Papa aderat condemnatus fuit Auxentius, conficitur eum fuisse depositum, quid vetat eandem assumere conclusionem ex aliis Conciliis in quibus æquabili ratione condemnatus apparet & anathemate percussus. Si verò ex eo quod in Concilio Romano fuit depositus cui Romanus Pontifex aderat, concluditur penès Papam existere jus & potestatem abdicandi episcopos, nihil obstat quominus idem colligatur, in gratiam cæterorum episcoporum pariter præsentium.

Non enim credibile est hoc jus illi vindicari, quia huic Concilio præerat, quippe cùm Conciliis Galliæ & Hispaniæ in quibus pariter condemnatus fuit Auxentius quen-

dam

dam Antistitem præfuisse ac primum locum occupasse necesse sit: cui tamen hoc jus vindicare nemini homini in mentem venit.

III. Dici etiam non potest hoc casu obtemperatum esse legi Concilij Sardicensis, quippè cum Romano Pontifici vindicet solum jus secundæ cognitionis postquam scilicet causam episcopalem vicini provinciæ Episcopi iterata disquisitione recensuerunt. Non enim ea ratione tractatum est negotium Auxentij de quo primæ cognitionis iudicium Concilium Romanum tulit. Præterea prorsus incredibile est in cogitationem patrum huiusce Concilij Romani incurrisse obtemperacionem decretis Concilij Sardicensis; quippè cum crimine postulabantur Auxentius, Ursacius, Valens & Cajus Pannoniæ, *eo quod sibi vindicarent nomina Synodorum, cum nulla sit in Ecclesiâ Catholicâ Synodus æstimanda præter unicam Nicanam*, teste sancto Athanasio. Ex his concludimus his temporibus nondum in Occidente cognitum fuisse Concilium Sardicense.

IV. Dicent fortasse quidam eorum omnium nullam habendam esse rationem, quippè cum eruantur ex epistolâ sancti Athanasij ad Epictetum quam interpolatam fuisse ab hæreticis nobis significat S. Cyrillus suis litteris 34. 35. & 38. & de qua nos admonet ad fidem veterum exemplarium corrigendâ.

Responsio facilis est, hanc quam laudamus esse his exemplaribus congruentem, eadem enim occurrit ipsissimis concepta verbis apud sanctum Epiphanium & sanctum Athanasium, excerpta varia citant, ex illâ Theodoretus & Concilium Chalcedonense actione prima & decima-sexta.

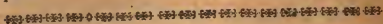
V. At inquit alter quid necesse erat sanctum Athanasium cæterosque Africæ Episcopos scribere Damaso Papæ adversus Auxentium si penes Pontificem frenandæ

Lege vii.
S. Athana-
sij D. Her-
man tom.
2. pag. 481

seu reprimendæ temeritatis ejus singularis non extitisset autoritas?

Respondeo rem ita contigisse propter antiquam consuetudinem scribendi ad primarios orbis Episcopos ac præsertim Romanum de causis majoris momenti, cujusmodi erat hæresis Auxentij, ut hujusce operis capite primo, ostendimus de Martino Arelatenſi Episcopo & 12. ac 13. quibus sententias Julij Papæ, Socratis & Sozomeni explicuimus.

Ipse verò jam sponte peto cur episcopis Galliæ & Hispaniæ scriptum sit? qui ita ut Concilij Romani patres Auxentium condemnauerant, ut nos docet sanctus Athanasius epistolâ ad Epietum. Nec pigebit dicere eadem prorsus ratione scriptum fuisse Romano episcopo & aliis, & ex his nullum singulare jus aut privilegium arrogari posse.

CAPUT XXII.

*Sententia primi Concilij Constantinopolitani
sub Damaso anno Christi 381.*

CUM ex Concilio Nicæno certum sit Synodis provincialibus competere jus ultimæ cognitionis judicio, causas Episcoporum finiendi, dum Concilium Oecumenicum non existit, ut capitibus quæ antecedunt 6. & 7. ostendimus. Dubitare nemo potest quin Concilium Constantinopolitanum eidem maximè congruens sit, cum in eo constituta, canone quinto apertè renovaverit. *Manifestum namque est quod per singulas quasque Provincias Synodus provincialis administrare & gubernare omnia debeat secundum ea quæ sunt in Nicæa definita.* Enimverò cum in Ecclesiasticis rebus gerendis nihil episcoporum causis

causis majus esse videatur & Synodus Provincialis administrare & gubernare omnia debeat, non est credibile has causas istiusmodi jurisdictioni obnoxias non fuisse.

At illud Concilium mentem suam melius explicat Canone 6. quo totam rationem sive actionem litis Episcopi in jus vocandi exponit.

I. Decrevit ut si quis non hæretici, nec ullo crimine postulari, aut quibus communione non sit interdictum episcopum accusare voluerint, ad Episcopos provinciae deferre teneantur. *Eos jubet sancta Synodus primum quidem apud provincia episcopos accusationem persequi, & apud eos probare crimina episcopi qui aliquarum rerum accusatur.*

II. Si episcopi provinciae accusatum emendare aut punire non valeant, postquam accusator mulctam accusato reo & convicto imponendam solvere promiserit accusatio ad majorem Synodum scilicet Diæcesis deferretur. *Quod si evenierit ut provinciales episcopi crimina, qua Episcopointentata sunt corrigere non possint, tunc ipsos accedere ad majorem Synodum Diæcesis illius Episcoporum pro hac causâ convocatorum, & accusationem non prius intendere quàm aequale periculum sibi statuant, siquidem in rebus examinandis accusatum Episcopum calumniari convicti fuerint.* At verò diligenter observandum est per Diæcesim non significari talem provinciae sortem qualem hodie Episcopi administrant seu gubernant, sed multarum provinciarum conjunctionem unius episcopi jurisdictioni obnoxiarum. Quippè manifestum est tres in Orientis Imperio fuisse ejusmodi Diæceses, scilicet Asiæ, Ponti & Thraciæ præter Patriarchatum Antiochenum & Alexandrinum.

III. *Si quis autem iis quæ ut prius declaratum est decreta fuerunt contemptis ausus fuerit vel Imperatoris aures molestiâ afficere, vel secularium principum judicia, vel*

universalem Synodum perturbare neglectis Diæcesis episcopis eum nullo modo ad accusationem admittendum ut qui Canonibus injuriam fecerit & ecclesiasticum ordinem everterit.

Hanc seriem actionis præscribit Concilium Constantinopolitanum in disceptandis episcoporum causis : Ex qua planissimè constat, Concilium Oecumenicum esse ultimum , verum & supremum tribunal Ecclesiæ. In hoc Canone nulla Romani Pontificis est mentio , nihil ad Concilij Sardicensis leges spectat. Quamobrem ex hoc capite & iis quæ antecedunt colligere possumus spatio 24. annorum scilicet ab anno 347. usque 381. novum jus in Concilio Sardicensi stabilitum sive ad sedem Romanam appellandi privilegium prorsus ignotum atque imperitum fuisse.

Objectiones quasdam non prætermittendas proponunt ij quibus hæc sententia non placet. Nam quasdam proferunt quæ generatim omnes Canones & acta hujusce Concilij spectant, alias verò speciatim quæ ad sextum canonem respiciunt.

Pag. 134.

» I. Inquit Davidius, si sancto Leoni Papæ fidem habere velimus , hujusce Concilij Canones nondum suo tempore ad Ecclesiæ Romanæ notitiam pervenerant. » Quippè cùm scribat Anatolio Episcopo Constantino- politano qui in Concilio Chalcedonensi ex his ad suam dignitatem amplificandam accessiones fieri posse æstimaverat, *persuasioni enim tuæ in nullo penitus suffragatur quorundam Episcoporum ante sexaginta , ut jactas, annos facta subscriptio, nunquamque à prædecessoribus tuis ad Apostolica sedis transmissa notitiam, cui ab initio sui caduca dudumque collapsa sera nunc & inutilia subijcere fulcimenta voluisti.*

Revera fatendum est illis de Concilio Constantinopolitano Leonem mentionem facere, quippè cum in Concilio Chalcedo

Chalcedonenſi Anatoliuſepiſcopus Conſtantinopolitanus ex Canone 3. Concilij Conſtantinopolitani ſibi poſt Romanum epiſcopum ſecundam ſedem vindicare ſive arrogare tentaverit. Sed obſervandū eſt primò S. Leonem non negare hoſce canones veros. Secundò, revera dicit à prædeceſſoribus Anatolij non fuiſſe ad notitiam Apoſtolicæ ſedis tranſmiſſam horum canonum ſubſcriptionem, ſed non dicit hoſ Canones ignotos fuiſſe. Enimverò quomodò ſedi Apoſtolicæ obſcuriores fuiſſent canones in Concilio Chalcedonenſi coram legatis ejus palàm & publicè altâ voce perfecti. Tertiò, quamvis S. Leo eos admittere recuſaret ne prærogativæ ſedis Conſtantinopolitanæ adverſus Antiochenam & Alexandrinam annuere videretur, attamen omninò rejicere non poterat in his quæ ſpectant epiſcoporum cauſas: quippè cū ſtatuta in Concilio Nicæno renovent tantū, quæ adeo ſancta atque inviolata cenſebat, ut à pluribus quàm trecentis decem & octo Epiſcopis è contra judicantibus abrogari poſſe non putarat. *Cum ſanto divinitus privilegio Nicæna Synodus ſit conſecrata ut ſive per pauciores ſive per plures Eccleſiaſtica jura celebrentur omni penitus auctoritate ſit vacuum quicquid ab illorum fueris conſtitutione diverſum.*

S. Leo
Epist. 53.

Igitur etiamſi ea quæ Conſtantinopoli geſta fuerant, ad aures Eccleſiæ Romanæ nunquam pervenerint, ſed ipſa Canones Nicænos ſemper admiferit ex quibus Synodis Provincialibus juſ vindicatur. Judicandi ac dirimendi epiſcoporum cauſas omni ad Papam appellatione remotâ, conſequitur manifeſtè Romæ & Conſtantinopoli id eſt in Oriente & Occidente omnes in eadem fuiſſe ſententiâ: Et nemini in mentem incurriſſe obtemperacionem legibus Concilij Sardiceniſis.

II. Objicitur locus ſancti Gregorij ex Epiſtolâ 31. lib. 6. ad Eulogium Epiſcopum Alexandrinum, & Anaſtaſium Antiochenum quo mentionem faciens Cyriaci Epiſcopi

O 3 qui

qui in suis Synodis hæresim Eudoxij condemnauerat, ait, & *Canones quidem Constantinopolitani Concilij Eudexianos damnant, sed quis fuerit eorum autor Eudoxius minime dicunt; Romana autem Ecclesia eosdem Canones vel gesta Synodi illius hætenus non habet, in hoc autem eandem Synodum accepit quod est per eam contra Macedonium definitum.*

Ex his concluditur Canones Concilij Constantinopolitani nullius esse momenti. Sed de momento aut pondere Canonum Constantinopolitanorum non est quæstio. Sufficit eos esse veros non supposititios ad probandum hujusce Concilij Patres de Concilio Sardicensi non cogitasse; sed in possessione mansisse juris dandi episcopis in Concilio Provinciæ, vel Diocæsis, & ad Concilium generale provocandi ut ad ultimum ac supremum rerum Ecclesiasticarum tribunal.

Præterea certum est sanctum Gregorium hos Canones partim rejecisse propter Eudoxij hæresim sibi prorsus incognitam, partim verò admisisse in his quæ Macedonium spectant, & propterea istud Concilium non secus ac Evangelium summa veneratione coluisse. Enimverò incredibile est sanctum Gregorium virum sapientem & religiosum æquiparare voluisse illam Synodum cum Evangelio & aliis Conciliis Oecumenicis, cujus Canones ad notitiam nunquam pervenerant, quosque Ecclesia Romana omninò rejecerat. Hoc tamen præstat lib. i. Epistolarum epist. 24. ipsimet Eulogio Alexandrino & pluribus aliis scripta.

Præterea quia corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem, sicut sancti Evangelij quatuor libros sic quatuor Concilia suscipere ac venerari me fateor. Nicaenum scilicet in quo perversum Arii dogma destruitur. Constantinopolitanum quoque in quo Eunomij & Macedonij error convincitur, Ephesinum quoque primum in quo Nestorij impietas judicatur. Chalcedonense verò in quo Eutychetis
Dioscori

Dioscorique pravitas reprobatuſ totâ devotione complettor: Integerrimâque approbatione cuſtodio quia in his velut in quadrato lapide ſancta fidei ſtructura conſurgit.

III. Opponitur ſpeciatiim contra hunc canonem 6. epiſt. 8. Nicolai Papæ I. ſcripta ad Imperatorem Michaëlem, quod provide Conſtantinopolitana Synodus Canonum ſuorum prohibere capitulo; quod tamen non apud nos inventum ſed apud vos haberi perhibetur. Inde concluditur hunc ſextum Canonem Eccleſiam Romanam non cognoviſſe. Tom. 3.
Concil.
Binij pag. 431.
Sed reſponſio facilis eſt. Immo hunc maximè recognoviſſe ac de fide illius non dubitaſſe quamvis in Archivis ſuis non inveniretur.

Quippè cum Nicolaus I. cum citet, ac ſignificet ſe ſcire hunc Canonem qui Romæ non occurrit, apud Græcos inveniri & ſervari: ejusque autoritate jure in injuſtum ac male condemnatum Ignatium Patriarcham Conſtantinopolitanum comprobat. Nec deberi judices ſuſpectos aut inimicos epiſcopo dari demonſtrat. Utcumque res ſint, conſtat eo loci Papam conqueri ob violatam hujusce Canonis diſciplinam, illamque Imperatori obſectare.

Ex ſcriptoribus Eccleſiaſticis qui Romanæ curiæ gratificari voluerunt, nullus præter Davidium fortalſe occurrat, qui ad probandum canonem eſſe ſuppoſititium, & nullius momenti, adduxerit epiſtolam Romani Pontificis, in qua prædictus canon citatur, plenam ſtomachi & querelarum ejus ad Imperatorem ob neglectam prædicto canone ſancitam diſciplinam. Præterea intelligimus ex hac epiſtola hunc Canonem ab Epiſcopis Catholicis fuiſſe confectum & ex quinta ejusdem Papæ epiſtolâ ad Imperatorem eundem, Concilium Conſtantinopolitanum eſſe Sedis Apoſtolicæ autoritate fultum. *Et ideirco bene & optima ſancta ſecunda Synodo Apoſtolica Sedis autoritate fulta ita de Neſtario placuiſſe teſtamur.* Tom. 3.
Concil.
Binij
part. 1.
ſect. 2.
pag. 422.
lit. E,
exterior.

IV. In medium adduci solet causa sancti Chrysostomi qui ad Innocentium primum, appellavit nec ulla ratione huic Canoni 6. Constantinopolitano obtemperavit. Sed quam insulsa sit hæc objectio ostendemus continenti sermone hujus operis, dum serie temporum observatâ res sancti Chrysostomi tractabimus capitibus 33. & 34. Nunc igitur satis est scire hunc Canonem & alios ejusdem Concilij in antiquissimâ collectione canonum reperiri quæ lecta fuit actione 16. Concilij Chalcedonensis quam publici Juris fecit Justellus anno Christi 1510. De his Canonibus mentionem facit Justinianus Imperator novella 131. dum ait : *Sancimus vim legum obtinere Ecclesiasticos Canones qui à sanctis quatuor, Conciliis constituti sunt & confirmati : hoc est Nicæno, Constantinopolitano, Ephesino, & Chalcedonensi.*

Præterea Davidius, qui memoriâ labili aliquando vacillat, hunc esse verum Canonem sextum agnoscit, ipsumque citat pag. 675. linea 13. & 14.

Si adhuc objicitur hunc sextum Canonem non reperiri in antiqua versione Latina collectionis quam primus publicavit Justellus ; Respondere possumus hanc versionem Latinam esse truncam & mutilam, ut ipsemet testificatur Justellus, autoremque versionis ad libitum traduxisse textum Græcum, atque ea ratione ac libertate omisisse fortasse Canones Constantinopolitanos qui sunt in collectione græca qua prætermisit Ephesinos & adjunxit Sardicenses in Græco autographo prætermisos. Præterea Davidius prorsus relinquit argumentum quod ex hac antiqua versione posset assumere quam veneranda antiquitate putat indignam, quantumvis reluctante antiquo codice manuscripto ad cujus fidem Justellus recensuit & publicavit. Non miratur etiam hunc sextum Canonem & alios esse Balzamonis Commentariis illustratos ; Nec obstupefcit sibi primulùm & nulli alteri dubium de illius Canonis

Canonis sexti veritate subolere, licet ad notitiam Romanæ Ecclesiæ statim non pervenerit, quæ præscriptam eo disciplinam sequi non destiterat.

Sed antequam huic capiti finem imponam, brevi digressionem à proposito declinare opportunum est ad mentis cæcitatem qua videtur laborare Davidius. Quippe cui ad extollendam Romani Pontificis auctoritatem, eique vindicandam prærogativam quam nullus homo Catholicus in controversiam vocat, scilicet capitis Ecclesiæ nomen, sibi fingit apud scriptores Ecclesiasticos reperiri ea quæ nunquam in eorum mentem incurrerunt. Enimverò hujus errationis mirificum nobis suppeditat argumentum paginâ 127. dum ait de Concilio Constantinopolitano.

Secundò, quoniam melior pars Episcoporum scribens "anno sequenti Damaso Papæ ut rationem ei redderet "eorum, quæ in Concilio gesta fuerant, his verbis mentem aperit ex quibus manifestè perspiciamus à memoriâ "eorum non excidisse obedientiam & obtemperationem "quam ei debebant. Nominatim enim declarant Damasum esse caput Ecclesiæ cujus erant membra. *Nos velut membra propria accersivisti*, inquiunt, Epistola Synodica, "ac penes ipsum existere curam & auctoritatem convocandi Episcopos ad Concilium generale. "

In ore Davidij veritas ne micam quidem salis habet. Hæc enim Epistola legitur tomo primo Conciliorum Bini paginâ 539. exscripta ex Theodoretî lib.5. historiæ cap. 9.

I. Non solitario Papæ Damaso est inscripta sed Concilio Romano cui aderat. *Dominis honoratissimis & cum primis Reverendissimis fratribus ac collegis Damaso, Ambrosio, Brittoni, Valeriano, Acholio, Amernio, Basilio & cæteris sanctis Episcopis in celebri urbe Româ convocatis.*

II. Ne verbum quidem de capite Ecclesiæ legitur, sed solum eos ab Episcopis Romæ coactis accersitos fuisse.

Nos velut propria membra accersivistis.

III. Davidius expunxit ea quæ inter hæc verba *membra propria & accersivistis* posita sunt, ut facilius convocandi Concilij generalis potestas penes Romanum Pontificem esse videretur. Nam ita se res habet. *Iam verò quoniam vos quo fraternam vestram erga nos charitatem declararetis Concilio, voluntate ac nutu Dei Roma coactò nos velut propria membra per Deo amantissimi Imperatoris litteras accersivistis.* Ex quibus apparet hoc jus ad Imperatorem pertinere. De hoc jure quæstionem habere non juvat, & fortasse ad rem quam tractamus, hæc digressio non multum deducere videbitur. Sed omittere nolui, fore ratus ut ex hoc fidei seu perfidiæ Davidij specimine lectores intelligerent, summa cautione hominis verba esse auscultanda sinceritatis paulo suspectioris: quippè qui in re minimè controversa, dat verba & mendacia profert, antiquorum contextus conscindit ac dilacerat, seu ad libitum expungit; licèt *indignum esse debeat conscientia Christiana mendaciter defendere veritatem.*

Fœcundus
Episc.

Hermian.
lib. 6. de-
fens. trium
capitul.

pag. 124.

C A P U T XXIII.

*Maximus Episcopatu Constantinopolitano
abdicatus in Concilio primo
Constantinopolitano.*

NEGOTIUM abdicati Maximi in Concilio Constanti-
nopolitano mirabiliter comprobat neminem homi-
nem Orientis aut Occidentis in cogitationem venisse ob-
temperandi legi Concilij Sardicensis. Discimus ex Theo-
doreto lib. 5. historiæ cap. 8. post electionem S. Gregorij
Nazianzeni ad Episcopatum Constantinopolitanum, ha-
bitam

bitam fuisse conjugationem cujus dux ac primipilus fuit Timotheus Episcopus Alexandrinus, qui ut schisma conflaret in Ecclesia Alexandrinâ, & fecilitati obfisteret quam ex Gregorij creatione fideles percipere poterant, quemdam Philosophum Cynicum cui nomen erat Maximô, elegit, qui factione ac præpotenti autoritate S. Gregorium sponte abire Magistratu episcopali coëgit. Uti reverâ abiit in Concilio Constantinopolitano, ut ex oratione ejus 32. intelligimus. Ex eodem Theodoretô perspicimus hujusce cõtionis res isti Maximo infelicitè processisse, eoque Sede Episcopali in Concilio Constantinopolitano, ejecto, quam omni jure violato occupaverat, Nectarium in ejus locum fuisse suffectum, qui sancti Chrysostomi decessor fuit, posteaque omnes episcopos in suam quosque patriam esse reversos. *Sed sequenti astate*, inquit idem Theodoretus, *cum ad eandem urbem Ecclesiasticis iterum negotiis evocati plurimi rediissent Synodicam ab Occidentalibus Episcopis Epistolam acceperunt, qua incitabantur ut Romam ad Synodum qua ibi maxima cogebatur se conferrent: Verùm hi longinquam quidem profectionem velut inutilem futuram deprecari sunt. Epistolam autem miserunt in qua procellam contra ecclesias excitatam significantes illorum hac in re negligentiam denotabant. Inter cetera autem significaverunt Nectarium electum fuisse episcopum Constantinopolitanum, in Concilio generali de consensu omnium, coram Imperatore Theodosio, & suffragio totius cleri & plebis. Reverendissimum gloriosissimumque Nectarium in generali Concilio communi omnium consensu, & prasente religiosissimo Imperatore Theodosio, cleroque universo, & cunctâ suffrante civitate Episcopum constituimus.*

Theodor.
Editionis
Sirmondi.

Theodor.
l. 5. cap. 8.

Epistolâ
Synodicâ
apud
Theodo-
retû lib. 5.
hisor.
cap. 9.

In hac Theodoretî narratione nihil appellationem Maximi ad Sedem Romanam significat, aut disciplinam in Sardicensi Concilio sanctam subolet. Ex ea solum in-

telligimus Episcopum abdicatum Concilij autoritate, & in locum ejus alterum suffectum. Et si Theodoro fidem integram adhibere velimus, hoc negotium, non fuit aliâ terminatione conclusum. Interim tamen opponitur epistola Concilij Italiæ Theodosio Imperatori scripta, qua patet Damasum Papam & episcopos Occidentis ad communionem admisisse Maximum: ex qua Davidius assumit argumentum autoritatis supremæ quam Apostolicæ Sedi conatur vindicare in causis Episcoporum, & contendit Dominum de Marca perperam ex eadem Epistola prorsus contrarium confirmare voluisse. Ideoque Davidius ait varias hujus epistolæ propositiones esse attentâ ac seriâ cogitatione pensandas.

David.

pag. 192.

„ I. Dicunt, inquit Davidius, penes sedem Apostolicam
 „ fuisse jus ac possessionem inconsulto Concilio generali
 „ cognoscendi ac judicio dirimendi causam Maximi.
 „ Suamque propositionem confirmare conantur, exem-
 „ plis sancti Athanasij & sancti Petri episcoporum Ale-
 „ xandrinorum & plurium episcoporum Orientis qui ur-
 „ gente necessitate Ecclesiæ Romanæ Occidentalis Eccle-
 „ siæ capitis, fidem & auxilium imploraverant.

Ad hanc primam propositionem responsio facilis est; scilicet hanc esse à Davidio gratis fictam & excogitam nec unquam incurrisse in mentem episcoporum Italiæ. Enimverò hi Episcopi non dicunt ad Sedem Apostolicam jure pertinere de hoc negotio quæstionem habere inconsulto Concilio generali. Quippè cum de solitariâ Sede Romanâ non loquantur, sed de Italiâ & toto Occidente à quibus antiquitus penes omnes jus fuit implorandi auxilium, ac causarum judicium, quæ ad rempublicam Ecclesiæ universæ respexerunt, ejusmodi fuerunt causæ sancti Athanasij, sancti Petri Alexandrini ac plurium Orientis episcoporum. Hic est enim verus horum verborum sensus. *Nam cum cognovissent ad hoc partium venisse*

Maximum

Maximum ut causam in Synodo ageret suam, quod etiam si judicium non fuisset, jure & more majorum sicut & sancta memoria Athanasius & dudum Petrus Alexandria Ecclesia Episcopi & Orientalium plerique fecerunt ut ad Ecclesia Romana Italia & totius Occidentis confugisse judicium viderentur.

Qui dicit penes quemlibet episcopum esse jus implorandi auxilij Summi Pontificis & episcoporum Italix; non dicit Summum Pontificem vel quemlibet Italix Episcopum jure posse, privato suo judicio, causam seu litem dirimere: hæc enim toto cælo distant. Solet esse perfugium ad Romanum Pontificem & alios episcopos ut unâ congregati frequenti Senatu judicent. Quemadmodum supremi Senatus Patres privatim sollicitationibus litigantium instigantur ut coactò Senatu juri tuendo æqui ac propitij sint. Sic unicuique petere quod suum est; judicibus reddere, competit: quamobrem cùm hi episcopi Imperatori Theodosio significant Maximum jure antiquo & consuetudine fultum Romanæ ecclesiæ opem seu judicium implorasse Italix & totius Occidentis, nihil speciatim vindicant Romæ, Italix aut Occidenti. Sed iudices esse intelligunt, omnes episcopos Occidentis, ex quibus cum Orientis præsulibus, universæ Ecclesiæ tribunal sive Concilium Oecumenicum exsurgit. Enimverò ex hac Epistolâ perspicimus hos episcopos nullam sibi prærogativam arrogasse præ Orientalibus ad hoc negotium dirimendum: sed eò jura vindicata & cogitationes terminasse ut illud unâ cum iis judicarent; nihilque sperasse præter Concilium generale in quod omnes episcopi Orientis & Occidentis concurrerent. *Non prærogativam vindicamus examinis, sed consortium tamen esse debuit communis arbitrij.* Et infra. *Nec videmus eum posse aliter convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli qui prior est ordinatus, scilicet Maximus, aut certè super duorum ordi-*

natione sit in urbe Româ nostrum orientaliumque Concilium

Ex his patet luce meridianâ clarius, nihil magis ab horum episcoporum mente alienum fuisse, quam vindicare Summo Pontifici auctoritatem Concilio generali non subiectam, (quamvis hanc mentem eis adscribat Davidius,) nihilque ab Imperatore Theodosio, hac Epistolâ postulasse nisi ut unâ cum Orientis episcopis hoc negotium dirimerent, habitâ ratione communionis quæ Orientis Episcopis cum Occidentis præsulibus intercesserat. *Nos autem à Beatissimo principe fratreque pietatis admoniti ut tua Clementia scriberemus Imperio postulamus, ut ubi una communio est commune velit esse iudicium, concordantemque consensum.*

Pag. 193.

& 194.

II. Contendit Davidius quia ex hac epistolâ intelligit hos Episcopos Maximum ad communionem admisisse, recte consequi eum quoque restituisse in Sedem Constantinopolitanam quam flagrantissimè desiderabat.

„ Quoniam, inquit, admissio episcopi ad communionem Romanæ Ecclesiæ, est ejusdem in sedem Episcopalem restitutio.

Reverà ex hac Epistolâ hi Episcopi Maximum ad communionem admisisse videntur, & ejus causam sustinuisse, rati se debere eum ecclesiæ Constantinopolitanæ episcopum habere & recognoscere. Itaque cum Maximum episcopum receperant in communionem nostrâ consortia: Quoniam eum à Catholicis constitit episcopis ordinatum, nec ab Episcopatus Constantinopolitani putavimus petitione removendum. Sed ex his non consequitur, eum judiciaria potestate in sedem restitutum fuisse. Certissimumque hujusce rei habemus argumentum ex ipsamet epistolâ, qua constat plenissimè, hos Episcopos rogasse Imperatorem coactionem Concilij generalis, unicum conciliandæ pacis Ecclesiæ remedium, ad hujuscemodi negotium dirimendum, & juridicali sententiâ Episcopatum urbis Regiæ Maximo
vel

vel Nectario vindicandum. *Nec videmus eam posse aliter convenire nisi aut is reddatur Constantinopoli qui prior est ordinatus, aut certè super duorum ordinatione sit in urbe Romæ nostrum Orientaliumque Concilium.*

Præterea nullum apparet in hoc casu vestigium obtemperationis Orientalium horum episcoporum. Semper enim fortiter obstiterunt consiliis & artibus hujusce Maximi quem hæresis Apollinaris crimine postulatum episcopatu spoliaverunt, *Maximum verò tanquam Apollinaris dementia participem episcopali dignitate spoliatum abdicarunt*; tuendæ verò electioni Nectarij diligenter præfuerunt, qui Sedis Constantinopolitanæ mansit possessor pacificus, nulloque coacto novo Concilio in omnium orbis episcoporum communione vixit & mortuus est.

Theodor.
lib. 5. cap.
8.

III. Putat Davidius hoc desiderium Occidentalium postulantium ab Imperatore coactionem Concilij generalis esse quamdam remissionem spontaneam jurium Ecclesiæ Romanæ pro bono pacis, quæ nulla ratione potest officere immutabilitati privilegij innixæ ac fultæ ipsa immutabilitate immobilis verbi Jesu Christi. His ampullis projectis, nemo non expectat citationem textus evangelici ex qua disertis ac conceptis verbis perspectum habeamus jus supremo judicio dirimendi episcoporum causas penes Romanum Pontificem prætermisissis Conciliis generalibus existere. Interim nihilominus hoc præstat, sed contra citat tantum hæc verba epistolæ episcoporum occidentis. *Non prerogativam vindicamus examinis.* Ex quibus apertè conficitur, neque episcopos Occidentis, neque Damasum Papam, sibi prerogativam assumpsisse supra Orientales in judiciis episcoporum.

Pag. 195.

IV. Eadem paginâ comprobatur episcopos Occidentis non eo jura sua vindicata terminasse ut illud negotium unà cum Orientalibus in Concilio generali judicarent. Quoniam illud Imperatori proposuerant tanquam pacis conciliandæ

conciliandæ instrumentum, neuiquam verò legem certam & firmam disciplinæ ecclesiasticæ.

Sed è contrà, respondeo Concilium ab his Episcopis fuisse propositum veluti certissimum instrumentum pacis conciliandæ. Quippè cùm generale Concilium sit supremum Ecclesiæ tribunal cuius in summa potestate positum est leges condere, ac iudicia omni appellatione postposita ferre de majoribus Ecclesiæ causis.

Ibidem.

„ V. Tandem, inquit Davidius, quoniam suis adhærens
 „ figmentis Dominus de Marca, sibi persuasit istud Con-
 „ cilium cuius mentionem faciunt in hac Epistola hi
 „ Episcopi, *sit in urbe vestra nostrum Orientaliumque Con-*
 „ *cilium* esse debere Concilium generale ex Episcopis
 „ utriusque Imperij coactum: hujusce Epistolæ autores
 „ ipsimet insulsam hanc interpretationem confutant, di-
 „ cunt enim legitimarum partium conspectum seu præ-
 „ sentiam esse necessariam. *Cujus allegationem presentibus*
 „ *partibus æstimavimus sese pendendam.*

Reverà hi Episcopi, partes in iudicio adesse non solum opus esse, verum etiam necesse æstimabant, ad hoc negotium jure dirimendum. Quamobrem cùm Occidentales abesse Nectarium non dubitarent, ipsum judicare non debebant. Ideoque Concilij generalis convocationem Imperatorem rogabant. Ego verò qua ratione hæc contraria videatur Davidio non perspicio. Scilicet, postulare ut partes presentes sint, & rogare Imperatorem convocationem Concilij generalis episcoporum Orientis & Occidentis, ad hujusce litis disceptationem judiciariam. Multas gratias referre teneremur Davidio si rerum ejusmodi repugnantiam nobis explicare vellet. Enimverò ingenuè fateor me non satis ingenio valere ut eam perspicere possim.

Quæ cum ita sint, & facile intelligat Davidius quantum hæc epistola suis Conciliis incommodet, eam in dubium esse vocandam sibi persuasit, & animum intendit

ad

ad inveniendas artes quibus eam suspectiorem redderet. Profert duas litteras Damasi Papæ ad Acholium relatas in fragmento Synodi Romanæ, habitæ sub Bonifacio secundo, quam publici juris fecit Eminentissimus Cardinalis Franciscus Barberinus post obitum Lucæ Holstenij bibliothecæ Vaticanæ præfecti, quamque videre licet in libro sub titulo Collectionis Romanæ, impresso Romæ anno Christi 1662. Porro hæ litteræ manifestam præ se ferunt repugnantiam cum Epistolâ episcoporum Italiæ ad Imperatorem Theodosium de Maximo. In his enim non solum episcopali amplitudine, verum etiam nomine Christiano prorsus indignus habetur. *Diversis litteris dilectionis vestra, fratres charissimi, satis sum contristatus eo tempore quo Deo præstante heretici intereant abjecti, nescio quos ex Ægypto venientes in postulatione contra regulam Ecclesiastica disciplina alienum à nostrâ professione in Constantinopolitana civitate Cynicum ad Sacerdotium vocare voluisse. Qui igitur is fuerit ardor animi, quàm feda præsumptio scire non possumus.* Et infra pag.40. *Qui ergo consensus templo Dei & Idolis? qua participatio Christo & Belial? Sed fortasse dicturi sunt aliqui Christianus erat. Huic homini qui in habitu Idoli incedit, nunquam adscribendum nomen Christiani: quia fieri non potest ut qui hinc placere gentibus desiderat nobiscum consortium integræ fidei possit habere.* Perspectâ tam manifestâ repugantiâ nemini homini dubium subolere potest quin epistola episcoporum Italiæ supposititia sit & falsa, Damasi literæ veræ sunt & genuinæ. Nullique in mentem venire potest his Damasi litteris hanc epistolam crimine falsi esse arguendam, qui de illorum veritate ac certitudine dubitet. At Davidij labat consilium & fixum non est, in tantâ rerum repugantiâ, multas fateretur se sustinere angustias, atque aliquandiu suspectiores sibi fuisse, sive Epistolam episcoporum Italiæ, sive litteras Damasi.

Epistola
Damasii
Papæ in
collect.
Romana
Holstenij
pag. 37.

Pag. 200.

Q

Denique

„ Denique dicit se nullam artem invenire potuisse con-
 „ ciliandarum rerum ejusmodi. Et postquam rationes ex-
 „ posuit dubitandi, de litteris Damasi, quarum alteram
 „ stylo recenti scriptam, atque ab ætate hujusce Pontificis
 „ alieniori æstimat: Hanc quæstionem criticam relinquen-
 „ dam putat, in qua sæpissimè verum & verisimile miscen-
 „ tur, & sibi ipsi nunquam ratio satisfacit. Ideoque pergit
 ad conclusiones quæ ex his litteris assumerentur, si veræ
 essent & non supposititiæ, ratus earum ope fore ut mul-
 tæ utriusque Concilij Constantinopolitani sub Theodosio
 conditiones obscuræ & salebrose explicarentur. Ego verò
 qui ab opinione Davidij spontè decessi, ac quæstiones cri-
 ticas non solum perutiles, verumetiam necessarias semper
 æstimavi, ad removendam omnem veri ac verisimilis
 mixtionem, dicam libenter has Damasi Papæ epistolas
 quibusadeo angitur esse certissimè falsas.

I. Quia antiquis omnino ignotæ fuerunt.

II. Propter repugnantias cum epistolâ Episcoporum
 Italiæ, quam publici juris factam fuisse fatetur doctissi-
 mus Sirmondus diu ante editionem appendicis suæ codicis
 Theodosiani.

III. Quia de epistolâ episcoporum Italiæ nullus du-
 bitavit.

IV. Quia referuntur hæ litteræ Collectionis Holstenij
 in fragmento Synodi Romanæ quam prorsus apocrypham
 continenti sermone hujus lucubrationis demonstravimus
 cap. 36. 5. hoc vocabulum *postulatio* quod in his litteris oc-
 currit, novum est & ætati Damasi Papæ non convenit,
 ipsomet fatente Davidio. Itaque necesse esse non arbitror
 inhærere in consecutione, commorarique sententiâ, quam
 ex his epistolis conficit. Hæc enim ad quæstionem no-
 stram nullâ ratione spectant: Et supremam Pontificis
 Romani potestatem omni appellatione remotâ ad Conci-
 lium generale minimè comprobant. Non majoris mo-
 menti

menti mihi videtur conclusio, quam assumit ex epistola episcoporum Italiæ, scilicet Nectarium fuisse electum in secundo Concilio Constantinopolitano, neutiquam verò in primo, contra sententiam Theodoretæ & Epistolam Synodicam quam refert historiæ lib. 5. cap. 9. quæ conce-
ptis verbis habet Nectarium fuisse electum in generali Concilio Constantinopolitano coacto, anno ante hanc Epistolam scriptam elapso. Enimverò hæc nulla ratione deducere videntur ad comprobandam legi Concilij Sardicenis obtemperationem de episcoporum causis.

Immò verò quoniam hæc manifestè probant Orientales elegisse Nectarium, ex quo tempore resciverant Damasum Papam communicasse cum Maximo: Ex his consequitur eosdem Orientales parum fuisse de obedientiâ ac submissione Sedi Apostolicæ debitâ sollicitos; minimèque in mentem eorum incurrisse supremam potestatem, ac nullis legibus obnoxiam libertatem, quam Romano Pontifici Davidius vindicat.

CAPUT XXIV.

Palladius & Secundianus Episcopatu spoliati Judicio Concilij Aquileiensis circa annum Christi 381. 15. Pontificatus Damasi.

SI vera sunt hujusce Concilij quæ supersunt acta, die-
que illis falsò adscripta non est, ex his intelligimus (cum palàm in suspensionem venerint Arrianæ hæresis, hi Episcopi) Imperatorem Gratianum convocasse Antistites in urbe Aquileâ, ibique adfuisse sanctum Ambrosium cum pluribus aliis, scilicet duobus supra triginta episcopis.

Primus inter eos fuit Valerianus episcopus Aquileæ, quem illis præfuisse credibile est. Prima fronte hi episcopi accusati, respondere dubitarunt, præsertim Palladius, percontanti sancto Ambrosio de divinitate, sapientiâ ac potestate Jesu Christi quem hi hæretici verum quidem Dei filium æstimabant, verum Deum non credebant; contestati sunt non respondere, nisi Concilio generali ex Orientis & Occidentis episcopis coacto.

At post multas contentiones cum subterfugissent quæstiones sibi factas, artificio infinitarum æquivocationum, tandem crimine convicti sunt non credendi divinitatem filij Dei, & eam ob rem episcopatu pulsi & anathemate percussi. Hæc intelligimus ex Epistolâ quam scripsit hoc Concilium Imperatoribus Gratiano, Valentiniano & Theodosio. *Horremus, Clementissimi Principes, tam dira sacrilegia pravosque doctores & ne ulterius populos deciperent quos tenebant, Sacerdotio putavimus abdicandos. Neque enim dignum est ut Sacerdotium ejus filij vindicent, quem negaverunt.*

Quæ cum ita sint, multâ sunt consideratione pensanda.

I. Quamvis ex actis hujusce Concilij quæ apud Binium habentur Palladius & Secundianus episcopi fuisse non videantur: eos tamen fuisse dubitandi locus non relinquitur, ex Epistolâ Concilij ad Imperatores. *Nec ulli de hæreticis Episcopi sunt reperti nisi Palladius ac Secundianus homines vetusta perfidia.*

II. Istud Concilium adeò sibi persuadebat supremo judicio hanc litem finivisse, ut pronunciatâ sententiâ eam exequi properaverit, & alios Episcopos in eorum locum instituere. Quamobrem Imperatorum auxilium imploravit ut hac Epistolâ patet. *Vestram fidem, vestram gloriam deprecamur, ut reverentiam Imperij vestri æse-ratis autori censeatisque impietatis assertores & adulteros veritatis datis apicibus Clementia vestra ad judicium com-petentia*

Episcoporum Causis.

123

petentia ab Ecclesiâ arcendos esse liminibus, ut in damnatorum locum per nostra parvitatís legatos sancti subrogentur Sacerdotes.

III. Nunquam in mentem condemnatorum episcoporum venit perfugium ad Damasum Papam, nec ad tuendam aut sustentandam causam; Concilij Sardicensis Canones adduxerunt, quibus prohibitum est alios Episcopos in Sede abdicatorum collocare ante iudicium Summi Pontificis. Immò verò totis viribus contenderunt ut novum Concilium, Syrmienſe, scilicet, cogeretur, in quo suum negotium iteratâ disceptatione recenseretur. Sed adeo Concilij Aquileensis Patres induxerunt in animum supremam iudicandi potestatem, ut Imperatores rogare non destiterint, uti omnibus Conciliis ac coitionibus sicut Photini sectatoribus illis interdicerent. *Photinianos quoque quos & superiori lege, censuistis nullos facere debere conventus, & eam qua de Concilio Sacerdotum est congreganda removistis petimus ut quoniam in Syrmienſi oppido adhuc conventus tentare cognoverimus clementia vestra, interdicta etiam nunc coitione reverentiam primum Ecclesia Catholica, deinde etiam legibus vestris deferre jubeatis.*

IV. Cum igitur ex actis hujusce Concilij planissimè constet Orientales eidem non adfuisse, ideoque generale neutiquam fuisse, ut ipsemet fassus est sanctus Ambrosius; Cùm etiam ex iisdem actis perspectum habeamus triginta duos Episcopos tantum interfuisse eidem Concilio, jam dubitandi locus nullus relinquitur quin omninò in Occidente prætermiſsa sit disciplina Concilij Sardicensis, ac penes Concilium privatum jus fuerit iudicandi supremæ cognitionis sententiâ episcopos, omni appellatione remotâ ad Concilium generale aut ad Summum Pontificem.

Gesta Concilij pag. 545. apud Binium Tom. 1. Concil.

CAPUT XXV.

Actiones litis statuta ab Imperatoribus Gratiano & Valentiniano adversus Episcopos Schismaticos Ursicini conjurationi ad dictos, circa annum Christi 381.

CERTISSIMUM atque optimum prætermittæ & ignotæ Concilij Sardicenis disciplinæ argumentum nobis suppeditat rescriptum Imperatorum Gratiani & Valentiniani ad Aquilinum Romæ Vicarium. Hoc primo publicavit Cardinalis Baronius tomo 4. Annalium anno Christi 381. ex M.S. codice Bibliothecæ Vaticanæ, deinde doctissimus Jesuita Jacobus Sirmondus in appendice Codicis Theodosiani anno 1631.

Appendix
Codicis
Theodosij
pag. 90.

Multa in gratiam Summi Pontificis ex hoc rescripto intelligimus de causis Episcoporum Ursicini Schismati ad dictorum. Enimverò hoc Schisma Pontificatus Damasiani anno primo, ortum adhuc durabat, fervorque illius ad annum 15. vehementer processerat.

Si quæ scribit Ammianus Marcellinus, historicus Damasus Papæ æqualis de hujusce schismatis origine vera sunt, magnam facit admirabilitatem his temporibus jam flagrans obtinendæ Pontificiæ amplitudinis furiosa cupido. *Damasus & Ursicinus supra modum ad rapiendam Sedem Episcopalem ardentes, scissis studiis asperimè conflitabantur, ad usque mortis vulnerumque discrimina, adjumentis utriusque progressis. Quæ nec corrigere sufficiens Vincentius nec mollire vi magnâ cunctus secessit in suburbanum. At in concertatione superaverat Damasus parte quæ ei favebat instante. Constatque in Basilica Sicinni, ubi ritus Christiani est*

Ammia-
nus Mar-
cell. lib.
29.

est conventiculum uno die centum triginta septem reperta
cadavera peremptorum, efferatamque diu plebem agrè
postea delinitam, neque abnuo ostentationem rerum conside-
rans urbanarum, hujus rei cupidos ob impetrandum quod
appetunt omni contentione laterum jurgari debere cum id
adepti futuri sint ita securi, ut ditentur oblationibus ma-
trunarum, procedantque vehiculis insidentes circospectè
vestiti, epulas curantes profusas, adeo ut eorum convivium
Regales superent mensas: qui esse poterant beati revera si
magnitudine urbis despectâ quam vitiis opponunt ad inci-
tationem Antistitum quorundam provincialium viverent
quos tenuitas edendi potandique parcissimè, vilitas etiam
indumentorum & supercilia humum spectantia perpetuo nu-
mini verisq; cultoribus ut puros commendant & vere-
cundos.

Utrumque res sint, ex hoc rescripto Imperatorum tria
intelliguntur à disciplinâ Concilij Sardicensis alienissima.

I. Sic statuunt. *Volumus autem ut quicumque judicio
Damasi quod ille cum Concilio quinque vel septem habuerit
Episcoporum, vel eorum qui Catholici sunt, judicio vel con-
silio condemnatus fuerit, si injuste voluerit Ecclesiam re-
tentare, ut qui evocatus ad Sacerdotale judicium per con-
tumaciam non ivisset aut ab illustribus viris prefatis pratorio
Gallie atque Italia sive à proconsulibus vel vicariis autorita-
te adhibitâ ad Episcopale judicium remittatur ut ad Urbem
Romam sub prosecutione proveniat.*

II. *Aut si in longinquioribus partibus alicujus ferocitas
talis emerferit omnis ejus causa dictio ad Metropolita in
eadem provinciâ Episcopi deducatur examen. Vel si ipse
Metropolitanus est, Romam necessariò, vel ad eos quos Ro-
manus episcopus iudices dederit sine dilatione contendat.
Ita tamen ut quicumque delecti sint ab ejus tantum urbis
finibus segregentur in quibus fuerint Sacerdotes.*

III. *Quod si vel Metropolitanus Episcopus vel cujuscum-
que*

que Sacerdotis iniquitas est suspecta aut gratia, ad Romanum episcopum vel ad Concilium quindecim finitimorum Episcoporum accersitum liceat provocare: modo-ne post examen habitum quod definitum fuerit integretur.

Hæc omnia quantumvis Romano Pontifici opportuna & honorifica videantur, magnam habent cum iis quæ in Concilio Sardicensi sancita sunt dissimilitudinem, ut patet ex capitibus quæ antecedunt 14. & 15. Sed hujusce veritatis certissimum mihi videtur argumentum, quod si hoc tempore obtemperatio legi Concilij Sardicensis non fuisset prorsus incogitabilis, incredibile videretur Imperatores de hoc Concilio nullam mentionem fecisse, cum tota quæstio haberetur ad inveniendam formam jûdicii episcopalis, sive instituendam actionem litis, eorum qui Ursicini conjurationi sive schismati nomen dederant. Verùm adhuc magis esset incredibile Imperatores optionem dedisse his episcopis judicii Episcopi Romani aut Concilij quindecim Episcoporum Provinciæ vicinorum, ad Romanum episcopum vel ad Concilium quindecim finitimorum episcoporum.

Davidius duplicem movet machinam ut se ab his sa-
lebris liberet. Primò, de rescripti Imperatorum veritate
dubitatur vehementer; pluribusque conjecturis suspectum
reddit. Sed hac arte nostram sententiam non frangit.
Nullum enim ex hoc rescripto assumit argumentum, quo
quidem in dubium adduci possit: Sed ex solitaria epistolâ
Concilij Romani ad Imperatores Gratianum & Valenti-
nianum, quam ipsemet multis rationibus suspectam ha-
bet. At verò rescripti Imperatorum tutoribus hac arte
vehementer gratificatur. Quippè cum major hujusce rei
difficultas in conciliatione Epistolæ Damasi, cum hoc
rescripto posita sit. Enimverò si Epistola falsa est & sup-
positicia ut Davidius probat, rescriptum potest verum
haberi. Nihil enim attinet ad veritatem rescripti ut co-
hæreat

David.
pag. 525.
526. 527.
&c.

hæreat & consonet cum epistolâ falsa & supposititia. Igitur ne amplificatâ oratione lectori satietatem parere videar, libenter annuo rationibus Davidij, & hanc Concilij Romani Epistolam falsam esse non dubito, ex quo manifestè patet nulla ratione deducere posse ad revocandum in dubium Imperatorum rescriptum. Ex his facile est intelligere quam tenui judicio sit Davidius. Enimverò cum istud rescriptum falsum probare suscepit ex repugnantia quâ cum Epistolâ Concilij Romani laborat, incogitabile videtur hanc Epistolam falsam & supposititiam æstimasse. Enimverò, & iterum atque iterum repetam quid attinet ad veritatem aut falsitatem rescripti si cohæreat aut non consonet cum Epistolâ falsa & supposititiâ.

Alteram viam tentat Davidius enervandi hujus rescripti, quia scilicet non componit modum judicij episcopalis generatim, sed privatim tantum adversus sectatores Ursicini. Equidem hoc esse verum fateor, & hinc argumentum assumo certissimum omissi ac neglecti his temporibus Concilij Sardicensis. Quippè cum de episcopis schismaticis in jus vocandis quæstio haberetur: Imperatores lege privatâ communi legi Sardicæ sancitæ speciatim derogarent.

David.
pag. 532.

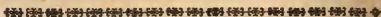
Non sufficit Davidio perspicere dissimilitudinem, quæ huic rescripto cum Sardicensi Concilio intercedit. Sed probat quam necesse fuerit Imperatoribus instituere disciplinam à lege Concilij Sardicensis alienam. Quippè cum non idem spectaverint: & ad judicij sui nomen & celeritatem præclare observat mirum non esse si rescriptum & Concilium quæ diversum scopum spectant in institutis & disciplinâ non consonent.

Quæ cum ita sint neminem hominem esse necesse est quin sibi persuadeat Davidio visum incredibile in mentem venisse Imperatorum obtemperacionem legibus Con-

R cilij

cilij Sardicenfis. Quippè cùm tot rationibus ac certiffimis argumentis institutorum Imperialium & conciliarium repugnantiâ confirmet. Verumtamen hæc ejus verba fequuntur pag. 535. „Si hoc refcriptum conceptis verbis non „ comprehendit leges hac Synodo fancitas iis fe tam infigniter conformat ut ex eo conclusio nulla poffit affumi „ nifi Canonibus Sardicenfis Concilij congrua, minimè „ verò ab his aliena.

Jam prudens lector refcriptum cum Concilio Sardicenfis conferat: ne tempus hîc inutiliter terat, fed ingenium Davidij perfpectum habeat.

CAPUT XXVI.

*Instantius Episcopatu abdicatus in Concilio
Burdigalensi, anno Christi 385. sub Siri-
cio anno 2. Imperij Maximi.*

QUÆ gesta sunt in causa Instantij à Patribus Concilij Burdigalensis intelligimus ex actis quæ supersunt hujus Synodi apud Severum Sulpicium lib. 2. historix. Porro historicus nos docet Priscillianum & Instantium jam condemnatos contumaciæ in Concilio Cæsaraugustano in jus iterum vocatos fuisse ad hoc Concilium Burdigalense, ipsumque Instantium contestatâ lite, hæresis crimine convictum, episcopatu spoliatum fuisse.

At verò Priscillianus ad judicium episcoporum adesse noluit, sed ad Imperatorem Maximum appellavit, cujus Imperio continenti tempore capite plexus est. Ex eodem historico perspicimus hujus Concilij Patres non ausos esse judicium ferre à tempore appellationis, quod certum fuit debilitationis atque abjectionis animi illorum argumen-
tum,

tum. Permissumque id nostrorum inconstantia, qui aut sententiam in refragantem ferre debuerant, aut si ipsi suspecti habeantur, aliis Episcopis audientiam reservare non causam Imperatori de tam manifestis criminibus permittere. Hæc autem debent multa consideratione reputari.

Severus
Sulpit.

I. En Episcopum judicatum, ac supremæ cognitionis sententiâ episcopatu abdicatum autoritate privatæ Synodi; scilicet sine appellatione ad Romanum Pontificem. Non enim credibile est, hanc Instantij appellationem omisisse Severum Sulpitium potiusquam provocationem Priscilliani ad Imperatorem: cujus conceptis verbis, facit mentionem. Cum præsertim neutiquam prætermiserit perfugium illorum hæreticorum post judicium Concilij Cæsaraugustani ad Damasum Papam, cui jus restituendi episcopos in sedes adeo incogitabile visum est, ut ne in conspectum quidem suum eos admiserit, neque S. Ambrosius cujus, æquabili ratione adducti, auxilium impetrarant. *Hi ubi Romam pervenere, Damaso se purgare cupientes ne in conspectum quidem ejus admissi sunt. Regressi Mediolanum aquæ adversantem sibi repperunt.*

II. Etiam si suspecti sint judices, non intelligimus eundum esse Romam; nec etiam si abdicatus episcopus justam suam causam æstimet, necesse esse episcopos qui primo judicaverunt, scribere ad Romanum Pontificem: ut examinet an hoc negotium sit ab Episcopis provinciæ iteratâ disceptione recensendum, juxta tertium Canonem Concilij Sardicensis. Sed è contra manifestè patet disciplinam usu receptam tempore Julij Papæ nondum obsolevisse: & confugiendum esse ad alios episcopos; si causa iteratâ disquisitione recensenda videatur. *Aut si ipsi suspecti videantur, aliis Episcopis audientiam reservare.* Hanc disciplinam Concilio Nicæno institutam, nos docet Julius Papa, in responsione ad Eusebianos relatâ ab Athanasio Apologiâ secundâ, ut ostendimus cap. 12. hujus operis.

Severus
Sulpit.
lib. 2.

III. Omittendum non est tempore hujusce Concilij Burdigalensis anno scilicet 385. circa finem quarti sæculi, Ecclesiam non æstimasse penes Imperatores esse jus disquendarum rerum Ecclesiasticarum. Quippè cùm Severus Sulpicius inconstantix & debilitatis accuset episcopos, non aulos judicare Priscillianum: qui ad Imperatorem provocaverat. *Permissumque id nostrorum inconstantia quia aut sententiam in refragantem ferre debuerunt non causam Imperatori de tam manifestis criminibus permittere.*

CAPUT XXVII.

*Sententia Concilij Capuensis de Episcopis in
jus vocandis. Circa annum 389. vel 390.*

391. 392.

Quamvis calamitate temporum nulla supersunt acta Concilij Capuensis, litteræ tamen S. Ambrosij ex quibus hujus Concilij historiam intelligimus, nobis illustre suppeditant testimonium actionum judicialium, quibus episcopi in jus vocari solebant, ea ætate quâ Siricius Papa Sedem Petri occupavit. Enimverò præcipuæ quæstiones in hoc Concilio agitatæ cui Siricius Papam non solum interfuisse, verùm etiam præfuisse asserit Davidius omnes in rem episcopalis amplitudinis esse videntur.

David.
pag. 567.

Cùm Ecclesiam Christi vehementer miscuisset procæ libertas occasione schismatis, quod Flaviano successori Meletij cum Evagrio successori Paulini intercesserat, de Episcopatu Antiocheno: episcopi Occidentis ad rationes partium Evagrii adjuncti contra Paulinum, ab Imperatore Theodosio convocationem Concilij Capuensis impetrarunt. In quem annum incidat nominatim hæc coactio,
scire

scire difficile est. Enimverò licet animadvertat Davidius Cardinalem Baronium errasse, cum ei annum 389. adscribit, hæc verba Baronij certissimè audiuntur de hac Synodo: *cujus etsi certus annus quo celebrata est ignoratur, hac tamen circa tempora actam esse in dubium revocari non potest.* Eadem profert Binius suis ad hoc Concilium notis.

David.
559. circa
finem.

Baron. an-
no 389.
num. 74.
pag. 735.

Flavianus coram se sistere recusavit, sed Imperatorem rogavit Concilij convocationem in Oriente, in quo suam causam agere posset, & ab eo petiit ut quod efficiens esset consensionis Occidentalium in hanc rem sua auctoritate præstaret. Non hic quæstionem habeo de jure quo Flavianus iudices ejurabat hos episcopos, qui adversarij sui causam tuendam aperto Marte susceperant. Utcumque enim res sint, certum est Concilij Capuensis Patres quamvis sibi præesset Summus Pontifex, ut putat Davidius, non credidisse hoc negotium auctoritate Pontificis aut Pontificij Concilij, concludi ac dirimi debere.

Bin. tom. 1.
Concil.
pag. 564.

Immò cum Ecclesiæ Antiochenæ dissidia diuturna pace componere averet Pontifex, jussit omnes communicare cum utriusque partis Episcopis, scilicet, Evagrii & Flaviani rationi addictis. At verò, quoniam Theophilus Alexandriæ, & Episcopi Ægypti integro ac libero animo in neutram partem propenderant, eis hujusce litis judicium supremæ cognitionis ferendum delegavit Concilium.

Pag. 567.

Hæc intelligimus ex S. Ambrosio Epistolâ 78. ad Theophilum, *Inter hos etiam duos scilicet Flavianum & Evagrium nihil quod ad Christi pacem pertineat eligentes gravis toto orbe stabat discordia. Cui bonæ pacis naufragio sancta Synodus Capuensis tandem obtulerat portum tranquillitatis, ut omnibus per totum Orientem daretur communio Catholicam fidem consentibus, & duobus istis, tuæ sanctitatis examen impartiretur fratribus & sacerdotibus nostris Ægyptiis pariter consentibus, quia hoc verum judicium*

arbitrati sumus quod neutri parti sociatâ communione protenderet, & infra, cum sancta Synodus cognitionis jus unitimitati tue ceterisque ex Ægypto consacerdotibus nostris commiserit.

Ex his constat apertissimè nemini in mentem venisse disciplinam Concilij Sardicensis. Ad episcopos non remittitur hoc negotium tantumque abest, ut Siricij Papæ judicio obnoxium videatur, cum ipsamet Synodus Capuensis omninò jure se abdicet litis ejusmodi dirimendæ; intelligat quæ ad justum judicium necesse esse judices anteceptis opinionibus non occupari, ideoque rem esse deferendam ad episcopos quibus nulla cum factio-num partibus conspiratis communicatio intercederet, quales esse videbantur Theophilus & episcopi Ægypti. Et quoniam Syricius Papa cum Evagrio, neutiquam verò cum Paulino communicaverat incredibile visum est hujusce Concilij Patribus, ipsum sedere judicem inter illos ac sententiam dicere.

David.

pag. 570.
& 571.

„ At inquit Davidius, quoniam scribit S. Ambrosius
„ Theophilo, se debere post confectum de hac lite judi-
„ cium, de eo certiores facere Syricium Papam, suam-
„ que sententiam animo Pontificis accommodare. Nulli
„ conjecturæ postea locus relinqui videbatur, ad intelli-
„ gendum utrum ex mente hujusce Patris Syricius Papa
„ dicere posset suam sententiam in causâ schismatis An-
„ tiocheni vel non. Quippe cum speciatim nos doceat
„ non solum hoc jus esse penes hunc Pontificem verum
„ etiam judicium Concilij Ægypti, cui Concilium Ca-
„ puense hujus causæ disceptationem delegaverat aliunde non habiturum vim, quàm ex confirmatione Ecclesiæ Romanæ.

Ex his tria falsa intelliguntur multâ cogitatione reputanda.

I. S. Ambrosius non scripsit Theophilo se debere post confectum

confectum iudicium de hac lite, de eo certiore facere Syricium Papam.

Immò verò S. Ambrosius, cum sibi persuaderet Theophilum non dicturum sententiam ab animo Pontificis alienam : hac ipsâmet epistolâ scribit se Ambrosium debere, hanc quam habet de Theophilo mentem Pontifici significare. Idque manifestè ex continuis S. Ambrosij verbis apparet quæ Davidius mutilavit multis. *Sanè referendum arbitramur ad sanctum fratrem nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præsumimus ea te iudicaturum qua etiam illis displicere nequeant.* Quamobrem hortatur Theophilum ut iterum conveniat Flavianum (si fortè se sistere coram Ægypti Concilio renuat) & enitatur omnia dissidia componere, salvis non solum Concilij Nicæni, verumetiam Capuensis Canonibus. Hoc ab illo sperans scripsit Romano Pontifici se præsumere Theophilum non iudicaturum ea quæ etiam illi displicere queant. Et continentibus scriptis ait Theophilo fore ut conciliet pacem & utilem sententiam dicat, si nulla ratione communionem episcoporum Orientis perturbet : polliceturque se ipsum sanctum Ambrosium & reliquos Occidentis episcopos percepturos uberes fructus iudicij cum intellexerint Occidentalium statuta Capuæ, super hoc negotio esse recepta, & Ecclesiam Romanam à Theophilo gesta comprobasse. Igitur tantum abest ut hanc epistolam sancti Ambrosij ad Theophilum habeamus pro admonitione qua illum excitet, ut Pontificem Summum certiore faciat iudicij à se super hoc negotio prolati. Cùm potius esse sollicitatio videatur qua illum ad universæ Ecclesiæ pacem componendam accendit, cuius arbitrium ac iudicium, Concilium Capuense ei delegasse videbatur. Verum enimverò cùm Ambrosius & Syricius ex iis Occidentalibus essent, qui cum Evagrio Flaviniani adversario communica-
verant, mirum non est, cum præsertim Flavianus coram
Theophi

S. Ambr.
Epist. 78.
pag 652.
lit. D, & A.

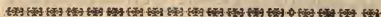
Theophilo se sistere ad iudicium noluerit, hinc arripuisse occasionem sollicitandi prædictum Theophilum ne communioni Ecclesiæ obliteret. *Si id vestro statuatur consilio quod communioni nostræ dissensionem adferat.* Verùm legere tantum opus est omni mutilatione remotâ Epistolam sancti Ambrosij ut nullus de hac veritate dubitandi locus relinquatur, & quam sit falsum atque insulsum Davidij iudicium intelligatur. *Qua de re quoniam propriis texuisti litteris posse typum reperiri aliquem quo possit auferri fratrum discordia, cum sancta Synodus cognitionis jus unanimi- tati tua, ceterisque ex Ægypto consacerdotibus nostris com- miserit. Iterum oportet fratrem nostrum Flavianum con- venias, ut si in eo perseveraverit quo veniendum non putes salvis Concilij Nicani, sed etiam Capuensis statutis illibatâ pace universorum ita consulas, ut non videamur destruere quod adificatum est. Si enim qua adificavi destruo, prava- ricatorem me ipse constituo: ac si qua destruxi iterum adifi- cem. Servetur ergo impartita pacis gratia inter universos, & nihilominus declinatio partis alterius frustrandi effectum habere non possit, sanè referendum arbitramur ad sanctum fratrem nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesiæ, quoniam præsumimus ea te iudicaturum quæ etiam illi displicere ne- queant. Ita enim utile eris consultum sententia, ita pacis & quietis securitas, si id vestro statuatur consilio quod com- munioni nostræ dissensionem non adferat, ut nos quoque ac- ceptâ nostrorum serie statutorum cum id gestum esse cogno- verimus quod Ecclesiæ Romanæ haud dubiè comprobaverit, lati fructum huiusmodi examinis adipiscamur.*

II. Sanctus Ambrosius non nos docet speciatim jus esse penes Syricium Papam dirimendæ litis inter Flavianum & Evagrium; cum è contra intelligamus ex ejus epistolâ Concilium Capuense huius negotij disceptationem Theophilo & episcopis Ægypti delegasse quoniam exemplum Occidentalium non secuti, & cum partibus conspiratis

conspiratis nulla communione conjuncti, salvâ integritate conscientiæ sententiam dicere facilius poterant. *Quia hoc verum judicium futurum arbitrati quod neutri parti sociatâ communione aliquo favore protenderet.*

S. Ambr.
epist. 78.

III. Præterea neuiquam nos docet sanctus Ambrosius Concilium Ægypti, cui hujusce litis disceptationem Concilium Capuense delegaverat, totam vim ac vigorem ex confirmatione Ecclesiæ Romanæ percipere: licet enim sanctus Ambrosius sententiam Occidentaliū secutus, qui cum Evagrio communicaverat, præsumeret Theophilum ea judicaturum quæ Romano Pontifici non displicerent, de iis quæ illi nominatim adscribit Davidius, nunquam cogitavit.

CAPUT XXVIII.

Sententia Syricij Papa de judiciis Episcoporum Causa Bonosi.

NON solitario negotio schismatis Antiocheni inter Flavianum & Evagrium, occupatum fuit Concilium Capuense. Multa enim mentio fuit de hæretico Bonoso Ecclesiæ cujusdam in Macedonia ignotæ Episcopo. Hic autem postulatus fuit crimine hæresis infandæ, scilicet asserere beatam Virginem Dei Matrem, præter Christum Dominum alios suscepisse liberos. *Sane non possumus negare*, inquit Syricius Papa, *de Maria filiis jure reprehensum, meritoque vestram sanctitatem abhorruisse quod ex eodem utero virginali ex quo secundum carnem Christus natus est alius partus effusus sit.* Ex his constat Bonosum in mente habuisse renovationem hæresis Helvidij, quam quibusdam abhinc annis S. Hieronymus sub Damaso Papa

Epistola
Syricij
Anysio in
collectio-
ne Roma-
nâ Holste-
nij pag.

192.

S
fuis

suis scriptis confutaverat. Hæc debuit inter majores causas potissimè recenferi. Quæstio enim erat de crimine hæresis, & de persona Episcopi.

Hæc controversia ad Concilium Capuense delata fuit, posteaque ad Synodum provinciæ jussu Concilij Capuensis devoluta, scilicet ad Anisium Thessaloniciæ Episcopum & alios Macedoniæ Præsules, ejus jurisdictioni obnoxios. Interim Anisius & alij episcopi Syricio Papæ scripserunt, rogaveruntque uti super hoc negotio sententiam suam diceret, *sententiam nostram sciscitari voluistis*. Quibus multa subjecit ad intelligentiam rei quam tractamus, valde opportuna, ac seria cogitatione reputanda.

Epistol.
Syricij Pa-
pæ in Col-
lectione
Romanâ
Holstenij.
David.
pag. 570.
& 571.

David.
pag. 508.
lm. 17.

L. Accepisse ab iis litteris ait de Bonoso, quibus sententiam suam sive pro veritate, sive pro modestiâ sciscitari voluerant. *Accepi litteras vestras quibus vel pro veritate vel pro modestiâ nostram sententiam sciscitari voluistis*. Si se Pontifex veritatis oraculum esse cogitasset, aut Concilia provincialia vim ac vigorem suum ex Pontificis confirmatione sumere, si inquam, sibi persuasisset, ut putat Davidius ipsosmet Conciliorum generalium patres, esse Pontificiæ sententiæ exequendæ præfectos Simples, credibile non videtur eum ita fuisse locutum, & modestia singulari præditos æstimasse, qui suam sententiam sciscitari voluissent.

II. Respondet penes se jus non esse hujusce negotij dirimendi, cum ad Macedoniæ Episcopos, accusatum & accusatores Concilium Capuense remiserit. *Sed cum hujusmodi fuerit Concilij Capuensis judicium ut finitimi Bonoso atque ejus accusatoribus judices tribuerentur & præcipuè Macedones qui cum Episcopo Thessalonicensi de ejus factis vel cognoscerent advertimus quod nobis judicandi forma competere non posset*. Si Concilij Sardicensis disciplina in mentem incurrisset, saltem dixisset se posse sententiam dicere, causâ ad suum Tribunal per appellationem devolutâ. Sed
cum

cum aliis iudicibus hoc negotium Concilium Capuense delegaverit sibi iudicandi formam competere non posse ingenuè fatetur Pontifex.

III. Quamobrem præterea respondet fore ut nihil suo iudicio remoram imponeret, si adhuc Concilium Capuense in integro esset. *Nam si integra esset hodie Synodus, recte de iis quæ comprehendit vestrorum scriptorum series decerneremus.* Porro ex his duo intelligimus. Primò Romanum Pontificem non esse rei solitarium iudicem, prætermisâ auctoritate Concilij. Secundò, penes ipsum nullum jus existere dirimendæ litis quam tractat Synodus aut de qua quæstionem habere cœpit.

IV. Idèò tria hæc responsa assumit ad concludendum penes Episcopos Macedoniæ esse debere jus finiendæ ejusmodi litis: vestrum est igitur qui hoc recepistis iudicium, sententiam ferre de omnibus, nec refugiendi, vel elabendi, vel accusatoribus, vel accusato copiam dare, vicem enim Synodi recepistis quos ad examinandum Synodus elegit.

V. Sic ait, Denique cum Bonosus Episcopus post iudicium vestrum misisset ad fratrem nostrum Ambrosium qui ejus sententiam consuleret interdictum sibi Ecclesiam irrumperè atque ingredi, responsum est ei quod nihil temerandum foret, sed omnia modèstè patienter ordine gerenda neque contra sententiam vestram tentandum aliquid ut quod videretur vobis justitiæ convenire statueritis quibus hanc Synodus dederat auctoritatem.

VI. Quamobrem continuo sermone persequitur. *Idèò primum est id ut ij judicent quibus iudicandi facultas est data, vos enim totius ut scripsimus Synodi vice decernitis; nos quasi ex Synodi auctoritate judicare non convenit.* Clauditque his verbis Epistolam, *unde vestra normam expectamus sententia.* An potuit moderatione majori suam dignitatem temperare Pontifex? qui penes se nullam auctorita-

tem aut decentiam agnoscit ad judicandam causam aliis episcopis à Concilio delegatam. Fateamur igitur necesse est, disciplinæ Sardicensis aliquod vestigium in hoc negotio difficiliter inveniri. Cum hæc omnia Davidius apud se multa cogitatione reputaret, opportunum sibi fore censuit hanc Epistolam Syricij uti falsam & apocrypham omnino rejicere. Hoc autem jam examinare juvat diluendo objectiones quibus hanc Epistolæ fictionem defendere sibi persuasit.

C A P U T X X I X .

Diluuntur objectiones adversus Epistolam Syricij Papa de causa Bonosi hæretici.

I. **P**ROFERT Davidius argumentum negativum adversus hanc Epistolam, quo certissime convincere putat, non esse fatum genuinum Syricij Papæ, quoniam scilicet de hæresi Joviniani quam paucis abhinc annis Romæ condemnaverat, mentionem nullam facit : quæ nullam, ut sibi fingit, habebat dissimilitudinem cum hæresi Bonosi. Eamobrem multis argumentis probat Jovinianum fuisse condemnatum duobus annis antequam Syricius hanc Epistolam ad Anysium & alios Macedoniæ episcopos scripserit. Ipsi Baronio errata Chronologica tribuit quæ neutiquam commisit. Quippè vult ipsum dicere Concilium Capuense incidisse in annum 389. quamvis conceptis verbis docuerit incertum esse hujusce Concilij tempus: sed omisissis Chronologicis vitilicationibus quæ ad rem quam tractamus nihil attinent, fatemur libenter eam Davidio hæresim Joviniani fuisse condemnatam duobus circiter annis ante scriptam Syricij epistolam contra Bonosum;

David.
pag. 563.

Baronij
Annales
ad ann.
Christi
389.
num. 74.
pag. 735.

sum; sed prorsus absurdum atque insulsum fuisse defendo de condemnatione Joviniani mentionem facere. Enimverò cum hæresi Bonosi manifestam dissimilitudinem habebat. Superius animadverti, initio capituli quod antecedit, hæresim hujus Bonosi fuisse, Beatam Virginem Mariam præter Christum Dominum enixam esse liberos. Sed hæresis Joviniani in his quatuor capitulis erat posita, ut refert S. Hieronymus: Primò, Virgines viduas & ma-
ritas quæ semel in Christo lotæ sunt, si non discre-
pent cæteris operibus ejusdem esse meriti. Secundò, eos
qui plena fide in Baptismate renati sunt, à Diabolo non
posse subverti. Tertiò, inter abstinentiam ciborum &
cum gratiarum actione perceptionem eorum nullam esse
distantiam. Quartò, esse omnium qui suum Baptisma
servaverunt, unam in regno cælorum remunerationem.

S. Hieron.
lib. 1. ad-
versus Jo-
vinianum
pag. 19.

At hæc omnia nulla ratione spectant ad hæresim Bonosi. Igitur absurdum fuisset & insulsum mentionem facere Joviniani in epistolâ adversus Bonosum scripta; nihilque magis videtur à veritate alienum, quàm consilium Davidij, quo defendit nullam habuisse dissimilitudinem hæresim Bonosi cum hæresi Joviniani; & ex eo concludit epistolam Syricij esse supposititiam, quoniam de hac hæresi Joviniani mentionem nullam fecit.

Sed solitarij Hieronymi testificationi fidem adhibendam esse non æstimat Davidius, ad intelligentiam hæresis Joviniani, quamvis prædictus S. Hieronymus hujus hæretici scripta nominatim confutaverit. Contendit hunc hæreticum in libris suis multos errores celasse, ac potissimum hæresim contra Virginitatem Dei Matris ab hæresi Bonosi non dissimilem, in Romano Concilio proscriptam. Sed in hoc negotio fidem esse adhibendam sancto Ambrosio contendit, qui cum Mediolani esset ubi Jovinianus suas hæreses publicare cœpit, eas facilius perspicere potuit quam sanctus Hieronymus in Crypta Bethleemica, qui

solum ex operibus ejus sibi Roma missis eas intelligere potuit. Ego verò facile mihi persuadeo sæpe hæreticos suos errores celare mente conceptos, quos iis opportunè explicant, quibus uti solent familiariter. Sed quoties ejusmodi homines in jus vocandi sunt, ac de illis habenda quæstio proposita est, usu ac consuetudine omnium temporum statutum est, eorum scripta examinare, propositiones ex his exscribere, cum Scriptura sancta ac traditione Ecclesiasticâ conferre, & deinceps sententiam dicere ac judicare. Quamobrem si præter hos quatuor errores de quibus mentionem facit sanctus Hieronymus, nulli in operibus Joviniani occurrerant quamvis alios mente occultaverit, quos suis familiaribus non dissimulaverit; difficile est intelligere qua ratione Romæ condemnationi obnoxij fuerint. Jam verò hos errores investigare juvat quos in operibus suis non scripsit Jovinianus; atque inquirere, an dissimilitudinem habeant cum hæresi Bonosi, & crediderit Jovinianus Beatam Virginem præter Christum Dominum alios liberos suscepisse. Hoc Davidium nulla ratione probare posse firmiter contendo. Reverà intelligimus ex epist. 81. sancti Ambrosij seu potius Concilij Mediolanensis ad Syricium adversus Jovinianum & sectatores, hos hæreticos in ea mente fuisse, scilicet Christum Dominum conceptum quidem ex Virgine non potuisse generari. *Quanta dementia fœnestorum latratuum ut iidem dicerent Christum ex Virgine non potuisse generari.* Et infra, *sed de viâ perversitatis produntur dicere Virgo concepit, sed non virgo generavit.* Quod quidem confundendæ Virginitatis Mariæ artificium est à mente Bonosi vehementer alienum, qui virginitatem non in partu, sed solum post partum substituisse inficiabatur.

Enimverò cum Helvidio contendebat sanctissimam Virginem præter Christum alios procreasse liberos. Itaque Jovinianus non recognoscebat Jesum Christum ex Virgine
natum

natum, licet ex Virgine conceptum fateretur. Sed Helvidius quem sequebatur Bonosus, credebatur Christum de Virgine natum & conceptum, & in matre post puerperium, virginitatis permansionem negabat. Quippè liberos alios ex Josepho Mariam suscepisse defendebat, appellatos in Evangelio fratres Domini. Igitur hæreses Joviniani & Bonosi magnam habent dissimilitudinem.

Sanctus Augustinus hujusce dissimilitudinis argumentum certissimum nobis suppeditat libro de hæresibus ad Quodvultdeum, quem quadraginta circiter annis post condemnationem Joviniani & Bonosi scripsit. Ait enim suâ ætate hanc hæresim ortam esse cum adhuc juvenis esset, & mentione factâ præcipuorum capitum quæ S. Hieronymus confutaverat, addit Jovinianum destruere Virginitatem Mariæ, dicentem eam pariendo fuisse corruptam. Quod cum iis quæ de hac hæresi retulit S. Ambrosius congruit. *Ista hæresis Joviniani orta est atate nostrâ, cum adhuc juvenes essemus: hic omnia peccata sicut Stoici philosophi paria esse dicebat nec posse peccare hominem lavacro regenerationis accepto, nec aliquid prodesse jejunia vel à cibis aliquibus abstinentiam. Virginitatem Maria destruebat, dicens eam pariendo fuisse corruptam.* Et infra, convincit manifestè, Bonosum ad Joviniani hæresim nunquam defecisse quippè cum animadvertat istam hæresim vix ortam, extinctam & oppressam fuisse, nulliusque Episcopi mentem occupasse; *Cito tamen ista hæresis oppressa est & excincta est, nec usque ad deceptionem aliquorum Episcoporum potuit pervenire.* Non videtur credibile ita loquutum esse S. Augustinum, si sententiam Joviniani sequutus fuisset Bonosus, quippe cum iste Bonosus episcopus esset quem episcopi Macedoniæ in jus vocaverant ad Concilium Capuense, quem Concilium Capuense ad Concilium Macedoniæ remiserat, qui proinde suarum hæreseon

Epistol.
suprà cita-
ta.

S. Aug.
de hæres.
ad Quod-
vultdeum
num. 82.

hæreseon procaci libertate, rempublicam ecclesiasticam & civilem miscuerat.

Ex his igitur colligere necesse est Bonosum non fuisse Joviniani sectatorem, utriusque hæreses fuisse omninò dissimiles: proindeque nihil absurdius contingere potuisse Syricio, quàm de Joviniani condemnatione mentionem facere in hac adversus Bonosum epistolâ.

David. II. Secunda Davidij objectio non vehementius hanc epistolam Syricij in suspicionem adducit, est alterum argumentū negativum assumptum ex eo quod, cum accusatores Bonosi ad Concilium Capuense venerint, S. Ambrosius qui aderat, de condemnatione hæresis Joviniani nihil dixerit: quod sine horribili memoriæ lapsu contingere non potuisset, & argumentum fuisset Sedem Apostolicam despectui & aspernationi maximæ fuisse Sancto Ambrosio. Quod cum fieri nulla ratione possit, concludit Davidius hanc Syricij epistolam esse falsam & suppositiciam.

His omnibus respondere non est difficile. Primò, si acta Concilij Capuensis superessent, ex his possemus perspicere an S. Ambrosius de condemnatione Joviniani mentionem quamdam fecerit, aut eam prætermiserit. Secundò, si hæresis Joviniani cum hæresi Bonosi dissimilitudinem habuit, quid opus erat de ea loqui? Præterea cum S. Ambrosius alicujus negotij mentionem omittit in Concilio cui interest, quis ex hac agendi ratione colligere potest argumentum, ad probandam fictionem epistolæ Syricij? Hoc certè ratiocinij genus quo placet uti Davidio, non solum absurdum, verum etiam insulsum & ineptum videtur.

David. III. Proponit adhuc argumentum negativum & postquam ex Gennadij & Gelazij Papæ testificatione, dixit Bonosum in hæresem Photini qui Christi divinitatem negabat, incidisse, contendit incogitabile esse Syricium ei non exprobrasse tam infandæ hæresis crimen in epistolâ

epistolâ ad Anysium, & Episcopos Macedoniæ.

Quamobrem cum hæc Epistola Photini mentionem nullam faciat, eam falsam ac supposititiam esse defendit. Primò, Non dicit Gennadius Bonosum incidisse in hæresim Photini. Dicit solum ætate suâ Photinianos appellatos fuisse Bonosiacos, fortasse quia errorem Bonosi sequebantur Photiniani, vel quia Bonosiaci quadam accessione suæ sectæ principis errata cumulantes, Photini errorem tuebantur. Sed observat Gennadius eo nomine suo tempore fuisse nuncupatos *contra Photinianos qui nunc vocantur Bonosiaci*, & non ait Bonosiacis antea Photinianorum nomen fuisse. Secundò, Neutiquam etiam dixit Gelasius Papa in Concilio Romano Bonosum incidisse in immanem hæresim, cujus crimine postulatur in hac epistolâ, "scilicet non solum injuriâ affecisse Virginitatem Matris, "verum etiam filij divinitatem violasse, dato nomine factioni seu conjurationi Photini. De his enim ne verbum quidem occurrit in Concilio Romano quod citat in margine Davidius, sed è contra mentionem facit Simonis Magi, Nicolai, Cherinti, Marcionis, Basilidis, Ebionis, Pauli Samozateni, Photini, Bonosi, & Joviniani, & eos quasi sectarum ac hæreseon diversarum duces & autores designat, quorum personas, opera, errores & sectatores condemnat. Sed ut nemini dubium suboleat de inconsideratione ac temeritate qua Davidius sibi argumenta & mendacia ad suam causam sustentandam fingit, hic decretum Concilij Romani exscribere non erit supervacaneum. *Hac omnia & his similia qua Simon Magus, Nicolaus, Cherintus, Marcion, Basilides, Paulus etiam Samozatenus, Photinus, Bonosus; & qui simili errore defecerunt, Montanus quoque cum suis obscenissimis sequacibus Apollinaris, Valentinus sive Manichæus, Faustus, Africanus, Sabellius, Arius, Macedonius, Eunomius, Novatus, Sabbatius, Cælestius, Domatus, Eustatius, Jovinianus, Julianus Celanensis, Cælestinus,*

Liber de
scriptori-
bus Eccles.
cap. 14 in
Audentio.

David.
pag. 564.
lin. 14.

T

Maximi

Maximinus, Priscillianus ab Hispaniâ, Nestorius Constantinopolitanus, Cynicus, Lampetius, Dioscorus, Eutyches, Petrus & alius Petrus è quibus unus Alexandriam, alius Antiochiam maculavit. Acatius Constantinopolitanus cum confacerdotibus suis nec non & omnes hæretici eorumque discipuli sive schismatici docuerunt vel conscripserunt, quorum nomina minimè retinentur non solum repudiata, verum etiam ab omni Romanâ Catholicâ & Apostolicâ Ecclesiâ eliminata atque cum suis autoribus autorumque sequacibus sub anathematis indissolubili vinculo in æternum consitemur esse damnata.

David.
pag. 565.

Epist.
part. 1.

IV. Contendit hujus epistolæ initio occurrere verba quæ Pontificiæ dignitati ac auctoritati minimè congruunt. Hæc scilicet, *Accepi litteras vestras à Bonoso episcopo quibus vel pro veritate vel pro modestiâ nostram sententiam sciscitari voluistis.* Et prorsus insulsâ ironiâ dicit Innocentium primum, quem Syricij discipulum fuisse animadvertit Joannes Lannoyius parum processisse sub tanti præceptoris Magisterio; quippè cum adeo discrepantia proferat epist. 24 ad Concilium Carthaginense. *Antiqua traditionis exempla servantes & Ecclesiastica memores discipline nostra vel vestra religionis vigorem pronuntiaretis veneratione vel una ratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbastis esse judicium, scientes quod Apostolica Sedi cum omnes hoc loco positi, ipsum sequi desideremus Apostolum, debeat à quo ipse episcopatus & tota auctoritas nominis ejus emerisit. Quem sequentes tam mala tam damnare novimus quàm probare laudanda.* Et Epistola sequenti ad Concilium Milevitanum. *Quoties præsertim fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres & cœpiscopos nostros non nisi ad Petrum id est sui nominis & honoris autorem referre debere, velut nunc retulit dilectio vestra.* Causam suam adversus Davidium sustentandam relinquo fortissimo Lannoyio, solum breviter ac strictim dico sedem Apostolicam
semper

semper consultam fuisse in omnibus negotiis quæ ad fidem pertinere visa sunt, Epistolæque ab Episcopis Macedoniæ ad Syricium Papam, & Conciliis Carthaginensi & Milevitano ad Innocentium scriptas, esse certissimum hujusce veritatis argumentum, nec posse ex duobus locis à Davidio citatis quicquam assumi ad concludendum Innocentium credidisse majorem sibi competere quàm Syricio auctoritatem.

Sed revera Pontifices super negotiis ad fidem aut ad disciplinam spectantibus consulti, sibi supremorum iudicium potestatem non arrogabant. Hoc enim intelligimus ex Epistola Innocentij Papæ ad Victricium Rothomagensis episcopum, qui eum de multis disciplinæ capitibus consuluerat, Epistolâ cujus stylum non minore moderatione temperaverat quàm Syricius. Dicit enim: *Et si tibi carissime pro merito & honore Sacerdotij quo plurimum polles vivendi & docendi secundum ecclesiasticas regulas nota sint omnia, neque est aliquid quod de sacris lectionibus tibi minus collectum esse videatur, tamen quia Romana Ecclesia normam ad auctoritatem magnoperè postulasti, voluntati tuæ morem admodum gerens, digestas vitæ & morum probabilium disciplinas annexas litteris meis misi.*

Innocent.
Epist. 2. ad
Victiciū
Rothom.

Et paulò inferiùs de regulis Ecclesiæ Romanæ quas mittebat non minus moderatè & humiliter ait, *non quod nostra præcepta aliqua imperentur.* Non minus sublimi humilitate fultus Pontifex prædictus respondet Exuperio Episcopo Tolosano qui ejus consilium expetierat. *Consulenti tibi, frater Charissime, quid de propositâ specie unaquaque sentirem pro captu intelligentia mea quæ sunt visa respondi quid sequendum, vel docilis ratio persuaderet vel auctoritas lectionis ostenderet, vel custodita series temporum demonstraret. Et quidem dilectio tua institutum sequuta prudentem ad Sedem Apostolicam referre maluit quid de rebus dubiis custodire deberet potiusquam usurpatione præsumpta quæ sibi*

viderentur de singulis obtinere. Cur enim magis pudendum putemus discere aliquid quàm omninò nescire? mihi quoque de collatione docilitas accedit, dum perscrutatis rationibus ad propositum respondere compellor, eoque fit ut semper aliquid addiscat qui postulatur ut doceat.

Possem faciliè infinitas litteras Romanorum Pontificum exscribere ante & post Pontificatum Syricij moderatione & humiliore stylo temperatas. Sed his impræsentiarum opus non est, ut intelligamus non adeò infelicitè processisse Innocentio rerum ecclesiasticarum studium sub magisterio Syricij, & Davidij argumentum adversus hanc Epistolam prorsus insulsum ac supervacaneum esse.

David.
pag. 565.

V. Quinta petitur objectio ex argumentis quibus Syricius contra Bonosum Mariæ Virginitatem comprobatur, quæ adeo imbecilla atque infirma videntur; ut prorsus incredibile sit, inquit Davidius, hanc Epistolam posse „ adscribi decenter non solum Syricio, sed ulli Summo „ Pontifici. Hæc autem argumenta, inquit, ad hoc rati- „ cinium recidunt quod cum scilicet Salvator cruci affixus „ Virgini Joannem commendasset, *Mulier ecce filius tuus,* „ pariterque sancto Joanni Virginem, *Fili ecce mater tua,* „ vult hujus epistolæ autor ex hoc assumi certissimum ar- „ gumentum Virginitatis Beatæ Mariæ. Nam, inquit hic „ autor, si liberorum suscipiendorum necessitate Maria „ conjuncta fuisset Josepho, nunquam ab eo separari filius „ Dei passus fuisset. Neque enim eam suscepturam ex Jo- „ sepho filios à viri consortio separare voluisset. Sed hoc „ ratiocinium adeo imbecillum videtur, ut ipse crederem „ vehementer officere famæ Magni Pontificis, si tam cer- „ tam opinionem tam incerto fundamento sustentasse pu- „ tarem. Enimverò totum hoc ratiocinium nititur fide „ opinionis asserentis Josephum post Christi Domini pas- „ sionem in vivis permanisse. Si enim ante Crucis suppli- „ cium decesserat Josephus nihil concludendum superesset „ ad

„ ad Mariæ Virginitatem, ex eo quod suam matrem extre-
 „ mum trahens spiritum, alteri quàm Iosepho Christus
 „ commendaverit.

Fateri necesse est hanc opinionem quæ subijcit sanctum Iosephum vixisse superstitem Christo Domino, nec probabiliorem nec veriorum esse: sed eam quam sequitur S. Epiphanius quæ Iosephum circa tempus nuptiarum in Cana Galileæ decessisse supponit esse magis certam ac securam. Verùm licet opiniones incertæ sint ac dubiæ, non semper concludendum est eas nulli Summorum Pontificum aut magnorum virorum adscribi posse, verbi gratiâ, nemo homo dubitat quin S. Ambrosius de S. Iosepho, in sententiam iverit Syricij, parique modo de matris Dei Virginitate ratiocinatus sit capite sexto libri sub titulo institutionis ad Virginem. *Dicit ergo ad matrem: Mulier ecce filius tuus. Dicit ad discipulum, Ecce mater tua. Ipse est discipulus cui mater commendabatur. Quomodo uxorem tolleret, si fuerat Maria mixta conjugio aut usum thori conjugalis cognoverat?* Autor libri de operibus Cædinalibus Christi inter opera sancti Cypriani & in Codice manuscripto antiquo Oxoniensi Arnolfo Bonavillarensi Abbati adscripti, eandem sequitur sententiam. Sed plus dico, nam opiniones non solum falsæ, verùm etiam hæreticæ aliquando in autorum scriptis occurrunt quas Summi Pontifices, inconsideratè dubio procul, comprobarunt. Verbi gratiâ, Zosimus si fidem adhibemus Facundo episcopo Hermianensi fidem Pelagij & Cælestij contra decessoris Innocentij sententiam laudavit & episcoporum Africæ qui eam condemnauerant, Honorius primus, hæresis Monothelitarum crimine postulatus in 6. Concilio generali condemnatus fuit. Denique si hæc Davidij methodus æqua est, & ita ratiocinari nihil vetat, ut quoties falsa aut insulsa quædam opinio in libro occurrit, nulli Romanorum Pontificum decenter adscribi possit, jam in-

S. Epiph.
 hæres. 78.
 Antidico-
 mar.

S. Ambr.
 Virg. in-
 stitut. cap.
 6. in fine.

De operi-
 bus Cæd-
 nial. ser.
 de Pass.
 Domini
 pag. 441.

Facundus
 Hermian.
 l. 7. defens.
 3. capitul.
 pag. 277.
 litt. C.

finiti Pontifices ab infinitis erroribus eximentur, eisque pontificiæ amplitudinis excusatione uti licebit. Fides non erit adhibenda ipsimet Scripturæ Sacræ de contentione sancti Pauli & Petri super circumcissione, quoniam cum sententia sancti Petri falsa sit vel ejus culpa non tam in falsitate sententiæ quàm temeritate posita, ut observat Tertullianus, nec Petro nec ulli successorum Pontificum tribui poterit. Jam ora teneant qui bullam unam sanctam Bonifacij VIII. adversus Philippum pulchrum obtrudere solent, quippe mendaciis & erroribus plena decenter Pontifici Romano ascribi nequit. Ipsamet concordata fœderis isti inter Leonem decimum, & Franciscum primum falsa ac supposititia æstimari debeat, nam falsis & insulsis ratiociniis non indigent. Denique maxima in culpa fuit Gregorius XI. dum hæc extremis tabulis sanxit.

Item volumus, dicimus & protestamur ex nostrâ certa scientiâ quod si in consistorio & in Conciliis vel sermonibus vel collationibus publicis vel privatis ex lapsu lingua aut aliâs ex aliqua turbatione, vel etiam latitiâ inordinatâ aut præsentia magnatum ad eorum forsitan complacentiam seu ex aliqua distemperantia vel inadvertentia aut superfluitate aliqua dixerimus erronea contra Catholicam fidem quam coram Deo & hominibus publicè ut tenemur præceteris profiteamur, colimus & colere cupimus seu forsitan adhaerendo aliquorum opinionibus contrariis fidei Catholice scienter quod non credimus vel etiam ignoranter aut dando favorem aliquibus contra Catholicam religionem obloquentibus illa expresse & specialiter revocamus, detestamur, & habere volumus pro non dictis. Hæc enim dicere non potuit nisi persuasus Romanum Pontificem posse omnia peccata hic expressa committere. Verùm cum hæc omnia Summo Pontifici decenter adscribi nequeant, jam necesse erit ad mentem Davidij hoc Gregorij XI. testamentum inter apocrypha & supposititia rejicere, quam-

vis nemini homini litterato de ejus veritate dubium suboleat, & publici juris fecerit Dominus Lucas D'acherius doctissimus Monachus ex Codice MS. Abbatiae Casæ-Dei, cujus opes multis accessionibus hic Papa cumulavit.

Immeritò etiam Davidius Nicolao I. Papæ adscribit epistolam quartam ad Episcopos Galliae super negotio Rothaldi episcopi Sueffionensis. Quippè cum ipsemet probet pag. 818. & 819. sui operis, hunc Papam pessimo & insulssimo usum esse ratiocinio, dum sibi vindicare " conatus est, ita ut singulare Sedis Apostolicæ privilegium, jus habendæ quaestionis de causis simplicium presbyterorum, vi legis, ex qua hoc privilegium omnibus Patriarchis commune intelligitur.

Verumenimverò si hæc omnia Davidio non satisfaciunt, illumque clumbis ac prorsus enervatæ critices non convincunt, percontarer libentissimè qua ratione fieri possit ut Holsténius cui res Summi Pontificis multis de causis charissimæ esse debebant, non animadverterit hanc Syricij epistolam tot sphalmatis contaminari, quæ nullatenus Romano Pontifici convenire possunt. Et si Holstenius animo falsus est, quippè cum aliquando bonus dormitat Homerus; Cur sacri Palatij Magister Collectionis Romanæ in publicum edendæ, in qua hæc epistola occurrit, facultatem dare non renuit? Cum ejus officij esse potissimè videatur cavere, ne soli ostendatur quod dedecori est Sedi Apostolicæ. Denique qui fieri potuit ut Eminentissimus Cardinalis Franciscus Barberinus qui cæteris non solum curiæ, verum etiam Ecclesiæ Romanæ prælatis, meritis ac virtutibus antecellit hanc collectionem Romanam publici juris faciendam censuerit, eam Syricio Papæ verò autori Epistolam primus restituerit & vindicaverit, nisi veram & non supposititiam esse sentiat? Sed ut uno verbo nota res ad exitum adducatur, cur Alexander VII. Papa hæc omnia Romanæ Collectionis acta vera esse judicavit? tantique

tantique illa habuit ut ære suo in editionis pretium liberaliter effuso, publicationem eorum urgendam duxerit: *Verum*, inquit Cardinalis Barberinus, *de utilitate ac præstantiâ horum actorum non aliud requirendum testimonium est post gravissimum sua sapientia præjudicium quo illa tanti habuisti ut ære tuo in editionis pretium liberaliter effuso, publicationem eorum urgendam duxeris.*

Epist. de-
dicator.
Colle&. Roman.
Alex.VII.
Papæ.

S.Ambr.
Epist.69.

VI. Ad has objectiones nova quædam accedere potest quæ cæteris antecellere videatur, quamvis in mentem Davidio non incurrerit. Scilicet hanc Epistolam de qua quæstionem habuimus, reperiri sub nomine S.Ambrosij scriptam Theophilo & Anytio, inter litteras hujusce sancti Doctoris. Et quoniam dubitare nemo debet quin sanctus Ambrosius de tempore mortis sancti Josephi cum hujus Epistolæ autore conveniat, non incredibiliter ei vindicari posse videretur. Sed his reponi potest. Primò sanctum Ambrosium in hac Epistolâ citari quod nusquam Epistolæ autori congruit. *Denique cum Bonosus Episcopus post judicium vestrum misisset ad fratrem nostrum Ambrosium.* Secundò, in operibus sancti Ambrosij hæc Episcopo inscribitur Theophilo cui nunquam negotium Bonosi fuit delegatum, sed solùm schismatis Antiocheni inter Flavianum & Evagrium de quo suprà disseruimus. Igitur planissimè constat hanc Epistolam non esse sancti Ambrosij, multasque grates esse rependendas Alexandro VII. Papæ, & Cardinali Barberino qui eam vero autori Syricio scilicet Papæ, restituerunt & vindicarunt.

CAPUT XXX.

Explicatur tertia Epistola Syricij Papa.

SI Davidius hæc omnia seria cogitatione perpenderit, non adeo mente captus videretur, ut sibi persuaderet Syricium Papam jussisse suo tempore exequi Canones Concilij Sardicensis, atque iis sancitam disciplinam instituere voluisse. Hoc tamen defendit ac propugnat sui operis pag. 634. & probat obtemperacionem Canonibus hujus Concilij hujusce Pontificis epist. 3. ad Episcopos Catholicos multarum provinciarum, in qua contendit Davidius occurrere citatum Canonem 13. hujusce Concilij de legitima inauguratione seu ordinatione presbyterorum & Episcoporum. *Tales videlicet*, inquit Syricius Papa, ut refert Davidius, *ad Ecclesiasticum ordinem permitterentur accedere quales Apostolica auctoritas jubet, non quales dico..... qui posteaquàm pompâ saculari exultaverunt aut negotiis Reipublica oporaverunt militare, aut mundi curam tractare adhibitis sibi quorundam manibus & proximorum favore stipari hi frequenter ingeruntur auribus meis ut Episcopi esse possent.*

Difficile est perspicere qua ratione spectent hæc verba Concilium Sardicense. Verumtamen præconceptam sententiam, Davidius obfirmato pectore persequitur. Revera cum hic Papa ab Episcopali dignitate arcebat eos qui rempublicam gesserant, non poterat alio niti Canone, quàm 13. Concilij Sardicensis, in quo hæc lex sancita fuerat. *Diligentissimè tractetis si fortè aut scholasticus de foro aut ex administratione episcopus fueris postulatus.*

Sed hanc Davidij objectionem diluere non est difficile.

L. Nunquam aditum ad dignitatem episcopalem Concilium

cilium Sardicense præcluse iis qui rempublicam gesserant, falsumque est hanc legem fuisse 13. Canone hujusce Concilij sancitam : quo solum vetatur episcopis nec cum presbytero aut Diacono ab Episcopo excommunicato communionem habeant.

II. Revera hæc verba citati suprâ Canonis occurrunt Canone 10. hujus Concilij, sed falsum est his ab episcopatu arceri eos, qui negotia reipublicæ gesserunt. Cum enim contra hic Canon decimus videatur confectus ad significandas cautiones quibus uti necesse est, erga eos qui cum reipublicæ negotia tractaverint, episcopali amplitudine digni judicabuntur. Quamobrem hic Canon eis procurationem episcopalem committere vetat antequam munere Lectoris Diaconi & Presbyteri aliquandiu functi sint. Hic opus est tantum exscribere hunc Canon ematque oculis subjicere, ut nemini dubitandi locus relinquatur de levissimâ Davidij accuratione. *Hosius Episcopus dixit hoc quoque necessarium existimo ut cum omni cura ac diligentia examinetur, ut si quis dives vel ex foro scholasticus Episcopus fieri dignus habeatur, non prius constituatur quàm lectoris & Diaconi & presbyteri ministerium peregerit, ut in uno quoque gradu si dignus existimatus fuerit ad Episcopatus fastigium per progressionem possit ascendere. Habebit autem uniuscujusque ordinis gradus non minimi scilicet temporis longitudinem per quos & fides, & morum probitas, & constantia, & moderatio possit cognosci: Et ipse divino Sacerdotio dignus existimatus, maximum honorem assequetur. Neque enim convenit neque scientia & bona conversatio hoc recipit, ut temerè & leviter ad id accedatur, ut Episcopus vel Presbyter vel Diaconus promptè ac facillè constituatur, sic enim merito neophytus existimetur quandoquidem beatissimus Apostolus qui fuit etiam doctor gentium maximè prohibuisse videtur, ne celeres fierent institutiones, longissimi enim temporis probatio & conversationem & uniuscujusque*

moras

mores non improbabiliter exprimere poterit omnes dixerunt ipsis placere & omnibus non oportere ea subvertere.

Præterea penitus planèque respondere possem Davidio hunc Canonem neuiquam respicere ad eos qui rempublicam gesserunt, sed qui advocati artem, ac dicendi professionem coluerunt: hoc enim significat *scholasticus de foro* cujus Syricius mentionem non facit.

III. Melius nemo nos docebit Concilium de quo loquutus est Syricius Papa in hac epistolâ quam ipsemet Syricius. At verò citat eo loci nominatim Concilium Nicænum. *Ut hac vestra subscriptione firmata Ecclesiastici Canonis dispositio quæ apud Nicæam tractata est confirmata suo merito fundatissima permaneret ut tales videlicet ad Ecclesiasticum ordinem permitterentur accedere quales Apostolica autoritas jubet, non quales dico vel eos qui cingulo Militiæ optaverunt militare aut mundi curam tractare adhibita sibi quorundam manu & proximorum favore stipati, hi frequenter ingeruntur auribus meis ut Episcopi esse possint qui per traditionem & Evangelicam disciplinam esse non possint.*

IV. Davidius qui sibi finxit hunc Papam de Concilio Sardicensi in hac epistolâ loqui, respondet sub nomine Concilij Nicæni citari; juxta mentem Justelli quam sibi arrogare conatur. Enimverò observat Justellus in præfatione ad Codicem universæ Ecclesiæ, ut ostensuri sumus cap.35. hujus libri, plurium Conciliorum Canones sub nomine Nicæni fuisse citatos. Sed huic solutioni non est locus in hac controversiâ. Ut enim verum sit sub nomine Nicæni Concilij citari Canones, oportet eos alibi quàm in Concilio Nicæno reperiri. Sed immò quæ citat Syricius, in Sardicensi Concilio nusquam reperiuntur. Sed in Nicæno, Canone scilicet Secundo. Ego verò neminem hominem esse puto cui non facillimè perspectum sit ex hujus epistolæ Syricij lectione mentem hujusce Pontificis fuisse,

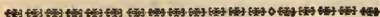
fuisse, vetare ne indigni ad episcopalem celsitudinem eveherentur. Hoc enim præ se ferre videtur titulus *ut indignus nullus efficiatur Episcopus*. Ideoque citat locum S. Pauli ex Epistola 1. ad Timotheum, & ait *Denique ad Timotheum sic loquitur manus nemini cito imposueris, neque communicaveris peccatis alienis, quod præterea memoratur ut examine habito, & probitate morum & Ecclesiastico labore sit commendatior, qui vocatur in medium ut Summum Sacerdotium possit accipere probatus iudicio non favore: susceptus veritate non gratiâ, Apostolico ordine functus non præcipiti voluntate*. Et certè nemini dubium superesse potest ex secundo Canone Concilij Nicæni trecentorum octodecim Patrum institutum non fuisse a mente Syricij alienum, licet diu post Concilium Nicænum Sedem Petri occupaverit. Porro hîc Canonem integrum exscribere juvabit. *Quoniam plura aut per necessitatem aut alios cogentibus hominibus ex gentili vitâ nuper accedentes ad fidem & instructos brevi tempore mox ad lavacrum spiritale perducerent, simulque baptizati sunt, ad Episcopatum vel ad presbyterium promoverent, optimè placuit nihil tale de reliquo fieri, nam & tempore opus est ei qui catechizatur & post baptismum probatione quam plurima. Manifesta est enim Apostolica Scriptura quæ dicit: Non Neophytum ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

1. Ad Tim.
cap. 3.

Ex his planissimè constat Synodum Nycenam & Syricium Papam non aliud habuisse consilium quàm verandi episcoporum ordinationes temerarias ad mentem sancti Pauli Epistola prima ad Timotheum quam Concilium istud & ipse Papa æquabili ratione citant. Equidem scio eandem sancti Pauli doctrinam decimo Canone Concilij Sardicensis occurrere, sed cùm palam & apertè dicat Papa Syricius se nominatim ac conceptis verbis de Concilio Nicæno loqui quid ei imponere necesse est, mentem fuisse de Concilio Sardicensi quod in animum fortasse non incurrit,

rit,

rit, quodque non simpliciter vetavit ut Concilium Nicæ-
num & Papa Syricius viros sæculi negotiis implicatos epi-
scopalibus infulis exornari: sed cautiones adhibendas præ-
scripsit adversus eos qui cum professionem sæculi colue-
rint episcopali magistratu digni judicabuntur, statuitque
ut jurisconsulti continuo tempore locuti sunt non esse ejus-
modi homines per saltum promovendos prætermisiss in-
feriorum ordinum gradibus Lectorum scilicet, Diacono-
rum, & Presbyterorum, quod statutum eadem sancti
Pauli doctrina fultum omnino diversum est.

CAPUT XXXI.

*Sententia Concilij Constantinopolitani anno
Christi 394. Pontificatus Syricij ann. 10.
de Causis Episcoporum.*

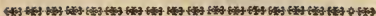
CARDINALIS Baronius Tom. 4. Annalium nos docet
Anno Christi 394. num. 25. 26. & 27. hoc Concilium
celebratum fuisse occasione Dedicationis Basilicæ quam
Rufinus præfectus prætorio Constantinopoli ædificaverat
in honorem SS. Petri & Pauli, & ad hujus sacri ceremo-
niam celeberrimos Orientis Episcopos exciverat.

Ex eodem Cardinali intelligimus (juxta Balzamonem
cui accepta refert acta hujus Concilij quæ citat) contro-
versiam inter Agapium & Gebadium pro Episcopatu
Bostrensi ibi fuisse terminatam, decretumque fuisse epi-
scopum non posse à duobus vel tribus episcopis judicibus
sua dignitate spoliari, sed à pluribus in Concilio Provin-
ciali congregatis. *Iidem convocati episcopi diēā die scili-
cet 3. Kal. Octobris Arcadio tertium & Honorio secundum
Cass. Constantinopoli confidentes controversiam inter duos*

illos Episcopos scilicet Agapium & Gebadium utrumque sibi vindicare satagentem episcopatum Bostrensem obortam iudicio definire, eo modo quo acta declarant ibidem à Theodoro narrata : Nimirum ex sententia Theophili Episcopi Alexandrini definitam non licere deponi Episcopum à duobus vel tribus aliis Episcopis, sed majoris tantum Synodi arbitrio nempe ejusdem provinciae episcoporum sententia.

Ex his actis à Baronio citatis discimus multos huic Concilio interfuisse episcopos & presbyteros. Nomina XXI. nobis indigitat; inter quos eminent illustris Nectarius episcopus Constantinopolitanus antecessor sancti Chrysostomi qui Pœnitentiarium abire magistratu coëgit, S. Gregorius Nissenus, & Amphilocheus Episcopus Iconiensis duo post S. Gregorium Nazianzenum & sanctum Basilium ecclesiae Orientalis lumina.

Non sunt multa in hoc Concilio cogitatione reputanda, quippe mentem suam satis aperta testificatione explicat. Ex hoc enim clarissime intelligitur hujusce Concilij Patres non æstimasse Papam posse primæ cognitionis iudicio dirimere episcoporum lites, ut contendit Davidius, operis sui pag. 16. quippe cùm hoc jus solitario Concilio provinciali adscribant. Nullam etiam hi patres mentionem faciunt de appellatione ad Sedem Apostolicam, aut de aliis à Concilio Sardicensi adhibitis cautionibus. Quod certissimo argumento esse potest nondum in eorum mentem incurrisse obtemperacionem huic Concilio: licet ab ejus coactione jam 48. anni effluxerint. Verum enim verò in contrariam potius sententiam ivisse videntur cum jus abdicandi suo munere episcopi provinciali Concilio singulariter adscribant; ut ex his verbis patet, *sed majoris tantum Synodi arbitrio, nempe ejusdem provinciae Episcoporum sententia.*

CAPUT XXXII.

Antoninus Episcopus Ephesi ab Eusebio Valentinopolitano accusatus. Plures Episcopi in Asia ob Simoniam crimen Episcopatu pulsæ, circa annum Iesu Christi 400. & 401. sub Anastasio Pontifice, Arcadio & Honorio Imperatoribus.

ACCUSATIONIS Antonini seriem nobis explicat Palladius in vitâ sancti Chrysostomi, nec non abdicationis episcoporum Simoniacorum. Præterea litis ejusmodi actiones speciatim exponit, adeo ut non sit valdè difficile intelligere usum & consuetudinem ecclesiæ, atque utrum his temporibus necesse fuerit in causa abdicationis episcopi ad Summi Pontificis aut aliorum judicum forum confugere. Ait igitur 13. indictione scilicet elapso mense Septembri anni 400. venisse Constantinopolim Asiæ episcopos necessitatum ecclesiasticarum gratiâ, & ibi remoratos esse præsentibus & aliis episcopis, ex Scythiâ quidem Theotimo, ex Thraciâ verò Ammone Ægyptio, & ex Galatiâ Arabiano, metropolitibus omnibus ac senibus qui viginti duorum Episcoporum implebant numerum. Convenientibus autem omnibus & communicantibus observato Eusebium quemdam Valentinopolitanum Episcopum congregato Concilio una Sabbathi astitisse, libellosque tradidisse Synodo, præposito, ut decuit Joannis nomine, contra Antoninum episcopum Ephesi, septem capitula continentes. Unum quidem quod fusi sacris vasibus argentum in nomine filij deposuerat.

Palladius
dialog. de
vita S.
Chrysost.
cap. 13.
pag. 24.
litt. B.

„ rat. Secundum quod sumptum de ingressu baptisterij
 „ marmor in suo balneo posuit. Deinde columnas Eccle-
 „ siæ plures annos intra suum crexit triclinium. Quartum
 „ quod puer ejus homicidium perpetravit, quem habet in
 „ ministerio irreprehensum. Quintum quod prædia reli-
 „ cta Ecclesiæ à Basilina, Imperatoris Juliani matre ven-
 „ didit, sibi que detinuit pretium. Sextum quod cum uxore
 „ propriæ abrenuntiasset, rursus illi congressus est,
 „ filiosque ex ea procreavit. Septimum quod pro lege ac
 „ decreto habet, ordinationes episcoporum vendere pro
 „ modo reddituum. Adjunxitque adesse qui dederant &
 „ ordinati fuerant ipsumque qui acceperat, eorumque
 „ omnium probationes se habere asseruit.

Sanctus Chrysostomus tot criminibus accusatum episcopum intuitus, nec sibi persuadens tot contumeliis jure effici posse, enixè rogavit Eusebium ut ab hac criminatione desisteret, illique exposuit ejusmodi negotiorum genus post inquisitionem sæpè ad nihilum recidere. Sed nullis Chrysostomi precibus moveri potuit, nullas voces tractabiles audivit, licet veris criminibus Antonini nomen contaminaret, irritata ira atque vehementi exacerbatione mentis agitabatur non solum episcopo non convenienti, verum etiam ab ejus sanctitate ac dignitate prorsus alienâ.

Quamobrem ab accusatione non destitit, immò verò stomachosior obfirmato pectore persecutus est. Igitur cum
 „ Chrysostomus hæc sibi infelicitè procedere sentiret,
 „ hortatur, inquit Palladius Paulum Heracleæ Episcopum
 „ qui Antonino studere videbatur, ut eos in amicitiam
 „ copulare contenderet, surgensque Ecclesiam ingressus
 „ est, unâ cum episcopis excusatione data temporis
 „ imminentis sacrificij. Pacem verò populo ex more
 „ imprecatus, sedit cum episcopis reliquis. Clam autem
 „ introgressus accusator Eusebius coram populo omni,
 „ & episcopis libellum alium porrigit, eadem continen-
 tem,

tem, adjurans Joannem sacramentis horrendis, quibus “
salutem quoque principum addidit tanto cum tumultu “
ut putarent populi ejus impudentiâ territi eum à Joan- “
ne petere ut vitam sibi à Rege impetraret. “

Joannes ubi viri instantiam advertit, ne in populo “
perturbatio ulla oriretur, libellum sumpsit, lectisque di- “
vinis eloquiis, Pausophium orat Pisidiæ episcopum di- “
vina offerat ut munera: Ipseque cum Episcopis reliquis “
exiit, cavebat enim animo turbido juxta Evangelium, “
sacrificia offerre. Ubi verò dimissus est populus, sedens “
in baptisterio cum Episcopis reliquis, accusatorem co- “
ram omnibus advocat, dicens ei: Rursus tibi eadem di- “
co: plurimi tristitia vel ira compulsi, multa & dicunt & “
scribunt quæ probare non possunt. Si igitur apertè nosti, “
de quibus illum accusare vis (neque enim volentem “
repellimus neque trahimus non volentem,) antequam “
legatur libellus elige quod expedit tibi. Postquam enim “
fuerit lectus, & in aures omnium venerit, confectis com- “
mentariis, non jam licebit tibi cum sis episcopus absolu- “
tionem flagitare. Ad hæc ille in proposito durat. Jubent “
itaque libellum recitari, lectæque sunt memorata capitula. “

Postea dicunt Joanni seniores episcopi, & si unum “
quodque capitulum per se impium est, & undique sacris “
legis interdictum, ne tamen videamur in his quæ sugge- “
sta sunt nobis omne studium ponere, ab eo quod est “
horribilius dictu fiat inquisitionis initium. Si enim illud “
inventum fuerit: verum, nulla de capitulis illius radix “
omnem præ se iniquitatis speciem ferat juxta illum qui “
ait radix malorum omnium est cupiditas. Qui enim “
super innocentem accipit munera & sancti Spiritus lar- “
gitionem pecunia se vendere putat, quo pacto jam par- “
cet ornamentis aut lapidibus aut fundis Ecclesiæ? Tunc “
Joannes examen inchoans, Antonino ait, quid ad hæc “
dicis, Antonine frater? Negavit ille necessario. Quan- “

„ do enim ab his ipsis initiis confusionem confiteretur
 „ suam? Interrogati qui dederant, negarunt & ipsi. Cùm
 „ hoc examen ad horam usque octavam diligentius agi-
 „ tur, ex argumentis quibusdam indicium formabatur.
 „ Postremò venit ad testes quibus adstantibus & illi de-
 „ derant, & ille susceperat. Non ad erant testes qui necessariò
 „ citandi erant. Difficultatem rei intuens Joannes pro Eccle-
 „ siæ purgatione ut testes faciliùs adhiberentur per se ire in
 „ Asiam consentit, perficiendi examinis gratiâ. Antoninus
 „ ubi vidit Joannem impigrè exequi paratum quod institue-
 „ rat, neque corrumpi posse judicium mali sibi conscius
 „ adiit quendam è principibus cujus prædia quæ habebat
 „ in Asiâ, sibi curæ erant, orans ut Joanni impedimento
 „ esset ne abiret in Asiam, promittens se adhibiturum
 „ testes. Protinus ex palatio mandatur Joanni in hæc ver-
 „ ba. Indignum est te cum sis episcopus, & nostrarum
 „ animarum pater in tantâ tumultus expectatione, dimis-
 „ sâ civitate peregrinationem in Asiam subire velle cum
 „ testes adhiberi possint. Erat autem tumultus causa Gay-
 „ nus Barbarus. Quid multis immorer? manere illi per-
 „ suasum est, ita tamen ut judicij non omitteret curam
 „ testesque maturè adesse mandaret. Optata fuit accusato
 „ ipsa dilatio vel modica testium, quos aut pecuniâ aut
 „ potentiâ fugare posse confideret. Prævidit ista Joannes
 „ Concilioque Synodi præsentis habito quosdam ex præ-
 „ sentibus episcopis in Asiam mittit ad testes interrogan-
 „ dos. Tres ex omnibus electi sunt, Syneletius Metropo-
 „ litanus, Hefychius Opariensis & Palladius Helenopoli-
 „ tanus episcopus. His dederat Synodus in mandatis, ut
 „ qui intra duos menses non occurrisset Hypæpis Asiæ Ci-
 „ vitati; ad sua tuenda jura quod vicini essent, & qui ar-
 „ guebantur, & episcopi reliqui à Syneletio, sociisque ju-
 „ dicandi, excommunicatus esset. Descenderunt igitur
 „ Smyrnam prænominati episcopi Syneletius & Palladius:
 „ Hefychius

Hefychius enim quod faveret Antonino, finxit se valetudinarium, significaruntque continuò per litteras utrique partibus adventum suum ut concurrentes in memoratam civitatem, impleant quæ polliciti fuerant. Illi ante judicium adventum amicitias iniverant partim per suam auro, partim jurejurando constricti. Congregati igitur in ipsa civitate, Judices ludere se posse putabant dilatione testium quasi peregrè profecti essent ob varias causas. Ad hæc Judices accusatorem rogant, intra quos dies adducturus esset testes, se expectaturos pollicentes. Ratus ille eos aëris inclementiam ferre graviter, ac per id velle discedere (erat enim fervor æstivi solis) intra quadraginta dies producturum promittit testes, aliàs pænæ Canonum sua spontè se subjecit. Expectavere Judices quadraginta dies, cum ille ad inquirendum dimissus testes omisit hoc interim & Constantinopolim venit, illicque delituit. Ubi verò nusquam comparuit, scripsere Judices omnibus Asiæ Episcopis denuntiantes excommunicatum sive ut desertorem sive ut detractorem. Post hæc alios quadraginta dies persistentes cum ille minimè appareret, Constantinopolim rediere. Illic invento Eusebio ei quæ gesserat exprobrabant. Rursus ille infirmitatem corporis allegans pollicetur exhibiturum. Per hanc temporis moram moritur Antoninus, quicum erat Eusebio contraversa, quæ sic in judicio remansit.

Utrumque res sint ex ejusmodi litis actione nihil colligere possumus nisi primò Episcopum accusantem & in jus vocantem alterum, ad aliud non confugisse tribunal quàm Episcoporum unà congregatorum, idemque recognovisse pariter Præsulem accusatum & in jus vocatum ad tuendam & sustentandam suam innocentiam.

Secundò, Dubium de autoritate Concilij particularis ad dirimendas episcoporum causas fuisse adeò à mente Patrum hujus Synodi alienum, ut ipsimet hoc judicium

conficiendum tribus delegarent cum potestate excommunicandi eos qui in culpa esse viderentur.

Sed continua hystoriæ narratio ex qua intelligimus ea quæ adversus Asiæ episcopos crimine ordinationis emptæ convictos confecta sunt, rem totam magis explicat. Nam Palladius idem nos docet Ephesina Sede vacante per obitum Antonini S. Chrysostomum accepisse litteras à clero hujus urbis & pluribus episcopis quibus eum per sacra omnia obtestabantur uti Ecclesiæ Ephesinæ ad extremas angustias redactæ, & in discrimen imminens adductæ opem ferret, quamobrem posthabitâ corporis debilitate & hiemis magnitudine statim proficisci, & navim conscendere decrevit. Ideo curam Ecclesiæ suæ Severiano Gabalitano episcopo commisit, quicum familiaritas, & necessitudo intercesserat, meritorum ejus erga se gratiâ quamvis esset insignis Sycophanta.

Cùm igitur Chrysostomus navim conscendisset penè naufragium fecit ortâ tempestate, sed tandem Apamæam feliciter appulit, ibique episcopi Palladius, Syrinus, & Paulus qui opperiebantur occurrerunt. Hi quatuor episcopi simul Ephesum pedites iter fecerunt, statimque post adventum episcopos Lydiæ, Asiæ, & Cariæ numero 70. pluresque alios coëgerunt qui famâ ac nomine S. Chrysostomi accensi, potissimùm ex Phrygia advenerunt. In his Comitii Eusebii defuncti Antonini accusator quem episcopi Simoniaci pecuniâ non oppugnaverant eos criminari non destitit.

Eorum ergo negotium fuit accuratè discursum in hac 70. Episcoporum Synodo Ephesinâ, auditi sunt testes, rei convicti, ac crimen confiteri coacti excusationem dederunt consuetudinis captandæ pro ordinationibus pecuniæ quam apud suos licitam, immo & confirmatam æstimabant. Ideoque supremæ cognitionis judicio ex his sex episcopatu abierunt data illis solitariâ facultate excipiendæ
de

de manu Sacerdotis Eucharistiæ in termino mortis.

Primò. Ecce sex aut tredecim episcopi juxta Sozomenum in Concilio abdicati minimè œcumenico à quo nulla provocatio ad Apostolicam Sedem aut ad aliud tribunal unquam apparuit.

Secundò. Theophilus Alexandriæ episcopus qui fuit S. Chrysostomi hostis acerrimus, continentit tempore in eum crimen congerere conatus est, ob eorum sex Episcoporum abdicationem, quos sexdecim esse fingebat, ut eidem majus odium pareret. Sed nunquam dixit eos Episcopos deber cappellare ad Sedem Apostolicam, nunquam de jure iteratæ recensionis seu *revisionis* coram Judicibus recuperatoriis mentionem fecit, quippè cum ei Concilium Sardicense prorsus ignotum fuerit.

Pallad. in
vita S.
Chrysost.

Tertiò. Nemo dubitat inimicos S. Chrysostomi non potuisse sustinere vehementem amorem justitiæ ejus in abdicatione episcoporum simoniæ labe pollutorum. Sed argumento nullo probari potest ejusmodi episcoporum consilium fuisse, hujus Synodi judicium enervare ac vanum reddere Arte appellationum ad Sedem Apostolicam, aut morem gerendo decretis Concilij Sardicensis.

Quartò. Hos episcopos non solum sede pullos, sed alios in eorum locum suffectos fuisse refert Palladius. *In eorum autem locum substituti sunt alij virtute clari & vitâ simul & gratiâ divini sermonis ornati.*

Quintò. Revera hi Episcopi, quatuor post annis, Chrysostomo exulante in sedes restituti sunt, & in eorum locum suffecti decedere coacti sunt. Sed Palladius non nos docet ita se rem habuisse Pontificiâ aut Ecclesiasticâ potestate, idque solum adscribit conatibus conjurationis cui nomen dederant, & ait hanc restitutionem maximum attulisse ovibus Christi detrimentum. Porro ex his colligere possumus hanc abdicationem justam ac legitimam habitam fuisse, ac Judices primæ cognitionis episcoporum quan-

tumvis suam causam justam æstimaverint, totisque viribus ad sedes unde pulsi fuerant anhelarent, non scripsisse ad Sedem Romanam ut eorum negotia iterata cognitione recenseretur ad normam in Concilio Sardicensi præscriptam.

CAPUT XXXIII.

*Herenas, Donatus, Acurius, & Emilius
Episcopi Priscillianiste abdicati in Con-
cilio Toletano primo circa annum Chri-
sti 400. sed Anastasio Pontifice.*

INTELLIGIMUS ex actis hujus Concilij novem-decim episcopos, ex quibus constabat, non solum sancivisse decreta ad disciplinam ecclesiasticam spectantia, verum etiam quæstionem habuisse de pluribus episcopis, quorum fides in suspiciosa tempora inciderat propter æstum seu exacerbationem hæresis Priscilliani jussu Maximi Imperatoris capite plexi, quem plerique uti Christi martyrem in magno pretio habere videbantur. Porro ex his episcopis multi Ecclesiæ Fidei consentientes ad communionem admissi in suis Sedibus permanserant, scilicet Simposius, Dictinnius, Isonius, Vegesinus, & Presbyter cui nomen erat Comasio.

Ex his quidem Herenas nunquam vinci potuit, sed adjunctis sibi Clero & aliis tribus episcopis scilicet Donato, Acurio, & Emilio causam Priscilliani tuendam ac fidem ejus pertinaciter suscepit, ipsum uti Catholicum & sanctum Martyrem defendit. Hic autem Herenas ad rationum suarum partes multos sanctos viros traduxerat tam ex iis qui in viviserant, quam qui vita jam decesserant. *Herenas Clericos suos sequi maluerat qui sponte nec inter-*
rogati

rogati Priscillianum Catholicum Sanctumque Martyrem clamassent, atque ipse usque ad finem Catholicum hunc esse dixisset persecutionem ab Episcopis passum. Quo dicto omnes Sanctos jam plurimos quiescentes, aliquos in hac luce durantes suo iudicio deduxerit in reatum.

Hæc fuit causa abdicationis eorum in Concilio Toletano, Hunc cum his omnibus (verba sunt concepta sententiae) tam suis clericis quam diversis Episcopis hoc est Donato, Acurio, Emilio, qui ab eorum professione recedentes, maluissent sequi consortium perditorum, decernimus ab Sacerdotio submovendum quem constaret etiam de reliquis verbis suis convictum per tres episcopos multos quoque Presbyteros sive Diaconos eum perurio esse mentitum.

I. Ex his perspicimus multos episcopos Concilij privati autoritate suis sedibus pulsos & iudicatos, à cujus iudicio appellationis ad Apostolicam Sedem nullum vestigium apparet. Novem-decim episcopis in mentem nunquam venit scribere ad Romanum Pontificem, ut novos det iudices, ad examinandum utrum hoc negotium altero iudicio sit recensendum juxta normam in Concilio Sardicensi præscriptam.

II. Dicit fortasse quidam supervacaneum eis fuisse ire Romam ad obtinendam restitutionem, quoniam hæc quaestio inconsultâ Sede Apostolicâ non agitabatur. Enimvero in eadem sententiâ mentio fit cujusdam Paterni episcopi ejusdem sceleris conscij, cui communione fuit interdictum donec ab Apostolicâ Sede litteras Synodus acceperit. *Recepturi etiam in nostram communionem cum Sede Apostolica rescripserit.*

Sed responsio facilis est. Scilicet ita Patres Concilij Toletani definivisse. Quoniam huic Paterno Pontifex Romanus communione nominatim interdixerat sive Papa se ab ejus communione secreverat. Quin autem hoc verum sit dubitandi locus non relinquitur: quippè cum ad iudicandum

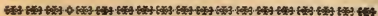
Exemplar definitivæ sententiæ Concil. Toler. 1. apud Binium pag. 601. tom. 1. Concilior. Apud Binium tom. 1. Concil. p. 601. litt. F.

candum utrū iste Paternus in episcopali sede maneret, vel ab ea discederet non statuitur expectandum esse summi Pontificis responsum: Sed speciatim decernitur Paternum debere in ecclesiastica Sede manere, ei tantummodò ad tempus imposita communionis interdictione donec Sedis Apostolicæ Antistes rescripserit. *Paternum licet pro Catholicâ fidei veritate, & publicata hæresis errore libenter amplexi, ecclesiam in qua episcopus fuerat constitutus, tenere permisimus recepturi etiam in nostram communionem cum Sedes Apostolica rescripserit.* Porro hic cultus non erat erga summum Pontificem singularis, sed & hoc officio colere omnes episcopos qui se ab alicujus episcopi rei, communionem subtraxerant in usu & consuetudine positum erat. Hujusce veritatis certissimum argumentum sententia definitiva nobis suppeditat. Nam ex ea intelligimus debere alios Provinciæ Galliciæ episcopos qui cum Symphosio communicaverant, in pace manere, scilicet ecclesiæ communionem potiri, dummodò præscribendæ à Concilio formulæ non renuant subscribere, donec Papa Romanus, Simplicius episcopus Mediolanensis & alij Episcopi catholici rescripserint. *Reliqui qui ex Provinciâ Galliciâ ad Concilium convenerant accepta formâ à Concilio missâ, si subscripserint, etiam ipsi in celestis pacis contemplatione consistant; expectantes pari exemplo quid Papa qui nunc est, quid S. Simplicianus Mediolanensis episcopus reliquique Ecclesiarum rescribant Sacerdotes.* ^a Baronius & ^b Binius quibus ejusmodi Romani Pontificis & episcopi Mediolanensis æquatio non placet, sibi sinxerunt episcopum Mediolanensem esse Vicarium Romani Pontificis. Sed constat ejusmodi interpretationem esse meram ingenij ludificationem. Enimverò cur Mediolanensis Episcopus erit potius Vicarius Papæ quàm alij Episcopi quorum æquabili ratione responsum expectandum esse pronuntiat Concilium Tolletanum? *Reliquique Ecclesiarum rescribant Sacerdotes.* Igitur

^a Annal.
anno 405.
num. 35.
^b Tom. 1.
Concil. in
notis pag.
606. ad
Concil.
Tol. 1.

tur fatendum est ex his nihil colligi posse quo cæteris episcopis Romanus Pontifex singulari privilegio antecellat in Episcoporum causis judicandis.

Nunc esse videretur locus dicendi de condemnatione Equitij in Concilio Carthaginensi anno 401. Sed de hac lite quid sentiendum sit ostendemus infra capite 38. de Ecclesiæ Africanæ Codice anno 419. confecto disputaturi.

CAPUT XXXIV.

S. Ioannes Chrysostomus Episcopali Sede pulsus in Pseudo-Synodo ad Quercum circa annum Christi 403. Innocentio primo Pontifice sub Imperio Arcadij.

NEGOTIUM sancti Chrysostomi cæteris antiquitatis litibus antecellit, certissimumque rationis habendæ seu actionis juris in episcopali causa nobis suppeditat argumentum. At verò cum ipse sanctissimus vir hujusce controversiæ testis omni exceptione major esse videatur, rem totam ex narratione ejus intelligere necesse est.

Cum igitur Origenistæ seu potius suspiciosissimo tempore de hoc errore suspecti, Ægypto exules Hierosolymam confugissent indeque iterum pulsi Constantinopolim: Ibi Theophilum cujus exacerbatione vehementer agitabantur multis criminibus accusavere. Quamobrem S. Chrysostomus qui Sedem Constantinopolitanam occupabat circa annum Christi 399. è re suâ esse putavit Theophilum monere, eique sparfos rumores rescribere. Continenti tempore accusatores Theophili occupato Imperatoris animo in jus vocaverunt prædictum Theophilum qui post multas cunctationes vadimonium se sistere Constan-

Palladius
cap. 6. 7.
& 8.
Socrates
lib. 6. cap.
12. & 14.
Sozome-
nus lib. 8.
cap. 14. 15.
& 16.

tinopoli coactus est circa annum 403. Huic prima Chryfostomo mali labes ac bilis irritata Theophili scaturigo; si Palladio, Socrati & Sozomeno fidem habeamus. Quamvis hoc asseverare nolim, quippè cum Innocentio dicat Chryfostomus se nullam invenire posse causam tantæ exacerbationis, tot procellarum ac persecutionum fomitem. *Et quamvis injurarum inimicitiarum causam nullam invenire possemus, nihilominus tamen officium eis quod illi nobis debebant impendimus, nam iterum atque iterum eum observavimus ut se nobis conjungeret ac diceret cujus gratia statim ab initio tantum excitaret bellum tantamque urbem seditiosam faceret, utrum cum ille causam dicere nollet, neque urgerent accusatores ejus.*

Epistola
S. Chryso-
stomi ad
Innocent.
Tom. 1.
Concil.
pag. 625.

Utrumque res sint, postquam Constantinopolim advenit Theophilus ut se de criminibus quibus postulabatur expurgaret coram Imperatore Arcadio: certum est cum episcoporum conjurationem habuisse; plurimòsque in suburbio Constantinopolitano coëgisse, coram quibus multis criminibus accusatus S. Chryfostomus Imperatoria auctoritate comparere coactus est. *Theophilus ille qui Alexandrina Ecclesia episcopatum regendum suscepit, cum à piensissimo Rege, cui adversus illum quadam nunciata erant iustus est venire, solus collectâ multitudine Episcoporum non paucorum huc venit, Et paulò inferiùs. Vocavit nos Rex piensissimus & jussit ut iremus ad locum in quo ille agebat, scilicet Theophilus, reique summam ab eo audiremus. Nam insidias & cades & alia plurima causabantur. Observat præterea hos omnes episcopos advenientes Constantinopolim noluisse secum communicare; ipsumque Theophilum omni postposita consuetudine in ædes Ecclesiæ Constantinopolitanæ ingredi renuisse cum eo conloqui, & preces Deo fundere. Denique in hospitio suo divertari licet Theophilo, ac comitatu præparato. Cum ejusmodi judices sibi infensissimos animadverteret Chryfostomus,*

mus, omnibus charitatis ac justitiæ pessundatis legibus omniq[ue] officio prætermisso quo eum colere debebant, sponte recusavit obtemperare mandato Imperatoris ac se sistere vadimonium apud judices quorum animus jam præsumpta damnationis opinione occupabatur: Idcoque tribus de causis pseudo-Synodi jurisdictionem ejuravit.

I. Quoniam oportebat juxta Canones & legesecclesiasticas in quibusque provinciis negotia tractari transmontanosque ad judicia eis montana non attrahi. *Nos autem scientes leges patrum viroque honorem habentes, habentes etiam super hac re ejus litteras: oportere in quibusque provinciis sua negotia tractari, transmontanosque ad nostra judicia non attrahendos fortiter detrectavimus ne causam susciperemus judicandam.* Et infra; *neque enim congruum est ut hi qui in Ægypto sunt judicent eos qui in Thraciâ.* Ex quibus perspicimus hac ætate nondum obsoletam temporis S. Cypriani disciplinam. (*Cum statutum sit omnibus nobis & æquum sit pariter & justum ut uniuscujusque causa illic audiat ubi & crimen admissum est,*) de qua disseruimus cap. 1. hujus libri ipsamque Concilij Nicæni Canone 5. sancitam, quam suprà cap. 6. explicuimus.

Epistola
eadem.

II. Purgare se coram ejusmodi Synodo noluit S. Chrysostomus quoniam Theophilus qui ipsum in jus exciverat, nondum erat culpâ vacuus aut criminatione liber. *Post hæc vocavit & nos ad judicium nondum dilutis que adversum se erant causis, idque contra omnes Canones & leges est.*

III. Quoniam nihil magis à jure alienum est, quàm sperare, fore ut inimici quod nostrum est nobis reddant. Quamobrem cum Theophilus & alij hujusce pseudo-Synodi Antitistes aperto Marte essent hostes Chrysostomi, non potuit ejusmodi judices recognoscere. Sed ad eos misit tres episcopos scilicet Demetrium Pisinatium, Eleusum Apameæ, & Lupinum Apiariæ, cum duobus presbyteris Germano & Severo, ut eis testificarentur, cum omni

Epistol.
Chrysoft.
ad Innoc.

mansuetudine ac charitate, Chrysoftomum non pertimescere justum ac legitimum judicium, sed apertum & infensum hostem; Ceterumque esse paratissimum ad diluendas accusationes quibus vexabatur, non solum coram centum, verum etiam mille iudicibus non suspectis, nec inimicis. Porro nos scientes non ad iudicium sed ad hostem & inimicum perrecturi essemus, id quod satis declarant quæ prius ac postea sunt facta, misimus ad eum episcopos Demetrium Episcopum Pisinatium, Eleusium Apamea, Lupinum Appiaria, presbyteros autem Germanum & Severum qui congruâ lenitate responderent ac dicerent non vitare nos iudicium sed inimicum apertum & hostem manifestum. Nam qui nondum acceptis libellis statim ab initio talia fecit & seipsum abstraxis ab Ecclesia precibus & communione, & insuper accusatores subornavit, Clerum ad se traxit, Ecclesiam desolavit: quomodo idoneus censerî possit huiusmodi ut in iudiciis thronum conscendat sibi minimè congruentem? Neque enim congruum est ut hi qui in Ægypto sunt iudicent eos qui in Thraciâ & præsertim ille qui ipse reus est inimicus & hostis. Et infra, Paratos nos ad diluendum crimina, & ad Innocentiam sicut & Innocentes sumus declarandam coram centum vel mille episcopis.

His tribus rationibus adductus Chrysoftomus, coram Concilio ad Quercum se sistere recusavit, cui præerat Theophilus: Et à sententia citationis qua sibi dies erat dicta ut suam causam peroraret, ad legitimam Synodum provocavit. Hac autem provocatione vehementer irritatus est Theophilus; Nam causa fuit ut vitiligationum & actionum quibus sanctissimum episcopum vexavit, Ecclesiâ suâ expulit & ad extremas angustias ac misérias adduxit. Cum autem contestaremur paratos nos ad diluendum crimina & ad Innocentiam sicut & Innocentes sumus declarandam coram centum vel mille episcopis, non assensit: sed licet absentes essemus, & ad Synodum appellaremus & iudicium

cium inquireremus & non auditorium, sed manifestas inimicitias fugeremus; ipse tamen accusatores suscepit, meos excommunicavit, & de illis qui nondum se de suis criminibus urgaverant libellos collegit; quæ omnia legibus & Canonibus prohibita sunt. Et quid opus est multum dicere? Non destitit omnia facere & tractare donec nos vi & potentia à Civitate & Ecclesiâ ejiceret. Tot calamitatibus oppressus & afflictus Chrysostomus noctu discessit, navim conscendit, episcopatum reliquit, jussu Imperatoris exulavit.

Discimus ex Palladio hujus pseudo-Synodi episcopos duodecim habuisse sessiones adversus Chrysostomum, & decimam tertiam adversus Heraclidem, quem in episcopali Sede Ephesiorum collocaverat prædictus Chrysostomus in locum Antonini, de cujus abdicatione capite Pallad. cap. 8. quod proximè antecedit disseruimus. Hunc tamen Heraclidem dignitate spoliare non ausi sunt quamvis stomachosiores iras Macarij Episcopi Magnesiæ sustineret.

Joannes sancti Chrysostomi Diaconus hostium ejus truculentior, quem inimici subornaverant in hoc Concilio 29. capita accusationum proposuit adversus eum æquabiliter falsa & insolentia.

I. Accusabat Chrysostomum crimine sibi ipsi Joanni Diacono interdictæ communionis ecclesiæ, eo quod juvenem quendam suum famulum verberaverat.

II. Eum arcessebat crimine verberationis cujusdam solitarij Joannis, quem catenis ita ut energumenum constringi jussisse dicebatur.

III. Eo quod vendiderat gemmas ex thesauro Ecclesiæ.

IV. Et marmora quæ ad ornamentum Ecclesiæ sanctæ Anastasiæ præparaverat Nectarius antecessor.

V. Quod multis contumeliis atque injuriis plures viros ecclesiasticos affecerat, turpes vernas sycophantas ad omnia paratos appellitans nec tribus denariis æstimandos.

Y 3 VI. Quod

VI. Quod sanctum Epiphanium delirum & parvum dæmonem dixerit.

VII. Quod Severiano episcopo Gabalitano insidias comparaverit & ducenarios adversus eum excitaverit.

VIII. Quod librum adversus Clerum calumniis plenum compoluerit.

IX. Quod in jus vocaverit coram cleri comitiis tres Diaconos scilicet Acacium, Edalphium, & Joannem, atque iis imposuerit crimen furti pallij patriarchalis, & quæstionem habuerit utrum aliquo usu profano non polluerint.

X. Quod Sacris initiaverit quendam Antoninum, quamvis sepulchra mortuorum crimine furti violaverit.

XI. Quod Joannem comitem in seditione militari prodiderit.

XII. Quod Ecclesiam adierit nullis in ingressu vel exitu fufis ad Deum precibus.

XIII. Quod presbyteros & Diaconos sine altari ordina-verit.

XIV. Quod unâ ordinatione quatuor episcopos consecraverit.

XV. Quod mulieres hospitio exceperit & cum iis unâ remanserit dimissis testibus.

XVI. Quod ope Theoduli hæreditatem Teclæ vendiderit.

XVII. Quod omnes usum bonorum ecclesiasticorum celaverit.

XVIII. Quod in presbyterum consecraverit Diaconum Serapionem multis criminibus postulatum, nulla ratione culpa liberum.

XIX. Quod viros ecclesiarum omnium communione insignes in carcere defunctos flocci fecerit & eis iusta reddere renuerit.

XX. Quod Sanctissimum Acacium Berænsensem episcopum summâ injuriâ affecerit, & ipsum alloqui noluerit.

XXI. Quod

XXI. Quod manifestâ prodicione eunuchum Eutropium patricium & Imperij Summum ministrum Præfectoro Porphyrio tradiderit ut in exilium irer.

XXII. Quod Venerium presbyterum truculentissimâ prodicione pariter prodiderit.

XXIII. Quod Balneum pro se solo calefieri iusserit aditumque occluserit ope Serapionis Diaconi ne quis post ipsum Balnearia ingrederetur.

XXIV. Quod plures omiſſis vitæ & morum testificationibus ordinaverit.

XXV. Quod solus cibum sumperit & privatim heluonum ac Cyclopum more genio indulserit.

XXVI. Quod accusator, testis & Judex fuerit in negotio Archidiaconi Martyrij & Proëresi Episcopi Licys.

XXVII. Quod cum pugnis contuderit Memnonem in Ecclesia Apostolorum adeo ut ore sanguinem emisserit, non destitit tamen Sacrum facere.

XXVIII. Quod induere & exuere vestes soleret in throno Archiepiscopali & ibi artolaganum comedere.

XXIX. Quod pecuniâ oppugnaverit episcopos quos ordinaverat ut eorum industria acrius clerum vexaret & infutaretur.

Isaac quidam monachus hæc 29. capita septemdecim accessionibus cumulavit quæ falsa æqualiter & gravia videbantur.

Primò primum erat S. Joannem Chrysostomum verberasse & catenis constrinxisse Joannem Monachum in gratiam Origenistarum.

Secundò, Arguebatur eo quod S. Epiphanius cum eo communicare noluerit propter Ammonem, Euthymium, Eusebium, Heraclidem, & Palladium omnes Origenistas.

Tertiò, Accusabatur crimine violatæ hospitalitatis, eo quod solitarius sumeret cibum.

Quartò,

Quartò, Postulabatur eo quod mensam esse plenam furiis prædicaverit.

Quintò, Quod suos amores in ecclesiâ iactaverit. Dixerit sibi placere flagrantissimam libidinem, seque amore furente vehementer accendi.

Sextò, Quod peccatores audaciores & confidentiores reddiderit sponsa toties quoties peccauerint animæ valetudine ac dato consilio iterum agendæ pœnitentiæ quoties iterum peccaverint.

Septimò, Quod conciones suas ad populum impietati- bus ac blasphemiiis contaminaverit, ausus dicere non fuisse exauditas JESU CHRISTI orationes, quoniam non rogaverat sicut oportet.

Octavò, Quod populum ad tumultum accenderit, ut à concilio descisceret.

Nonò, Quod plures gentiles Christianorum persecutores truculentos & feroces in Ecclesiam admiserit, eisque opem præbuerit.

Decimò, Quod in provinciis aliorum episcoporum insolenti temeritate episcopos ordinaret.

Undecimò, Quod episcopos infinitis contumeliis afficeret, & eos vi ac furore oppressos domo suâ ejiceret.

Duodecimò, Quod clerum inauditis artibus insectaretur & injuriosè tractaret.

Decimotertiò, Quod res depositas eriperet.

Decimoquartò, Quod inconsulto clero, eoque non co- acto ordinationes faceret.

Decimoquintò, Quod Origenistas admitteret, & è contra carcere liberari non jusserrat solitarios universæ ecclesiæ communione venerandos, litteras habentes commendatitias; sed eos mori permiserat in pedore carceris, non dignatus etiam in fine vitæ eos invisere, aut ulla consolatione miseriis levationem adferre.

Decimosexto, Quod servos adhuc sub Dominorum potestate

potestate pluribus criminibus accusatos ordinaverit.

Decimoseptimò , Denique seipsum Isaacum contumeliosè tractaverit.

Hæc omnia revocationi S.Chrysofomi remoram non imposuerunt , nec obstiterunt quominus Imperator unum ex suis amanuensibus ad eum mitteret ut de provincia in quam exulaverat reduceret , ad hanc gratiam adductus consilio triginta Episcoporum Chrysofomi amicorum qui perspectâ temeritate & insolentiâ actionum litis quibus venabatur ipsimet Chrysofomo autores fuerunt ut Constantinopolim reverteretur.

Nam postquam eos qui Ecclesiam invaserunt , Pientissimus rex eiecit , & multi episcopi qui aderant , cognoscentes iniquitatem , & fugientes insidias illorum quasi incendium depascens omnia , in suas regiones concesserunt ; nosque iterum in urbem atque Ecclesiam à qua ejecti eramus , vocati sumus Epist. ad
inducentibus nos episcopis supra triginta & notario à Rege Innocent.
pientissimo in hoc misso.

Tam repentinae mutationis causam fuisse Imperatori , ipsius Imperatricis varietatem nos docent ^a Theodoretus ^{* Lib. 5.}
& ipsemet ^b Chrysofomus , quæ adeo fuit attonita terræ ^{hist. cap.}
motu , qui nocte contigit qua S. Chrysofomus urbe de- ^{35.}
cessit ut ab inimiciâ & odio aperto quo sanctum episco- ^{b S. Chry-}
pum persequeretur puncto temporis ad benevolentiam ^{solt. ferm.}
& tutelam ejus animum traduxerit , literasque scripserit ^{post redi-}
quibus eum reditum suum rogaret , & ut sibi , scilicet Eudo- ^{tum de}
xixæ , miseras in quibus versabatur non adscriberet. Igitur ^{exilio.}
postpositis juris formulis , reversus est Constantinopolim
Chrysofomus , Arsacius in locum ejus successus decedere
coactus est , & statuta Concilij ad Quercum vana ac su-
pervacanea visa sunt , utpotè confecta ab hominibus , de-
fectu quo non major est affectis , scilicet potestatis ; qui
violatis omnibus Ecclesiæ legibus , nulla ratione habitâ
appellationis ad legitimam Synodum rem judicaverant.

Sed quoniam è re sancti Chrysostomi & universæ Ecclesiæ erat maximè ut tanti viri fama ab omni culpa libera & immunis existeret, totque accusationes & contumeliæ quibus afficiebatur palàm ac publicè diluerentur, sanctus Episcopus ad ecclesiam suam reversus, non destitit obsecrare Imperatorem uti Concilium cogeret, cujus in conspectu suam innocentiam & integritatem comprobaret. Quæ cum ita essent, protinùs fugit Theophilus, quippè cui nihil horribile visum est aut pertimescendum præter legitimos Judices quibus judicium Concilij ad Quercum subjiceretur. *Ille statim aufugit, eo quod ingressi mox obsecrabamus Christianissimum Regem ut Concilium cogeret, quo facta hac justificarentur; malè conscius enim sibi erat & reprehensionem pertimescens, Et idcirco cum Regis literæ in omnia loca mitterentur, & undequaque omnes congregarentur, occultè, mediaque nocte ipse & sui conscensa navi elapsi sunt.* Interim Concilij coactionem Imperatorem rogare non destitit Chrysostomus, rogationique ejus non abnuvit Imperator; Immo verò delegatis ad hoc negotium speciatim nuntiis Theophilum excivit Constantinopolim tot violatorum Canonum, tot legum infractarum adversus S. Chrysostomum, rationem redditurum. Sed huic Imperatoris mandato non obtemperavit Theophilus; excusationem dedit seditionis cui sua ex urbe absentia occasionem præberet, & longitudinis itineris quod breviori tempore conficere non posset.

Porro ut ipse conscientia nostra fidentes, non propterea desistimus, sed eadem iterum à Christiano Rege rogavimus, qui & pro sua pietate missis ad illum nunciis eum & omnes qui cum eo erant ex Ægypto vocavit ut rationem factorum qua attentarant ex una parte absentibus nobis tam injustè contra tot & tantos Canones. Atqui Regis ille litteris non obtemperavit, sed domi mansit pratexens seditionem populi & intempestivam festinationem. Sozomenus lib.8. historiæ cap.19.

Epistol.
Chrysost.
ad Innoc.

cap. 19. ait sexaginta circiter episcopos Constantinopoli congregatos acta Concilij ad Quercum irrita ac prorsus supervacanea declarasse. Sed an fides ei sit adhibenda dubito, quippe cum nihil de hoc referat Chrysostomus in Epistolâ ad Innocentium in ejusmodi negotio testis omni exceptione major. Ex eodem S. Chrysostomo intelligimus se non destituisse suam comprobare innocentiam coram Imperatore & eum rogare coactionem Concilij & judicium Canonicum, quamvis Theophilus se sistere coram judice recusaret & plures episcopi qui se ad ejus voluntatem & nutum converterant. *Itaque, inquit, nos non quievimus orantes Regem ut haberetur judicium in quo agere & respondere liceret.*

Dicebamus enim nos paratos ad ostendendum nos non esse reos, sed illos legum extremos transgressores. Sed cum ejusmodi consilio, Theophili absentia vehementer obsisteret, æstimavit Chrysostomus se posse probare suam integritatem coram hostibus. Quamobrem quosdam episcopos Syriæ adiit factioni Theophyli addictos qui postquam Concilio ad Quercum interfuerant, Constantinopoli substititerant eosque enixè obsecravit, ut secum libellos communicarent, crimina quibus accusabatur declararent, accusatoresque non celarent. Et postquam multis precibus ab opinione falsâ quam de se acceperant eorum animum disjungere non potuit & ad cogitationes mansuetiores reducere, eos jure interpellavit ut suam causam audirent. Sed ab irritatis & exacerbatis iudicibus obtinere nihil potuit audire nolentibus hominem quem auditum damnare non potuissent. *Erant autem relictî hîc Syri qui cum eo affuerant ad quos etiam accessimus ad dandam rationem parati, atque super ea re sæpe eos interpellavimus obsecrantes ut dignentur nobis libellos & commentarios accusationum dare vel genus criminum vel ipsos accusatores significare. Verum nihil horum obtinuimus.*

Epist. S.
Chryf. ad
Innoc.

sofionio, ut ei nulla ratione gratificati omni jure violato horribiles tumultus adversus eum concitaverint ipsūque suā Ecclesiā iterum fugaverint. *Iterum ex Ecclesia ejecti sumus.* Ejusmodi episcoporum sceleribus nihil horribilius conspici posse ait eadem epistolā ad Innocentium omnemque excedere tragœdiam. Ipso magna Sabbato collecta manus militum ad vespertinam diem in ecclesias ingressa clerum omnem qui nobiscum erat, vi ejecit, & armis gradum undique munivit. Mulieres quoque quæ per illud tempus se exuerant ut baptizarentur metu graviorum insidiarum noctu aufugerunt. Neque enim concedebatur ut se velarent sicut mulieres honestas decet. Et infra, Nam & sanctuaria ingressi sunt milites & viderunt omnia quæ intus erant. Quin & sanctissimus Christi Sanguis, sicut in tali tumultu consigit in prædictorum militum vestes effusus est, fiebantque quasi in barbaricâ captivitate omnia. Vulgus enim in solitudinem fugabatur populus omnis extra civitatem versabatur, erantque in tanto Festo vacua Ecclesia, & plures quam quadraginta Episcopi qui nobis communicant cum populo & clero sine causa fugabantur. Et infra, Talia ausi sunt præter sententiam pietissimi Regis nocte profunda episcopis hac instruentibus, & ubique militantibus, nec erubescens quod essent duces militum, & pro diaconis satellites præcuntes haberent. Et adhuc infra, Non enim hic cessavit hoc malum, sed usque ad Orientem pervenit. Nam sicut à capite quod malis humoribus plenum & reliqua membra corrumpuntur, ita nunc quoque tumultus qui in hac magna civitate caperunt quasi ex fonte in omnia loca effluunt, & clerici ubique in Episcopos insurgunt ut Episcopi ab Episcopis, & populi à populis scissi sunt, & alij propediem scindantur, & expectatur ubique malorum partus orbisque totius subversio.

Quamobrem videns Ecclesiam in horrendi schismatis discrimen penè adductam, hanc epistolam Innocentio I.

scripsit,

scripsit, & rogavit uti secum communicaret, ne inimici animum ejus præverterent, eum vehementer sollicitat ut sibi gratificari velit, jusque suum tueri. *Et idè charitatem vestram obsecro ut provocetur ad condolendum faciedumque omnia quo hac mala sistantur. Quippè inquit, si mos hic invaluerit, & fas erit cuivis in alienam parochiam irrumperere, idque ex tantis intervallis & ejicere quos voluerit & autoritate propria quaque pro libidine suâ facere, scitote quod brevi transibunt omnia & totius orbis premetur bello & motibus. Et infra, quæ ab ipsis facta contra omnem sunt honestatem, contra omnes leges, contra Ecclesiasticos. Neque in gentilium judiciis, neque in barbarorum tribunalibus talia attentata sunt unquam, neque Scythæ, Sauromatæ unquam judicarunt judicium dandum uni parti absente ea qua accusatur & vitante non judicium sed inimicitias, & invocante multa millia judicum, & protestante coram toto orbe declaraturum se non esse reum depulsurumque crimina, & ostensurum suam innocentiam. Quapropter inquit inferius, Ne confusio hac omnem quæ sub calo est nationem invadat, obsecro ut scribatis quod hæc tam iniquè facta & absentibus nobis & non declinantibus judicium non habeant robur sicut neque natura sua habent: Illi autem qui iniquè egerunt pœna Ecclesiasticarum legum subjaceant: Nobis verò qui nec convicti, nec nec redarguti, habiti ut rei litteris vestris & charitate vestra aliorumque omnium quorum scilicet & antea Societate fruebamur frui concedite. Et infra adhuc ait, Quo non solum vobis glorificabimini, sed & Ecclesiarum universitati, mercedemque accepturi estis à Deo qui nihil propter Ecclesiarum pacem facere dignatur.*

Hæc est series & progressus negotij S. Chrystostomi, ut ipsemet refert in epistola quam exul secundâ vice scripsit Innocentio Papæ, quæ omnia comprehendit quæ ab hoc Pontifice postulavit.

Socrates & Palladius plures causas hujus secundæ per-

secutionis referunt, scilicet irritatum animum Imperatrici Eudoxiæ fuisse, ipsiusque Imperatoris, concionibus S. Chrysostomi, quibus carpebat solennia Constantino-
poli celebrata, occasione erectæ statuæ Imperatrici in foro.

Observat Palladius episcopos S. Chrysostomi adversarios ei objectasse canones Concilij Antiocheni quos amici ejus quasi regulas ab Arianis præscriptas in odium S. Athanasij rejiciebant.

Sed quoniam de his mentionem nullam facit S. Chrysostomus in Epistola ad Innocentium in qua tamen nihil omisisse videtur eorum, quæ ad persecutionem quam sustinuit spectant, cumque ad vitam ejus scribendam animum non appulerint de quâ opus, insigne Bibliothecarum ornamentum feliciter absolvit doctissimus Hermannus Doctor Sorbonicus. Vera ac certa censenda sunt ea quæ ipsemet sanctissimus episcopus in hæc Epistolâ rerum suarum testis omni exceptione major retulit, nec pluribus fidem adhibere necesse est.

Sed ex hac narratione multa exurgunt ad amussim ponderatis omnibus circumstantiis inspicienda.

Primò, Patet ex hac Epistola judicium Concilij ad Quercum non pervenisse ad notitiam summi Pontificis ante reditum S. Chrysostomi ex provinciâ, in quam primavice exulaverat, sed postquam episcopi Syriæ iteratam persecutionem adversus eum excitaverint, secunda vice ecclesiâ suâ fugaverint, & infinita sacrilegia patnaverint. Quippè cum eorum omnium mentionem faciat, ac de iis omnibus Pontificem commoneat. Porro ex his consequitur manifestè Pontificem Romanum non abrogasse judicium Concilij ad Quercum ante secundam persecutionem ab episcopis Syriæ suscitata. Nam incredibile est Chrysostomum omisisse hanc abrogationem à Pontifice pronuntiatam, cum è re ejus adeò esset judicij Quercerani
vitia.

vitia exponere & palam publicare. Præterea intelligimus ex epistola hujus Pontificis ad plebem Constantinopolitanam motos fluctus totque procellas comprimi ac componi non posse nisi synodali cognitione. *Synodali cognitione peropus est quam dudum etiam cogendam esse censuimus; sola enim talium procellarum motus sopire potest.* Ex hoc patet jus episcopos judicandi, ac lites eorum ultimâ cognitione dirimendi ei nunquam in mentem incurrisse: Cum è contra sibi persuaderet non nisi Concilio generali tanto malo levationem afferri posse quo in infinitum discrimen & imminentem ruinam Ecclesia adduci videbatur, ut ipsi renunciaverat S. Chrysostomus. *Nos quidem, inquit in eadem Epistolâ, multum deliberamus & dispicimus quomodo universalis synodus congregetur ut de voluntate Dei turbulenti isti motus compescantur.*

Epistola
Innocent.
29. apud
Bini Tom.
1. Concil.
pag. 637.

Secundò, Ex Concilio Sardicensi judices qui episcopum condemnaverant, tenebantur scribere summo Pontifici cujus erat negotium delegare iudicibus recuperatoriis, ad examinandum utrum recensionem esset obnoxium: Nec poterat alius episcopus in locum abdicati traduci, ante pronunciatum Romani Episcopi judicium. At verò hæc omnia postposita sunt in præsentī negotio, Pontifici Romano non scripserunt episcopi ad recensionem causæ. Papa cognitores non deputavit; antequam res ad aures Papæ pervenerit Arfacius in locum Chrysostomi suffectus fuit. Quippè antequam primâ vice ex exilio reduceretur, quod necesse est ante secundum exilium contigisse, cum utrumque ad notitiam Papæ Innocentij non pervenerit cum electione Arfacij, nisi eadem epistolâ quam Chrysostomus ei exul secundâ vice, rescripsit è loco in quo mortuus est. Præterea nec in hac epistola nec alibi queritur Chrysostomus de violatis ac postpositis canonibus Sardicensibus. Verùm enimverò ex epistolâ Papæ Innocentij ad Theophilum Alexandrinum accipimus Ecclesiam

siam Romanam non admittere alios canones præter Nicænos ; quorum autoritate illum interpellat ut ad synodum proximè in Christo celebrandam accurrat , ad lites quas cum Chrysostomo habebat ultimâ terminatione concludendas juxta normam præscriptam. *Itaque si conscientia confidis , tu quoque judicio accurrere ad synodum proximè in Christo celebrandam , & illic juxta Nicæni Concilij Canones & decreta contende. Alios quippè Canones Romana non admittit Ecclesia.*

Igitur in hoc ingenti negotio incogitabilis visa est disciplina nova Concilij Sardicensis.

Tertiò , Ex hac Epistolâ intelligimus S.Chrysostomum multas habuisse ad Innocentium querimonias de crudelitate Theophili, satisque demonstrasse decreta Concilij ad Quercum insulsa & supervacanea ; cum præsertim post sibi dictum diem ut vadimonium se sisteret coram judicibus ad Synodum legitimam appellaverit.

De provocacione ad Romanam Sedem nihil dicit. Charitatem Innocentij interpellat , ipsumque vehementer obsecrat ut secum communicare velit ; sed nunquam autoritatis Pontificiæ vim implorat adversùs Theophilum, nunquam rogat ut judicium pronunciet quo sententiam Concilij ad Quercum irritam declaret.

Quartò , Si quædam fuit appellatio ad Romanam Sedem à judicio in Concilio ad Quercum lato à Theophilo, cum hujus appellationis Autor non sit Chrysostomus, nec ab eo confecta sit , ut ex Epistolâ ad Innocentium patet & ex solutione objectionum Davidij. perspectum erit infra capite 35. opus erit hanc ascribere Theophilo (qui eidem Papæ ante Chrysostomum scripserat , ut Palladius nos docet) quod absurdum & insulsum est. Quippè cum certum sit Innocentium improbasse crudelitatem ejus, & ei non dignatum ullum responsum dare. *Primus omnium profectus est ad vos Alexandrina Ecclesia lector cum Papæ Theophili*

Theophili litteris quibus iudicabat Ioannem à se fuisse depositum : eas litteras cum legisset B. Innocentius Romana Sedis antistes exhorruit temeritatem fastumque Theophili agre ferens & quod solus scripserat, & quod rei totius seriem rescire omiserat, cuius scilicet rei gratia quibus re adiunctis sibi sociis illum deponere ausus fuisset. Inter hac remansit admirans nihilque rescribere voluit rei indignitate commotus. Præterea incredibile est Theophilum appellasse ad Pontificem Romanum, à se ipso, sive à iudicio quod ipse Theophilus tulerat : à sententiâ quam in Concilio ad Quercum pronuntiaverat. Igitur percontanti cur S. Chrysostomus scripserit Innocentio? respondeo; ut auxilium ejus imploraret in gratiam innocentie suæ, sicut scripserat Theophilus ut suæ factioni patrocinium obtineret, neutrum verò de appellatione ad Sedem Apostolicam cogitasse. Enimverò non solitario Innocentio de hac causâ scripserunt, sed omnibus Italiae episcopis, à quibus consilium petierunt. Hæc autem planissimè intelliguntur ex epistolâ quam scripsit Imperator Honorius Arcadio Imperatori qui tunc in Oriente dominabatur. *Missi ad Sacerdotes urbis æternæ atque Italia utraque ex parte legati, expectabatur ex omnium autoritate sententia informatura regulam disciplina, integrum nempe esse debuerat neque quicquam novari dum definitio deliberata procederet; cum interea mirum quoddam precipitium festinationis exarsit, ut non expectatis literis Sacerdotum qui fuerant mutuâ partium legatione consulti, non examinatis rebus in exilium truderentur Antistites animadversioni prius addicti quàm sententiam iudicij episcopalis experti.*

Ex his constat exquisitum fuisse episcoporum Italiae consilium, eosque in exilium missos fuisse non expectatis litteris Sacerdotum episcopos S. Chrysostomo adiunctos. Reverà expectabatur ex omnium autoritate sententia informatura regulam disciplina. Sed hæc sententia non erat

judicium, nec juridicalis definitio controversiæ quæ inter S. Chrysostomum & Theophilum intercesserat. Quippè cùm his litteris acceptis dicat Honorius mentem eorum fuisse omnia hæc dissidia componere; & cùm nullum judicium de hac causa pronuntiatum fuerit, æstimasse hos Italos se debere utrumque ad communionem admittere. Ex his patet quàm devium præceptumque fuerit Concilij ad Quercum judicium, & quàm è re Episcopi Romani fuisset illud irritare & antiquare; si penes se hoc jus existere censuisset. Quippè cum hi Episcopi ejusmodi judicium nullum atque irritum esse sibi persuaderent. *Denique*

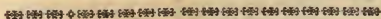
*quam immatura illa damnatio fuerit res probabit. Namque si quorum expectabatur autoritas pacifica Ioanni communi-
ne premissa faciendam concordiam censuerunt, nec quem-
quam putarunt ante judicium consortio repellendum.*

Epist. Ho-
norij ad
Arcad. Bi-
nium tom.
1. Concil.
pag. 629.

Davidius his difficultatibus implicatus ac impeditus defendit acriter appellationem S. Chrysostomi ad Innocentium Papam, quem contendit irritasse decretum Concilij ad Quercum, quo episcopali Magistratu fuerat ei interdictum: Et eam ob rem mirabili usus est artificio. Enimverò cum animadvertisset Pontifices Romanos ad instar aliorum Metropolitanorum nihil judicare solos & inconsultis comitiis episcoporum suæ provinciæ idem esse ait confugere ad Synodum & ad Papam quoniam est Synodus Sedis Apostolicæ. Hac arte omnia signa cultus ac venerationis quibus prosequuta est antiquitas Synodos, quæ summi Pontifices interfuerunt, eadem summo Pontifici adscribit, vultque pariter omnia argumenta quibus Synodorum ac comitiorum ecclesiasticorum potestas fulcitur episcopo Romano competere. Hac arte si liceret uti infinite difficultates non difficiliter solverentur. Enimverò si inter Papam & Synodum provincialem discrepantia nulla est, consequitur manifestè postquam episcopi causa in Concilio provinciali judicata fuit, iterum de-
bere

bere in alio Concilio inquirei utrum recensionis ceu *revisioni* Episcoporum provinciæ vicinorum sit obnoxia, idque Papam solitarium præstare non posse. Jam videat ipse Davidius qua ratione aut industria hæc conciliare possit. Nos autem qui inter Papam & Synodum magnam dissimilitudinem esse cognoscimus incumbere juvat ad solutiones objectionum quæ solent adferri ad comprobendam appellationem S. Chrysostomi ad Romanam Sedem, & sententiam Concilij ad Quercum autoritate Pontificiâ irritam fuisse.

Contendo (inquit Davidius) pag. 334. probare, duas propositiones omninò contrarias, propositionibus Domini DE MARCA; & apertè demonstrare S. Chrysostomum appellasse ad Apostolicam Sedem, & Papam irritasse seu antiquasse duo adversus eum pronuntiata judicia. Et infrà, comprobare mihi est animus certissimis argumentis supremam in judicandis causis potestatem penes Ecclesiam Romanam semper fuisse, id est Papam.

CAPUT XXXV.

Diluuntur Argumenta quibus Davidius probat S. Chrysostomum appellasse ad Sedem Apostolicam.

ARGUMENTUM hujus Appellationis certissimum (David. (inquit Davidius) assumitur ex epistolâ Imperatoris Honorij ad Arcadium fratrem de persecutione S. Chrysostomi, ex qua discimus præfatum Chrysostomum & Theophilum misisse ad Apostolicam Sedem legatos post judicium à Theophilo latum in Concilio ad Quer-

» cum, & ante sententiam ab Episcopis Theophili cupi-
 » ditati addictis & libidinis ministris editam.

At verò hi libidinis ministri de quibus loquitur Davi-
 dius, erant episcopi qui totam civitatem Constantinopoli-
 tanam miscuerant, seu in ea horribiles tumultus excirave-
 rant : dum ex exilio prima vice reductus est Chrysosto-
 mus jussu Imperatoris, sollicitationibus Imperatricis ac
 Concilio episcoporum quibuscum amicitia & necessitu-
 dine conjunctus erat. Hi enim Episcopi qui objectabant
 canones Antiochenos, eum altera vice de urbe decedere
 coegerunt. At certum est ante secundum exilium, quod
 judicio ministrorum libidinis Theophili posterius est, ad
 notitiam Innocentij Papæ negotium Chrysostomi non
 pervenisse, ipsumque & Theophilum nondum misisse le-
 gatos ad Sedem Apostolicam. Multis argumentis hæc ve-
 ritas potest demonstrari.

Primò, Quia S. Chrysostomus hæc Innocentio Papæ
 scripsit post secundum exilium; igitur & post istud se-
 cundum judicium. Ex quibus concludo inter hæc duo
 judicia summum Pontificem nullos excepsisse à Chryso-
 stomo legatos. Hoc videtur esse omnino extra omnem
 dubitationis aleam, cum præsertim S. Chrysostomus mit-
 tens legatos & epistolam ad Innocentium Pontificem de
 primo ac secundo suo exilio loquatur, de judicio Theo-
 phili, de venationibus quibus eum insectati sunt episco-
 pi libidinis præfati Theophili ministri, qui, ut sibi persua-
 det Davidius, secundum judicium tulerant. Jam igitur
 examinare nobis incumbit utrum prius nomine Theophi-
 li quam Chrysostomi hæc controversia ad summum Pon-
 tificem delata sit. Triduo ante Chrysostomum Theophi-
 lum scripsisse refert Palladius, scilicet Episcopos à Chry-
 stomo missos Romam appulisse triduo post adventum
 lectoris Alexandrinæ Ecclesiæ à Theophilo delegati : *Post*
triduum advenerunt Episcopi quatuor à Ioanne missi tres Inno-
censio

Pallad. vi-
 ta S. Chry-
 sost.

centio epistolas deferentes, unam quidem Ioannis episcopi secundam episcoporum quadraginta de communione Ioannis tertiam scripserat Ioannis clerus. Omnes indisciplinatum tumultum & seditionem pariter significantes. Igitur nec S. Chrysostomi nomine nec Theophili, legati Romam missi sunt inter primum iudicium à Theophilo editum in Concilio ad Quercum, & secundum merè fictitium, ab Episcopis libidinis ejus ministris latum. Quippè cum sit luce meridiana clariùs hos legatos tum nomine Chrysostomi cum Theophili, non nisi post secundum Chrysostomi exilium Romam adventasse.

Sed hujus rei gravissimum pondus non eo devolvitur, ut certò sciamus tempus quo Romam advenerunt aut non advenerunt hi legati sive nomine Theophili sive Chrysostomi. Sed an reverà Romam appellationis libellum detulerint, & Romanus Pontifex admisâ appellatione judicaverit?

Primò, Primum hujus appellationis argumentum assumit Davidius, ex Epistolâ Imperatoris Honorij ad Arcadium fratrem, de qua mox locuti sumus quam hîc exscribere convenit. *Missi ad Sacerdotes urbis aterna atque Italia utraque ex parte legati, expectabatur ex omnium auctoritate sententia informatura regulam disciplina, integrum nempe esse debuerat neque quicquam novari dum definitio deliberata procederet, cum intercâ mirum quoddam precipitium festinationis exarsit, ut non expectatis litteris Sacerdotum qui fuerant mutuâ partium legatione consulti non examinatis rebus in exilium truderentur Antislites animadversioni prius addicti quàm sententiam judicij episcopalis experti.* Nullum in his apparet appellatonis vestigium, nequidem videntur ad solitarium Papam missi legati sed ad episcopos Italix. Si fidem habeamus Apographo epistolæ S. Chrysostomi ad Innocentium relatæ à Palladio constat eadem scripsisse Venerio Mediolanensi & Chromatio

Binus
Tom. 1.
Concil.
pag. 629.

Aquileiensi episcopis. *Scripsimus ista & ad Venerium Mediolanensem & ad Chromatium Aquileensem episcopum.* Porro ex his concludere insulsum esset & supervacaneum S. Chrysostomum appellasse ad episcopum Mediolanensem aut Aquileensem, aut omnes alios Italiae episcopos. Proindeque & ad Romanum.

Preterea hæ litteræ ad episcopos urbis æternæ & Italiae explorationem Concilij tantum præ se ferre videntur, *qui fuerant mutuâ partium legatione consulti*, quod cum libello appellationis infinitam dissimilitudinem habet. Ex his igitur S. Chrysostomi verbis *expectabatur ex omnium auctoritate sententia informatura regulâ disciplina*, perperam „ colligit Davidius expectari iudicium ab omnibus unâ „ congregatis editum, ex quo norma disciplinæ intelligeretur. Verus enim verborum sensus est expectari horum omnium episcoporum consilium ad intelligendam regulam disciplinæ. Cum enim ecclesiæ Romæ, Mediolani & Aquileæ his temporibus florerent æquis legibus quas prociæ libertas nondum miscuerat, usu & consuetudine statutum erat, earum antistites consulere, ac præsertim Romanæ ecclesiæ, quæ cæteris antiquitate, ac Sedis Petri amplitudine Apostolorum principis, antecellebat.

Secundò, Probat Davidius appellationem S. Chrysostomi ad Sedem Romanam non à primo sed à secundo iudicio adversum eum prolato ante Secundum exilium. Hoc argumentum assumitur ex epistolâ illâ percelebri quam ventilavimus ad Innocentium Papam quam Davidius post secundam persecutionem S. Chrysostomi scriptam recognoscit pag. 340. & 341. quamque posteriorem esse necesse est, quippè cum de ea mentionem faciat & accuratam vexationis utriusque scilicet primæ & secundæ narrationem comprehendat. Hæc autem verba refert Davidius ex hac epistolâ exscriptâ. *Scribite precor ET AUTORITATE VESTRA DECERNITE huiusmodi iniquè gestæ*

gesta, nobis absentibus & judicium non declinantibus nullius esse roboris. Porro qui talia gessere eos ecclesia censura subjicite, nos autem insontes neque convictos neque deprehensos, neque ullius criminis reos comprobatos Ecclesiis nostris JUBETE RESTITUI.

Nihil clariùs aut accuratius his verbis conspici potest. Et revera si ex epistolâ ad Innocentium fideliter exscripta sunt, fateri necesse est Chrysostomum verè ad Papam appellasse (Quamvis appellationis vocabulo non utatur) ac supremæ autoritatis Pontificiæ auxilium impetrasse, ut in Sedem de qua ejectus fuerat, jure restitueretur, uno verbo Davidius suam causam obtineat. Ego verò non bonæ causæ, immò verò injustæ convincar necesse est. Sed multa sunt in hoc negotio non prætermittenda, de quibus Davidius dubitare non potest. Enimverò certum est duas doctorum manibus versari hujus epistolæ S. Chrysostomi versiones; quarum una refertur apud Palladium in dialogo: qua usus est Cardinalis Baronius, altera apud Binium inter epistolas Innocentij Papæ tom. 1. Concil. pag. 625. quæ apud Binium refertur: quamvis eo curiæ Romanæ addictior non esset Baronius, hæc verba non habet. *Autoritate vestra decernite, &c.* neque hæc, *qui talia gessere eos ecclesia censura subjicite*, neque hæc, *nos autem insontes neque convictos, neque deprehensos, neque ullius criminis comprobatos ecclesiis nostris jubete restituui.* Ex quibus tota vis argumenti Davidij exsurgit ad confirmandam appellationem S. Chrysostomi ad Sedem Apostolicam. Immo verò apud Binium hæc verba suprâ citata capite quod antecedit occurrunt quæ minimè juri appellationum patrocinari videntur.

Quapropter ne confusio hæc omnem qua sub cælo est nationem invadat, obsecro ut scribas quod hæc tam iniquè gesta & absentibus nobis & non declinantibus judicium, non habent robur, sicut neque suâ naturâ habent: illi autem qui
addeò

ad eò iniquè egisse deprehensi sunt, *papa Ecclesiasticarum legum subjaceant: nobis verò qui nec convicti nec redarguti, nec habiti ut rei sumus, litteris vestris & charitate vestra aliorumque omnium quorum scilicet & antea societate fruebamur frui concedite.* Ut ex his meliorem versionem discernamus, utramque cum autographo græco comparare opus est, sicque animadvertere ex duobus interpretibus, non solum qui magis fidus verbum verbo, sed qui sensum accuratius reddiderit. Autographum hujus epistolæ habetur tomo 4. operum S. Chrysostomi pag. 677. publici juris fecit insignis meriti vir Fontoducæus Societatis nominis Jesu anno 1621. Sumptibus cleri Gallicani, ex antiquis codicibus bibliothecæ regię cum cura expressum.

Lege notas
Ducæi
in 4. tom.
S. Chrys.
pag. 57. in
Epist. ad
Innocent.

Præterea certum est hoc autographum congruere cum editione hujus epistolæ facta ab Erasmo cum aliis Chrysostomi opusculis Basileæ anno 1529. Elocutio Chrysostomi autorem suum manifestè prodit; nullum dubitandi locum emunetæ naris Theologis, nequidem ipsimet Davidio relinquit. At verò certum est hæc verba ex quibus argumenti sui vires assumit Davidius in hoc Autographo græco non occurrere. ἵνα οὐ μὴ ποσάῃ σὺ γχροσις κατὰ λάβη τὴ ὑφ' ἡλίου πᾶσαν ὀπτεῖλαι ἀρεκλήθη τὰ μὲν εἶτα ἀθανάτως γηγημημένα ἀπὸ τῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ μιᾶς μοίρας, καὶ ἐκ ἀρεκλισαμένων κείσιν, μηδεμίαν ἔχιν ἰσχυρὸν ὡσερ οὐκ ἐδὲ ἔχει πῶ οἰκναὺ φύσιν τοῖς ᾗ ταῦτα ἀρεκρομήσαντας ἐλεγκομένης τῇ ὀπτικῇ ὑποστάσει καὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων ἡμᾶς ᾗ τὰς ἐκ αἰώνος, ἐκ ἐλεγκομένης ἐκ ὑποδείχοντας ὑποδίνος τὴ γραμμάτων τὴ ὑμῖν ἐξον δὲ τοῖς λαοῖς συνεχώσ, καὶ τὴ ἀγάπης καὶ πάντων ἡμῶν ἄλλων ὧν τε καὶ ἡμῶν. Quamobrem vehementer credibile est addita fuisse ab autore versionis, qua Baronio & Davidio uti placuit. Hanc falsi expostulationem confirmant adversus hunc interpretem multæ conjecturæ apud eruditos. Vixit anno-

anno Christi 1350. ex quo 126. elapsi sunt. Illi nomen erat Ambrosio Florentino, præfectus erat generalis, ordinis Camaldulensium ut refert Paulus Langius in Chronico Citizenensi, linguam græcam eum docuerat Emmanuel Chrysoloras Philolphi socer, à quo, scilicet Philolpho, binas accepit litteras annis 1434 & 1438. Eugenio quarto Papæ addictissimus fuit, & ab eo missus legatus ad Concilium Basileense.

Continenti tempore Constantiæ extremum diem obiit ibi Poggius oratione sunebri cum justa redderetur parentavit. Hic autem Poggius Romanæ curiæ paulò addictior fuit; quippè spatio annorum 40. plurimum Pontificum amanuens & à secretis. At verò cum Ambrosius Camaldulensis hanc versionem Dialogi Palladij publicavit, Autographum græcum celavit, usque hodie omnibus eruditis incognitum. In quo tamen alia multa adfertitia & addita occurrerent. Aliud opusculum S. Chrysostomi de græcis latinè scripsit *contra vituperatores vite monasticæ* hujusce Dialogi infelicem sortem non expertum. Nam Frontoduceus publici juris fecit, ex codice manuscripto bibliothecæ Bavariensis, cum cura expressum, quem secum communicavit Gretserus alter Jesuitici sodalitij doctus alumnus.

At verò Frontoduceus in suis ad hoc opusculum notis observat in fine 4. tomi operum S. Chrysostomi non valde fidum fuisse hunc interpretem, & duodecim testimonia profert sive exempla tenuis accurationis ejus ad hoc opus spectantia. Verumenimverò specimen dat ingenij hujusce interpretis ex quo versionem dialogi Palladij valde suspectam habeo. Admonet enim nonnunquam solere de suo quidpiam adjicere, sive de græcis paucis latinè scribere amplius. Vide notas in paginam 479. Lit. D. Liv. 5. *ὁ ὁλὴς δεῖσσε quadam videntur hoc loco si cum interpretis verbis conferatur nisi fortè de suo quidpiam adjecit ut non-*

nunquam solet. Idque mihi facile persuadet Monachum Romanæ curiæ addictum, incumbentem versioni Dialogi Palladij *de suo quidpiam adjecisse ut nonnunquam solebat.*

De hoc autem nullus dubitandi locus relinquitur; quippè cum ex Autographo græco hujus epistolæ Chrysostomi quod primum in manus Erasmi incurrit, & iterum Frontonis-Ducæi in bibliotheca regia, manifestè constet, hæc verba, quibus adeò suprema Pontificis Romani autoritas sustentatur à Davidio, addita fuisse & adjecta ab interprete, qui nunquam ea in græco textu legit nec invenit. Idem Frontoducæus Jesuita doctus & sincerus, ait in notis ad appendicem latinam primi tomii operum S. Chrysostomi *Quod si contingat hoc Autographum græcum inveniri, magno id vobis usui futurum sit ad solvendas non mediocres difficultates quæ in ipsius Dialogi hujus latinâ interpretatione se se offerunt.*

Docet etiam nos, posse recognosci ex hac inventione genuinum hujus Dialogi autorem, nam de Palladio cum Baronio dubitat, Et infra. *Sed si ut diximus ope codicis manuscripti græcum nanciscantur exemplar, multa perperam vel ab interprete vel à librariis expressa fortasse restituentur ex quibus certius quidpiam statuere licebit.* Quæ cum ita sint, non videtur amplius esse deliberandum utri ex versionibus plus confidere expediat; cum præsertim manifestè constet alteram ex his autographo græco minimè congruere, scriptamque esse ab homine nomine negligentis doctis omnibus valde suspecto, & curiæ Romanæ artus studiorum & professionis vinculis astricto.

Quamobrem non possum non demirari usque ad articulorum fragorem, Davidium ex hac versione Ambrosij Camaldulensis argumenta sumpsisse, & sibi persuasisse posse se hac arte causæ Pontificiæ autoritatis adversus episcopos patrocinari, curiæ Romanæ vehementer gratificari, cum potissimè utramque versionem epistolæ præmanibus

manibus & autographum græcum habuerit sciveritque
Binium Camaldulensis versionem inter Epistolas Chryso-
stomi in suâ Conciliorum collectione collocare noluisse.
Verumtamen cum ex his solutionibus intelligere non sit
difficile, omnes difficultates Davidij ad nibilum recidere,
novam artem molitur qua se ab his salebris mitificè libe-
ret. Contendit epistolam S. Chryso-stomi ab Ambrosio
Camaldulensi latinè conversam, quamque Palladius re-
fert magnam habere dissimilitudinem cum ea ejusdem
Chryso-stomi, quæ inter opera ejus recensetur. Et quamvis
juxta omnes codices MSS. græcos ea quæ est inter opera
Chryso-stomi inscribatur Innocentio Papæ, Davidius in-
tendit animo expungi debere nomen Innocentij & in lo-
cum ejus substitui nomen Venerij Mediolanensis episcopi
& Chromatij Aquileiensis, ad quos pariter scripsisse Chry-
so-stomum inquit Palladius. Tota inter has litteras discrepan-
tia exsurgit ex accessionibus, sive additionibus quibus ver-
sionem latinam interpres cumulavit ut Romano Pontifici
gratificaretur. Davidius bellam & doctam conjecturam
nullius codicis MSS. veteris aut novi autoritate confir-
mat, satisque sibi esse putat dicere, sibi videri epistolam “
apud Palladium relatam, esse exemplar illius quam “
Chryso-stomus Innocentio Papæ scripsit qua ex officio “
hic episcopus illi significat Papæ admonitionem, quam “
habuerat ad episcopos Mediolanensem & Aquileiensem “
de persecutione ac miseria in qua versabatur; Ideoque “
in fine hujus epistolæ hoc monitum reperiri, neuti- “
quam verò in ea quæ inter opera Chryso-stomi refer- “
tur: & ea ratione adduci ad credendum hanc ultimam “
inter opera Chryso-stomi relatam, esse exemplar illius “
quam præfatus Chryso-stomus Venerio & Chromatio “
scripserat. De his omnibus dubium nemini homini subo-
leret sicut Davidio, si argumenta non deessent. Sed
quoniam nulla profert ne quidem probabilia, de assen-

Pag. 343.

& 344.

fu præconceptis opinionibus suis nobiscum dispen-
sabit.

III. Tertium argumentum appellationis assumi-
tur ex Dialogo Palladij, ex quo intelligimus Innocen-
tium Papam acceptis litteris S. Chrysostomi irritasse ju-
dicium Theophili adversus Chrysostomum latum. En
verba latina interpretis dialogi capite 3. *ad hæc rescripsit
beatissimus Papa Innocentius communioque utriusque partis
admissa judicium Theophili cassum atque irritum esse decre-
vit.* Hæc sunt deformata quæ in hac versione restitue-
rentur, si autographum dialogi inveniretur, nam valde
verisimile est loco hujus vocabuli *decrevit* hoc scribi de-
bere *consuit*; quippè cùm constet ex epistola Honorij ad
Arcadium legatos profectos esse Romam & in Italiam ut
tantummodo consilium exquirerent. *Non expectatis litte-
ris Sacerdotum qui fuerant legatione consulti*, cujus sum-
ma his verbis concepta fuerat. *Hi quorum expectabatur
autoritatis pacifica Ioanni communionem permissa sancientiam
concordiam censuerant, nec quemquam putarunt ante judi-
cium consortio repellendum.* Hanc veritatem hujusce ver-
sionis verba sequentia mirabiliter confirmant, nam ex iis
perspicimus mentem Pontificis fuisse, non suspectam co-
gere Synodum ex orientalibus & occidentalibus, à quâ
amici & inimici Chrysostomi & Theophili arcerentur
quia neutri parti debent adhærere integerrimi iudices.
Porro ex his patet luce meridiana clarius adhuc ancipi-
tem fuisse Pontificis de hac lite sententiam, & noluisse in-
consultis aliis episcopis hanc controversiam dirimere. *Di-
cens oportere constari aliam irreprehensibilem Synodum oc-
cidentalium & orientalium Sacerdotum cedentis Concilio
amicis primum deinde inimicis neutrarum quippè partium
ut plurimum ratur esse judicium.* Totus igitur in hoc nego-
tio Pontificis conatus fuit, ad inveniendas artes, queis fir-
mâ pace dissidia componeret, quibus hi Episcopi Eccle-
siam

David.

pag. 344.

6. 3.

fiam miscuerant. Quamobrem acceptis à Theophilo litteris sibi per Petrum presbyterum & Martyrium diaconum missis ex quibus resciverat triginta sex episcopos quibus ipse Theophilus præerat Chrysostomum absentem indictâ causâ condemnasse; *Insaniam Theophili magis ac magis exhorruit quod contra absentem ad eò sevam immitemque sententiam evomisset.* His igitur à se dimissis cum litteris gravibus illius temeritatem laceffentibus se se ad orationis studium contulit, indictoque Ecclesiæ jejuniò, cum lacrymis divinam precabatur clementiam ut hujusmodi seditiones & scandala scissuraque tollerentur, & pacis ac fraternitatis amor integra membrorum compage redderetur.

Igitur hi homines à Theophilo missi eidem retulerunt ab Innocentio Papa epistolam quam in dialogo Palladij habemus, qua utrumque ad communionem admittit; ipsique Theophilo mandat si suæ conscientiae præfatus Theophilus confidat, ut quam primùm Synodo futuræ interesse non renuat, causam juxta Canones Nicænos peroraturus. Hoc est unicum Romæ confectum ab Innocentio Papa decretum, quo utriusque rogationibus annuit sicut & plures alij Episcopi qui pariter non denegata communione eisdem gratificari voluerunt. At verò absurdum esset concludere Theophilum & Chrysostomum ad hos omnes Episcopos appellasse. *Frater Theophile nos te & fratrem nostrum Ioannem communionis nostræ esse decrevimus, sicuti & in prioribus litteris aperte satis expressimus.* Et infra, *Itaque si conscientia confidis, tu quoque judicio accurre ad Synodum proximè in Christo celebrandam & illic juxta Nicæni Concilij Canones & decreta contende.*

Quamobrem satis difficile est intelligere qua ratione Davidius ait pag. 345. S. Chrysostomum judiciali sententiâ Sedis Apostolicæ in communionem fuisse restitutum; cum ea communione illi nunquam fuerit interdictum, &

certum sit proinde non magis restitutum fuisse in communionem cum Romanâ Sede quam cum Mediolanensi, Aquileiensi, & Italiæ Sedibus, ad quarum Antistites eadem de causâ scripserat. Minoris temeritatis culpa non vacat Davidius, dum paulò inferiùs eadem pagina 345. „ suis semper delusus figmentis, ait, evidens ac perspicuum esse Innocentium Papam iudicium Theophili ad-
„ versus Chrysostomum cassum atque irritum declarasse, idque ex restitutione ejus in communionem concludit qua ei Theophilus interdixerat.

Nam certum est hoc qualicumque decreto restitutionis Chrysostomi in communionem Theophilum etiam restitutum dici posse, quippè cum eodem pari ratione ambo ad communionem admittantur. At absurdè & insulsè diceretur Innocentius restituisse in communionem Theophilum nullâ quippè sententiâ judiciali segregatum. Ergo etiam & Chrysostomum.

His addit Davidius multa quæ supervacanea videri possunt, utpote fulta principiis quæ suprà refutavimus. Multum sermonem amplificat comparatione quam instituit inter abdicationem S. Athanasij confectam in Concilio Tyri restitutionem ejus autoritate Julij Papæ; & abdicationem S. Chrysostomi in Concilio ad Quercum & restitutionem jussu Innocentij Papæ. Sed ne frustra tempus terere videamur, consulat lector hujus operis cap. 11. 12. & 13. Ut quam supervacaneum sit hanc comparationem instituere perspiciat. Et è contra quam opportunè istiusmodi comparatio deducat ad confirmandam quam defendendo doctrinam, & opinamenti Davidij incommodet, facile intelligat.

IV. Quartum argumentum Appellationis S. Chrysostomi ad Sedem Apostolicam & iudicij super ea à Pontifice Romano lati assumitur ex dialogo Palladij. Hujus veritatis probationem nobis suppeditant inquit Davidius

pag. 349. §. 4. dialogi Palladij in quibus Theodorus dia-
 conus concepta verba refert commonitorij legatorum "
 Innocentij , quos in Orientem miserat , ut adessent "
 Concilio generali post secundam S. Joannis Chryosto- "
 mi condemnationem. *Non oportere*, inquit, *Ioannem ju-* "
dicium aggredi , nisi illius prius Ecclesia communioque "
redderetur , ut omnis dilationis occasione sublatâ causâ, "
sponte Concilium ingredi posset. "

Crimine mendacij convincere Davidium non est dif-
 ficile. Primò, Innocentius Papa non misit in Orientem
 legatos, ut Concilio generali adessent. Ex Dialogo Pal-
 ladij tantùm intelligimus scripsisse Imperatorem Hono-
 rium Innocentio Papæ ut mitteret quinque episcopos, tres
 presbyteros, & diaconum unum Ecclesiæ Romanæ, qui
 ferrent litteras ad Arcadium fratrem, quibus eum horta-
 batur ut Episcopi Orientis Thessalonicæ cogerentur. Et
 hos episcopos, presbyteros, & hunc diaconum adventasse
 Constantinopolim cum litteris Imperatoris ad Innocen-
 tium, Episcoporum Italiæ Chromatij Aquileiensis, Vene-
 rij Mediolanensis, & multorum aliorum, & documentis
 seu mandatis totius Concilij occidentis.

Acceptis igitur Sancti viri Æmilij & Chyterij & Gau-
dentius episcopi , unâ cum Valeminiano Bonifacioque presby-
teris Imperatoris Honorij & Papæ Innocentij & Italia epis-
coporum Chromatij Aquileiensis & Venerij Mediolanensis,
ac reliquorum epistolis una & commonitorio totius Concilij
Occidentis, conditionibus publicis Constantinopolim conce-
sere.

Pallad.
 Dialog.
 cap. 4.

Porro ex his planissimè patet hos legatos non censerì
 potius missos à Romano Pontifice quàm Imperatore, Epi-
 scopis Italiæ, denique Mediolanensi Aquileiensi & Con-
 cilio Occidentis. Secundo, Falsum est hujus commonito-
 rij verbis significari Pontificem irritasse sententiam ad-
 versus Chrylostomum; quippè cùm de ea mentionem
 nullam

nullam faciant , & tantummodo significant necesse esse Chrysoftomum in Sedem restitui, eique communionem reddi , ut secundum normam ecclesiasticam & canones judicetur. Quilibet episcopus etiam Ecclesiæ infimus idem dicere poterat. Nam omnia jura violantur si ante quis spoliatur quàm judicetur. Sed immò possum ex hoc commonitorio certissimum assumere argumentum , ad probandum nullum Romæ latum judicium , sed S. Chrysoftomum ad communionem tantum admissum fuisse cum ex præfato commonitorio intelligimus restitui debere antequam judicetur , ut defensionis locus ei non desit, & ad Concilium aditus in quo suam causam perorare possit. Si solum restitutionis ejus mentionem faceret hoc commonitorium, vel si quadam imposta pœna vetaret eum de possessione Ecclesiæ suæ dimovere , aut communione Ecclesiasticâ , jure merito hoc commonitorium assumetur ad concludendum judicium à Theophilo latum, irritum Romæ pronuntiatum fuisse. Sed secùs se res habet.

Occidentales quī se ad tuendam S. Chrysoftomi dignitatem adjunxerant , æstimant omnes juris formas postpositas fuisse, inimicos judicasse, & infontem indiētâ causâ condemnasse. His rationibus adducti postulant Orientalium & occidentalium Concilium in quo veritas sincerè inquiratur , & juxta antiquos Canones & disciplinam nullo abusu obsoletam aut abragatam, non spoliatur antequam judicetur. Non hoc postulat Papa, sed integra episcoporum Occidentis Synodus. Ipsīs legatis commendat hoc commonitorium, jubetque eos obtinere ne spoliatur ut protinus judicetur. Igitur tantum abest ut hoc commonitorio probari possit judicio Romani Pontificis S. Chrysoftomum causam obtinuisse, cùm ex eo colligatur manifestè nullum Romæ pronuntiatum fuisse : sed & Occidentales episcopos voluntatem suam aggregasse ad sustentandam

stentandam disciplinam, & tuendum lege naturæ sancitum privilegium, quo scilicet vetatur ne quis episcopus spoliatur antequam judicetur.

V. Quintum argumentum assumitur ex historiâ Ecclesiasticâ Theodoretî lib. 5. capite 34. In quo, hæc leguntur. *Episcopi Occidentis non prius cum episcopis Ægypti & Orientis & Bosphori atque Thraciæ communicare voluerunt quàm nomen illius sanctissimi viri scilicet Chrysostomi in tabulas in quibus nomina episcoporum mortuorum continebantur retulissent, atque Arsacium ejus successorem ne salutare quidem dignati sunt.* Ex his perspicimus episcopos Occidentis aded voluntatem suam ad jura tuenda Chrysostomi aggregasse, ut etiam postquam diem obiit communicare recusarent cum episcopis Ægypti Orientis, Bosphori & Thraciæ donec nomen ejus in Ecclesiæ tabulas retulissent, in quibus mortuorum Episcoporum nomina continebantur. Ego verò satis ingenio non valeo ut intelligere possim qua ratione adductus Davidius hæc assumat ad concludendum pag. 350. & 351. Innocentium Pontificem irritasse seu abrogasse judicium adversus S. Chrysostomum. Idem enim concludere poterit in gratiam episcoporum Illyrici, & quorundam Orientis, & dicere eosdem irritasse hoc judicium. Quippè cum Theodoretus nos doceat eosdem se ab Orientalium communione eadem de causâ segregasse. *Quibus totius Illyria conjuncti se adjunxere episcopi. Porro autem quamplurimi episcopi civitatum versus Orientem sitarum à facinoris communione se sejunxerunt quidem, sed corpus Ecclesiæ minimè distraxerunt.* At verò quamvis ex Occidentalium institutis & agendi ratione colligi possit irritum fuisse judicium adversus Chrysostomum, non consequeretur autoritate Pontificis Romani abrogatum fuisse, sed solummodò episcoporum Occidentis. Enimverò insulsum & absurdum est sibi persuadere, adscribendum esse solitario Pontifici,

quicquid Concilio aggregatus præstat Pontifex. Hoc est enim merum Davidij figmentum, nequidem ratione probabili fultum, quippè cum è contra concludere necesse sit summum Pontificem de nullâ controversiâ aut lite solitarium cognitionem habere inconsulto Concilio.

David.

pag. 351.

V I. Sextum argumentum Davidio suppeditat Innocentius Papa epistolâ 16. ad Alexandrum episcopum Antiochenum, quicum prædictus Alexander communicare auebat. *Multum in gestis ut subscripta testantur sollicitius inquisivi utrum esset omnibus conditionibus satisfactum in causâ beati & verè Deo digni Sacerdotis Ioannis, & cum per singula assertio legatorum ex voto completa esse fateretur, gratias agens Domino Communionem Ecclesiæ vestra ita recepti, ut pro me feram Apostolica Sedis condiscipulos primos dedisse ceteris viam pacis in qua firmatos vos, nosque Domini Christi ita benignitas amplexabitur atque communia, ut nullo de cetero titillamento vel levi cuiusdam contentionis pudore pulsetur.* Ex his patet Papam eos tantum ad communionem admisisse, qui S. Chrysostomi innocentiam tuebantur; eumque imitatione consequerentur multi alij episcopi ac potissimum viginti quatuor qui epistolæ quam scripsit ad Alexandrum subscripserunt. Verumtamen insulsè concluderetur hos episcopos iudicium adversus Chrysostomum irritasse, ipsumque ad eos appellasse. Quid igitur concluderetur ad Romanum episcopum provocasse quem locus iste speciatim & nominatim non tangit?

VII. Septimum Argumentum assumitur ex epistolâ 22. ejusdem Pontificis Innocentij ad Acacium Episcopum Beroënsensem.

David.

pag. 352.

Sed non plus probat quam quod antecedit. *Si omnis inimicitia, inquit Pontifex, omnis emulatio tam de nomine S. Ioannis mirandi episcopi quam de omnibus ejusdem communionis participibus à suâ animositate discessit has nostra*

stra Societatis recipias litteras, frater Charissime, modo ut omnia quæ hic actis firmata sunt apud mediatorem nostrum amabilem Alexandrum ore proprio ut communicantem convenit fatearis.

VIII. Davidius assumit Argumentum appellationis David. S. Chrysostomi ad Sedem Apostolicam, & abrogati Romæ pag. 352. judicij adversus eum pronunciati, ex epistola 27. Pontificis Innocentij ad Maximianum episcopum, qui eum vehementer sollicitaverat ut Atticum successorem Chrysostomi ad communionem admitteret quam recusabat Pontifex. Scilicet nisi nomen Chrysostomi in Ecclesiæ tabulas referret. *Expectamus ergo, inquit Innocentius Papa, & professionem de completis omnibus conditionibus quas diversis temporibus prædiximus, & petitionem communionis ut rectè & petenti & probanti se eadem mereri reddamus.* Ex his nihil aliud perspicimus nisi Pontificem Innocentium animo forti ac firmo præditum fuisse, ad tuenda jura & memoriam Chrysostomi, & neutiquàm destitisse vehementer exequi decretum, non communicandi cum iis qui cum Chrysostomo dum in vivis esset non communicaverant, & quorum invidia supremo fine nondum potuerat domari: Sed ejus nomen in tabulas Ecclesiæ referre denegabant. Constans & aperta omnibus innocentia Chrysostomi ad hanc fortitudinem Pontificis Innocentij animum traduxerat. Ecquis enim non miseratus sortem hominis sanctissimi, tot persecutionibus vexati, omni jure Ecclesiæ violato judicati, in horribili miseriâ extincti, qui nunquam potuit invenire æquos ac legitimos judices apud quos suam causam peroraret: Igitur omnes orbis Christiani episcopi ita ut Romanus Pontifex, omni officio ac potius pietate erga Chrysostomum satisfacere tenebantur. Quamobrem Theodoretus ait lib. 5. historiæ cap. 34. Episcopos Occidentis noluisse cum Ægypti, Orientis, Bosphori & Thraciæ præsulibus communicare; donec Chrysostomi nomen in Ec-

clesiæ tabulas retulerint ; dicitque Illirici episcopos ad Occidentalium rationes se adjunxisse. Interim tamen perperam æstimaretur quilibet ex his episcopis iudicium adversus Chrysostomum irritasse , & ipse Chrysostomus ad eisdem appellasse ut suprà observavimus num. 5. Igitur ratiocinium Davidij imbecillum est , quo ex denegatâ communione implacabilibus S. Chrysostomi hostibus concludit , Pontificem Innocentium iudicium irritum declarasse , & Chrysostomum ad Sedem Romanam appellasse.

David
pag. 352.

IX. His prætermisissis , Davidius hoc ratiocinio præ-
 „ conceptam opinionem confirmat. At verò inquit hac
 „ stabilita veritate , sive demonstratâ sententiâ qua Papa
 „ Innocentius hoc iudicium irritaverat , Quæro jam
 „ utrum possit jussu Pontificis nomen episcopi condemna-
 „ ti, & in Concilio abdicati in Ecclesiæ tabulas referri, cum
 „ legitimis ejusdem urbis episcopis , non antiquato iudicio
 „ Concilij quo episcopali Sede ejectus fuerat ? Quæro an
 „ possit tanta curatione ac severitate huic legi obtempera-
 „ tio procurari , ei tota Ecclesia submitti , tot vicibus me-
 „ moria S. Chrysostomi mirandi Episcopi , ut inquit Inno-
 „ centius , summa veneratione extolli , nisi & totidem vici-
 „ bus repensis , iudicium Synodi abrogetur expungatur ,
 „ quæ tantum virum episcopi nomine indignum , pro-
 „ nuntiaverat ?

His Davidij postulationibus respondere non est valde arduum. Dico igitur Primò , Innocentium Papam nullo decreto sancivisse esse referendum nomen Chrysostomi in tabulas Ecclesiæ quod non pariter episcopi Occidentis & Illirici confecerint. Hoc autem nihil est , nisi constans ac perpetua voluntas eorum , non communicandi cum inimicis S. Chrysostomi donec nomen ejus in Ecclesiæ tabulas retulerint. Secundò , etiam si hoc speciali mandato jussisset Pontifex , ad episcopos suæ jurisdictioni tantum speciatim

speciatim subiectos respiceret, scilicet intra limites Romani episcopi comprehensos, neutiquam verò ad alios, erga quos esset simplex declaratio, quæ ipsis significaret se cum iis non communicaturum quandiu nomine Chrysostomi Ecclesiæ tabulæ vacarent.

Quemadmodum Princeps supremus cum ab altero Principe aliquid desiderat & si denegetur, bellum denunciat, non hinc consequitur Principem cui bellum indicitur esse alterius subditum, cum immò sibi æqualem ullum sæpissimè habeat. Exempli gratia, Rex Christianissimus insolentiam Batavorum coercere vult, cultumque Catholicæ religionis in eorum provincias hæretico ritu deformatas referre desiderat, non jussu aut imperio mandat ut restituant, & ritu catholico statim sacrificent, sed eis bellum denunciat, omnibus subditis communicatione & commercio cum Batavis interdictum promulgat. Hinc non consequitur regem Christianissimum eorum leges ac decreta irritasse & abrogasse. Ita se gesserunt Innocentius Papa, Episcopi Occidentis & iis adjuncti Illyrici adversus Orientales qui tot diris S. Chrysostomum erant infectati: omne fœdus rumpunt, cum iis omnem communionem denegant nisi nomen Chrysostomi in Ecclesiæ tabulas referant. Non tamen hinc sequitur Papam & Occidentales Orientalium decreta & leges antiquasse, & adversus eos supremâ potestate esse potitos. Tertio, Falsum est S. Chrysostomum in Concilio legitimo condemnatum fuisse. Nam Pseudo-Synodus ad Quercum & alia comitia adversus Chrysostomum sive ante sive post primum exilium, ita ut meræ coitiones semper æstimatæ sint: Et incogitabile visum est juris formulis, tantâ curatione cavere, ad irritandum judicium reverà nullum & per se irritum.

X. Sed hujus consecrarij veritas, inquit Davidius, "extra omnem dubitationis aleam erit postea, si accuratè "

perpendamus epistolam Attici electi Constantinopolitani ad Cyrillum Alexandrinum, cum Occidentales ab eo valde contenderent de relatione nominis S. Chrysostomi in tabulas Ecclesiæ suæ, & responsionem Cyrilli. Porro hæc Epistola refertur apud Nicephorum lib. 14. cap. 26. hæc verba citat Davidius. *Neque iudicio patrum fraudem feci: mentio namque ejus fit cum defunctis non solum Episcopis sed & presbyteris, diaconis & laicis mulieribusque cum quibus omnibus nobis Sacerdotij communio aut earum rerum quæ in sacrâ mensâ mysticè percipiuntur participatio non est. Magna enim est inter defunctos & superstites differentia, ita ut etiam libri propter differentem eorum quorum memoria conservatur statim discreti sint.* Solertiâ atque industria pollet mirabili, qui ex his verbis ad probandam appellationem ad Apostolicam Sedem argumentum assumit, nec non sententiam ab eadem Sede prolatum. Revera videmus Atticum postquam nomen Chrysostomi in Ecclesiæ tabulas retulisset, non putasse culpam se commisisse contra sacros canones aut patrum iudicio fraudem fecisse. *Quare ut equidem puto neque in sacros canones commisi, neque iudicio Patrum fraudem feci.* Nec quicquam in hac Epistola significat ita se gessisse Atticum summi Pontificis autoritate instigatum. Sed Davidius dubitare non potest Atticum non cogitasse de obtemperatione debitâ decreto quo irritabatur decretum contra Chrysostomum, cum ejus nomen in Ecclesiæ tabulas retulit. Quippè cum ipse Davidius fateatur Atticum contendisse se nihil commisisse contra sacros Canones Conciliorum, in quibus causa sua ceciderat sive damnatus fuerat Chrysostomus. Quod aperte significat Atticum hæc Concilia non æstimasse irrita aut abrogata. Et si fortè fateri cogamur credidisse, à Papa irrita fuisse & abrogata, saltem non fatebimur sibi persuasisse obtemperandum esse mandato summi Pontificis, Quippè

Quippè cum prædictus Atticus non solum probet, verùm etiam contendat se nihil contra sacros canones horum Conciliorum commisisse, & iudicio Patrum ex quibus constiterunt, fraudem non fecisse.

Denique Atticus referens nomen Chrysostomi in tabulas Ecclesiæ, nihilominus significat quam obtemperacionem Romano Pontifici; quippè cum tantùm retulerit concordie causa inter Ecclesias conciliandæ, neutiquam verò ad ejus innocentiam vindicandam, aut eidem communionem Ecclesiæ restituendam quemadmodum ei restituerant Innocentius Papa, Episcopi Occidentis, & Illyrici. Sed immò contendit magnam esse inter vivos & mortuos discrepantiam. *Magna enim est inter defunctos & superstites differentia.* Hanc relationem nominis inter mortuos, non testificari communionem. Nulla enim habetur cum defunctis communio nec Sacerdotij, nec rerum in sacrâ mensâ perceptarum. *Cum quibus omnibus nobis Sacerdotij communio aut earum rerum quæ in sacrâ mensâ mysticè percipiuntur, participatio non est.* Additque novum non esse in Ecclesia, concordie causâ referre in tabulas post mortem nomina Schismaticorum; idque valde à restitutione in communionem esse alienum. *Nihil enim Davidi obsuit honorifica Saûli sepultura, neque Apostolis Arij impietatis sectator Eudoxius, sub eadem sanctiore Sacrificij arâ positus: neque Paulinus & Evagrius Ecclesia qui Schismatis & Dissidij duces in Ecclesiâ Antiochenâ fuere, quod post obitum, non paucis hinc ab annis propter populi pacem & concordiam mysticis tabulis sunt inscripti.* Hanc rationem & litariam adfert Cyrillo in hac epistolâ, ut eum ad referendum nomen Chrysostomi in tabulas sui instar compellat. *Quam ob causam ipse quoque Ægypti ecclesiis, ecclesiarum orbis totius pacificandarum gratia ut mortui illius nomen inscribant præcipe.*

Apud Ni-
cephorum
Lib. 14.
cap. 26.
pag. 493.

XI. Responsio Cyrilli ad hanc epistolam Attici opinionem

nionem Davidij non magis confirmat. Quippè manifestè patet ex ea ejus animum ab obedientiâ summo Pontifici, & decreto quo judicium adversus Chrysostomum irritasse fingitur alieniorem fuisse. Enimverò contendit contra canones magni Concilij Nicæni Atticum retulisse nomen Chrysostomi in tabulas Ecclesiæ. Et fortiter propugnat jure factam Chrysostomi abdicationem, judicium adversus eum latum ratum ac firmum, & omnes episcopos qui se ad partium ejus rationes adjunxerant Schismaticos æstimat. *Ne igitur contra te ipsum celebres atque illustres eos, scilicet Occidentis episcopos, qui adversandi studio in partes discessere, neque unquam justum de seipsis judicium accipiunt.* Dicit eos magis placere Deo qui condempnaverunt, quàm qui opem tulerunt. Et mirabili hortatione compellit Atticum ut nomen Chrysostomi expungi curet è tabulis ecclesiæ in quas refecti jusserat. *Iube ex episcoporum nomenclatura Ioannis nomen eximi.* Et mentionem faciens eorum qui parere renuebant judicio adversus Chrysostomum lato sive Concilio ad Quercum, ex quorum numero erat Innocentius Papa, potestati Dei eos commendat. *Inobedientes verò, potestati Dei commendare, illud usurpantes curavimus Babylonem & sanata non est: relinquamus eam quoniam pervenit in cælum judicium ejus.*

Hieremias
31. v. 9.

Hic si integrum Cyrilli epistolam exscriberem, prudens lector animadverteret, quantâ exacerbatione, & quibus nervis contendit, decretum Concilij adversus Chrysostomum ratum ac firmum esse debere, & quàm necesse esse æstimet flocci facere sermones eorum qui voluntatem ad tuendam ejus dignitatem aggregaverant.

Verumtamen ex his omnibus argumentum assumit Davidius ut probet S. Cyrillum æstimasse decreti Pontificij vi ac vigore irrita fuisse judicia adversus Chrysostomum; & hinc manifestè consequi penes Pontificem Ro-

manum

manum extitisse jus ac potestatem abrogandi & irritandi judicia adversus Chrysostomum lata.

Jam verò lectorem tantuli operis nostri æquum & eruditum enixè rogo, ut has litteras Attici & Cyrilli apud Nicephorum relatas attentè legat & perlegat, de quibus mox locuti sumus, ex his enim non difficiliter perspiciet, Davidium probare diem esse tenebras & tenebras diem, dum ait paginâ 354. hinc dubio procul consequitur “ Ecclesiam Romanam irritasse ultimum judicium adversus Chrysostomum emissum, cum jussit nomen ejus referri in codices Ecclesiasticos contra judicium injustum, quo iniqui judices dignitate episcopali Ecclesiæ Constantinopolitanæ eum spoliare tentaverunt, illudque mandatum invictæ fortitudinis testificatione exsequi voluerit. Enimverò cum S. Cyrillus æstimet relationem nominis Chrysostomi in tabulas Ecclesiæ confectam contra Canones magni Concilij Nicæni, non secùs ac Concilij in quo abdicatus fuerat; ex hoc ratiocinio manifestè consequitur Papam Innocentium irritasse seu abrogasse Nicænum Concilium æque atquè Concilium ad Quercum; quod profectò insanum & absurdum nemini homini nō videbitur qui de potestate mentis non exiverit.

XII. Possẽm, inquit Davidius, hæc argumenta “ David.
quibusdam accessionibus cumulare, ex sententiâ ex- “ pag. 358.
communicationis quam hic Papa Innocentius adversus Imperatorem Arcadium & conjugem Eudoxiam vibravit, atque hac testificatione demonstrare quantâ commotus iracundiâ adversus hanc Synodum se gesserit. “ Quippè cùm non solùm communione interdixerit episcopis qui huic Synodo adfuerant, verùm etiam Imperatori & Imperatrici qui eam suo præsidio sustinuerant. “ Licet enim Palladius, Socrates & Sozomenus de hac epistolâ Romani Pontificis mentionem non faciant, “ sive instrumento excommunicationis, satis superque “

Dd confirmatur

„ confirmatur testificatione Georgij Patriarchæ Alexan-
 „ drini qui ante annos mille scripsit.

Hanc ultimam objectionem diluere non est difficile.
 Nihil enim hoc interdicto adversus Imperatorem Arca-
 dium & Imperatricem Eudoxiam magis à veritate alienum.

Nicephor.
 l. 13. c. 34.
 Bin. tom. 1.
 Concil.
 pag. 628.

Epistola Innocentij Pontificis, quæ est hujus excom-
 municationis instrumentum, mentionem facit mortis S.
 Chrysostomi. *Verum excipiet illa, scilicet Eudoxia, &*
presentem hic panam & futurum sempiternum supplicium
non post multos hos dies ei adveniens. Tamen enim beatus
Ioannes vitam reliquit fide servatâ, & fluctuantibus confir-
matis, in aterna tamen sacula sempiternarum deliciarum
& immortalis vite hereditatem est consecutus. At verò
 certissimum est Imperatricem Eudoxiam multis annis
 post Chrysostomum diem obiisse. Igitur instrumentum
 hujus excommunicationis omnino spurium est & apo-
 cryphum.

• Photij
 Biblioth.
 codic. 77.

Cardinalis Baronius anno Christi 407. Pontificatus
 Innocentij I. 6. hujusce excommunicationis instrumentum
 refert ex Glycâ, apud quem græcè scriptum occurrit. Sed
 mentitus est Glycas, aut quilibet alius. Nam Eunapius
 S. Chrysostomo scriptor æqualis, in fine historię suæ ait,
 teste^a Photio, diem obiisse Eudoxiam in puerperio, quo
 tempore Sede Constantinopolitanâ pulsus est Chrysosto-
 mus, & Arfacius, in locum ejus successus conjuratione
 Theophili; quod contigisse nemo dubitat Anno Chri-
 sti 404. ex quo manifestè consequitur mortem Eudoxiæ
 posteriorem non fuisse morte Chrysostomi; proindeque
 Papam Innocentium anno 407. juxta Baronium aut quo-
 libet anno post mortem Chrysostomi non potuisse Im-
 peratrici Eudoxiæ communionem ecclesiasticâ interdicare
 (quemadmodum hoc præ se fert instrumentum) quippè
 cum diu ante Chrysostomum Imperio & vitâ decesserit
 Eudoxia.

Eudoxia. Scrates, Prosper, Marcellinus comes & Sozomenus cum Eunapio mirabiliter congruunt. Observant enim mortem Imperatricis Eudoxiæ contigisse quarto die post immanem grandinem quæ cecidit in suburbium Constantinopolitanum die 30. Septembris anno ut omnes farentur 404. scilicet tribus annis ante hoc communionis interdictum, si vera est opinio Baronij qui anno 407. illud ascribit. Enimverò fastis græcorum notatur hæc grando, ita ut prognosticum hujus mortis, ad quintum consulatum Honorij & Aristeneti, indictione 2. mense hyperberetto; quæ omnia cum anno 404. coincidunt. Hæc sunt verba fastorum græcorum. Quinto consulatu Honorij & Aristeneti indictione 2. Deo volente, cecidit grando super Constantinopolim, cujus guttæ inter decidendum congelatæ cum nucibus pari crassamento intumuerant, mense hyperberetto, die veneris hora octava. Et Imperatrix Eudoxia eodem mense obiit pridie nonas Octobris die 5. hebdomadæ, in ædibus Sanctorum Apostolorum sepulta 4. idus Octobris die quinto hebdomadæ. Hæc autem si ad usum nostrum referantur significant. Anno Christi 404. die Veneris 30. Septembris nocte, scilicet die Sabbati 1. Octobris horâ secundâ matutinâ vehementer grandinasse Constantinopoli, & 4. die post grandinem, scilicet nocte inter diem Mercurij & Jovis, 6. Octobris obiisse Imperatricem Eudoxiam cui iusta reddita sunt die Mercurij 12. ejusdem mensis. Quæ cum omnia vera sint & extra omnem controversiam posita; ex his conficitur manifestè, Innocentium primum Papam non potuisse communionem interdicere anno 407. juxta Baronium Imperatori Arcadio & conjugi Eudoxiæ, post mortem Chrysostomi (ut præ se fert hoc excommunicationis fictitium instrumentum) quoniam hæc Imperatrix vitâ decesserat in puerperio anno 404. tribus annis, uno mense & octo diebus ante

Repliq.
lect. 43.

supremum finem Sancti Archiepiscopi Constantinopolitani. Unum jam nobis restat ut Georgij Episcopi Alexandrini auctoritati satisfaciamus, quem laudat Davidius post Cardinales Doctissimos ^a Perronium, Bellarminum & Baronium. Floruit anno 1000. Scripsit vitam S. Chrysostomi quam integrè ex Palatino & Bavarico codice edidit græcè Henricus Savilius, tomo ultimo operum S. Chrysostomi. Ex ea refert excerpta Photius codice suæ Bibliothecæ xcv. pag. 251. in quibus mentionem nullam facit excommunicationis Arcadij. Observat solum Innocentium Papam ad tuendam Chrysostomi innocentiam multum laborasse, de eo nunquam conquievisse, multasque ut gratificaretur litteras scripsisse quæ nihil profuerant.

Porro hic Georgius antiquus revera est historicus, multis mendaciis & sphalmatis famosus, nullaque fide inter eruditos dignus. Jure merito Photius in eo desiderat linguam puriorem & majus studium veritatis. Doctissimus Peravius Socius Jesuiticus ut scriptorem mendacem & ridiculum carpit, libri 2. de doctrinâ temporum cap. 47. multaque exempla malæ fidei & ineptiarum ejus penitus insulsa refert. Igitur ex hoc autore colligere possumus justissimis de causis, nullam ei fidem esse adhibendam quippè quisquis ad legendum animum appulerit, injucundissima lectione infinitarum nugarum ac fabellarum mentem explebit, quæ scriptis sanctissimi Patris & totæ antiquitati repugnant. Objicit præterea Davidius Sozimum lib. 5. historiæ, quem S. Chrysostomo æqualem sibi persuadet, ex quo Eudoxia superstes Chrysostomo intelligitur. Sed cum Davidius nullum Sozimi locum citet; Vossius inter scriptores incertæ ætatis eum rejiciat, certum est hunc scriptorem non debere anteferri Eunapio, Socrati, & Sozomeno qui cum factis græcis tantâ cum accuratone congruunt, quorum auctoritas in hoc casu de tempore
mortis

Vossius de
historicis
græcis.

mortis celeberrimæ Imperatricis Eudoxiæ, omnibus antiquitatis Scriptis ac codicibus antecellit.

Insuper Davidius citat epistolam Gelasij Papæ ad episcopos Dardaniæ ut appellationem S. Chrysostomi ad Apostolicam Sedem confirmet. Sed hoc argumentum supervacaneum est. Quoniam non negamus octoginta annis post mortem Chrysostomi tempore Gelasij Papæ summos Pontifices sibi arrogasse jus admittendarum appellationum à judiciis Conciliorum, in causis episcoporum. Similiter fatemur ad hoc jus sibi vindicandum & confirmandum, sæpè episcopos variis miseriis ac calamitatibus vexatos, qui ad Apostolicam Sedem confugerant, Athanasios, Chrysostomos, & Flavianos quasi appellantes respexisse, & auxilium quod eis præbuerant inter judicia suprema ac ultima recensuisse. Sed cum ultra tempora S. Leonis Papæ, auctoritatem Conciliorum supremam prorogare impræsentiarum mihi non sit animus, scilicet ultra umbilicum quinti sæculi; hoc argumentum ex Gelazio Papa assumptum, rem quam tracto nullâ ratione tangit, nec potest infirmare veritatem perspicuam, ad quam probandam ac stabiliendam tantulo hoc opere animum apuli.

David.
pag. 355.

CAPUT XXXVI.

Utrum Canones Concilij Sardicensis servati sint sub Pontificatu Innocentij primi in causis episcoporum?

QUAMVIS ex negotio S. Chrysostomi quod nuper tantâ curâ tractavimus, planissimè constet, tempore Innocentij Papæ, neutiquam servatas fuisse leges

Concilij Sardicenfis : Verumtamen non sunt prætermittendæ difficultates quæ aliunde exfurgere folent.

Sed antequam ad eas examinandas aggrediamur , obfervare neceffe eft, magnam effe difcrepantiam inter Concilium Sardicenfè & Canones Concilij Sardicenfis. Enimverò cùm in hoc Concilio S. Athanafius omni culpâ liber & immunis evaferit , cum Marcello Ancyrano & Afclepa Gazeo , incredibile eft hanc contentionem ad eò mifcuiſſe res eccleſiaſticas , & ad aures hominum , Concilij Sardicenfis nomen non perveniſſe.

Præterea animorum dijunctio quæ diſſenſionem fecerat inter epifcopos Orientis & Occidentis , hujusce Concilij nomine populos uſque ad extremas orbis auras facile repleverat. Sed cùm poſt hanc diſſenſionem exiguo numero epifcopi ſubſtiterint in hoc Concilio, qui 21. canones quos habemus confecerunt, hi canones ignoti remanſerunt, non eandem cum Concilio ſortem experti , quod propter maximum negotium S. Athanaſij in eo verſatum, non potuit ignotum & obſcurum remanere.

Reverà fateri oportet Innocentium I. Papam qui 50. annis poſt Concilium Sardicenfè, Petri Sedem occupavit , anno ſcilicet 402. menſe Maio , hoc Concilium quodammodò cognoviſſe atque illud laudaſſe. Quoniam patres ſeu epifcopi qui aderant, noluerant ſe aggregare ad partes Schiſmaticorum qui leges non ſervabant Concilij Nicæni. His enim verbis ſignificat epifcopos Orientis qui ſe à Concilio Sardicenſi diſjunxerant , & Philippopolim ſe receperant.

Sed nunquam citat Innocentius quavis occaſione datâ, canones hujusce Concilij. Immò palam & publicè declarat Eccleſiam Catholicam præter canones Nicænos , nullos recognoscere, & alios quoscumque ab hæreticis laudatos ab Epifcopis catholicis rejici ; laudatque epifcopos Concilij Sardicenfis qui ad tuendam S. Athanaſij innocentiam.

centiam & dignitatem aggregati, à rationibus Concilij Nicæni nunquam se disjunxerunt. Hæc sunt verba magni Pontificis epistolâ 29. ad clerum & populum Constantinopolitanum apud Nicephorum relatâ libro 13. historiæ capite 32. *Canonibus porrò obsequendum esse scribimus, qui Nicæa sunt decreti quos solos consecrari decet Ecclesiam Catholicam & juxta eos judicare. Si in aliis à quopiam proferuntur à Nicænis canonibus dissonantes & hæreticos autores referentes ij à Catholicis episcopis rejiciuntur, hæreticorum namque inventa Catholicis canonibus non sunt annexenda: semper etenim illi per contraria nefaria decreta patrum Nicænorum Concilium minuire intendunt. Quapropter non solum hoc dicimus istos sequendum non esse, verum etiam cum hæreticis & Schismaticis seu dissidiis dogmatibus condemnandum, quemadmodum antea in Sardicensi Concilio ab Episcopis qui nos præcesserunt factum est.* Canone 5. Concilij Nicæni comparatum erat, ut episcoporum causæ in Synodis dirimerentur, quemadmodum probavimus suprâ capite 6. hanc legem executi sunt episcopi Concilij Sardicensis, qui S. Athanasium culpâ liberum & immunem renunciarunt. At præter hoc negotium S. Athanasij, ex hujus Concilij rebus ad notitiam Papæ Innocentij nihil pervenit. Igitur frustra tor verborum bombos edit ^a Davidius adversus D. Petrum de Marca, contendentem ex hoc loco probare, tempore hujusce Pontificis, disciplinam canonibus Synodi Sardicensis sancitam nondum admissam fuisse. Quippè cum iste Pontifex hujusce Concilij canones non citet, sed solummodo episcopos illius, laudibus extollat, ob fortitudinem qua Nicæna statuta sustentarunt, & ad Orientales nunquam se aggregare voluerunt, qui se ab eorum rationibus disjunxerant. Davidius hujus loci salebris implicatus, quos solos (Nicænos scilicet) *consecrari decet Ecclesiam Catholicam*, & ^b alterius, alios quippè canones Ro-

^a David.
Pag. 541.

Epistola
29. ad po-
pulum &
clerum.

^b Epistola
31. ad
Theophil.

mana non admittit Ecclesia. Contendit juxta notam quam efformavit libri sui capite 1. articulo 6. hunc Pontificem per canones Nicænos quos solos Romana admittit Ecclesia, intelligere & comprehendere Sardicenses, quoniam continenti tempore promiscuè cum Nicænis aliorum Conciliorum canones, ac potissimè Sardicenses, in eodem codice conscripti & compacti sunt. Sed hoc incogitabile & insulsum mentis compoti homini semper videbitur. Enimverò cum Innocentius Papa nominatim in laude Sardicensium patrum ponat obtemperationem accuratam canonibus Nicænis, consequeretur laudi pariter dare eorum obtemperationem ipsismet canonibus Sardicensibus; quod valdè absurdum est & intolerabile.

David. Non hîc impræsentiarum examino, jure an injuria Davidius probaverit cap. 1. sui libri, articulo 6. primis Ecclesiæ sæculis citatos fuisse multos canones Conciliorum sub nomine Nicæni. Non recuso quin ita se res habere possit, atque hæc notatio hominis docti & sapientis sit. Sed silentio prætermittere non possum Davidium hujus auctorem non esse. Nam Davidius Justelli plagiarus est adversus quem scribit. Diu enim ante Davidium hoc animadvertat, ut apertè constat ex præfatione editionis in folio codicis Ecclesiæ universæ cura Justelli confectæ Parisiis apud Billainne anno 1661. hæc sunt verba hujus præfationis pag. 16. *Præponebantur autem viginti canones Concilij Nicani propter autoritatem ac dignitatis prærogativam magni illius Concilij quod primum Oecumenicum Ecclesia Christiana celebravit, præfixo etiam illius nomine, ut quidam existimant, quod in cæteris qui subiecti, seu subter annexi erant observatum non fuit, atque inde factum videtur lapsu temporis ut sub nomine Concilij Nicani laudarentur omnes.*

Quod apud Gregorium Turonensem episcopum l. 9. cap. 33. observare licet, ubi ex canonum Nicanorum decre-

is canonem citat qui 14. est Gangrensis Concilij: Canonum inquit Nicanorum decreta relege, in quibus continetur. Quia si qua reliqueris virum & thorum quo bene vixit spreverit, &c. Igitur ne gloriari libeat Davidio alienis bonis Æsopus illi prodidit hoc exemplum.

Tumens inani Graculus superbiâ Pennas Pavoni quæ de Phædrus ciderunt sustulit seque exornavit: Deinde contemnens suos fab. 3. immiscuit se Pavonum formoso gregi. Illi impudenti pennas eripiunt avi, fugantque rostris.

At verò Davidius cui nomen plagarij dubio procul non placebit, dicet fortasse nunquam in manus suas incurrisse hanc editionem in folio hujus præfationis quæ valde aliena est ab institutis prioris præfationis quam Christophorus Justellus editioni canonum præfixit Anno 1610. in qua hæc omittitur observatio. Sed perperam hoc respondere videbitur; quippè cum hanc editionem in folio citet pag. 62. & 63. sui libri art. 1. cap. 2. arguitque Justelli filium male captæ mentis paternæ, in hac posteriore hujus præfationis editione. Utcumque res sint, non adedò insolens ac nova est hæc observatio ut inventum difficilem excogitationem habens censeretur, ad solvendo qui super hac materiâ exurgunt ex antiquitatis visceribus nodos. Quippè cum in hanc Justelli sententiam omnes docti frequenter iverint. Non mihi est animus eorum hîc tenere catalogum, satis est referre Davidio quæ de hac quæstione disserit Hieronymus Alexander junior ex fratre nepos cognominis Cardinalis, in libro quem de regionibus suburbicariis scripsit, & anno 1619. Paulo quinto summo Pontifici dicavit typis Cramoyisianis edito Parisiis. Ejus hæc sunt verba pag. 77. *Huc accedit quod codices servabantur apud Ecclesias in quibus omnes canones sejuncti ab actis universalium Conciliorum descripti erant, ut eos facile ad manus haberent, primam Sedem occupabant Viginti canones Nicæna Synodi præfixo etiam*

nomine quo id Concilium nescio quam dignitatis prerogativam semper habere visum est. Cateris qui subiecti erant nomen apponere non perinde curarunt. Hinc factum est ut sub nomine quod præfixum apparebat laudarentur omnes, fuere propterea qui multo plures numerarent canones Nicana Synodi quam vera essent.

Ex his intelligere potest Davidius tantulum inventum, quod tam difficilem excogitationem habere videtur, & quo tantoperè gloriatur in mentem doctorum virorum incurrisse quinquaginta annis antequam ad scribendum mentem appelleret.

Jam verò discutiamus argumenta quibus enitur probare canones Sardicenses admissos, & usu ecclesiæ receptos fuisse tempore Innocentij Papæ.

Prodidit secundam epistolam hujusce Pontificis ad Victorium Rothomagensis episcopum quæ hæc verba præ se fert, cap. 3. *Si qua autem causa vel contentiones inter clericos tam superioris ordinis quam inferioris fuerint exorta, ut secundum Synodum Nicenam congregatis ejusdem provincia episcopis jurgium terminetur, nec alicui liceat (Romana Ecclesia cujus in omnibus causis debet reverentia custodiri) relictis his Sacerdotibus qui in eadem provinciâ Dei Ecclesiam nutu diuino gubernant ad alias convolare provincias. Quod si quis fortè præsumpserit & ab officio clericatus submotus & injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si autem majores cause in medium fuerint devolutæ, ad Sedem Apostolicam sicut Synodus statuit & beata consuetudo exigit post judicium episcopale referatur.*

Multa possunt ad hanc epistolam reponi. Non enim constat hanc nullis interpolationibus laborare. Primò nullus autor ecclesiasticus eam citat ante centum & quinquaginta annos post mortem Innocentij Papæ. Reverà enim de ea nullibi mentio occurrit, ante secundum Concilium Turonense canone 20. celebratum anno

Christi

Christi 567. sub Pontificatu Joannis 3. At verò toto hoc decursu temporis viginti Pontifices ad vicem, Petri Sedem occuparunt, inter quos Sozimus & Leo I. eminent quos vigore ac fortitudine caruisse nemo homo dixerit ad tuendam & sustentandam auctoritatem Pontificiam; nec occasiones eis defuisse plurimas quibus hæc Epistola Innocentij Magnum eis præsidium attulisset. Secundò epistola quarta Syricij Papæ pœnè integra in hac epistolâ Innocentij ad Viêtricium scripta est, eique assuta, omisso tamen nomine Syricij & epistolæ ejus: quod valde absurdum est. Nam Syricij epistola falsitatis argui non potest; quippè quæ integra legitur in fragmento Concilij Bisazeni habiti anno Christi 385. Ferrandus Diaconus Ecclesiæ Carthaginensis, qui vixit circa annum 547. juxta Chronicum Victoris Tunnonensis eam citat in suo breviario canonum art. 6. 130. 138. & 174. Tertiò, cùm dicat Innocentius Papa, conceptis verbis, Romanam Ecclesiam *non alios admittere Canones quàm Nicanos*, incredibile videretur alios ab eo citari, cum præsertim rescriberet Episcopo qui cum de Ecclesiæ Romanæ disciplinâ consuluerat.

Sed his conjecturis omnibus prætermisissis, quæ ad criticam pertinent, hos difficultatum nodos solvere facilius erit. Si dicamus.

Primò, Innocentium Papam ut satisfaciat postulatio-
ni Viêtricij ei explicare ac renunciare disciplinam Eccle-
siarum urbis Romæ. Neutiquam verò aliarum. *Tamen quia
Romana Ecclesia normam atque auctoritatem magnopere po-
stulasti, voluntati tuæ morem admodum gerens, digestas vi-
ta & morum probabiliū disciplinas annexas litteris meis
misi per quas advertant regionis vestra populi quibus rebus
& regulis Christianorum vita in suâ cujusque professione
debeat contineri, qualisque servetur in urbis Romæ Eccle-
siæ disciplina.* Igitur ex hac epistola colligere non pos-

sumus hanc disciplinam fuisse ab universis Ecclesiis receptam & usitatam.

Secundò, Cum has Ecclesiæ Romanæ regulas disciplinæ mittit Papa Victorio, non ei mandata aut præcepta præscribit. *Non quod nostra præcepta aliqua imperentur, sed ea quæ per desidiam aliquorum neglecta sunt ab omnibus observari cupiamus, quæ tamen Apostolicâ patrum traditione sunt constituta.*

Teriò, constat capite 3. hujus epistolæ, ex quo assumitur objectio quam diluimus, causas episcoporum quorum ecclesiæ sub Romanâ constitutæ erant, ultimæ cognitionis judicio fuisse in Conciliis provincialibus terminatas, atque iis episcopis vetitum esse confugere ad alias provincias lege Concilij Nicæni Canone 5. sancita. Quoniam in omnibus causis & controversiis debet Ecclesiæ Romanæ reverentia custodiri. *Cujus in omnibus causis debet reverentia custodiri.* Igitur cum eo capite habetur, debere in omnibus causis Ecclesiæ Romanæ reverentiam custodiri; hoc tantummodo spectat ad Episcopos ejus jurisdictioni speciatim obnoxios, scilicet quorum ecclesiæ intra Romanæ provinciæ limites comprehendebantur. Enimverò hunc esse hujusce capitis sensum non difficiliter intelligemus, si lectionem Binij sequi velimus, qui hæc verba prætermittit. *Sine præjudicio Romana ecclesia,* quæ adscititia videntur in aliis editionibus, & transferre parenthesis initium quæ est in hoc capite post hæc verba *Romana Ecclesia,* & ante hoc pronomen, *cujus,* collocare. Tunc enim perspicimus clarissimè, hoc capite vetari omnibus clericis Romanæ Ecclesiæ, superioribus & inferioribus, suas causas ad alias provincias præter Romanam deferre. *Si qua autem causa vel contentiones inter clericos fuerint exorta ut secundum Synodum Nicanam congregatis ejusdem provinciæ Episcopis, jurgium terminetur, nec alicui liceat Romana Ecclesia (cujus in omnibus causis debet reverentia*

reverentia custodiri) *relictis his Sacerdotibus qui in eadem provincia Dei Ecclesiam nutu Divino gubernant, ad alias convolare provincias.* Enimverò nisi ad hanc formam instaureretur hæc parenthesis, hujus periodi constructio perspicui non potest, nec unde hi duo genitivi casus *Romana Ecclesia* regantur. Eamobrem hæc duo verba *sine præjudicio Romana Ecclesia* adjuncta sunt in gratiam Pontificis Romani, quod placuit R. Patri Sirmondo tom. 1. Concil. Galliæ. 3. quæst. non liccat.

Sed profectò magis æquum ac rei naturæ conveniens est hanc parenthesis in suum locum proprium restituere, quam integra verba adsciscere. Igitur ex hac Innocentij ad Victricium epistolâ nihil colligere possumus, præter consilium quod summus Pontifex dat Victricio ut suâ curâ ac sollicitudine det operam, uti provinciæ Rothomagensis episcopi in ea provinciâ secundum provinciæ Romanæ consuetudinem & usum judicentur; & sua negotia ad aliarum provinciarum tribunalia non traducant. Verumenimverò à rectæ rationis institutis non esset alienum hanc parenthesis omninò suppressere, & hæc verba quæ includit tanquam adscititia expungere; *cujus in omnibus causis debet reverentia custodiri.* Quippè cum ea omittat Dionysius Exiguus in suâ collectione, & Nicolaus I. in epistolâ suâ 40. ad episcopos Galliæ, in qua hanc Innocentij epistolam citat, ut ipsemet Davidius fatetur pag. 826. Quartò, Sed dicet fortasse ex continenti Sermone hujus capituli hanc interpretationem inanem ac valdè futilem intelligi; quippè cum Innocentius Primus conceptis verbis dicat causas majores si quæ occurrunt esse ad Apostolicam Sedem referendas postquam ab Episcopis secundum legem Concilij Sardicensis fuerint judicatæ. *Si autem majores causa in medium devolutæ fuerint, ad Sedem Apostolicam sicut Synodus statuit & beata consuetudo exigat post judicium episcopale referantur.*

Davidius ipse fatetur pag. 815 Innocentium Papam eo loci non cogitare de causis episcoporum ; & eo probat discrepantiam & dissimilitudinem inter episcopales causas & majores. Sed etsi ex eo causæ suæ præsidium vindicare præsumeret , possem dicere Innocentium Papam eo loci non respicere ad Concilium Sardicense cuius nomen nequam profert , & cum ibi de Sede Apostolicâ mentionem facit , dubitandi locus relinquitur an Romanum Episcopum intelligat , nam episcopum generatim quemlibet provinciæ præsidem , seu Principem designare videtur. Enimverò Sedis Apostolicæ nomen , non semper Romanam Sedem significat , ut nos docet Syricius Papa, Epistolâ quarta ad Africæ Episcopos, ex qua Innocentij Epistolâ quam tractamus ferè integra assumpta est , nam patet per Apostolicam Sedem Provinciæ primatem intelligi. *Vt extra conscientiam Sedis Apostolicæ, hoc est primatis, nemo audeat ordinare, Integrum enim iudicium est quod plurimorum sententia consequatur.*

Jam verò si quis obstinatè percontari velit , quodnam sit igitur istud Concilium de quo Innocentio Papæ placuit loqui ?

Respondeo nomen ejus omisisse, meque non posse divinare. Si quis tamen pertinaciter contendit hunc Pontificem ad Synodum Sardicensem respicere, non pertimesco asserere , hujus privilegij possessionem hunc Papam adeptum esse , adversus suæ Provinciæ episcopos, sed non alios ; atque autorem esse Viditricio qui hoc jure non videbatur potiri , ut Ecclesiam Romanam imitatione consequeretur. *Aut enim propositum suum ex hac nostrâ congruenti lectione cognoscent , aut si quod adhuc desideratur facillè poterunt ex bona imitatione supplere.*

Bin. tom.
1. Concil.

II. Septimam Innocentij Papæ epistolam profert Davidius , ad Rufum & plures Macedoniæ episcopos, de negotio Bubalij & Tauriani ; dicitque manifestè constare ex
hac

hac epistolâ ; hos episcopos non dubitasse, quin penes hunc Pontificem hujus causæ dirimendæ supremum jus existeret : cum conceptis verbis hanc veritatem nos doceat, & ex ea intelligamus misisse hunc Pontificem ad hos episcopos decretum quod super hac lite pronuntiaverat, & inviolatè ac religiosè servandum præscripserat. *Subjungimus autem his priores litteras quibus ita plenaria sensuum nostrorum Sententia designata est, ut dum relegeritis nihil ambiguum, nihil requirendum in hac causa de cætero repetatis.* Contenditque Davidius, hoc judicium tulisse Pontificem adversus Bubalium & Taurianum, admisâ eorum episcoporum querimoniâ, vos iteraretis de Bubalio & Tauriano querimoniam. Sicque admissam, lege Concilij Sardicensis sancitam disciplinam comprobatur.

At illustrissimus Petrus de Marca ex eadem epistolâ contrarium confirmat. Quoniam grave visum est episcopis Macedoniæ, hoc negotium Bubalij & Tauriani à Pontifice Romano recenferi de quo jam judicaverant. Et cum Pontifex his Episcopis excusationem dat, iterati examinis, Concilium Sardicense non citat, rationesque tantummodo æquitati ac justitiæ congruas profert, quia scilicet res sæpius examinata ac recensita facilius dirimuntur ac judicantur. *Grave non oportuit videri piissimis mentibus vestris cujuscunque retractari judicium, quia veritas exagitata sæpius magis splendet in luce, & perniciēs sæpius revocata in judicium & gravius & sine penitentiâ condemnatur.*

Lib. 7. de
concordia
cap. 14.
§. 4.

Sed non licet paucis verbis discutere tenebras antiquitatis, quibus hujus epistolæ occultus sensus & circumfusus latet.

I. Debuerat Davidius probare Bubalium & Taurianum esse episcopos, aut saltem Presbyteros. Secus enim ad propositum, hoc exemplum non attinet.

II. Debue

II. Debuerat etiam ostendere hanc controversiam fuisse primulùm à Synodo episcoporum Macedoniæ judicatam, & deinde ad Romanam Sedem per appellationem delatam. Secus enim hoc negotium ad disciplinam Concilij Sardicensis non spectat.

At verò ex hac epistolâ Innocentij non intelligimus hanc causam fuisse ab Episcopis Macedoniæ judicatam, in qua Papa dicit tantummodò non esse locum querimoniæ si negotium jam judicatum iteratâ disceptatione recensetur. Nec enim significat an primâ vice ab episcopis provinciæ, an secunda à Romano Pontifice judicari necesse sit. Dat solum excusationem binarum querimoniarum quas ab iis acceperat, ob iteratam litis hujusmodi disceptationem: quoniam episcopi quos ad eos miserat, ut primæ querimoniæ responsum ferrent, tardius advenierant, tempestatis exacerbatione morati. *Mora coepiscoporum nostrorum Maximiani & Eumenij vel potius importunitas temporum fecit ut vos iteraretis de Bubalio & Tauriano querimoniam, & nos in homines perditissimos insurgeremus. Sed ut possum parcioribus verbis tantorum malorum imitabor compendium, & strictim retrahabo. Grave non oportuit videri piissimis mentibus vestris cujuscunque retraheri judicium, quia veritas exagitata sæpius magis splendescit in luce, & perniciēs revocata in judicium gravius & sine penitentia condemnatur.*

III. Ex hoc responso, maximum suo proposito præsidium vindicari dicit Davidius, quoniam ex eo patet Summum Pontificem hanc causam judicasse primæ & secundæ cognitionis sententiâ, auditis episcoporum Macedoniæ querimoniis, atque ad eò suæ jurisdictioni subjectorum in episcoporum causis. Primò, Omitendum non est nullis argumentis probari Bubalium & Taurianum fuisse episcopos. Secundò, Si accurata quæstio habeatur de crimine quo postulabantur rei, certum est non potuisse

potuisse eorum causam dirimi ac judicari inconsulto Pontifice Romano. Nam signatores falsi adulteratarum litterarum Pontificiarum crimine accusabantur; saltem hac culpâ liber non erat Bubalius. *Verum illud video movisse animos vestros quod in multis Bubalius sæpè fallaciis deprehensus objecerit exemplaria fictarum quasi à nobis litterarum cum pro consuetudine hominis nihil quod proferret jam fide dignissimum videretur.*

Igitur necesse erat Papam recognoscere manum suam. Hæc enim erat vera causa querimoniarum, quas ad Pontificem Romanum detulerant episcopi Macedoniæ, quas pariter ad quemlibet alium episcopum detulissent, cujus adulteratæ litteræ & interpolatæ in manus eorum incurrissent.

I V. Nihil magis à veritate alienum est, quam quod David. profert Davidius his verbis pag. 543. Pag. 543.
 „centius Papa, eos communicare cum episcopis vicinis
 „definitionem quam mittebat, ut omnes, inquit, rescirent
 „*supremum judicium* quod adversus reos pronunciaverat,
 „nullumque haberetur cum iis commercium; paremque
 „pœnam minitatur iis qui sua mandata exequi recusabunt.

Legenda sunt verba quæ citat Davidius. *Hanc autem paginulam nostram sollicitius credentibus sibi episcopis relegendam mittite, ut sciant plenissimè quid sit de Bubalio & Tauriano caterisque pronuntiatum, ut servent, qui digni admonitione sunt cavere à talibus, ne talibus socientur.* Hæc verba nec supremum judicium nec minas significant adversus rebelles. Sed solum Pontificem ad episcopos Macedoniæ respondentem cavere ut suam epistolam mittant episcopis, qui fidem habent Bubalio & Tauriano: ut ejus mentem ac sententiam intelligant de falsis litteris, quas ei adscripserant; & cum ejusmodi hominum genere iis nulla familiaritas intercedat. Non enim hæc verba expungen-

da sunt *ne talibus socientur*, & ista in eorum locum substituenda *ne talia fortiantur*: quæ Davidius industriâ mirabili ne dicam fraude ex margine Binij, ad textum traduxit, ut Romanum Pontificem fratres & coepiscopos minis exterrentem ostentaret.

Igitur in hoc grandi negotio Bubalij & Tauriani, non de episcopis judicandis, sed de scripturâ, sive manu Pontificis recognoscendâ, quæstio fuit; declaratque Pontifex Romanus hos homines judiciali sententiâ, falsos signatores, sive litterarum suarum adulteratarum crimine convictos: vultque suam hac de causâ sententiam omnibus significari episcopis, ne ab ejusmodi Sycophantis in fraudem deducantur. Præterea quâ fieri potuit ut eos Pontifex Romæ judicaret qui nunquam iverant Romam? Cum præsertim ex epistolâ Sozimi ad Africanos successoris Innocentij, *non sit consuetudo Romanis damnare aliquem hominem priusquam is qui accusatur presentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad ablucenda crimina.*

Ego verò nescio cur solos Bubalium & Taurianum episcopali dignitate ornaverit Davidius. Poterat enim episcoporum numerum amplificare hominibus consciis scelerum Bubalij & Tauriani, his Innocentij verbis adductus. *Vt sciant plenissime quid sit de Bubalio & Tauriano caterisque pronuntiatum.*

Potest adhuc non levis difficultas proponi quam Davidio prætermittere placuit. Quæ exsurgit ex epistola 12. ejusdem Pontificis Innocentij ad Florentium episcopum Tiburiensem, adversus quem expostulationem ad Pontificem Romanum Ursus alter episcopus detulerat, ob usurpatam parœciam, circumscriptam liminibus suæ Diœcesis, atque suæ jurisdictioni continuæ possessionis jure obnoxiam; qua de re scripsit Papa ad episcopum Tiburiensem quod si causam suam justam æstimet, vadimonium

nium se sistat coram Pontifice Romano post solemnias Paschæ, ut partibus in medio collocatis, quid antiquitas aut veritas habeat, inquiratur. *Certe si aliquid tibi credis justitia suffragari, integris omnibus & in pristino statu manentibus post dies venerabiles Pascha adesse debebis, ut memoratis possis intentionibus respondere: partibusque in medio collocatis, quid antiquitas aut veritas habeat, inquiramus.*

Bini tom.
1. Concil.
pag. 615.

Ex his facile colligi posse videtur Papam esse judicem controversiæ quæ inter hos Episcopos de hac parœciâ intercesserat, atque adeò tempore Innocentij Papæ non à Synodis sed à Romano Pontifice episcopos fuisse judicatos.

Huic difficultati responsio facilis est, scilicet, Innocentium Papam non præscripsisse episcopo Tiburienti ut vadimonium se sisteret ad audiendum alibi quàm in Synodo suæ causæ judicium. Quippè tunc temporis in solitariis Synodis episcopi jura dabant populo & clero, nec sub aliis judicibus lites erant. Nec mirum videri debet si Ursus ad Pontificem exposulaverit adversus episcopum Tiburiensem; hi enim episcopi intra Provinciæ Romanæ fines erant constituti, atque adeò contentiones ac lites eorum judicio Synodi provincialis necesse erat dirimi, cui Papa habitâ ratione Sedis Romanæ quam occupabat, non solum adesse, verùm etiam jure præesse ac primas tenere debebat. Tiburi enim Ecclesia sexdecim millibus ab urbe Roma distabat, proindeque ex Ecclesiis suburbicariis erat, scilicet speciatim Romani Episcopi jurisdictioni obnoxiiis (quem veteres Ecclesiæ Patres *Vrbicum Episcopum* appellant) & ex quibus erant omnes Ecclesiæ intra centesimum lapidem comprehensæ.

S. Paulinus
epist. 1.
Optatus
Milevit.
lib. 1.

Sed quoniam in re tanti ponderis nihil prætermittendum est, non juvat omittere quæ dicit Davidius de potestate Vicarij Apostolici in Illyriâ, ab Innocentio primo,

David.
pag. 544.

Papa Rufo delegata, adversus Illustrissimum Petrum de Marca, qui juxta epistolam septimam hujus Pontificis, asseruerat episcopos Macedoniæ conquestos esse de iteratâ disceptatione litis Bubalij & Tauriani ab Innocentio Papa. Dicitque Davidius se non posse intelligere qua ratione vicarius Sedis Apostolicæ qui suæ delegationis litteris apud Holstenium relatis, Sedi Apostolicæ referre tenebatur occurrentia gravioris ponderis negotia, offensionem accipere potuerit ex eo quod Innocentius Papa, qui ei hoc negotium delegaverat, illud iterata cognitione jure Pontificio judicaret. Porro Davidius hoc probat ex epistolâ Innocentij ad Rufum relatâ secundâ sessione actorum Concilij Romani quæ publici juris facta sunt post mortem Holstenij in libro sub titulo collectionis Romanæ. *Arripe itaque dilectissime frater, nostrâ vice per suprâ scriptas Ecclesias, salvo eorum primatu curam, & inter ipsos primates primus quicquid eis ad nos necesse fuerit mittere, non sine tuo postulent arbitrato: Ita enim aut per tuam experientiam quicquid illud est finietur, aut tuo consilio ad nos usque perveniendum mandamus.*

Sed hæc Innocentij epistola jure meritò videtur supposititia; quippè omnibus doctis incognita, in fragmento quodam occurrit Synodi Romanæ non minus obscuro, quodque falsum & apocryphum certissimis argumentis potest demonstrari.

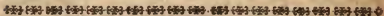
Primò, Legimus in exordio hujus Synodi *Post Consulatum Lampadij & Orestis VV. CC. sub die 7. Iduum Decembrium in consistorio Beati Andrea Apostoli presidente venerabili viro Papa Bonifacio.*

Ec tamen ex testificatione Anastasij Bibliothecarij, Onuphrij, Baronij, & aliorum omnium historiæ & chronologiæ scriptorum, hunc Papam præsentem obiisse 16. Kal. Novembris, scilicet 17. die Octobris ejusdem anni 531. *Post Consulatum Lampadij & Orestis.* Clariss. Holstenius

in

in suis ad hanc Synodum notis pag. 233. æstimat emendatione opus esse Anastasio Bibliothecario, & loco Novembris scribendum esse 16. Kalend. Januarij. Ego verò nomen Octobris in locum Novembris sufficerem, quoniam huic emendationi, teste Holstenio ipso, antiqui codices manuscripti patrocinantur. Nihilque in antiquitate adducit animum ad collocandam hujus Pontificis mortem 16. Kal. Januarij sive 17. die Decembris. Non enim credibile est tam exiguo tempore scilicet quinque vel sex diebus post celebrationem Concilij Romani Pontificem vitâ decessisse, & hanc circumstantiam usque hodie omnibus ignotam fuisse. Secundò, Quinque tantum adfuerunt huic Concilio Episcopi, non omisso ipso Pontifice Romano, & unde quadraginta presbyteri, quod insolens ac sine exemplo, apud antiquos scriptores videtur ad judicium causæ episcopalis, ac præsertim tanti ponderis, quanti erat causâ quæ in hoc Concilio agitabatur. Quæstio enim erat de episcopo Larissæ Metropolis Thessaliæ, utrum judicium adversus eum latum in Concilio Constantinopolitano staret vel irritum remaneret. Tertiò, his actis inscripsit Holstenius titulum Synodi Romanæ, quo caret codex manuscriptus ex quo expressa est. Quartò, hujus Pontificis tempore nondum actio Synodi *πεντάτης*, nomine sessionis significabatur. Quod in Ecclesiam diu post hunc Pontificem immigravit. Verumtamen hoc vocabulo utitur hic Pontifex in fine primæ sessionis hujus Synodi. Quintò, Etiam si Concilium in quo hæc refertur Epistola verum esset, non minus supposititia & à veritate aliena videretur. Enimverò cum constet manifestè epistola 7. Innocentij Rufum & alios Episcopos Macedoniæ conquestos esse de iteratâ disceptatione litis Bubalij & & Tauriani ut supra observavimus, *Grave non oportet videri mentibus vestris cujuscumque retractari judicium.* Incredibile videtur hunc Rufum acceptasse ejusmodi

conditiones delegatæ potestatis vicarij Pontificij in hac epistolâ collectionis Holstenij expressas, scilicet impositam necessitatem referendi omnia gravioris momenti negotia ad summum Pontificem. Quamobrem si epistola septima Innocentij vera est & extra omnem dubitationis lancem posita, hanc esse falsam & supposititiam necesse est. Nec improbare debet Davidius si dubium nobis suboleat de epistolâ Pontificia quam collectione Romanâ Holstenius primulum prodidit. Quum ipsummet Davidium imitatione consequamur, qui de epistolâ Syricij hujus collectionis pag. 191. relatâ vehementer dubitavit, quamque hujus operis cap. 29. suo auctori vindicavimus.

CAPUT XXXVIII.

*Explicantur Littera Sozimi Papa de
Abdicatione Proculi Episcopi
Masiliensis.*

SI nullus relinqueretur dubitandi locus de epistolis Sozimi, de quibus jam dicturi sumus, hic Pontifex jure merito sibi vindicare posse videretur potestatem ultimæ cognitionis judicio, causas episcoporum dirimendi.

Sed cum Davidius de his epistolis vehementer ipse dubitet, ac de illarum veritate anceps animo adedò sit, ut eas falsas & apocryphas dicere non pertimeret, nisi nomen ac dignitas Cardinalis Baronij qui eas geminas putat remoram imponent; Mirum certè atque horribile videtur tanta obstinatione propugnasse, hujusce Pontificis ætate hoc jus penes Papam usus & consuetudinis suffragio extitisse.

Ex his litteris perspicimus Proculum episcopum Massiliensem

liensem ultimæ cognitionis iudicio à Pontifice iudicatum, & episcopatu depulsum propter dissolutas ordinationes : Et præterea videmus hæc omnia non impedire quominus Pontifici resistat atque ejus mandata exequi recuset. Hæc enim & aliæ circumstantiæ ad historiam hujusce Pontificis pertinentes satis intelliguntur ex ejus litteris septimâ, nonâ, undecima, & duodecima. Possem hîc describere argumenta quibus Davidius has epistolas in falsi suspitione ponit ; ac proferre manifestam quæ inter illas intercedit repugnantiam, cujus mentionem facit pag. 638. & 639. Sed quoniam librum Davidij præ manibus habet lector, has repetere supervacaneum est. Addam igitur quasdam tantum repugnantias quæ in mentem Davidij non incurrerunt, & quibus adduci faciliè poterit ad credendum, has epistolas esse apocryphas, etiam si Baronium summa veneratione prosequatur.

I. Si verum esset Sozimum examinasse negotium Proculi de ordinationibus quas hic Episcopus Massiliensis sibi vindicabat in provinciis Viennensi & secundâ Narbonensi ut verba sonant Epistolæ 7. Sozimi *Multa contra veterem formam Proculus usurpasse detectus est in ordinationibus nonnullorum indebitè celebrandis quas proximè annuerosa cognitione discussimus.*

Baronius
ann. 318.
Bin. tom.
1. Concil.
pag. 716.
717. &
718.

Epist. 7.
Sozimi ad
Viennens.
& Narbo-
nenses
Episco-
pos.

Ad Tribunal Pontificis delatum fuisset : aut ad primæ cognitionis iudicium, aut per appellationem, quæ vera esset Concilij Sardicensis legibus obtemperatio. At non potest dici devolutum ad iudicium primæ cognitionis. Hanc enim causam jam obtinuerat Proculus iudicio Concilij Taurinensis celebrati diu antequam Sozimus hanc epistolam scripsisset datam 3. Kalendas Octobris Honorio XI. & Constantio II. coß. scilicet anno Christi 417. non potest etiam dici delatum hoc negotium per appellationem ad Sedem Apostolicam. De hac enim appellatione nec Sozimus in litteris, nec alibi episcopi secundæ Narbonensis

bonensis Proculi Adversarij mentionem faciunt. Ergo valde credibile est hanc circumstantiam, sive hoc negotium Proculi esse gratis inventum & fictum, atque adeò hanc epistolam non esse Sozimo vindicandam.

II. Cum hoc negotium ante hanc epistolam scriptam judicatum fuerit in Concilio Taurinensi, in quo Proculus & episcopi Narbonensis secundæ adversarij ejus, causam suam peroraverant, non est credibile rem ejusmodi novam ac detectam Sozimo videri; quod tamen ex hac Epistolâ perspicimus *Multa contra veterem formam Proculus usurpasse detectus est.* Hoc enim sensui communi repugnat, cum potissimè Sozimus hac Epistolâ nos doceat hunc episcopum suam causam obtinuisse in Concilio Taurinensi.

III. Legimus in hac epistolâ Proculum obtinuisse à Concilio Taurinensi jus conficiendarum ordinationum in secundâ Narbonensi, & turpi subreptionis fraude in injuriam Sedis Apostolicæ innotuisse.

Attamen illa præsumptio nos admodum movit quod in Synodo Taurinensi cum aliud longè ageretur in Apostolica Sedis injuriam, subripiendum putavit ut sibi Concilij illius emendicata præstaret obreptio ordinandorum Sacerdotum veluti Metropolitano in Narbonensi provinciâ potestatem.

Quod apertè falsum est. Quippè cùm ex primo Canone Concilij Taurinensis perspectum sit, ejusmodi negotium fuisse accuratè discussum, auditos fuisse episcopos secundæ Narbonensis, quorum res agebantur, ac tandem aliquando jus Metropoliticum non urbi Massiliensi, sed personæ & merito Proculi vitâ durante fuisse adscriptum, ut in vinculis concordie & charitatis, his episcopis tanquam pater liberis præesset, antecelleret. Hoc canone sanctus appellatur. *Nam cum primus omnium vir sanctus Proculus Massiliensis episcopus civitatis se tanquam metropolitanum ecclesiis quæ in secundâ provinciâ Narbonensi*
positæ

posita videbantur diceret præesse debere, atque se per ordinationes in memoratâ provinciâ summorum fieri Sacerdotum: Siquidem assereret easdem ecclesias vel suas Parochias fuisse, vel episcopos à se in eisdem ecclesiis ordinatos; & è diverso ejusdem regionis episcopi aliud defensarent, ac sibi alterius provincie Sacerdotem præesse non posse contenderent, id judicatum est à Sancta Synodo contemplatione pacis atque concordia, ut non tam civitati ejus qua in altera provincia sita est cujus magnitudinem penitus nesciremus, quam ipsi potissimum deferretur ut tanquam pater filius honore primatus assisteret. Dignum enim visum est, ut quamvis unitate provincie minimè tenerentur, constringerentur tamen pietatis affectu. Hac igitur ipsi tantum in vitâ ejus forma servabitur, ut in Ecclesiâ provincie secunda Narbonensis quas vel suas parochias, vel suos discipulos fuisse ordinatos constiterit primatus habeat dignitatem.

I V. Nona hujusce Pontificis epistola ad Patroclum Arelatensem episcopum scripta iisdem plena querimoniis Proculum fuisse damnatum à Sozimo apertè significat. *Quid de Proculi damnatione censuerim tenet conscientia tua.* Septima verò eodem die data & eodem anno scilicet 3. Kalendas Octobris Honorio XI. & Constantio II. Coss. nos docet Proculum in judicium sistere se noluisse. *Licet ipse diu expectans fastidiosè ferens sibi inducias attributas convenire dissimulet.* Hæc autem cum Epistolâ 4. ejusdem Pontificis quam inter cæteras certissimam existimo, conciliari non possunt. *Ex qua intelligimus non esse consuetudinem Romanis damnare aliquem hominem priusquam is qui accusatur præsentibus accusatores, locumque defendendi accipiat ad ablucenda crimina.* Dices fortasse hoc jus, & hanc consuetudinem nequiquàm violari, cum penes reum se sistendi ad judicium libera facultas existit, eique comperendinationes non denegantur ut causam perorare possit. Sed Proculus à Sozimo non potuit com-

perendinari, si ut epistolæ nonæ testificatione constat, damnatus fuit 3. Kalendas Octobr. anni 417. Honorio XI. & Constantio II. Coss. Enimverò à quinque circiter hebdomadibus Sozimus Petri cathedram conscenderat, scilicet 19. Augusti ejusdem anni. Quod tempus nimis exiguum ac breve videtur ad interpellationes juris significandas episcopo Massiliensi qui Roma bis centum leucis distabat, & qui jam gravis annis tanti itineris labores sustinere non poterat. Proculus enim jam episcopus & senior, juxta temporis consuetudinem, adfuerat anno 381. Concilio Aquileiensi in quo Secundinus Arianus condemnatus fuerat, & intelligimus in Ecclesiâ Massiliensi Proculum eundem successorem fuisse Oresij qui Concilio Arelatensi primo aderat anno 314. Hunc autem Oresium ante 381. obiisse necesse est, incredibile enim videtur episcopatum gessisse 67. anos qui inter 314. & 381. fluxerunt. Cum præsertim hac Ecclesiæ ætate viri seniores ac provectæ ætatis procuratori rerum Ecclesiasticarum præficerentur seu Episcopi crearentur.

V. Litteris undecima & duodecima hujus Pontificis quæ post septimam & nonam de quibus mox locuti sumus, scriptæ sunt, Proculus malè verbis excipitur, multisque injuriis nebulonis, pertinacis, atque inverecundi hominis afficitur suæ factioni inquietæ mentis homines aggregantis. An credibile est Romanum Pontificem ita indictâ causâ tractare virum sanctitatis famâ conspicuum? Nam Sanctitatem Proculi testificatur Concilium Taurinense. Deinde S. Hieronymus in gravescente ætate à Rustico junior Monacho in Gallia, de vitæ suæ ratione instituendâ consultus consilium hoc dederat. *Habes istic sanctum doctissimumque Pontificem Proculum qui vivâ & præsentī voce nostras schedulas superet: quotidianisque tractatibus iter tuum dirigat.*

Si tamen his omissis litteras Sozimi veras æstimare placeat,

S. Hieronymus, epist.
4. ad Rusticum circa finem.

placeat, quæ revera apud doctos viros Baronium, Jansenium Yprensem, & Jacobum Sirmondum extra omnem suspensionem positæ sunt : nihil aliud ex iis colligi posse videtur nisi Sozimum totis viribus tentasse adipisci possessionem juris judicandi episcopos ; sed hanc molitionem vanam ac supervacaneam fuisse. Enimverò si dubitandi locus non relinquitur quin Proculus condemnatus fuerit à Sozimo, Romani Pontificis sententiam in Gallia & in Africâ flocci factam fuisse necesse est. Quippè cum anno Christi 427. prædictus Proculus adhuc episcopatum gereret, quo S. Augustinus ad eum & ad tres alios Africæ episcopos libellum retractationis Leporij misit & eum sanctum appellare non renuit.

Tom. I.
Concil.
Gall.

CAPUT XXXVIII.

Explicatur Concilium Carthaginense celebratum anno Christi 419. De Judiciis Presbyterorum & episcoporum.

CUM primùm ad legendum Davidij librum mentem appuli, quin historiam Concilij Carthaginensis celebrati anno 419. accuratè tractaverit non dubitavi. Et cum animadverterim ingentes Cardinalis Perronij conatus quibus hujusce Concilij instrumenta quæ supersunt, sive acta, in suspensionem adduxerit, litterasque episcoporum qui huic Concilio aderant ad Pontifices Cœlestinum primum & Bonifacium primum nihil de hac controversia dicendum superesse mihi persuaseram, fore ratus, ut Davidius novis accessionibus cumulando difficultates à Cardinale propositas omnes doctos cogeret desciscere ab argumentis quæ ex hoc Concilio assumuntur, ad probandum

*Replique
au Roy de
la grand
Bretagne.*

dum ab institutis Concilij Sardicensis in episcoporum causis Africanorum mentem semper alieniorem fuisse.

Quamobrem vehementer sum demiratus Davidium in contrarium ivisse, cogitationes Cardinalis refutasse, atque omnes ejus conjecturas inanes ac supervacaneas demonstrasse. Verumtamen fateri necesse est Davidium hac arte plurimum de me meritum. Non enim poterat minus salebrofam viam mihi sternere, modosque faciliores suppeditare ad respondendum, quàm quum hujusce Concilij acta genuina recognovit, mecumque dispensavit ab ampliori discussione vitilitigationum omnium, quibus obscura & suspecta visa sunt.

Quæ cum ita sint, magnâ cum fide & curâ gesta in hoc Concilio narrare opus est, ac dijudicare an ex his à me assumptæ conclusiones æquiores sint, iis quas Davidius approbat. Enimverò quemadmodum in animo non habeo respondere Cardinali Perronio, cujus memoria apud eruditos in benedictione est, non eâ temeritate afficior ut causam ejus adversus Davidium tueri suscipiam.

Post consulatum gloriosissimorum Imperatorum Honorij XII. & Theodosij VIII. 8. Kal. Junias Carthagine in Secretario Basilica Fausti, ut referunt hujus Concilij Carthaginensis acta, id est anno Domini 419. de 24. Maij, hoc Concilium celebratum fuit. Multi variarum provinciarum legati adfuerant, totum quum summatim constitit ducentis septemdecim episcopis cum Asello & Philippo presbyteris, Ecclesiæ Romanæ legatis. Residentibus CCXVII. nec non Philippo & Asello presbyteris aqûe legatis Romana Ecclesia.

Primus in hoc Concilio nominatur Aurelius episcopus Carthaginensis, eique præfuit.

Secundus Valentinus Numidiæ Primas, Faustinus verò ecclesiæ Potentinæ episcopus, quamvis esset Romani Papæ legatus,

legatus, tertius nominatur. *Cum Aurelius Papa una cum Valentino prima Sedis provincia Numidia Faustino Ecclesie Potentina provincia Italia Picani legato Ecclesia Romana.*

Aurelius Concilij initium orditus est. *Aurelius Episcopus dixit post diem præstitutam Concilij ut recordamini fratres Beatissimi, multa flagitata sunt expectantes fratres nostros qui nunc ad præsentem Synodum legati advenērunt, qua gestis necesse est socientur qua de re Domino Deo nostro de tanta congregationis cætu gratias referimus. Superest ut tam exemplaria Concilij Nicani qua nunc habemus & à Patribus nostris eandem Synodum firmantes, vel qua secundum eam formam per omnes clericorum gradus à summo usque ad ultimum salubriter ordinata sunt in medium proferantur. Ab universo Concilio dictum est proferantur.*

At verò cum Daniel Concilij scriba hæc acta recitare aggrediretur, interpellavit eum Faustinus ecclesie Romanæ legatus, dixitque se in mandatis scriptis habere à Sede Apostolicâ, ut de Concilio Nicæno primùm mentionem faceret, ac de ei debitâ obtemperazione: postulavitque ut aliis rebus prætermiſſis primo de hoc Concilio laboraretur & deliberatio haberetur. Hoc audito præses jussit legi protinus commonitorium legatorum Ecclesie Romanæ. Porro ex hoc intelligitur facillimè consilium Sozimi Papæ. Huic autem commonitorio quicquam addere aut detrhere grande piaculum est. His autem verbis conscriptum legitur in Concilio Carthaginensi.

Daniel Notarius recitavit commonitorium fratri Faustino & filiis Philippo & Asello presbyteris, Sozimus Episcopus vobis commissa negotia non latens vos ita ac si nostra immò quia nostra ibi in vobis præsentia est, cuncta peragite maxime cum & hoc nostrum possitis habere mandatum & verba canonum qua in pleniorẽ firmitatem huic commonitorio

inferuimus ; ita enim dixerunt fratres in Nicæno Concilio cum de episcoporum appellatione decernerent.

Canon. 7.
Concil.
Sardic.

Placuit autem ut si Episcopus accusatus fuerit , & iudicauerint congregati episcopi regionis ipsius , & de gradu suo eum deiecerint , si appellauerit qui dejectus est & confugerit ad episcopum Romanæ Ecclesiæ & voluerit se audiri : Si iustum putauerit ut renovetur examen, scribere suis episcopis dignetur qui in finitimâ & propinqua provinciâ sunt , ut ipsi diligenter omnino requirant, & juxta fidem veritatis definiant, quod si is qui rogat causam suam iterum audiri deprecatione suâ mouerit Episcopum Romanum ut è latere suo presbyterum mittat , erit in potestate Episcopi quid velit & quid æstimet , & si decreuerit mittendos esse qui præsentibus Episcopis iudicent , habentes ejus auctoritatem à quo destinati sunt : erit in suo arbitrio, si verò crediderit episcopos sufficere ut negotio terminum imponant faciet quod sapientissimo consilio iudicauerit.

Ex hoc commonitorio tria perspecta habemus. Primò, mentem ac consilium Sozimi fuisse ut Africani hanc disciplinam acceptarent , qua scilicet possent appellare ad Pontificem Romanum , à iudicio in Episcopum in Africâ pronuntiato. Ex quo argumento conficitur certissimo, jure appellandi ad Romanam Sedem nondum usos esse Africanos tempore hujus Pontificis. Secundò , ut hoc Concilium Sozimo feliciter procederet , mandatum dat legatis suis ut exponant Concilio Carthaginensi, ita conclusum esse in Concilio Nicæno. *Ita enim dixerunt fratres in Nicæno Concilio cum de episcoporum appellatione decernerent.* Tertiò , certum est Canonem quem proferunt legati non esse Concilij Nicæni sed Sardicensis 22. annis post Nicænum celebrati.

Absit ab hoc opere malum, ut hunc Pontificem fraudis aut mendacij criminari velim, sicut solent hæretici ; unum tantummodò certum est scilicet Africanos verbis ejus fidem

fidem derogasse. Enimverò cum haberent præ manibus acta Concilij Nicæni quæ olim eis attulerat Cecilianus ab hac Synodo reversus, ceperunt consilium investigandi exemplaria græca & autographa Constantinopoli, Alexandriæ & Antiochiæ, ex quibus veram Concilij Nicæni definitionem perspicerent. Rogaverunt Bonifacium I. qui per tempus legationis hujus, Sozimo successerat ut ad hanc inquisitionem incumberet, atque harum civitatum Ecclesiis scriberet. Interim verò donec exemplaribus autographis comprobaretur, paulisper sive exiguo tempore legem hanc & regulam servare statuerunt.

Quod donec fiat hæc quæ in commonitorio supradiçto à nobis allegata sunt de appellationibus Episcoporum ad Romanam Ecclesiam Sacerdotem & de clericorum causis apud suarum provinciarum Episcopos terminandis, nos usque ad probationem servaturos esse profitemur, & beatitudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. Et infra. Quia nos ita ut frater Faustinus attulit minimè invenimus, ista nos tamen paulisper servaturos ut ante dixi, donec integra exemplaria veniant profitemur. Multâ animadversione dignum videtur hoc vocabulum paulisper. Ex quo ante hoc tempus prorsus ignotam appellationum disciplinam in Africâ intelligimus. Enimverò si ad Romanam Sedem appellationum usus invaluerat, quid necesse erat Africanos polliceri fore ut *paulisper* donec Nicæni Concilij exemplaria græca invenirentur hanc disciplinam sustinerent? Tantummodò opus erat dicere hunc canonem Nicænum non esse, sed eo sancitam disciplinam in Africâ usu & consuetudine obtinuisse.

Alterum caput disciplinæ in hoc pariter Concilio statutum est, cujus gratiâ legati similiter protulerunt juxta suum commonitorium, alterum Concilij Sardicensis canonem sub nomine Nicæni de appellationibus clericorum.

Codex
Eccles.
Afric. pag.
42. primæ
edit. Ju-
stelli.

Daniel Notarius recitavit de appellationibus autem clericorum, id est minoris loci est ipsius Synodi scilicet Nicæna certa responsio, de qua re quid acturi sitis credimus inferendum quod taliter dictum est. Osus episcopus dixit. Quid me adhuc movet reticere non debeo:

Si episcopus quis fortè iracundus (quod esse non debet) cito aut asperè commoveatur adversus presbyterum sive Diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit, providendum est ne innocens damnetur aut perdat communionem: habeat potestatem ejectus ut finitimos interpellet causa ejus audiat, & diligentius tractetur, quia non oportet negare ei audientiam roganti. Et ille Episcopus qui aut justè aut injustè eum rejecerit patienter accipiat ut negotium discutiatur ut aut probetur ejus aut emendetur sententia. Interim verò professio fidei Nicæna & Canones, tales in acta Concilij Carthaginensis relati sunt quales attulerat olim Cecilianus.

Hanc veritatem mirificè confirmat Epistola ducentorum septemdecim episcoporum ad Bonifacium primum atque hanc historiam magis particulatim narrat. Hæc enim Epistola nos docet.

I. Presbyterum Apiarium, cujus ordinatio dederat occasionem magno scandalo exorto non solum in Ecclesia Siccensi, verumetiam in universâ Africâ, restitutum fuisse in communionem Ecclesiæ petitiâ veniâ sibi quæque impositâ pœnâ debitâ ab Episcopo Siccensi. Sed quoniam obstandum erat vehementer ne contentionibus ejusmodi aut etiam gravioribus res Ecclesiæ miscerentur, permutatione perpetuâ in Ecclesiâ Siccensi eidem presbytero interdictum fuerat, data tamen facultate, presbyteri munus quovis alio loco obeundi, idque juxta petita concessum fuisse observant ducenti Septemdecim Episcopi. *Apiarius presbyter de cujus ordinatione & excommunicatione fuerat exortum non solum Siccensi, verumetiam totius Africana*

Africana Ecclesia non leve scandalum de omnibus erratis suis veniam petens, communioni est restitutus. Prior autem coepiscopus noster Siccensis Urbanus quod in eo corrigendum visum est, sine ulla dubitatione correxit: Quia verò paci & quieti Ecclesie non tantum ad presens, sed etiam in posterum prospiciendum fuit: Quoniam talia multa praeceperant ut vel similia, vel etiam graviora deinceps praeaveri cporteret, placuit nobis ut de Siccensi Ecclesiâ resento scilicet honore gradus sui, presbyter removeretur Apiarius, & accepto Epistolio, ubicumque alibi ipsi per litteras proprias postulanti sine difficultate concessimus.

II. *Præquam hæc causa Apiarij isto modo concluderetur, legati Pontificis Romani Faustinus, Philippus & Afellus nonnulla quidem sine alio scripto prosecuti sunt verbis, seu de quibus nihil scriptum in commonitorio habebant. Porro hæc epistola, de his negotiis generatim tantum non nominatim facit mentionem.*

III. *Quoniam mens Patrum Concilij Carthaginensis erat potissimum scire quæ litteris Ecclesiæ Romanæ comprehendebantur quas legati attulerant, commonitorium legerunt, quo in mandatis habebant ut de quatuor capitibus cum Africanis conferrent. Primò de appellationibus Episcoporum ad Romanam Ecclesiam Sacerdotem. Secundò, ne ad comitatum Episcopi importunè navigent. Tertio, De tractandis presbyterorum & Diaconorum causis apud finitimos Episcopos, si à suis excommunicati perperam fuerint. Quarto, De Urbano Episcopo excommunicando, vel etiam Roma vocando nisi ea quæ videbantur corrigenda corrigeret.*

*Epistolâ
Concilij
Carthag.
ad Boni-
fac.*

IV. *Ex hac epistolâ intelligimus, anno Superiore antequam scriberetur, episcopos Africæ jam scripssse Sozimo Papæ, de primo & tertio capite hujus commonitorij: scilicet de appellationibus Episcoporum & causis clericorum, & pollicitos esse fore ut hanc legem exiguo*

tempore exequerentur, donec Concilij Nicæni exemplaria inventa fuissent. *Quorum omnium de primo & tertio, idest ut Romam liceat Episcopos provocare; & ut clericorum causa apud suarum provinciarum Episcopos finiantur jam priore anno etiam litteris nostris ad eundem venerabilis memoria Sozimum Episcopum datis insinuare curavimus ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sineremus usque ad inquisitionem statutorum Concilij Nicani.*

At verò hæc epistola ad Bonifacium nomine ducentorum septemdecim episcoporum scripta fuit anno 419. quo scilicet celebratum fuit Concilium Carthaginense quinque circiter mensibus post mortem Sozimi quæ contigit die 25. Decembris anni 418. ex quo planissimè consequitur Epistolam Sozimo scriptam anno superiori antequam hæc ad Bonifacium scriberetur incidere in annum 418. Quamobrem non dubito eosdem ferè Episcopos qui Concilio Carthaginensi adfuerunt anno 419. huic Epistolæ subscripsisse; quippè cùm iidem ferè omnes adessent Concilio Africano anno 418. cujus acta integra Binius non publicavit, sed solum duo diversa initia: alterum ex codice MSS. Bononis Gandavenfis, alterum ex cod. Anglicano Monasterij Vintoniensis, cujus unde viginti Canones cum initio quod congruit codici Manuscripto Anglicano occurrunt in Ecclesiæ Africanæ codice, quem publici juris fecerunt Justellus, & Binius in collectione Conciliorum à pag. 782. usque ad 787. Porro in hoc Concilio non solum refutata est hæresis Pelagianorum, verùm etiam decreta contra Donatistas confecta sunt; presbyteris verò, Diaconis, & aliis clericis appellationibus à judiciis suorum Episcoporum ad Romanam Sedem interdictum est.

Bin. tom.
Concil.
pag. 718.

f. apud Binius

Cod. Canon. Eccl. Afric. Canon. 125.

Item placuit ut presbyteri, Diaconi, vel ceteri inferiores clerici in causis quas habuerint, vicini Episcopi eos audiant, & inter eos quicquid est finiant, adhibiti ab eis ex consensu

consensu Episcoporum suorum : quod si & ab eis provocandum putaverint , non provocent nisi ad Africana Concilia , vel ad Primates provinciarum suarum ; ad transmarina autem qui putaverit appellandum à nullo intra Africam in communionem recipiatur. Hic canon num. 22. occurrit in Concilio Milevitano celebrato anno 416. cui intempestivè initium cognominis Concilij anni 402. assutum est.

Bin. tom.
1. Concil.

Ducenti septemdecim Episcopi Bonifacium Pontificem rogant uti jubeat eos exequi decreta Concilij Nicæni quæ in commonitorio legatorum habebantur. *Et nunc de tua poscimus sanctitate ut quemadmodum ea apud Nicæam à patribus acta vel constituta sunt , sic ea à nobis facias custodiri ; & ibi apud vos ista quæ in commonitorio attulerunt facias exerceri , id est , &c.* Postea verò citant duos Canones Sardicenses septimum & septimum decimum de quibus suprâ diximus.

VI. Deinde dicunt se inseruisse hoc decretum & hos duos Canones in Acta Concilij Carthaginensis donec inventa sint genuina exemplaria Concilij Nicæni. *Hæc ubique usque ad eventum verissimorum exemplarium Nicæni Concilij inserta gestis sunt.*

VII. Quod si fortè contingat hos Canones in exemplaribus Nicæni reperiri iisdem verbis conceptos quibus in commonitorio legatorum videntur , & eosdem in Italiâ servari , manifestè declarant hi episcopi se nolle eos exequi , sed sperare Dei misericordiâ juvante , & Bonifacio Ecclesiæ Romanæ præsidente fore ut ejusmodi violentiæ impetum non sustineant. *Quæ a sibi quemadmodum ipso al. a Si ibi quod apud nos fratres ex Apostolicâ Sede directi commonitorio allegaverunt , eoque ordine vel apud vos in Italiâ custodirentur , nullomodo nos talia , qualia commemorare jam nolumus vel tolerare cogemur ; sed credimus adjuvante misericordia Domini Dei nostri , quod tua sanctitate Roma-*

^b Alias vel intolerabilia patemur.

na Ecclesia presidente non sumus jam istum Typhum passuri.
 Si verò in exemplaribus verissimis neutiquam reperian-
 tur, fore pollicentur ut disciplinam generatim observent
 quam charitatis fraternæ legibus congruentem pro sa-
 pientiæ sagacitate ac justitiæ perspicacia qua Dominus
 mentem ornavit ipse Bonifacius intelligat.

*Et servabuntur erga nos qua nobis etiam non differenti-
 bus custodiri debeant cum fraternâ Charitate qua secun-
 dum sapientiam atque justitiam quam tibi donavit Altissi-
 mus etiam ipse perspicis servanda si aliter se habent Cano-
 nes Concilij Nicæni.*

Cardinalis Perronius contendit hanc epistolam de bo-
 nis græcis latinè scriptam esse deterius, & versionem in-
 terpolatam græci autographi emendatione indigere. Sed
 a Davidius singulari articulo libri sui, hunc errorem Car-
 dinalis Perronij vehementer confutavit, editionem græ-
 cam corruptam esse probavit; versionem verò latinam
 integram ac perfectam esse demonstravit.

At diversum esse hujus Epistolæ sensum & alieniorem
 ab eo quem modo exposuimus contendit, & hunc qui se-
 „ quitur acriter propugnat, scilicet, quod etiam si quæ in
 „ commonitorio legatorum habentur, his canonibus com-
 „ prehenderentur, & in Italiâ pariter servarentur. Attamen
 „ non cogerentur propterea Episcopi vim pati qua sub spe-
 „ cie servandorum canonum Africa vexabatur; id est juxta
 „ explicationem continuam Epistolæ, ad has angustias non
 „ adigerentur ut horribiles exacerbationes insolentium le-
 „ gatorum & clericorum executorum sententiarum Sedis
 „ Apostolicæ paterentur. Quamvis enim his canonibus fas
 „ esset Episcopo condemnato ad Sedem Apostolicam appel-
 „ lare, similiterque admittâ appellatione episcopos vicinos
 „ provinciæ Papa delegare posset ad negotium iteratâ co-
 „ gnitione recensendum. Denique licet mittere posset
 „ legatum qui suo nomine negotij recensione interesset
 hoc

a Pag. 627.
 ad 631.

David.
 pag. 630.

hoc canone jus non dabatur veniendi armatâ manu “ aut contumeliis atrocioribus afficiendi Synodum si fortè “ hujus legati voluntati resisteret ac de judice advocatus “ & patronus conjurationis ipse fieret. “

Ingenue fateor hanc Davidij explicationem speciem quandam veri præ se ferre, nec mihi est animus omnes Cardinalis Perronij conjecturas tueri. Sed datâ viris doctis facultate liberâ eligendi explicationem quæ magis arriserit ex hac quam Davidius propalavit certissimè colligo tunc temporis his canonibus sancitam disciplinam nondum viguisse in Africa. Quippè cùm ex hac explicatione intelligamus clarissimè, saltem Africanos dubitasse utrum his canonibus decernerentur, quæ in legatorum commonitorio perspecta erant, & eo quo scripta sunt modo, in Italiâ servarentur, atque etiam eosdem Episcopos Africæ cautionem adhibuisse singularem si fortè hanc disciplinam admittere cogerentur deinceps cui exiguo tempore se submiserant ut à malis declinarent, & miseriis, quibus jam Romanæ curiæ ministri, fideles opprimere & vexare coeperant, de quibus tot querelis explet animum S. Augustinus epistolâ ad Cœlestinum.

CAPUT XXXIX.

Probatum post Concilium Carthaginense anni 419. Africanorum mentem ab appellationibus ad Romanam Sedem alieniorem fuisse in causis Episcoporum.

QUÆ gesta sunt in Africâ exacto Concilio Carthaginensi, hanc veritatem mirificè confirmant. Enimverò recuperatis verissimis exemplaribus Concilij Nicæni,

nulloque dubitandi loco relicto quin falsa esset citatio com-
monitorij legatorum & ab his autographis aliena ex litte-
ris quas rescripserunt hac de causa Atticus Constantino-
poli & Cyrillus Alexandriæ Episcopi qui huic Concilio
adfuerant, & ceteri qui in universali Africano Concilio
Carthaginensi assuimus scripserunt Cœlestino Papæ in lo-
cum Bonifacij suffecto die 2. Novembris anno 413. tri-
bus circiter annis post Concilium Carthaginense cujus
ultima sessio habita fuerat 29. Maij anno 419. Et post-
quam vehementer probavissent æquum ac justum esse ju-
dicium adversus Apiarium præsbyterum pronunciatum,
quem veluti insignem reum ac noxium Sycophantam
deferunt, quatuor capitibus epistolam concludunt.

I. Rogant enixè Pontificem, ne faciles præbeat aures
querimoniis, neque etiam admittat ad communionem
eos quibus ab iis communione interdictum est. Quo-
niam ita sancitum est lege Concilij Nicæni quæ cum ad-
versus clericos & laicos, lata sit à fortiori ad Episcopos spe-
ctat, qui cum à Synodo provinciali suspensi sint commu-
nionem Ecclesiæ à sanctitate Romani Episcopi præproperè
vel indebitè eidem viderentur restitui. *Deprecamur ut
deinceps ad vestras aures hinc venientes non facilius ad-
mittatis nec à nobis excommunicatos in communionem ultra
velitis excipere, quia hoc etiam Concilio Nicæno definitum
facile advertes venerabilitas tua. Nam etsi de inferiori-
bus clericis vel laicis videtur ibi præcaveri, quanto magis
hoc de episcopis voluit observari, ne in suâ provinciâ à
communione suspensi à tuâ sanctitate præproperè vel inde-
bitè videantur communioni restitui.*

David.
pag. 38.

„ Contendit Davidius ex hac Epistolâ manifestè intel-
„ ligi horum episcoporum insultatam, quos sana ratio
„ damnat, & in quorum sententiam ire nemo potest qui de
„ potestate mentis non exiverit. Summas injurias & con-
„ tumelias quibus ducentos septemdecim Episcopos Africæ
obruit,

obruit, errore illis imposito confirmat, quo sibi fingit hos Episcopos nullam perspexisse discrepantiam inter tribunalia quibus clericorum & Episcoporum causæ dirimebantur quamvis eos ignorare turpissimum esset canonem undecimum Concilij Carthagenensis primi, & decimum secundi quibus statutum erat ad iudicium primæ cognitionis episcopi opus esse duodecim saltem episcopis, sex verò tantum ad iudicium cognitionis provocatoriæ simplicis presbyteri.

Nihil magis à jure & justitiâ alienum est, quam hos Episcopos ejusmodi conjunctionis sive confusionis tribunalium arguere. Cum enim scripserunt Cœlestino, quæstio non erat de tribunali quo judicari debebant episcopi, sed potius de eo quo judicari non debebant. Egregiè noverant Africani decretum Concilij Carthagenensis primi sub Grato episcopo, & reverà melius intellexerant ipso Davidio: qui sibi finxit statutum esse in hoc Concilio ut sex Episcopis delegaretur iudicium cognitionis provocatoriæ seu appellantis simplicis presbyteri; quamvis ne vobula quidem appellationis aut provocationis in hoc Concilio occurrat. Igitur tantum constat ex his, Africanos noluisse recognoscere Papam iudicem tam presbyterorum quam episcoporum scilicet tribunal Romanum prorsus ejurasse, & è contra cujuslibet episcopi aut presbyteri Metropolitanum verum ac legitimum iudicem, juxta Concilij Nicæni decretum, intellexisse. Sed hoc non impediebat quominus ad hoc Metropolitanum tribunal aliquando duodecim, aliquando sex episcopi concurrere possint habita ratione diversarum causarum, sive Episcoporum sive presbyterorum. Ad probandum igitur errorem Africanorum defixum in confusione tribunalium, necesse erat Davidium demonstrare hos Africanos æstimasse numerum episcoporum ex quibus exurgebat tribunal Metropolitanum semper æqualem

David.

pag. 38.

liv. 32.

lem, neutiquam verò modo duodecim pro Episcopis, modo sex pro presbyteris constituisse. Secus enim hanc confusionem immeritò videtur exprobare. Hoc autem probare nunquam posse Davidium confidenter asserere non pertimesco.

Alterum quod exprobrat his Episcopis, non magis est rectæ rationi congruum. Contendit enim ex his verbis Epistolæ ad Cœlestinum, & *decreta Nicæna sive inferioris gradus clericos, sive ipsos episcopos suis Metropolitanis aperte commiserunt*, hos Episcopos insulsum ac super-
 „ vacaneum assumpsisse ratiocinium; asseritque nihil
 „ magis absurdum esse, quam velle deducere, ex eo quod
 „ Concilium Nicænum stabilitatem consecrationis Episcoporum cujuslibet provinciae τὸ δὲ κῆρος in Metro-
 „ politani confirmatione ponit, hoc consecrarium; scilicet
 „ omnes presbyterorum & episcoporum causas debere su-
 „ premo Concilij Metropolitanis iudicio dirimi omni ap-
 „ pellatione remotâ ad Sedem Apostolicam.

Itane licet traducere his centum ecclesiæ Africanæ Antistites, & magnum Augustinum qui ex iis erat, persum dare? Nullum enim Davidius profert argumentum ex quo absurdum esse horum Episcoporum consecrarium probare possit. Dicit enim tantum, quod in quæstione versatur, à sensu communi hominum alienum esse colligere omnes episcopos & presbyteros iudicio Synodi Metropolitanæ obnoxios ex decreto Concilij Nicæni, quo firmitas consecrationis episcoporum cujuslibet provinciae in confirmatione Metropolitanis contineri perhibetur. Necessè igitur erat Davidium significare qua ratione adductus hoc consecrarium insulsum habuerit, unde & à quo autore acceperit, fieri nunquam posse ut sensus communis adeò contrarias propositiones conciliet, & aliena consecraria cum præmissis conjungat. Denique à quo didicerit habenda esse hæc consecra

David.
 pag. 39.
 Concil.
 Nicæn.
 canon. 4.

David.
 pag. 39.

confectaria, ita ut verba stomachosiora, non rectâ ratione sed contentionis exacerbatione ex calamo horum Episcoporum extorta & expressa. Non enim difficile est hujus ratiocinij episcoporum concinnitudinem ostendere, dummodo perspicuè explicetur ac sensus genuinus sincerè aperiat. Canonum 4. & 6. Concilij Nicæni. His enim non solum Metropolitano jus confirmandæ ordinationis episcopalis adscribitur, sed eidem & unâ congregatis cœpiscopis jus controversias de episcopi ordinatione exsurgentes dirimendi, & ultima terminatione concludendi vindicatur. Hoc nos docet Rufinus qui vixit circa annum 390. scilicet quinque annis supra sexaginta post Concilium Nicænum lib. 1. hist. Ecclesiasticæ de hoc decreto Concilij Nicæni facta mentione. *Et ut si fortè in ordinando episcopo duo vel tres pro aliqua contentione dissentiant reliquorum autoritas & præcipue Metropolitanæ cum cæteris firmior habeatur.* Itaque si jam efflagitet Davidius, unde ipsemet acceperim concinnum & aptè confectum confectarium episcoporum Africæ: reponam libenter ex jure quod existere penes Metropolitanum decernit Conciliū Nicænum, ad dirimendas controversias de ordinatione Episcopi exsurgentes spontè consequi cætera Episcoporum & clericorum negotia judicio Synodi provincialis esse subji-cienda: id est Episcoporum provinciæ præside Metropolitano. Quippè præterea nihil dicere voluerunt Africani in epistolâ ad Cœlestinum Papam.

Si verò percontari velit amplius ex quo intellexerim hæc confectaria esse rationi congrua, rectèque colligi ex quarto & sexto canone Concilij Nicæni? hoc me docuisse respondebo S. Augustinum, Aurelium Carthaginensem episcopum, bis centum & septemdecim episcopos Africæ, qui aderant Concilio Carthaginensi anno 419. qui hanc epistolam minimè stomachosam rescripserunt Cœlestino Papæ, omni contentionis actu remoto.

acceptis litteris ab Attico Constantinopolitano & Cyrillo Alexandrino, quibus certiores erant facti, de falsa citatione canonum Nicænorum in commonitorio legatorum Sozimi, cui acta genuina Concilij Nicæni minimè congruebant. At quoniam Davidius ad eò sensus communis laudem affectat quærerem libenter ab eò; an fore viros sensus communis compotes speret, qui ad eruendam explicationem canonum Nicænorum, & confectaria ex iis assumenda, opinionem suam anteponant, & quorundam Romanæ curiæ adulatorum nullius nominis scriptorum, sententiæ S. Augustini, ducentorum septemdecim Episcoporum, denique universæ Ecclesiæ Africanæ.

I I. Hæc scribunt Cœlestino Papæ hi Episcopi *presbyterorum quoque & sequentium clericorum improba refugia sicut te dignum est repellat sanctitas tua, quia & nulla Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africana, & decreta Nicæna sive inferioris gradus clericos, sive ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt.* Ex quibus intelligere non solum opus, verum etiam necesse est, perperam Davidium asserere, in Africâ nunquam interruptum fuisse usum appellationum ad Sedem Apostolicam. Et cum hæc verba perlego. *Quia nulla patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africana,* quærerem libenter ab eo an sensus communis compos ipse sit, quantumvis tenuitatis sensus, episcopos arguere non pertimescat.

I I I. Episcopi Africani exponunt rationem Cœlestino Papæ, propter quam Concilium Nicænum iussit episcopos & alios clericos in Concilio provinciali judicari: ex qua manifestum assumitur argumentum ad probandum hos episcopos ab institutis Concilij Sardicensis sub nomine Nicæni citatis alienissimos fuisse. Hanc autem rationem diu ante protulerat S. Cyprianus Epistolâ 55. ad Cornelium Papam de negotio Fortunati & Felicissimi quod

quod tractavimus hujus operis, cap. 1. Prudentissime enim, justissimeque viderunt, quaecumque negotia in suis locis ubi orta sunt finienda, nec unicuique providentiae gratiam sancti Spiritus defuturam quae aequitas à Christi Sacerdotibus & prudenter videatur & constantissime teneatur: Maxime quia unicuique concessum est. Si iudicio offensus fuerit cognitorum ad Concilia sua provincia vel etiam universale provocare. Nisi forte quisquam est qui credat unicuique posse Deum nostrum examinis inspirare iustitiam, & innumeras congregatis in Concilium Sacerdotibus denegare. Hæc enim omnia dubio procul ad removendas appellationes ad Romanam Sedem prolata sunt. Cur tot incommoda ex his iudiciis cognitionis provocatoriae consequentia obiectant hi Episcopi à Patribus Concilij Nicæni prævisa, nisi ut disciplinæ canonibus Sardicensibus sancitæ citatis in commonitorio legatorum Sozimi sub nomine Nicænorum obstitunt?

Episto'la
Episcoporum 217.
Concil.
Cælestino
Papæ I.

At quomodo ipsum transmarinum iudicium ratum erit ad quod testium necessaria persona vel propter sexus, vel propter Senectutis infirmitatem, vel multis aliis impedimentis adduci non poterunt? Nam ut aliqui tanquam à sue sanctitatis latere mittantur, nulla invenimus patrum Synodo constitutum, quia illud quod pridem per eundem cœpiscopum nostrum Faustinum tanquam ex parte Nicæni Concilij exinde transmisisit in Conciliis verioribus quæ accipiantur Nicæni à S. Cyrillo cœpiscopo nostro Alexandrinæ Ecclesiæ & venerabili Attico Constantinopolitano Antistite & Authentico missis, quæ etiam ante hoc per Innocentium presbyterum & Marcellum Subdiaconum, per quos ad vos ab eis directæ sunt venerabilis memoria Bonifacio Episcopo decessori vestro à nobis transmissæ sunt, in quibus tale aliquid non potuimus reperire.

I V. Præterea dubitandi locus non relinquitur qui hi Episcopi sibi persuaferint, præter hanc appellationum di-

ciplinam accidere nihil posse quod sit horribile aut per-
 timescendum; quippè cum enixè Pontificem rogaverint,
 ut deputatos seu clericos executores sententiarum suarum
 etiam petentibus mittere recusaret, ne Episcoporum Afri-
 canorum desidentibus moribus luxuria & ambitio in rem-
 publicam Ecclesiasticam immigrare viderentur. Hic est
 enim horum verborum sensus. *Executores etiam clericos*
vestros quibuscunque petentibus nolite mittere, nolite conce-
dere ne fumosum Typhum seculi in Ecclesiam Christi, que
lucent simplicitatis & humilitatis diem Deum videre cu-
pientibus præfert, videamur inducere.

Hæc est enim propria explicatio hujus voculæ, *Typhus*,
 apud Scriptores hujus ætatis adedò communis, ad signifi-
 candam luxuriam, ambitionem, superbiam, ut ex S. Au-
 gustino intelligimus Epistola 48. Vincentio. *Quid non*
andeat Typhus morticina pellicula quem non se præcipitet præ-
sumptio carnis & sanguinis. Et 57. Dardano mentione
 factâ sacrificij altaris. *A cujus sacrificij humilitate longè*
abest Typhus & Cothurnus illorum libro 2. de baptismo
cap. 3. Et cognoscitur quod latebat sine ullo Typho sacrile-
ge superbiæ. Idem patet passim ex Concilio Ephesino &
 ante hæc omnia ex Arnobio libro 2. contra gentes. Ex
 his igitur clarissimè conficitur post Concilium Cartha-
 ginense anni 419. Africanorum mentem ab appellatio-
 nibus ad Romanam Sedem alienissimam fuisse in causis
 episcoporum.

CAPUT XL.

Explicantur quedam difficultates Davidij.

Continuò probatur Africanos semper obstitisse disciplinæ Appellationum ad Romanam Sedem.

HISTORIA rerum gestarum in Concilio Carthaginensi anno 419. ad perfectam notitiam antiquæ Africanorum disciplinæ de judiciis episcoporum, maxime nobis conducere videtur. Quippè cùm ex ea intelligamus ad tuendam patrum traditionem ducentos episcopos & septemdecim qui huic Concilio aderant, revocasse ferè omnia antecedentium Conciliorum decreta & confirmasse seu in unum codicem (qui Ecclesiæ Africanæ codex dictus est) conclusisse omnes hujus Ecclesiæ antiquos Canones.

Vix perlecto famoso legatorum commonitorio de quo supra disseruimus, captoque consilio scribendi ad Bonifacium Papam primâ sessione hujus Concilij Daniel Notarius professionem fidei sive Symbolum Nicænum legit, & viginti in eo confectos canones. Deinde in acta Concilij Carthaginensis relata sunt ea quæ in Concilio Africanæ promulgata fuerant. *Statuta quoque Nicæni Concilij in viginti capitulis similiter recitata sunt. Sicut in superioribus invenitur adscripta. Deinde quæ in Conciliis Africanis promulgata sunt actis presentibus inserta noscuntur.* At verò hi Canones duabus vicibus perlecti sunt in primâ sessione, & tertiâ vice in secundâ.

Primò triginta tres Canones lecti sunt, qui reperiuntur in codice Ecclesiæ Africanæ, quem publici juris fecit

clariss. Justellus, ex antiquo codice manuscripto quem secum communicaverat insignis meriti vir, inter suæ ætatis literatos, Nicolaus Faber. Postea acta sive Canones relecti sunt septemdecim Conciliorum Africæ, celebratorum ab anno Christi 393. ad annum 419. *Recitata sunt etiam in ista Synodo diversa Concilia universa provincia Africa, transactis temporibus Aurelij Carthagenensis Episcopi celebrata*, quorum summa ascendit ad num. 94. Et in editionibus codicis Africani, Binij & Justelli reperiuntur. Denique tertia vice sive in secundâ sessione lecti, vel potius confecti sunt sex Canones quorum accessione canonum omnium numerus exsurgit 133. At verò ex hac canonum collectione disciplina Ecclesiæ Africanæ facillimè perspicitur, quippè confirmata, recognita & emendata in generali Ecclesiæ Africanæ Concilio. Sed antequam ex ea argumenta sumam, ad tuendam sententiam meam, tria explicanda sunt à Davidio proposita art. 5. cap. 11.

David.
pag. 617.
usque ad
pag. 622.

Postquam Davidius probavit art. 2. hujus cap. 2. hanc collectionem confectam fuisse in Concilio Africano; tertio verò articulo respondit Cardinali Perronio, contendenti hanc collectionem esse opus auctoris singularis, qui hanc rapsodiam composuit & quarto hanc collectionem esse vindicandam Concilio Carthagenensi anni 419. (quæ omnia mecum & Davidio spontè conveniunt) quinto denique articulo cui titulum scripsit de vero numero canonum hujus collectionis, tres quæstiones instituit; quarum prima est, utrum hac collectione concluderentur Epistolæ Africanorum ad Bonifacium, Attici Constantinopolitani Episcopi, Africanorum ad Cœlestinum, & Symbolum Nicænum præter Canones 133. Secunda an hæc collectio centum vel plures Canones comprehenderet cum his Epistolis. Tertia denique an comprehenderet tantummodo centum Canones, omissis primis triginta tribus,

tribus, & his epistolis? Prima & secunda quæstio ad hanc recidunt : utrum collectio canonum unâ cùm Epistolis confecta sit. Sed quoniam ex his epistolis tres scilicet Attici, Cyrilli, & Africanorum Cœlestino Papæ, scriptas esse post conclusum & exactum Concilium Carthaginense necesse est, in quo hæc collectio canonum compacta est : has Epistolas huic collectioni postea fuisse adjunctas intelligere pariter necesse est. Hæ quæstiones leviores sunt, sed tertia majoris momenti esse videtur.

Contendit Davidius hac collectione concludi tantum centum Canones, & triginta tres primos ad hanc nihil attinere. Ego verò in cogitationem Davidio prorsus contrariam venio : Primo, quia hi triginta tres Canones reperiuntur in codicibus manuscriptis quorum usuram habuit Justellus, scilicet Nicolai Fabri, Jacobi Augusti Thuani, Bochari majoris consilij Senatoris à Rege Christianissimo Henrico quarto ad Rempublicâ Venetorum legati. Secundò quoniam ex editione codicis Africani apud Binium pag. 729. ita ut ex editione Justelli intelligimus perlectis Symbolo Nicæno & viginti hujus Concilij Canonibus, relata fuisse in acta Concilij Carthaginensis quæ promulgata fuerant in Conciliis Africæ. *Deinde quæ in Conciliis Africanis promulgata sunt actis presentibus inserta noscuntur.* At verò hæc promulgata in Conciliis Africæ intelligi non possunt, nisi de his triginta tribus primis Canonibus. Alij enim Canones relecti videntur, necesse est, secunda vice quam his verbis significant acta hujus Concilij apud Binium & Justellum. *Recitata sunt etiam in ista Synodo scilicet Carthaginensi diversa Concilia universæ provincie Africana, transactis temporibus Aurelij Carthaginensis Episcopi.* Adeoque prima vice lecti sunt Canones Conciliorum Africæ celebratorum sub Aurelio, non enim credibile est continuo repetitam esse bis rem eandem de iisdem canonibus. *Deinde quæ in Conciliis Africanis*

Africanis promulgata sunt presentibus aetis inserta noscuntur, & sine intermissione recitata sunt etiam in ista Synodo diversa Concilia universa provincia Africa. Ex his igitur colligendum est, editionem codicis Africani quam publicavit Justellus ex antiquis codicibus manuscriptis, quæ in fronte triginta tres Canones habet, postea nonaginta quatuor, & in secundâ sessione sex alios, quorum omnium summa ascendit ad num. 133. esse correctiorem, & magis veritati congruam. Tertio, hi triginta tres primi Canones in antiqua Canonum collectione Dionysij Exigui locum habent, qui floruit anno 540. qua utebatur Ecclesia Romana his temporibus (ut testificatur Cassiodorus.) *Qui Dionysius Exiguus, petitus à Stephano Episcopo Salonitano ex grecis exemplaribus Canones Ecclesiasticos, moribus suis ut erat planus atque disertus, magna eloquentie luce composuit, quod hodie usu celeberrimo Ecclesia Romana complectitur.* His rationibus adductus sentio collectionem canonum in Concilio Carthagenensi anno 419. confirmatum, centum triginta tribus Canonibus constitisse.

Davidius ait, Cresconium (non ignarum horum triginta trium canonum non secus ac centum aliorum) existimasse variis vicibus in diversis Conciliis collectos fuisse, scilicet centum post triginta tres. Atque ex his concludit collectionem centum canonum nihil attinere collectionem triginta trium. Probat Davidius hanc esse mentem Cresconij quoniam triginta tres Canones citat quasi assumptos ex Concilio Carthagenensi simpliciter, collectionem verò aliorum centum quasi ex Concilio generali Carthagenensi ut constat ex cap. 30. & 154. Breviarij canonum Cresconij.

Hæc observatio Davidij multis scætet mendaciis: primò falsum est Cresconium citare 33. canones assumptos ex Concilio Carthagenensi simpliciter; quippè cum citet

Lib. Divinarum
lectionum
cap. 28.

David.
pag. 610.
lin. 16.

eitet Canonem 29. ex his 33. sub nomine Concilij generalis Carthaginensis num. 30. Hoc perspectum habemus in editione hujus breviarii canonum ad quam incubuit R. P. Chifletius Jesuita anno 1649. pag. 30. ex alterâ editione ad finem codicis Ecclesiæ Romanæ typis vulgati Parisiis anno 1609. & aliis. Secundò, falsum est etiam Cresconium citare collectionem centum Canonum quasi assumptam ex Concilio generali Carthaginensi. Enimverò centesimum citat sub titulo Concilij Carthaginensis simpliciter, ut ob oculos patet breviarii canonum Cresconij num. 287. pag. 52. Tertiò falsum est hanc discrepanciam quam observat Davidius perspectam fieri, ex capp. 30. & 154. hujus breviarii; quippè cum ambo canones referantur pariter assumpti ex Concilio generali Carthaginensi ut constat pag. 30. & 41. Editionis Chifletij & aliarum. Igitur dicere non pertimesco hæc argumenta finxisse sibi Davidium, ut ad partium suarum rationes Cresconium aggregaret.

Præterea Davidius observat Cresconium num. 287. David. sui breviarii citare canon. 33. collectionis Dionysij Exigui, pag. 619. & appellare centesimum: ex quo intelligimus tantummodo conclusisse centum canones in collectione canonum Africanorum. Verumenimverò etiam si hæc esset sententia Cresconij, non consequeretur hanc esse præferendam sententiæ Dionysij scriptoris quippè vetustioris. Nec ex his aliud colligi potest, nisi æstimasse Cresconium collectionem Conciliorum Africanorum celebratorum sub Aurelio Primate, continere tantum centum canones, nequiquam verò collectionem integram canonum Conciliorum Africæ sub aliis Primatibus congregatorum, quæ anno 419. in eodem Concilio Carthaginensi confirmata fuerunt juxta sententiam omnium Doctorum, ac præsertim Joannis Vvendelstini: qui primus collectionem Romanam publici juris fecit Moguntia anno 1525. Per-

David.
pag. 606.

peram autem Davidius contendit credibile esse Cresconium voluisse emendare Dionysium, justis ac singularibus de causis sibi Africano speciatim cognitis, cum ipsi Dionysio tanquam fidus discipulus Magistro se conformaverit. Enimverò nunquam voluit Cresconius se accommodare aut conformare Dionysio; quippè cùm de eo mentionem nullam faciat in præfatione, sed è contra de Ferrando Diacono Carthaginensi qui ante Cresconium brevium canonum scripserat & hunc canonem in suo breviario prætermisit.

» Tum verò Davidius contendit suam sententiam se-
» qui Ecclesiam Romanam. Quoniam hæc collectio
» centum tantum Canonibus constans perspicitur in co-
» dice Ecclesiæ Romanæ publicato Moguntia anno 1525.
» curâ Joannis Vvendelstini.

Nemini homini, ex his Davidij verbis dubium subolere potest, quin prætermissi sint triginta tres primi canones in hoc codice, & reverà conceptis verbis asserere non pertimescit pag. 621. lineâ 23. Verumtamen in codice disertè leguntur ita ut in codice Ecclesiæ Africanæ, & in collectione Dionysij Exigui, scilicet proximè canones Conciliorum Africæ celebratorum sub Aurelio. Et nequis fortasse olim in præconceptam Davidij opinionem iret, nec sibi persuaderet alibi quam in Concilio Carthaginensi, hos centum canones fuisse in unum codicem collectos, Joannes Vvendelstinus cujus cura hæc editio facta est è regione horum verborum quæ initium dant collectioni centum canonum, *recitata sunt etiam in ista Synodo diversa Concilia universa provincia Africa* hanc notam efformavit *in ista Synodo Carthaginensi, scilicet supra præmissa*, id est anni 419. Ex quo intelligimus triginta tres primos Canones & ultimos centum in eodem Concilio lectos fuisse. Præterea non intelligo quid conducere possit cogitationibus Davidij, si hæc collectio centum canonum in co-
dice

dice Ecclesiæ Romanæ contineatur, sub titulo Concilij Africani. Enimverò hic titulus in codicibus manuscriptis non legitur, sed iste. *Incipiunt Canones Conciliorum diversorum Africane provincie.* Adeoque lepidum Davidij critirion evanescit. Et planissimè constat 133. Canones ex quibus hodie codex Ecclesiæ Africanæ exsurgit, fuisse confirmatos, recognitos & emendatos in Concilio Carthagenensi anno Domini 419. duabus diversis sessionibus, quarum prima habita est 24. Maij, & secunda 29. ejusdem mensis.

Sed has difficultates novis accessionibus cumulat Davidius, assumptis ex ipsamet collectione, quibus certissimis argumentis convincere videtur, hanc collectionem his centum ultimis canonibus tantum constituisse, & triginta tres priores hujus corporis canonum verum membrum non esse, adeoque contendit manifestam exurgere repugnantiam inter octavum Canonem quo habetur *ut Episcopum, nulli criminoso liceat accusare.* Et centesimum vigesimum octavum his verbis conceptum: *Quoniam superioribus Conciliorum decretis ad accusationem clericorum quæ persona non admittantur non est expressum.* Hæc enim aperto Marte pugnare videntur cum octavo canone sit expressum *nulli criminoso licere Episcopum accusare.*

Si hos canones integros, nulla parte truncos attendere velimus, non adeò difficiliter poterunt conciliari, omnis enim repugnantia protinus evanescet. Si ostendatur clarissimè id quod decernitur canone 128. de iis quibus non erit licitum accusare Episcopos 8. canone non fuisse sancitum. At verò hæc decreta omnino diversa sunt. Octavo enim Canonem occasionem dedit admonitio Numidij Episcopi Mazulitani, de multis sycophantis qui sibi persuadebant licere, quavis de causa accusare & in jus vocare episcopos. Hic verò canon accusationem hominis

K.K. 2- criminosi

criminosi adversus seniore[m] scilicet Episcopum aut presbyterum admitti vetat. Numidius Episcopus Mazulitanus dixit, præterea sunt quamplurimi non bona conversationis qui existimant majores natu vel Episcopos passim, vageque in accusationem pulsandos debent tum facile admitti nec ne?

Aurelius Episcopus dixit. Placet igitur caritati vestra ut is qui aliquibus sceleribus irretitus est vocem adversus majorem natu non habeat accusandi. Ab universis Episcopis dictum est, si criminosus est, non admittatur placet.

Sed quoniam duplicis generis esse poterant, non bonæ conversationis viri accusatores Episcoporum, quidam excommunicati, & in excommunicatione permanentes: alij olim excommunicati, & in Ecclesiæ communionem peractâ poenitentia restituti; speciale decretum de iis sancendum duxit Concilium Carthaginense, quibus facultate accusandi Episcopum generatim interdictum fuerat Canone 8. & canone 128. vetavit ex hoc duplici accusatorum genere crimini obnoxiorum, eos qui excommunicati fuerant, durante excommunicationis tempore posse ad accusationem Episcopi admitti. Porro hoc decretum omnino est à priori diversum, adeoque hæc quæ in eo verba leguntur verissima sunt, & quæ persona non admitterentur ad accusationem Episcopi non est expressum. Arcet enim ab hoc jure tantum canon. 8. generatim criminosos, hic verò legem perstringit & temperat erga criminosos speciatim qui in excommunicatione permanent, iis omnino prætermisissis qui non permanent.

Præterea canon. 128. cum consequentibus congruit qui hac de re multas circumstantias explicant, de quibus nulla penitus mentio facta est canone 8.

Sed ulterius progredior, & obfirmato pectore veritatis amore propugno, posse ex hoc canone 128. assumi certissimum argumentum ad probandum hos 33. primos canones fuisse in collectione Africanâ comprehensos. Dummodo

Canon.
128. co-
dic. Afric.

modo integer perlegatur. Placuitque omnibus quoniam superioribus Conciliorum decretis de personis quæ admittendæ sunt ad accusationem clericorum jam constitutum est, & quæ persona non admitterentur non expressum est, idcirco definimus cum ritè ad accusationem non admitti, qui possit à quam excommunicatus fuerit, in ipsa, siue sit clericus siue laicus accusare voluerit.

Intelligimus ex initio hujus Canonis jam constitutum fuisse superioribus Conciliorum decretis de personis quæ admitti poterant ad accusationem clericorum. At verò luce meridianâ clarius patet ne verbum quidem de ejusmodi decreto occurrere in canonibus, sub titulo Concilij Africani qui centesimum vigesimum octavum antecedunt. Quamobrem id investigare necesse est inter triginta tres primos Canones, ex quibus revera 19. & 20. & 30. gravissimas leges ferunt de accusatoribus clericorum. Igitur tantum abest ut 128. Canon repugnantiam habeat manifestam, cum primis triginta tribus cum eorum nominatim mentionem faciat, perlectos fuisse in Concilio Carthaginensi significet ac certissimè convincat hos 33. Canones in collectione codicis Africani fuisse conclusos.

Quæ cum ita sint ostendere jam è re nostrâ est, ex hoc codice disciplinam & traditionem Ecclesiæ Africanæ de judiciis Episcoporum.

Primum decretum refertur hujus collectionis canone 12. confectumque fuit occasione admonitionis cujusdam Episcopi cui nomen erat Felici. *Felix Episcopus dixit. Suggesto secundum statuta veterum Conciliorum, ut si quis Episcopus (quod non optamus) in reatum aliquem incurrerit, & fuerit ei nimia necessitas non posse plurimos congregare: ne in crimine remaneat à 12. Episcopis, & presbyter à sex Episcopis cum proprio suo Episcopo audiat & Diaconus à tribus.* Sequens canon numerum judicum pres-

Codex
Canon.
Ecclesi.

Afric. numero 12. byterorum ad Episcopos quinque perstrinxit, pro Tripolitanâ provinciâ.

Canone 14. codic. Afric. *Item placuit de Tripoli propter inopiam provincia ut unus Episcopus in legationem veniat, & ut ibi presbyter à quinque audiatur Episcopis & Diaconus à tribus ut superius memoratum est, proprio Episcopo residente.* Hoc decretum in-

Canon 20. codic. Afric. *instauratur canone 20. pro presbyteris & Diaconis, cum aliqua accessione pro inferioribus clericis, scilicet ut ab Episcopo solitario judicari possint. Reliquorum autem clericorum causas etiam solus Episcopus loci agnoscat & finiat.*

Dubium superesse non potest quin mens hujus Concilij Cârthaginensis fuerit instaurare decretum Concilij Carthaginensis primi sancitum canone 11. sub Grato ejusdem Urbis Episcopo, anno 348. circiter 81. annis ante hoc Concilium Carthaginense. At verò ostendimus cap. 17. hujus operis quantum hoc Concilium ab institutis Sardicensis alienum fuerit. Quamobrem colligere possumus ex renovato hoc canone ab Ecclesiâ Africana, in ea sententiâ permanisse anno 419. qua erat anno 348. & alieniorem semper fuisse Ecclesiam Africanam à disciplinâ appellationum ad Romanam Sedem, in causis Episcoporum.

Secundum decretum sanxit in hac canonum collectione Ecclesia Africana, quo præter tribunal ordinarium duodecim episcoporum ad judicium Episcopi, alterum instituit sive instaurat antiquis Africæ Conciliis conveniens, supremum omni appellatione remotâ, non tamen Romanum, sed ad quod liberum erat perfugium, scilicet electorum sequestorum ad instar judiciorum sæcularium. *Ulpianus l. 27. §. 2. de recept. arbit. Stari autem debet sententia arbitri quam de re dixerit, sive aqua sive iniqua sit: Et sibi imputet qui compromisit, nam & D. Pij rescripto adjicitur vel minus probabilem sententiam equo animo ferre debet. Antoninus. Imperator leg. 1. cod. ex sententiâ*

rentiâ arbitri & compromisso jure perfectò editi appellari non posse sæpè rescriptum est. At verò hanc disciplinam à foro civili ad Ecclesiasticum traducunt hujus collectionis canones 15. 96. & 122.

Item placuit (sic se habet canon. 15.) ut quisquis Episcoporum , presbyterorum & Diaconorum , seu clericorum, cum in Ecclesia ei crimen fuerit institutum, vel civilis causa fuerit commota : si relicto Ecclesiastico judicio publicis judiciis purgari potuerit , etiamsi pro ipso prolata fuerit sententia locum suum amittat & hoc in criminali actione in civili verò perdat quod evicit si locum suum obtinere maluerit. Hoc etiam placuit , ut à quibuscumque judicibus Ecclesiasticis ad alios judices Ecclesiasticos ubi est major auctoritas , fuerit soluta sententia , si convinci non potuerint vel inimico animo judicasse , vel aliquâ cupiditate aut gratia depravati ; sanè si ex consensu partium electi fuerint judices etiam à pauciore numero quàm constitutum est non liceat provocari , & ut filij Sacerdotum spectacula, secularia non cohibeant , &c.

Ex hoc canone duo perspecta habemus clarissimè, primò, tùm pro civili cùm pro criminali actione vetitum esse episcopis, presbyteris & diaconis ad alios quam ecclesiasticos judices causas deferre. Secundò : Si ex consensu partium electi fuerint judices etiam pauciore numero quàm constitutum est non licere provocari.

Contendit Davidius hoc vetitum appellandi ab electis judicibus , spectare solùm causas sæculares , neutiquam verò Ecclesiasticas.

Si quoddam hujusce conjecturæ argumentum proferret illud discutere opus esset, sed nullum prodidit, satisque sibi esse putat dicere ita se habere rem debere. Quamobrem non sine summâ admiratione perspicimus nullam mentionem fieri in hoc canone causarum sæcularium ; sed è contra Ecclesiasticarum tantùm. Quas esse

Horat. de
arte poë-
tica.

esse duplicis generis significat, scilicet civiles ac criminales. Et quoniam posthabitis iudicibus ecclesiasticis, ad sæculares iudices utriusque generis lites deferre vetat, æquabili ratione spem appellationis adimit quoties ejusmodi causæ ad electos iudices delatæ fuerint. Hic est enim verus hujusce canonis sensus quem Davidius non intellexit, ipsumque in errorem deduxit, quem illustri Petro de Marca exprobat. *In vitium vertit culpa fuga si caret arte.* Item statuitur canone 96. de iudicibus electis. *Si autem fuerit provocatum, eligat qui provocaverit, ut ab ipsis deinceps nulli liceat provocare.*

„ Davidius pag. 668. art. 1. cap. 12. ait hanc explicat-
„ cationem esse ab hujus canonis sensu alienam, dicit
„ Imperatoriam esse hujus canonis formam & ex ea vi-
„ deri electionem iudicum non in nostrâ libertate posi-
„ tam, sed potius legis præscripto imperatam propter hæc
„ verba, *eligat iudices*, quæ imperativa sunt. Sed si con-
junctio *Et*, ante verbum *eligat* collocetur, quæ scribæ
vitio omiſſa est, totum hujus canonis Imperium facile
ruet. Reverà enim in textu græco non deest, *ἐὰν δὲ
γίνηται, ἐκκλητῶ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων*
adeoque cum græcum textum Davidius non legerit, aut
non intellexerit, ad explicationem hujus canonis necesse
esse ex duobus unum ἀμίως conficere sibi persuasit, &
cum superiori his verbis concepto adjungere.

Placuit ut non sit ultra fatigandis fratribus anniversaria necessitas, sed quoties exegerit causa communis idest totius Africa undecumque ad hanc Sedem data littera fuerint, congregandam esse Synodum in ea provinciâ ubi opportunitas persuaserit; causa autem quæ communes non sunt, in suis provinciis judicentur.

Ex his intelligimus duplicis generis causas extitisse, quasdam toti Africæ communes, quasdam non communes.

Contendit

Contendit Davidius de solis non communibus mentionem agere canonem 96. qui jubet eas ad iudices electos deferri, siue sequestros supremæ cognitionis, omni appellatione remotâ. Sibi que persuadet has causas non communes esse sæculares, neutiquam verò Ecclesiasticas.

Primò de solis causis non communibus non facit mentionem canon 96. suamque opinionem nec probat nec probare potest Davidius. Secundò hæ causæ non communes quas tractat canon. 95. erant Ecclesiasticæ, & non tantum sæculares; perspectum enim habemus ex lectione canonis hujus per causas non communes eas significari quæ non in rem erant universæ Africæ, sed cuiusdam tantummodò provinciæ Africæ. Quamobrem perperam Davidius æstimat inter has causas non communes de quibus loquuntur Africani, & causas privatas quarum mentionem facit Concilium Constantinopolitanum cap.6. Primùm discrepantiam non esse, hæc enim Concilia prorsus diversa suis decretis sanciunt. Quæritur in Concilio Constantinopolitano, utrum admitti possint hæretici ad accusationem Episcopi, observatque Concilium, duplicem causam ejusmodi accusationis contingere posse primò, si cui lis peculiaris cum Episcopo intercesserit expostulationemque adversus eum habuerit ob injuriam aut grave damnum sibi illatum. Secundò, si Episcopus accusetur crimine neglecti ministerij ecclesiastici. Pro primo casu non censet Concilium habendam esse rationem religionis quam profitetur accusator. Pro secundo verò vult religioni caveri, prohibetque hæreticorum hominum accusationes adversus Episcopos orthodoxos de rebus ad Ecclesiæ ministerium spectantibus. *Si quis propriam querelam & privatim intendat Episcopo ut detrimento aliquo vel injuriâ aliquâ ab ipso affectus in ejusmodi accusationibus nec accusatoris personam, nec religionem examina-*

Concil.
Constan-
tinopol.
Canone 6.

ri. Oportet enim Episcopi conscientiam esse omnibus mo
LI dis

dis liberam, & cum sibi injuriam factam esse dicit cujuscunque sit religionis jus suum consequi. Si autem sit crimen Ecclesiasticum, quod episcopo intenditur, tunc examinari personas accusatorum: ut primum quidem hæreticis non liceat orthodoxos Episcopos pro rebus Ecclesiasticis accusare.

Adeoque ex his intelligere facile est, causam privatam de qua mentionem facit Concilium Cōstantinopolitanum nihil attinere ad causam non communem Concilij Carthaginensis quæ tota erat Ecclesiastica, & quæ *non communis* dicta est, habita ratione communioris quæ in rem erat universæ Africæ. *Non communis* erat obnoxia judicio episcoporum unius provinciæ, *communis* verò ab universæ Africæ episcopis debebat judicari.

Vide supra *cap. 21.* Verumenimverò admiratione vehementi me commovet Davidij temeritas, dum ad explicandum Concilium Carthaginense, sextum canonem Constantinopolitani profert; quippè cū eum falsum ac supposititium esse inirificis conatibus propugnaverit, ad id speciatim facto articulo secundo capituli tertij operis sui.

Itane licet viro docto calidum ac frigidum aërem ore patulo spirare? & accusatis totius Africæ Episcopis defectionis atque inopiæ sensus communis ac rationis, ob scriptam Cœlestino Papæ Epistolam, de potestate mentis decedere?

Codex Canon. Ecclef. Afric. Canon. 122. Hanc judicium electorum sive arbitratorum supremam jurisdictionem vehementer confirmavit Ecclesia Africana hujusce collectionis canone 122. *à judicibus autem quos communis consensus elegerit non liceat provocare; & quisquis provocans repertus fuerit, per contumaciam nolle obtemperare judicibus, cum hoc primæ Sedis Episcopo fuerit probatum, det litteras ut nullus ei communicet episcopo donec obtemperet.*

Ex his perspicimus adeò necesse fuisse obtemperare
judicio

judicio sequestrorum ut Ecclesia imposita suspensionis pœna illud jusserit exequi.

Contendit Davidius ex hoc canone adjuncto superiori, facile intelligi hos judices electos, sive sequestros, de majoribus causis non cognovisse, quales esse solent abdicationes episcoporum. Ego verò quin hoc verum sit inficias ire nolo, tantummodò contendo exurgente lite inter duos Episcopos ad politicam Ecclesiasticam spectante non licitum fuisse ab electis judicibus appellare, impositâ pœnâ suspensionis eorum judicio obtemperandum fuisse. Non difficiliter probarem episcopos Galliæ occasione litis Ebbonis & Arnulphi, Hincmarum Remensem Archiepiscopum in negotio Rothaldi Sueffionis Episcopi æstimasse, penes judices electos existere supremam judicandi causas episcoporum abdicandorum potestatem, ipsumque Papam Nicolaum primum ab hac sententiâ alieniorem non fuisse. Sed de hoc amplius agemus aliquando originem ac progressum appellationum ad Romanam Sedem tractaturi.

Intereâ silentio prætermittere non licet gravissimam Davidij hallucinationem, dum sibi fingit hos Canones collectionis Africanæ 121. & 122. excerptos fuisse ex secundo Concilio Milevitano celebrato anno Christi 416. Reverà enim exscripti sunt ex Concilio Carthaginensi anni 418. Non enim facile est probare Concilium Milevitanum secundum confecisse Canones; quippè cùm nulli sub hoc titulo in codice Ecclesiæ Africanæ reperiantur, ac de iis mentionem nullam faciat S. Augustinus. Enimverò si hujus nominis quidam Canones inter Concilia Binij occurrant; dubium non est quin iis initium Concilij Milevitani anni 402. assutum fuerit, & apertè constet ex codicibus MSS. quibus usus est Justellus ad editionem codicis Ecclesiæ Africanæ hos Canones excerptos esse ex Concilio Carthaginensi anni 418.

Cardinalis Perronius nos docet suæ responsionis iteratæ ad Sereniss. magnæ Britannia Regem cap. 48. pag. 164. confectos fuisse Canones in secundo Concilio Milevitano, suamque sententiam confirmat argumento assumpto ex secundo Concilio Turonensi celebrato anno 567. scilicet centum quinquaginta circiter annis post Milevitanum, quod Concilium Turonense citat cap. 21. Canonem ex numero Milevitanorum; de ætate qua possunt ad votum virginittatis admitti virgines; qui reverà 26. occurrit inter eos qui apud Binium referuntur sub titulo Concilij Milevitanum celebrati anno 416. sub Innocentio primo. Sed haud difficiliter respondeo, octo episcopos Gallia qui Concilio Turonensi aderant, hallucinatos esse in hac quaestione facti; quippè cum ducenti & amplius episcopi Africa congregati Carthagine anno 419. eundem canonem incluserint in codice ecclesiæ Africanæ num. 126. sub nomine Concilij Carthaginensis anni 418. Enimvero credibile est, aut sensus communis fallit, hos Africanos melius cognovisse ea quæ in Africâ gesta fuerant, seu quæ ipsimet gesserant anno proximè elapso, his octo Episcopis extraneis 150. post annis. Eundem canonem citat Cresconius episcopus Africanus in suo canonum breviario num. 286. sub titulo Concilij Carthaginensis: vixit circa annum 617.

Præterea dicere non pertimesco, non solum Ecclesiam Africanam alios judices præter Romanum Pontificem dedisse Episcopis, ad lites eorum supremæ cognitionis iudicio finiendas: verum etiam iis nominatim ac speciatim interdixisse omni perfugio ad Romanam Sedem, ut ex canone 28. huiusce Concilij intelligimus. *Item placuit, ut presbyteri, Diaconi, vel ceteri inferiores clerici in causis quas habuerint si de iudiciis episcoporum questi fuerint vicini episcopi, eos cum consensu sui episcopi audiant, & inter eos definiant adhibiti ab eis episcopi: quod si & ab eis provocentur*

Codex
Canonum
Ecclesiæ
Afric. Ca-
none 28.

provocandum putaverint, non provocent ad transmarina judicium, sed ad primates suarum provinciarum aut ad universale Concilium: SICUT ET DE EPISCOPIIS SAPE CONSTITUTUM EST. Ad transmarina autem qui putaverit appellandum à nullo intra Africam ad communionem recipiatur.

Iisdem verbis conceptus est canon. 12. collectionis Africanæ, exceptis iis quæ litteris majusculis scripta sunt, quorum accessione hunc canonem cumulatam fuisse asserit Davidius ex Concilio Milevitano secundo, seu potius Carthaginensi anni 418. ex quo exscriptus. Præterea contendit hæc verba huic canoni aggregata non fuisse in Concilio Carthaginensi anni 419. in quo Ecclesiæ Africanæ codex compactus est. Jam verò id examinare juvat.

I. Dicit Davidius incredibile esse hos Episcopos ad- David.
junxisse hæc verba huic Canoni. Quoniam hoc repugnat pag. 691.
obtemperacioni, quam sponderant summo Pontifici, occasione duorum canonum in commonitorio legatorum Sozimi citatorum, donec Concilij Nicæni exemplaria invenirentur.

Sed responsio facilis est, scilicet hoc Can. 28. nihil novi decerni. Quippè cùm id statutum fuisse constet in Concilio Carthaginensi anno 418. aut secundum Davidium in secundo Milevitano ex quo hic canon de presbyteris, diaconis, & aliis clericis assumptus est. Verba etiam adjuncta nihil novi statuere videntur, sed idem statutum fuisse de Episcopis non secus ac de presbyteris, diaconis, & aliis clericis significant. Nullus dubitandi locus relinquitur quin hæc fuerit mens & sententia omnium episcoporum Africanæ; quippè quam neminem hominem celabant.

Quamobrem non video unde illis remora fuisset imposita, ne palam ac publicè declararent, quamvis exiguo tempore, votis Pontificis Romani annuerent, scilicet donec vera Concilij Nicæni exemplaria invenirentur.

David.
pag. 692.

II. Quærit Davidius à quo Concilio Episcopis Africæ interdictum sit appellatione ad Romanam Sedem, contenditque si nulli Concilio hoc veritum adscribi possit, neutiquam fuisse positum in potestate horum episcoporum ejusmodi accessionibus cumulare hunc canonem; quippè falsis & ab omni veritate alienissimis.

Sed quoniam Davidium fateri necesse est, nobis multo labore quærentibus, non suppetere acta omnium Conciliorum Africæ, eorumque vicem dolere, & injuria temporum deperditis cum Domino de Marca illacrymari. Quærerem libenter ab eo officij vicem rependens quo argumento probaret hoc statutum in nullo Concilio Africæ fuisse confectum. Enimverò certum est Dionysium Exiguum æqualem Imperatori Justiniano anno Christi 640. scilicet 120. annos post confectam collectionem non adjecisse hæc verba: neque Ecclesiam Romanam quæ tanto cum plausu collectionem Dionysij exceperat; hanc additionem, inducere novitatem censuisse, ac de ea conquestam esse. Hæc etiam verba non adjecit Ecclesia Romana in collectione canonum ex antiquis codicibus expressa, & publici juris facta cura Joannis Vandelstini anno 1525. Et si adjecisse censeatur, necesse est eam recognovisse jura vindicata Africanorum esse justa & rectæ rationi congruentia. Denique dubitandum non est autorem versionis græcæ hæc verba in textu latino invenisse, & verbum verbo fidum interpretem reddidisse, *sicut & de Episcopis sæpe constitutum est, ως & περὶ τῶν ἐπισκόπων πολλάκις ὤρισται*. Quæ cum ita sint, dubitandi locus nullus relinquitur, quin hæc additio antiquissima confecta sit in Concilio Carthaginensi: quamvis instrumenta seu acta nobis non suppetant, temporum injuria nobis erepta, Conciliorum Africæ, in quibus hoc decretum jam antea conscriptum fuerat.

David.
pag. 692.
& 693.

III. Comprobat Davidius non posse hanc additionem vindicari episcopis Concilij Carthaginensis celebrati anno

anno 419. quoniam non solum hi Patres in collectione codicis ecclesiæ Africanæ nullum canonem anterioris Concilij in quo hæc disciplina sancita sit citant, sed eidem disciplinæ prorsus contrarium præstant.

Quid enim, inquit Davidius, ab hujus disciplinæ institutis magis alienum est quam in hac collectione includere epistolam, Bonifacio Papæ scriptam, qua spontè polliciti erant, sed usum appellationum religiosè servaturos, & eandem Epistolam cumulare accessione alterius, quam Paulo post ad Cœlestinum scripserant? Ex qua intelligimus Africanos singulari cultu sustinuisse secundam appellationem Apiarij, nec destitisse cogere Synodum ad judicium de ea ferendum, etiam postquam Nicæno exemplaria orientis partibus allata sunt, & Episcopi Africæ perspectum habuerunt canones Sardonenses de appellationibus, inter Nicænos non collocari.

David.
pag. 692.
& 693.

Primò, Falsum est hos Episcopos polliceri se servaturos religiosè usum appellationum Epistolâ ad Bonifacium. Hanc enim sponsonem exiguo tempore perstringunt, scilicet, donec Nicæna exemplaria inventa sint. Secundò, Non adeò facilè est intelligere hos Episcopos non esse hujus additionis autores, ex eo quod Epistolam ad Cœlestinum cum Epistolâ ad Bonifacium antea scripta conjunxerint. Hoc est enim sinceritatis eorum argumentum certissimum, quo posteris significant se primò obtemperasse voluntati Pontificis Romani exiguo tempore, & si ita loqui licet, per collationem fiduciarum: Sed visis exemplaribus Nicænis Constantinopoli & Alexandria allatis, antiquæ disciplinæ non derogasse; immò verò appellationes ad Romanam Sedem vehementer ejurasse & recusasse.

IV. Contendit Davidius in hac epistola Africanorum ad Cœlestinum Papam, debere citari quendam canonem, quo decretum additione significatum exprimitur:

David.
pag. 693.

tur:

tur: scèus verò dubitandum non esse hos Episcopos non fuisse hujus additionis autores.

At verò quid necesse erat hujus decreti mentionem facere? cùm inter legatos Papæ & hos Episcopos quæstio tantummodo fuerit de canonibus Nicænis quibus inventis fatebantur omnes contentionem fore ultimâ terminatione conclusam. Quamobrem his inventis, nulloque dubitandi loco relicto, quin falsò citati essent canones in commonitorio legatorum, supervacaneum fuisset amplificare argumenta ad confirmandam ecclesiæ Africanæ disciplinam quæ remorâ sibi impositâ interrupta remansit, donec Nicæna acta inventa fuissent.

David.
pag. 694.

V. Davidius proponit argumentum negativum, & ait Ferrandum diaconum Ecclesiæ Carthaginensis, & Cresconium hujus additionis mentionem non fecisse, in suis breviariis canonum.

Sed respondeo alia multa in Africæ Conciliis & aliis fuisse decreta, quorum isti autores mentionem nullam faciunt, & de quibus nemini dubium subolet. Præterea Dionysius Exiguus qui Cresconio ferè centum annis antecellit, & penè æqualis est Ferrando, non omisit neque antiqua collectio Romana de qua suprà diximus.

Pag. 694.
& 695.

VI. Contendit Davidius eadem paginâ circa finem, si hæc adjunxissent verba episcopi Africæ cum ad collectionem canonum incubuerunt, necesse fuisse ea toties referri & citari, quoties canon ad quem accedunt relatus fuisset. Cum tamen bis repetito canone scilicet num. 28. & 125. hanc additionem num. 28. tantum videamus, neutquam verò num. 125.

Quamvis inter hos canones tota discrepantia exurgat ex accessione horum verborum: *Sicut & de Episcopis sapè constitutum est*; animadvertendum est num. 28. hunc canonem censeri novissimè confectum; quippè cùm sit ex triginta tribus primis canonibus qui in codice Ecclesiæ Africanæ

Africanæ antecedunt collectionem Conciliorum Africanæ celebratorum sub Aurelio Episcopo Carthagenensi.

Quamobrem Concilij Carthagenensis Patres anno 419. non dubitarunt addere ; quemadmodum quintodecimo Canoni, de iudiciis electis addiderunt multa quæ huic Canoni minimè adjuncta videntur num. 96. & 121. Porro ita se res habere necesse est : quoniam hujus collectionis Canones qui post triginta tres primos collocantur, sub nomine Conciliorum tempore Aurelij Carthagenensis Episcopi celebratorum citantur & colliguntur : adeoque iis quicquam addere fidelitatis ac sinceritatis Episcopalis non erat, sed triginta tres primos quæ nunc primum fieri æstimabantur emendare, ac quibusdam accessionibus cumulare nihil vetabat. Patres Concilij Tridentini ab institutis ejusmodi alieniores non fuerunt. Licet enim suos canones ferè omnes ex antiquis Conciliis excerpserint, iis tamen addere non dubitarunt ea, quæ rerum necessitas ac temporum opportunitas postulabat, ut hoc Concilio instauratam veterem Ecclesiæ disciplinam posterius facile intelligerent. Si lector præ manibus Concilium Tridentinum habere velit, has citationes canonum quibus conditiones quasdam adjunxit è regione in margine videre potest. Igitur omittendum non est quod hujus capituli initio observavimus scilicet triplicis generis canones lectos fuisse in Concilio Carthagenensi anni 419. Primo triginta tres primos, secundo Canones Conciliorum celebratorum sub Aurelio quæ à num. 34. incipiunt, & ad numerum 127. perducuntur, & summam sunt 94.

Tertiò, Sex ultimos in secundâ sessione, triginta tres primi & sex ultimi verè & propriè censendi sunt Canones Concilij Carthagenensis anni 419. Revera enim sunt antiquiorum Conciliorum Canones, sed recogniti, emendati, aucti, aut minuti, prout ducentis septemdecim Epi-

scopi Africæ in hoc Concilio congregati non solum opus, verum etiam necesse esse judicarunt. Quæ verò supersunt in hac collectione acta sunt Concilij Hipponensis anno 393. celebrati. Concilij Milevitani anno 402. Et quindecim Conciliorum Carthagenensium sub Aurelio coactorum, quæ in hoc Concilio anni 419. tantummodo relecta & confirmata fuerunt sine additione aut minutione.

Porrò hoc Concilium est 16. eorum quæ sub Aurelio celebrata sunt. Quamobrem mirum non est hanc additionem de qua disseruimus non num. 125. sed 28. reperiri.

I. Hic codex certissimum nobis suppeditat argumentum num. 65. ad probandum Ecclesiæ Africanæ, octodecim circiter annis ante Concilium anni 419. consuetudinem fuisse abdicare Episcopos in Conciliis. Enimverò canon sub hoc numero collocatus est Concilij Carthagenensis celebrati 16. Kalendas Julij post consulatum Styliconis scilicet anno 401. Huic canoni conficiendo dedit occasionem Episcopus Equitius qui ante hoc tempus jam condemnatus fuerat in Concilio, & adversus quem in Concilio anni 401. datur mandatum de executione sententiæ adversus eum pronuntiata, nullâ factâ mentione appellationis ad Apostolicam Sedem. Quippè nondum Episcopi in hanc cogitationem venerant, his temporibus quibus Ecclesiasticam rempublicam capeſſebat Anastasius, ut suprà ostendimus cap. 9. & 30. hujus operis. Hæc sunt verba Canonis.

Codex
Eccles.
Afric. ca-
non. 65.

Aurelius Episcopus dixit Equitij etiam olim suo merito Episcopali sententiâ damnati non arbitror pratercundam esse legationis causam, ut si fortè eum in illis partibus reperit, sit eidem fratri nostro cura pro Ecclesiæ statu, quod oportuerit vel ubi licuerit adversus eum peragere.

Ab universis Episcopis dictum est, multum placet, & ista persecutio :

persecutio : Maximè cum olim damnatus sit Equitius , & ejus impudens inquietudo pro statu & salute Ecclesiæ magis magisque ubique repellenda , & subscripserunt Aurelius & ceteri Episcopi.

Dices fortasse ex hoc canone non intelligi Equitium fuisse episcopum : quod quidem fateri necesse est. Sed titulus hujusce Canonis græcè & latinè scriptus tum in collectione Justelli cùm Romanâ Dionysij Exigui ita se habet. *De Equitio damnato Episcopo.*

Præterea suppeditat nobis idem codex Ecclesiæ Africanæ , aliud Concilium Carthaginense eodem anno 401. celebratum Idibus Septembris Vincentio & Flavito consulis , quo statutum est alium Episcopum in locum Equitij esse substituendum ex quo manifestè constat neminem in Africâ venisse in cogitationem servandæ disciplinæ Sardicensis , sed immò mentem omnium alienissimam fuisse ab hujusce Concilij institutis circa appellationes in Episcoporum causis. *Rursum placuit ut quoniam Hippo-nensium diærectorum Ecclesiæ destitutio non est diutius negligenda & Ecclesiæ ibi ab his retinentur , qui Equitij facinorosam communionem declinaverint missis ex Concilio præsentis Episcopis , Regino , Alypio , Augustino , Materno Thrasio , Evodio Placiano , Urbano , Valerio , Ambinio , Fortunato , Quodvultdeo , Honorio , Ianuario , Apto , Honorato , Ampalio , Victoriano , Evangelo , & Rogatiano , conventis & correctis his qui culpabili pertinaciâ fugam ejusdem Equitij expectandam putabant , cum omnium voto eis Episcopus ordinetur . Si autem illi pacem considerare voluerint , non impediant in eligendo ad ordinandam præposito utilitatem tanto tempore Ecclesiæ destituta.*

Idem codex num. 93. nobis suppeditat commonitorium Concilij Carthaginis celebrati anno 404. quod dedit in mandatis , suis legatis ad Imperatorem Honorium adversus Donatistas ut provocarent exclusionem

Equitij & executionem decretorum quibus Sede pulsus fuerat. *Adjungendum etiam de Equitio ut improbitas ejus, qua sibi jus Sacerdotum improbiſſimè vindicat ab Hipponenſi diarectorum diaceſi ſecundum ſtatuta Imperatorum repellatur.*

II. Certiſſimè intelligimus Eccleſiam Africanam non dubitaſſe, epiſcopum debere in Concilio ſupremæ cognitionis ſententiâ judicari, ex iis quæ geſta ſunt in Synodo Carthaginenſi celebrata anno 401. adverſus Creſconium in jus vocatum, coram Synodo univerſæ Africæ, & cui renuntiatum eſt fore ut ſententia adverſus eum lata promulgaretur ſi diutiùs ad judicium adeſſe procrati-
naret.

Codex ca-
non Ec-
cleſ. Afric.
canon. 77. *De Creſconio Villa-Regenſi hoc omnibus viſum eſt, ut huic quoque Primati Numidia intimetur quo cognoſcat memora-
tum Creſconium ſcriptis ſuis conveniendum eſſe ut proximo univerſali Africano Concilio ſuam præſentiam non differat exhibere; quod ſi venire contempſerit, in ſe cognoſcat ſententiam promulgandam.*

III. Habemus in hoc codice Eccleſiæ Africanæ, Canones Concilij Milevitani celebrati anno 402. Quod nobis ſuppeditat exempla duo inſignia, ex quibus mirabiliter perſpectam habemus Conciliorum autoritatem in dirimendis Epiſcoporum cauſis.

Primum exemplum refertur num. 87. hujus codicis quo interdictum eſt omnibus communicatione cum Quodvultdeo Epiſcopo Centurienſi, donec ejus cauſa finita ſit, cùm antea Epiſcopatu eum ſpoliare juſtum non videatur.

Ex quo manifeſtè conſequitur, Epiſcopos, qui huic Concilio aderant, non dubitaſſe, quin jus haberent & autoritatem coepiſcopos abdicandi. Hic canon ſic ſe habet: *De Quodvultdeo etiam Centurienſi quomodo adverſarius ipſius eum ſe petiſſet introduci ad Concilium noſtrum, interrogatus*

utrum

utrum cum eo vellet apud Episcopos experiri, primo promiserat, & alio die respondit hoc sibi non placere, atque discessit, placuit omnibus Episcopis ut nullus eidem Quodvult deo committeret, donec causa ejus qualem potuerit terminum sumat. Nam adimi ei Episcopatum antequam causa ejus exitus appareret nulli Christiano videri jure potuisset.

Altero canone ejusdem Concilij licentia datur Maximiano Episcopo Bagayensi, abdicandi se Magistratu Episcopali; & ejusdem plebi eligendi alterum antistitem. *De Maximiano autem Bagayensi, & ad eum & ad ipsam plebem placuit de Concilio litteras dari, ut & ipse de Episcopatu discedat, & illi sibi alium requirant.* Dicat jam nobis Davidius an ita liceat loqui iudicibus, qui de supremâ suâ autoritate dubitant?

Codex
Can. Ecclel. African.
Can. 88.

IV. Videmus & in hoc codice Canones Concilij Carthaginensis, habiti anno 408. scilicet gloriosissimis Imperatoribus Honorio septimo & Theodosio II. August. Coss. Idibus Junij, ex quo habemus integram actionem litis adversus Maurentium Episcopum, num. 100. his verbis expressam. *Ad suggestionem vel postulationem Episcopi Maurentij cum lecta fuisset scheda quam obtulit Episcopus Placentinus qui personam legati Numidarum gestabat, recitata est in conspectu Episcoporum, & cum quarerentur hi, quos adesse voluit à Diaconis pro foribus, id est seniores à novâ Germaniâ, ac minimè invenirentur, secundo vel tertio requisiti: Propterea censuit sanctum Concilium ut littera ad eundem senem Xantippum prorogentur, quo noviter voluntati plebis memorata nullo modo injuriam Episcopi succumbendum. Maurentius Episcopus dixit: Quoniam requisiti sunt seniores à novâ Germaniâ secundo ac tertio, & non sunt inventi quibus praeceptum erat à Primatè ut occurrerent ad venerabile Concilium quod nunc agitur Idibus juniis, sui absentiam procurarunt, idcirco decernat ex hac re aliquid sanctitas vestra ne sub molestiâ calumnia ipsorum*

Codex
Canon.
Eccles.
African.
Can. 100.

rum, innocens videar laborare: Concilium sanctum statuit, debuisse quidem secundum censuram sacerdotalem ex hoc Concilio adversus contumaces ferri sententiam, sed quia mansuetudo Ecclesiastica servanda est in omnibus causis, promissæ sunt litteræ ad senem Xantippum, ut noverit iudices de Concilio electos sine dilatione considerare debere in civitate Thubursifensi ut negotio congruum adhibeatur examen. Laurentius Episcopus dixit. Iudices peto sanctum senem Xantippum, Sanctum Augustinum, Florentium, Thrasium, Salsutium, Secundum, & Possidium, hos decerni mihi jubetis; sanctum Concilium Iudices postulatos, reliquos autem iudices ad complendum numerum necessarios eligentibus ipsis senioribus à novâ Germaniâ senex Xantippus curavit decernere.

Ex hac relatione duo intelligimus. Primò, Episcopum qui ad iudicium Synodi se sistit. Secundò, adversariis ejus absentibus, remissum negotium ad sequestros quos revera eligit, sed quibus judicandi potestas à Concilio delegatur.

Quamobrem ait, *hos decerni mihi jubetis*, ex quo nihil admiratione dignum videtur, si ab electis iudicibus appellare non liceret, ac supremæ cognitionis ejusmodi iudices audirent; quippè cum ex hoc Canone perspiciamus potestatem sive auctoritatem judicandi Concilio acceptam referre debuisse.

V. Difficile esset invenire lites aut negotia quæ magis ad jus Ecclesiasticum olim pertinuisse videantur, quam contentiones seu concursationes episcoporum de suarum Diœcesum seu Parœciarum limitibus. Ejusmodi autem causarum genera in Conciliis tractata ac ultimo cognitionis iudicio terminata fuisse ab Episcopis provinciæ à Primate nominatis, aut à vicinis episcopis electis ex hoc codice discimus num. 120. quo refertur canon Concilij Carthaginensis anno 418. celebrati.

Item

Item placuit ut quicumque episcopi plebes quas ad suam Cathedram existiment pertinere, non ita repetunt ut causas suas Episcopis judicantibus agant, sed alio retinente irruerint siue volentibus siue nolentibus plebibus causa sua detrimentum patiantur. Et quicumque jam hoc fecerint si nondum est inter episcopos finita contentio, sed adhuc inde contendunt: ille inde discedat quem constiterit pratermissis judiciis Ecclesiasticis irruisse, nec sibi quisque blandiatur si à Primatè ut retineat litteras impetravit, sed siue habeat litteras accipiat, & eum appareat pacificè tenuisse Ecclesiam ad se pertinentem. Si autem ille aliquam questionem retulerit per Episcopos judices causa finiatur: siue quos eis Primates dederint, siue quos ipsi vicinos ex consensu elegerint.

Præterea nihil in hoc codice de episcoporum judiciis inveniri potest. Porro rectæ rationi valdè congruum videtur ex his colligere Ecclesiam Africanam nunquam approbasse appellationes ad Sedem Romanam in Episcoporum causis; immò verò mentem ejus ab hac disciplinâ semper alieniorem fuisse; quippè suis legibus contrariâ, nullisque aliarum provinciarum Canonibus stabilitâ ut patet ex Epistolâ ducentorum septemdecim episcoporum ad Papam Cœlestinum. Nam ut aliqui tanquam à tuæ sanctitatis latere mittantur, nulla invenimus Patrum Synodo constitutum. Ex his enim verbis satis intelligimus decretum Concilij Sardicensis nequidem in mentem eorum incurrisse.

CAPUT XLI.

Examinantur observationes Davidij ad intelligentiam Historia Concilij Carthaginensis anni 419.

OMNES Docti tam Ecclesiæ Catholicæ quam diversæ partis scriptores, non derogatâ fide actis Concilij Carthaginensis, de quo mox disseruimus, æstimaverunt, Celebrationis ejus diem incidere in annum Christi 419. Quoniam omnes veteres codices manuscripti & hujus Concilij editiones testificantur, celebratum fuisse, *post consulatum gloriosissimorum Imperatorum Honorij XII. & Theodosij VIII.* Verùm tamen ^a Davidius sui libri capite undecimo articulo primo arbitratur necesse esse hujus Concilij inchoationem rejicere ad annum 418. Sicque uno anno antevertere epocham, in actis expressam. Ego verò cum primùm animadverti Davidium obfirmato pectore propugnare sententiam suam, contra fidem & testimonium actorum, non dubitavi quin incurreret in manus ejus codex quidam manuscriptus, quo omnium doctorum sententiam facile frangeret. Sed nihil magis est ab institutis ejus alienum; satisque esse putat adferre conjecturas quasdam, rectæ rationi parum congruentes, & quæ ad quæstionem nominis recidant: quas tamen examinare expedit.

I. Davidius dicit nisi celebratio hujus Concilij anno integro antevertat diem cui adscribi solet : non posse conciliari hujus Synodi titulum cum initio eorundem actorum.

Enimverò ex titulo intelligimus huic Concilio adfuisse tantum

tantum viginti duos legatos non omissis legatis Sedis Apostolicæ, & ex initio actorum adfuisse ducentos septemdecim Episcopos. Adeoque necesse esse videtur invenire tempus quo viginti duo tantum legati huic Concilio adfuerint, & alterum quo bis centum & septemdecim. Ideo contendit hoc Concilium initium habuisse anno 418. Et tunc temporis 22. legatos tantum interfuisse, prorogatum verò fuisse ad annum 419. quo 217. Episcopi adfuerunt.

Verum enim verò Titulus Synodi cum actis non difficiliter conciliari potest, nec opus est amplificare Sessiones hujus Concilij. Reverà enim titulus præ se fert hoc Concilium celebratum fuisse coram legatis Ecclesiæ Romanæ & viginti duobus aliarum provinciarum legatis: sed neutiquam habet, viginti tantummodo legatos huic Concilio adfuisse, seu ex his 22. Patribus constituisse.

Quippè titulus ex actis ipsis hujusce Concilij excerptus est ex quibus constat huic Concilio interfuisse Aurelium cum Valentino, Faustino legato Romanæ Ecclesiæ, aliis provinciarum Africæ legatis, scilicet viginti duobus, & aliis ducentis septemdecim episcopis, cum Philippo & Afello presbyteris Ecclesiæ Romanæ legatis. Jam ergo perpendat ipse Davidius, utrum hæc acta secum ipsa congruant, ut ea cum titulo accomodet. Relegat, inquam, & acta & titulum, & intelligat nullam exurgere repugnantiam ex eo quod viginti duo legati & ducenti septemdecim Episcopi Synodo simul intersint.

II. Contendit ex ipsis hujusce Concilij actis huic Sessioni quæ prima videtur, necesse esse alteram antecedere. *Aurelius dixit post diem præstitutam Concilij ut recordamini fratres beatissimi multa flagitata sunt expectantes fratres nostros qui nunc ad præsentem Synodum legati advenerunt.* Non enim verisimile est ita loquutum fuisse Aurelium, nisi Sessione quadam præcurrenti,

David.
pag. 578.

N a. legatos

legatos de die in diem esset præstolatus , *post diem præstitutam.*

Respondeo Davidium Aurelij stylo non esse assuetum. Nullus enim hominum in dubitationem venit , quin vera sit dies ascripta primæ Sessioni Concilij Carthaginensis celebrati anno 397. cujus acta habentur in codice Ecclesiæ Africanæ ex quibus intelligimus his verbis præfatum esse Aurelium. *Post diem præstitutam Concilij consedimus ut recordamini fratres beatissimi , & arbitrabamur omnium provinciarum per Africam legationes convenisse ad diem ut dixi præstitutam nostri tractatus.*

Nollem tamen negare ante initium Concilij habitam fuisse quandam congregationem præviam ad negotia in Concilio tractanda instructam. Hoc enim nos docent acta Concilij alterius habiti anno 403. Quæ sic incipiunt. *Et licet hesterno die de hac re confidentibus nobis præter gesta Ecclesiastica diligentius quæ gesserint tractaremus , hodie tamen oportet tractatum hesterni diei actis Ecclesiasticis confirmari.* Itaque non dubito mentionem factam fuisse rerum in Concilio Carthaginensi anni 419. tractandarum in quibusdam comitiis hujus Concilij celebrationi, seu inchoationi præviis, ad hæc negotia speciatim instructis. Sed hinc neutiquam consequitur verum diem primæ Sessionis hujus Concilij non esse in acta relatum ; & necesse esse recognoscere aliquam Sessionem , quæ illi quæ prima videtur & intelligitur ex actis , antecedit. Hac industriâ & subtilitate Davidius omnibus Concilio-
rum instrumentis quæ supersunt fidem abrogabit, falsoque iis adscriptos dies probare non pertimescet. Quippè cum credibile sit in anterioribus comitiis instructa fuisse negotia & disposita priusquam in Conciliis tractanda proponerentur. Nemini homini usque hodie in mentem venit , verum diem primæ Sessioni magni Concilij Ephesini anni 431. non esse adscriptum, atque hujusce Concilij actis
fidem

fidem habendam non esse. Quamvis ex iisdem intelligamus mandatum fuisse quibusdam episcopis in anteriore congregatione, ut admonerent Nestorium de die, quo Concilio initium fieret, & se coram sisteret. Cum præsertim etiam fidem faciant eadem acta Ephesina spatio sexdecim dierum expectatos fuisse, antequam prima Sessio haberetur, quosdam episcopos, qui nondum Ephesum advennerant; quo tempore negotia in Concilio tractanda & deliberatione patrum agitata disposita atque instructa fuerant. Enimvero ex actorum lectione intelligimus hæc omnia extra omnem dubitandi aleam esse posita. Ex his enim planissime constat Memmonem Episcopum Ephesi dixisse à præfinita die à piis & religiosissimis litteris præteruisse sexdecim dies. Hermogenem Episcopum Rhinocurorum rationem reddidisse sibi impositæ provinciæ in antecedente congregatione ut admoneret Nestorium, de die dictâ ad initium Concilij, ne à Synodi confesso abesse vellet. *Hermogenes Rhinocurorum Episcopus dixit: Hesterno die à vestra pietate destinati sumus ut religiosissimum Nestorium ne à Synodi confesso abesse vellet moneremus, &c.* tresque alios episcopos idem præstitisse scilicet Athanasium Episcopum Parceliæ, Petrum Episcopum Parembolorum, Paulum Episcopum Lempæ.

III. Contendit Davidius si nulla Sessio ei quæ Prima in acta Concilij Carthaginensis 419. refertur antecessisset: nihil fore magis à sensu communi alienum hoc Sermone, quo Aurelius hanc Synodum orditur, *superest etiam ut exemplaria Nicæni Concilij qua nunc habemus in medium proferantur.* Quippè cum incogitabile videatur ordiri deliberationem hac voce *superest.* Equidem verum est, & fateri necesse, hunc deliberationis inchoandæ modum insolentiorē vidēri, si nulla prævia comitia habita sunt, instructa ad negotia in Concilio tractanda. Sed quoniam hujusce Concilij instrumenta hæc omnia testi-

Acta Cō-
cilij Ephe-
sini. parte
2. tom. 2.
Binij pag.
171.

ficantur, non opus est contra actorum fidem illud novæ Sessionis accessione amplificare. Reverà enim intelligimus ex verbis Faustini legati summi Pontificis congregationem præviam habitam fuisse, in qua negotia in hoc Concilio tractanda instructa & disposita fuerunt.

Injuncta sunt, inquit, à sede Apostolicâ aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis cum vestrà beatitudine tractanda sicut & gestis superioribus meminimus. Hoc est de Nicanis canonibus. Ex verbis Alipij similiter discimus rerum hujusce Concilij 419. mentionem factam fuisse in anteriori Concilio anni 418. Alypius Episcopus Thagastensis legatus provincia Numidia dixit de hoc jam superioribus etiam litteris, Concilij nostri rescripsimus, & id nos servaturos profitemur, &c. Quæ mirificè confirmat epistola Patrum Concilij 419.

Codex
Iustelli
Eccles.
Afric.
pag. 42.

Ad Bonifacium Papam, *Iam priore anno etiam litteris nostris ad eundem venerabilis memoria Sozimum episcopum datis insinuare curavimus.* Si nobis suppeterent litteræ ad Sozimum hujusce historiæ explicationi, dubio procul, plurimum conducere.

I V. Postquam Davidius ad libitum fectam narravit historiam Concilij Carthaginensis, contendit Sessionis primæ diem verum, anno integro antevertere tempus huic Sessioni in actis Concilij adscriptum, & huic Sessioni viginti duos legatos tantummodo adfuisse à Concilio Carthaginensi anni 418. deputatos. Ut patet ultimo canone hujus Concilij scilicet 127. codicis Ecclesiæ Africane.

Ex quibus conficitur ad mentem Davidij deputatos ultimo canone Concilij Carthaginensis anni 418. fuisse hos viginti duos legatos qui Concilio cognomini anno 419. sequenti interfuerunt.

Sed hoc est à veritatis institutis alienissimum. Concilio enim Carthaginensi anni 418. non aderant viginti duo deputati

deputati sed tantum, quindecim ut patet ex testificatione 127. canonis, collectionis Africanæ. Alia etiam hujusce Concilij instrumena huic num. 22. repugnare videntur, quoniam quindecim tantum mentionem faciunt. Acta enim ejusmodi præ se ferunt eligendos esse ex qualibet provinciâ tres episcopos. *Item placuit ne diutius universi episcopi qui ad Concilium congregati sunt tenerentur ab universo Concilio iudices ternos de singulis provinciis eligi.* At verò electis ex qualibet provinciâ tribus Episcopis numerus tantum quintus decimus conficietur. Quoniam huic Concilio aderant tantum deputati quinque provinciarum, & unicum solebat deputare provincia Tripolitana. *Et electi sunt de provincia* ^{I.} *Cathaginenſi* ^{II.} *Vincentius*, ^{III.} *Fortunacianus*, & ^{IV.} *Clarus* : *De provinciâ* ^{V.} *Numidia* ^{VI.} *Alypius*, ^{VII.} *Augustinus*, & ^{VIII.} *Restitutus* : *De provinciâ* ^{IX.} *Bizaccena* ^{X.} *Cresconius* ^{XI.} *Iocundus*, ^{XII.} *Æmilianus*, *cum sancto sene* ^{XIII.} *Donatiano* : *De* ^{XIV.} *Mauritania Sitifensi*, ^{XV.} *Severianus*, ^{XVI.} *Asiaticus* & ^{XVII.} *Donatus* : *De provinciâ* ^{XVIII.} *Tripolitana* ^{XIX.} *Plantius qui ex more legatus unus est missus, qui omnes cum sancto sene* ^{XX.} *Aurelio universa cognoscant, &c.* Omnes sciunt Geographi divisam fuisse in septem provincias totam Africam, ex quibus tres Mauritanix nuncupabantur. Erant igitur 1. Mauritania Tingitana, 2. Mauritania Cæsariensis, 3. Mauritania Sitifensis, 4. Numidia, 5. Cathaginenſis sive proconsularis, 6. Bizaccena, & 7. Tripolitana. In hac deputatione nulla fit mentio Mauritanix Cæsariensis neque Tingitanæ, ex quibus sex deputati exurgerent, quæ licet subaudirentur unum & viginti deputatos conficerent tantum. Quoniam hic numerus ex sex & quindecim conficitur, ad quem si tres legati Papæ, scilicet Faustinus, Marcellus & Asellus accedunt, numerus exurget vigesimus quartus, & nunquam vigesimus secundus conficietur.

Nec obstat Davidium dicere adjunctis tribus legatis

Papæ tribus legatis cujuslibet provinciæ ex septem, exceptâ Tripolitanâ quæ unum tantum mittere solebat, confici numerum vigesimum secundum. Omittendum enim non est quartum deputatum fuisse ex provinciâ Bizacena scilicet Donatianum, ex quo sit vigesimus tertius: cum Aurelio Carthaginensi Primæ qui vigesimum quartum conficit. Quæ cum ita sint, Arithmeticè demonstratur, Davidium nunquam posse probare, tantum viginti duos episcopos deputatos fuisse ultimo Canone Concilij Carthaginensis anno 418.

Sed præterea obfirmato pectore contendo, dùm decernitur Concilio Carthaginensi anno 418. tres episcopos eligendos esse ad negotia ultima terminatione concludenda, ex qualibet provinciâ Africæ, hoc non posse intelligi de legatis qui Concilio Carthaginensi adfuerunt anno 419. Ex cujus actis perspicimus viginti quinque deputatos interfuisse. Erant tredecim ex solitariâ provinciâ proconsulari & duo ex Mauritaniâ Sitifensi: Denique sessione secundâ hujus Synodi ex septem provinciis deputati interfuisse non videntur. Quippè nulla sit mentio deputatorum ex provinciâ Tripolitanâ & Mauritaniâ Tingitanâ ut patet ex sectione exordij secundæ sessionis habitæ 3. Kalend. Junias post consulatum gloriosiss. Imperatoris Honorij XII. & Theodosij VIII. id est anno 419. mensis Maij 29. Reverà ex septem provinciis deputati adfuisse videntur sessioni primæ quæ diebus quatuor secundam antevertit. Ex actis enim patet missos fuisse ex duabus 2. Numidiâ, 3. Bizacena, 4. Mauritania Sitifensi, 5. Mauritania Cæsariensi, 6. Tripolitana, & provincia 7. proconsulari. De Mauritania Tingitanâ nulla fit mentio quia fortè ex politiâ civili Hispaniarum præfecto subjiciebatur. At verò numerus deputatorum speciatim non est relatus. Acta solum testificantur adfuisse summam bis centum & septemdecim Episcopos. Ex quibus aperte colligimus neminem

neminem hominem probare posse deputatos in Concilio Carthaginensi anno 418. initium fecisse sequenti Concilio anno 419. atque ejus primam Sessionem instituisse.

Cæterum non multum laborandum est in conciliatione tituli cum actis hujusce Concilij. Quoniam hic titulus ferè nihil attinet. Nec enim occurrit in antiquis codicibus manss. Justelli, neque Vvendelstini, nec in collectione Dionysij Exigui, aut Græca versione codicis Ecclesiæ Africanæ.

CAPUT XLII.

*Causa Maximi Valentini Episcopi multis
criminibus postulati, coram Bonifacio
Primo circa annum Christi 419.*

HISTORIAM Valentini Episcopi, ex Epistolâ I. Tom. I. Bonifacij I. ad Episcopos Galliarum scripta intel- Concil. ligimus, idibus Junij cal. Monaxio scilicet anno 419. Sirmondi post consulatum Honorij 12. & Theodosij 8. idest diebus pag. 48. quatuordecim aut quindecim post ultimam Sessionem Concilij Carthaginis de qua supra disseruimus.

I. Hac Epistolâ nos docet Pontifex clericos Diœcesis Valentiniæ gravioribus criminibus duobus hunc Episcopum accusasse, & propterea nomen ejus ad Romanam Sedem detulisse. Quorum unum erat hæresis Manichæorum ad quos defecisse dicebatur: Alterum homicidium. Porro homicidium adeò palam ac publicè commississe censebatur, ut etiam à judicibus sæcularibus reprehensus & exagitatus fuerit. Alia multa non deerant crimina; sed minus gravia videbantur.

II. Intelligimus etiam antequam Bonifacius Petri Cathedralam

thedram occuparet, Antecessores Romanos Pontifices hujus negotij & criminationum infinitarum cognitionem episcopis provinciæ delegasse. *Delegatâ toties cognitione*, inquit Bonifacius, *illum constituta semper subterfugisse judicia, nec confisum conscientia festinasse ut si esset innocens examinatis omnibus purgaretur. Quæ toties decreta vestrarum quoque chartarum instructione cognovimus. Qui è contrario probavit de se illa quæ dicta sunt, qui adeo confutanda cum essent innumera à decessoribus meis provinciali delegata cognitione conventus etiam dicitur evasisse, & adesse minime voluisse.*

III. Patet Maximum noluisse se sistere in iudicium coram ipso Bonifacio Papa; qui audiendus hic præsentare se noluit, ne convictus forsitan ab accusantibus se clericis posset digna tandem aliquantulo præsentatus episcopali iudicio pronuntiationis congruè feriri sententiâ.

IV. Patet etiam Pontificis Romani mentem fuisse se debuisse hunc Episcopum judicare; sed melius fuisse, eum comperendinare ne iudicium præceptum ac temerarium videretur, aut reus quereretur de sibi denegata prorogatione ad tuendam & sustendendam causam suam. *Debueram quidem jam nunc digna pro ejus accusationis in nostro iudicio actibus qui cognitionem & decretum iudicium sapè declinando credidit illudendum ferre sententiam. At ne aliquis forsitan præcoquam judicaret, & sibi qui absens est licet sit quasitus, à nobis reservatum esse nihil diceret, maluimus intercapedine temporis differri. Reverà enim Papa non recusavit, Dilationem tamen dedimus.*

Hæc omnia nobis vehementer persuadere videntur Bonifacium Papam non dubitasse de suo jure, ad iudicium de episcopo Valentino ferendum. Verumtamen ex continuo Sermone epistolæ intelligimus noluisse judicare, sed immò palam declarasse penes Galliarum episcopos in Synodo provinciali congregatos hanc judicandi potesta-

rem existeret. *Et decrevimus vestrum debere intra provinciam esse judicium.*

Porro ex his omnibus colligimus Pontifices Romanos, quamvis his temporibus sibi vindicare inciperent jus ac potestatem judicandi Episcopos, hoc tamen jure nondum constanter & liberè usos esse; sed inviolatâ consuetudine antiquæ Ecclesiæ eos ad Concilium Provinciale remississe, dum ad Romanæ Sedis judicium se sistere renuebant. *Et congregari Synodum ante diem Kalendarum Novembrium ut si adesse voluerit, præsens si confiteri cum de crimine, qui indulto & toties delegato judicio, purgandi se occasione non utitur.*

Davidius hæc verba Epistolæ Bonifacij suis rationibus plurimum conducere putat. David. pag. 703.

Quicquid autem vestra charitas de hac causâ duxerit decernendum cum ad nos relatum fuerit nostra, ut concedet, necesse est autoritate firmetur. Enimverò inquit Davidius, hæc scribendi ratio nos docet Bonifacium ab Episcopis Galliæ hoc efflagitasse documentum seu relationem, quoniam penes se solitarium, esse non dubitabat jus supremæ cognitionis judicio dirimendi causas, sive illos declarandi culpa liberos, aut eidem obnoxios. David. pag. 703. linea 23.

Sed immò ex his verbis assumere debemus argumentum certissimum, ad probandum Romanum Pontificem hoc summum jus sibi neutiquam, justis de causis, arrogasse.

I. Cum ait *necesse esse* hoc judicium autoritate Pontificia firmari, summam necessitatem non intelligit, sed condecenciam quandam *nostra, ut concedet, necesse est autoritate firmetur.*

II. Hoc verbum *firmetur* non arguit superiorem auctoritatem adversus Tribunal cujus decreta confirmantur. Nam semper inevitabile visum est Concilium Carthaginense, in quo legati Sozimi Canones Sardicenses nomine

Codex
Canon.
Ecclef.
African.
pag. 57. 1.
edit. Ju-
stelli.

Nicænorum citaverunt, esse supra Nicænum. Quamvis Aurelius spondeat fore ut Canones Nicæni in hoc Concilio Carthaginensi confirmarentur si vere Nicæni Concilij esse comprobentur. *Ea capitula qua in commonitorio, præsens frater & coepiscopus noster Faustinus, sed & compresbyteri Philippus & Asellus secum attulerunt aut ibidem reperta à nobis firmabuntur, aut si non inveniuntur collectâ Synodo de hoc in sequenti tractabimus.* Insuper dato non concessio, ad mentem Davidij, Concilium Sardicense esse Occumenicum, incredibile est Patres in hoc Concilio congregatos sibi persuasisse reliquos orbis universi episcopos singulatim, esse superiores ejusmodi Concilio.

Fragmenta
S. Hilarij
pag. 437.

Attamen hoc Concilium scripsit Epistolam Synodicam ad omnes episcopos singulatim, qua gestorum suorum confirmationem ab iis postulavit, ut intelligimus ex fragmentis S. Hilarij. *Curate etiam dilectissimi fratres & consacerdotes quasi præsenti Spiritu huic interfueritis Synodo, omnia qua à nobis instituta sunt confirmare per litteras vestras.* Ad hunc sensum Stephanus Episcopus Ephesi, qui sibi nunquam arrogavit superiorem potestatem Concilio Chalcedonensi, gesta hujus Concilij confirmat super controversiâ inter Juvenalem Hierosolymitanum & Maximum Antiochenum, ortâ de duabus Phœniciis Arabiâ & tribus Palestinis; & sic fatur, *Confirmo quatenus utraque Ecclesia de cætero nullius habeat contentions occasionem.* Adeoque dum Bonifacius ait necesse esse ut judicium Episcoporum Gallix, sua autoritate firmetur, neutiquam intelligit juridicalem confirmationem quæ superiorem potestatem significet.

Concil.
Chalced.
act. 7. pag.
272. edit.
Bin. 1618.

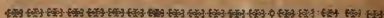
III. At verò cum hoc verbum, *firmetur*, superiorem jurisdictionem non significet, Argumentum obedientiæ aut consensus sit necesse est, ut patet ex Episcopis Africæ qui cum Canonum Nicænorum confirmationem pollicentur, iisdem obtemperationem promittebant, scilicet

se admissuros his legibus sancitam disciplinam. Idem sibi vult Bonifacius Epistolâ ad Episcopos Galliar. Et dum ait, *neccesse est*, de necessitate videtur loqui omnibus imposita obtemperandi iudicio ab iis Episcopis pronunciando, ne utiquam verò de necessitate quæ iudicium ratum firmumque reddat.

IV. Hanc explicationem mirificè comprobât ipsa Bonifacij Epistola, & ejusdem agendi ratio. Enimverò si fuisset superiore auctoritate hoc Concilio potitus, recensione sponsâ negotij hujus, fuisset pariter pollicitus hoc iudicaturum ad normam juris & rectæ rationis. Sed fidem suam obligat ad qualemcunque eorum sententiam confirmandam, sive illa reus condemnetur, sive ab omni culpâ liber pronuntietur.

Igitur tali & omnino simili agendi ratione se habet hic Pontifex adversus Episcopos Galliar; quali se gesserant Episcopi Africæ erga Patres Concilij Nicæni. Licet enim appellationum disciplina usibus ac consuetudini eorum vehementer repugnaret, hanc se confirmaturos pollebantur, scilicet admissuros, & ei obtemperaturos, dummodo Concilij Nicæni institutis congrueret.

Igitur ex hac Epistolâ Bonifacij, quæ unicum est antiquitatis instrumentum, ex quo negotium Maximi, Valentini Episcopi intelligamus; tantum colligere possumus, his temporibus, scilicet ineunte quinto sæculo, Pontifices Romanos tentasse vires suas, ut se Episcoporum supremos iudices constituerent, sive jus illorum causas ultimæ cognitionis iudicio dirimendi, sibi vindicarent.

CAPUT XLIII.

*De Causâ Antony Fussaliensis Episcopi &
appellatione ejus ad Cælestinum Papam I.
circa annum Christi 423. vel 424.*

EXPOSITIS omnibus difficultatibus quas recenter examinavimus ad Concilium Carthaginense anni 419. de episcoporum appellationibus ad Apostolicam Sedem, & Epistolam quam hujusce Concilij Patres Cælestino Papæ rescripserant, postquam ab Attico Constantinopolitano, & Cyrillo Alexandrino citatos Canones in commonitorio legatorum Ecclesiæ Romanæ Faustini, Philippi, & Aselli exemplaribus græcis non congruere rescivissent, ingenuè fatetur Davidius veram mentem Episcoporum Africæ in hoc Concilio fuisse, omninò condemnare & abrogare usum appellationum ad Sedem Apostolicam in Episcoporum & presbyterorum causis.

David.
pag. 662.
in fine.

David.
pag. 663.
initio.

David.
pag. 664.

Insuper sibi persuadet hoc in casu, hos episcopos nec bonâ fide, nec sinceritate caruisse; sed oratione continenti sic fatur. Equidem credo huic abrogationi in ipsamet Africâ locum non fuisse. Et pag. 664. Enimverò animadvertimus, tempore circiter hujus abrogationis, sub eodem Pontifice Romano, quo promulgata fuit: celeberrimum non solum Africæ, verum etiam universæ Ecclesiæ episcopum, scilicet S. Augustinum, qui hujus controversiæ principio interfuerat, non obstiuisse, immò verò annuisse appellationi Antonij Fussaliorum Episcopi, à judicio Synodi provincialis ad Apostolicam Sedem.

Primâ fronte respondere possem, cùm Antonius appellaverit

laverit antequam Africani Cœlestino Papæ scripserint, aut litteras acceperint ab Attico Constantinopolitano, & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus græcis Concilij Nicæni; mirum non videri, si Sanctus Augustinus & cæteri Africæ episcopi huic appellationi non obstiterint. Quippè cum Bonifacio Papæ polliciti essent, ex decreto Concilij Carthaginensis, servaturos se *paulisper* hanc appellationum disciplinam, donec intellexerint ex inventis exemplaribus Concilij Nicæni, an vera esset citatio Canonum Nicænorum in commonitorio Legatorum Sozimi. At nemo dubitare potest, hanc appellationem Antonij Fussaliensis Episcopi antecessisse acceptioni litterarum Attici & Cyrilli. Quippè cum ^a S. Augustinus nos doceat ^a Epistol. 261. Antonium hac de causâ confugisse ad Bonifacium Papam primum cum litteris commendatitiis Numidiæ Primatis. *Quam versutâ suasionem, inquit S. Augustinus, sanctum Senem primatem nostrum gravissimum virum ut ei cuncta crederet quem velus omnimodo inculpatum venerando Papæ Bonifacio commendaret induxerit, &c.* Et præterea certum sit acceptas non fuisse litteras Attici & Cyrilli ante Pontificatum Cœlestini, quippè cum has se accepisse ipsimet Pontifici Africani rescripserint, seu renunciaverint.

Sed & valde verisimile est, has litteras acceptas nondum fuisse ineunte tempore Pontificatus Cœlestini: nec alias ad eum rescriptas ab Africanis, quoniam consensus S. Augustini appellationi Antonij Fussaliensis, cum his litteris Africanorum concurreret. Epistola enim 261. S. Augustini ad Cœlestinum est congratulatoria ob suam ad Petri Cathedram elationem. *Primam gratulationem reddo meritis tuis quod te in illâ sede dominus Deus noster sine ulla sicut audivimus plebis suæ discessione constituit, adeoque in infulsam ac ridiculam laberetur S. Augustinus repugnantiam.* Nam Apiarij causâ disciplinæ appella-

tionum intercederet, & eidem Antonij Fussaliensis gratiâ, simul annueret. Igitur hæc appellatio Antonij Fussaliensis, Epistolæ Africanorum ad Bonifacium Papam antecedit necesse est, & nunciis de exemplaribus Nicænis ab iisdem Episcopis acceptis, per litteras Attici & Cyrilli. Quæ cum ita sint, medio ac subcivivo tempore collocabitur hæc appellatio Antonij, quo Africani admissuros *se paulisper* hanc disciplinam promiserant, donec exemplaria græca Concilij Nicæni comparari possent.

Quamvis hæc solutio adeò certa sit ut nullum hac de re dubitandi locum relinquat: Existimo tamen accuratius perpensa historiâ hujus Antonij Fussaliensis, ipsum nunquam juridicali appellatione ad Papam provocasse, quamvis negare nolim ad ipsum confugisse, & opem ejus implorasse.

Hanc autem agendi rationem irritam esse ætate S. Cypriani, iis omnibus qui pro factis judicia timent, & suarum rerum odio mutari omnia student, ostendimus cap. 1. hujus operis. Igitur fatemur Antonium Romam confugisse non secus ac antea confugerat Basilides de quo mentionem facit S. Cyprianus Epistolâ 68. quam exposuimus cap. 1. ad quam hæc verba *Pergens Romam* explicans Rigaltius, hanc notam efformavit. *Quo solebant contumaces ut procul ab his quibus erant noti facilius fallerent.*

Jam igitur ea quæ gesta sunt, ad hoc Antonij Fussaliensis judicium, bona fide ac sincerè examinare juvat: & æqua lance ponderare conspectanea quæ ex his ^a Baronius, ^b Binius, & ^c Davidius assumere videntur.

^a Anno
419. num.
227.
^b Tom. 1.
Concil.
pag. 730.
^c David.
pag. 664.

S. Augustinus solus ex antiquis scriptoribus Historiam hujus Antonij Fussaliensis Epistolâ 261. Cælestino Papæ explicat. Porro ex hac intelligimus, Antonium primum fuisse Fussaliæ Episcopum, quæ in Hipponensi territorio Parœcia erat, quam in Sedem Episcopalem erigendam duxerat Augustinus propter necessitatem plebis; quæ tota

ex

ex recentè Catholicis constabat , qui paucis abhinc diebus ab opinione Donatistarum ad veram Ecclesiæ fidem & unitatem animum traduxerant. Presbytero cuidam hoc munere suis meritis dignissimo honorem decreverat Sanctus Augustinus, ejusque gratiâ multis roagationibus exciverat Primatem Numidiæ, ut ei manus imponeret. Sed rebus omnibus ad sacrum ritum paratis, dieque dictâ, prædictus presbyter formidolosi atque horribilis oneris, cui se sentiebat imparem, injecto metu perhorrescens, Episcopus fieri noluit. Adeoque ne tam longi itineris laborem Primas Numidiæ perperam sustinuisse videretur, Antonius in locum ejus ab Augustino repente suffectus est, ab incunte ætate in ejus monasterio educatus, quicum familiaritas intercesserat. Sed cùm brevi post tempore suam malevolentiam multa testificatione significasset : vehementer pœnituit Augustinum decreti honoris Episcopalis immerito ejusmodi homini. Accusabatur enim criminibus illati stupri multis virginibus, Dominationis intolerabilis, furti ac rapinæ, denique tyrannidis manifestæ. Sed quoniam hæc omnia crimina probata non fuerunt, hunc Episcopi Africæ Episcopali amplitudine spoliare noluerunt, sed honore Episcopatus intaminato, impositâ excommunicationis pœnâ ablata restituere juridicali sententiâ coegerunt, & loco Fussaliæ decedere, propter odium horribile quo Fussalienses cum persequebantur. Ejusmodi fuisse litis actionem adversus Antonium, hæc ejus crimina, & causæ judicium intelligimus ex Epistolâ 261. S. Augustini. *Res quippè ad tantum scandalum venit cum hic apud nos causas dicerent qui de illius Episcopatu suscipiendo tanquam sibi benè consulentibus obtemperaverunt nobis. In quibus causis cum stuprorum crimina capitalia, quæ non ab istis quibus Episcopus erat, sed ab aliis quibusdam objecta fuerunt, probari minimè potuissent, atque ab iis qui invidiosissimè jactabantur videretur esse purgatus,*
tam

tam miserandus factus est & nobis & aliis, ut quicquid à Castellanis & illius regionis hominibus de intolerabili dominatione, de rapinis, & diversis oppressionibus & constrictionibus objiciebatur nequaquam nobis tale videretur, ut propter hoc vel simul cuncta congesta Episcopatu cum putaremus esse privandum, sed restituenda quæ probarentur ablata. Denique sententias nostras sic temperavimus ut salvo Episcopatu non tamen omnino impunita relinquerentur quæ non deberent vel eidem ipsi deinceps, iterumque facienda vel cæteris unienda proponi. Honorem itaque integrum servavimus juveni corrigendo, sed corripiendo minus potestatem, ne scilicet eis præset ulterius cum quibus sic egerat ut dolore justo eum sibi præse ferre omnino non possent, & cum suo illiusque periculo in aliquod scelus forsitan erupturam impatientiam sui doloris ostenderent. Et infra vide, inquit Cælestino Papæ, Episcopatum qualiter gesserit, quemadmodum judicio nostro usque ad eò consenserit communionem privatus nisi prius Fussaliensibus omnia redderentur.

Interim quamvis hoc judicium ei parùm incommodaret, illud exequi recusavit. Ideoque ad Papam Cælestinum confugit, suam restitutionem in Episcopalem Sedem rogaturus, non quidem juridicialis appellationis libello à judicio Episcoporum Africæ (nam de illo mentionem non facit S. Augustinus) sed multis rogationibus ejus auxilium efflagitans. Quamobrem miserabilis Antonius minitabatur Africanis adventum satellitum, ad exequendam sententiam pontificiam quam sibi Sedis restitutionem decrevisse fingeat. Adeoque his rumoribus erant attoniti Fussalienses, ut Christiani Catholici graviora formidarent ab Episcopo Catholico quam cum essent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus pertimescerent. Adeoque S. Augustinus Cælestino Papæ scripsit, cum enixè rogavit ut non solum Dei suppliciis, sed

sed suis consiliis & auxiliis Africanos adjuvaret. *Deinde* S. August.
Epist. 262.
insinuo sanctitati tue quæ sunt circa nos, ut non solum orando pro nobis, verum etiam consulendo & opitulando subvenias. Et infra, factâ mentione calamitatum quæ intentabantur. *Subveni hominibus opem tuam in Christi misericordiâ multo avidius quam ille poscentibus à cujus inquietudine desiderant liberari.* Iudicia quippè illis & publicas potestates, & militares impetus tanquam executuros Apostolica Sedis sententiam sive ipse, sive rumores creberrimi comminantur ut miseri homines Christiani Catholici graviora formident à Catholico Episcopo, quam cum essent hæretici à Catholicorum Imperatorum legibus formidabant. Non sinas ista fieri obsecro te per Christi Sanguinem per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum præpositos populorum monuit ne violenter dominantur inter fratres.

Continenti Sermone commendat ei suos in Christo gnatos Fussalientes, & miserabilem Episcopum quem eis præfecerat, cum multâ significatione doloris sui vix consolabilis, quo ipsemet Episcopatu se abdicare desiderat.

Me sanè quod confitendum est beatitudini tue in isto utrumque periculo tantus timor & mæror excruciat ut ab officio cogitem gerendi Episcopatum abscedere si per eum cujus Episcopatus per imprudentiam suffragatus sum vastari Ecclesiam Dei & quod ipse Deus avertat etiam cum vastantis perditione perire conspexero.

Præter hanc S. Augustini epistolam, nihil nobis hujusce litis narrationem amplificat, in illâ nulla mentio fit juridicalis appellationis, aut judicii à Pontifice Romano hac in causâ pronunciati. Sed è contra valde credibile est Papam hoc negotium in eo reliquisse statu quo ab Afris judicatum fuerat, precesque ac sollicitationes Antonij hominis perfidiosi aspernatum esse.

Iam ergo sincerè discutiamus argumenta quibus ap-
P p
pellatio

pellatio hæc Antonij ad Sedem Apostolicam comprobari possit.

Dicunt S. Augustinum Pontifici tria prodere exempla Episcoporum Provinciæ Cæsariensis, scilicet Prisci, Victoris & Laurentij, qui ab Apostolicâ Sede judicati fuerant; vel adversus quos judicia in Synodis provincialibus lata, ab eadem Sede fuerant confirmata; ut hunc Episcopum in suam Sedem restituat, & judicia ab Africanis in eum lata vim habeant, seu firma atque inconcussa stare possint. *Existat exemplo*, inquit Sanct. Augustinus, *ipsa Sede Apostolicâ judicante, vel aliorum judicata firmante quosdam pro culpis quibusdam nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos omnimodis impunitos. Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priscus provincia Cæsariensis Episcopus aut ad Primum locum sicut cæteris & mihi patere debuit aut Episcopatus mihi remanere non debuit. Clamet alius ejusdem provinciæ Victor Episcopus, cui relictò in eadem pænâ in qua & Priscus fuit nusquam nisi in Diocesi ejus ab alio communicatur Episcopo. Clamet inquam aut ubique communicare debui, aut etiam in meis locis communicare non debui. Clamet tertius ejusdem Provinciæ Laurentius episcopus & prorsus hujus vocibus clamet aut in Cathedra, cui ordinatus sum sedere debui, aut Episcopus esse non debui.*

Respondeo ex his non consequi Antonium Fussaliensem juridicalis appellationis libello provocasse ad Pontificem Romanum, sed solum auxilium ejus implorasse; ne judicium contra se latum exequeretur. At si quis instat de his verbis *ipsa sede Apostolicâ judicante, vel aliorum judicata firmante*. Dico tres Episcopos Priscum, Victorem & Laurentium quorum exemplum S. Augustinus prodidit, ad Pontificem confugisse, & ad eum provocasse, medio tempore, quod fluxit inter Concilium Carthaginense anni 419. Et Pontificatum Cœlestini, sub quo Africani ex
litteris

litteris Attici Constantinopolitani & Cyrilli Alexandrini, inventa esse exemplaria græca Concilij Nicæni, communitorio legatorum minimè congrua, intellexerunt. Quod quidem exiguo tempore Africani se disciplinam appellationum ad mentem Concilij Sardicensis paulisper servaturos polliciti & pacti erant. At verò ita se rem habuisse luce meridianâ clarius est.

Quippè cùm nemini homini dubium subolere potest, quin S. Augustinus hæc quæ profert exempla à suis temporibus non remotissima, sed recentia existimat. *Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo.* Quin etiam hæc scripserit anno 1. Pontificatus Cœlestini, qui in locum Petri suffectus est 2. Novembris, anno Christi 423. tribus & amplius annis post conclusum Concilium Carthagenense, cujus ultima Sessio celebrata fuerat 29. Maij anno 419. Et brevi quodam tempore antequam 217. Episcopi Africæ Cœlestino Papæ scriberent celeberrimam Epistolam, qua significaverunt se optatissimum nuntium accepisse ab Attico Constantinopolitano & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus Concilij Nicæni. Igitur ut hæc exempla à temporibus S. Augustini non remotissima, sed recentia videantur, ea contigisse necesse est eo tempore trium & amplius annorum quod fluxit inter 29. Maij anni 419. quo clausum est Concilium Carthagenense & diem 2. Novembris anni 423. quo Cœlestinus Sedem Pontificiam Romæ occupare cepit.

At ex his Episcopis, negotium Laurentij potissimè necesse est in hoc tempus medium rejicere. Quoniam constat eum subscripsisse Concilio Carthagenensi anno 419. & de appellationibus in eo exagitatis suffragium tulisse. Ideoque tunc temporis appellasse jam prorsus incredibile videtur. At verò dubitandi locus non relinquitur quin ante primum annum Pontificatus Cœlestini appellaverit, proindeque negotium jam primæ cognitionis sententiâ

judicatum fuerit, quippè cum ejus exemplum adducat S. Augustinus hac Epistolâ congratulatoriâ quam primo Pontificatus anno ad Cœlestinum misit.

Ergo manifestè consequitur appellationem Laurentij medio tempore inter annum 419. & 423. quo Africani hanc disciplinam paulisper admiserant, contigisse.

Igitur ex hac S. Augustini epistolâ colligere debemus Antonium Fussaliensem, & tres alios Episcopos Priscum, Victorem, & Laurentium ad Pontificem Romanum nullatenus appellasse, sed ejus tantummodo auxilium vehementer implorasse. Vel si eos appellasse, tandem aliquando fateri necesse sit appellationes contigisse temporibus illis non suspiciosis, quibus *paulisper* hanc disciplinam Africani sustinere non noluerant.

Quamobrem insulsum est concludere abrogationem appellationum quam Africanos sincerè ac bonâ fide promulgasse fatetur Davidius, vanam & supervacaneam fuisse in ipsamet Ecclesiâ Africanâ, seu executione caruisse.

David.
pag. 663.

CAPUT XLIV.

*Causa Danielis & Venerij Massiliensis,
Episcoporum variis criminibus postulato-
rum coram Cœlestino Papa I. circa annum
Christi 428.*

Epistol.
Cœlest. 1.
tom. 1.
Concil.
Gall. Sir-
mondi.

ACCUSATIONES & crimina illorum episcoporum intelligimus ex Epistolâ Cœlestini Papæ I. ad Antistites Provinciarum Viennensis & Narbonensis: anno Christi 428. At verò ex hac etiam perspicimus quantâ curâ ac sollicitudine summus Pastor Ecclesiæ advigilaret, & ad tuendam

tuendam antiquam disciplinam Canonum Ecclesiasticorum excubaret. Carpit enim desidentes hujus temporis presbyterorum mores, & labentem disciplinam, præsertim propter duos abusus qui sensim sine sensu irreperant.

Primus erat Poenitentiam negare morientibus, alter Episcopatu exornare homines omni scelerum genere pollutos, inferioribus Ecclesiæ ordinibus nondum initiatos. Monetque hos Episcopos de emendatione ac correctione eorum, qui tot sceleribus ac vitiis Sacras Ecclesiæ leges ac disciplinam violaverant. Hisque justis de causis mentionem facit Danielis Episcopi de quo multa paucis verbis complexus est.

I. Ait, *Danielem nuper missâ relatione ex Orientalibus ad nos partibus ab omni quod tenuerat Virginum Monasterio nefariis esse objectionibus accusatum. Multa à multis objecta flagitia. Et paulò inferiùs, Sacrarum dici Virginum pollutum incesto.*

II. *In quamam lateret terrarum parte quasitum esse, ut si sua innocentia consideret, contra se judicium postulatum minimè declinaret.*

III. *Ea de causa missam ad Arelatensem Episcopum per Fortunatum Subdiaconum, ut ad judicium Episcopale destinaretur, Epistolam. Ex qua patet non sibi arrogasse jus Pontificem, ferendi de hac lite judicij.*

IV. Animadvertit tot flagitia quibus postulabatur reus, litteras quas ipse Pontifex scripserat ut judicaretur, & diem dictam ut coram judicibus se sisteret, non obstitisse, quominus episcopus ordinaretur. *Tantis gravatus criminibus, tanta facinorum accusatione pulsatus, Sacrarum ut dicitur Virginum pollutus incesto Episcopus ut dicitur asseritur ordinatus. In nostris libelli scriniis continentur, quorum ad vos quoque exemplaria direximus. In Pontificii dignitatem hoc tempore quo ad causam dicendam missis à nobis litteris vocabatur, obrepfit.*

V. Quamobrem cœtu Episcoporum illi à Pontifice interdictum est, donec ad iudicium adfuerit. *Daniel ut diximus qui accusationem Pontificali honore subterfugere posse se credidit, & ad fastigium tantum accusatores latendo pervenit à Sanctitatis vestre cœtu interim se noverit segregatum. Qui se nostro iudicio debet objicere si conscientia sua novit confidentiam, se habere.*

David.
pag. 707.

Hæc omnia falsi crimine palam convincunt Davidum, dum ait, Cœlestinum Papam ad Arelatensem Episcopum scripsisse Epistolam, ut inquireretur in Gallia Daniel & Romam proficisci cogeretur ad villicationis suæ rationem reddendam & refingendas accusationes adversum se factitatas. Ait enim tantummodo Cœlestinus in quamam lateret terrarum parte quasitum esse. Cujus inquisitionis causa non fuerat epistola quam scripserat Arelatensi Episcopo quâque miserat non ut Daniel Romam ire cogeretur *sed ut ad iudicium Episcopale destinaretur* : sive ad tribunal episcoporum suæ dubio procul, provinciæ remitteretur, adamussim legum Ecclesiasticarum iudicium auditurus. Quamobrem dum ait Cœlestinus *qui se nostro iudicio debet objicere*, de iudicio Episcopali intelligere opus est, de quo mox loquutus fuerat, & Episcopo Arelatensi scripserat. Insuper juvaret maximè comparare antiquos hujus epistolæ codices manuscriptos & accuratè investigare num pro nomen *nostro* in locum alterius *vestro* vitio scribæ non irrepperit? De hoc errore nihil certi habeo, sed saltem non difficiliter admitti potuisse valde credibile est. Altero mendacio eandem paginam Davidius contaminat, dum ait Papam *exclusisse Danielelem ab ordine Episcoporum*. Latum enim discrimen esse videtur, inter hominem exclusum ordine episcoporum & eorum sanctitatis cœtu segregatum, quod tantum conceptis verbis ait Pontifex *à vestra sanctitatis cœtu interim se noverit segregatum*. Perspectum etiam non habeo fundamen-

fundamentum quo fretus Davidius asserit Danielem sacris ordinibus nondum initiatum, sed in minoribus constitutum simplicem clericum tot flagitia in Oriente patrasse. Quamvis enim certò habeam, nondum Episcopum fuisse, tamen argumenta certiora non suppetunt, quibus constet nec presbyterum nec diaconum fuisse; quinimò valde verisimile est non nisi presbytero Virginum Sacrarum curam atque procuracionem commissam fuisse quas vitiaverat & incestus crimine fœdaverat.

Præterea nihil amplius didicimus de hac Danielis historiâ, ex qua jus vindicari neutiquàm potest Summo Pontifici Romano, primæ aut ultimæ cognitionis iudicio lites Episcoporum dirimendi.

Cæterum de altero Episcopo Massiliensi cui nomen erat Venerio, ut putant Galliæ Christianæ autores, cujus mentionem facit hæc Epistola Cœlestini cap.8. intelligimus tantummodò, fuisse crimine fratricidij postulatam sive conscium homicidij fratris & coëpiscopi; Et hoc negotium ad Episcopos Provinciæ Viennensis & Narbonensis fuisse remissum, ad quos hæc Cœlestini Epistola scripta est. *Massiliensis verò Ecclesiæ Sacerdotem, qui dicitur, quod dictu nefas est in necem fratris sui taliter gratulatus est huic cui ejus sanguine cruentatus advenerat portionem cum eo habiturus occurreret vestro eum audiendum collegio delegamus.* Non videmus hanc Epistolam mentionem facere appellationis ad Romanam sedem post latum iudicium. Igitur ex his colligere possumus tam Danielis quàm Episcopi Massiliensis negotia non tractasse aut agitasse Cœlestinum, ut Concilij Sardicensis decretum exqueretur; quippè cùm certum sit neutrum ad Romanam Sedem appellasse.

Insuper si Episcopo Massiliensi nomen erat Venerio, certò habeo nullum adversum eum latum fuisse iudicium quo Episcopatu abie teneretur anno 428. Quippè cum
anno

anno 451. subscripserit Epistolæ quam Galliarum Episcopi sancto Leoni Papæ I. miserunt ut ei gratias agerent pro Epistola quam Flaviano contra errores Eutychetis scripserat.

CAPUT XLV.

Nestorius Sede Archiepiscopali Constantinopolitanâ pulsus, sententiâ Concilij generalis Ephesini, circa annum Christi 431. sub Cælestino Papa I.

ANTEQUAM ad disquisitionem aggrediar omnium actionum litis, quibus Concilij Ephesini Patres Nestorium Archiepiscopatu Constantinopolitano abdicarunt, scire necesse esse videtur, quis fuerit iste Nestorius, quo ingenio fuerit præditus, quo denique genere criminis accusatus occasione dederit Concilio Ephesino cum supremo iudicio Episcopali amplitudine spoliandi.

Intelligimus ex Socrate qui floruit circa annum Christi 440. post mortem Sisinnij qui Attico in Sede Constantinopolitanâ successerat, successori S. Joannis Chrysostomi, propter homines inanis gloriæ studiosos placuisse Imperatoribus neminem ex Ecclesiâ Constantinopolitanâ ad Episcopatum promovere: licet multi Philippum, nec pauciores Proclum ordinari summo studio contenderent. Adeoque satius visum esse peregrinum hominem Antiochiâ excire. Erat autem ille vir Nestorius, ortus ex urbe Germaniciâ, sonora voce, & expeditâ facundiâ seu dicendi facultate præditus, quem idcirco tanquam idoneum ad docendum populum accersere Imperatores decreverant. At continenti sermone narrat Socrates clapso trium
mensium

mensium spatio Nestorium Antiochiâ adductum fuisse qui ob temperantiam quidem à multis prædicabatur. In reliquis verò quali ingenio, & quibus moribus fuerit ex primâ ejus concione prudentiores quosque statim deprehendisse. Eundem enim sacro Episcopatu ornatum die quarto Idus Apriles, Felice & Tauro consulibus, illicò coram universo populo Imperatorem allocutum illud celebre pronuntiatum protulisse refert. *Da mihi Imperator terram hæreticis purgatam, & ego tibi calum retribuam, mecum hæreticos debella, & ego Persas tecum debellabo.*

Hæc verba licet quibusdam ex vulgo qui hæreticos odio persequeretur placuissent, iis tamen qui interiora mentis humanæ cogitata ex verbis temerè prolati prudenter divinare solent perspecta statim fuit hominis levitas, & ferocia multis accessionibus inanis gloriæ cumulata. Quippè cum ne brevissimi quidem temporis moram sustinens in ejusmodi verba prorupisset, & acerrimum se persecutorem ostenderet antequam ipsam ut vulgò dicitur civitatis aquam delibasset. Diligere videbatur errores ut interficeret homines; quinto enim post inaugurationem suam die, templum Arianorum, in quo occultè preces faciebant, subvertere aggressus eos ad desperationem adduxit. Nam cum templum suum everti intuerentur, ipsimet igne injecto flammis diruerunt.

Porro ulterius serpens ignis contiguas domos combussit. Ejusmodi petulantia tumultum in Urbe excitavit, jamque Ariani quibus una salus erat nullam salutem sperare, ad ultionem se parabant, nisi custos civitatis Deus ejusmodi malorum procellis remoram imposuisset. Exinde verò incendiarium cum vocavere non solum hæretici, verum etiam ejusdem cum illo fidei cultores. Quippè nisi perfecto malo non conquiescebat, sed adversus hæreticos defensâ mendaciter veritate, subinde calumnias struens quo ad ejus fuit, non solum civitatem miscuit, sed eam

Socrat. lib.
7. hist. cap.
29. in fine
pag. 371.

solo adæquare conatus est. Nam & Novatianos truculenter vexavit, stimulante eum invidiâ, eo quod Paulus Novatianorum episcopus religionis gratiâ ubique celebraretur. Verum Principes impetum illius admonitionibus suis represserunt. Quantis autem malis quartodecimanos per Asiam, Lydiam & Cariam affecerit, & quam multi ejus causâ apud Miletum & Sardes seditione factâ interierint silentio transmittendum putavit Socrates. Interim verò sive ut meritis celati sceleris & hypocrisis pœnas lueret Nestorius, sive ut exemplum horribile existeret posteris justæ ultionis quam ex improbis episcopis Deus repetit, qui autoritate ac potestate à Christo sibi creditâ intemperanter abutuntur, & sub specie ac larvâ tuendæ fidei in Ecclesia dominari flagrantissimè desiderant, infœlix & stultus homo vitium unius hæresis turpiter vitans, in contrarium alterius hæresis turpius cucurrit, & ab insolenti horrore hæreticorum, ad eorundem contumaciam & mendacium animum incredibiliter traxit.

Anastasium quendam presbyterum quicum amicitiam ac necessitudine conjunctus erat Antiochiâ exciverat, quem summo cultu prosequabatur, & cujus consiliis in suâ Diœcesis procuratione plurimum utebatur. *Hic igitur Anastasius*, inquit Socrates, *quodam die cum in Ecclesiâ doceret, dixit hæc verba: Nemo Mariam vocet Deiparam, Maria enim homo fuit, ex homine autem Deus nasci non potest.* Quæ magnum tumultum in plebe & clero Ecclesiæ Constantinopolitanæ excitavere.

At verò cum Nestorio homini feroci ac superbo, incogitabile videretur jus cuiquam competere, reprehendendi ea quæ semel approbaverat, hunc presbyterum sustinuit & ab eo temerè prolatam dictionem totis viribus tuendam suscepit. Adeoque Deiparæ nomen rejecit & abrogare conatus est: ut eum plerique Pauli Samozatani,

ac

ac Photini Divinitatis Christi hostium, purumque hominem esse contendentium, sectatorem crederent.

Sed impiam presbyteri Anastasij propositionem tueri ac propugnare Nestorio non satis fuit; verum etiam Episcopo Marcianopolitano amicissimo cui nomen erat Dorotheo concionem habere in Ecclesiâ Constantinopolitanâ permisit; & insolenti temeritate anathema dicere palam ac publicè iis qui Mariam Deiparam sive Matrem Dei deinceps appellarent.

Ille verò, inquit S. Cyrillus, in Catholicâ orthodoxorum Ecclesia bonum Episcopum Dorotheum apertè dicentem tulit: Si quis Mariam Deiparam esse dixerit, anathema sit, neque solum continuit, cum hac illum loquentem audiret, verum eundem quoque ipsum ad mysticam communionem mox admisit, mysteriorumque participem effecit. Tot contentio- num atque altercationum rumor, quem procax concionatorum libertas excitaverat Constantinopoli, increbuit apud Ægypti solitarios quibus repente doctrinæ novitas placuit. Hinc curæ eorum & administrationi præfatus S. Cyrillus, quia Episcopo Alexandrino parebant, occasionem nactus est scribendi ad eos celeberrimam ac longiorem epistolam, qua hunc errorem vehementer refutavit, & argumentis certissimis ex Scripturâ & lucubrationibus Patrum antecedentium assumptis Divinitatem Christi mirabiliter confirmavit. Porro ex hac Epistolâ seu potius tractatu facile est intelligere, non dubitasse S. Cyrillum quin Nestorius ex abrogato Deiparæ nomine, filij Divinitatem necessariâ consecutione pernegaret. Quippè illa Epistola quamvis nominis Nestorij mentionem nullam faceret eum adeò pupugit, ut de hac ejus mente nullus dubitandi locus relinquatur. Quid enim necesse erat tantam ex probatâ Christi Divinitate captare contumeliam, si Christum verum Deum æstimasset?

At quam maximum dolorem hæc Epistola Nestorio

Qq 2 inusserit

Acta Cō-
cil. Ephes-
ini part. 1.
cap. 10.
pag. 125.
tom. 2.
Concil.
Binijs.

Acta Cō-
cil. Ephes-
ini part. 1. c. 2.

Parte 1.
cap. 6.

inusserit perspectum habemus ex ea quam rescripsit Sanctus Cyrillus, cum Papæ Cœlestini mandato & aliorum episcoporum rogationibus annuens, adversus Nestorium quæstionem habere non recusavit de libellis hoc errore contentibus Romæ ejus nomine delatis, ut testificentur acta Concilij Ephesini. *Advenerunt Alexandriam viri aliquot veneratione ac fide digni qui pietatem tuam graviter stomachari, nullumque mei lادendi causa lapidem non movere mihi renunciarunt. Cupienti autem mihi cognoscere unde nam pietas tua in hanc agritudinem incidisset: Alexandrinos quosdam Epistolam illam quam ad Sanctos Monachos miseram circumferre, eamque rem odij & offensionis causam esse responderunt. Ego verò miratus sum majorem in modum pietatem tuam illud potius non perpendisse, secumque reputasse eas in fide turbas non propter hanc quam scripsi Epistolam, sed potius ex quibusdam pietatis tue sive alterius sermonibus excitatas fuisse. Quin immo cum Charta quadam vel commentarij circumferrentur, insignem molestiam pertulimus, quorum hac de causa perversorum emendationi studentes. Eo namque malum hoc paulatim serpendo pervenit, ut Christum nonnulli Deum appellare agere patiantur: sed potius Divinitatis organum & instrumentum, hominemque Deiferum & alia his ineptiora. Noster proinde hic animi dolor ex iis natus est, qua pietas tua dixit: Siquidem schedis qua eâ de re feruntur, parum fidei habeo. Cum igitur fides tam insigniter laderetur, totque passim perverterentur, quâ tandem tacere hic licuit? An non ante tribunal Christi sistemur, an intempestivi silentij rationem reddituri non sumus; praesertim nos qui eâ de re hunc in locum ab eo evecti sumus, ut qua oportet predicemus? Ecquid nunc obsecro consilij capiam (tuam hic namque pietatem appellare compellor) quandoquidem Cælestino religiosissimo Romana ecclesia episcopo jubente, caterisque piissimis episcopis qui ipsi adfuere ita postulansibus investigare cogor Chartula*

rule ne ille & exegeset quæ illuc ad se nescio quomodo perlatæ sunt, à tua pietate, an verò ab alio quopiam profectæ sunt. Interim verò Nestorius plus contendit quam potuit, ut se purgaret crimine negatæ Divinitatis Jesu Christi. Quamvis enim speciatim ac nominatim propugnaret Virginem Mariam non debere vocari Deiparam, sed Christiparam, revera duas in Christo naturas recognoscit, Divinam & humanam, unam vitæ hominum laboribus obnoxiam, alteram immunem, in Epistolâ ad Sanctum Cyrillum. Immodò ulterius procedere videtur, & unicam in Christo personam fateri, quam S. Pauli auctoritate comprobat. Quâ quidem in re Pauli auctoritatem secuti sumus, hic enim Divina incarnationis factâ mentione, ea quæ mox subjuncturus quæ passionis erant primum illud nomen Christus ut paulò ante dicebam utrique natura commune ponit ac doctrinam statim utrique ex aquo congruentem subvertit. Equid ergo dicit? Hoc inquit, sentite in vobis quod & in Christo Jesu qui cum in forma Dei esset non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo: (singula enim persequi non attinet) factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Quia enim mortis facturus erat mentionem, ne quis hinc Deum verbum patibile esse colligeret: subjunxit nomen hoc Christus quod utramque naturam patibilem inquam & impatibilem in unicâ denotat, quo idem nimirum Christus patibilis simul & impatibilis illud quidem secundum humanam naturam, hoc verò secundum Divinam. Adeoque præcisè tantum Nestorius negare videbatur quam vocant Theologi in Christo idiomatum communicationem, ut patet ex Socrate. Mihi quidem videtur Nestorius nec Paulum Samosatensem nec Photinum imitatus, neque omnino nudum hominem Christum dicere, sed solam Deipara vocem velut larvam quandam reformidat, idque illi ex gravissimâ contigit imperitiâ. Cum enim naturali facundia esset præditus, eruditus quidem videbatur, revera

Acta Concilii Ephes. part. 1. c. 9. pag. 123.

Epistola Nestorij ad S. Cyrillum.

Socrat. lib. 1. Histor. c. 321. Socrat. lib. 7. Hist. cap. 321.

tamen erat indoctus. Libros etiam veterum interpretum haudquaquam legere dignabatur.

Arrogantiâ enim elatus ob dicendi facultatem non satis accurate vetustioribus legendis operam dabat, sed seipsum reliquis omnibus prestare arbitrabatur.

Igitur crimen Nestorij defixum erat in arrogantia & ignorantia, quâ Virginem Mariam Dei Matrem esse pernegabat.

Sed necessariâ consecutione, pernegatæ Divinitatis Christi crimine convincebatur, & admissæ duplicis in Christo personæ non secus ac naturæ; quamvis prorsus contrarium asserere videretur, ut nos docet Vincentius Lyrinensis qui floruit anno 440. Nestorius dum se duas in Christo substantias distinguere simulat, duas introducit repente personas, & mandato scelere duos vult esse filios Dei, duos Christos, unum Deum, alterum, hominem; unum qui ex Patre, alterum qui sit generatus ex Matre.

At verò cum ejusmodi errorum rumores passim percrebuisent, è re suâ esse censuit S. Cyrillus consulere Cœlestinum Papam, & venit in cogitationem de dissolvenda societate seu communione disrumpenda cum Nestorio.

Fateor autem, ^a inquit, in animo fuisse Synodicis litteris illum commonescere, nos cum eo communionem retinere non posse qui talia doceret ac saperet: ratus tamen lapsis manum porrigendam, prostratosque tanquam fratres erigendas esse hoc ipsum in hodiernum usque diem non feci. Ratus se nunquam facilius servaturum prudentiæ Christianæ leges, quam si morem gereret antiquæ Ecclesiarum consuetudini, qua de causis gravioribus cum Apostolicæ Sedis Pontifice communicare solebant.

Quoniam verò Deus hisce in rebus prudentiam à nobis exigit longaque Ecclesiarum consuetudo suadet, ut ejusmodi res sanctitati tuæ communicentur. Quamobrem eum sententiam rogavit, de communione quam cum Nestorio divellere

Vincent.
Lyrin. c6-
tra hære-
ses cap. 17.

^a Acta Cō-
cil. Ephē-
sini part. 1.
capite 14.
pag. 129.
tom. 2.
Concil.
Binij.

Eadem
Epistol. S.
Cyrilli ad
Cœlestin.
c. 14. auctor
Concil.
Ephes. p. 1.

divellere meditabatur. *At quamvis res ita se habeat, non prius tamen illius communionem confidenter deferere ausi fuimus, quàm hac ipsa pietati tua indicaremus. Digneris* Ibidem.
proinde quid hic sentias declarare.

Acceptis his litteris responsum fecit Cœlestinus, datum tertio idus Augusti Theodosio XIII. & Valentiniano III. Coss. qui cum 10. die Augusti anno Christi 430. concurrir, quo vehementer minitur Nestorio nisi à suâ contumaciâ desistat, & intra decem dies conceptis verbis de Christi generatione eadem palam fateatur quæ Romana Ecclesia, Alexandrina, & omnes fidei Catholicæ cultores docent, fore ut ei communionem Ecclesiæ interdicat. *Quamobrem nostra Sedis auctoritate adscitâ, nostrâque vice & locorum potestate sententiam exequeris; nempe ut nisi decem dierum intervallo ab hujus nostra admonitionis die numerandorum nefariam doctrinam suam conceptis verbis anathematizet, eamque de Christi Dei nostri generatione fidem in posterum confessurum se spondeat quæ & Romana & tuæ sanctitatis Ecclesia & universa denique religio Christiana prædicat illicò sanctitas tua illi Ecclesiæ prospiciat; is verò modis omnibus se à nostro corpore segregatum esse intelligat.* Idem mandavit eodem die Nestorio, renunciavitque per Possidonium diaconum, ei fore à communionem Ecclesiæ Catholicæ interdictum, nisi intra decem dies suos errores ejuraret. *Apertè igitur hanc nostram esse sententiam ut nisi de Christo Deo ea prædices qua Romana & Alexandrina & universalis Ecclesia Catholica tenet sicut & Sancta Constantinopolitana Urbis Ecclesia ad te usque, optimè tenuit, & hanc perfidam novitatem qua hoc quod venerabilis Scriptura conjungit nititur separare intra decimum diem à primo innotescantis tibi hujus conventionis die numerandum apertâ & scriptâ confessione damnaveris ab universalis te Ecclesiæ communionem dejectum.* Binas pariter litteras eodem die scripsit ad clerum, & populum

Epistola
Cœlestini
ad Nestor.
acta Con-
cilij Eph.
parte 1.
cap. 18.
pag. 138.

Acta Cōcil. Ephes. parte 1. cap. 19. & 20.

pulum Constantinopolitanum, & tertiam ad Joannem episcopum Antiochenum relatas in acta Concilij Ephesini.

Quidam arbitrantur Theologi hac Epistolâ Cœlestini esse Cyrillo delegatam facultatem, qua Ephesino Concilio vice & nomine Cœlestini præesse, & in eam adducuntur sententiam his verbis; *Nostra Sedis autoritate adscitâ, nostrâque vice & loco cum potestate usus, &c.* Sed duabus de causis hæc sententia est improbabilis. Primò, quia eadem hæc scripserat Cœlestinus quatuor Episcopis, ut ipsemet testificatur in fine hujus Epistolæ, quostamen Concilio Ephesino præfuisse nemo sibi persuadet. *Eadem hæc & ad sanctos quoque fratres & coepiscopos nostros* ^a *Joannem,* ^b *Rufum,* ^c *Invenalem &* ^d *Flavianum scripsimus.* Secundò, incredibile est Pontificem Romanum suas vices delegasse homini ut præsideret suo nomine Concilio, ante convocationem Concilij. Certum est enim Concilium Ephesinum convocatum fuisse tribus mensibus & octo diebus elapsis, post scriptam hanc Epistolam scilicet 13. Kalend. Decembris Theodosio 13. & Valentiniano III. Coss. idest 19. Novembr. anni Christi 430. Igitur ex alio instrumento assumendum est argumentum ad probandum Pontificem Romanum delegasse Sancto Cyrillo vices suas, seu Vicariam potestatem ut suo nomine Concilio Ephesino præsideret.

Magis probabilem non tueretur Davidius opinionem, dum ait pag. 851. hac Epistolâ delatam S. Cyrillo à Cœlestino Papa potestatem convocandi hujusce Concilij. Nemini enim homini dubium subolere potest quin hoc Conciliū Imperatores Theodosius & Valentinianus convocaverint die 19. Novembris anno 430. diemque dictam fuisse ad exordium Concilij, septima Junij circa Pentecosten post Pascha anno Christi 431. & locum urbem Ephesum. Cui cum Nestorius non comparuisset ad sexdecim dies comitia remissa sunt: sive ad 22. ejusdem mensis eodem

anno

^a Antiochenum.
^b Thessalonicens.
^c Hierosolymor.
^d Philippensum.

anno. Hæc omnia planissimè intelliguntur ex epistola Imperatorum ad sanctum Cyrillum & alios Metropolitanos missa, qua Concilium convocaverunt relata 32. capite primæ partis actorum Concilij Ephesini; & ex aliis ejusdem Concilij actionibus. Huc usque animadvertimus Romanum Pontificem, fregisse societatem communionis Ecclesiasticæ qua cum Nestorio conjunctus erat. Sed idem prorsus intelligimus de Sancto Cyrillo qui hac de re Sedis Apostolicæ Antislitem consuluerat. Nullum autem deprehendimus judicium quo Nestorius abdicatus sit, hoc enim Episcopis in Concilio Ephesino congregatis reservatum videbatur. Jam igitur inquiramus rationes quibus de hoc Episcopo quæstionem habuerunt, & utrum tunc temporis in cogitationem venerint de exequendis legibus Concilij Sardicensis.

Cum in unum congregari cœpissent Episcopi centum sexaginta, cum Ecclesiæ Carthaginensis Diacono cui nomen erat Bessulæ, qui Capreolo episcopo Carthaginensi litteras attulerat quibus absentia suæ à Concilio episcopi Africani rationem reddebant, æstimaverunt Patres inchoandam esse Concilij deliberationem à causis quæ ad fidem potissimè spectare videbantur, & quæ imperatoribus occasionem dederant convocandi ejusmodi Concilij. Quamobrem postquam locutus fuisset S. Cyrillus & significasset hanc esse speciatim Imperatorum voluntatem, Theodorus Episcopus Ancyranus dixit Nestorium non debuisse ab hoc conventu abesse, ut omnia communi suffragio & consensu omnium Episcoporum concluderentur. Ex quibus intelligimus non adventasse Ephesum ut ad judicium quasi reus se sisteret ad auscultandam condemnationis sententiam, quamvis ei à Papa esset communione interdictum; sed ut suffragium ferret, & de rebus in deliberationem adductis & disputatis consultaret.

Porro ex his colligimus Nestorium non fuisse inter segregatos à communione numeratum; quippè cum non sit certius communionis Ecclesiæ argumentum quam in Concilium Episcoporum universæ Ecclesiæ admitti, locum ac Sedem ordini congruam occupare, & liberè suffragium ferre. Adeoque animadvertimus in Epistolâ quâ Imperatores Concilium coëgerunt, nullam Nestorij mentionem fieri quamvis diu data, post denunciata eadem à Cœlestino Papa excommunicationem.

Deinceps quatuor Episcopi scilicet Hermogenes Rinocurorum, Athanasius Parceliæ, Petrus Parembolæ, & Paulus Lampæ certiores fuerunt Patres de admonito hesternâ die Nestorio, ut ad Concilium adesset. Sed quoniam se sistere ad iudicium renuerat, quamvis Ephesum advenisset comitantibus Candidiano Imperatorum legato, & comite Irenæo, quicum multa familiaritas & necessitudo intercesserat, (ut ex Epistolâ intelligimus quam

^a Acta Concilii Ephes. parte 2. pag. 172. & 173.

ab Imperatoribus ad Concilium attulit Candidianus, quem præfecerat procuratori rerum exteriorum ad Concilij celebrationem requisitarum) æstimaverunt Patres iterum bis Nestorio diem dicendum esse per plures Episcopos, quos ad id speciatim deputavit Concilium, & revera quarta vice illum citassent ni satellites quibus circumsepta domus erat, quam incolebat obstitissent. *Ju-*

venalis Hierosolymorum episcopus dixit. Quamvis Ecclesiastica sanctiones sat esse statuunt si rei ad diluenda obiecta crimina tertio citentur, nos tamen ex quadam benignitate religiosissimum Nestorium quarta citatione admonere & provocare parati eramus. Verum quod satellitum turmis ades suas undique obsessas habent, quodque nemini sicut Episcopi inde redeuntes testati sunt aditum ad se patefaciat, manifestum est conscientiam nequaquam puram sanctæ hujus Synodi conspectum recusare.

^a Acta Concilii Ephes. parte 2. pag. 174.

Postea opus esse censuerunt ulterius progredi, & questionem

ftionem promovere ad judiciũ de homine , & doctrinã ejus ferendum.

Sic autem se gesserunt. Primò , lectum est Symbolum Nicænum. Secundò , perlecta est Epistola S. Cyrilli ad Nestorium relata actorum 1. part. cap. 8. Tertiò , deliberatum est , & interim lecta est Epistola Nestorij ad S. Cyrillum quam omnes execrati sunt : Epistola Cœlestini ad Nestorium relata cap. 18. primæ partis actorum & literæ S. Cyrilli & Concilij Alexandrini ad Nestorium relata cap. 26. Omnium votis approbata est Epistola S. Cyrilli, & Epistola Nestorij explosa. Ad confirmandam omnium Episcoporum sententiam confecta est collectio locorum ex operibus Sanctorum Patrum assumptorum, qui Cyrillo antecesserant , & in quorum sententiam ipse de Virgine Deiparâ iverat. Et hæc collectio relata est in acta Concilij , ad quam accessit altera collectio blasphemiarum & errorum Nestorij, ex variis quaternionibus & schedis ejus , ferè ad vigesimum numerum exscriptorum, ut ex doctrinæ novitate cum antiquis Patribus collata de mendaciis ac figmentis Nestorij nullus dubitandi locus relinqueretur.

Continuò lecta est Epistola Capreoli Carthaginensis Episcopi , quam attulerat diaconus Bessula , de qua jam mentionem fecimus. Ex qua intelligimus horrore injecto opinionis Nestorij , quantum Africani perhorrescerent, & perspectas habemus rationes quas suæ absentix attulerunt. Primam enim dederunt excusationem mortis S. Augustini qua dolore non consolabili jure merito fuerant affecti, & calamitatum Africæ quam Vandali populabantur. Secundam verò, quoniam Epistola Imperatorum duobus tantum mensibus ante Concilij coactionem eis fuerat relata , adeo ut etiamsi congregationem provincialem habere liberè potuissent angustia temporis obstitisset ne ex Ecclesiis suis deputatos eligerent.

Hæc epistola etiam in acta Concilij cum aliis relata est, & ab omnibus episcopis comprobata. Posteaque iudicium quo Sede Constantinopolitanâ ejectus est Nestorius, atque amplitudine Episcopali spoliatus, conceptis verbis pronuntiatum est. *Sancta Synodus dixit: Cum præter cætera impiissimus Nestorius neque nostra citationi parere, neque Sanctissimos religiosissimosque Episcopos à nobis destinatos admittere voluerit, non potuimus ad eorum quæ impiè docuit examinationem animum non adjungere.*

Deprehendentes itaque partim ex litteris commentariisque ipsius publicè lectis, partim è Sermonibus quos nuperrimè in hac Ephesiorum metropoli habuit, quique testimoniis comperti sunt, illum impiè sentire & prædicare: coacti per Sacros Canones & Epistolam sanctissimi Patris nostri & ministri Cælestini Romana Ecclesia Episcopi, lachrimis subinde perfusi, ad lugubrem contra eum sententiam necessario venimus.

Igitur Dominus noster Iesus Christus quem suis ille vocibus blasphemis impetivit, per sanctissimam hanc Synodum eundem Nestorium Episcopali dignitate privatum, & ab universo Sacerdotum consortio & catu alienum esse definit.

Huic sententiæ ducenti & amplius subscripserunt Episcopi, quæ postea Nestorio his verbis significata fuit. *Synodus juxta religiosissimorum Christianorumque Imperatorum præscriptum in Ephesiorum Metropoli per gratiam Dei congregata, Nestorio novo Iudæ. Agnosce te propter impias predicationes tuas, & adversum Canones contumaciam vigesimo secundo die mensis Iunii præsentis juxta Ecclesiasticarum sanctionum decreta à sancta synodo depositum atque ab omni Ecclesiastico gradu alienum esse.*

Ejusmodi fuit actio litis in Nestorium illatæ Episcopum Constantinopolitanum, hæresis crimine postulatum & convictum, de qua quidem lite multa sunt animadversione digna, multæque difficultates solvendæ & enucleandæ.

I. Hæc

I. Hæc omnia quæ mox retulimus, invictissime demon-
strant, vera quæ proposuimus hujus libri cap. 8. quo pro-
bavimus penes Concilia generalia jus existere diiudicandi
Episcoporum causas primæ ac supremæ cognitionis iudicio;
quamvis ad ea deferre lites prætermisiss Conciliis provin-
cialibus, lege Concilij Constantinopolitani sit prohibi-
tum; ut observavimus suprâ cap. 22. Enimverò constat
palam & publicè ante Concilium Ephesinum, Nestorium
nec à Concilio provinciali, nec ab ipso Romano Pontifice
fuisse iudicatum. Saltem inficiari nemo potest à Pontifice
non fuisse abdicatum; quippè qui tantummodo minita-
tus erat segregationem à communione, nisi errores eju-
raret, & ab hæresi animum ad sanam fidei doctrinam tra-
duceret.

II. Constat Nestorium de disciplinâ Sardicensi non
cogitasse. Enimverò postquam depositus fuisset, quamvis
suam causam justam & bonam æstimaret, non ei in men-
tem venit rogare Pontificem recuperatorios iudices ad
sui negotij recensionem; nec appellare ad Synodum Se-
dis Apostolicæ. Sed omni appellatione postpositâ, sen-
tentiam Concilij Ephesini executus est; ipsoque episco-
patu spoliato die 22. Junij anno 431. alter Episcopus ius-
su Imperatoris Constantinopoli in locum ejus successus
est. In exilium missus est ab Imperatore, bona ejus Ec-
clesiastico fisco addicta sunt, & quantumvis errores eju-
raret ac palinodiam caneret, confessus Mariam Virginem
esse Matrem Dei, ad has angustias redactus est.

Rebus in hunc modum confusis ac perturbatis, inquit So- Soer. l. 7.
crates, animadvertens Nestorius contentionem usque ad hist. c. 34.
communione pervenisse, penitentiam ductus Ma-
riam Deiparam appellare capit, his verbis utens, dicatur
si placet Maria Deipara & simulas omnis conquiescat. Ve-
rum licet mutata sententia hæc diceret, nemo tamen illud
admisit; quippè etiamnum depositus & in exilium missus.

Oasim incolit. Maximianus alter episcopus Sedem ejus occupavit, & Nestorio redire ad Ecclesiam Constantinopolitanam non potis fuit.

III. Dicent nonnulli mirum non esse si Nestorius à sententiâ Concilij Ephesini non provocaverit ad Papam, quippè cum Cœlestinus huic Concilio præfuerit, ope Sancti Cyrilli, cui vices suas delegaverat, ut ex actis intelligimus. *Cyrillo Alexandria qui & Cælestini quoque sanctissimi sacratissimique Romana Ecclesia Archiepiscopi locum obinebat.*

Verùm huic objectioni respondere non est valdè arduum. Datò enim non concessio, Papam Cœlestinum huic Concilio præfuisse, non consequitur Nestorium Sede Episcopali pulsum fuisse autoritate Pontificis Romani potius quàm aliorum Episcoporum qui per se aut per Legatos suos huic Concilio aderant. In hoc enim casu & Papa & alij orbis Episcopi, ex quibus Concilium œcumenicum exurgit universam Ecclesiam repræsentans, errori non sunt obnoxij in his quæstionibus dirimendis, quæ ad fidem spectant. Immo verò ejusmodi Concilium est ultimum & supremum Ecclesiæ tribunal à quo nemi-ni homini appellare licet. Insuper nemo Catholicus dubitat autoritatem summi Pontificis nullis esse circumscrip-tam limitibus cum accessionibus Concilij generalis: in quo vota seu suffragia cœpiscoporum ex officio præsidis colligit, & ex eorum multitudine sententiam seu judicium de rebus deliberatis pronunciat. In hoc enim casu autoritas Pontificia Ecclesiæ autoritatem non corroborat, sed immò potius Ecclesiæ autoritas Pontificiam firmat.

Verumenimverò huic Concilio Ephesino Cœlestinus Papa nunquam præfuit ope S. Cyrilli cui suas vices delegaverat. Nam vice Episcoporum Africæ non secus ac Cœlestini Pontificis huic Concilio Cyrillus intererat, qui tamen præesse neutiquam censebatur, ut testificantur

Patres

Patres hujus Concilij relatione rerum gestarum In hac Synodo, ad Imperatores missa per Palladium Magistratum Kalendis Julij.

Quæ quidem Synodus omnes totius orbis sanctissimos Episcopos unum idemque sentientes habet. Nam & Magna Romæ Episcopus Synodo simul interest, neque defunt Africani per piissimum Archiepiscopum Cyrillum representati, cum quo suam sententiam conjunxerunt.

Reverâ ex multis hujus Concilij instrumentis perspicimus, tam ex Epistolâ Cœlestini ad Constantinopolitanos, quàm ex litteris ejusdem ad Nestorium Pontificem Romanum suam potestatem delegasse sancto Cyrillo, ut sua vice & loco, Concilio adesset. Sed ex nullo intelligimus hanc facultatem datam fuisse, ut præesset.

Quippè adesse, & præesse, multam discrepantiam ac dissimilitudinem habent. Nam S. Cyrillus non solus erat Legatus Pontificis Cœlestini, ut patet actione 13. hujus concilij, sed tres alij scilicet Philippus presbyter, Arcadius & Projectus Episcopi, non secus ac S. Cyrillus vicariâ potestate Cœlestini fungebantur. Attamen nemini homini in mentem incurrit eos Concilij Præsides constituere. Nec obstat dicere unum tantum huic Synodo præfuisse; Nam dubium non est quin Memnon Ephesi Episcopus ita ut Cyrillus præfuerit, ut amplâ testificatione constat, ex mandato quod Sancta Synodus piissimis Episcopis injunxit, qui ab ea Constantinopolim missi sunt ut causam contra Orientales dicerent, & exemplo relationis à Sancta Synodo missæ piissimis Imperatoribus per Juvenalem, Firmum, Flavianum, Arcadium, Theodosium, Acacium, Evoptium, Episcopos, & Philippum presbyteros; qui tamen Memnon nec Legatus Papæ fuit, nec locum ejus in Concilio occupavit. Igitur fateri necesse est potuisse hominem præesse Concilio non obtentâ vice Pontificis, & similiter obtinere vicem ejus, seu esse Vicarium, & non præesse

Action. 6.
Concil.
Ephes.
pag 302.
& 303.

præfuisse. Et si Sanctum Cyrillum hæc duo simul conjunxisse contigerit, sicut ex eo quod præfuerit, non consequitur fuisse Legatum, ex eo quod Legatus fuerit non conficitur eum præfuisse. Præterea si habitâ ratione Legationis in ordine suo considebant Episcopi in Concilio, & si primas tenebat Cyrillus quia vice Romani Pontificis aderat, consequitur & aliorum Episcoporum Legatos in ordine collocatos fuisse pro dignitate Episcoporum quorum vices gerebant. Interim hoc est à veritatis institutis longè alienissimum. Nam ex actione prima hujus Concilij perspicimus Flavianum Episcopum Philippi ordine quartum consedisse, & vice Rufi Episcopi Thessalonicensis adfuisse. An licet colligere quartam sedem occupasse in hoc Concilio Flavianum, quia Vicarius erat Episcopi Thessalonicensis? Hoc ratiocinij genus insulsum & absurdum foret. Sed sicut Flavianus quarto sedebat loco propter suæ ordinationis antiquitatem, simili ratione primas tenebat S. Cyrillus, quamvis à viginti vix annis Episcopatum gereret, vel fortasse hanc Sedem occupabat ex votis & consensu Patrum Concilij qui hunc ei honorem habitâ ratione meriti singularis detulerant. Utrumque res sint, dignitas qua exornabatur, legati Pontificis Romani & Episcoporum Africæ ad amplitudinem Præsidis Concilij velut additamentum accedere videbatur.

Ad. Con-
cil. Ephes.
part. 2.
act. 2. pag.
235.

I V. Dicunt postquam littera Cœlestini ad Concilium perlecta fuisset quam ejus Legati attulerant Philippus presbyter, Arcadius & Projectus Episcopi, omnes Patres his vocibus exclamasse. *Hoc justum judicium, novo Paulo Cælestino, novo Paulo Cyrillo, Cælestino custodi fidei, Cælestino cum Synodo concordis, Cælestino universa Synodus gratias agit. Unus Cælestinus, unus Cyrillus, una fides Synodi, una fides orbis terrarum.*

Ex his verbis colligere licet Concilium approbasse sententiam

tentiam Cœlestini, sed ex his difficiliter conficitur huic Concilio Cœlestinum præfuisse, & solum habitâ ratione vicariæ potestatis ac delegatæ Cyrillum primas tenuisse. Hæc enim exclamatio æquabili ratione honori & gloriæ utriusque conducit. Ambo enim cum Sancto Paulo comparantur.

V. Confirmatur hæc objectio verbis Philippi Presbyteri Legati Cœlestini, relatis actione 2. quibus gratiis actis patribus pro hac exclamatione ait, *Non enim ignorat vestra beatitudo totius fidei vel etiam Apostolorum caput esse beatum Apostolum Petrum. Proinde cum nostra mediocritas multis tempestatibus jactata & vexata serius accesserit, rogemus ut ea nobis patefieri mandetis, quod ante adventum nostrum in sancta hac Synodo acta sunt, quo juxta Beati Papæ nostri presentisque hujus sancti cœtus sententiam nos quoque confirmemus conformiter eorum definitioni.* Ex his autem nihil intelligimus, nisi legatos ad sententiam Concilij & Pontificis voluisse se accommodare, cum in unam eandemque concurrere viderent.

VI. Ut probent Concilium Nestorium abdicasse auctoritate Pontificis Romani, dicunt habitâ quæstione de Joanne Antiocheno qui se ad tuendas partes & hæresim Nestorij aggregaverat, non ausum esse Concilium ejus causam judicare, sed ad Pontificem Romanum remisisse. Ut patet actione quinta. *Indignitate itaque rei merito commoti, ejusmodi in illum & in alios sententiam legitur proferre deliberavimus cujusmodi ipse tulerat illegitimè contra eos qui de nullo crimine condemnati fuerant. Verum quo illius temeritatem longaminitate vinceremus, etiam si illam justissimè legitimèque subivisset pietatis tua judicio hoc reservavimus.* Hæc ad Pontificem dimissio non contigit, injecto metu deficientis auctoritatis ad hanc litem dirimendam, quippè cum jussit Concilium ei bis diem dici, ut ad judicium se sisteret. Ut perspectum habemus.

A& Con-
cil. Ephes.
part. 2. art.
5. pag.
254. in re-
lar. ad
Cœlest.

actione quartâ hujus Concilij pag. 244. 245 & 246. quâ S. Cyrillus tertiâ vice Joanni prædicto diem esse dicendam decrevit, & si adesse ad judicium renueret, fore à Concilio judicandum. *Ipsū verò reverendissimū Ioannē tertiā adhuc citatione accerset. Quod si tertiō vocatus non comparuerit. Tunc demum sancta & œcumenica Synodus Canones secuta, meritam sententiam in illum feret.* Quis potest ex his verbis intelligere Patres Concilij Ephesini adeò dubitasse de suæ autoritatis amplitudine, ut Joannis Antiocheni causam ad Pontificem Romanum judicandam remittere debuerint? Quid denique opus est inquirere hujusce dimissionis ad Pontificem rationes, & causas undique venari, de quibus ipsum Concilium nullam facit mentionem? Cum præsertim ex relatione Concilij ad Cœlestinum intelligamus, veram hujusce dimissionis causam fuisse patientiam Christianam, cujus arte mirificâ Joannem ad meliorem frugem traducere sibi persuadebat Concilium. Quod quidem de suo jure ad judicium ferendum non dubitavit: quippè cū ei communione interdixerit, & omnibus factionis conjuratis actione septima licet eum omnino disturbare ac Episcopali Sede ejicere noluerit.

VII. Ut dubitandi locus nullus relinquatur quin è re & jure Romani Pontificis, nequiquam verò Concilij Ephesini fuerit, judicare causam Joannis Antiocheni: viri docti observant Juvenalem Episcopum Hierosolymitanum dixisse actione quarta Concilij Ephesini pag. 244. *ad Apostolicam Magnæ Romæ Sedem morem esse ex Apostolico ordine & traditione, ut ipsa Sedes Antiochena dirigatur & ab ea judicetur.* Hoc argumentum videtur certissimum ac clarissimum, ad probandam Pontificis Romani autoritatem adversus Episcopos Antiochenos. Sed è contra non videtur eo loci Juvenalis respicere ad Apostolicam Romæ Sedem, aut de ea mentionem facere: sed
ad

ad Hierosolymitanam, quam ipsemet Juvenalis occupabat. In eo culpam Joannem Antiochenum quod coram Ephesino Concilio non comparuerit, ac Sede Apostolicâ quæ aderat, scilicet S. Cyrillo vice Cœlestini, & Apostolico obedientiam & honorem non detulerit, scilicet Episcopo Hierosolymitano apud quem maximè mos erat ex Apostolico ordine & traditione ut ipsa Sedes Antiochena dirigeretur, & apud eum judicaretur. *Juvenalis Hierosolymorum Episcopus dixit oportebat quidem Joannem Reverendissimum Antiochia Episcopum, hac sanctâ & Magna & Oecumenica Synodo consideratâ confestim occurrere, & de iis qua illi obijciuntur se purgaret: Et ad Apostolicam Sedem magna Roma nobiscum confidentem, & obedientiam & honorem deferre Apostolico Sanctæ Dei Ecclesiæ Hierosolymorum apud quem maximè mos est ex Apostolico ordine & traditione, ut ipsa Sedes Antiochena dirigatur & apud eum judicetur.*

Cardinalis Perronius in iteratâ responsione ad Magnæ Britanniae Regem cap. 30. contendit hanc versionem quodam vitio laborare, & ultimam hujus periodi clausulam referendam esse, non ad Sedem Hierosolymitanam, sed ad Romanam, ut reverà vertit Peltanus. Sustinetque auctorem versionis Romanæ in errorem inductum, eo quod Verbum *obedire* ὑπακούειν casum dativum regit & non animadvertit verbum *honorare*, ei adjunctum ejus regimen mutare. Adeoque censet doctiss. Cardinalis non legendum esse *& obedientiam & honorem deferre Apostolico sanctæ Dei Ecclesiæ Hierosolymorum apud quem maximè mos est, &c.* Sed potius & melius, *& ad Apostolicam Sedem Magna Roma (nobiscum confidentem, & cum Apostolico sanctæ Dei Ecclesiæ Hierosolymorum) obedientiam & honorem deferre, apud quem maximè mos est, &c. Ex Apostolico ordine & traditione ut ipsa Sedes Antiochena dirigatur, & apud eum judicetur.* Porro textus græcus sic habet:

Ἰωάννης ὁ Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, ἔπιν ἰχθὺν μὲν Ἰωάννην
 τὸν Ὀλίβερον Ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἐνθυμῶμεν τῷ ἀγίῳ
 καὶ μεγάλῳ καὶ οἰκουμενικῷ συνέδριον ταύτῃ, ἐνθάδε εἰς ὁπο-
 λογίαν ἡρ' ἐπαγομένην αὐτὰ δεξιῇ καὶ τὸ ὁποσολικὸν θρόνον
 σιωδρόντα ἡμῖν τὴν μεγάλῃς ῥώμης, καὶ τῇ ὁποσολικῇ δὲ
 Ἱεροσολύμων ἀγίῳ δὲ θεῷ ἐκκλησίας ὑπακῶσαι καὶ πηρῆσαι
 παρ' ἧς μάλιστα ἐστὶ αὐτὴν ἡρ' Ἀντιοχείων θρόνον ἐξ ὁποσ-
 λικῆς ἀκολουθίας καὶ παρὰδοσεως ἰδυῖν, καὶ παρ' αὐτῇ δι-
 καζει. Quæ sic ad verbum verbo reddi possunt. *Juven-*
alis Episcopus Hierosolyma dixit oportebat quidem Ioannem
piissimum Antiochia Episcopum considerantem sanctam &
magnam & universalem Synodum hanc confestim ad Apo-
logiam objectorum sibi accurrere, & Apostolicum thronum
confidentem nobiscum Magnæ Romæ, Apostolico Hierosoly-
morum Sanctæ Dei Ecclesiæ obedientiam deferre, & honorem
apud quem maxime mos ipsum Antiochiæ Thronum ex Apo-
stolico ordine & traditione dirigi, & apud ipsum judicari.

Contendit Illustrissimus Cardinalis nisi versio Peltani
 aliis antecellit textus græci orationem congruam non vi-
 deri; cum nihil regere possit hunc casum accusativum
 τὸν ἀποσολικὸν θρόνον nisi verbum *πηρῆσαι*. Sed non difficile
 est animadvertere posse ab his duobus verbis ἰχθὺν ἐνθυ-
 μῶμεν quæ antecedunt regi, & reverà si verbum *πηρῆσαι*
 regeret, constructio vitio non careret, propter interpo-
 situm ὑπακῶσαι, quod dativum casum regit. Hoc sciunt,
 quibus dant crustula blandi doctores, elementa velint ut
 discere prima. Insuper facile est hanc vitiliigationem ex-
 ericare si dicamus sive ex usu dicendi Juvenalis, aut scri-
 barum vitio, in hunc sermonem irrepsisse figuram quam
 Lib. 8. c. 6. Rhetores ὑπερβατόν appellant, quæ est, juxta Quintilia-
 num, verbi transgressio, hoc est cum post verborum tra-
 ctum, verbum ad calcem usque transfertur. Enimverò
 si verbum ὑπακῶσαι proximè sequeretur nomen ῥώμης
 & antecederet ἀποσολικῷ τῇ nulla superesset difficultas.

Ad

Ad hanc Peltani versionem sustentandam asserit obfirmato pectore Cardinalis, Episcopos Romanos, neutiquam verò Hierosolymitanos recensuisse judicia Conciliorum Antiochiæ ut patet exemplis Pauli Samosatani & S. Athanasij, sed ut ipse perperam non recenseam ea quæ jam accuratè tractavimus, placeat Lectori iterum evolvere quæ diximus suprâ capitibus 5. 9. & 13. hujus operis. Similiter & ad cap. 12. remitto : Ut se expediat à tertio argumento quo hanc lectionem Peltani confirmat Cardinalis : quod exurgit ex eo quod vitium contra Concilium Antiochenum objectum tempore S. Athanasij non censebatur ortuna ex absentia Episcopi Hierosolymitani ; sed Pontificis Romani & legatorum ejus.

Sed paulò difficilius est quartum Magni Cardinalis argumentum solvere. Asserit enim S. Hieronymum in contrariam prorsus sententiam ivisse ; si verba Juvenalis Hierosolymitani secundum versionem Romani interpretis legantur. Tantum enim abest ut Episcopus Antiochenus fuerit obnoxius jurisdictioni Episcopi Hierosolymitani, cum è contra Hierosolymitanus obnoxius esset, pro primæ cognitionis judicio, Episcopo Casariensi, & pro provocationis judicio, Episcopo Antiocheno, ut testificantur Concilium Nicænum & S. Hieronymus.

Tu qui regulas quaris Ecclesiasticas, & Nicani Concilij Canonibus uteris : Et alienos clericos & cum suis Episcopis commorantes tibi niteris usurpare : Responde mihi ad Alexandrinum Episcopum Palestina quid pertinet ? & totius Orientis Antiochia. Aut igitur ad Casariensem Episcopum referre debueras : cui spectat communione tuâ, communicare nos noveras. Aut si procul expetendum judicium erat, Antiochiam potius littera dirigenda. Sed novi cur Casariam, cur Antiochiam nolueris mittere. Sciebas quid fugeres, quid vitares. Maluisti occupatis auribus molestiam facere, quam debitum Metropolitano tuo honorem reddere. Sed hæc non

S. Hieronym. Ep. ad Pammachium de errorib. Ioan. Hierosolymit. pag 189. in fine.

impediunt quominus Juvenalis S. Hieronymo contrarium dicere potuerit. Nam ætate S. Hieronymi nondum orta erat controversia seu concursatio, inter Episcopum Antiochenum & Hierosolymitanum de jurisdictionis amplitudine, adversum tres Palæstinas Provincias.

Quamobrem jure merito conceptis ejusmodi verbis alloquebatur Joannem Hierosolymitanum, quoniam ejus ætate Cæsarea quæ intra limites secundæ Palæstinæ comprehendebatur erat Hierosolymæ Metropolis; & qui causâ ceciderant Cæsareæ, jus provocationis habebant nemine contradicente, ad Tribunal Antiochenum. Sed objectionem ejusmodi sustinere non potuit Juvenalis, cum occuparet Sedem Apostolicam, non secus ac Romæ, Antiochiæ & Alexandria Antistites. Adeoque continenti tempore, magnam hanc controversiam intulit Maximo Antiocheno quam Concilium Chalcedonense definivit actione 7. In eo enim communi litigantium consensu statutum est, fore duas Phœnicias & Arabiam sub potestate Episcopi Antiocheni, & tres Palestinas in quarum secundâ erat Cæsarea, sub potestate Episcopi Hierosolymitani. Itaque nemini homini mirum videri debet, Juvenalem ab Hieronymi mente alieniorem fuisse, quem jura vindicata, atque amplificandæ jurisdictionis spes in diversam sententiam & consilia contraria adduxerant. Quæ dicit S. Hieronymus conveniunt ordini ac dispositioni rerum sui temporis; Juvenalis verò decem post annis, loquitur ad mentem hominis litem alteri inferentis, qui jura nova sibi vindicare conatur, & de suæ causæ justitiâ & æquitate non dubitat.

Quinto adhuc argumento versionis Peltani accusationem confirmat Cardinalis Perronius. Quia scilicet Concilium Ephesinum coram ipsomet Juvenale causam Joannis Antiocheni ad Pontificem Romanum remisit.

Sed

Sed hanc dimissionem suprà num.6. hujus capituli explicavimus.

Deinde sextum argumentum assumit ex Concilio Chalcedonensi : In quo coram Juvenale censuit Anatolius Episcopus Constantinopolitanus non debere Maximum in latrocinio Ephesino electum Episcopatu decedere. *Quoniam & sanctissimus Leo Romanus Archiepiscopus in communionem tum recipiens, praesse cum Antiochenis judicavit Ecclesiae.* Quæ cum ita sint, non minus difficile esset probare Episcopum Antiochenum fuisse jurisdictioni Romani obnoxium. Enimverò verbum *judicavit*, non significat Leonem Papam juridicale de hac causâ tulisse judicium, sed solum admissio ad communionem Maximo, æstimasse eum in Antiochenâ Sede placidè relinquendum. Non enim minus textui græco versio Latina congrueret, si loco *judicavit* substitueretur *censuit*; Nam legitur in autographo ἐδικάσω αὐτὸν à verbo δικάζω quod significat *justum & æquum censeo, æquè ac judico.* Hanc veritatem confirmat vehementer idem Anatolius, dum eadem Concilij Chalcedonensis actione 10. de negotio Ibæ Episcopi Edeßæ deliberat seu juridicale suffragium fert, atque de ejus in Episcopali Cathedrâ permansione judicat; quippè non utitur hoc verbo δικάζω ut significet *judico*, sed hoc altero κρινω, καὶ ἄξιον αὐτὸν κρινω τὸ ἁποκοπῆς. *Et dignum cum judico Episcopatu.* Ex quo intelligimus quantam discrepantiam ipsemet Anatolius recognosceret inter juridicale seu forense judicium, & judicium quod simplicem humanæ mentis actum seu cogitationem significat. Ex eadem actione Concilij perspicimus Stephanum Episcopum Ephesi hoc verbo etiam δικάζω non uti, ut significet *judico*, sed hoc potius δικάζω. Hanc observationem confirmabunt mirabiliter ea quæ dicturi sumus infrà cap. 51. Sed utcumque res sint, contendo Anatolium non solum ratam habere electionem

nem Maximi pro Episcopatu Antiocheno quia cum eo communicaverat S. Leo Papa, ipsumque hac Sede dignum judicaverat, verum etiam quia eam in iverant sententiam, omnes Concilij Chalcedonensis Patres. Hoc enim luce meridianâ clariùs patet ex voto seu suffragio Stephani Episcopi Ephesini relato actione 10. hujus Concilij *Stephanus Reverendissimus Episcopus Ephesi dixit: Et ego judico ut quæ contra Canones in Ephesinâ Metropoli facta sunt infringantur, exceptis his quæ gesta sunt adversus Dominum Antiochenæ civitatis Episcopum ob hoc quia ordinatio Dei amantissimi Episcopi Maximi facta pro eis Canonicè in Antiochenâ Metropoli à sanctissimo Archiepiscopo Leone, & hoc prasente sancto & universali Concilio est suscepta.* Quis enim ex his verbis non intelligit in Ecclesiâ Antiochenâ stitisse Maximum, non solum præsidio autoritatis Pontificiæ, verum etiam totius Concilij in eandem cum eo sententiam concurrentis? Cecropius non adeò Leoni Pontifici suo voto gratificatus est, sed tantum dixit, *Quod placuit sancto Concilio de his quæ in Epheso gesta sunt, hoc mihi placet*, alij rem totam ad Imperatorem deferendam esse censuerunt. Itaque nihil magis à rectæ rationis institutis alienum videtur, quàm ex hoc voto Anatolij colligere Antiochenum Episcopum fuisse Romani Pontificis jurisdictioni obnoxium.

Denique septimum & ultimum argumentum assumit Cardinalis ex Concilio generali sexto contra Monothelitæ Constantinopoli celebrato anno Christi 681. scilicet ducentis annis post Ephesinum, cujus inter acta occurrit actione 18. Epistola Imperatoris Constantini Pogonati Synodo Sedis Apostolicæ Romanæ scripta, ex qua intelligimus Macarium Episcopum Antiochenum & multos alios magistratu Sacerdotali decedere in hoc Concilio coactos ad Romanum Pontificem remissos fuisse. *Hic quidem qui Antiochenus factus est Prasul Macarius quem*

non oportet dicere Macarium, & qui cum ipso de ordine Christi discesserunt. Cujus universalis conventionis communis sententiâ de Sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi Sanctissimi Papa traditi sunt. Hoc confirmat ejusdem Imperatoris rescriptum ad Leonem II. Pontificem eadem actione relatum.

Sed respondeo etiam si tempore Concilij Sexti generalis, jus penes Romanum Pontificem fuerit, judicandi causas Episcopi Antiocheni, non consequi eodem jure jam potitum esse tempore Concilij Ephesini bis centum annis ante celebrati. Nam inficiari nemo potest tanto ducentorum annorum intercalarium spatio disciplinam Ecclesiasticam multis vicissitudinibus obnoxiam fuisse, ac Romanos Pontifices in multarum rerum possessionem venisse quæ antecessoribus incogitabiles videbantur. Ideoque admonitum volui lectorem, hujus operis cap. 35. consilium ac mentem meam non esse Synodis vindicare autoritatem supremam ad judicia causarum Episcopaliū, ultra quinti sæculi umbilicum, sive sancti Leonis Magni Pontificatum.

Itaque dicere non pertimesco hoc argumentum Cardinalis Perronij ex Concilio sexto assumptum, quo versionem Peltani potiozem esse habendam Romanâ conatur comprobare, non aliis ejusdem Cardinalis antecellere. Nunquam enim consequi potest ex eo quod Antiochia fuit Romæ subiecta anno 681. debuisse pariter ei subijci anno 431.

VIII. Objectant quidam concepta verba sententiæ adversus Nestorium pronuntiatae ut probent Concilium Ephesinum ex mandato & jussu Pontificis Cœlestini abdicasse Nestorium. *Conciti per sacros Canones & Epistolam sanctissimi Patris nostri Cœlestini Romana Ecclesia Episcopi lachrymis subinde perfusi ad lugubrem hanc contra eum sententiam necessario pervenimus.*

A&. 1.
Concil.
Ephes.
pag. 204.

T t

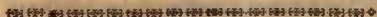
Sed

Sed hæc verba non magis probant abdicatum fuisse auctoritate Pontificis, quàm Canonum. Immo magis credibile est Concilium morem gerere voluisse canonibus quam Pontifici: Quippè cùm instrumentum significatæ hujus sententiæ Nestorio, de canonibus tantummodo mentionem faciat, neutiquā verò de Epistolâ Cœlestini. Itaque dum Concilij Ephesini Patres, abdicarunt Episcopatu Nestorium coacti per Epistolam sanctissimi Cœlestini non intelligendum est eis datam hanc vi hujus Epistolæ abdicandi facultatem fuisse; sed ita se gessisse, quia hæc Epistola justitiæ, æquitati, & disciplinæ Canonum ecclesiasticorum congruens, hanc eis necessitatem imponere videbatur. Enimverò incogitabile est hujus Concilij Patres ullum jus ex hac Epistolâ sibi arrogare potuisse. Primò, cum scripta sit ante coactionem Concilij Ephesini. Constat enim ex parte 1. actorum hujus Concilij cap. 18. & 32. datam fuisse 3. Idus Augusti anno 430. Concilium verò coactum fuisse 13. Kalend. Decembris ejusdem anni. Secundò, cum etiam hæc Epistola scripta sit Nestorio, nullamque ei abdicationem minitetur, sed solum à communione Ecclesiæ segregationem nisi intra decem dies, suos errores ejurare velit.

At fortasse dicent Concilij Ephesini Patres non fuisse coactos abdicare Nestorium per Epistolam Cœlestini Nestorio inscriptam, sed toti Concilio Ephésino, cum advenērunt ejus Legati Arcadius & Projectus Episcopi, & Philippus Presbyter quæ refertur 2. parte actorum actione 2. pag. 233. quam postquam omnes Episcopos ad fidem tuendam & sustentandam vehementer accendit, suos misisse legatos renunciat. *Direximus pro nostrâ sollicitudine sanctos fratres & consacerdotes nostros unanimes nobis & probatissimos viros, Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum nostrum, qui iis quæ aguntur intersint, & quæ à nobis ante statuta sunt exequantur.* *Quibus*

bus præstandum à vestrà sanctitate, non dubitamus assensum, quando id quod agitur, videatur pro universalis Ecclesie securitate decretum data 8. Idus Maij Basso & Antioch. Coss.

Verumenimverò quî potuerunt, quæso, Concilij Ephesini Patres acceptam referre auctoritatem abdicandi Nestorij huic Epistolæ, quæ non nisi post abdicatum Nestorium eis innotuit? Nemo enim dubitat Nestorium fuisse abdicatum actione 1. Concilij Ephesini die 22. Junij, Epistolam verò Cœlestini lectam & cognitam fuisse actione 2. 10. die Julij subsequenti, scilicet quindecim dies post abdicationem Nestorij. Insuper hæc Epistola mentionem nullam facit abdicationis. Dixit quidem Papa sperare, fore ut exequantur ea quæ à se statuta sunt, quibus ab eorum sanctitate non dubitat præstandum assensum, quando id quod agitur videatur pro universalis Ecclesie securitate decretum. At verò de obedientiæ & submissionis officiis, quibus eum colere debent, ne vocem quidem emisit.

CAPUT XLVI.

S. Cyrillus Alexandria Archiepiscopus & Memnon Ephesi Episcopus in Latrocinio Ephesino Sedibus pulsi anno Christi 431.

NESTORIUS Episcopatu decedere coactus, ut mox ostendimus, non meliorem extricandi se tot angustiis ac difficultatibus artem inveniri posse sibi persuasit, quàm si Episcoporum haberet conjurationem, qui suarum partium rationibus adjuncti cum eo alterum Concilium Ephesinum cogerent.

At verò cum Candidiani ab Imperatore missi præsidio uteretur, hoc schisma conflare non fuit difficile. Joannes Antiochenus quicum amicitia ac necessitudine conjunctus erat, quique violatâ fide conceptis verbis data, à Concilio Ephesino abfuerat hujus cõtionis princeps exitit. Dorotheus quoque Marcianopolis Episcopus, cujus procax concionandi libertas Ecclesiam miscuerat, ad tuendam conjurationem mentem & voluntatem aggregavit. Sicque brevi tempore quadraginta trium Episcoporum conventus exitit quem verum esse Concilium Ephesinum contenderunt. Et cum missi ab Imperatore Candidiani opportuno præsidio non carerent, ne turpe foret sanctissimum Cyrillum Episcopatu Alexandrino, & Memnonem Ephesino abdicare non sunt veriti. Adeoque conceptis verbis Joannes Antiochenus conciliabuli Præses ac Primipilus hanc sententiam pronunciavit. *Idco tu Cyrille Alexandrine, & tu Memnon hujus civitatis Episcopo scitote vos depositos, & ab Episcopatu alienos atque omni Ecclesiastico ministerio & functione esse amotos.*

Acta Cõcil. Ephes. parte 2. pag. 216.

Ab iisdem conjuratis, postea omnibus Episcopis veræ fidei cultoribus qui Concilio Ephesino adfuerant Ecclesiæ communione interdictum est. Insuper scripserunt accuratas gestorum seu facinorum suorum relationes, ad Imperatorem, Reginas, clerum, Senatum & populum Constantinopolitanum quibus se coactos per Sacros Canones ad abdicandum Cyrillum & Memnonem simulabant, ut officij vicem veri Concilij Ephesini patribus reddere viderentur. *Quare hos quidem tanquam malorum autores, deponere coacti fuimus, & ab Episcopatu omninò amovimus; ceteros autem qui eorum adjutores & administri fuerunt, excommunicationis vinculo subjecimus, penitentiam non denegantes, quin potiùs clementia ostium subapertum eis relinquimus.* Hinc horribiles ortæ sunt contentiones, adeoque invaluit miserabilium schismaticorum conjuratio, ut
Episcopos

Episcopos Catholicos ad extremas angustias adduxerint, ut intelligimus ex Epistolâ S. Cyrilli ad Clerum Constantinopolitanum relata 2. parte actorum Concilij Ephesini, pag. 293. *Versamur autem omnes in multâ consuetudine, eo quod custodiamur à militibus etiam ante cubicula nostra dormientibus, maximè verò nos. Reliqua autem Synodus universa defatigata est & laborat, & complures mortui sunt. Iam verò & ceteri eo quod sumptibus destituti sint, res suas divendunt.* Ex altera parte S. Cyrillus, Memnon & alij Episcopi orthodoxi injuriam sibi factam generoso ac potenti animo fortiter propulsarunt. Flures scripserunt litteras clero Constantinopolitano, miseruntque episcopos ad Imperatores suam causam peroratuuros. Nunquam tantus fuit jactandæ aut exaggerandæ autoritatis Romanæ locus; & si tunc temporis nemo dubitasset totam Concilij Ephesini autoritatem ex Legatis Sedis Apostolicæ esse deductam, certè ea uti non solum nunquam magis opus, verùm etiam necesse fuit.

Attamen Cyrillus, Memnon & alij Episcopi nunquam tot litteris hac de controversiâ scriptis causati sunt, aut dixerunt Pontificem Romanum non stare à partibus Orientalium per se aut per suos Legatos. Insuper si hac ætate appellationes ad Romanam Sedem fuissent in usu & consuetudine positæ, cur S. Cyrillus & Memnon à conciliabulo Ephesino ad Papam Cœlestinum non appellaverunt? Cur saltem non dixerunt hanc Synodum invito Romano Pontifice congregari, eique nec per se nec per suos Legatos adesse?

Denique si eum Nestoriani Episcopi quorum dux ac Primipilus erat Joannes Antiochenus scripserunt Rufo Thessalonicensi, qui per Flavianum episcopum Philippi, Concilio Ephesino adfuerat, & quartum Canonem Antiochenum citaverunt, *Si quis Episcopus à sancta Synodo, aut presbyter vel Diaconus ab Episcopo suo depositus non ex-*

peccato Synodi judicio sacris ministeriis se ingesseris nullus, se expurgandi locusne in alia quidem Synodo hinc relictus esto. Nemo dubitasset Romanum Pontificem habere jus iteratâ cognitione recensendi causas à Synodis jam judicatas, cur non respondissent ita se rem habere Episcopi Orthodoxi? cur non reposuissent hunc Canonem Antiochenum fuisse ab Arianis confectum, & à Concilio Sardicensi abrogatum? Hæc omnia luce meridianâ clarius demonstrant Canones Sardicenses hac ætate nequidem in mentem hominum incurrisse, & appellationes ad Romanam Sedem valdè obscuras & incognitas fuisse.

CAPUT XLVII.

*De judicio contra duos Episcopos lato in
Concilio Regiensi anno Christi 439.*

CONCILIUM Regiense, quod quatuordecim constitit Episcopis & uno presbytero vicario Episcopi, mirabile nobis suppeditat argumentum, ad probandum penes Synodos Provinciales jus extitisse ultimæ cognitionis judicio dirimendi Episcoporum causas, etiam inconsulto Romano Pontifice.

Hoc Concilium jussu Imperatoris coactum intelligimus ex præfatione *cum in voluntate Domini apud Regiensensem Ecclesiam convenissemus*. Causamque illius congregandi fuisse perspicimus ex Canone 3. ordinationem dissolutam Armentarij Episcopi Ebrodunensis confectam, *absque trium Episcoporum presentia absque comprovincialium litteris sine Metropolitani auctoritate*. Id est violata & persumdata disciplina Ecclesiastica sancita Canone 4. Concilij Nicæni.

Tom. i.
Concil.
Gall. Sir-
mondi.

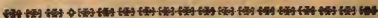
Poggò

Porro hac occasione datâ patres hujusce Concilij quæ sequuntur decreverunt.

I. Misericordia affecti erga duos Episcopos qui citius Armentario manus imposuerant, quique excusationem dederant ignorantie regularum Ecclesiasticarum sic statuunt. *Itaque eos qui tam incondita ac tam instabilia usurparunt, placuit misericordia & charitatis occursum ita in communionem dilectionemque recipi, ut scirent secundum recentem & saluberrimam Taurinatis Synodi definitionem ad perpetuam vite istius suffusionem nullis se de cetero ordinationibus, nullis ordinariis interfuturos esse Conciliis: Quia nihil salubre ab illis statuendum expectaretur qui tantæ corruptionis tam detestanda exempla prabuerunt.* Eorum episcoporum nomina nobis incognita sunt. Sed utcumque res sint, constat in Concilio Provinciali judicatos fuisse causam cum perorassent suam.

II. *Itaque ordinationem quam Canones irritam definiunt, ipsi quoque evacuandam censuerunt, in qua pratermissa trium presentia nec expetitis Comprovincialium litteris, Metropolitani quoque voluntate neglecta prorsus nihil quod Episcopum faceret ostensum est. Itaque placuit in voluntate Domini amoto eo qui perperam assumptus est Episcopus, fieri omnino constitutionem Ecclesiasticâ traditione servatâ.*

III. Sed quoniam Armentarium habebant confitentem reum, qui Ecclesia Ebrodunensi decedere ac magistratu Episcopali ad quem violatis canonibus pervenerat se abdicare non renuebat, eundem condemnare noluerunt. *Velut innocentem eundem praterire Sacerdotes Domini qui huic Concilio aderant damnatione vacuum maluerunt.* Jusserunt tantummodò exequi leges Canone 8. Concilij Nicæni sancitas. *Quod ergo in quibusdam schismaticis magis quàm hæreticis recipiendi Nicanum Concilium statuit per territoria sua hoc etiam presens Conventus in hoc statuit ab omnibus debere servari.*

CAPUT XLVIII.

Causa Eutychetis Archimandrita & presbyteri depositi in Concilio Constantinopolitano sub Flaviano ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopo anno Christi 448.

David.
pag. 285.

QUAMVIS causa Eutychetis ad argumentum in quo hæc versatur lucubratio speciatim pertinere non videatur, quoniam non Episcopus, sed simplex presbyter erat, & Archimandrita sive Abbas & Monachorum præfectus: verumtamen cum ejus exemplum in medium protulerit Davidius, & singularem composuerit articulum sui libri, ut eo, ætate sancti Leonis Papæ I. appellationes ad Romanam Sedem tritas & usitatas esse comprobaret: de hoc negotio quæstionem habere necesse esse puto. Cum præsertim fluxu temporis occasionem dederit congregandi quarti Concilij generalis, ex quo multa possumus assumere quæ veritati confirmandæ vehementer conducunt: Cujus tuendæ ac sustentandæ gratia ad hoc opus scribendum animum appulimus.

At verò intelligimur ex actis hujus Concilij quæ supersunt habiti Constantinopolitani Zenone & Postumiano Coss. 6. Idus Novembris id est die octavo hujus mensis anno Christi 448. Et in quo Eutyches Sacerdotali ordine ejectus & Archimandritæ dignitate spoliatus fuit, hæresis crimine accusatum fuisse ab Episcopo Dorilei cui nomen erat Eusebio; & post multas contentiones & disputationes convictum fuisse coram patribus Concilij, ad quorum judicium post juridicales citationes adfuerat.

Præcipuum autem hæresis caput defixum erat in eo quod Christum

Christum Dominum suæ matri secundum carnem consubstantialiẽm fuisse inficiaretur, adeoque consecutione necessaria tenebatur duas in Christo naturas negare; & licet Christum ex duabus naturis compositum intelligeret, sibi persuadere non poterat post unionem in filij Dei personâ factam, has naturas habere quandam discrepantiam aut dissimilitudinem. Quamobrem vehementius urgente Eusebio Dorilei respondebat Eutyches: *Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post adunationem verò unam naturam confiteor.*

Acta Concil. Constant. relat. act. 1. Concilij Chalced. pag. 88. 89. 90. 91. 92. & 93. Ibidem pag. 92.

Hæc erat hæresis & opinio Eutychetis quæ semper omnium hominum, intelligentiam superavit; Quippe cum comprehendi ac percipi cogitatione non possit ex divina natura nulli vicissitudini obnoxia, & ex humanâ tertiam exurgere quæ nec divina nec humana natura sit. Vel naturam humanam esse in divinam transmutatam, aut divinam in humanam conversam. Utcumque res sint hanc fuisse mentem & opinionem Eutychetis acta jam citata Concilij Constantinopolitani testificantur: adeoque Flavianum Episcopum non potuisse comperendinare, & sententiam condemnationis procrastinare. *Sanctissimus Archiepiscopus dixit: Per omnia Eutyches quondam presbyter & Archimandrita ex his quæ antea acta sunt, & nunc propriis ejus confessionibus Valentini & Apollinaris perversitate repertus est agrotare, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi, qui nec nostram reverens persuasionem atque doctrinam, rectis voluit consentire dogmatibus. Unde lacrymantes & gementes perfectam ejus perditionem decrevimus per Dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum extraneum esse ab omni officio Sacerdotali, & à nostrâ communionẽ & primatu Monasterij. Scientibus hoc omnibus qui postea colloquantur ei & ad eum convenerint, quoniam rei erunt & ipsi panæ excommunicationis, ut qui non declinaverint confabulationes ejus.*

Act. 1. Concil. Chalced. pag. 92. & 93.

Concil.
Chalc.
act. 1.

Huic sententiæ deinceps unus & triginta episcopi subscripserunt, inter quos primus fuit S. Flavianus, & viginti tres presbyteri Archimandritæ. Hæc omnia perspecta habemus ex actis Concilij Constantinopolitani quæ in secundo Concilio, seu latrocinio Ephesino lecta sunt; in quo decreta & instituta Flaviani Dioscorus abrogavit & revulsit, & relecta deinceps in Concilio Chalcedonensi in quo penitus confirmata sunt.

David.
pap. 285.

Jam verò nobis sunt inquirenda. Primò utrum post condemnationem à Concilio Constantinopolitano Eutyches ad aliud tribunal appellaverit. Secundò, an ad Pontificem Romanum Leonem I. ut contendit Davidius capitis sexti art. 2. Si ipsi Eutycheti fidem adhibere velimus non potis est recusare quin appellaverit ad aliud Concilium.

Quippè cum conceptis verbis dicat in libello confessionis fidei quem secundo Ephesino Concilio obtulit, cujus acta referuntur actione 1. Concilij Chalcedonensis. Hæc sunt verba. *Ego verò timens pravariuari prolatam definitionem à sancta Synodo (scilicet Ephesinâ 1.) quæ hic Dei voluntate prius congregata est, & ea quæ definita erant de fide à sanctis patribus qui in Nicæa convenerunt, rogabam innotescere sancto vestro Concilio, ut his quæ à vobis approbarentur acquiescerem paratus in his manere. Et hæc dicenti subito contra me longè ante scripta, ut ipsi videbatur damnatio legebatur, & secretò jam postea aliqua ipsorum voces ac professiones meæ & alia allegationes, & maxime sapere confitebar, in monumentum serie mutabantur, sicut postea scriptis acta ex mea supplicatione & jussione piissimi & Christianissimi Imperatoris nostri ostendunt, nullum verbum faciente de appellatione mea ad vestram sanctitatem Reverendissimo Episcopo Flaviano, neque meos erubescere canos, in praliis contra hæreticos & pietatis confessione senescentis: sed sicut potestatem habens omnia*

omnia de fide solus agere, & nihil vestre sanctitati de talis aqutate iudicij reservare, condemnavit me.

Eadem perspicimus ex actis comitorum quæ haberi jussit Imperator Constantinopoli paulò post Concilium in quo abdicatus fuit Eutyches : Ad inquirendum utrum scribis fidelitas non defuerit, in exscribendis rei gestæ actis, & mentionem fecerint responsionum Eutychetis ad accusatores suos, quibus interpositis abdicari à & communione segregari non destiterat.

Quippè ex his actis intelligimus Constantinum quandam monachum & diaconum, qui se ad tuendum Eutychem aggregaverat testificatum esse dum sententia condemnationis legeretur Eutychem appellasse ad Concilium Romani Episcopi, Alexandrini, Hierosolymitani, & Thessalonicensis. *Constantinus reverendus diaconus dixit: Eutyches dum legeretur damnatio, appellavit sanctum Concilium sanctissimi Episcopi Romani & Alexandrini & Hierosolymitani & Thessalonicensis, qua de re in actis nulla mentio.*

Et hæc in gestis non sint inserta.

Reverà ex actis ipsis intelligimus finito Concilio Eutychem clam & submissâ voce dixisse Patricio se appellare ad Concilium Romanum, Alexandrinum & Hierosolymitanum, sed neutiquam declarasse in Concilio hanc esse suam mentem, & Episcopum quendam cui nomen erat Basilio asseruisse prædictum Eutychem dixisse se paratum esse obtemperare mandatis Episcopi Romani, & Alexandrini, sed hoc non dixisse quasi appellavisset à sententiâ in Concilio Constantinopolitano pronunciatâ. *Magnificentissimus Patricius dixit: turba facta & dissoluto conventu, dixit ad me silenter appellans Romanum & Ægyptinum & Hierosolymitanum Concilium: Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc sanctissimum & reverendissimum Archiepiscopum Flavianum, abscedens dixit ei. Basilius*

Acta Cōcil. Constant. post Eutyche-
tis depositionem in Epheso lecta sub Dioscoro & Chalcedone relecta pag. 95

reverendissimus Episcopus dixit : Iam in veritate dico adhuc ipso conventu sedente & proponente hoc sancta Synodo, ut diceret esse duas naturas inseparabiles & inconfusus in uno Domino, & post adunationem scio quia dixit religiosus Archimandrita Eutyches, si praeceperint mihi Patres Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi appellans dixit sed dicens non sum ausus dicere propter Patres.

Denique omnes qui aderant huic conventui Episcopi idem testificati sunt & Eutychetem neutiquam appellavisse asseruerunt.

Acta Concil. Calc.
pag. 115.
continent hæc Acta.

Magnificentissimus Patricius dixit si cognoverunt appellentem virum religiosum monachum, ceteri sanctissimi Episcopi dicant Iulianus reverendissimus Episcopus dixit : Coram Deo dico : nihil tale ab Eutyches Monacho audiui in confesso. Seleucus reverendissimus Episcopus dixit : Dum esset Concilium & interrogatio proveniret, nihil tale cognovimus dictum ab Archimandrita Eutyches de appellatione à reverendissimis Episcopis dictum est & nos eadem confitemur. Itaque duo ex his apertissima colligi possunt. Primò, Eutychem contendisse se appellavisse ad aliud Concilium à sententiâ quam adversus se tulerat Flavianus in Concilio Constantinopolitano. Secundò, Eutychem fuisse mendacem, & revera non appellasse, quia ausus non erat. Hoc autem quasi appellans dixit, sed dicens non sum ausus dicere propter Patres.

Interim tamen Davidius cum Eutyches veram fuisse appellationem defendit, non quidem ad aliud Concilium, sed ad sanctum Leonem Papam. Hoc autem jam investigare juvat.

David. c. 6.
art. 2. pag.
185. &
186.

„ I. Huic numero, inquit Davidius, appellationum ad
„ Apostolicam Sedem adscribo appellationem Eutychetis,
„ hæc enim veritas maximè intelligitur ex litteris S. Leo-
„ nis Papæ, qui conceptis verbis; ait Epistola 8. ad Fla-
vianum

vianum Eutychetis judicem Episcopum Constantino-
polititanum, se hujus presbyteri condemnati libellum ap-
pellationis admisisse.

Hoc non dicit S. Leo ; sed ait solummodò cum Impe-
ratoris litteris acceperit rumores Constantinopoli excita-
tos, se vehementer admirari Flavianum de iis nihil re-
scripsisse & admonuisse ut certiore faceret de ejusmodi
rerum eventu, quoniam ab Eutyche libellum acceperat
quo vehementer conquerebatur de injustâ pœna segre-
gationis à communione Ecclesiæ, sibi imposita, ob fal-
sas criminationes quibus adversus eum Eusebius Episco-
pus usus fuerat. *Cum Christianissimus Imperator pro Eccle-
sia Catholica pace sollicitus ad nos scripta transmiserit, de
his qua apud vos perturbationis strepitum moverant, mira-
mur fraternitatem tuam quicquid illud scandali fuerit no-
bis silere potuisse & non potius procurasse, ut primitus nos in-
sinuatio magis tue relationis instrueret, ne de rerum gesta-
rum possemus fide ambigere. Accepimus enim libellum Eu-
tychetis presbyteri qui se queritur accusante Eusebio Epi-
scopo communione privatum.*

Appello jam ipse ad conscientiam Davidij, potestne
ejusmodi libellus appellatio nuncupari ? Et si adeò tritus
ac communis fuisset appellationum usus eâ ætate, ut pro-
pugnat Davidius, an credibile est conquestum esse Pon-
tificem de sibi ejusmodi nuntiis non rescriptis ? Quæ nec
melius, nec enucleatius intelligere poterat quàm ex litis
instrumentis quæ palam proferri atque in manibus collo-
cari debuerant ut de re totâ supremæ cognitionis judi-
cium pronuntiaret.

II. Præconceptam opinionem Davidius persequi-
tur. Enimverò, inquit, his vocibus libellum appellatio-
nis, hic Pontifex intelligit instrumentum provocatio-
nis, neutiquam verò querimonias solas Etychetis,
ut patet Epistolâ quæ antecedit ex qua inter appella-

David.
pag. 186.

„ tionem & querimonias dissimilitudinem perspectam habemus.

Nemini homini his auditis dubium subolere potest quin Davidius hujus Epistolæ verba concepta proferat, ex quibus omnes palam & publicè intelligant hanc discrepantiam sive appellationis & querimoniæ dissimilitudinem. Verumtamen hoc nequidem videtur in mentem Davidij incurrisse. Nihil enim ad hanc rem citat, præter hæc verba Epistolæ septimæ S. Leonis ad Imperatorem *per libellum doloris sui querimoniam miserit*. Et ait ex hac voce, *libellum*, intelligendum esse instrumentum appellationis, & ex his *doloris sui querimoniam* rationes juridicales appellationis. Non aliud prodit Davidius argumentum ut probet hoc instrumentum appellationis a querimoniis esse diversum.

David.
pag. 286.

„ III. Hæc appellatio iterum probatur, inquit Davidius, eadem Epistolâ 8. in qua S. Leo conceptis verbis ait „ Eutychem appellasse, dum patres Concilij Constantinopolitani ejus causam indicarent. *Adeo ut in ipso judicio libellum appellationis suæ se asserat obtulisse*, nec tamen „ fuisse susceptum, *qua ratione compulsus sit ut contestarios libellos in Constantinopolitana urbe proponeret*.

Dicit quidem S. Leo, ut ex his verbis intelligimus, Eutychem asserere, se appellasse dum judicaretur, suamque appellationem admissam non fuisse. Sed conceptis verbis non dicit appellasse, immò verò scripsit sancto Flaviano ut ab eo resciret an appellaverit necne. *Ut primitus nos insinuat magis tuæ relationis instrueret, ne de rerum gestarum possemus fide ambigere*.

Verum enimverò ut certò ac securè intelligamus, an verè vel falsò Eutyches appellaverit responsio Flaviani ad sanctum Leonem satis esse videtur. At ex ea habemus Epistolam ab Eutyche ad sanctum Leonem scriptam esse falsis ac mendaciis plenā, hunc hæreticum esse mendacem,

& nunquam ad Apostolicam Sedem appellasse, & sancto Leoni animo fallendi scripsisse ut sanctitatem ac religionem ejus ludificaret. *Sed his ita gestis littera nobis datae sunt vestrae sanctitatis per admirabilem comitem Pansophium per quas sumus edocti quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos omni fallaciâ atque calliditate, dicens judicij tempore libellos se dedisse appellationis, & nobis & hic convenienti sancto Concilio & appellasse vestram sanctitatem: quod nequaquam ab eo factum est. Sed etiam & in hac parte mentitus est, tanquam per fallaciam mendacij subrepere se sanctis vestris auribus putans.*

Porro hujus responsionis instrumentum habetur inter acta Concilij Chalcedonensis part. I. cap. 41.

Præterea quid subjici, quid responderi potest ad relationem rerum gestarum in comitiis jussu Imperatoris habitis Constantinopoli, post celebrationem Concilij, in quo abdicatus fuerat Eutyches: quam initio hujusce capituli citavimus, & quæ palam testificatur Eutychem non fuisse stabilem seu suos assensus non firmè sustinuisse quoniam rejectionem quam facere meditatus erat judicium Concilij Constantinopolitani, appellationem nuncupaverat? *Quoniam verò ante paucos dies littera sanctissimi Archiepiscopi Romanorum Leonis insinuate sunt nobis, continentes quia accusavit reverendissimus Archimandrita Eutyches, & appellavit in tempore examinationis vestram audientiam per dationem libelli, & ideo post damnationem cum Archimandritam renominarent, quomodo nunc instans & dicens de fide esse libellum apud sanctissimum Romanorum Episcopum recusationem in Synodò appellationem nominavit, & hinc doceri debetis, quoniam non eisdem permanet reverendissimus Archimandrita.*

I V. Reverà etiam, inquit Davidius, Flavianus confessus est Eutychem appellasse à judicio quod ipse tulerrat, at postquam hæc appellatio ad noticiam suam pervenit

Acta Concilii Chalcedonensis p. 1092

David.
pag. 286.

venit. Hoc est omnino falsum: nam hæc appellatio *Eutychetis* innotescere debuit S. Flaviano in comitiis post exactum Concilium Constantinopoli habitis, in quibus da hac appellatione quæstio habita est. At certum est in his comitiis Flavianum & reliquos Episcopos omnes, unanimi consensu nullam invenisse appellationem *Eutychetis*, sed ejus condemnationem iterasse, nulla habita ratione eorum quæ dixerat Monachus Constantinus ut ei gratificaretur.

Igitur falsum est unquam confessum esse Flavianum *Eutychem* appellasse à judicio, quod adversus eum ipse tulerat postquam ejus appellatio ad suam notitiam pervenit, pariterque falsum unquam hanc appellationem ad notitiam Flaviani pervenisse, quæ in sola mente *Eutychetis* & *Davidij* extitit.

David
pag. 186.
circa finē.

„ V. Adhuc constat ipsum Flavianum animo non intendisse derogare jurisdictioni summi Pontificis, cum
„ ex eadem Epistola intelligamus rogasse Pontificem ut
„ judicium contra hæreticum Constantinopoli latum
„ confirmaret. Ex hac enim agendi ratione præsumere
„ maximè videbatur admissam ab Apostolicâ Sede *Eutychetis* appellationem.

Hoc est etiam à veritate alienissimum ex hac enim Epistola quam citavimus num. 3. nihil perspicimus, nisi Flavianum rogasse Leonem Papam ut se ab aliis episcopis non disjungeret, sed causam Ecclesiæ communem, suam faceret, fidemque Imperatoris corroboraret: postquam ipse Flavianus mendacij *Eutychem* ob jactitatam appellationem arguerat. Deinde prædictus Flavianus revera dixit Pontifici, Ecclesiæ dolorem, ejus consolatione plurimum indigere ac favore, quo pacem conciliet ac Concilij actionem rejiciat, de quo jam rumor increbuit, scilicet conciliabuli Ephesini, in quo suis machinationibus tot damna veræ fidei cultoribus intulit Dioscorus.

Sed

Sed etiam in hac parte mentitus est Eutyches tanquam per fallaciam mendacij subrepere se sanctis vestris auribus putans. Commotus itaque sanctissime Pater, in his omnibus qua ab eo prasumpta sunt, & ob ea qua in nos & sanctissimam Ecclesiam facta sunt atque fiunt pro consuetâ fiduciâ fiducialiter age secundum quod Sacerdotio competit, propriamque faciens communem causam & sanctarum Ecclesiarum disciplinam, simul decernere damnationem adversus eum regulariter factam, & per propria scripta dignare, confortare autem & piissimi & Christo deditissimi nostri Imperatoris fidem. Causa enim eget solummodo vestro solatio atque defensione qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. Sic enim heresis, qua surrexit, & turba qua proptar eam facta sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per vestra sacratissimas litteras; removebitur autem & Concilium quod fieri divulgatur quatenus nequaquam ubique sanctissima turbentur Ecclesia.

Inter acta
Concil.
Chalced.
parte 1.
cap. 4. pag.
6.

Verumenimverò quis putet S. Leonem æstimasse Eutychem appellasse, seque causæ ejus ut supremum iudicem gessisse cum omnibus compertum sit eodemmet ipso tempore misisse ad secundum Concilium Ephesinum suos legatos (quamvis negotium satis magni ponderis esse non sentiret ad coactionem Concilij istudque Concilium primâ fronte ut supervacaneum rejiceret) scripsisseque Epistolam Imperatori Theodosio qua rogavit eum coactionem Concilij in Italiâ, ut has dissensiones ultimâ terminatione compesceret. Vnde si pietas vestra suggestioni ac supplicationi nostra dignetur annuere, ut intra Italiam haberi jubeatis Episcopale Concilium citò, auxiliante Deo, poterunt omnia scandala qua in perturbationem totius Ecclesia sunt commota refecari. Denique paulò attentius rationes ponderanti, quibus adductus S. Flavianus misit sancto Leoni relationem rerum gestarum in Cōcilio Constantinopolitano facilè persuadebunt Constantinopo-

litanum non rescripsisse Episcopo Romano tanquam supremo Judici, sed tanquam fratri, quicum potestatis consortione conjunctus erat, adeoque jura Ecclesiæ tueri ac propugnare tenebatur, quam Eutychem hæreses apertè oppugnabant.

Enimverò Flavianus non rogat S. Leonem ut judicet, aut quæstionem habeat de jure vel injuriâ confectâ sententiâ adversus Eutychem, ut in amplitudinem presbyteri & Archimandritæ cum restituat, denique pronuntiatam adversus hominem hæreticum in hoc Concilio sententiam infirmet vel confirmet. Sed ait tantummodo se misisse litteras quibus ei renunciabat Eutychem ordine presbyteri ejectum, præfectura monachorum abdicatum, ac denique Ecclesiasticâ communionem segregatum, ut suæ jurisdictioni subjectis Episcopis hujusmodi hominis impietatem ac malevolentiam significet ne fortè litteris aut aliis modis cum eo ita ut cum Episcopo Orthodoxo communicent. *Misimus ad beatitudinem vestram litteras, quibus litteris docuimus & presbyterio illum esse nudatum, quia sic captus est, & jussimus eum cum monasteriis nullam habere rationem, & exclusimus eum à communione nostrâ, ut sanctitas vestra hoc cognoscens quod circa illum actum est, omnibus Episcopis sub beatitudine vestrâ degentibus manifestare dignetur illius impietatem ne nescientes aliqui quid ille senserit, quasi ad Orthodoxum, vel per litteras vel per aliquam conjunctionem loquantur.*

Hæc igitur omnia quæ scripsit S. Flavianus S. Leoni Papæ assumi possunt ad concludendum, ipsum S. Flavianum, non sicut supremum judicem suspexisse sanctum Leonem, sed ad eum confugisse, ut procuraret executionem consultationis habitæ in Concilio Constantino-politano & judicij contra Eutychem pronunciati.

David. VI. Denique Davidius sibi persuadet nullum dubi-
pag. 187. tandi locum relinqui de appellatione Eutychem ad Pontificem

Rescriptū
S. Flaviani
cap. 4. ad
Leonem
Papam in-
ter Episto-
las Leonis
8. & 9.

ficem Leonem, ponderatis tribus observationibus quas ad hoc negotium efformavit. Observat 1. ex Epistolis S. Leonis post judicium Concilij Constantinopolitani, prædictum Eutychem misisse Leoni Papæ præscriptiones, ex quibus intelligere posset crimina quibus eum accusaverat Eusebius Episcopus Dorilei, atque unâ rationes quibus se his criminationibus expurgaret: quæ omnia hujusce litis instrumenta & documenta erant. Sed responsio facilis est Eutychem, dum conquereretur cum Papa Leone de injuriâ sibi illatâ, saltem debuisse ei explicare crimina quibus postulabatur, ac responsa quibus ejusmodi criminationes diluebantur. Adeoque ex his præscriptionibus Leoni missis, nihil aliud consequitur, nisi Eutychem totis viribus contendisse ut ad rationes suarum partium tuendas S. Leonem adjungeret. At verò dubitare nemo potest prædictum hæreticum non misisse S. Leoni omnia documenta litis sibi intentatæ. Cum ipse S. Leo conceptis verbis ei dixerit se non posse accuratè discernere quid causæ fuerit tot perturbationibus Constantinopoli excitatis; propter quas à Flaviano communione Ecclesiæ Eutychi interdictum fuerat. Quoniam libello accusationis adversus eum ab Eusebio Dorilei oblato allegata crimina non erant satis probata. *Quid autem in Constantinopolitana Ecclesia perturbationis acciderit, quod itâ fratrem & cœpiscopum nostrum Flavianum potuerit commovere? ut Eutychem presbyterum communione privaret, nondum potuimus evidenter cognoscere. Quamvis enim prædictus presbyter ad Sedem Apostolicam per libellum doloris sui querimoniam miserit, breviter tamen aliqua prælibavit, asserens se Nicænæ Synodi constituta servantem frustrâ in fidei diversitate culpatum. Eusebij autem Episcopi accusatoris ejus libellus cujus exemplaria ad nos presbyter prædictus misit, de objectionis evidentiâ nihil habebat.*

S. Leo Ep.
7. ad Theodisium
Augustû.

VII. Observat 2. Davidius Flavianum & Eutychem

Xx 2 pro

„ pro sua quemque parte res suas iudicio Sedis Apostolicæ
 „ detulisse efflagitante Eutyche abrogationem iudicii con-
 „ tra se lati, & è contra Flaviano ejusdem iudicii confirma-
 tionem postulante. Hæc observatio merum est delirantis
 cerebri figmentum, nam primò falsum est pro suâ quem-
 que parte res suas iudicio Sedis Apostolicæ detulisse Fla-
 vianum & Eutychem. Enimverò rerum Constantinopoli
 gestorum relationem misit Flavianus S. Leoni ut procura-
 ret executionem sententiæ contra eum pronuntiata; neu-
 tiquam vero ad impetrandam ejusdem sententiæ confir-
 mationem. Ut supra ostendimus numero 5. Secundò Fla-
 vianus non erat adversarius Eutyche sed Eusebius Dorilei
 qui de hoc negotio nihil ad Romanum Pontificem rescrip-
 sit. Ipse Flavianus iudex fuerat Eutyche, ac præses
 Concilij Constantinopolitani in quo fuerat condemnatus.
 Tertiò, revera intelligimus conquestum esse Eutychem
 cum S. Leone, ac plus contendisse quam posuit, ut ejus
 voluntatem ad tuendos errores suos aggregaret; sed nul-
 lum argumentum proferri potest ad probandum rogasse
 Eutychem sanctum Leonem ut iudiciali sententiâ Con-
 cilij Constantinopolitani iudicium infirmaret aut irritaret.
 Quartò, Nunquam etiam in mentem venit Flaviani, ut
 ejusdem iudicii confirmationem rogaret S. Leonem. Da-
 vidius hæc placita nullo argumento fulcire potuit, & qui-
 dem eum provocare non pertimesco ad proferendum
 ullum hujus secundæ observationis argumentum, quod
 umbram probabilitatis habere videatur.

VIII. Denique observat. 3. Davidius ex relatione re-
 rum gestarum in Concilio Chalcedonensi sancto Leoni
 scripta, intelligi hunc Papam dignitate Sacerdotali Euty-
 chem spoliassè: ex quo necessaria consecutione colligitur
 hunc hæreticum prius ad Apostolicam Sedem appellasse.
Dioscorus Eutychem pro sua impietate damnatum sua tyran-
nidis decretis innoxium statuit, & dignitatem qua à vestrà
illi

illi ablata fuerat sanctitate, quippè ut ab eo qui hac gratia erat indignus ille restituit.

Sed cum ex actis quæ toties laudavimus planissimè constet Eutychem neutiquam appellasse, nec potis sit proferre abdicationis iudicium ab hoc Pontifice adversus hunc hæreticum pronuntiatum, nemo dubitat quin Episcopi Concilij Chalcedonensis dum scripserunt Leoni à sanctitate sua ablatam Eutychi dignitatem significare voluerint eum ivisse in sententiam patrum Concilij Constantinopolitani, qui revera hanc illi dignitatem abstulerant. Crimen ergo quod Patres Concilij Chalcedonensis exprobrant Dioscoro, est ipsa Eutychetis restitutio in pristinam dignitatem, post scriptam S. Leonis ad Flavianum Epistolam, qua errores hæretici condemnabantur, & quam Patres Concilij Chalcedonensis approbaverant propter conformationem doctrinæ cum Conciliis Nicæno, Constantinopolitano & Ephesino. Quamobrem hæc eorum verba ad S. Leonem *& dignitatem quæ ei*, scilicet Eutychi, *à sanctitate vestrà ablata est restituit Dioscorus*: non significant hæreticum eundem sua dignitate spoliassè, vi solitariæ autoritatis Pontificiæ, sed hujus quidem autoritatis vi, potestati Concilij Constantinopolitani adjunctæ, ad cujus doctrinam ab Ecclesiæ fide nulla ratione discrepantem, tuendam; voluntatem suam aggregavit. Quamobrem Concilij Chalcedonensis Patres non semper ejusmodi verbis, Dioscori impetus, & intemperantiam expressere. Enimverò legimus in Epistola quam scripserunt ad Imperatores Valentinianum & Martianum, crimen Dioscori defixum esse in violentâ restitutione Eutychis in suam dignitatem, quam quidem non dicunt illi à Romano Pontifice ablatam; sed ablatam ante decretum Synodi, cum sanctissimus Leo per litteras convenientia decrevisset, & scelestam Eutychis in scriptis damnasset perfidiam. *Secundò verò qui Eutychi agrotanti impietate*

Relatio
Sanctæ
Synodi ad
Papam
Leonem
3. part. act.
pag 350.
lit. F.

Action. 2.
Concil.
Chalced.
pag 215.
lit. D.

Manichæi, & legitimè abdicato tam Sacerdotum quàm Monachorum principatum ante decretum Synodale irregulariter reddidit, & hac cum sanctissimus Magna Romæ Archiepiscopus Leo per easdem litteras convenientia decrevisset, & scelestam Eutychis in scriptis damnaasset perfidiam.

Sed etiamsi fateremur cum Davidio S. Leonem auctoritate Pontificiâ, spoliasse Eutychem dignitate presbyteri & Archimandritæ, non hinc necesse esset colligere id contigisse post appellationem Eutychis ad Apostolicam Sedem: Quippè cum dubitandi locus non sit, quin potuerit sanctus Leo suâ dignitate spoliare hunc hæreticum, ad procurandam executionem Concilij Constantinopolitani, postquam in eo res gestas ampla relatione resciverit. At verò quis mentis compos homo sibi persuadere potest Eutychem appellasse, cum præsertim omnes Concilij Constantinopolitani Patres & ipse S. Flavianus testes fraudum ac mendaciorum ejus omni exceptione majores testificentur, ipsum jactitasse suam ad Pontificem Leonem appellationem, ut eum ad hæresim suam tuendam, & conjunctionem rimis undique dehiscentem sustentandam alliceret, ut suprà ostendimus.

CAPUT XLIX.

S. Flavianus Archiepiscopus Constantinopolitanus & Eusebius Dorilei sedibus ejeçti, in conciliabulo Ephesino circa annum Christi 449.

QUANTO magis hi duo episcopi fidem Catholicam in Concilio Constantinopolitano defenderant, tanto magis

magis insultationibus & injuriis Eutychianorum fuerunt obnoxij. Chrisaphius hostis acerrimus S. Flaviani, quia invitâ conjuratorum manu in locum Procli Episcopi Constantinopolitani suffectus fuerat, omnem machinam movit apud Imperatorem Theodosium Juniorem, ut Concilium cogeret, in quo negotium Eutychis iteratâ disceptatione recenseretur. Adcoque processit hujus hominis industria, ut conciliabulum Ephesi haberetur cui præfesset Dioscorus. Dies ad inchoandum Concilium indicta fuit, 6. Idus Augusti, post consulatum Zenonis & Postumiani idest octavâ hujus mensis anno Christi 449.

S. Leo Papa qui de hujusce Concilij congregandi necessitate non dubitabat, multaue rogatione amplificaverat litteras ad Imperatorem, quibus ejusmodi coactionem in Italia postulaverat; huic Concilio tres legatos misit Julianum Episcopum, Renatum presbyterum, & Hilarium Diaconum cum Notario cui nomen erat Dulcitio. Si acta hujus Concilij in Cōcilio Chalcedonenſi relecta, non mera essent mendacia, & ab Episcopis Concilij Chalcedonenſis omnino rejecta, multa nobis ad litis horum Episcoporum intelligentiam & enucleationem necessaria & opportuna speciatim suppeditarent, sed quod apud omnes certum atque indubitatum est ex his tantum assumere juvabit. At verò ex his certò intelligimus horribilem in omnes bonos Dioscorum excrevisse crudelitatem, truculentorum Monachorum, ganeonum & satellitum armatâ manu qui suæ conjurationi nomen dederant, sicque S. Flavianum & Eusebium Dorilei Episcopatu decedere coactos fuisse; Flavianum carceri mancipatum, ac denique violenta manu monachi Barsumæ interfectum fuisse, & Eutychem omni culpâ ac crimine hæresis liberum declaratum fuisse.

Hujus sententiæ habemus instrumentum in fine actorum hujus Concilij Ephesini relatorum actione 1. Concilij

Epistola
S. Leonis inter
acta Concil. Chalc.
part. 1.
cap. 19. &
20.

cilij Chalcedonenſis pag. 142. His verbis expreſſum unde
*& nos Flavianum & Euſebium ab omni Sacerdotali & Epi-
 ſcopali dignitate eſſe iudicamus alienos.*

David.
 pag. 294.

Contendit Davidius cap. 6. art. 3. S. Flavianum ab hac ſententiâ appellafſe ad S. Leonem Papam I. an ita ſe res habuerit jam investigare expedit. Sed priùs obſervare duo non ſolùm opus, verum etiam neceſſe eſt. Primò, cum S. Leo huic Concilio Legatos miſerit ad recensendum negotium Eutychiſ, quod tamen ipſe jam iudicaverat ad ſuum tribunal per appellationem delatum, ut contendit Davidius, incogitabile eſt Pontificem Romanum ſibi arrogafſe juſ ſupremi iudicis & ultimæ cognitionis. Secundò, & eum de Flaviani negotio interata quæſtio ſeu diſceptatio habita ſit in Concilio Chalcedonenſi ut infrâ explicabimus, non minus incredibile videtur hunc Pontificem ſibi vindicare voluiſſe juſ ſupremi iudicis, & ultimæ cognitionis, ad dirimendum ejuſmodi negotium, etiaſi vera eſſet ſententia Davidij, nec dubitandi locus ſuper eſſet de appellatione Flaviani à iudicio Dioſcori contra ſe in Concilio 2. Epheliſino pronunciato. Immo magis veriſimile eſt hunc Pontificem æſtimafſe Concilium generale eſſe ultimum ac ſupremum iuriſdictionis Eccleſiaſticae tribunal.

David.
 pag. 295.
 §. I.

” I. Enimverò, inquit Davidius, cum S. Leo ſcribit
 ” Flavianum appellafſe, ſeu libellum appellationis obtu-
 ” liſſe legatis Sedis Apoſtolicae, qui pseudo-Synodo Ephe-
 ” ſinae aderant, *quia & noſtri*, inquit, *ſideliter reclamaverunt*
 ” *& eiſdem libellum appellationis Flavianus Epicoſopus de-*
 ” *dit*, nunquid non appellationem ad Papam conceptis
 ” verbis ſignificat ?

Si prætereà nihil ex hac epiſtolâ S. Leonis intelligere-
 mus, incredibile non videretur S. Flavianum ad Apoſto-
 licam Sedem appellafſe à iudicio pseudo-Synodi Epheſi-
 nae, immò eſſet veriſimile. Sed placuit Davidio expun-
 gere

gere continua S. Leonis verba, quæ prorsus contrarium significant. Enimverò si Flavianus ad Papam appellavisset neutiquam ad aliud Concilium, debuerat respondere Imperatori S. Leo aut se jam judicasse hoc negotium aut quamprimum sine comperendinatione judicaturum. Sed è contra quoniam libellum appellationis in manus legatorum suorum S. Flavianus resignavit quoad ejus fieri potest Imperatorem rogat coactionem Concilij generalis, ut hoc negotium disceptetur omnia dubia removeantur de fide, omnes ad Ecclesiæ unitatem revertantur, denique ejusmodi negotium ultimæ ac supremæ cognitionis judicio dirimatur. Hæc enim omnia non difficiliter intelliguntur ex continuis Epistolæ S. Leonis verbis quæ Davidio prætermittere placuit.

Et quia & nostri fideliter reclamant, & eidem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit generalem Synodum jubeatis intra Italiam celebrari, qua omnes offensiones ita aut repellat aut mitiget, ne aliquid ultra sit vel in fide dubium, vel in charitate divisum convenientibus utique Orientalium provinciarum Episcopis, quorum si qui superati minis atque injuriis à veritatis tramite deviarunt salutaribus remediis in integrum revocentur, ipsique quorum est causa durior, si Conciliis melioribus acquiescant, ab Ecclesia unitate non discedant. Igitur ex his verbis nihil aliud colligi potest nisi S. Flavianum appellasse ad aliud Concilium, neutiquam verò ad Papam. Nisi fortè quis adeo de potestate mentis exiverit, ut inter appellationem ad Concilium generale & ad Papam nullam discrepantiam aut dissimilitudinem agnoscat, aut intelligat, ex eo quod Romanum Pontificem esse visibile caput Ecclesiæ, proindeque & Concilij generalis omnes Theologi perlibenter fateri videantur.

Epist. S.
Leonis
23. ad Im-
perat.
Theodos.

Nemini enim homini dubitandi locus relinquitur, quin ab omni errore liber & immunis sit summus Pontifex,

Y y dum

dum res Ecclesiæ cum Synodi generalis consensu gerit; quippè cum Concilium generale universam Ecclesiam repræsentet, nulli errori obnoxiam sponsam Christi non habentem maculam neque rugam, nec aliquid ejusmodi. Quamobrem si placeat Davidio vindicare summo Pontifici jus dirimendi causas episcoporum supremæ cognitionis judicio, & appellationes admittendi à Synodis provincialibus, eo solitario tempore quo generali & œcumenico Concilio præest, seu primas tenet, existimo hoc jus non posse illi sine errore gravissimo denegari.

David
pag. 295.
& 296.

Quærit Davidius quo jure hi Legati libellum appellationis Flaviani acceperint, an ut Legati, vel ut homines privati: Et concludit hoc jus debere vindicari dignitati Legati, neutiquam verò homini privato. Et ex his consecutione necessariâ colligit, non posse denegari summo Pontifici jus dirimendi causas episcoporum, ad Apostolicæ Sedis tribunal appellationis viâ devolutas.

Ego verò respondeo jure legationis admisisse appellationem Flaviani non quidem ut ipsi nomine Pontificis judicarent vel ipsemet Pontifex litem dirimeret, sed ut procurarent apud Imperatorem Concilij generalis coactionem, ad cujus judicium appellaverat Flavianus.

Hæc est quidem tam perspicua veritas, ex his quæ mox diximus, ut nulla res infirmare possit. Quippè Pontifex rem non judicavit, sed Imperatorem rogavit coactionem Concilij in Italia, ut omnino dirimeretur. Scilicet ut institueret tribunal in quo supremæ cognitionis judicio posset concludi & terminari. At verò nemini dubium superesse potest quin Flavianus ad aliud Concilium appellaverit, cum ejusmodi appellatio causa sit solitaria convocandi Concilij quam Imperatori Pontifex Leo adfert. *Et quia & nostri fideliter reclamarunt & eisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit, generalem Synodum jubeatis intra Italiam celebrari.*

III. Objicit Davidius S. Leonem citare Canones Sardicenses sub nomine Nicænorum, juxta morem antiquum; ex quo colligit hanc appellationem fuisse ad Sedem Petri juxta legem Concilij Sardicensis. *Quam autem post appellationem interpositam hoc necessariè postuletur Canonum Nicæa habitorum decreta testantur.*

Respondeo Sanctum Leonem eo loci minimè citare Canones Concilij Sardicensis: Idque justis ac multis de causis asseverare non pertimesco. Enimverò Primò Concilium Sardicense quinque tantummodo observanda præscripsit de Episcoporum causis, quorum nullum servatur in negotio Flaviani 1. Episcopi qui Ephesi Flavianum judicaverunt Pontifici Romano non scripserunt 2. recuperatorios judices Papa non nominavit ad examinandum utrum negotium esset iteratâ disceptatione recensendum. 3. Non expectatum judicium Pontificis antequam alter Episcopus in locum Flaviani suffectus sit. Quartò, Episcopi provinciæ à Pontifice Romano non acceperunt litteras. Quintò Papa non misit à latere suo presbyteros ut de hoc negotio cum Episcopis provinciæ cognoscerent, & omnia secundum prudentiæ leges gererent. Ergo Concilij Sardicensis Canones ibi non citat S. Leo II. Canones Sardicenses ad aliud Concilium negotia Episcoporum non remittunt, quod tamen præscriptum erat Canonibus quos citat S. Leo. Igitur neutiquam citat Canones Sardicenses. Tertiò, Non possunt dici Canones Sardicenses citati sub nomine Nicænorum juxta antiquum morem; nisi Canones ejusmodi inter Sardicenses occurrant, neutiquam inter Nicænos. At hic prorsus è contra res evenit.

Nam Canones à Sancto Leone citati occurrunt inter Nicænos, neutiquam inter Sardicenses.

Revera enim S. Leo citat eo loci Canonem quintum Concilij Nicæni qui supremam autoritatem Synodis ad-

versus episcopos adscripserat, ut ostendimus suprà cap. 6. & 7. hujus operis. Quamobrem cum S. Leo conceptis verbis laudet Concilium Nicænum, & Sardicenis nullam mentionem faciat perperam tot ratiociniis & argumentis, quoad ejus fieri potest depræliatur Davidius, ut S. Flavianum ad Apostolicam Sedem appellasse comprobet.

IV. Inquit Davidius si Pontifex Leo mentem suam eo loci paulo obscurius aperuit, lucem supplevisse Valentinianum Imperatorem perspicuis suæ Epistolæ verbis ad Imperatorem Theodosium quibus significat Flavianum non solum appellasse, verumetiam appellasse ad S. Leonem Papam. Ait enim hunc Episcopum Constantinopolitanum, ad hunc Romanum appellasse, juxta morem antiquum. *Hujus itaque rei gratia secundum solemnitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellavit.*

Respondeo revera Flavianum appellasse ad Pontificem Romanum, sed non solitarium, aut aliorum Episcoporum consortione liberum. Primò, quia hoc non dicit Valentinianus Imperator. Secundò, Imperatrix Galla Placidia conceptis verbis contrarium profert Epistolâ quam scripsit fratri Theodosio. Ait enim S. Flavianum suæ appellationis libellum non solum misisse ad Romanum, verum etiam ad omnes occidentis Episcopos per legatos Pontificis Romani quibus illum obtulerat. *Flavianum eo quod libellum ad Apostolicam Sedem misisset, & ad omnes Episcopos harum partium per eos qui directi fuerunt ad Concilium à Reverendissimo Episcopo Roma.*

Davidius hanc responsionem seriò conspiciatus, & animadvertens quam difficile sit defendere appellationem Flaviani ad Sedem Romanam, satis sibi esse putat dicere „ ad Papam appellasse, & ad Concilium Sedis Apostolicæ. Quoniam, inquit, omnibus semper incredibile visum est deberi causas ad Apostolicam Sedem per appellationem

pellationem delatas, à solitario Pontifice Romano in-
 consulto Concilio suo judicari. Hæc Davidij verba
 multâ quidem animadversione digna sunt quamvis ca-
 ptiola viris ingenij perspicacioris fortasse videantur: Qui
 mentem & animum, quo librum suum composuit non
 difficiliter intelligunt. Quamobrem ab eo libenter duo in-
 quirere vehementer averem. Primum si, dum ait omnibus
 incredibile visum fuisse, à Pontifice solitario, & inconsul-
 to Concilio suo *deberi* causas per appellationem ad Ro-
 manam Sedem delatas judicari, intelligat incredibile vi-
 sum fuisse causas *posse* judicari à solitario Pontifice, & an
 sibi persuadeat Pontificem Romanum peccatum solum
 contra decentiæ ac cultus officiosi leges si causam epi-
 scopi inconsulto Concilio suo dirimeret, aut usurpaturum,
 & arrogaturum sibi jus, aut auctoritatem alienam. Enima-
 verò si omni fraude postpositâ intelligit *non posse causas*
judicari à solitario Pontifice, sequor libenter sententiam
 Davidij, & coopari volo numero eorum, quibus sem-
 per incredibile visum est debuisse causas per appella-
 tionem delatas ad Apostolicam Sedem à solitario Ponti-
 fice judicari. At verò si intelligit violaturum solummo-
 do Pontificem, leges decentiæ & officiosi cultus, si inconsul-
 to Concilio episcopum abdicaret, de sententiâ Davi-
 dij totis viribus decedo, & injecto timore ejusmodi fig-
 menti perhortesco cum Sacrà Theologorum Parisiensium
 facultate, qui non putant penes Pontificem Romanum
 existere jus abdicandi Episcopos contra Canones 2. per-
 contarer à Davidio an per Concilium Pontificis intelligat
 Concilium particulare: quo enim Canone ejusmodi sen-
 tentiam tueretur intelligere difficile est. Nullus enim Can-
 non aut in mentem aut in manus meas unquam incurrit,
 quo jus episcopos judicandi summo Pontifici cum Con-
 cilio particulari omni appellatione remota adscriptum sit
 & vindicatum.

Art. 4. de-
 clarat.
 Sacre Fa-
 cultatis
 Paris. ad
 Regem
 Christiani-
 sm. men-
 se Majo
 1663.

Præterea supervacaneum, & absurdum esset dicere Flavianum appellasse ad Concilium particulare. Cum constet appellasse ad illud Concilium cujus coactionem S. Leo Imperatorem rogaverat, quod erat generale Concilium in Italiâ. At verò si Davidius per Concilium summum Pontificis intelligit generale & œcumenicum, jam æquata est salebrarum ac difficultatum planities; nec doctissimum Launoyum Theologum Parisiensem ætatis nostræ Aristarchum sacrum, stomachosioribus scriptis laceßere opus erat; quippè ab ejusmodi sententiâ non alieniorem; nunquam enim dubitavit Launoyus summum Pontificem præsidem Concilij generalis habita Patrum prædicti Concilij consultatione, esse omnium rerum Ecclesiasticarum supremum judicem.

David.
pag. 299.

Acta Con-
cil. Chal-
ced. part. 1.
cap. 4.

V. Contendit Davidius mentem Flaviani longè alienissimam fuisse ab appellatione ad Concilium generale. Quippè cum opus esse non putaret Concilio, ad tam levis ponderis causam: adeoque citat Epistolam Flaviani, quam in hanc rem admodum esse sibi persuadet. *Causa eget solummodo vestro solatio atque defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere, sic hæresis qua surrexit, & turba qua propter eam facta sunt facillimè destruentur, Deo cooperante per vestras sanctissimas litteras, removebitur autem Concilium quod fieri divulgatur.*

Hæc verba, Flaviani negotium non spectant, sed Eutychis. Quod satis superque disceptatum fuisse sentiebat Flavianus in Concilio secundo Ephesino, nec tanti ponderis, ut Concilij generalis coactione egeret. Hæc etiam erat mens S. Leonis, qui multis suarum Epistolarum locis aperte significat non valde necesse fuisse Imperatori Theodosio istiusmodi convocare Concilium. Sic enim scribit Flaviano. *Clementissimus Imperator pro Ecclesia pace sollicitus Synodum voluit congregari: quamvis evidenter appa-*
reat

reat rem de qua agitur nequaquam Synodali indigere tractatu. Et Imperatori Theodosio, rationabilibus de causis à Synodo fuisset abstinendum.

David.
pag. 299.

Parum igitur refert, quod Davidius ait, idem esse negotium Eutychis & Flaviani, adeoque cum negotium Eutychis dignum Concilij coactione non putaret, suum quoque non tanti momenti aestimasse. Licet enim hæc duo negotia in capite fidei discrepantiam non haberent! Dubitare nemo potest hujusce litis omninò mutatam esse rationem, post exactam pseudo-Synodum Ephesinam. Quæstio erat ante Concilij celebrationem, de abdicando Monacho, aut simplici presbytero, at verò post Concilium, de Archiepiscopo Constantinopolitano, de jure coercenda ac reprimenda crudelitate Dioscori. Quæstio fuit exacto Concilio de tuenda ac sustentanda fide quam habet Ecclesia de humanitate Jesu Christi, cujus condemnationi minis ac terroribus coacti Episcopi Orthodoxi, inviti subscripserant. Eam ob rem S. Leo qui ante Concilium, Concilio opus esse non putaverat, mutatâ sententiâ illius coactionem in Italiâ Imperatorem rogavit. Quoniam atrocia crimina Dioscori, ac dignitas eorum de quibus habenda erat quæstio, rei statum omninò mutaverant. Hoc mirabiliter confirmat Epistola S. Leonis 23. *Et quia nostri fideliter reclamant & eisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit generalem Synodum jubetis intra Italiam celebrari.* Non erat à sententiâ Leonis alienior Flavianus, cum ad aliud Concilium appellandum duxerit à judicio contra se lato, in pseudosynodo Ephesina. Si verò textum proferre non possumus quò id ipse conceptis verbis significet, ita evenisse non dubito, quia scribere homini in pedore carceris, ac tandem à conjuratis Dioscori interfecto non licuit.

Quamobrem nemini mirum videri debet, si nullum super sit nobis instrumentum, ex cujus testificatione intelligamus

telligamus, ipsum censuisse opus esse Concilij generalis coactione; ad suum negotium dirimendum. Utrumque res sint, nullum esse potest hujusce sententiæ certius testimonium, quam Flaviani in eo se gerendi & agendi ratio. Nihil enim magis probat censuisse Flavianum esse appellandum ad Concilium generale quam quod revera appellaverit, & appellationis libellum Legatis Pontificis Romani obtulerit.

David.
pag. 307.
Acta Con-
cil. Chal-
ced. part. 1.
cap. 25.
pag. 23.

VI. Objicit Davidius Epistolam Valentiniani scriptam Theodosio, de qua jam mentionem fecimus numero 4. qua dicit efficere debere, *quatenus beatissimus Romana Civitatis Episcopus: cui principatum Sacerdotij super omnes antiquitas contulit locum habeat ac facultatem de fide & Sacerdotibus judicare, Domine sanctissime Pater & venerabilis Imperator. Hujus enim rei gratia secundum solemnitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellavit.*

Si verba sequentia non prætermisisset Davidius suæ objectionis solutionem invenisset. Ex his enim perspexisset non difficiliter, dum ait Valentinianus Theodosio oportere beatissimum Romanæ Civitatis Episcopum locum habere ac facultatem de fide & Sacerdotibus judicare; intelligendum esse, cum accessione Concilij generalis, in quo primas tenet Papa. Nam Flavianus appellaverat ad sanctum Leonem Concilij generalis præsidem, seu Concilio generali adjunctum. Porro de hoc dubitandi locus nullus relinquitur. Quippè cum hujus appellationis occasione annuens rogationibus Flaviani, Theodosium rogat Valentinianus ut ex omnibus orbis partibus convocet ad Concilium generale in Italiâ Episcopos ad hanc causam ultimæ ac supremæ cognitionis judicio finiendam. *Hinc itaque postulanti & conjuranti salutem nostram communem annuere non negavi, quatenus ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem ut prædictus Sacerdos*
congre

Inter Acta
Concil.
Chalced.
part. 1.
cap. 25.
pag. 23.

congregatis ex omni orbe etiam reliquis Sacerdotibus intra Italiam omni praejudicio submoto, à principio omnem causam qua vertitur sollicita probatione cognoscens sententiam ferat quam fides & ratio vera divinitatis expostulat. Enimvero si ad solitarium Pontificem Romanum, aut suo Concilio particulari adjunctum appellavisset Flavianus, non credibile est ipsum rogasse Imperatorem coactionem Concilij generalis. Satis enim erat implorare justitiam S. Leonis, & ipsum enixè rogare ut quamprimùm de hoc negotio judicium ferret.

VII. Objicit Davidius Epistolam Gallæ Placidiae ad Imperatorem Theodosium Juniorem fratrem suum, qua ipsum sollicitat ad remittendum hoc negotium Flaviani, coram Synodo Sedis Apostolicæ. *Illeſo manente per omnia Flaviano ad Concilium Apostolica Sedis judicium transmittatur in qua primus ille qui celestes claves dignus fuit accipere, principatum Episcopatus ordinavit.*

Si Davidius integrum locum citasset, & verba antecedentia non omisisset, hæc difficultas leve fastidium ei peperisset. Facile enim erat animadvertere Gallam Placidiam non contendisse à Fratre Theodosio Juniore ut negotium ad Sedem Apostolicam solum remitteretur, sed plures alios Anticistes, ad quos non secus ac ad Romanum Flavianus appellaverat; eo quod libellum ad Apostolicam Sedem miserit Flavianus, & ad omnes Episcopos harum partium: id est ad generale Concilium ut supra observavimus hujus capituli numero 4.

VIII. Ejusdem Gallæ Placidiae altera potest objici Epistola ad Pulcheriam, qua ipsum instigare conatur uti suam voluntatem aggreget, ad efficiendum ut Episcopatus causa sive negotium Flaviani, ad Sedem Apostolicæ judicium referatur. *Ut omnibus integris permanentibus, ad Apostolica Sedis judicium in qua primus Apostolorum beatus Petrus qui etiam claves regni celestis suscipiens, Sacerdotij principatum tenuit Episcopatus, causa mittatur.* Adcò le-

Inter acta
Concil.
Chalced.
part. 1.
cap. 26.
pag. 24.

Acta Cœc.
Chalced.
part. 1.
cap. 28.
pag. 25.

vem hanc æstimavit objectionem Davidius, ut eam penitus omiserit. Verumtamen huic responfionem prætermittere non oportet. Dico igitur hanc vocem, *iudicium*, in margine tantum reperiri additam à Binio, neutiquam verò in textum irrepsisse, qui vacuo quodam laborat, quod facile esset hac voce, *Concilium*, explere juxta epistolam antecedentem ejusdem Gallæ Placidie ad Imperatorem Theodosium, de qua suprâ mentionem fecimus. Enimverò cum constat hac priori Epistolâ Gallam Placidiam loqui voluisse de Concilio gene ali ad quod Flavianus appellaverat. Certè hac posteriore nihil aliud significare velle videtur, nec aliud rogere quam quod Theodosium rogaverat. Davidius fortasse hanc Epistolam prætermisit, quoniam falsam & supposititiam æstimat, & quidem ea de causa jurgij causam ei inferre nollem.

IX. Obijciuntur tandem acta Concilij Ephesini secundi, relata actione i. Concilij Chalcedonensis pag. 142. Ex quibus intelligimus pronunciata abdicationis sententia contra Flavianum à Dioscuro, prædictum Flavianum respondisse *Appello à te*. Sed hanc objectionem diluere non est valde difficile. Primò, hæc verba simplicem appellationem significant, nec speciatim ad Pontificem Romanum, aut Concilium definiunt. Secundò hæc verba occurrunt tantum in versione latinâ, quæ quidem vetustissima est, quippè initio quinti sæculi scripta circa annum 420. Editio greca hæc præ se fert *παραιτῶαίον*. Est verbum circumflexum quod nunquam significavit *Appello*. Sed potius, *recuso*, *veniam exoro*, *deprecor*, *accerfor*, *repudio*. Ætate secundi Concilij Ephesini non solebant uti scriptores hoc verbo *παραιτῶμαι* ad significandum *Appello*. Sed hoc altero *ὑποκαλίσω*, ut perspicimus ex Epistolâ Valentiniani ad Theodosium Patrem relata prima parte actorum Concilij Calcedonensis cap. 25. pag. 23. *Κοιταζόμενος τὸν ἐπισκοπὸν αὐτὸν ὑποκαλίσας* &c. *λέγει*.

Porro

Porro quantumvis hæc versio Latina propter antiquitatem commendatione digna sit, textui græco jure non potest anteferri, quem non semper interpret accuratè vertit, ut patet initio actionis decimæ Concilij Chalcedonensis, in qua hæc verba leguntur *presidentibus magnificentissimis & gloriosissimis iudicibus*, quæ assumere possent ætatis nostræ hæretici, ad probandum iudices sæculares ab Imperatore missos, præfuisse Concilio Chalcedonensi, nisi ope textus græci eorum refrigeretur audacia *πεικατεζομένων τῶν αὐτῶν μεγαλοπρεπείων καὶ ἐδοξολογίων δεχόντων*, significantis, *circumsidentibus magnificentissimis & gloriosissimis iudicibus*. Hæc ætate non erat usu receptum verbum *πεικατεζομένων* ad significandum *presidentibus*, sed istud *περιδρόντων* ut patet ex Epistolâ Imperatorum ad Palladium præfectum prætorio, relatâ tertia parte actorum Concilij Chalcedonensis pag. 363. quæ sic Latinè scripta est de græcis. *Presidentibus Cælestino Romaniæ urbis & Cyrillo Alexandrina Civitatis Episcopis περιδρόντων Κελεστίνου τε & τῆς Ῥωμαίων καὶ Κυρίλλου & τῆς Ἀλεξανδρείας πόλεως.*

^a καδίζο-
μαι.
^b περιδρό-
νων.

CAPUT L.

De Causa Theodoretì Episcopi Cyri in secundo Concilio Ephesino abdicati & appellatione ejus, seu perfugio ad S. Leonem I. Papam.

QUAMVIS ex actis Concilij secundi Ephesini intelligamus tantummodò, ab Imperatore Theodosio interdictum fuisse Theodoro Cyri Episcopo ab ingressu Concilij, nemo tamen est quin sciat, conjuratione Dioscori coactum fuisse de Episcopatu decedere, ac contra eum judicium latum fuisse quamvis absentem & indictâ

Epistola
Theodosij
Imper. ad
Dioscorū
A. d. 1. C. 6.
cil. Chalc.
pag. 43-

causâ. Hanc veritatem ipsemet mirificè confirmat Theodoretus Epistola 113. ad Leonem Papam cujus auxilium implorabat. *Nos autem hic in legibus divinis nutritus triginta mansionibus distantes condemnavit ut voluit neque nunc tantum hoc fecit, sed anno etiam superiore cum eo profecti essent duo viri Appollinaris morbo infecti, & calumnias in nos tenuissent, consurgens in Ecclesiâ nos anathemate confixit, idque cum ad eum scripsissem, & qua sentirem per litteras exposuissem.* Et infra expositis suis omnibus de republicâ Ecclesiasticâ meritis, ait: *Et post tantos labores ac sudores indicta causâ condemnatus sum.* Idem repetit Epistolâ 139. Aspari consuli & Patricio, *indictâ enim causâ sumus & absentes condemnati Regiisque litteris Ephesum adire prohibiti.* Et Epistola 116. ad Renatum.

David.
pag. 317.

Ab hoc judicio contendit Davidius appellasse Theodoretum ad S. Papam Leonem I. à quo suam in Sedem Episcopalem restitutus est hoc jam scrutari atque examinare juvat.

Profert Epistolam 113. Theodoreti S. Leoni Papæ scriptam, in qua postquam de injusta condemnatione conquestus est, ait se expectare judicium Sedis Apostolicæ. *At ego Apostolica vestra Sedis expecto sententiam, & oro atque obtestor sanctitatem tuam, ut mihi rectum ac justum tribunal vestrum invocanti opem ferat, jubeatque ad vos venire, & doctrinam meam Apostolicis vestigiis inhaerentem ostendere.* Ego verò multis de causis ac justis contendendo ex his non posse intelligi appellationem ad Apostolicam Sedem, sed solum Theodoretum ejus implorasse præsidium, ut se ab Angustis extremis liberaret, ad quas à Dioscoro & conjuratis Eutychis adductus fuerat.

I. Cum vox *appellationis* in hac Epistolâ non occurrat, fateri necesse est conceptis verbis Theodoreti appellationem non posse demonstrari, sed inductionibus seu probabili

probabilitatibus quæ à rectæ rationis institutis alieniores videntur.

II. Cum Theodoretus ait *Apostolica vestra Sedis expresso sententiam* : Non intelligit sententiam juridicalem, sed votum seu opinionem & mentem Pontificis, rogatque Pontificem uti se Romam accersere velit, ut Pontifex libentius voluntatem aggreget ad tuendam causam Theodoret, & ipse locum habeat ad explicandam mentem suam, & probandam non esse ab institutis Apostolorum alienam. Itaque Theodoretus hoc in casu consilium petit à Romano Pontifice quem sibi propitium efficere conatur. Enimverò vocabulum græcum quod interpretes vertit in *sententiam*, juridicalem sententiam non semper exprimit ἐγὼ δὲ ἀποστολικῇ ὑμῶν θρόνῳ περιμενω τὸ ψήφον. Sed votum vel suffragium hoc enim nomen ψήφῳ propriè significat calculum quo fertur suffragium in omnibus Dictionariis. Ipse verò Theodoretus de juridicali sententiâ mentionem faciens, non hoc utitur vocabulo ipsamet Epistolâ 113. sed eo κριτήριον ut paulò inferiùs eadem Epistola testificatur ἀλλὰ μὲν τὸ ἀκλίπες τῷ θεῷ καὶ σωτήρι ἡμῶν κριτήριον sed rectum Dei Salvatorisque nostri iudicium expectabo.

III. Si Theodoretus ad Papam appellavisset, non est verisimile aliud postulasse ad dirimendam suam causam præter iudicium Romani Pontificis, & eodem tempore ad alios Episcopos seu ad aliud Concilium provocasse.

Verumtamen ita se gessisse Theodoretum intelligimus ex Epistolâ 119. ad Patricium Anatolium. *Magnitudinem tuam obtestor hanc à Victore Augusto gratiam petas ut in occidentem veniam, ibique à Deo carissimis, sanctissimisque Episcopis iudicer. Ac si vel minimum à fidei regulâ deflectere videar, in medium maris profundum dejiciar.* Et Epistolâ 138. ad eundem Anatolium, *ad hæc Deo dilectam illorum sublimitatem obtestamini, ut rectè institutis finem im-*

Theodor.
Ep. 119.

ponant, & Synodum convocent. Et Epistolâ 139. Aspari consuli & Patricio. Ad hoc etiam ab eis postulandum, scilicet Imperat Magnitudo vestra flecti se sinat, ut Ecclesia tempestati perfectum finem imponant, & Synodum congregari jubeant, & epistola 140. Vincomalo. Illorumque potentiam exoretis, ut firmam Ecclesia pacem efficiat, & Synodum congregare jubeat.

Igitur dubitandi locus nullus relinquitur Theodorem confugisse ad S. Leonem Papam, ut ejus auxilium imploraret, & consilium peteret, quo se ab extremis angustiis liberaret, ad quas Dioscorus eum adduxerat. Similiter dubium superesse non potest quin idem Theodoretus eum se suspicione culpæ & crimine liberare ad normam juris voluit, in cogitationem non venerit de tribunali summi Pontificis sine accessione Concilij generalis. Quippe cum ad hujusmodi Concilij coactionem Imperatorem sollicitaverit, ejusque auxilium imploraverit. Non enim æstimat dubio procul, Davidius, ad coactionem Synodi Sedis Apostolicæ, seu Archiepiscopi magnæ Romæ & comprovincialium episcoporum, opus esse convocatione Imperatoris: ipsumque Pontificem, cum inconsulto Concilio suo deliberare ac judicare non possit, ipsomet fatente Davidio, toties quoties licentiâ Imperatoris indigere; adeoque uti manibus, sæcularis potestatis nutu, colligandis aut solvendis.

Pag. 318. „ Davidius hac difficultate perceptâ, conqueritur pag.
 „ 318. de iis qui sibi persuadent rem per appellationem
 „ ad Papam devolutam, non posse continuo tempore in
 „ Concilio judicari, ideoque ait nunquam contendisse
 „ habere solitarium Papam dirimere litem Episcopi con-
 „ demnati ad suum tribunal appellantis.

Si Davidius mentem suam explicare vellet, & conce-
 ptis verbis dicere se nunquam contendisse posse Papam
 solitarium inconsulto Concilio judicare causam Episcopi
 ad

ad suam Sedem per appellationem delatam, finita esset nostra controversia, nec inter nos disputationi locus superesset. Explicet igitur, quæso, mentem suam, ac renunciet nobis an dum Pontifici Concilium adjungit sive agglomerat, velit Pontificem necessariò indigere accessione Concilij, aut illius consultatione uti liberè, ut suum judicium stet ac valeat.

Si Respondeat & dicat, apertè, sine tergiversatione, Concilium provinciale episcoporum esse necessarium ut stet & non sit irritum judicium summi Pontificis: Ego contendo & propugno hoc judicium non fore supremum, sed adhuc restare superius tribunal Concilij scilicet generalis universæ Ecclesiæ quod posset irritare seu abrogare sententiam à summo Pontifice in Concilio Provinciali promulgatam, juxta mentem S. Augustini ut ostendimus supra hujus operis cap. 5. *Ecce putemus illos Episcopos qui Romæ judicaverunt, non bonos judices fuisse, restabat adhuc plenarium Ecclesiæ universæ Concilium ubi etiam cum iudicibus causa posset agitari.* Porro hanc veritatem ipsemet recognoscit Davidius certam & extra omnem dubij aleam positam. Enimverò licèt Theodoretus ad S. Leonem appellaverit, & Sedis Apostolicæ Concilium, & ejus autoritate in Sedem Episcopalem Cyri fuerit restitutus: inficiari nemo potest hanc causam fuisse iteratâ disceptatione recensitam ac supremo judicio definitam in Concilio Chalcedonensi. Id enim apertè intelligimus ex actione octavâ hujus Concilij, in qua quadam contentione habitâ postquam Theodoretus conceptis verbis dixisset anathema Nestorio, & contra Eutychem S. Leonis Epistolæ subscripisset quam bene explicare fidem Ecclesiæ Concilium Chalcedonense æstimaverat: Cum etiam dubitaret nemo Pontificem Leonem eum ad communionem Ecclesiæ admisisse, nullusque dubitandi locus de fidei ejus integritate relictus fuisset, æstimaverunt in ejusmodi negotio.

Acta 6.
Concil.
Chalced.
pag. 274.

gotio nihil agendum superesse præter pronuntiationem sententiæ ac supremi iudicii, cuius vigore in Sedem restitueretur. *Gloriosissimi iudices dixerunt. Omnis jam dubitatio de Theodoro reverendissimo Episcopo est soluta, quippè & Nestorium coram nobis anathematizavit, & à sanctissimo ac Dei amantissimo Archiepiscopo senioris urbis Roma Leone susceptus est & definitionem fidei à religioſitate vestrà prolatam libenter suscepit, & insuper Epistola memorati sanctissimi Archiepiscopi Leonis subscripsit. Deest igitur ut sententia proferatur. à Reverentia vestra ut Ecclesiam suam recipiat sicut & sanctissimus Leo Archiepiscopus iudicavit.*

Equidem scio Davidium contendere hæc omnia esse signa cultus & observantiæ Concilij Chalcedonenſis erga Sedem Apostolicam.

Sed si in hoc in casu suæ tantum obedientiæ satagisset, Concilium Chalcedonenſe erga Pontificem Leonem, non videbatur è re ejus esse hoc negotium post iteratam disceptationem dirimere, nihil enim iudicio obnoxium supererat, satisque erat morem gerere decreto summi Pontificis. Verumtamen his rationibus postpositis, organo Legatorum S. Leonis qui præerant, Concilium sententiam ultimæ cognitionis seu iudicium supremum de hoc negotio ex normâ juris pronunciavit: quod assensu suo omnes Episcopi comprobarunt. *Paschasius & Lucenſius Reverendissimi Episcopi, & Bonifacius Reverendissimus presbyter insuper & Iulianus Reverendissimus Episcopus Coensis habentes locum Apostolica Sedis dixerunt sanctissimum & venerabilem Episcopum Theodoretum, sanctissimus & beatissimus universa Ecclesia Episcopus urbis Romæ Leo dudum in communionem suscepit ita sicut litteræ ab eo ad nostram humilitatem directæ testantur. Si igitur fidem Catholicam in proprio libello direxit, & nostra insuper humilitati alio dato libello monstravit quoniam & Nestorium & Eutychem non solum scripto, sed & sub præsentia totius*

totius confessus ore proprio anathematizavit, hoc iudicio sanctissima & reverendissima Synodus, insuper verò & nostra humilitas reddi eis Ecclesiam propriam definivit. Episcopi omnes qui in hoc Concilio suffragium tulerunt, non locuti sunt ita ut viri sui cultus & obedientiæ summo Pontifici testimonia exhibentes, sed iudices, qui pro suo jure consultant, rem controversam æquâ lance librant, & supremo iudicio definiunt. Id meridianâ luce clariùs patet ex eorum votis relatis actione 8. Concilij quam hic excribere non necesse est, ne longitudo operis lectoribus satietatem pariat.

CAPUT LI.

Examinantur argumenta quibus Davidius probat iudicium Concilij Chalcedonensis de Causa Theodoretæ esse testificationem cultus & submissionis Patrum erga Sanctum Leonem Papam.

I. PRIMUM Argumentum assumit Davidius ex initio actionis 8. Concilij Chalcedonensis: ex qua intelligimus ipsummet Theodoretum postulasse suæ causæ disceptationem, ac sollicitasse ad obtinendam à Patribus Concilij audientiam. *Theodoretus reverendissimus Episcopus transiens in medium dixit; Ecce preces obtuli divinissimo & piissimo Imperatori, & libellos obtuli Reverendissimis Episcopis agentibus locum reverendissimi Archiepiscopi Leonis, & si vobis videtur, legantur coram vobis ut sicut sapio cognoscatis.* Sed ex eo loco colligere possumus duo manifestè contraria menti Davidij. Primo cùm

Pag. 326.

Theodoretus audientiam à Concilio postularet, ipsum non æstimasse Romanum Pontificem fuisse negotij sui supremum & ultimæ cognitionis iudicem. Secundò, cum Concilium de hoc negotio cognoscere non recusaret, & iudicium pronuntiare ut ei finem imponeret, hoc jus quoque Romano Pontifici non adscripsisse.

Action. 8.
Concil.
Chalced.
pag. 2-4.
*Pag. 126.

Insuper à veritatis tramite longè alienissimum est dicere Theodoretum solitarium, postulasse discepcionem seu examen sui negotij. Reverà enim hoc in deliberationem adduxerunt Patres Concilij, postulantes ut anathema diceret Nestorio. Quod quidem dixit altà voce, antequam rogaret Patres lectionem sive auditionem rationum quibus accusatores refutabat. *Reverendissimi Episcopi clamaverunt, Theodoretus modo anathematizet Nestorium.* Igitur nihil magis à vero alienum est quàm quod ait Davidius in hac * causa Theodoretum solum aggressorem fuisse. Sed dato non concesso, solum Theodoretum suam causam Concilio detulisse & petitoris personam suscepisse; quid inde consequitur nisi æstimasse Concillum esse ultimum tribunal Ecclesiæ à quo juris sui tuitionem ac defensionem ipse poterat sperare, non secus ac multi alij præfules qui à Concilio Chalcedonensi audientiam postulaverunt, ut lites quas habebant ultimâ conclusione finirentur.

Nunquid non conqueritur Bassianus Episcopus Ephesi actione 11. de sibi vi illata, postulatque ne magistratu Episcopali decedere cogatur? Actione 13. Eunomius ad tuenda privilegia Ecclesiæ Nicomedienfis, ejus Episcopus & Metropolitanus erat, conqueritur de Anastasio Episcopo Nicæno, actione decima quarta, Sabinianus Episcopus Perrhæ similiter audientiam postulat Concilij, ut suam causam adversus Athanasium de Episcopatu contendentem peroreret? Quis sibi persuadeat in ejusmodi negotiis Concilium voluisse, cultum & obedientiam tantum

tum erga Romanum Pontificem, testificari? Hoc dicere non audet Davidius quod quippè nequidem umbram probabilitatis habet.

Itaque incogitabile mihi videtur ex hac circumstantiâ litis Theodoretæ assumpsisse argumentum ad probandum, fuisse hanc causam à summo Pontifice supremo iudicio finitam, & ad Concilium Chalcedonenſe delatam ad exhibendam obedientiam & submissionem Concilij erga Romanum Pontificem.

II. Secundum argumentum assumit Davidius ex eo quod Theodoretus non petiit à Concilio suam in Sedem restitutionem, sed declaravit separatam esse ad diluendam injuriam sibi publicè illatam, ac probandam palam suæ fidei integritatem ac sinceritatem. Pag. 326.

Prius satisfacio vobis, inquit Theodoretus Concilio, quia neque de civitate cogito, neque honore opus habeo, neque ob hoc adveni, sed quia calumniam jam passus sum veni satisfacere me esse orthodoxum.

Concil.
Chalced.
actiōe 8.
pag. 174.

Si hoc argumentum probat Theodoretum non postulasse, restitutionem in suam Sedem à Concilio, similiter à Papa Leone neutiquam postulasse Davidius fateatur necesse est. Quippè cum idem prorsus scribat Epistola 113. superiore capite laudatâ. *Me quidem testis est Dominus honoris & gloria cura non tangit, sed scandali quod injectum est: quia multi ex simplicioribus atque ij maxime qui ex adversis hæresibus opera nostra emerſerunt, Sedem illorum qui condemnauerunt attendentes hæreticos nos fortasse existimabunt.*

Sed hæc omnia vehementer demonstrant dignitatum Ecclesiasticarum Theodoretum non intemperanter cupidum ac tenacem, levem habuisse curationem ad suam Sedem tuendam, dummodo fidem suam ac famam omnibus calumniis & vituperiis liberaret.

Enimverò ante qualecumque iudiciū à S. Leone in gratiam

gratiam Theodoretī latum eadem enucleatē rescripserat Anatolio Patricio Epistola 38. qua illum rogavit enixē ut Imperatorem sollicitaret ad coactionem Concilij in quo posset de negotio ejusmodi quæstio haberi. *Hac autem à Magnificētia vestra flagito non quod Cyrum iterum videre desiderem, novit enim Magnitudo vestra civitatu- la solitudinem cuius nos deformitatem quoquomodo diver- sorum adificiorum magnis sumptibus obteximus, sed ut pa- teat, & cum Apostolicis dogmatibus illa convenire qua predicamus, & adversariorum inventa spuria esse & adul- terina.*

Denique si Theodoretus à Concilio Chalcedonen- si suam restitutionem non impetrasset, quo jure istud Con- cilium restituisset? cur viri Illustres qui aderant ab Im- peratore missi audientes dicentem Anathema Nestorio, nemine am de fide ejus dubitante dixissem; *deest igitur ut sententia proferatur à reverentia vestra & Ecclesiam suam recipiat sicut & sanctissimus Leo Archiepiscopus judica- vit?* Cur denique Concilium sententiam in gratiam ejus pronuntiasset his verbis expressam quam suprà cita- vimus.

Acta Con-
cil. Calc.
action. 8.
pag. 275.

III. Tertium argumentum obedientiæ Concilij Chal- cedonen- si erga summum Pontificem deducit Davidius ex eo quod Patres Concilij noluerunt relegi instrumen- ta ulla litis agitatæ Romæ coram S. Leone Papa, idque confirmat conceptis verbis Episcoporum relatis actio- ne 8. *Nihil relegi volumus, modo anathematiza Nesto- rium.*

David.
pag. 327.

Hæc objectio justis de causis mihi videtur facile friabi- lis. Primò, falsum est Patres Concilij noluisse relegi in- strumenta ulla litis agitatæ Romæ coram S. Leone, hoc enim nunquam postulavit Theodoretus: sed eos solum sollicitavit ad lætionem libellorum supplicum quos obtu- lerat Imperatori, & aliorum quos dederat Legatis Ponti- ficis

ficis Romani qui Synodo aderant, ut ex his suæ fidei integritatem perspectam haberent. Hæc enim magnam dissimilitudinem habent cum instrumentis litis Romæ agitæ. *Theodoretus reverendissimus Episcopus transiens in medium dixit, & preces obtuli divinissimo & piissimo Imperatori & libellos obtuli reverendissimis Episcopis agentibus locum reverendissimi Archiepiscopi Leonis; Et si vobis videtur, legantur coram vobis, ut sicut sapio cognoscatis: Reverendissimi Episcopi clamaverunt nihil relegi volumus, modo Anathematiza Nestorium.* Secundò, non est credibile Theodoretum rogasse lectionem instrumentorum litis Romæ agitæ, cum nulla revera Romæ fuerit agitata, nulla instrumenta prolata, nullum judicium ad normam juris à Sancto Leone pronunciatum. Revera intelligimus ex Epistolis Sancti Leonis potissimè 113. Theodoretum confugisse ad Sedem Apostolicam & conquestum esse, sed nullum invenimus pronunciatum à Pontifice judicium cum accessione Concilij seu in Concilio, ad cujus coactionem sollicitabat, ut patet ex Epistolâ 138. suprà laudata.

Objicies fortasse viros illustres ab Imperatore missos ad Concilium, dixisse judicio Leonis Theodoretum in Sedem fuisse restitutum.

Deest igitur ut sententia proferatur à reverentia vestra, & Ecclesiam suam recipiat sicut sanctissimus Archiepiscopus Leo judicavit. Sed hoc verbum *judicavit* non significat judicium in tribunali justitiæ pronuntiatum, sed solum hanc fuisse mentem & consilium S. Leonis. Vera enim hujus verbi græci *ἰσχυρώσιν* quo usi sunt hi Magistratus Imperatorij interpretatio esset. *aquum & justum censuit.* Adeoque eo verbo *ἰσχυρώσιν* non usi sunt Patres Concilij Chalcedonenfis, dum ex jure restituendum esse Theodoretum definierunt, sed hoc altero *ῥέσειν* & versio non habet hoc judicio Synodus reddi ei Ecclesiam *judicavit.*

Act. 3.
Concil.
Chalc.
pag. 275.

Sed reddi ei Ecclesiam definivit : ταύτη τι κρείσσι ἀγατάτη ἔσθ' βασιμῶν συνοδῶν ἢ τι ἢ ἡμιτίεα ταπεινότης ὑποδοθῆναι αὐτῷ τῶν ἰδίων ἐκκλησιῶν ὤλεον. Hoc iudicio sanctissima & venerandissima Synodus in super verò & nostra humilitas reddi ei propriam Ecclesiam definivit. Porro ex his satis patet discrepantia inter iudicium S. Leonis, & iudicium Concilij Chalcedonenfis. Eodem & pari sensu accipi debent verba eorundem magistratuum, dum inchoante Concilio quidam Episcopi obsistebant ne admitteretur Theodoretus. *Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt, ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, & sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum sanctissimus Archiepiscopus Leo.* Quis enim mentis compos homo, sibi persuadere potest, Theodoretum fuisse in Sedem iudiciali sententiâ S. Leonis Papæ restitutum; quem constat non fuisse ad Concilium admissum nisi ea lege & conditione, ut omnia disceptarentur quibus postulabatur, & similiter ea quibus & ipse alios criminabatur? *Præiudicium enim ex personâ Reverendissimi Theodoreti episcopi nulli generabitur reservata, videlicet post hoc omni accusatione & vobis & illi qua invicem exercere volueritis.* Quod tandem actione 8. confectum est, qua postquam nemini dubium de integritate fidei ejus relictum fuisset, omnibusque contentionibus cum eo finitis in Sedem Ecclesiæ Cyri fuit restitutus supremæ & ultimæ cognitionis iudicio, ut suprâ animadvertimus.

David.
Pag. 329.

I V. Argumentum profert Davidius ad confirmandam hanc Concilij Chalcedonenfis iudicio Summi Pontificis obedientiam, ex diversa ratione qua causæ seu negotia Ibæ episcopi Edesseni & Theodoreti tractata sunt in hoc Concilio. Illi enim duo Episcopi similiter postulabantur crimine hæresis. Sed quia negotium Ibæ in Concilio Beryti examinatum fuerat, omnia litis instrumenta relecta sunt antequam judicaretur.

Quoniam

Quoniam vero negotium Theodoretī ad Pontificem Romanum delatum fuerat, nihil omnium relectum est. Contendit igitur Davidius non aliam esse huiusce discrepantiæ seu dissimilitudinis in agendi ratione causam, præter obedientiam seu cultum Summo Pontifici delatum in negotio Theodoretī, quo non erat opus in negotio Ibas, de quo quæstionem non habuerat pontifex, sed Concilium Beryti.

Sed vehementer hallucinatur Davidius, revera enim in Concilio Chalcedonensi non sunt relecta ac recensita instrumenta litis Theodoretī Romæ agitata. Quia revera nulla erant, nec lis unquam ei Romæ fuit intentata, nec unquam Romæ coram Pontifice causam peroravit, licet conquestus sit, confugerit & imploraverit ejus auxilium & præsidium in Concilio, ad cujus coactionem multis roagationibus Imperatores instigaverat, ut tandem aliquando suum negotium ultimâ terminatione concluderetur. Porro jam libenter quærerem à Davidio cur in Concilio Chalcedonensi non relecta sunt instrumenta seu actiones causarum plurium Episcoporum qui non secus ac Theodoretus in suas Sedes restituti sunt, impositâ necessitate tantum dicendi anathematis Nestorio & Eutychi? cur de negotiis Sophronij Constantinæ Episcopi, Joannis Episcopi Germaniciæ, Amphilochoij Episcopi Sidæ, nihil relectum est? cur aliam quam cum Ibas agendi rationem patres secuti sunt cum iis tribus Episcopis?

Respondebit fortasse Davidius hos fuisse instar Theodoretī in suas Sedes à S. Leone restitutos, sed cum ejusmodi responsio nullo sit probabili fulta ratiocinio aut testimonio, ipsum fateri necesse discrepantiæ seu dissimilitudinem in agendi ratione erga Theodoretum & Ibas, non exurgere ex obtemperacione ac cultu Concilij Chalcedonensis erga Summum Pontificem.

Denique dicere non pertimesco S. Leonem Papam nunquam

S. Leonis
Epist. 61.

quam sibi persuasisse rationem agendi Concilij Chalcedonensis erga Theodoretum esse obedientiam & obtemperationem suo decreto, nec unquam sibi arrogasse jus hanc causam supremo iudicio dirimendi. Sed immò semper ab eiusmodi cogitationibus alieniorem fuisse potissimè intelligimus, ex Epistolâ, quam exacto Concilio Chalcedonensi scripsit Theodoro, qua gratulatur de victoriâ quam una scilicet Leo & Theodoretus, de hæresi Nestorij & Eutychis reportarunt. Multaque gloriâ ac prædicatione jure merito seipsum effert Leo; eo quod ea quæ Deus suo ministerio prius definierat, Concilij Chalcedonensis irretractabili assensu seu supremo iudicio firmata sunt. *Remicantiùs ad vos fratribus & sacerdotibus nostris quos ad sanctum Concilium Sedes beati Petri direxit agnovimus dilectionem tuam superno adiutorio nobiscum tam Nestoriana impietatis quam Eutychiana vesania extitisse victricem. Unde gloriamur in Domino cum propheta canentes adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit celum & terram, qui nullum nos in nostris fratribus detrimentum sustinere permisit, sed qua nostro prius ministerio definierat universa fraternitatis irretractabili firmavit assensu, quodque priùs à primâ omnium Sede formatum totius Christiani orbis iudicium recepisset ut in hoc quoque capiti membra concordent, in quo acceptior nobis in hac re sit gaudendi materia dum & tanto magis se pertulit inimicus, quanto contra Christi ministros seivius insurrexit.*

Porro hæc omnia luce meridianâ clariùs demonstrant, etiamsi S. Leo in gratiam Theodreti ante Concilium Chalcedonense iudicium tulisset, non æstimasse hoc iudicium supremum, adeoque rationem agendi erga eundem Theodoretum Concilij Chalcedonensis, non habuisse quasi obtemperationem & obedientiam suæ autoritati ac decreto ab eodem Concilio delatam.

CAPUT

nix ad meretrices & histriones quam nobilis matrona Romana Peristeria, monasteriis, xenodochiis & pauperibus Provinciæ Ægypti legaverat. Arguebatur etiam ingressus obsceni in balnea cum muliere famosa, cui nomen erat Pausophiæ, multorum homicidiorum ac crudelitatum quas occasione datâ exeruerat incendij villarum ad monasteria pertinentium. Denique infinitum esset narrare omnia vitia ac crimina quæ apud Dioscorum flagrabant, quæ ad Concilium Chalcedonenſe scripto detulerunt non solum Eusebius Dorilei, verum etiam Theodoretus & Isidyrion Diaconi, Athanasius presbyter Ecclesiæ Alexandrinæ S. Cyrilli sororis vel fratris filius, & Sophronius quæ ex actione tertia hujus Concilij intelliguntur.

Ex eadem actione habemus tribus vicibus diem dictum fuisse Dioscoro ut ad iudicium se sisteret; sed nunquam comparuisse, adeoque iudicatum & abdicatum fuisse.

Phaschasinus Episcopus dixit, cognovit Deo amabilis & beatissima Synodus quoniam tertio vocatus per Dei amantiſsimos, Francionem, Lucianum, & Ioannem Dioscorus Episcopus ad respondendum suis accusationibus sciens se esse obnoxium, venire contempsit. Et inferius post multos sermones & amplam testificationem cultus & officij quo Legatos S. Leonis qui Concilio præerant Episcopi prolequebantur verbis conceptis hæc sententia pronunciata est. Unde sanctissimus & beatissimus Archiepiscopus magna & Senioris Romæ Leo per nos & per præsentem sanctam Synodum unâ cum ter beatissimo & omni laude digno beato Petro Apostolo qui est petra & crepido Catholica Ecclesia & recta fidei fundamentum, nudavit cum tam Episcopatus dignitate, quam etiam & ab omni Sacerdotali alienavit ministerio.

Hæc sententia unanimi episcoporum consensu confecta scripto fuit Dioscoro significata, & clero Alexandrino. Nihil deinceps in mentem Episcoporum venit præter ejus executionem, ad quam magnâ cum curâ incubuerunt.

Enim

Enimverò omnes ei libenter subscripserunt, præter Episcopos Ægypti, qui suam causati consuetudinem non subscribendi nisi post Archiepiscopum Alexandrinum; obtinuerunt à Concilio comperendinationem usque ad electionem novi Archiepiscopi. Quippè tunc temporis universa Ecclesia rationem habere non dubitavit teneri-
 tatis conscientia eorum, qui religioni habebant violare. Concil.
Chalced.
 consuetudinem, & ab ea transversum unguem discedere A. 4.
 temeritate subscriptionis. Porro ex his duo certissima col-
 ligenda videntur.

I. Concilium generale quale erat Chalcedonense primæ cognitionis quaestionem habuisse de causis episcoporum, cum Dioscorus non sit in jus vocatus ad aliud iudicium quam Concilij Chalcedonensis. Hoc iudicium fuisse supremum, nec potuisse altero iudicio irritari aut abrogari: quippe cum omnes episcopi ei subscribere tenerentur, & si qui forè recusabant, excusationem appellationis non dabant.

Dices fortassè ita se rem habuisse, quia Legati Pontificis Romani huic Concilio non solum aderant, verum etiam præerant; sed utcumque res sint, dubitat nemo episcopos hujus Concilij summâ cum libertate consultasse, seu suffragium tulisse, & Legatos nihil nisi ex votorum multitudine conclusisse. *Iterum dico quid placeat beatitudini* Actio 3.
Concil.
Chalced.
pag. 192.
vestra. His utebatur verbis Paschasius dum urgebant patres ut sententiam contra Dioscorum pronuntiaret. Hanc summam consultorum patrum libertatem mirificè demonstrant vota omnium Episcoporum relata act. 3. hujus Concilij ex his enim perspicimus, quamvis ij Antiquistes irent in sententiam Romani Episcopi æquabili ratione testificari se amplecti sententiam Anatolij Episcopi Constantinopolitani. Quamobrem si quis ex hac Episcoporum agendi ratione erga S. Leonem ejus auctoritatem amplificare velit, Anatolij & Sedis Constantinopolitanæ auctoritatem amplificet necesse est, quod insulsum & absurdum est.

Denique non est credibile episcopos hujusce Concilij ausos esse examinare sententiam S. Leonis, antequam eam approbarent, & amplecterentur, si à supremo iudice pronuntiatam, & sibi præscriptam æstimassent. Attamen apertè constat ex actione quartâ hujus Concilij S. Leonis Epistolam ad Flavianum scriptam contra Eutychem fuisse examinatam. Hoc examen testificantur omnia consultorum vota: ex quibus perspicimus hanc epistolam fuisse approbatam & confirmatam à patribus, non propter urgentem auctoritatem Summi Pontificis, sed conformationem ad fidem Nicenam, Constantinopolitanam & Ephesinam. Hoc est, Concilium approbasse definitionem Summi Pontificis, quoniam ad antecedentium Conciliorum decreta accommodaverat. Tantum igitur abest ut ex gestis in Concilio Chalcedonensi quicquam colligi possit ad amplificandam Romani Pontificis auctoritatem, cum immò ex his concludere necesse sit Conciliorum auctoritatem esse Pontificiâ superiore.

CAPUT LIII.

Tempore Concilij Chalcedonensis nondum invaluerat usus appellationum ad Apostolicam Sedem. Episcoporum causa in Conciliis suprema cognitionis iudicio dirimebantur.

JAM verò posthabitis omnibus, quæ capitibus superioribus diximus, de negotiis Theodoretî & Dioscori. Acta Concilij Chalcedonensis nobis omni exceptione majora testimonia suppeditant, ex quibus non difficiliter
convin

convincimus ad Pontificem Romanum non fuisse delatas episcoporum causas, ut eas supremo iudicio definiret, sed primum ad Synodos particulares & deinceps appellationum instrumentis, ad generalia & œcumenica Concilia verè summa & ultima rerum Ecclesiasticarum omnium tribunalia.

I. Habemus actione 5. iudicium in causa quam obtinuit Photius Episcopus Tyri adversus Eustatium Episcopum Beryti. Conquerebatur Photius de multis Ecclesiis suæ Metropoli subjectis, quas Photius usurpaverat, & de multis Episcopis, ad simplicis presbyteri ministerium seu functionem redactis, quibus sibi vindicato jure Metropolitico manus imposuerat. Defendit jus suum Eustatius ex eo quod hac causa jam ceciderat Photius in Concilio Constantinopolitano, cui præfuerat Anatolius, scilicet in conventu Episcoporum qui principis Aulam consécabantur. Et secundum hujus ætatis usum aut abusum, res Ecclesiasticas dirimere solebāt. Neutrum videmus ad Pontificem Romanum confugisse, sed utrumque suam causam coram Concilio Chalcedonensi libenter perorasse, quod in gratiam Photij judicavit, sententiam Episcoporum aulicorum irritavit, & grande piaculum æstimavit, & sacrilegium Episcopos ad presbyteri ministerium reducere ejusmodi abusu speciali lege interdixit, & in suas dignitates episcopos restituit, quibus Photius manus imposuerat.

II. Actione septima Juvenalis Hierosolymitanus, & Maximus Antiochenus tandem finitis contentionibus & icto fœdere quo duæ Phœniciæ & Arabia Episcopi Antiocheni jurisdictioni obnoxii fuerant, tres verò Palestinæ Hierosolymitani, postulaverunt à Concilio initæ concordie approbationem, omisso omni ad Romanum Pontificem perfugio, quod in mentem eorum nequidem incurrit.

III. Actione 9. & 10. Ibas Episcopus Edeſſæ Sede ab-

dicatus & crudeliter à Dioscoro exceptus in 2. Concilio Ephesino; causâ accuratiùs discussâ jussu Imperatoris in Concilio Beryti, postulat à Concilio Chalcedonenſi restitutionem in Sedem, quod quidem ejus votis annuens eum restituit in propriam Ecclesiam ne verbo quidem de auctoritate Romani Pontificis emissio.

I V. Actione 11. & 12. auditis Bassiani querelis de Stephano quem vi ac violentiâ sibi abripuisse episcopatum Ephesinum contendebat ambo de spe ac conatu depulsi sunt, tertium jubet eligi Concilium litigantibus verò annum censum, seu pensionem ex bonis hujus Ecclesiæ constituit servata Episcopali dignitate.

V. Actione 13. causâ quæ inter Euvonium Episcopum Nicomedix, & Anastasium Nicææ intercesserat de jure Metropolitico in Ecclesiam Basilinopolitanam dirimitur, quam Anastasius obtinuit.

VI. Denique actione 14. auditis querimoniis Sabiniani Perrhæ Episcopi de Athanasio in locum suum vi ac violentia Dioscori suffecto, quamvis in Concilio Antiocheno sub Domino celebrato abdicatus fuerit; Concilium Chalcedonenſe præfatum Sabinianum in Sedem restituit, & quoniam Athanasius ad judicium se sistere coram Concilio Antiocheno renuerat, & deserti vadimonij condemnatus fuerat jussit causam ejus iteratâ disceptatione intra octo menses coram Maximo episcopo Antiocheno in Concilio recenſeri.

Causas verò illatas ei examinandas esse decernimus apud sanctissimum Episcopum Antiochia Maximum, & Concilium quod cum eo est. Decrevit eum de Sede Episcopali decedere, si reus sit, si verò à culpâ liber in eandem restitui. Sabiniano verò annum censum seu pensionem ex redditibus ejus Ecclesiæ ad Victum, servata Episcopi dignitate, constituit sive adscripsit. *Si verò intra hoc tempus non agatur adversus eum, neque convincatur sicut prædictum est,*

Athana

*Athanasius quidem Episcopatum ejus recipiat civitatis & Ecclesiam per sanctissimum episcopum Maximum. Sab-
 nianus verò Reverendissimus Episcopus & dignitatem Epi-
 scopatus habeat & substitutus sit & pascatur sicut Reveren-
 dissimus Episcopus Antiochenorum Maximus secundum sa-
 cultatem Perrenorum sanctissima Ecclesia disposuerit.*

Concil.
 Chalced.
 Act. 14.
 pag. 325.

Jam percontarer libenter Davidium, cur hi omnes Episcopi ad summum Pontificem non appellaverint à judiciis Conciliorum particulariorum, in quibus eorum causæ agitatæ fuerant? Et si jam ætate S. Cypriani Episcopus Magnæ Romæ, ut contendit Davidius, supremæ cognitionis judex erat episcoporum, quî fieri potest Antistites tot miseriis exagitatos, & ad extremas angustias redactos ad Apostolicam Sedem non confugisse; sed potiùs ad Imperatorem, ut Concilio in Chalcedonensi rerum suarum recensionem obtinerent? Denique cur ille invaluit usus ut Conciliari autoritate potiùs quam Pontificiâ pulsi Sedibus Episcopi restituerentur? Nisi ex iis qui ad summum Pontificem aliquando confugerunt, intelligamus, implorasse auxilium, petiisse Concilium, neutiquam verò præstolatos esse causarum suarum omni appellatione remotâ judicium.

Jam verò tot argumentis comprobata veritatem obfirmato pectore persequi non pertimesco. Adeoque contendendo tempore Concilij Chalcedonensis usum nondum invaluisse ut Episcoporum causæ primæ aut ultimæ cognitionis judiciis à Romano Pontifice dirimerentur; sed universam Ecclesiam æstimasse, supremæ & omnis appellationis expertia Synodorum judicia in causis Episcoporum, præscamque disciplinam fuisse, ut omnis spes restitutionis adimerentur episcopo semet Concilij sententia juridicali abdicato. Certissima nobis non desunt hujusce veritatis argumenta. Quæ ut bene intelligantur, scire necesse est, tempore Concilij Chalcedonensis Eccle-
 siam

David.
Pag. 103.

siam universam, utendum habuisse codicem, in quo plurimum Conciliorum Canones erant descripti, ex quibus quasi ex prisco jure lites sub judice occurrentes solebant definiri. Hunc usum faceret invaluisse Davidius in cunctis orientis Ecclesiis; Ego verò in universa Ecclesia contendo. Quoniam cum in Concilio Chalcedonensi citatus est hic codex ex orientis aut occidentis Episcopis aut ex legatis summi Pontificis, nemo contradixit, quamvis ejus esse maxime videretur huic codici vehementer obsistere, si juxta mentem Davidij tunc temporis esset posita Romana Sedes jure admittendi appellationes episcoporum.

Quippe cum hoc codice disciplina præscripta sit omnino contraria definitioni Concilij Sardicensis. Quæ cum ita sint, non difficile est nobis probare tempore Concilij Chalcedonensis Ecclesiæ universæ disciplinâ & consuetudine constitutum fuisse, ut Episcopo semel in Concilio abdicato omnis spes restitutionis in altera Synodo adimeretur. Id enim clarissimè perspectum habemus ex Canone hujus codicis citato actione 5. Concilij Chalcedonensis in causa Caroli & Dorothei Monachorum Eutychis sectatorum, qui conceptis verbis sic se habet. *Si quis Episcopus à Synodo depositus, aut Presbyter aut Diaconus, aut omnino qui est sub regulâ à proprio Episcopo ausus fuerit amplius aliquid sacri ministerij gerere, sive Episcopus, juxta superiorem consuetudinem, sive Presbyter sive Diaconus postea non liceat ei ne in alterâ quidem Synodo spem restitutionis nec satisfactionis locum habere. Sed omnes qui ei communicant ejiciantur ex Ecclesiâ, & maxime si postquam cognoverint sententiam in prædictos latam iis communicare ausi fuerint.*

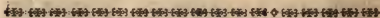
Equidem scio Davidium plus contendere quàm potest, ut probet ejusmodi codicem quo utebatur Concilium Chalcedonense non debere universæ Ecclesiæ codicem appellari,

appellari. Sed hanc quæstionem tractare non opus est, satis est enim universam Ecclesiam non obsticisse, nec contradixisse codici citato, sed passam esse eisdem Canonibus vocari divinas ac sacras regulas, *post lectionem autem divinarum ac sacrarum regularum.* Non contendo pariter hunc codicem Concilij Chalcedonenfis publici juris factum fuisse à Justello, quamvis de hoc non dubitem, hoc non attinet veritatem ad quam tuendam animum apuli. Satis enim mihi est Canonem quem mox citavi ex quovis codice aut Concilio excerptum, à Concilio Chalcedonensi fuisse receptum, & neminem introcessisse, ut ex eo colligam universam Ecclesiam in hoc Concilio generali non dubitasse quin Episcoporum lites à Synodis supremæ cognitionis sententiâ judicarentur. Quamobrem non sum valde sollicitus de Concilio ex quo hic Canon exscriptus est, sive sit Antiochenum sive non. Enimverò si ad Antiochenum pertinet, fateri necesse est Canones Antiochenos post mortem S. Chrysostomi fuisse in codicem insertos, quem Concilium Chalcedonense approbavit: Si verò non pertinet quia revera sub hoc nomine citatus non est, parum refert dummodò recusare nemo velit quin hic Canon in codice conclusus sit, quo libenter usa est Ecclesia universa in Concilio Chalcedonensi. Ego verò libentissimè assentior iis quæ dicit Davidius pag. 106. cap. 2. art. 6. lineâ 114. scilicet de Canonibus citatis in Concilio Chalcedonensi omisso nomine Concilij Antiocheni à quo excerpti videbantur fas esse dicere Patres Chalcedonenses etiam dum approbant his Canonibus sanctam disciplinam potuisse ignorare in Concilio Antiocheno confectos fuisse, & eas admittendo regulas Concilium quo fuerant præscriptæ rejicere. Placetque mihi vehementer ex relatione rerum gestarum in Concilio Chalcedonensi colligere cum Davidio, prædictum Concilium recognovisse quasdam leges Ecclesiasticas Concilio

Concil.
Chalced.
Act. 5.
pag. 242.

Pag. 106.

Antiocheno vindicatas æquitati ac iustitiæ congruas: eamque potissimè quæ ad Episcoporum judicia spectat cum eam istud Concilium generale approbaverit. Spontè etiam fateri non pigebit nunquam Concilium Chalcedonense generatim Concilium Antiochenum approbasse. Non enim eo devolvitur nostræ quæstionis caput. Sed tantummodò quærimus, an Concilium Chalcedonense, approbato codice, quo continetur Canon qui Synodis supremam auctoritatem in judicandis Episcoporum causis adscribit, mentem ab hoc Canone alieniorem habere potuerit. Hoc enim incogitabile homini qui de potestate mentis non exiverit videatur necesse est.

CAPUT LIV.

*Origo appellationum ad Apostolicam Sedem
causa Chelidonij Hilarij Arelatensis
& Lupicini.*

IAM verò neminem esse puto quin sibi persuadeat appellationum originem ab ætate S. Leonis alienissimam fuisse. Incredibile enim videtur offensos Episcopos ad eum confugisse, ut in Sedes quibus Conciliorum auctoritate decesserant restituerentur. Verumtamen eum ad tantulum opus animum appulerim, veritatis amore vehementer accensus inficiari non possum S. Leonem Romanorum Pontificem primum hoc jure & hac potestate adversus episcopos esse positum, ac primum properasse exequi consilia antecessorum Sozimi, Bonifacij, & Cælestini. De hoc enim dubitandi locum non relinquit rerum gestarum narratio in causa Chelidonij, quem Episcopum Vesonentionensem plerique credunt.

Porro hanc causam intelligimus ex duobus antiquitatis non

non ignobilibus instrumentis : scilicet vitâ S. Hilarij Episcopi Arelatensis, cujus autorem putant viri Docti Honoratum Massiliensem Episcopum, vel Ravennium sancti Hilarij in Ecclesiâ Arelatensi successorem, & Epistolâ S. Leonis 89. relata primo tomo Concil. Galliæ R. Patris Sirmondi pag. 79. Hæc autem nos docent hunc Episcopum duplici peccato fuisse accusatum, quod Episcopali amplitudine indignum arguebat, nec tantam personam recipiebat.

Dicebatur eum duxisse uxorem viduam antequam Sacerdotio initiaretur, & adfuisse judicio causarum capitalium. Justisque his de causis adducti S. Hilarius & S. Germanus, habito plurium Episcoporum Concilio Chelidonium abdicarunt. Si hujus vitæ scriptor verum dixit, hoc justum judicium fuit. *Conveniunt, inquit, ex aliis locis probatissimi Sacerdotes : res omni ratione prudentiâque discutitur, accusatio testimonio confirmatur; adhibetur vera simplexque definitio, ut quem Scripturarum regula removebant voluntate propria se removeere deberet.*

Insuper S. Hilarius Arelatensis & S. Germanus Antifiodorensis viri sunt pietatis ac sanctitatis fama adeo illustres, ut eos injustè judicasse prorsus incredibile videatur.

Verumtamen ab eorum mente alienissimus fuit S. Leonis animus. Cum enim ad eum confugisset Chelidonius, *ille urbem credidit expetendam, ibique se injusto rigore adstruit condemnatum, coactò Concilio à Pontifice Romano Hilarius & Chelidonius causam perorarunt suam, litem obtinuit Chelidonius, in Sedem audacter restitutus est, ab omni culpâ liber renunciatus. Judicium verò à Concilio latum, cui S. Hilarius præfuerat, penitus fuit abrogatum & irritum.* Hæc omnia plenissimè intelligimus ex tam laudatâ S. Leonis Epistolâ. *Quæ igitur apud nos in causâ Chelidonij Episcopi gesta confecta sunt, & qua Hilarius dixerit, dum cum eodem præfente supra dicto Episcopo audiretur,*

Gennad.
de viris
illustr.

Vita S. Hilarij tom.
1. Concil.
Gall. pag.
79.

Tom. 1.
Concil.
Gallie.
pag. 81.

indictus Chartis rerum ordo demonstrat ubi postquam Hilarius rationabile quod in sanctorum Concilio Sacerdotum posset respondere non habuit, ad ea se occulta cordis ipsius transulerunt, quæ nullus laicorum dicere, nullus Sacerdotum posset audire. Doluimus fateri fratres & hunc ejus mentis tumorem medelis patientia nostra curare tentavimus. Nolebamus enim ea illi exacerbare vulnera, quæ suæ animæ insolentibus subinde sermonibus infligebat: Et quem susceperamus ut fratrem delinire, magis quamvis ipse suis responsionibus innodaret, quam contristare nostris interlocutionibus nitebatur. Absolutus est Chelidonius Episcopus, quoniam se iniuste Sacerdotio fuisse dejectum manifesta testium responsione, ipso etiam prasente monstraverat: Ita ut quod Hilarius nobiscum residens posset oppondere non haberet. Remotum est ergo iudicium, quod prolatum in hac sententiâ legebatur, quod tanquam vidua maritus Sacerdotium tenere posset, quod nos quidem servantes legalia constituta sollicitius volumus custodiri non solum circa Sacerdotes, sed circa clericos quoque minoris officij, ne ad sacram militiam hi permittantur accedere, quibus sit tale conjugium ut contra Apostolicam disciplinam non unius tantum uxoris viri fuisse monstrantur. Sed sicut eos quos factum suum non potest excusare aut non admittendos, aut si admissi fuerint, decernimus removendos: Ita quibus aut falso objicitur habita necesse est excommunicatione purgemus, & suum officium perdere non sinamus. Mansisset namque in illum prolata sententia si obectorum veritas extitisset. Redditus itaque est Ecclesiæ suæ, & huic quam amittere non debuit dignitati, Cœpiscopus noster Chelidonius sicut gestorum series & post decursam cognitionem sententia quæ à nobis est prolata testatur.

Dubitandi ergo locus nullus relinquitur, quin hoc negotium jam iudicatum in Concilio incerti loci fuerit Romæ in altero Concilio recensitum. Supervacaneum foret etiam contendere Chelidonium non appellasse ad Romanam

manam Sedem : sed solum querelam detulisse, ut à summo Pontifice auxilium & præsidium imploraret. Hoc enim absurdi & insulsi convincunt concepta verba S. Leonis, quæ speciatim formulas juris in hoc iudicio servatas significant.

Insuper hoc etiam mirificè confirmat initium. Epistolæ 89. quam scripsit episcopis provinciæ Viennensis, postquam Româ discessisset Hilarius Arelatensis ; ait enim antiquam esse consuetudinem appellare ad Apostolicam Sedem, & eam consulere. *Nobiscum itaque vestra fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem pro sui reverentiâ, à vestra etiam provincia. Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultam, & per diversarum quemadmodum vetus consuetudo poscebat appellationem causarum aut retractata aut confirmata fuisse iudicia.* Igitur dubitare non possumus mentem Sancti Leonis fuisse, litès Episcoporum, postquam fuerant in Concilio judicatæ, posse libello appellationis ad Apostolicam Sedem delato iterum in altero Concilio recenseri & dirimi, sive confirmando, sive infirmando sententiam Concilij provincialis. Præterea S. Hilarius cum tantæ humilitatis significatione Romam profectus, seque gessit coram Pontifice, cum tantæ modestiæ & obedientiæ testificatione, audita querimonia Chelidonij adversum se delata, ut mihi facile persuadeam à mente S. Leonis Hilarium alieniorem non fuisse. Porro hoc refert autor vitæ. *Quod ubi comperit vir beatus pedibus iter aggrediens Romam sine equo, sine sagmario festinus intravit Apostolorum Martyrumque occursum peracto. Beato Leoni Papa illico se presentat, cum reverentiâ impendens obsequium, & cum humilitate deposcens ut Ecclesiarum statum more solito ordinaret : Adstruens aliquos apud Gallias publicam merito excepisse sententiam, & in urbe sacris altaribus interesse. Rogat atque constringit ut sibi suggestionem suam libenter excepit secreto jubeat emen-*

dari, se ad officia non ad causam venisse protestandi ordine, non accusandi qua sunt acta suggerere; Porro autem si aliud velit non futurum esse molestum.

His rationibus adductus, fateor libenter S. Leonem Romanorum Pontificem primum judicasse causam Episcopalem ad Apostolicam Sedem per appellationem delatam à judicio Concilij. Licet enim dicat *quemadmodum vetus consuetudo poscebat*. Certum est, ut toto hoc libro probavimus usque ad Pontificatum Leonis neminem Canonum Sardicensium executionem procurasse: Ipsumque Leonem hanc consuetudinem priscam appellandi ad Romanam Sedem subjecisse, fortasse quia Antecessores Sozimus, Bonifacius & Cœlestinus eam instaurare volebant; satis contenti desiderio & spe rei, quam primus Leo summâ cum solertiâ & prudentiâ executus est.

Nam Primò, solitarius Pontifex hanc causam non judicat, sed cogit Concilium ut patet ex hujus Epistolæ num. 1. *Ubi postquam Hilarius quod in sanctorum Concilio Sacerdotum posset respondere non habuit*. Secundò, judicium profert in gratiam Chelidonij, eum enim culpâ liberat, & in Sedem restituit: Optimum stabilientiæ autoritatis artificium! Hilarium verò Arelatensem, quamvis ita ut hominem ambitiosum defricet, qui alienam autoritatem usurpaverat, illum tamen abire episcopatu non coëgit. Tertiò Imperatoriam implorat Majestatem, ut intelligimus ex novella Valentiniani tertij qua tria Episcopis Galliæ occasione hujusce causæ Hilarij præscribuntur. Primò, non violare antiquam consuetudinem inconsulto Romano Pontifice. Secundò, pro lege habere quicquid Sedes Apostolica decreverit. Tertiò, cogere Episcopos adesse ad judicium Romani Pontificis, qui evocati adesse neglexerint. *Hoc perenni sanctione decernimus ne quid tam Episcopis Gallianis quam aliarum provinciarum contra consuetudinem veterem*

veterem liceat sine venerabilis Papa urbis aterna autoritate tentare, sed illis omnibusque pro lege sit quicquid sanxit vel sanxerit Apostolica Sedis autoritas. Ita ut quicquid Episcoporum ad iudicium Romani Antistitis evocatus venire neglexerit, per moderatorem ejusdem provincia adesse cogatur. Quid enim necesse erat Imperatorem hanc condere legem si Romam ire ad obtinendum iudicium usu & consuetudine assueverant Episcopi? An credibile est S. Hilarium huic consuetudini obstitisse, si quæ in vita ejus referuntur vera sunt? Igitur non alia ratione ita se gessit S. Leo, nisi quia cum se Episcoporum, jure iudicem æstimaret, auebat auctoritatem stabilire, & omnia impedimenta amoliri.

Hæc Epistola S. Leonis ad Episcopos Provinciæ Vienneſis nobis adhuc suppeditat querelam à Projecto Episcopo delatam ad Apostolicam Sedem aduersus eundem Hilarium de Episcopo in locum Projecti suffecto cui manus imposuerat Hilarius. Ex hoc tamen certissimum assumimus argumentum, ad probandum Summum Pontificem etiam primæ cognitionis iudicium sibi vindicasse; quippè cum hæc causa Projecti nullo anteriori Concilio exagitata fuerit. Igitur animo falli posse non videbimur, si sponte fateamur, & ingenuè, tempore S. Leonis appellationes ad Apostolicam Sedem originem habuisse, vel saltem hunc Pontificem omnium primum non dubitasse, iudicare Episcopos, & hoc jus occasione commoda & idonea sibi vindicare.

Hanc veritatem mirificè confirmat negotium Attici Metropolitani Epiri veteris, quod intelligimus ex Epistolâ 84. S. Leonis ad Anastasium Episcopum Theſſalonicenſem. Hic erat vicarius S. Leonis non secus ac multi antecessores S. Leonis antecessorum vicarij fuerant. *Quoniam sicut præcessores mei præcessoribus tuis, ita etiam ego dilectioni tuæ priorum secutus exemplum vices nostri mei moderaminis dele-
gavi*

Epist. S.
Leon. 84.

legavi, ut curam quam universis Ecclesiis principaliter ex divina institutione debemus imitator nostra mansuetudinis effectus adjuvares; & longinquis ab Apostolicâ Sede provinciis praesentiam quodammodo nostra visitationis impenderes. Hac dignitate fultus, delegatâ autoritate Apostolicâ intemperanter abusus summâ injuria Atticum Epyri veteris Metropolitanum effecerat, qui graviore culpa carere videbatur: quippè cum Thessalonicam ad mandatum ejus venire neglexerit malâ valetudine praepeditus; hinc S. Leo auditis hujus Episcopi querelis, arripuit occasionem scribendi Epistolam objurgatoriam Anastasio. An fortè aliquod facinus tibi fratris innotuerat, & Metropolitanum Episcopum novi apud te pondus urgebat? At hoc quidem alienum ab illo esse, etiam tui nihil abjiciendo confirmas. Sed etiam si quid grave intolerandumque, gessisset, nostra erat expectanda censura. Ut nihil prius ipse decerneres quàm quid nobis placeret agnoscere, vires enim nostras ita tua credimus charitati, ut in partem sis vocatus sollicitudinis non in plenitudinem potestatis. Ex infra hujus Epistolae cap. 7. habetur, decretum quo jubet Pontifex majores episcoporum causas ad Apostolicam Sedem referri, ut ab ea supremæ cognitionis sententiâ judicentur. De Conciliis autem Episcopalibus non aliud indicimus quam sancti Patres salubriter ordinarunt. Ut scilicet bini conventus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querelis qua inter diversos Ecclesia ordines nasci adsolent, judicetur. At si fortè inter eos qui praesunt de majoribus (quod absit) peccatis causa nascatur qua provinciali nequeant examine definiri: fraternitatem tuam de totius negotij qualitate Metropolitana curabit instruere, & si coram positus partibus nec tuores fueris sopita judicio, ad nostram cognitionem quidquid illud est transferatur.

Epist. S.
Leon. 84.
cap. 7.

Interim tamen Epistola 87. ad Episcopos Mauritaniae ejusdem S. Leonis nobis injicit suspicionem de non tam faciliter

faciliter institutis ejusmodi judiciis adversus Episcopos Africae. Licet enim vicarios mitteret, ut de Ecclesiarum statu inquirerent, & ex eorum relationibus Canonum executionem procuraret. Attamen intelligimus habitâ quæstione de duobus Episcopis scilicet Aggaro & Tyberino dissolutè ordinatis, quia ex laicis ad presbyteratum per saltum, ut loquuntur Jurisconsulti, pervenerant, capratâ occasione tumultus: Remississè ejusmodi negotium ad judicium episcoporum Africae, ut relatâ fide apud eos habiti examinis de supradictis episcopis quid statuendum sit scire posset. *De Aggaro & Tyberino quorum à ceteris qui ex laicis ordinati sunt in hac causa diversa est, quod eorum ordinationi atroces tumultus & savae seditiones memorantur esse famulata, vestro judicio cuncta commisimus ut relatâ habiti apud vos examinis fide quid de supradictis statuendum sit scire possimus.* Ex eadem Epistolâ intelligimus Lupicino cuidam Episcopo ad Apostolicam Sedem appellanti, communionem quidem non denegasse, immo & vehementer eos vituperasse, qui ei successorem omni jure violato instituerant, nondum productis testibus, & antequam ad judicium adfuisset, causam verò non judicasse, sed omnino excutiendam & judicandam ad Africanos Episcopos remisisse. *Causam quoque Lupicini Episcopi illic jubemus audiri cui multum & sapius postulanti communionem hac ratione reddidimus, quoniam ad nostrum judicium provocasset, immerito eum, pendente negotio à communione videbamus fuisse suspensum. Adjectum etiam illud est, quid huic temerè superordinatus esse cognoscitur, qui non debuit ordinari antequam Lupicinus in presenti positus aut confutatus aut certè confessus justa posset subjacere sententia: ut vacantem locum quemadmodum, disciplina Ecclesiastica exigit is qui consecratur exciperet.*

Si post appellationem ejusmodi judicare non du-

bitabat Pontifex, quid ejus judicio remoram imposuit? Cum præsertim ad id vehementer Lupicinus instigaret.

Verumtamen de hac Lupicini causa vehementer instare non est animus, non est enim omni suspicione falsi libera: quippè cum ejus nulla mentio fiat in antiquis editionibus hujus Epistolæ S. Leonis, ut patet ex editione Conciliorum typis gothicis expressâ curâ Theologi Parisiensis Doctoris Merlini anno 1535. quam dicavit Stephanus Poncherio Archiepiscopo Senonensi, & Francisco Poncherio Episcopo Parisiensi, quam confirmant antiqui codices manuscripti, quibus ad novam editionem operum S. Leonis usus est R. Pater Quæfnellus Oratorij Jesu presbyter doctissimus.

Fol. 234.
num. 65.

CONCLUSIO.

Hæc omnia scribere mihi necesse esse duxi, de causis majoribus & litibus Episcoporum, usque ad umbilicum quinti sæculi. Ex quibus non difficiliter lector intelligere potest, & ex accuratâ disquisitione instrumentorum omnium in libro Davidij relatorum, uniusmodi fuisse his temporibus Ecclesiæ disciplinam, nec aliud tribunal ad episcoporum dirimendas lites extitisse, præter ipsos Episcopos, sive Concilia generalia aut particularia.

Jam opus exactum continuare non esset difficile accessione alterius, quo probarem, ab ætate S. Leonis usque ad tempora Concilij Tridentini disciplinam Ecclesiæ multis vicissitudinum & mutationum salebris obnoxiam fuisse.

An. 1563. Facile enim esset demonstrare Episcopos, non secus ac ante ætatem S. Leonis, fuisse à Conciliis judicatos, aliquando à Summo Pontifice tum primæ cum ultimæ cognitionis

gnitionis iudicio ; aliquando Episcopos, ad Romanos Pontifices ut iudices causarum suarum confugisse, aliquando eosdem ejurasse. Principes verò & Imperatores totis viribus contendisse sibi vindicare jus deputandi iudices seu cognitores causarum Episcopaliū, & coëgisse Concilia ad abdicandos fastigio Pontificatus, ipsosmet Romanos Episcopos. Denique possem certissimis argumentis ostendere hanc disciplinam tot tantisque mutationibus & contradietionibus obnoxiam fuisse, ut hodie supra vires humanas esse videatur dicere, qua ratione se gerere necesse esset ad inferendam litem capitis in Episcopum, de eo quaestionem habendam, actionem instituendam, & iudicium exercendum : nisi credere velimus antiquæ priorum sæculorum traditioni, quam uniusmodi & immutabilem esse comprobavimus usque ad tempora S. Leonis. Ad tantulum studium aspirante Deo olim incumbere poterimus, & accuratè tractare de origine & progressu Appellationum ad Apostolicam Sedem, & causis mutationum quibus hæc disciplina obnoxia fuit. Sed quoniam hic labor speciātim non attinet confutationem libri Davidij, hic operi manum extremam apponendam duxi. Sicut enim ingenuè fateor post exactum quintum sæculum Ecclesiæ, Romanos Pontifices totis viribus sibi vindicasse Autoritatem summam, ad dirimendas fratrum & Coëpiscoporum causas capitales, Davidius diffiteri non potest, plerosque Episcopos præsertim Ecclesiæ Gallicanæ ejusmodi molitionibus vehementer obstitisse.

Quæ cum ita sint coram Deo contestor, & adjuro mentem ac consilium meum non fuisse regulas ac leges condere, aut exponere adversus disciplinam qua nostra ætate Ecclesia uti solet ; nec judicia anticipata ex præconceptis opinionibus ferre de judiciis Episcoporum.

Immo verò contestatâ denuntiatione testificor me nullam juris quæstionem dirimere ac definire voluisse ; sed solum antiquitatis instrumenta tractare, ad historiam Ecclesiasticam pertinentia facta enucleare , & ob oculos lectorum eruditorum sincerè exponere : Adeo ut ex hujus operis lectione intelligant autorem nec malorum timore exterritum , nec spe bonorum fortunæ delusum scripsisse. Faxit Deus !

FINIS.

INDEX

INDEX

RERVM MEMORABILIVM.

A

AMPLITUDO Sedis Roman-
nz. pag. 3.

Artificia Fortunt &
Felicissimi. 4.

Africa Synodi. ibid.

Arelatenſis civitas & plebs. 7.

Apoſtoli hoc erant quod fuit Pe-
trus pari conſortio præditi &
honoris & poteſtatis. pag. 10.

Apologia S. Cypriani apud S. Au-
guſtinum. 12.

S. Athanaſij autoritas. 18.

S. Auguſtinus æquat Cyprianum
Stephano. 12.

Ammonius. 18

Sententia abſolutionis Dionyſij
Alexandri nulla. 19.

Athanaſius defenſor Dionyſij Ale-
xandri. 20.

Antiochenum Concilium contra
Paulum Samofatenum. 21

Antiocheni Concilij primi pauca
ad noticiam noſtram pervene-
runt. 22.

Antiochenum Concilium ſecun-

dum.

Appellatio nulla ante Cyrillum
Hierofolymitanum. 42.

Amphion Epifcopus. 51

S. Athanaſius Sede Alexandrina
pulfus ab Eufebianis. 52.

Ægypti Epifcopi comites S. Atha-
naſij. 53.

Aſterij Liber confutatus à Marcello
Ancyrano. 53.

Absolutio Athanaſij ſub Julio Papa.
58.

Autoritas Synodorum inconcuſſa.
60.

Apoſtolicæ Sedi referri debent gra-
viſſima negotia. 62.

Athanaſij cauſa debuit ab omnibus
Epifcopis intelligi, & diſceptari.
65.

Antiocheni Canones ab Arianis
conſecti. 66.

Aſclepas Gazeus. 68.

Acatius Epifcopus Orientis epifco-
patu pulſus. 68.

Athanaſij operum duæ editiones.
78.

Auxentius Epifcopus Mediolanen-
ſis

Index Rerum Memorabilium.

his condemnatus.	102.	Alexander Hieronymus Junior nepos cognominis Cardinalis.	215
Aquileiensis Concilij acta suspecta.	121.	Anastasius Bibliothecarius.	226
S. Ambrosius Mediolanensis adesset Concilio Aquileiensi.	121	Appellationes ad Romanum Pontificem ante Sozimi tempora non fuere.	236
Actiones litis Episcopalis ab Imperatoribus statuta.	124.	Africanis fidem derogant verbis Sozimi.	236
Ammiani Marcellini historia.	124.	Apiarij presbyteri causa.	238
Antiochenum schisma inter Flavianum & Evagrium.	130.	ab Arbitris electis iudicibus appellare non licet.	261
Anisius Thessalonicae Episcopus.	136.	Antonij Episcopi Fussaliensis causa.	290
S. Augustini liber de haeresibus.	141.	Anastasius presbyter amicus Nestorij.	304
Alexander VII. Papa.	149.	S. Augustinus vult se abdicare Episcopatu.	295
S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis.	150.	Appellationum ad Apostolicam Sedem exempla.	296
Advocati Episcopatu arcantur.	153.	Armentarij Episcopi Ebrodunensis ordinatio dissoluta.	332
Agapij causa pto Episcopatu Bostonensi.	155.	Appellatio S. Flaviani ad S. Leonem nulla.	350
Antoninus Episcopus Ephesi accusatus.	157.	Anastasi Episcopi Niceae causa.	380
Acurius Episcopus Priscillianista abdicatus in Concilio Tolerano.	164.	Anastasius Thessalonicensis Vicarius S. Leonis Papae.	389
Acarius episcopus Bereensis.	172.		
Asfacius coactus decedere Episcopatu Constantinopolitano.	175		
Argumenta ad probandam Appellationem S. Chrysostomi ad Apostolicam Sedem.	185		
Ambrosius Florentinus Camaldulensis interpres Dialogorum Palladij de vita S. Chrysostomi.	191		
Atticus Episcopus Constantinopolitanus.	206		
Arcadius Imperatoris excommunicatio ab Innocentio Papa merum figmentum.	208		
Æsopi Fabula.	215		
		B	
		Baptismus non iterandus.	pag. 12
		Basilides Episcopus Hispaniae.	13.
		Baronij opiniones & Binij.	18. 155.
		S. Basilius Magnus.	96
		Barberinus Cardinalis Franciscus.	119. 149
		Burdigalense Concilium sub Syricio.	128

B

Baptismus non iterandus. pag.
12

Basilides Episcopus Hispaniæ. 13.

14

Baronij opiniones & Biniij. 18.155.

S. Basilus Magnus. — 96

Barberinus Cardinalis Franciscus.

119. 149
Burdigalense Concilium. fol. 6r

Concilio sub Sy-
rio. — 128

Bones

Index Rerum Memorabilium.

Bonosi hæretici causa. 135
 Bonosus nunquam defecit ad Jovianiani hæresim. 141
 Bonifacii VIII. Bulla *unam Sanctam*. 148
 Bostrensis Episcopus. 155
 Basileense Concilium. 191
 Bubalij & Tauriani negotium. 221
 S. Baronis Gandavenfis codex MSS. 240
 Bonifacius I. Papa. 251
 Bessula Diaconus Carthaginensis adfert excusationes Africanorum Concilio Ephesino. 311
 Barsumas interficit S. Flavianum. 349
 Bassiani querelæ contra Stephanum in Concilio Chalcedonensi. 380

C

Constantinus Imperator collationem habet cum Liberio Papa. pag. 92
 Concilium Constantinopolitanum I. sub Damazo. 106
 Concilium Oecumenicum supremum tribunal Ecclesiæ. 110
 Cupido furiosa obtinendi Pontificatus Romani. 124
 Capuensis Concilij sententia de iudiciis Canonicis Episcoporum. 130
 Concordata inter Leonem X. & Franciscum I. falsa & supposititia. 130
 Collectio Romana Holstenij. 150
 Concilium Constantinopolitanum sub Syricio. 155
 Comasius presbyter priscillianista. 164

S. Chrysostomus Episcopali Sede pulsus. 167
 Ejus crimina falsa & supposititia. 171
 S. Cyrillus adversarius S. Chrysostomi. 206
 Carthaginense Concilium anni 419. explicatur. 233
 Cælestinus Papa accipit Epistolam ab Africanis. 248
 Concilium generale supremum tribunal Ecclesiæ in causis Episcoporum. 249
 Codex Ecclesiæ Africanæ quando factus. 251
 Cresconij breviariū Canonum. 254
 Chiffetius Jesuita. 255
 Causæ communes & non communes quæ faciunt. 264
 Cresconij Villaregiensis Episcopi causa. 274
 Concilij confirmatio quomodo intelligenda. 288
 Concionatorum Constantinopoli procax libertas civitatem miscuit. 305
 S. Cyrillus scribit epistolam ad solitarios. 305
 non præsidet nomine Cælestini Patris Concilio Ephesino. 310
 Candidianus legatus amicus Nestorij. 312
 Capreoli Carthaginensis Episcopi epistola ad Concilium Ephesinum. 313
 Cyrillus gerit vices Africanorum. 318
 deponitur in Concilio Ephesino II. pag. 329.
 Causæ debent audiri ubi crimen est

Index Rerum Memorabilium.

est admissum.	2. 5. 6. 7	temperant decreta provincialium.	
Cornelius Papa interdixit communione Felicissimo.	43	Concilia generalia judicabant causas Episcoporum primæ & supremæ cognitionis judicio.	45
Cornelius afficitur minis ac probris.	4	Chrestus episcopus.	51
Concilia prava obsistunt Conciliis Ecclesiæ Gallicanæ.	6	Criminationes diluit Athanasius.	53
Clerus præsidens cum Episcopo.	6	Caligo calamitatum Ecclesiæ.	67
Carthaginensis Episcopi amplitudo.	6	Circumcelliones Donatistarum.	91
Cyprianus non est autor epistolæ 67. de Martino Arelatensi.	8	Concilij Colonienſis acta supposititia.	93
Casus horribilis Arelatensis Episcopi.	9	Codex Ecclesiæ universæ lectus in Concilio Chalcedonenſi.	383
Communione supervacaneum interdici homini qui sponte ab Ecclesiâ discessit.	8	Chelidonij Episcopi causa.	385
Cathedra una in qua sedent omnes Episcopi.	10	D	
Cathedræ & unitatis Ecclesiæ mysterium.	ibid.	D Avidius æstimat imbecillum argumentum D. Petri de Marca.	4
Cathedra unitatis & veritatis.	11	non legit Cyprianum.	8
Cyprianum injuriis afficit Davidius.	ibid.	Davidij ineptiis opposita profert Augustinus.	11
Cypriani controversia cum Stephanos.	12	Dicacia verba Davidij in Cyprianum.	16
Cæcitas Davidij.	14	Dionysij Alexandrini causa.	17
Communio laica post peractam pœnitentiam.	14	Dionysius Episcopus Romanus.	18
Concilium non judicat auditis tantum criminationibus & omissis responsionibus rei.	20	De Dionysio Alexandrino nullum Romæ pronunciatum judicium.	20.
Cecilianus Episcopi Carthaginensis causa explicatur.	29	Dionysius Alexandrinus scripsit quatuor libros contra hæresim Sabellij.	20
Concilia bis in anno debent celebrari.	37	Davidius fatuam putat sententiam D. de Marca.	37
Cyrellus Hierosolymitanus primus à Synodi judicio ad aliam Synodum provocavit.	42	Dionysius comes dux & præfectus Concilij Tyri.	53
Concilia œcumenica emendant &		Davidij stupenda temeritas.	69
		Diabolus superbix inventor.	92
		Discolus	

Index Rerum Memorabilium.

Discolus Episcopus Remensis.	94
Desiderius Episcopus Lingonenfis.	94
Damasus Papa interdixit communione Ursatio & Valenti.	102
Davidij mentis cæcitas.	114
Davidius expungit verba.	114
Damasi Papæ literæ ad Acholium.	119
Donatus Episcopus Priscillianista depositus in Concilio Toletano	164
Davidius plagiarius Iustelli.	214
Daniel scriba Concilij Carthagenfis.	235
Dionysius Exiguus collector Canonum.	254
Danielis Episcopi causa.	298
Dorotheus Episcopus Martiano-	305
lis concionator Nestorij.	349
Dioscori crudelitas.	349
Ejus abdicatio in Concilio Chalcedonenfi.	375

E

E piscopus qui sit hæreticus obnoxius iudicio in hæreticos lato.	9
Episcoporum est Ecclesiæ consulere & subvenire.	9
Episcoporum æqualis autoritas.	9
Episcopatus unus.	9
Epiphanius refert causam Melecij.	126
Excommunicationis genus duplex.	139
Eusebius episcopus Nicomedienfis.	147
Eustatius Episcopus Antiochenus.	

Episcopus non prius in cathedram alterius substituebatur quam Episcopus Romanus sententiam tulerit.	73
Euphratus Episcopus Colonienfis depositus.	92
Eustatius Episcopus Sebastensis Sede Episcopali pulsus & in eandem restitutus.	96
Eudoxius hæreticus.	110
Episcopus debet esse presbyter Diaconus lector.	152
Eusebius Valentianopolitanus Episcopus accusat simoniam Antoninum Ephesinum.	158
Emilius Episcopus Priscillianista depositus.	164
Erasinus.	190
Emmanuel Chrysoloras Philippi Socer.	191
Eugenius IV. Papa.	191
Episcopus non debet spoliari antequam iudicetur.	198
Eudoxia Imperatricis excommunicatione sisti.	208
Episcopi quatuor deputantur ad Nestorium ut Concilio Ephesino adsit.	312
Eutichez presbyter & Archimandrita depositus. 334. in qua deheretia esset ejus hæresis.	335
Eusebius Dorilei ejectus Sede Ephesina.	348
Eustatius Beryti in Concilio Chalcedonenfi iudicatus.	379
Eunomij Episcopi Nicomedie causa.	380

Index Rerum Memorabilium.

F

F elix factiosus.	3
Fortunatus & Felicissimus con- juratiōem habent Episcopo- rum.	2
Fortunatus pseudo Episcopus.	3
Factiosi navigant Romam cum mendaciorum merce.	3
Felicissimus non erat Episcopus.	3
Faustinus Lugdunensis Episcopus	9
Scriptit Cornelio & Cypriano.	9
Fraus pellicis nudæ.	89
Formula Ecclesiastici iudicii.	95
Flaviani schisma.	130
Facundus Episcopus Hermianensis.	147
Ferrandi Diaconi Carthaginensis breviarium canonum.	217.256
Florentij episcopi Tiburiensis ne- gotium.	224
Faustinus legatus Romani Pontifi- cis, tertius in Concilio Cartha- ginensi.	235
S. Flavianus Episcopus Constanti- nopolitanus damnat Eutychem.	344
Flaviani depositio.	348

G

G Rex unus in Ecclesia pastores nulli.	9
Grandin Doctor Sorbonicus appro- bavit notas Rigaltij ad Cypria- num.	15
Gregorius in locum Athanasij sus- fectus ab Eusebianis.	57

Georgius Episcopus Orientis depo- situs.	68
Gaudentius Episcopus in Concilio Sardicensi amplificat suffragium Hosij.	73
Gratus Episcopus Carthaginensis.	90. 245
S. Gregorius Nazianzenus.	114
Gelazij & Gennadij testimonia.	142
Gregorij IX. testamentum.	148
Gebadij causa de Episcopatu Bo- strensi.	155
Gretzerus doctus Jesuita.	191
Græcum exemplar vitæ S. Chryso- stomi.	192
Georgij Episcopi Alexandrini futi- lis autoritas.	210
Gelazius Papa.	211
Gallæ Placidie Epistolæ.	359
S. Germanus Episcopus Antissio- dorensis.	385

H

H Allucinatio Davidij.	16. 78
Hæreticorum contumacia.	67
Hosij suffragium in Concilio Sar- dicensi.	72
Hermogenes Episcopus Cæsareæ.	96
Hæretici aut aliquo crimine postu- lati non possunt in jus vocare episcopos.	107
Hollstenius Vaticanæ bibliothecæ præfectus.	119. 149
Helvidij hæresim confutat S. Hie- ronymus.	136
Hæretici celant errores suos.	140
Honorius I. Papa hæresis crimine postulatus	

Index Rerum Memorabilium.

postulatus.	147	Joannes Vvandelstinus primus pu-	
Herenas Episcopus depositus.	164	blicavit codicem Ecclesiæ uni-	
Heraclides Episcopus Ephesi.	171	versæ.	256
Hermannus doctissimus doctor Sor-		Ireneus comes amicus Nestorij.	
bonicus.	180	312	
S. Hieronymi locus difficilis.	324	Ibas episcopus Edessæ.	379
Hilarij Arelatenfis causa.	385.386	Joannes Antiochenus.	320
Honoratus Episcopus Massiliensis		Juvenalis Episcopus Hierosoly-	
scripsit vitam S. Hilarij Arela-		mitanus judicatus in Concilio	
tenfis.	385	Chalcedonensis.	379

I.

J Ovinus factiosus.	3
Idolorum cultores ad pœnitentiam admissi ab ordinatione cleri & Sacerdotali honore prohibiti.	14
Julij Papæ sententia de judiciis Episcoporum.	56
Judices cognitores annexæ rei conditionis.	72
Jus novum Concilij Sardicenfis.	76
Imperator non judicat causas episcoporum.	91. 129
Ignatius Patriarcha Constantino-	
politanus condemnatus.	111
Instantius episcopatu abdicatus.	128
Joviniani hæresis.	138
S. Josephus in vivis post Christi mortem non remansit.	147
Justellus.	153
Innocentius Papa non dignatur respondere Theophilo.	183
Judicium nullum Romæ latum in causa S. Chrystomi.	198
Innocentij I. Epistola supposititia ad Rufum.	226
Jansenius Episcopus Yprenfis.	233

L

L Vcius Papa laudatus à S. Cypriano.	10
Legati Eusebianorum ad Julium Pam.	57
Presbyteri à laterè summi Pontificis misti.	74
Leontius episcopus Antiochenus castratus.	90
Liberij Papæ sententia de Episcoporum causis judicandis.	92
S. Leonis Papæ Epistola Anatolio.	108
S. Leo non se putat judicem supremum Episcoporum.	343
Lampfaci Synodus Macedonianorum.	97
Lannoius Doctor Parisiensis.	144.
389	
Lucas Dacherius Monachus doctissimus.	149
Larissæ Episcopi causa.	227
Legati Romani Pontificis multi in Concilio Ephesino.	378
Lupicini causa.	391

Index Rerum Memorabilium.

M

Maximus factiosus. 3
P. de Marca contendit episcopos primis temporibus in Conciliis Provincialibus judicari omni appellatione remota. 4
 Metropolitanis commissi clerici & Episcopi. 7
P. de Marca vindicatus. 7
 Martianus Arelatenfis abstentus. 7
 à Nemine judicatus. 8
 Martialis Episcopus Hispaniæ Sede pulsus. 14
 Malchion presbyter pietate doctrinâ & eloquentiâ mirabilis. 23
 Melecij Episcopi Lycopoleos causa. 26
 de crimine ejus non conveniunt Scriptores. 26
 Melchades Papa deputatus Judex ab Imperatore Constantino. 31
 Menophantus Episcopus Ephesi. 45
 Macis Episcopus Chalcedonensis. 47
 Mareotis provincia. 53
 Marcellus Ancyranus episcopatu pulsus ab Eusebianis. 55
 Menophantus episcopus orientis depositus. 68
 Mylitiæ Concilium Eusebiano-
 rum. 97
 Maximus Episcopatu Constantino-
 politano spoliatus. 114
 Magister Sacri palatii. 149
 Majores causæ quomodo ad Sedem Apostolicam debeant referri. 220
 Milevitani Canones nulli. 266

Maximiani Episcopi Bagayensis causa. 275
 Maurentij Episcopi Africani causa. 275
 Memnon Episcopus Ephesi. 281
 Maximi Valentini Episcopi causa. 285
 Maximus Antiochenus judicatus in Concilio Chalcedonensi. 379

N

Novariani opinamenta proscri-
 pta. 9
 Nicænum Concilium explicatur de
 judiciis episcoporum. 37
 Nicæni Concilij acta apocrypha
 Epistola ad Ecclesiam Alexandri-
 nam vera. 45
 Narcissus Episcopus Neroniadis. 46
 Narcissus Episcopus Orientis depo-
 situs. 68
 Nicolai primi Papæ Epistola ad Im-
 peratorem Michaëlem. 111. 149
 Nectarius Episcopus Constantino-
 politanus decessor S. Chrysostomi. 115
 Nicænum Concilium pro Sardi-
 censi. 153
 Numidius episcopus Mazulitanus. 257
 Nestorius hæresiarcha Sede Con-
 stantinopolitana pulsus. 302

O

Opratus Milevitanus. 10
 Non tam culpandus est ille cui
 negligenter obreptum est quanti
 execran

Index Rerum Memorabilium.

execratus qui fraudulenter ob-		xerat in Ecclesia.	24
repsit.	13	In una provincia multi Episcopi	38
Ordinatio rescindi non potest.	15	dioceses & paræciæ.	38
Orthodoxorum fortitudo.	67	Pauli Samosatensis error.	55
Orientalium Episcoporum epistola		Papa primus Episcoporum.	62
ad Donatistas plena mendaciis.		Petri memoria honoranda.	71
79		Philippopolis.	76
Onager dux conjugationis contra		Privatus Episcopus Vegezelitanus.	
Euphratam.	91	91	
Occidentis Episcopi contra Flavia-		Palladius Episcopatu spoliatus.	121
num.	130	Priscillianus recusat adesse ad judi-	
Orientalium & Occidentalium Cõ-		cium Episcoporum, capite ple-	
cilium in causa S. Chrysostomi.		xus.	128
198		Papa parti addictus non iudicat.	
Onuphrius.	226	135	
Ordinationes dissolutæ sunt causa		Photini hæresis in quo consistit.	
abdicandi Episcopi.	229	142	
Origo appellationum ad Apostoli-		Pontifices consulti non arrogabant	
cam Sedem.	384	sibi supremam auctoritatem.	145
		Palladius scriptor vitæ S. Chryso-	
		stomi.	157
		Priscillianus hæreticus Martyr ha-	
		bitus.	164
		Paternus Episcopus excommuni-	
		catus.	166
		Paulus Langius in Chronico Ciri-	
		zensi.	191
		Poggius parentavit Ambrosio Ca-	
		maldulensi.	191
		Photij Bibliotheca.	210
		Petravius doctissimus Iesuita.	210
		Pontifex Romanus Urbicus Epif-	
		copus.	225
		Proculi Massiliensis Episcopi ne-	
		gotium.	228
		Perronius Cardinalis.	266. 321
		Philippus presbyter legatus S. Cõ-	
		lestini in Concilio Ephesino.	
		319	
		Peltani versio Cõcilij Ephesini.	321
		Ecc 3	Photius

P

Portio gregis adscripta singulis
episcopis.

Privatus hæreticus.

Presbyteri simplices & Episcopi eo-
dem modo iudicati.

Pontifex Romanus in crimen voca-
tus.

Presbyteri præsumunt.

Plebs secura de præpositis malis.

Petrus non dixit se primarum te-
nere.

Pontifex Romanus obnoxius erro-
ribus sicut cæteri Episcopi.

Paulus Samosatenus Episcopatu
abdicatus.

Simulata fide ludificat iudices.

Tribunal seu thronum sibi constru-

Index Rerum Memorabilium.

Photius Episcopus Tyri in Concilio Chalcedonenſi iudicatus. 379

Q

Concilium ad Quercum in quo damnatus S. Chryſoſtomus. 170
Quodvultdei Episcopi Centurienſis cauſa. 174
Queſnellus Oratorij Ieſu Theologus edidit opera S. Leonis Papæ. 392

R

Repoſtus factioſus. 3
Romani navigant factioſi cum mendaciorum merce. 3
Romani Episcopi & aliorum ad depenſendas Episcopos æqualem auctoritatem putabat S. Cyprianus. 10
Romani Pontifices Cornelius & Lucius antecellentes S. Cypriani. 10
Rigaltij notæ ad Cyprianum. 15
Romani ire ſolent conrumaces ut procul ab ſuis quibus erant noti facilius fallerent. 16
Romanum Concilium apocryphum. 52
Reviſionis jus quale ſit. 72
Romani Pontificis auctoritatem nullus catholicus in controverſiam vocat. 113
Romana Synodus ſub Bonifacio II. 119
Reſcriptum Imperatorum Gratiani

& Valeſtiniiani ſuſpectum. 116
Romani Concilij Epiſtola falſa. 127
Rothaldus episcopus Sueſſionenſis. 149
Romanæ Eccleſiæ quomodo debet in omnibus reverentia cuſtodiſi. 218. 219
Rufus legatus Pontificis Romani in Illiria. 226
Rufinus hiſtoricus. 247
Regienſe Concilium. 332
Ravennius Arelatenſis ſcripſit tam S. Hilarij Arelatenſis. 385

S

Synodorum auctoritas ſuprema. 5
Synodorum iudicio Episcopi non ebnoxij ſecundum Davidium ſed ſolij Papæ. 7
Stephani Papæ contentio cum S. Cypriano. 8
Sorbonæ codex MS. operum S. Cypriani. 8
Sedes communis omnibus Episcopis. 10
Sedes Apoſtolica refugium episcoporum. 14
Sabellij hæreſis in Lybia. 16
Sexcenti Episcopi in Concilio Antiocheno. 22
Septuaginta episcopi Paulum ſamofarenum ſuſtulere. 25
Schisma Melitianorum. 27
Socrates vixit 37. annis poſt Epiphanium. 27
Synodorum provincialium ſuprema auctoritas quomodo intelligenda. 41

Secundus

Index Rerum Memorabilium.

Secundus Episcopus Ptolemaidis.	Sardicense Concilium & Canones
45	Sardicenses differunt. 212
Socrates suspectus. 47	Signatores falsi literarum Pontifi-
Socrates à Baronio correctus. 56	ciarum. 213
Socratis & Sozomeni sententia ex-	Sozimi Papæ literæ explicantur.
plicatur de consuetudine scriben-	218
di ad summum Pontificem seu	T
referendi causas graviores. 63	
Sardicentis Concilij explicatio. 66	T Urrianus Jesuita vertit latinè
In eo nihil definitum de fide. 67	litteras à Concilio Antioche-
Stephanus episcopus Orientis de-	no scriptas ad Paulum Samosa-
positus. 68	tenum. 22
Sardicense Concilium plus præsti-	Teonas Episcopus Marmaricæ. 45
tit Romano. 69	Teognis Episcopus Nicææ. 47
Sardicensi Concilio qui subscri-	Tyri Concilium in causa S. Atha-
pserunt non omnes aderant. 80	nasij. 51
Sabinus historicus Concilij Nicæ-	Theodorus episcopus Orientis de-
ni hostis acerrimus. 89	positus. 68
Sozomenus errat cum Socrate. 89	Theodoretus episcopus Cyri. 89
Simplicius episcopus Ednensis. 97	Tyansense Concilium. 96
Severinus Episcopus Senonensis.	Theophilus episcopus Castabalo-
ibid.	rum. 97
Stephanus Episcopus Antiochenus	Timotheus Episcopus Alexandri-
Episcopatu Spoliatus. 89	nus dux conjurationis adversus
Sylvanus episcopus Tarsi in Cili-	S. Gregorium Nazianzenum.
cia. 97	115
Secundianus Episcopus depositus.	Theophilus iudex delegatus à Con-
121	cilio Capuensi in causâ Schis-
Sardicensi Concilio derogant Im-	matis Antiocheni. 134
peratores. 127	Terræ motus Constantinopoli. 175
Syricii Papæ Sententia de causis	Theophili fastum exhorruit Inno-
Episcoporum judicandis. 135	centius Papa. 183
eiusdem tertia epistola explicata.	Turonensis Concilij 2. canon vi-
151	gesimus. 216
Simonis crimen causa depositionis.	Typhus quid significat. 250
157	Theodorus Ancyranus vult Nesto-
Savirius publicavit græcè opera	rium adesse Concilio Ephesino.
S. Chrysostomi. 210	311
Sozimus historicus nulla fide di-	Taurinense Concilium. 333
gnus. 210	Theodoret. Episcopi Cyri causa,
	abdicatio.

Index Rerum Memorabilium.

abdicatio, & appellatio ad Sedem Apostolicam. 363

V

Unitas Ecclesiæ inter diversas sentientes. 12

Ursatius & Valens Episcopi Orientis hæresis crimine convicti depositi. 68

Vincentius Episcopus Capuensis. 24

Valerianus Episcopus Aquileæ. 122

Ursicini conjuratio. 124

Victorius Rotomagensis episcopus. 145, 216

Vossius de historicis græcis. 210

Venerij Massiliensis episcopi causa. 298

X

Xistus res Ecclesiæ Romanæ undecim annis gessit. 23

F I N I S

ERRATA.

pag.	lin.	errata.	correctiones.
190	29	emixis	emixis
191	16	ad scititia	ad scititia
192	14	vobis	nobis
192	20	nauciscantur	nauciscantur
192	28	audierum	studiorum
197	13	Valeminiano	Valentiniano
200	14	recepti ut pro	recepti ut præ
200	17	communis	communiet
203	9	ullum	illum
203	34	postea	posse
204	13	statim	statum
204	17	prolatum	prolatam
206	14	integum	integram
211	12	A banafios	A banafios
215	7	deciderunt	deciderant
215	25	tenere	tenere
215	26	Alexander	Alexander
217	32	vitz	visâ
221	19	cum	cum
223	29	cavere	avere
224	2	fortiantur	fortientur
224	31	limitibus	limitibus
228	22	geminas	genuinas
234	25	quum	que
236	25	concilium	consilium
238	8	cum	cum
240	21	S. Bononis	S. Bavonis
249	17	obstulant	obstant
249	33	qui	quin
251	10	revocasse	renovasse
254	19	confirmatam	confirmatam
260	28	sequestorum	sequestorum
262	20	ius	ius
262	1	genis	generis
262	21	diuicias	diuicias
265	13	sueffionis	sueffionensis
286	25	præcoquam	præquoquam
295	18	cum	cum
299	18	confideret	confideret

ERRATA.

pag.	lin.	errata.	correctiones.
310	5	præesse	præset
311	18	Capteolo	a Capteolo
312	12	fuerunt	fecerunt
315	2	vera	esse vera
316	34	Censebatur	Censebantur
325	3	Chalardonensis	Chalcedonensis
325	19	Chalardonensis	Chalcedonensis
326	4	Chalardonensis	Chalcedonensis
326	10	Dominum	Domum
328	28	quam	quâ
331	29	cum	cûm
334	20	Constantinopolitani	Constantinopoli
341	15	vestra	vestras
346	8	gestosum	gestarum
346	17	posuit	posuit
349	25	exercuisse	exercuisse
350	13	cum	cûm
360	28	accetfor	aversor
360	26	magistratus	magistratus
364	29	habere	debere
360	30	magistratus	magistratus
370	15	dixissem	dixissent
372	1	et	et
373	29	neceffe	neceffe est
375	4	vestris	veteris
376	6	exeruerat	exercuerat
380	11	annum	annuum
380	12	Euronium	Eunomium
381	9	particulariorum	particularium
381	20	concilium	consilium
381	27	supremæ	suprema
381	30	adimerentur Epi-	adimeretur Epi-
		scopo semet	scopo semel
382	11	posita	posita
383	1	interocclisse	interocclisse
384	19	cum	cum
385	30	tam	jam

ERRATA.

pag.	lin.	errata.	correctiones.
5	18	objecta	objectat
7	16	irrogasse	arrogasse
8	26	nomine	nemine
10	17	ineitatione	imitatione
11	26	disciplinæ	disciplinâ
13	21	abreptum	obreptum
13	22	abrepsit	obrepsit
14	10	Martianum	Martialem
16	1	prout	procul
16	34	Ecclesiæ	Ecclesia
22	2	conciliis	comitiis
27	18	familiariter	familiaritate
28	3	siquidem	se quidem
28	20	dicast	dicunt
32	5	obtruncunt	obtruncant
42	2	ex	&
44	19	iterandum	iterandam
48	5	Thrognis	Thegois
54	3	eis Tyri	eis Athanasius Tyri
56	4	cumque	eumque
56	19	Judicis	Judiciis
62	17	Episcopi	Episcopos
64	27	quacumque	quæcumque
65	1	adco	adco ut
66	26	Papa V.	Papa I.
68	7	Nicææ	Nicææ
69	16	lucæ	luci
70	17	viginti unum	unde viginti
74	1	dirimerunt	dirimerent
77	16	fuisse	interfuisse
77	28	qui	quæ
78	22	eorum	carum
80	12	Glosius	Hosius
80	26	Glosius	Hosius.
91	21	Philippolim	Philippopolim
93	31	quæ	quâ
96	3	Tyranchi	Tyanensi
96	12	es	ex
97	1	relata est &	celata &
97	4	Anathematis-	Anathematif-
		mam	mum
100	3	latam	larum
101	30	eum	eum
102	6	tam	jam
102	22	gestas	ejectus
103	20	dicant	dicunt
104	18	Pannorum com-	Pannoni com-
		minui	muni
107	7	quis	qui

ERRATA.

pag.	lin.	errata.	correctiones.
108	13	imperitum	impervium
109	18	putarat	putaret
113	30	Ametnio	Amerino
115	30	suffrante	suffragante
120	18	se se	esse
120	33	Conciliis	consiliis
119	29	illorum	illarum
120	24	demonstravimus	demonstrabimus
120	25	s	versu
125	22	præfatis	præfectis
130	23	successori	successore
130	25	Paulinum	flavianum
132	9	quæ	que
133	10	illis	illi
135	15	non	non in
136	13	literis	literas
138	13	fatum	factum
143	31	Manichæus	Manichæus
144	17	Lannoyus	Launoyus
144	26	tam	jam
144	32	lannoyo	launoyo
145	10	judicium	judicum
146	7	moderatione	moderatione.
148	13	debeat	debent
156	7	sententiæ	sententiâ
158	15	effici	affici
158	19	tractabiles	tractabilis
159	7	Paulophium	Panfophium
159	27	de capitulis illius	de capitulis voli-
		radix.	quis erit controvers-
			fia cum capitulis
			illius radix
160	20	Gaynus	Gaynas
160	27	sinclerius	sinclerius
162	26	discursum	disensum
164	4	recenseretur	recenseretur.
164	9	sed	sub.
168	1	Huic	hinc
169	9	eis montana	cismontana
173	12	Insutaretur	Insclaretur
175	10	venabatur	vexabatur
179	28	nihil propter	nihil non propter.
180	13	appulerint	appulerim
186	8	concilio	consilio
186	25	vectionibus	vexationibus
190	23	don rui	don rui
190	11	fonto duccus	fronto duccus
190	28	duxitatus	duxitatus un-
		trus	trus
191	4	cum	eum

